Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Clarissa, of de historie van eene jonge juffer, waarin de gewigtigste belangen des gemeenen leevens vervat zijn, in agt deelen

https://hdl.handle.net/1874/203451

CLARISSA.

OF DE

HISTORIE

VAN EENE

JONGE JUFFER.

WAARIN DE

GEWIGTIGSTE BELANGEN

DES

GEMEENEN LEEVENS

Vervat zijn.

Uit het Engelſch naar den Derden Druk vertaald.

VI. DEEL.

Te HARLINGEN,

Bij FOLKERT VAN DER PLAATS, Boekverkooper aan de Voorſtraat 1754.

DE HISTORIE van Juffer CLARISSA HARLOWE.

ZESDE DEEL.

I. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Dingsdag-Ogtend, den 20 *van Junij.*

WEl, Jan, nu ſtaen de zaaken met ons te zamen op een anderen voet. Dit lief ſchepzel wil *mij niet laaten vroom worden.* Zij gaet nu alle mijne bedriegerijen wettigen met haar eigen voorbeeld.

Gij moet in den hoogſten graad partijdig zijn, zo gij mij nu beſchuldigt over het hervatten van mijne voorgaende ontwerpen, nademaal ik in dat geval niet anders doen zal dan haaren leid-draad volgen. Geen gewrongen draaij geeve ik ter deezer gelegenheid aan haare bedrijven, om eene kwaade zaak, of nog erger oogmerk goed te maa-

ken. Van een flegt voorwendzel bediende zig, inderdaad, de Wolf, wanneer hij 'er opgezet was om met het Lam te krakeelen; maar dus is het met mij nu niet gelegen.

Want hier heeft zij [Zoudt gij het wel gedagt hebben?] haar voordeel doende met Dorcas medelijdenden aart, en eenige ijverige uitdrukkingen, welke de teerhartige meid zig tegen de wreedheid der mannen ontvallen liet; en wenschende, dat zij het in haare magt mogt hebben, om haar dienst te doen; haar het volgende Briefje gegeven, getekend met haaren maagdlijken naam. Want zij heeft goedgevonden om met klaare en duidelijke woorden, voor de mededogende Dorcas te bekennen, dat zij niet getrouwd is.

Maandag, den 19 Junij. . . . . :

Ik ondergeschreevene beloove hiermede, dat als ik in bezittinge van mijn eigen goed zal koomen, ik op eene eerelijke wijze zorg zal draagen voor Dorcas Martindale, in mijn eigen huis: Of indien ik die bezittinge niet zo ras verkrijge, of eerder sterven mooge, zo verbinde ik hiermede mijzelve, mijne executeurs, en administrators, om aan haar, of op haare ordre, geduurende haaren leevensloop, te betaalen, de somme van vijf ponden, elk vierendeel 's jaars op de gewoone betaaldagen; dat is te zeggen twintig ponden in het jaar; op voorwaarde dat zij mij getrouwlijk bijstae in mijne ontvlugtinge uit eene onwettige vasthoudinge, waaronder ik thans zugte. Zullende de eerste vierendeels-'s jaars betaa-

taalinge beginnen en betaald moeten worden ten einde van drie maanden, onmiddelijk volgende op den dag mijner verloſſinge. En ik beloove haar ook, als een pand van mijne eere omtrent het overige, een diamant-ring te geeven, welke ik haar getoond hebbe. Ter oirkonde mijne hand, deezen negentienden dag van Junij, in het bovengeſchreeven jaar.

CLARISSA HARLOWE.

Nu, Jan, welke maatregels zoudt gij willen dat ik met zulk eene lieve omkoopſter in agt nam? Ziet gij niet, hoe zij mij haat? Ziet gij niet, dat zij beſlooten heeft om het mij nooit te vergeeven? Ziet gij niet, evenwel, dat zij zigzelve ſchande moet behaalen in het oog der wereld, indien zij metterdaad ontvlugte? —— Dat zij aan oneindige wederwaardigheden en gevaaren moet onderworpen zijn? Want wien heeft zij, die haar zal in huis neemen en beſchermen? Nogthans een vaſt beſluit te neemen om zig aan alle deeze onheilen bloot te ſtellen! En daarbij nog zig te begeeven tot liſten, zig aan de heerſchende ondeugd der tijden ſchuldig te maaken, van Verraaderij en Omkoopinge! O Jan, Jan, *ſpreek niet, ſchrijf* niet een woord meer ten haaren voordeele!

Gij hebt mij beſchuldigd, dat ik haar in dit huis gebragt hebbe: Dog hadde ik haar naar eenig ander gevoerd in Engeland, daar een dienſtboode of huisgenoot mogt geweeſt zijn, die of voor *medelijden* of voor *omkoopinge* vatbaar waare, welk moeſt het gevolg zijn geweeſt?

Dog ziet gij evenwel niet, dat de lieve onverzoenbaare, in deeze zwakke onderneeminge, als een menſch die verzuipt, naar een ſtroo grijpt om zig te behouden! —— Een ſtroo zal zij vinden dat de toevlugt is, welke zij genomen heeft.

II. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Dingsdag-Ogtend, 10 *Uuren.*

Zeer ongeſteld —— Bijſter ongeſteld —— zo als Dorcas mij berigt, op dat ze mijden moge om mij te zien — en egter kan de lieve ziel zodanig wel zijn in haaren geeſt. Maar is dat geen dubbelzinnigheid? Wanneer de eene of andere drift de overhand heeft, in 't gemoed van ieder menſch, paſt zij niet op eerelijke beginzels, en zwaait ons alle. De mijne is *Liefde* en *Wraakzugt*, elk op haare beurt. De haare is *Haat*. —— Dog hier mede trooſte ik mij, dat de *bevreediginge van Haat een begin is van Liefde*; of *vernieuwinge van Liefde*, mag ik eer zeggen, indien Liefde hier ooit voet gehad heeft.

Dog *bedenkingen* aan een kant geſteld, gij ziet wel, Jan, dat haar aanſlag begint in beweegin-

ginge te koomen. Morgen ſtaet dezelve uit te berſten.

Ik ben uit geweeſt om een aanſlag in 't werk te ſtellen, waardoor ik haar in eene hinderlaag kan lokken. Het is nu geheel rein ſpel, Belford, en elk zijn beſt.

Ik hield aan om mijne ongeſtelde Schoone een bezoek te mogen geeven. Dorcas maakte gedienſtig haare verſchooninge. Ik vloekte op de meid dat zij het hooren kon, wegens haare vrijpoſtigheid; en ſtampvoetede, en maakte groot getier; 't welk zo verre ging, dat de Lady vreesde, dat ik haare getrouwe *confidente* van boven van den trap tot beneden zou geſlingerd hebben.

Hij is een gewelddaadige booswigt! ——— Dog, Dorcas, [*waarde* Dorcas, is het nu] gij zult eene vriendin aan mij hebben tot den laatſten dag mijns leevens.

En welke, denkt gij nu, Jan, dat de naam is van haare *goede engel?* ——— Wel, *Dorcas Martindale*, met Naam en Toenaam (niet meer Wykes) zo als in het Briefje van belofte in mijnen voorigen. —— En het lief ſchepzel heeft haar aan zig verknogt met de *plegtigſte* verbinteniſſen, *behalven* den band van haar belang.

Waarnaartoe denkt gij te gaen, Madam, als gij hier uit den huize geraakt?

Ik zal mij werpen in het eerſte huis, dat ik maar kan vinden; en om beſcherminge ſmeeken, tot dat ik eene koets kan krijgen, of een logement in eenige eerelijke familie.

Hoe zult gij het ſtellen met de kleederen, Madam? Ik twijffele of gij wel in ſtaat zult zijn

om eenige mede te neemen, dan die gij zult aan hebben.

O aan de kleederen is niet gelegen, als ik maar uit dit huis geraaken kan!

Hoe zult gij het maaken met Geld, Madam? Ik hebbe zijne Wel Ed. eens hooren te kennen geeven dat het hem leed was, dat hij u niet overreeden konde om verpligtinge aan hem te hebben, ſchoon hij bedugt was dat gij ſlegt van geld voorzien moeſt zijn.

O ik hebbe wel ringen, en andere koſtelijkheden. Ik hebbe inderdaad maar vier guinies, waarvan ik twee voor korten vond opgerold in een ſtukje Kant, welke ik tot een liefdaadig gebruik geſchikt had: Maar nu, helaas! begint de Liefde van mijzelve! —— Dog mij is nog eene waarde vriendin overgebleeven, zo zij in leeven is, gelijk ik van Gods goedheid hoope! van welke ik zal kunnen geholpen worden, indien ik gebrek hebbe. O Dorcas! ik moeſt voor deezen tijd al berigt van haar gekreegen hebben, indien het rein ſpel met mij geweeſt waare.

Wel, Madam, uw lot is hard. Ik hebbe van harten deernis met u!

Ik danke u, Dorcas! ——— Ik ben ongelukkig, dat ik *van te vooren* niet gedagt hebbe, dat ik had kunnen betrouwen op uwe Deernis, en op uwe Sexe!

Ik had menig- en menigmaalen deernis met u, Madam: Dog gij miſtrouwdet mij altoos, naar mij dagt. En daarbij twijffelde ik niet, of gij waart getrouwd; en ik dagt, dat zijne Wel Ed. onvriendlijk van u behandeld wierd. Zo dat ik het

van mijn pligt agtede, eer zijne WelEd. te begunſtigen, dan hetgeen mij voorkwam uwe eigenzinnigheid te zijn, Madam. Hadde het den Hemel behaagd, dat ik voorheen geweeten had, dat gij niet getrouwd waart! —— Zulk eene Lady! —— Van zo veel Vermogen! Zo elendig bedroogen te worden! ——

Ach, Dorcas! Ik wierd ſnoodlijk in 't net geſleept! Mijne jongheid — Mijne onbedrevenheid in de wereld — En ik hebbe mijzelve ook eenige dingen te verwijten, als ik te rugge zie!

Heere, Madam, welke bedriegelijke ſchepzels zijn deeze mannen! — Nog eeden, nog geloften — Ik ben verzekerd, ik ben verzekerd [En toen wreef zij met haar ſchorteldoek haare oogen ter deegen een half douzijn-maal agter een], Ik mag den tijd wel vervloeken, dat ik hier in huis kwam!

Hier hadt gij eene reden voor haare vrijpoſtige oogen! En was het niet beter voor Dorcas de verdeediginge van een huis op te geeven, van welk haare Lady geen erger gedagten kon hebben dan zij had, om de agtinge van opregtheid te winnen, dan met hetzelve voor te ſpreeken, haaren aangebooden dienſt verdagt te maaken?

Arme Dorcas! —— Zegen mij! hoe weinig kennis hebben wij, die den geheelen tijd op het land geleefd hebben, van deeze booze ſtad!

Waare ik *in ſtaat geweeſt om te ſchrijven*, kreet de afgeregte hoer, ik zou zekerlijk aan eenige andere nabeſtaenden in Wales een weinig *lugt* van de zaken gegeven hebben; en die zouden mij wel bewaard hebben voor — voor — voor —

Haar Snikken was genoeg. De bevattingen

der vrouwen loopen over zodanige onderwerpen de ſpraak altoos vooruit.

En toen, nog al voort ſnikkende, bragt zij haar ſchorteldoek weder aan haar aangezigt. Zij toonde mij hoe.

Arme Dorcas! ——— Haare eigene bekoorelijke oogen weder afdroogende.

Geheel Liefde, geheel Medelijden, is dit dierbaar ſchepzel jegens iedereen die in druk is, buiten mij.

En wilde eene Moeij haare Nigt niet behoeden? ——— Verfoeijelijke deugniet!

Ik kan — ik kan — ik kan — niet zeggen, dat mijne Moeij 'er van wiſt. Zij gaf mij goeden raad. Zij wiſt in lange wijl niet, dat ik was —— dat ik was — dat ik was — ouh! —— ouh! —— ouh! ——

Al genoeg, al genoeg, goede Dorcas —— In welk eene wereld leeven wij! —— In welk een huis ben ik hier! —— Maar koom, ween niet (ſchoon zij zelve het niet kon naalaaten): Dat ik daarin geſleept ben, ſchoon tot mijn eigen bederf, kan mogelijk eene gelukkige gebeurtenis voor u zijn: En het zal zo zijn, indien ik in 't leeven blijve.

Ik danke u, mijne goede Lady, ſnot en kwijl huilende. Het is mij leed, zeer leed, dat gij zulk een hard lot gehad hebt. Dog het zou mogelijk ter behoudeniſſe van mijne ziel ſtrekken, indien ik bij uwe Ladyſchap in huis kan koomen. Hadde ik maar geweeten, dat uwe Ladyſchap niet getrouwd was, ik zou eer mijn eigen vleeſch gegeten hebben, voor dat, voor dat, voor dat ——

Dor-

Dorcas ſnikte en weende. De Lady zugtede en weende ook.

Nu nog eene ernſtige aanmerkinge, Jan, over het voorgaende.

Welke reden zullen dog de vroome luiden hiervan geeven, dat de Satan zulke getrouwe werktuigen heeft, en dat het verband der godloosheid ſterker bindt dan de banden der deugd; als of het de eigene natuure waare van de menſchlijke ziele ondeugend te zijn? Want waare hier Dorcas *vroom* geweeſt, en tot iets *kwaads* verzogt, zo als zij verzogt is, ik twijffele niet, of zij zou voor de verzoekinge gebukt hebben.

En kan onze broederſchap wel niet met honderd diergelijke voorbeelden bewijzen, dat de Ondeugd dus de overhand heeft boven de Deugd? En dat wij meer gewaagd hebben ter ondersteuninge en bevorderinge van de belangen der eerſte, dan ooit een vroom menſch ten voordeele van een vroom menſch of van eene goede zaak? Want hebben wij ons leeven en goederen wel niet los in de waagſchaal geſteld? Hebben wij ons wel niet bij gelegenheid tegen de Burgerlijke Overheid verzet? En hebben wij wel niet de Geregtsdienaars aangetaſt, en alles durven onderneemen, enkel om een gevatten booswigt te ontzetten?

Waar kan dit dog van daan koomen, Jan?

O! ik hebbe het al, geloove ik. De deugnieten zijn zo erg als zij worden kunnen; en verrigten des duivels werk zonder omzien; terwijl hij geduuriglijk zijne netten ſpreidt voor de andere; en als een behendig hengelaar, zijn lokaas ſchikt naar de viſch waarom hij hengelt.

Ook behoeven de *eerelijke* luiden, zo *genoemd*, Dorcas niet te beſchuldigen over haare getrouwheid in eene kwaade zaak. Want doet niet de *Generaal*, die een heerſchzugtig Vorſt blindling dient, in zijne onregtvaardige aanſlagen tegen zijne nabuuren, of tegen zijne eigene onderdrukte onderdaanen; en doet zelf de *Advocaat*, die om den wil van een luizig Salaris, onderneemt om eene zwarte zaak wit te maaken, en die te verdeedigen tegen eene welke hij weet dat goed is; niet net hetzelve als Dorcas? En zijn zij beide in allen opzigte niet even zeer te beſchuldigen? Nogthans zal de een den naam wegdraagen van een held, de ander een weergaloos karel genoemd, en ten vollen betaald worden van ieder die hem gebruikt, terwijl zijne dubbel-tongige bekwaamheden hem door alle de aanzienlijke poſten der Wet zullen opvoeren met agtinge en toejuichinge.

Wel, maar wat zal 'er nu gedaen worden, nademaal de Lady 'er zo zeer op geſteld is om te verhuizen? ——— Is 'er geen middel om haar genoegen te geeven, en egter die daad zelve te doen dienen ter bevorderinge van mijne eigene oogmerken? —— Ik verbeelde mij, dat 'er zulk een middel wel kan worden uitgedagt.

Ik zal 'er eens op ſtudeeren ———

Onderſtel, dat ik haar eens laate ontvlugten? Haar hart is daarop gezet. Indien zij daartoe koomen kan, zal de Zegepraal, welke zij dieswegens over mij zal hebben, wel alles kunnen opweegen wat zij geleeden heeft.

Ik zal haar, zo ik kan, genoegen geeven.

III. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Vermoeid van eene reeks van afmattende dagen en ſlaaplooze nagten, en van het overweegen van den onzekeren toeſtand, waarin ik ſtae met mijne Beminde, viel ik in een diep Gepeins; 't welk mij in ſlaap bragt; en die verwekte een Droom; een gelukkigen Droom; welke, zo als ik mij verbeelde, mijnen werkzaamen geeſt de middelen verleenen zal om het dubbel-verpligtend voorneemen uit te voeren, waarop mijn hart nu nog eens weer geſteld is.

Wat is dog, gelijk ik dikwijls overdagt hebbe, de genietinge van de ſchoonſte vrouw ter wereld, bij de liſten, de drokte, de verraſſingen, en eindelijk het gelukkig beſluit, van eene welbelegde ſchelmerij? ——— De keurlijke *omloopjes*, om *langs den naaſten weg t' huis* te koomen; — de twijffelingen; de angſtvalligheden; de harts-pijnen; de bedagte zegepraalen —— Deeze zijn de geneugten, welke het geluk dierbaar maaken. — Al het overige, wat is dat dog? —— Wat anders, dan eene Engel in verbeeldinge, te vinden neergezaaid op eene Vrouw inderdaad? —— Dog tot mijn Droom ———

Mij dagt het was omtrent Negen uuren op Woens-

Woensdag-morgen, dat eene karos, met weduws-wapens op de deuren, en waarin eene deftige bejaarde Lady zat [van gelaat niet ongelijk aan Mama H. maar O hoe ongelijk van hart!] ſtil hield voor den kruideniers-winkel omtrent tien deuren hiervandaan aan de overzijde van de ſtraat, om eenige waaren daar te koopen: En mij dagt dat Dorcas, uit geweeſt zijnde om te zien of de baan klaar was voor de vlugt van haare Lady, en of 'er nabij eene koets te krijgen was, deeze karos met de weduws-wapens, en deeze bejaarde Lady in het oog kreeg: En wat deed toen, dagt mij, Dorcas, die ſlimme verraaderes, dan te loopen naar de oude agtbaare Lady, en haare ſtem verheffende, te zeggen, Mijne goede Lady, gun mij dog een woordje met uwe Ladyſchap!

Zeg maar hetgeen gij mij te zeggen hebt, zeide de oude Lady; de kruidenier weggaende, en van verre ſtaende, om Dorcas vrijheid van ſpreeken te geeven; welke zo als mij dagt, zig met dusdanige woorden tot de Lady rigtede.

Gij ſchijnt eene zeer goede Lady te zijn, Ma-„ dam; en hier in de buurt is een huis van geen „ beſten naam, alwaar eene eerelijke Lady is van „ aanzien en middelen; zo ſchoon als een Maij-„ ſche-morgenſtond, en zo jeugdig als een Roo-„ ze-knop, en ruim zo lief en beminnelijk; wel-„ ke daarin gelokt is door een ondeugend heer, „ op alle de treken der ſtad afgeregt; en deeze „ nagt zal haar bederf zijn, indien zij zijne han-„ den niet ontkoome. Nu, O Lady! indien gij „ uwe mêdogende goedheid wilt uitſtrekken tot „ deeze ſchoone jonge Lady, in welke, zo dra

„ gij

„ gij haar beſchouwt, gij reden zult zien om al-
„ les te gelooven wat ik zegge; en laat haar maar
„ een plaatsje hebben in uwe Karos, en ſlegts
„ maar een dag onder uwe beſcherminge blijven,
„ tot dat zij een man te paard kan zenden aan haa-
„ re rijke en vermogende vrienden; zo kunt gij
„ eene Lady voor het bederf bewaaren, die haa-
„ re weergae niet heeft in Deugd zo wel als Schoon-
„ heid. „

Mij dagt, de oude Lady, door Dorcas vertellinge bewoogen, antwoordde en zeide, „ Haaſt „ u, O vrijſter, die ter gelukkiger uure gekoomen „ zijt om het in mijne magt te geeven van der „ onnozele en deugdzaame dienſt te doen, 't welk „ altoos mijn vermaak geweeſt is: Haaſt u tot dee-„ ze jonge Lady, en beveel haar met allen ſpoed „ naar mij toe te ſnellen; en zeg haar, dat mijne „ karos haare vrijplaatze zijn zal: En indien ik „ alles waar bevinde dat gij zegt, zal mijn huis „ haar heiligdom zijn, en ik zal haar beſchermen „ tegen alle haare onderdrukkers. „

Hierop, dagt mij, ſnelde deeze verraaderes Dorcas te rug naar de Lady, en deed verſlag van 't geen zij verrigt had. En, mij dagt, de Lady keurde de verrigtinge van Dorcas ten hoogſten goed, en dankte haar voor haaren gelukkigen inval.

En ik hefte mijne oogen op, en beſchouwde, dat de Lady uit den huize uitkwam, en zonder omkijken liep naar de karos met de weduwswapens daarop; en van de bejaarde Lady ontvangen wierd met opene armen, en „ Welkoom, „ welkoom, welkoom, ſchoone jonge Lady, die

„ zo

„ zo wel beantwoordt de beſchrijvinge van het „ getrouwe meisje: En ik zal u van ſtonden aan „ naar mijn huis brengen, daar gij alle goede be- „ handelinge ontmoeten zult, welke uw hart kan „ wenſchen, tot dat gij uwe rijke en vermogen- „ de vrienden kennis kunt geeven, van uwe „ voorgaende gevaaren, en tegenwoordige ont- „ koominge. „

„ Heb dank, heb dank, heb dank, heb „ dank, braave, driewerf braave Lady, die zo „ goedertierenlijk uwe beſcherminge verleent aan „ een zeer ongelukkig jong ſchepzel, die ſnood- „ lijk verleid en bedroogen is, en op het kantje „ des verderfs gebragt. „

Daarop, dagt mij, gebood de bejaarde Lady, welke tegen dien tijd, dat de jonge Lady bij haar kwam, de waaren die zij noodig had gekogt en betaald had, haaren koetzier om met allen ſpoed naar huis te jaagen; die niet ſtil hield voor dat hij kwam, in eene zekere ſtraat niet verre van Lincoln's-inn-fields, daar de bejaarde Lady woonde in een koſtelijk huis, vervuld met jonge meisjes, welke cierelijk werkten in Neteldoek, Kamerijksdoek, en fijn linnen, en in allerleij goed werk waarmede nijvere meisjes zig gaarn bezig houden, uitgezonderd het weefgetouw en ſpinnewiel.

En mij dagt, langs den gantſchen weg welken de jonge Lady en de oude Lady reeden, en na dat zij in huis kwamen, tot dat het middagmaal gereed was, bragt de jonge Lady den tijd door met het jammerlijk verhaal van haare verongelijkingen en lijden, wier gelijken geen ſterflijk oor

oor ooit gehoord had; en dit op eene zo beweegelijke wijze, dat de goede oude Lady niets anders deed dan weenen, en zugten, en ſnikken, en uitvaaren tegen de bedriegerijen der ondeugende mannen, en tegen dien afgrijzelijken jonker Lovelace, die een *verraaderlijke ſchurk* was, dagt mij dat zij zeide; en, nog al meer, een *ontketende Beelzebub.*

Mij dagt, ik was in een vreezelijken doodsangſt, toen ik vond dat de Lady ontvlugt was; en zou in mijnen toorn bijkans Dorcas, en onze Mama, en iedereen die mij voorkwam onder den voet geſtooten hebben. Maar door eenige ſchielijke omkeeringe, en wonderlijke herſcheppinge, waarvan de droomen gemeenlijk geen reden uitleveren, dagt mij dat deeze bejaarde Lady eensklaps veranderd wierd in de befaamde Mama H. zelve; en dat die, eene oude kennis zijnde van Mama Sinclair, zig liet overhaalen om mij in mijn aanſlag op de jonge Lady bij te ſtaen.

Daarop, dagt mij, volgde eene wonderbaare Gebeurtenis; want Mama H. verlangende om meer te hooren van de Hiſtorie der jonge Lady, en het avond geworden zijnde, verzogt haar om haare bedgenoot te zijn, op dat zij dus vrij en onbelemmerd alleen mogten praaten. Want, mij dagt, twee jonge Nigten van haar hadden haar geſtoord in het midden van haare jammerlijke vertellinge.

Diesvolgens vroeg naar bed gegaen, en weder met de droevige hiſtorie begonnen zijnde, met zo veel ernſt van den eenen kant, als aandagt van den anderen, wierd Mama H. voor dat de jonge La-

Lady nog verre daarin gevorderd was, naar mij dagt, met eene vlaag van Colijk overvallen; en als haare pijn toenam, was zij genoodzaakt op te ſtaen om een middeltje te krijgen, 't welk zij zeer heilzaam plegt te vinden in deeze ongeſteldheid, waar aan zij tot haar ongeluk onderhevig was.

Dus opgeſtaen, en naar haar kabinetje gegaen zijnde, dagt mij dat zij in het weeromkoomen de waſch-kaars vallen liet; en als zij toen (O herſcheppinge nog wonderlijker dan de eerſte! Welke onbegrijpelijke dingen zijn Droomen!) weder in het duiſter te bed kwam, vond de jonge Lady, tot haare oneindige verbaasdheid, droefheid, en ſchrik, Mama H. veranderd in een jong perſoon van de andere Sexe: En ſchoon Lovelace zulk een was, van welken *haare Ziel een afgrijzen* had, nogthans vreezende dat het iemand *anders* mogt zijn, was het nog al eenigzins trooſtelijk voor haar, toen zij vond dat het niemand anders was dan hijzelve; en dat zij nog al bij maar *eenen* en *denzelven* man gelegen had.

Eene wonderbaare verwarringe van gebeurteniſſen onder een gemengd volgde 'er; geduurige veranderinge van Toneel; nu niets vernomen wordende van de Lady, dan zugten, ſteenen, kermen, bezwijmen, ſterven ——— Van den Heer, niets dan eeden, beloften, betuigingen, *ter verzaakinge van het verder agtervolgen zijner voorneemens*; en alle de zagte en onzagte perſingen van den Minne-ſtrijd.

Daarop volgden, zo ſchielijk als eene gedagte (want Droomen, weet gij, bepaalen zig niet

aan

aan de Regels van het Toneel-ſpel) Herſtellinge, Kraamen, Doopen, terwijl de lachende Jonge aan de Moeder, zelf naar *haar eigen* gevoelen, haar lijden rijklijk vergold.

Daarna des Grootvaders Goed overgeleverd, daarvan bezit genomen: Zeer gelukkig daarop leevende: Haare beminde Norton tot haar gezelſchap hebbende; Juffer Howe haar bezoekende; en (verwonderlijk! driewerf verwonderlijk!) gelegenheid gekreegen hebbende om haare *gevalletjes* met haar te zamen te *verpraaten*; een bekoorelijk Meisje hebbende, bij denzelven Vader, voor den bekoorelijken Jonge van haare vriendin; welke, groot geworden zijnde, om de vriendſchap van derzelver Mama's te vaſter te doen beklijven (want de Droomen geeven ook geen agt op *bloedverwantſchap*) te zamen trouwen; een nieuwen Naam krijgen door eene Acte van het Parlement, om aan mijne Goederen te kunnen koomen —— En ik weete niet wat al van diergelijk mengelmoes onder een gehutſeld.

Ik wierd wakker, gelijk gij wel gelooven moogt, in groote ontſteltenis, en verblijdde mij te vinden dat mijne Bekoorſter in het naaſt vertrek, en dat Dorcas eerelijk was.

Nu zult gij wel zeggen, dat dit een zeer miſſelijke Droom was. En egter (want ik ben een wonderlijke Droomer) is het niet ten eenenmaal onwaarſchijnelijk, dat 'er wel iets diergelijks zou kunnen gebeuren; alzo de lieve Onnozele de zwakheid heeft van op Dorcas te betrouwen, in welke zij tot nu toe geen behaagen had.

Dog ik vergat u een gedeelte van mijnen

Droom te vertellen; en dit was, Dat de Lady, den volgenden morgen, zig aan zulke heftige buijen van droefheid en gramſchap overgaf, dat zij bezwaarelijk wierd afgetrokken van iets tegen haar eigen leeven te onderneemen. Dog evenwel eindelijk wierd zij overreed tot een beſluit om te blijven leeven, en de zaak in de beſte plooij te ſchikken: Een Brief, dagt mij, van den Capitein Tomlinſon veel helpende om haar te vreede te ſtellen, geſchreeven om mij te verwittigen, dat haar Oom Harlowe, zekerlijk, te Kentish-town zou zijn tegen Woensdag-avond den 28 van Junij; alzo de volgende dag (de 29ſte) zijn verjaardag was; en hij om die reden dubbel begeerig, dat ons Huwelijk dan heimelijk wierd ingezegend in zijne tegenwoordigheid.

Maar is Donderdag de 29ſte wel haars Ooms verjaardag, dunkt mij dat gij vraagt? ——— Ja wel; anders zoude de Inzegeninge nog al eer geſteld zijn. Drie weeken geleeden hebbe ik haar hooren zeggen, dat het zo was; en ik hebbe den Verjaardag van iedereen van haare familie in geſchrift, als ook den Trouwdag van haaren Vader en Moeder. De geringſte omſtandigheden zijn dikwijls van grooten dienſt, in zaaken van de uiterſte aangelegenheid.

En wat zegt gij dan nu van mijnen Droom?

Wie zegt, dat ik, ſlaapende en waakende, niet fraaij geholpen worde van den eenen of anderen *geeſt*, of *nikker* liever, zo als gij ligtlijk zult zeggen? Dog geen wonder, dat een Beelzebub zijne duiveltjes op zijn bevel gereed heeft.

Ik kan in geenen deele twijffelen van wel te wer-

zullen ſlaagen met Mama H.'s aandeel in het ontwerp; want zal de Lady (die beſlooten heeft zig te werpen in het *eerſt huis waarin zij koomen kan*, en om de beſcherminge te ſmeeken van den *eerſten perſoon dien zij ontmoet*; en die denkt dat 'er geen gevaar kan zijn *buiten* dit huis, zo groot dan 't geen zij *daarin* van mij vreeſt) eenige zwaarigheid maaken om zig te bedienen van de karos eener weduwe, die zig toevallig aanbiedt? En daar de Lady haar woord geeft om haar te beſchermen aan haare getrouwe Dorcas, zo dier omgekogt, om haare ontvlugtinge te bevorderen? —— En daarbij heeft Juffr. H. de houdinge en het weezen van eene agtbaare matroone, en is zulk eene afzienlijke duivel niet dan Juffr. Sinclair.

Het lief Onnozel Schaap weet niets van de wereld; nog dat het luiden, die geld hebben, nooit ontbreekt aan medeſtanderen in hunne oogmerken, hoedanig dezelve ook weezen mogen. Hoe konden anders de Vorſten der aarde zo blindling gediend worden, al zijn zij *nog zo veranderlijk* in hunne maatregels, en al zijn hunne oogmerken *nog zo ondeugend?*

Indien ik haar maar zo verre kan krijgen, dat zij met mij *aanhoude* tot Woensdag in de volgende week, dan zullen wij tegen dien tijd taamelijk te zaamen in beſtendige ruſt zijn. En inderdaad zo zij eenige dankbaarheid heeft, en maar het minſt in zig heeft van de zwakheden haarer Sexe, moet zij van gedagten zijn dat ik haare gunſt verdiene, door de moeite die zij mij gekoſt heeft. Want zij hebben 'er alle zeer veel mede op, dat de mannen groote moeite op zig neemen omtrent haar en voor haar.

En hier zal ik, voor tegenwoordig, mijne pen nederleggen, en mijzelven verheugen over mijne gelukkige uitvindinge (nademaal haare hardnekkigheid mij nog weder noopt om daarvan gebruik te maaken) —— Maar met dit vaſt beſluit, denke ik, Dat, indien de tegenwoordige vond mij mislukt, ik alle de vermogens van mijn geeſt, alle mijne talenten, zal in 't werk ſtellen, om mijzelven een Wettig Regt te verkrijgen op haare gunſt, en dat in ſpijt van al mijn tegenzin tegen den Huwelijken-Staat; en van de ingeevingen des grooten duivels buiten 's huis, en zijner heimelijke werktuigen daar binnen. —— Nademaal, indien zij *nu* niet overgehaald, of verlokt kan worden, het vergeefs zal zijn iets verder tegen haar te ondernee-men.

IV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Dingsdag-avond, den 20 *Junij.*

Nog niet toegelaten tot mijne Bekoorſter! Zij is zeer ziek ——— in eene heftige koorts, zo als Dorcas denkt. Nogthans wil zij geen raad hebben.

Dorcas zegt haar, hoe leed mij zulks is.

Dog ik moet al weer eens vraagen, Doet deze Lady al wel met zig ziek te maaken, als zij niet ziek is?

is? Wat mij belangt, voor hoe grooten Vrijgeeſt de luiden mij ook agten, wanneer het mij *van dienſt* was ziek te zijn, nam ik eene doſis van Ipecacuanha, op dat ik mij niet aan valsheid mogt ſchuldig maaken; en ik was toen wel ter deege ziek, gelijk zij, die toen deernis met mij had, heel wel wiſt. Maar hier dus voor te geeven, dat men zeer ziek is, enkel om gelegenheid te krijgen van weg te loopen, op dat zij den man geen vergiffenis behoeve te geeven die aan haar misdaen heeft, hoe onchriſtelijk is dat! ——— Indien vroome luiden zig dus toegeeven in het ſchenden van eenen bekenden pligt, en in dusdanige raadſlagen voorbedagtlijk op bedriegen aangelegd, wie, Belford, zal ons dan beſchuldigen!

Ik hebbe een wonderlijk denkbeeld, dat de agtbaare Lady zekerlijk morgen-ogtend te Negen uuren aan den Kruideniers winkel zijn zal: Want Dorcas hoorde mij aan Juffr. Sinclair zeggen, dat ik ſtraks te Agt uuren zal uit gaen; en dan zal zij een koets poogen te krijgen: En indien het gebeure dat de karos der weduwe daar dan zij, hoe gelukkig zal dat zijn voor mijne Bekoorſter! Hoe wonderbaarlijk zal mijn droom dan nakoomen!

* * * *
* *

Ik hebbe zo even een Brief ontvangen van Capitein Tomlinſon. Is het niet om te verwonderen! Want dat was een gedeelte van mijn droom.

Ik zal van nu voortaan altijd eene bijſtere agtinge hebben voor droomen. Ik weete niet, of

ik mogelijk niet een boek gae ſchrijven over dit onderwerp ; want mijne eigene ondervindinge zal mij daartoe een groot deel verſchaffen. *Glanville over de Toverhekſen*, en *Baxters Hiſtorie van Geeſten en Spooken*, en des Koninglijken Pedants *Duivelgeleerdheid*, zullen nietmetal zijn bij *Lovelaces Droomerijen.*

De Brief is juiſt zo als ik droomde dat hij zijn zoude. Het is mij alleen leed, dat Oom Joannes Verjaaringe niet drie of vier dagen vroeger inviel ; want zo eenig nieuw ongeluk mijne Bekoorſter mogt overkoomen, zou zij mogelijk niet in ſtaat zijn om zo lang moed te houden tot aan Donderdag in de volgende week. Egter zal het mij meer tijd verleenen tot nieuwe vindingen, zo mijn tegenwoordige aanſlag miſlukte; 't welk ik evenwel niet kan onderſtellen.

Aan ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Maandag den 19 Junij.

Mijn Heer,

Ik kan u eene blijde tijdinge weerom geeven voor de blijdſchap, welke gij mij zo wel, als mijnen waarden Vriend den Hr. Harlowe, hebt aangebragt met het nieuws van de gelukkige herſtellinge zijner beminde Nigt; want hij heeft vaſtgeſteld haaren en uwen wenſch op te volgen, en haar met zijne eigene hand aan u te geeven.

Dewijl de plegtigheid noodwendig vertraagd is uit oorzaak van haare ziekte, en dewijl de Verjaardag van den Hr. Harlowe is op Donderdag den

29ſten

29ſten van deeze loopende maand Junij, wanneer hij in het vier en Zeventigſte jaar treedt van zijn ouderdom; en 'er mogelijk tijd van nooden is tot de volkoomene herſtellinge van de Lady; zo is hij zeer begeerig, dat het Huwelijk dan zal worden ingezegend; op dat hij naderhand dubbele blijdſchap moge hebben op dien dag tot aan het einde van zijn leeven.

Ten deezen einde heeft hij voor om ſtilletjes van huis te gaen, zo dat hij Woensdag over agt dagen 's avonds te Kentish-town zij.

De geheele familie, zegt hij, plegt denzelven met hem te vieren; dog alzo zij tegenwoordig daartoe in een al te ongelukkigen toeſtand zijn, zal hij voorgeeven, dat hij niet in ſtaat zijnde om dien alleen 't huis door te brengen beſlooten heeft twee of drie dagen van huis te gaen.

Hij zal te paard afrijden, alleen vergezeld met een getrouw knegt om het dies te ſtiller te houden. Hij zal daar gaen in de aanzienlijkſte herberg, en u beide des volgenden ogtends afwagten, indien hij geen berigt van mij krijge om hem daarin te verhinderen. En hij zal na het verrigten van de Plegtigheid met u naar ſtad gaen in de koets, waarmede hij onderſtelt dat gij koomen zult.

Hij is zeer begeerig dat ik ter dier gelegenheid moet tegenwoordig zijn. Dog dit hebbe ik hem, op zijn verzoek, beloofd, dat ik voor dien dag in ſtad zal zijn, om te zien dat het Huwelijksverdrag voltrokken, en alles daartoe behoorelijk bereid worde.

Hij is zeer blijde, dat gij den Verlof Brief in gereedheid hebt.

Hij ſpreekt zeer gunſtig van u, mijn Hr. Lovelace; en zegt, dat zo eenige van de familie nog onverzetteljk blijven, na dat hij de Plegtigheid heeft zien voltrekken, hij zig van hen zal afzonderen, en zig met zijne waarde Nigt en haare belangen vereenigen.

Ik bekende aan u, toen ik de laatſte maal in de ſtad was, dat ik aan mijnen waarden vriend eene kleine openinge gegeven had van het misverſtand tuſſchen U en zijne Nigt; en dat ik dit deed, uit vreeze dat de Lady haar misnoegen een weinig getoond mogt hebben in zijne tegenwoordigheid, waare ik in ſtaat geweeſt van hem te overreeden om in perſoon naar ſtad te koomen, 't welk toen twijffelagtig was. Dog ik hoope, dat 'er nu niets meer van dat misnoegen is overgebleeven.

Dat ik niet t'huis was, toen uw boode kwam, moet mijne verſchooninge zijn dat ik niet met hem geſchreeven hebbe.

Gelief mijne onderdaanigſte en minzaamſte eerbetuigingen te maaken aan de verwonderenswaardige Lady, en te gelooven dat ik ben

Uw zeer getrouwe en gehoorzaame Dienaar,

ANTONIJ TOMLINSON.

Deezen Brief hebbe ik verzegeld, en opengebroken. Dezelve wierd gebragt, zo als gij wel kunt onderſtellen, van een bijzonderen boode daartoe afgevaardigd; het Zegel was zodanig, dat de Schrijver zig des niet behoeſde te ſchaamen. Ik droeg

zorg

zorg om te vraagen naar des Capiteins gezondheid, zo dat mijne Beminde het hooren konde; en deeze is nu gereed om, als een bevreediger, te voorſchijn gebragt te worden, naar maate zij het zig zal *ter harten neemen*, of *verſtoord* zijn, indien de twee herſcheppingen, agtervolgens mijnen wonderlijken droom koomen te gebeuren, gelijk ik, veel geloof aan droomen ſlaende, durve zeggen dat zij zullen. —— Ik denke dat het niet kwaad zal zijn, dat ik, met het verwiſſelen van mijne kleederen, maake dat deeze Brief van den braaven Capitein mijne Beminde voor de handen koome.

V. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Woensd. middag, den 21. *Junij.*

Wat zal ik nu zeggen! —— Ik, die maar voor weinige uuren nog zo veel geloof ſloeg aan droomen, en van ſtonden aan had voorgenomen met mijn tractaat over de *ſlaapende Droomen* en de *waakende Droomen* te beginnen, en mijzelven vermaakte met de zamenkoutingen tuſſchen de oude agtbaare Lady, en de jonge Lady; en met de twee herſcheppingen (volſtrektlijk verzekerd zijnde, dat alles zou gebeuren, zo als mijn droom het had

afgeſchetſt); zal nooit meer ſtaat maaken op die omvliegende malligheden, en begochelingen eener verwilderde en ijlhoofdige inbeeldinge.

Dus verbruid ſlegt zijn de zaaken afgeloopen.

Ik ging te Agt uuren uit, zeer wel in mijn ſchik met mijzelven, om aan de verraadbrouwende vrouw en de omgekogte meid de gezogte gelegenheid te verleenen; alleen aan Willem beveelende om een naaukeurig oog in 't zeil te houden, uit vreeze of de Lady eenig miſtrouwen mogt hebben op mijn verraad, of bij misvattinge eene huurkoets neemen voor de karos der Lady weduwe. Dog ik zond eerſt om te vraagen hoe zij voer; en kreeg tot antwoord, Zeer ziek! —— Had eenen heel ſlegten nagt gehad: Welk laatſt maar al te waarſchijnelijk was: Nademaal ik dit wel weete, dat luiden die verraad en bedrog in 't hoofd hebben, alzo zelden goede *hebben* als zij die *verdienen*.

Ik verzogt dat 'er een doctor mogt bij geroepen worden; dog het wierd mij geweigerd.

Ik deed eene wandelinge in het Park van St. James, mijzelven den geheelen tijd verheugende over mijne zeldzaame uitvindingen: Daarop, ongeduldig, nam ik eene koets, met een van de glazen geheel digt toe, het ander bijna toe, door het ſchreefje kijkende naar ieder koets, die ik mij voorbij zag rijden naar Lincoln's-inn-fields: En toen ik daar kwam, zond ik den koetſier om te verzoeken dat iemand van Mama H. 's familie bij mij aan 't portier kwam, niet twijffelende of ik

zou

zou kundſchap krijgen, dat mijne ſchoone vlugteling daar was; zijnde het toen een half uur over tienen.

Een knegt kwam 'er die te verſtaen gaf, dat de eerwaardige Lady zo even alleen in de karos was te rug gekoomen.

Ijzelijk ontſtellende, ſprong ik ter koetze uit, en hoorde uit Mama's eigen mond, dat Dorcas haar woord gekreegen had om de Lady te beſchermen; maar naderhand haar kwam zeggen, dat zij van gedagten veranderd was, en het huis niet verlaaten wilde.

Geheel verbaasd, niet weetende wat 'er mogt gebeurd zijn, gebood ik den koetſier voort te zweepen naar het huis van onze mama.

Daar in een oogenblik gekoomen, was het eerſte woord, dat ik vraagde, Of de Lady behouden was?

De Hr. Lovelace geeft hier een zeer omſtandig verhaal van alles, wat tuſſchen de Lady en Dorcas voorviel. Dog dewijl hij alleen maar kon giſſen naar haare beweegredenen, waarom zij weigerde voort te gaen toen Dorcas haar te kennen gaf, dat zij voor haar de beloſte van beſcherminge gekreegen had van de Lady weduwe; zo heeft men gevoegelijk geagt zijn verhaal agterwege te laaten, en dat gebrek te vervullen met eenige Aantekeningen *van de Lady. Dog het is eerſt noodig eenig berigt te geeven wegens*

de

de gelegenheid, bij welke deeze Aantekeningen *gemaakt wierden.*

De Leezer zal zig kunnen erinneren, dat zij in den Brief geſchreeven aan Juffer Howe op haar ontvlieden naar Hamſtead (a), *haar nader belooft de bijzonderheden op te geeven van haare vlugt, als zij het aan tijd zou hebben.*

Zij had wel gedagten van voort te gaen met haar berigt van alles, wat tuſſchen haar en den Hr. Lovelace omging, zedert haaren laatſten Verhaal-Brief. Dog de onzekerheid, waarin zij van dien tijd af was, met de verfoeijelijke behandelinge welke zij onderging toen zij weder met bedrog te rug gevoerd was; gevolgd van eene uitzinnigheid van eene week; had haar tot nog toe verhinderd haar voorneemen te agtervolgen. Dog niettemin, nog al een oogmerk hebbende om haar belofte uit te voeren, zo dra zij gelegenheid had, maakte zij korte aantekeningen van alles, zo als het voorviel, om haar geheugen te hulp te koomen ——, Hetwelk, *zo als zij op eene plaatze aanmerkt*, zij minder betrouwen „ kon zedert haare laatſte ongeſteldheid, „ dan voorheen. „

In deeze aantekeningen, of dit Memoriaal *merkt zij aan*, „ Dat zij bedugt zijnde, „ of Dorcas wel niet eene verraaderes mogt „ zijn,

(a) Zie D. V. bl. 83.

„ zijn, wilde getragt hebben om weg te
„ geraaken, terwijl zij was uitgegaen om
„ naar eene koets te zien; en metterdaad
„ de trap affloop met dat inzigt. Maar
„ dat zij, Juffr. Sinclair in het voorhuis
„ ziende, [*welke Dorcas daar geplant*
„ *had terwijl zij uitging*] zig weder naar
„ boven ſpoedde, zonder gezien te wor-
„ den. „

Zij ging boven op de eet-zaal, en zag den Brief van Capitein Tomlinſon; Waarover zij in haar Memorie-boek de navolgende aanmerkingen maakt.

„ Hoe bedremmeld ben ik nu! —— Moge-
„ lijk liet hij deezen Brief met voordagt leggen:
„ Geen der andere papieren daarbij gelaaten van
„ eenig belang zijnde: —— Welke keuze heb-
„ be ik te doen? —— Te blijven, en de vrouw
„ te worden van den ondeugendſten man ——
„ Hoe ſtaet mijn hart dat tegen! —— Te onder-
„ neemen om weg te geraaken, en te miſlukken,
„ is onvermijdelijk bederf! —— Dorcas *kan* mij
„ bedriegen! —— Ik twijffele of zij niet nog
„ zijn werktuig is! —— Toen hij uitging lui-
„ ſterde hij haar iets in 't oor, zo als ik zag, zon-
„ der dat zij 't merkten —— En ook op eene
„ zeer gemeenzaame wijze —— Vrees in 't minſt
„ niet, mijn Heer, met eene nijginge. „

„ Toen zij haare toeſtemminge gaf om mijne
„ vlugt met oogluikinge toe te laaten, droeg zij
„ geen zorg voor haare eigene veiligheid, indien

„ ik

„ den rang der luiden, die zij dienen. Dog deeze looze knegt niet met hem gegaen! Daarbij „ deeze Brief van Tomlinſon! ——

„ Schoon ik vaſt beſlooten hebbe om deezen „ deugniet nooit te neemen, kan ik mij, egter, „ *niet onder de beſcherminge werpen van mijne „ Oom te Kentish-town of Highgate, zo ik niet „ eer ontkoomen kan; en mij dus van hem af „ maaken?* Is mogelijk het kwaad, welk ik onder„ vinde, niet minder dan waarin ik zou kunnen „ vervallen; indien ik maar verdere mishandelinge ontgaen kan? Met verdere mishandelinge „ heeft hij mij nog niet gedreigd; al hoe vrij en „ naar verdienſte ik hem ook bejegend hebbe! — „ Ik zal niet gaen, denke ik. Ten minſten, zo „ ik zijn knegt niet van de hand kan zenden (a).

* *

„ De knegt is een fielt! De meid, vermoede ik, eene ſnoode prij. Ten minſten bedagt „ op haare eigene veiligheid. Loopt geſtadig uit „ en in om eene koets.

„ Alle mijne hoope om weg te geraaken is „ tegenwoordig over! —— Ongelukkig ſchepzel! tot welke verdere onheilen wordt gij nog „ bewaard! O hoe zwelt mijn hart, over de „ nood-

(a) Dit poogde zij te doen; dog wierd belet door het voorgeeven van den knegt dat hij zijne enkel verſtuikt had, door van den trap af te glijden —— *Een loopje*, zegt zijn liſtige meeſter, in zijn verhaal hier uitgelaaten, *'t welk ik hem geleerd had, bij eene diergelijke gelegenheid, te Amiens.*

„ noodzaakelijkheid, waar in ik nog moet blijven
„ om zulk een ondeugend karel te zien en met
„ hem te ſpreeken!

VI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Woensdag-namiddag.

Te loor geſteld in haare voorgenomene ontvlugtinge; genoodzaakt, tegen haaren wil, om bij mij te koomen in de Eetzaal; en miſſchien ſchroomende, dat haar haare liſt mogt verweeten worden, om zig ziek te veinzen; *verwagtede* ik wel, dat de lieve Stijfhoofdige met ſchamperheid en verontwaardiginge tegen mij beginnen zoude. Dog ik was in hoope, van wegens de zagtheid van haare natuurelijke geſteldheid; van wegens de aanmerkinge, welke ik van haar verwagtede, over haaren toeſtand; van wegens den inhoud des Briefs van Capitein Tomlinſon, welken Dorcas mij vertelde dat zij gezien had; en van wegens den tijd dien zij gehad had om te bedaaren en zig te bedenken, zedert dat zij mij laatſt tot haare tegenwoordigheid toeliet, dat zij het zo ſterk niet zou hebben doorgezet dan zij deed.

Zo als ik in de eetzaal trad, wenſchte ik haar

„ den rang der luiden, die zij dienen. Dog deed
„ ze looze knegt niet met hem gegaen! Daarbij
„ deeze Brief van Tomlinſon! ——

„ Schoon ik vaſt beſlooten hebbe om deezen
„ deugniet nooit te neemen, kan ik mij, egter,
„ *niet onder de beſcherminge werpen van mijne*
„ *Oom te Kentish-town of Highgate, zo ik niet*
„ *eer ontkoomen kan; en mij dus van hem af*
„ *maaken?* Is mogelijk het kwaad, welk ik onder-
„ vinde, niet minder dan waarin ik zou kunnen
„ vervallen; indien ik maar verdere mishandelin-
„ ge ontgaen kan? Met verdere mishandelinge
„ heeft hij mij nog niet gedreigd; al hoe vrij en
„ naar verdienſte ik hem ook bejegend hebbe! —
„ Ik zal niet gaen, denke ik. Ten minſten, zo
„ ik zijn knegt niet van de hand kan zenden (a).

* *

„ De knegt is een fielt! De meid, vermoe-
„ de ik, eene ſnoode prij. Ten minſten bedagt
„ op haare eigene veiligheid. Loopt geſtadig uit
„ en in om eene koets.

„ Alle mijne hoope om weg te geraaken is
„ tegenwoordig over! —— Ongelukkig ſchep-
„ zel! tot welke verdere onheilen wordt gij nog
„ bewaard! O hoe zwelt mijn hart, over de
„ nood-

(a) Dit poogde zij te doen; dog wierd belet door het voorgeeven van den knegt dat hij zijne enkel verſtuikt had, door van den trap af te glijden —— *Een loopje*, zegt zijn liſtige meeſter, in zijn verhaal hier uitgelaaten, 't *welk ik hem geleerd had, bij eene diergelijke gelegenheid, te Amiens.*

„ noodzaakelijkheid, waar in ik nog moet blijven
„ om zulk een ondeugend karel te zien en met
„ hem te ſpreeken!

VI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Woensdag-namiddag.

Te loor geſteld in haare voorgenomene ontvlugtinge; genoodzaakt, tegen haaren wil, om bij mij te koomen in de Eetzaal; en miſſchien ſchroomende, dat haar haare liſt mogt verweeten worden, om zig ziek te veinzen; *verwagtede* ik wel, dat de lieve Stijfhoofdige met ſchamperheid en verontwaardiginge tegen mij beginnen zoude. Dog ik was in hoope, van wegens de zagtheid van haare natuurelijke geſteldheid; van wegens de aanmerkinge, welke ik van haar verwagtede, over haaren toeſtand; van wegens den inhoud des Brieſs van Capitein Tomlinſon, welken Dorcas mij vertelde dat zij gezien had; en van wegens den tijd dien zij gehad had om te bedaaren en zig te bedenken, zedert dat zij mij laatſt tot haare tegenwoordigheid toeliet, dat zij het zo ſterk niet zou hebben doorgezet dan zij deed.

Zo als ik in de eetzaal trad, wenſchte ik haar

en mijzelven geluk met haare ſpoedige herſtellinge. En wilde haar bij de hand gekreegen hebben, met een weezen van eerbiedige tederheid: Dog zij had beſlooten het ſtuk weder aan te vatten daar zij het gelaaten had.

Zij keerde zig van mij af, haare hand te rug trekkende, met een afweerend en verontwaardigend gezigt ——— Ik koome nogmaal bij u, zeide zij, om dat ik het niet kan helpen. Wat hebt gij mij te zeggen? Waarom worde ik dus tegen mijn wil en dank vaſt gehouden?

Met de uiterſte ernſthaftigheid van ſpraak en gedrag drong ik aan op de Plegtigheid. Ik zag dat 'er anders niet voor mij aan te doen was. Ik had een Brief in mijn zak, zeide ik [naar denzelven voelende, ſchoon ik dien niet van den tafel had gekreegen, daar ik hem gelaaten had in het zelve vertrek] welks inhoud, indien die in agt genomen wierd, ons beide zou gelukkig maaken. Ik was van te vooren ongenegen geweeſt om dien aan haar te toonen, om dat ik haar hoopte over te haalen om *eer* de mijne te worden, dan op den dag daarin gemeld.

Ik voelde naar denzelven in alle mijne zakken, ondertuſſchen lettende op haar oog, 't welk ik naar den tafel zag blikken daar die lag.

Ik was moeijelijk dat ik dien niet vinden konde ——— Eindelijk, weder door haar ſchalk oog geleid, kreeg ik hem van verre in het oog op den tafel aan het ander einde van de kamer.

Met vreugde haalde ik hem daarvandaan. Gelief

lief dog dien Brief eens te leezen, Madam; met een weezen van welvoldaene verzekerdheid.

Zij kreeg dien, en liet 'er haar oog over loopen, op eene zo agtlooze wijze, waaruit klaar bleek, dat zij dien te vooren al gelezen had: En toen gooide zij hem ondankbaarlijk op den venſterbank bij zig neer.

Ik drong haar om mij morgen, of Vrijdagogtend gelukkig te maaken: Ten minſten, dat zij de reize van haaren Oom niet vrugtloos wilde doen afloopen, en zijne gunſtige poogingen verijdelen om eene Verzoeninge te wege te brengen tuſſchen ons allen.

Tuſſchen ons allen! herhaalde zij, met een even ſmaadlijk als ongeloovig weezen. O Lovelace, gij zijt zekerlijk naauw verknogt met den grooten verleider in uwe poogingen om de verzoekingen te ſchikken naar de neigingen! ——— Maar wat eere, wat trouwe, wat waarheid, waare het voor mij mogelijk om over dit onderwerp met u in geſprek te treeden ('t welk zo niet is) kan ik verwagten van zulk een man, hoedanigen gij u zelven betoond hebt te zijn?

Ik wierd tot in het leeven getroffen. Eene Lady van uw volmaakt character, Madam, die zig zelve geveinsd heeft ziek te zijn, met opzet om den man niet te zien die haar aanbad, behoorde niet ———

Ik weete wel wat gij zeggen wilt, viel zij 'er tuſſchen in ——— Tot wel twintig en nog twintig laage dingen, waaraan mijne ziel te verheven zou geweeſt zijn om mij ſchuldig te maaken, en om welke ik mijzelve veragt hebbe, ben ik

bragt door de beſmettinge van uw gezelſchap, en door de noodzakelijkheid, waarin gij mij geſteld heb:, om laag te ſchijnen. Dog ik danke God, al hoe verleegen en verlaaten ik ben, dat ik evenwel nog zo laag niet ben gezonken, dat ik wenſche de uwe te worden.

Ik, Madam, als de verongelijker, *behoore* geduld te hebben. Der verongelijkte paſt het verwijtingen te doen. Dog uw Oom is niet in zamenzweeringe tegen u, ſtaet te hoopen. Daar zijn omſtandigheden in den Brief, over welken gij uw oog hebt laaten gaen ———

Zij viel mij weder in de reden, Waarom, vraage ik u nogmaal, worde ik in dit huis vaſt gehouden? ——— Zie ik mijzelve niet omringd van ſlegte vrouwluij, die ſchoon zij het gewaad van mijne Sexe draagen, egter mogelijk, zo veel ik kan bezeffen, mij belaagen om mij te bederven?

Zij zou niet gaarn zien, zeide ik, dat Juffr. Sinclair en haare Nigten boven geroepen wierden, om zigzelve en haar huis te verdeedigen.

Wilden zij mij maar om hals brengen, zo laat haar koomen, en zij zullen welkoom zijn. Ik zal de hand zegenen, die den ſlag zal vellen! Dat zal ik inderdaad.

Het is ijdel, geheel ijdel, te praaten van ſterven. Enkel jonge Ladys klap, als zij onder bedwang ſtaen van die geenen welke zij haaten. Dog mag ik u bidden, allerliefſt ſchepzel ———

Bid mij niets. Laat ik dus niet tegen wil en dank

dank worden vaſt gehouden! ——— Ongelukkig ſchepzel, die ik ben, zeide zij in eene zoort van uitzinnigheid, te gelijk in haare handen wringende, en zig van mij afkeerende, met opgeheven oogen! „ Uw vloek, O mijn wreede Vader, „ ſchijnt nu op het hoogſt te zijn van zijne werkin„ ge! ——— Mijn verzwakte geeſt is vol van „ voorſpellingen, dat ik op den weg ben om „ een verlooren ſchepzel te worden ten aanzien „ van deeze en de toekoomende wereld beide! „ Gezegende, gezegende God, zeide zij, op haare „ knieën vallende, bewaar mij, O bewaar mij, „ voor mijzelve, en voor deezen man! „

Ik zeeg bij haar op mijne knieën neder, bijſter aangedaen zijnde ——— O dat ik den dag van giſteren herroepen konde! ——— Vergeef mij, mijn allerliefſt ſchepzel, vergeef mij hetgeen geſchied is, voor zo verre het nu maar door een weg kan te regt gebragt worden. Vergeef het mij alleen op deeze voorwaarde ——— Dat mijne trouwe en eere in toekoomende ———

Zij viel mij in de reden, opſtaende —— Indien gij meent van mij te ſmeeken, Dat ik mij nooit zoeke te wreeken door Regts-middelen, of door hulpe te verzoeken van mijne nabeſtaenden, in 't bijzonder van mijnen Neef Morden, als hij in Engeland koomt ———

Verd—md zijn Regtsmiddelen, ook opſtaende [zij ontzettede daarvan] en alle welke gij ſpreekt van ter hulpe te roepen! ——— Ik lache wat in de eene en in de andere —— Alles waarom ik ſmeeke, is UWE vergiffenis; en dat gij mij

op mijne ongeveinsde droefheid en berouw, in uwe gunſt wilt herſtellen ———

O neen, neen, neen! haare zamengevouwen handen opheffende, nimmer, nimmer *wil* ik, nimmer, nimmer *kan* ik het u vergeeven! —— En het is eene erger ſtraffe voor mij dan de dood, dat ik genoodzaakt ben om bij u te koomen, of om u te zien.

Deeze is de laatſte maal, mijn waardſte leeven, dat gij mij ooit in deeze geſtalte zult zien, om deeze reden: En ik knielde weder voor haar. Laate ik hoopen, dat gij de mijne worden zult op den naaſtvolgenden Donderdag, uws Ooms Verjaardag, zo niet eer. Behaagde het den Hemel, dat ik nooit een ſchelm geweeſt was! Uwe verontwaardiginge is niet, kan niet grooter zijn dan mijne wroeginge ——— En ik vattede haare japon; want zij ſtond van mij te gaen.

Wroeginge zij uw deel! —— Om uwentwille zelven, zij wroeginge uw deel! —— Ik zal het u nimmer, nimmermeer vergeeven? —— Nooit, nooit zal ik de uwe worden! ——— Laat mij weggaen! —— Waarom knielt gij voor de rampzalige, die gij zo ſnoodlijk vernederd hebt?

Zeg maar, allerliefſt ſchepzel, dat gij 't *in overweeginge* zult neemen —— Zeg maar dat gij tijd zult neemen om te bedenken, wat de eere van onzer beider familien van u vereiſcht. Ik zal niet opſtaen. Ik zal niet toelaaten dat gij heen gaet [haare japon nog al vaſthoudende] voor dat gij mij zegt het te zullen *overweegen*. ——— Neem deezen Brief. Overweeg naaukeurig *uwen*, en mijnen toeſtand. Zeg dat gij wilt weggaen om

u

u te *bedenken*; en dan zal ik niet beſtaen om u tegen te houden.

Dwang zal niets op mij uitwerken. Schoon eene ſlaavin, eene gevangene, naar mijne uiterlijke omſtandigheden, ik ben geen ſlaavin in mijn wil! ——— Niets wil ik u belooven —— Hoe ook vaſtgehouden, of gedwongen — Niets wil ik u belooven ——

Edel ſchepzel! Dog niet onverzoenelijk, hoope ik! — Beloof mij maar, dat gij binnen een uur zult wederkoomen! —

Niets wil ik u belooven! —

Zeg maar, dat gij mij deezen avond weder zien zult!

O dat ik zeggen konde —— dat het in mijne *magt* waare om te zeggen —— Ik zal u nooit meer zien! —— Behaagde het den Hemel, dat ik u nooit meer zien mogt!

Driftige Schoonheid! — haar nog al vaſt houdende —

Ik ſpreeke, ſchoon met heftigheid, den welbedagten wenſch van mijn hart. ——— O dat ik vermijden konde mijne *oogen op u neer* te ſlaen, veragtelijke kruiper, en alzo laag van ziel als baldaadig —— Laat mij gaen! Mijne ziel is in berceerenis! Laat mij gaen!

Ik liet haar los om mijne handen zamen te vouwen, —— Ga dan, O beheerſchter van mijn lot! —— Ga dan, indien gij gaen wilt! —— Mijn noodlot is in uwe magt! —— Het hangt af van den adem uwer lippen! —— Uwe Verſmaadinge vermeerdert maar mijne Liefde! —— Uwe verſtoordheid is maar al te wel ge-

grond! —— Dog, allerliefſt ſchepzel, keer weder, keer dog weder, met een beſluit om uwen getrouwen aanbidder te zegenen met vergiffenis en vreede!

Zij vloog van mij. De Engel, zo dra ze haare vleugels gebruiken kon, vloog van mij. Ik de kruipende knieler, de veragtelijke ſlaaf, niet meer de trotſe overwinnaar, ſtond op; en heen gaande poogde ik mijzelven te trooſten, dat zij, in zulke omſtandigheden als zij is, verſtoken van vrienden en middelen; haar Oom daarenboven, die allen zal verzoenen, zo ras (gelijk zij, ik danke daarvoor mijn Geſternte, tot nog toe gelooft) verwagt wordende —

O dat zij het mij vergeeven wilde! —— Wilde zij het mij maar edelmoediglijk vergeeven, en mijne geloften ontvangen voor het altaar op het *oogenblik* dat ze het mij vergeeft, op dat ik geen tijd moge hebben om weder te vervallen tot mijne oude vooroordeelen! —— Bij mijne Ziel, Belford, deeze lieve meid ſlaet alle onze Guiten-Zetregels den bodem in. Daar moet iets meer dan een enkele *naam* zijn in de deugd! — Ik zie nu dat het 'er is! — *Eens te ondergebragt, voor altoos te ondergebragt* — Het is eene uitſteekende leugen! —— Maar och, Jan, zij *is* nooit te ondergebragt. Wat hebbe ik dog behaald, dan vermeerderinge van ſchande en ſchaamte! —— Terwijl haare glorij door haar lijden is beveſtigd!

Deeze eene verdienſte is mij, evenwel, nog overgebleeven, dat ik haare geheele Sexe onder verpligtinge aan mij gebragt hebbe, door dit edel ſchepzel op zodanige proef te ſtellen, dat dezelve,

zo heerlijk doorgeſtaen, haar alle tot eere geſtrekt heeft.

Evenwel —— Dog ik zal 'er niet meer bij doen ——— Welk eene kragt hebben kwaade hebbelijkheden! ——— Ik zal eens eene Verlugtiginge neemen, en mijzelven poogen te ontvlieden ——— Verwijt gij mij niet mijne zwakke buijen ——— Mijne tegenſtrijdige voorneemens ——— Mijne wispeltuurigheid ——— En dan zal alles wel zijn.

VII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Woensdag-avond.

Nu zo even is 'er een karel van M. Burg gekoomen, die mij berigt, dat Milord in een zeer gevaarlijken ſtaat is. Hij heeft de Podagra in zijne Maag in den uiterſten graad; 't welk veroorzaakt is door het drinken van eene groote menigte van Limonade.

Een man van 8000. *l.* 's jaars inkoomſten zijne luſt boven zijne gezondheid te ſtellen! ——— Hij verdient te ſterven! ——— Dog wij hebben alle onze ongeregelde driften die wij gaarn involgen: En die brengen dan ook gemeenlijk haare ſtraffe tevens mede. ——— Neef zo wel als Oom, kunnen daarvan getuigen.

De knaap wierd om eene andere boodſchap opgezonden; dog hij ging een weinig boven zijne ordres, om zijn hof te maaken bij een opvolger.

Ik ben blijde dat ik niet op M. Burg was, ten tijde als Milord de ſmaakelijke doſis [zekerlijk was dezelve ſmaakelijk voor *hem* op dien tijd] innam: Daar zijn luiden in de wereld, die boos genoeg zouden geweeſt zijn om te zeggen, dat ik hem overreed had om zo veel te drinken.

De karel zegt, dat zijne Lordſchap zo ſlegt geſteld was, toen hij van huis ging, dat de familie begon te ſpreeken van om mij ter poſt te zenden. Dewijl ik weete, dat de oude Pair heel veel los geld bij kas heeft, waarvan hij zelden rekeninge houdt, zo paſt het mij wel zo ſchielijk als ik kan 'er naar toe te gaen. Maar wat zal ik onderwijlen doen met dit lief ſchepzel? Overmorgen zal ik, miſſchien, in ſtaat zijn om mijne eigene vraag te beantwoorden. Ik vreeze dat ze mij wanhoopig maaken zal.

Want daar hebbe ik aan haar gezonden ſmeekende om haar gezelſchap, en het is mij ſmaadlijk afgeſlagen.

*** ***

Ik ben zo gelukkig geweeſt van, op dit oogenblik, een derden Brief te ontvangen van mijne waarde correſpondente Juffer Howe. Een geſtreng duivelinnetje! ——— Het zou het hart van mijne Beminde hebben doen berſten, zo die in haare handen was gevallen. Ik zal hier een afſchrift

ſchrift van denzelven inſluiten. Lees hier hetzelve.

Dingsdag, den 20 Junij.

Mijne waardſte Juffer Harlowe,

Ik waage het nogmaal om aan u te ſchrijven (bijkans tegen mijne neiginge); en dat door den weg van u voorheen geweezen, al hoe weinig zin ik daarin hebbe.

Ik weete niet hoe het met u ſtaet. Het kan wel ſlegt zijn; en dan zou het hard weezen u te beſchuldigen over een ſtilzwijgen, 't welk gij mogelijk niet in ſtaat zijt om te helpen. Dog zo niet, wat zal ik dan geſtrengs genoeg zeggen, dat gij niet op een van mijne twee laatſte Brieven hebt geantwoord? Den eerſten (a) van welke [en ik denke dat 'er u te veel aan gelegen was om daarop ſtil te zwijgen] gij bekendet ontvangen te hebben. De andere, welke u in eigene handen wierd overgeleverd (b), drong zo ſterk op de gunſt van eenen regel van u, dat ik verbaasd ſtae dat ik dezelve niet verwerven konde. ——— En nog *meer*, dat ik zedert niets van u vernomen hebbe.

De knaap deed zulk eene vreemde Vertellinge van den ſtaat waarin hij u zag, en van uwe redenen tegen hem, dat ik niet weete wat ik daaruit moet beſluiten: Waare het niet dat hij een eenvoudige, holbollige, en egter waanwijze knaap is,

(a) Zie D. V. bl. 45.
(b) ibid. bl. 388.

is, die gaarn iets mooij willende beſchrijven, en op het Boerſche Wonderlijke geſteld zijnde, aan alles wat hij vertelt de gedaante van een kinkels-roman geeft. Dat dit zijn character is, zult gij wel gelooven, als u wordt te kennen gegeven, dat hij u beſchreef als overmaatig droevig (a), nogthans zo zeer toegenomen in uw lighaam en gedaante, en zo *roodvallig*, dat was zijn woord, in uw gelaat, en zo hoog van kleur, en zo dik van armen, dat men zou beſluiten als of gij met de werkinge van eenig kwaadaartig vergif belaaden waart, en wel zo veel te meer, dewijl hij bij u wierd ingeleid, daar gij op een ruſtbank lagt, van welken gij niet ondernamt om op te ſtaen of op te zitten.

Op mijn woord Juffer Harlowe, ik ben grootlijks verlegen om uwentwille; want ik moet de vrijheid neemen van te zeggen, dat gij in uwe gereede weeromtogt met uwen verleider, mijne verwagtingen in 't geheel niet beantwoord hebt, nog overeenkomſtig met uw character gehandeld: Want Juffr. Townſend berigt mij, uit den mond der vrouwen te Hamſtead, hoe goedwillig gij u weder in zijne handen geſteld hebt: Egter was het op dien tijd onmogelijk, dat gij getrouwd waart! ——

Heer, mijne waarde, wat jammer is het, dat gij zo veel moeite genomen hebt om van den karel af te geraaken! Dog gij weet het beſt! —— Zomtijds denke ik dat gij het niet kondt zijn, aan welke de Boeren knegt mijnen Brief overhandigde.

Dog

(a) Zie D. V. bl. 380--385.

Dog dat moet egter zo zijn: Nogthans is het vreemd dat ik door hem niet een regel konde krijgen: —— Niet een eenigen! —— En gij zo ſchielijk weder wel in ſtaat genoeg om met den deugniet weer te rug te keeren!

Ik kan niet vaſtgaen, dat de Brief, welken ik nu ſchrijve, u ter hand zal koomen: Dus zal ik niet de helft zeggen van 't geen ik wel in mijne gedagten hebbe om te zeggen. Dog indien gij het *der moeite waardig* agt om aan mij te ſchrijven, eijlieve laat mij dan eens weeten, welke fraaije Ladys, zijne nabeſtaenden, het waaren die u te Hamſtead bezogten, en u zo vrolijk weder te rug bragten naar eene plaatze, voor welke ik u zo ten vollen gewaarſchuwd had —— Dog ik zal niet meer zeggen: Ten minſten voor dat ik meer te *weeten* koome: Want ik kan niets doen dan mij verwonderen en verbaasd ſtaen.

Niettegenſtaende alle de ondeugendheid van den karel, is het duidelijk, dat 'er meer was dan eene heimelijk ſchuilende Liefde ——— Lieve Hemel! ——— Dog ik ſcheide 'er af! ——— Nogthans weete ik ook niet hoe ik 'er van kan afſcheiden! —— Ik moet egter —— Ik *wil*.

Geef mij ſlegts eenig berigt, mijne waarde, van hetgeen waarvan ik geheel geen begrip kan maaken: En doe mij te weeten of gij weezenlijk getrouwd zijt, of niet —— En dan zal ik weeten, Of 'er een korter tijdbeſtek dan een van ons beider leevens *moet*, of *niet* moet geſteld worden aan eene vriendſchap, die tot nog toe de roem en glorij geweeſt is van

Uwe ANNA HOWE.

Dor-

Dorcas vertelt mij, dat zij nu zo even eene *ziftende* zamenſpraak, zo als zij het noemt, gehad heeft met haare Lady. Zij is genegen, zegt zij aan de meid, om nog betrouwen in haar te ſtellen. Dorcas hoopt, dat zij haar weder heeft geruſt geſteld; dog wil niet dat ik daarop mij verlaate. Nogthans moet de Brief van Capitein Tomlinſon zekerlijk van gewigt bij haar zijn. Ik zond haar dien zo even door Dorcas, met verzoek om hem nog eens te leezen. En dezelve wierd mij niet te rug gebragt, zo als ik gevreesd had. En dat is een goed teken, denke ik.

Ik zegge al, Ik *denke* dit, en Ik *denke* dat; want dit bekoorelijk ſchepzel, daar ik zo zeer in mijne eigene vindingen verward ben, belemmert *mij* tienduizendmaal meer dan ik *haar*.

VIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Donderdag-middag, den 22 van Junij.

Ik mag verlooren gaen, zo ik weete hoe ik het maaken zal met mijzelven, of met dit verwonderlijk ſchepzel —— Nu bezadigd, dan ſtormende ——— Dog ik weete dat gij 'er alzo min van houdt als ik, om in een verhaal vooruit te loopen.

Op

Op mijne herhaalde verzoeken, kwam zij deezen ogtend te Zes uuren bij mij. Zij was geheel gekleed; want zij heeft haare kleederen niet uit gehad zedert zij verklaard heeft, dat die hier in huis nooit meer zouden afgelegd worden. En zij zag 'er bekoorelijk uit, met al het nadeel van eene heftige pijn in de Maag van drie uuren (want Dorcas gaf mij te kennen dat zij weezenlijk ongeſteld geweeſt was) van geen Ruſt gehad te hebben, van Oogen die rood, en gezwollen waaren van weenen. Het is wonderlijk voor mij, dat die bekoorelijke bronnen niet al lang zijn uitgeput! Dog zij is eene Vrouw. En de Ontleedkundige, geloove ik, ſtemmen toe, *dat de vrouwen vogtiger hoofden hebben dan de mannen.*

Wel, mijn allerliefſt ſchepzel, Ik hoope dat gij nu den inhoud van Capitein Tomlinſons Brief ter deegen overwoogen hebt. Dog dewijl wij dus vroeg te zamen zijn gekoomen, mag ik u bidden, maak deezen dag dog den Dag van mijn geluk!

Zij zag mij niet gunſtig aan. Eene wolk hing over haare winkbraauw, toen zij binnen trad: Maar zo als zij mij ſtond te antwoorden, nam eene nog grooter ſtemmigheid haare bekoorelijke trekken in.

Uw weezen, en uw gelaat, mijn bemind ſchepzel, geeven mij niets goeds te hoopen. Laate ik u ſmeeken, voor dat gij ſpreekt, om alle verdere verwijtingen agter te laaten: Want ik hebbe reeds zulk eene bezeffinge van mijn ſnood gedrag jegens u, dat ik niet weete, hoe ik de beſchuldigingen van mijn eigen gemoed zal kunnen verdraagen.

Ik hebbe mijn beſt gedaen, zeide zij, *nademaal het mij niet vrijſtaet u te mijden*, om eene bedaardheid van geeſt te verkrijgen, waarin ik niet verwagtede u ooit meer te zien. Hoe lang ik dezelve zal magtig zijn, kan ik niet zeggen. Dog ik hoope dat ik in ſtaat zal zijn om tot u te ſpreeken zonder die heftigheid, welke ik giſteren deed blijken, zonder dat ik het helpen konde (a).

Na eene tuſſchenpoos (want ik was geheel aandagtig) ging zij dus voort:

Het is ligt voor mij te zien, Hr. Lovelace, dat men nog verdere geweldenaarijen tegen mij voorheeft, indien ik mij niet ſchikke naar uwe oogmerken, welke die ook zijn mogen. Ik zal eens onderſtellen, dat ze zijn hetgeen gij ze zo plegtiglijk betuigt te zijn. Dog ik hebbe u al zo plegtiglijk mijn gevoelen te kennen gegeven, dat ik de uwe nooit *wil*, dat ik de uwe nooit *kan* worden; nog, dit zo zijnde, eens eenigen mans op aarde. Van alle wraak, niettemin, over de ongelijken die gij mij hebt aangedaen, ſtae ik af. Ik begeere maar in eenigen donkeren hoek weg te ſlui-

(a) De Lady zegt, in haare Aantekeningen, „ Ik vreeze „ dat Dorcas valſch is. Zoude ik mogelijk niet in ſtaat „ zijn om hem te overreeden, dat hij mij aan mijne eigene „ vrijheid laate? Beter hiervan de proef te neemen, dan op „ haar te betrouwen. Zo ik hem niet kan overreeden, maar „ bij hem en mijnen Oom moet koomen, hoope ik dat ik „ kloekmoedigheid genoeg zal hebben om hem dan te verzaaken. Dog ik zou gaarn vermijden om ſtreeken tegen „ den deugniet te gebruiken, of hem eene verwagtinge te „ geeven, welke ik niet voorhebbe te beantwoorden. Indien „ ik meeſteres ben van mijne eigene beſluiten, zal mijn Oom „ zelve mij niet overreeden om mijne Ziel in Verbond te binden met zo ſnood een man. „

ſluipen, om mijzelve te verbergen voor u, en voor alle, die mij voormaals beminden. Het verlangen, 't welk mij nog voor korten zo na aan 't hart lag, naar eene Verzoeninge met mijne Vrienden, is veel verminderd. Zij zullen mij *nu* niet ontvangen, zo zij al *wilden*. In mijne eigene oogen gezonken, agte ik mijzelve haarer gunſte nu onwaardig. In de benaaudheid mijner Ziele, derhalven, bezweere ik u, Lovelace [met traanen in haare oogen] dat gij mij aan mijn noodlot overlaat. Met dit te doen, zult gij mij een vermaak verleenen, 't welk het hoogſt is dat ik nu genieten kan.

Waarheen, mijn waardſte leeven —

Het kan niet ſcheelen, waarheen. Ik zal, wanneer ik uit dit huis ben, aan de Voorzienigheid de beſtieringe overlaaten van mijne toekoomende treden. Ik hebbe genoeg bezeffinge van mijnen verlegenen toeſtand. Ik weete wel, dat ik nu geen vriend in de wereld hebbe. Zelf Juffer Howe heeft mij opgegeven —— of gij zijt —— Dog ik zou mij gaarn bezadigd houden! —— Door u toedoen hebbe ik ze alle verlooren — En gij zijt een barbaarſch vijand tegen mij geweeſt. Dat weet gij zelve wel.

Zij maakte eene tuſſchenpoos.

Ik kon niet ſpreeken.

De onheilen die ik geleeden hebbe, ging zij voort, [zig van mij afkeerende] hoe onherſtelbaar ook, zijn maar tijdlijke onheilen. Laat mij dog de hoope van in ſtaat te geraaken om de Godlijke vergiffenis te erlangen, wegens de ergernis welke ik mijnen ouderen, en der deugd te onbedagt

gegeven hebbe; op dat ik dus de onheilen mag vermijden, die *meer dan tijdlijk* zijn. Dit is nu alles wat ik te wenſchen hebbe. En wat is 'er van hetgeen ik eiſche, waartoe ik geen regt hebbe, en 't welk mij zonder onwettige geweldenaarij kan onthouden worden?

Het was voor mij onmogelijk, zeide ik haar met ronde woorden, zulks in te willigen. Ik ſmeekte haar om mij haare hand te geeven zelf van deezen dag nog. Ik kon zonder haar niet leeven. Ik deelde haar de ziekte mede van Milord, als eene reden waarom ik niet naar den verjaardag van haaren Oom wenſchte te wagten. Ik ſmeekte haar om mij te zegenen met haare toeſtemminge, en na dat de plegtigheid geſchied was, mij te vergezellen naar Berkshire. En dus, mijn waardſte Leeven, zeide ik, zult gij van een huis bevrijd worden, tegen welk gij een zo grooten afkeer hebt opgevat.

Dit, zult gij bekennen, was eene Vorſtlijke aanbiedinge. En ik had beſlooten om zo goed te zijn als mijn woord. Ik dagt dat ik mijne Conſcientie al voor eenigen tijd, gelijk ik u te kennen gaf, Belford, gedood had. Dog de Conſcientie, vinde ik, ſchoon ze een tijd lang moge geſmoord worden, kan niet ſterven; en als ze niet overluid durft ſpreeken, zal ze nog luiſteren. En op dit oogenblik, dagt mij, gevoelde ik de herleevende prij (op eene geringe aarzelinge maar) rondom mijn *pericardium* wemelen, als een ſlang; en met de daad van eene ſtervende (die alle haare kragt in het hoofd verzamelt) haare vergiftige tanden in mijn hart ſlaen.

Zij

Zij ſtond ſtil, en keek naar den grond, als of zij in twijffel hing. En dit deed mijn hart van blijdſchap opſpringen. En geloof mij, ſtraks zag ik, in mijne verbeeldinge, een oud gebrild Paſtoor bij mij inſchieten, met een wit Choorkleed over een Zwarten Rok [Een gepaſt zinnebeeld van den vrêe-verbonds-dienſt, welke, onder een lieflijk voorkoomen, dikwijls een leeven van ſtormen en tempeeſten aanbrengt] om de onherroepelijke Ceremonie door zijne neus te teemen en te preveken.

Ik hoope nu, mijn waarde Leeven, zeide ik, haare hand grijpende, en die aan mijne lippen drukkende, dat uw ſtilzwijgen mij iets goeds voorſpelt. Laate ik, mijn bemind ſchepzel, maar uwe *ſtilzwijgende* toeſtemminge hebben; en van ſtonden aan zal ik uitgaen, en een predikant haalen ——— En toen beloofde ik, hoe zeer mijn leeven in toekoomende geheel aan haare bevelen zou zijn toegewijd, en dat ik mij den beſten en tederſten Egtgenoot betoonen zoude.

Eindelijk, zig van mij afkeerende, Ik hebbe u mijn beſluit gezegd, Hr. Lovelace, zeide zij. Denkt gij, dat ik dus plegtiglijk konde —— Daar hield zij ſtil ——— Ik ben te veel in uwe magt, ging zij voort; Eer uwe gevangene, dan eene vrije perſoon om voor mijzelve te kiezen, of te zeggen wat ik *doen* of wat ik *worden* zal —— Dog ten blijke dat gij het wel met mij meent, laat mij van ſtonden aan dit huis verlaaten; en dan zal ik u zulk een antwoord geeven in geſchrift, als beſt overeenkoomt met mijne ongelukkige omſtandigheden.

En verbeeldt gij u, ſchoonſte, dagt ik, dat gij dit eenen Lovelace kunt aanpraaten? Gij behoordt wel geweeten te hebben, dat Vrijleevers, gelijk Staats-Dienaars, nooit eene magt, die hun in handen gegeven is, laaten ſlippen, zonder ten minſten tweemaal de waarde daarvoor te ontvangen.

Ik bragt in, dat zo wij onze handen *deezen Ogtend* (zo niet, *op morgen*; zo niet, op *Donderdag*, haars Ooms verjaardag, en in zijne tegenwoordigheid) te zamen paarden; en naderhand, zo als ik had voorgeſteld, vertrokken naar Berkshire; wij dit huis dan, gevolglijk, verlaaten zouden; en als wij weder in ſtad kwamen, het huis in gereedheid vinden, waarover ik thans in beſprek was.

Zij antwoordde niet, dan met traanen en zugten. *Gaarn geloovende het geen ik hoopte*, ſchreef ik haar ſtilzwijgen toe aan de Zedigheid van haare Sexe. Het lief Schepzel (dagt ik) al hoe ernſtig zij met mij begon, overpeinſt, in eene zoete twijffelinge, hoe zij de milde voorneemens van haar bukkend hart met gepaſte woorden zal bekleeden. Dog met eene ſtreelende minzaamheid haar afgekeerd gelaat beſchouwende, merkte ik duidelijk, dat het verſtoordheid, en geen beſchaamdheid was, waarmede zij in haaren boezem worſtelde (a).

Ein-

(a) De Lady bekent, in haare Aantekeningen, hoe mocijelijk het haar viel, zig bezadigd te houden in deeze onderhandelinge. „ Dog toen ik vond, zegt zij, dat alle mijne beweegredenen te vergeefs waaren; en dat hij beſlooten had mij vaſt te houden, konde ik mijn ongeduld niet langer bedwingen. „

Eindelijk brak zij haar ſtilzwijgen af —— Ik hebbe geen geduld meer, zeide zij, dat ik mij vinde eene ſlaavin, eene gevangene te zijn, in een eerloos huis ——— Zeg mij, mijn Heer, zeg mij met volle woorden, Of het uw voorneemen is, of niet, om mij vrijheid te geeven van hetzelve te verlaaten! —— Om mij de vrijheid toe te ſtaen, welke mijn geboorteregt is als van eene Engelſche ingezeten?

Zal, als gij hiervandaan gaet, het gevolg niet zijn, Madam, dat ik u voor altoos verlieze? —— En kan ik de gedagten daarvan verdraagen?

Zij vloog van mij af —— Mijne ziel agt het zig onwaardig, langer met u geſprek te houden, waaren haare vinnige woorden — Dog ik wierp mij aan haare voeten, en vattede haare weerſtreevende hand, en begon te vloeken, te zweeren, te belooven — Maar dus ging de driftige Schoonheid voort, mij in de reden vallende.

Ik ben u al moede, KAREL! — Van eene aanhoudende reeks van eeden, geloften, en betuigingen, alleen verſcheiden volgens tijd en plaatze, is uw mond vol! ——— Waarom houdt gij mij vaſt? —— Mijn hart zwelt tegen u, O gij *wreed werktuig van mijns Broeders redenlooze wraakzugt* —— Al wat ik van u ſmeeke is, dat gij mij het *toekoomend* gedeelte wilt kwijt ſchelden van mijns Vaders vreezelijken vloek! Het *tijdlijk* gedeelte, ſnoode en ondankbaare die gij zijt! hebt gij al vervuld!

Ik was ſpraakloos! ——— En zo mogt ik wel zijn! ——— Haars *Broeders* werktuig! —

Het werktuig van *Jakob Harlowe!* —— Seldrement, Jan, wat woorden waaren dit! ——

Ik liet haare worſtelende hand los. Zij wandelde twee of drie keeren dwers over de kamer, haare geheele hoogmoedige Ziel in haar Weezen zig vertoonende. Daarna tot mij naderende, dog met ſtilzwijgen, en zig van mij afkeerende, en weder naar mij toekoomende, met eene zagter ſtem — Ik zie uwe beteuteringe, Lovelace. Of is het uwe wroeginge? — Ik hebbe u maar een verzoek te doen. —— Het zo menigmaal herhaald verzoek, Dat gij mij op dit oogenblik wilt toeſtaen om dit huis te verlaaten. Vaarwel dan, mag ik zeggen, voor *altoos* vaarwel. En ik wenſche dat gij dat geluk hier op deeze wereld genieten moogt, waarvan gij mij beroofd hebt, gelijk ook van alle vrienden welke ik in dezelve hebbe.

En dit zeggende, ſnelde zij weg, mij in eene zo groote ontroeringe laatende, dat ik niet wiſt wat ik denken, zeggen, of doen moeſt.

Maar Dorcas joeg mij wel haaſt op —— Weet gij wel, mijn Heer, ſchielijk koomende binnen loopen, dat mijne Lady den trap is afgegaen?

Neen, waaragtig! —— En ik vloog naar beneden, en vond haar weder aan de Voordeur, met Marijtje Horton worſtelende om uit te koomen.

Zij ſchoot mij voorbij in de Zij-kamer, en vloog naar het venſter, en tragtede nogmaal de Raam op te ſchuiven —— Eerelijke luiden! Eerelijke luiden! riep zij.

Ik greep haar in mijne armen, en tilde haar

van

van het venſter af. Maar vreezende het bekoorelijk ſchepzel (bekoorelijk zelf in haare woede) te kwetzen, gleed zij door mijne armen op de vloer. —— Laat mij hier ſterven! Laat mij hier ſterven! waaren haare woorden; ſlap en onbeweegelijk blijvende leggen, tot dat Saartje en Juffr. Sinclair kwamen binnen ſtuiven.

Zij wierd oogenſchijnelijk verſchrikt op het gezigt van de oude deugniet; terwijl ik (tot in mijn hart aangedaen) mij beriep op haar, Wees getuige, Juffr. Sinclair! — Wees getuige, Juffer Martin! — Juffer Horton! — Zijt alle getuigen, dat ik geen geweld doe aan dit bemind ſchepzel!

Toen kreeg zij weder gebruik van haare voeten — O huis [naar de venſters, en rondom haar ziende, O huis] met voordagt uitgezogt tot mijn bederf! zeide zij —— Dog laat dat vrouwmenſch niet in mijne tegenwoordigheid koomen — Nog ook die Juffer Horton, die mij niet hadde durven tegenſtaen, waare zij niet eene ſlegte geweeſt!

Ho, mijn Heer! Ho, Madam! ſchreeuwde de oude draak, met haare armen in de zijden, en met den eenen voet zwaaijende tot aan den omtrek van haare rokken — Wat leeven is hier over niemendal! — Nimmer van mijn leevens dagen zag ik zulk een gebruij, tuſſchen een Jakhals van een Heer, en een Tijgerin van eene Lady! ——

Zij wierd verſchrikt, kon men klaarlijk zien: En zij ſpoedde zig den trap op. Een ondeugend vrouwmenſch, Jan, is zekerlijk verſchrikkelijker voor haare eigene Sexe, dan zelf een ondeugend man.

Ik volgde haar naar boven. Zij ſchoot haa-

re eigene kamer voorbij tot in de Eetzaal: Geen ſchrik kan haar haare kiesheid doen vergeeten.

Hier te verhaalen wat daar voorviel van uitvaaringen, uitroepingen, bedreigingen, zelf tegen haar eigen leeven, van den eenen kant; van beklag, geſmeek, en zomtijds dreigementen, van den anderen; zoude al te aandoenlijk zijn: en na dat ik diergelijke gevallen zo omſtandig beſchreeven hebbe, kunt gij u deeze dingen al zo wel verbeelden als of zij worden uitgedrukt.

Ik zal derhalven alleen melden, dat ik, ten laatſten, haar eene bewilliginge afperſte. Zij had reden om te denken (a) dat het ter dier ſtonde erger met haar zou zijn afgeloopen, indien zij dezelve niet gegeven had. Dezelve was, *Dat zij zig zou tragten geruſt te ſtellen, tot dat zij zag wat de aanſtaende Donderdag, haars Ooms Verjaardag, zou voortbrengen.* Maar O dat het geen zonde waare, riep zij driftig uit toen zij deeze geringe bewilliginge toeſtond, eer een einde te maaken van haar eigen leeven, dan zig in te

(a) De Lady geeft, in haar memorie-boek, te kennen, dat zij geen ander weg zag, zo zij vreesde, om haar voor eene onmiddelijke outeeringe te bewaaren, dan door deeze bewilliginge te geeven. Haare eenige hoope, zegt zij, indien zij door de ooglukinge van Dorcas niet ontkoomen kan (welke zij niettemin verdagt houdt) is nu, zig de beſcherminge te verkrijgen van haaren Oom, op den volgenden Donderdag, en zelf van de Burgerlijke Overheid, indien het noodig zij. „ Hij zal dan zien, zegt zij, al hoe gedwee en vreesagtig „ hij mij geagt heeft, wat ik doen durve, om een zo ge„ haaten dwang, en eenen man te ontkoomen, die bekwaam „ is tot zulk een opzetlijk ſnood en onmenſchlijk wanbe„ drijf. „

te laaten om mij ſlegts *die* verzekeringe te geeven!

Dat, evenwel, toont mij dat zij wel merkt, dat uit de met weerzin gegevene verzekeringe met regt eene verwagtinge op een huwelijk van mijnen kant kan worden afgeleid. En indien zij *nu*, zelf *nu* maar, voorzigtigheid gebruiken wil, denke ik waarlijk en van harten, dat ik haar livereij zal aanneemen, en mijn gantſche leeven draagen.

In welken toeſtand ben ik geraakt, met alle mijne vervloekte vindingen! Ik ben bedremmeld, verbijſterd, en beſchaamd over mijzelven, kortom! Zo veel moeite te doen om een ſchelm te zijn! —— Dog (voor de *vijftigſte* maal wel) moet ik u vraagen, Wie zou gedagt hebben, dat 'er in de wijde wereld zulk eene vrouw geweeſt was? —— Niettemin zou zij beſt doen met zorg te draagen, dat zij haare hardnekkigheid niet veel verder drijve. Zij weet niet waartoe wraak wegens verſmaade Liefde mij zal kunnen aanzetten.

De drokke en woelige omſtandigheden, waarin ik geweeſt ben, hebben mijn hart in beroeringen gebragt, welke zig niet eene wijl laaten ſtillen. Mijn hart, zie ik (uit het overleezen van hetgeen ik geſchreeven hebbe) heeft zijne trillingen aan mijne vingeren medegedeeld; en op zommige plaatzen zijn de letters zo onkenbaar en wanſchapen, dat gij bezwaarelijk in ſtaat zult zijn om 'er uit te koomen. Dog indien de *helft* daarvan ſlegts leesbaar is, dat zal genoeg zijn om mij aan uwe verwagtinge bloot te ſtellen, wegens den elendigen uitſlag van alle mijne liſten en vonden. — Dog zeker-

lijk, Jan, hebbe ik eenigen grond gewonnen door deeze belofte.

En nu nog een woord aangaende de verzekeringen, welke gij mij zendt, dat gij mijne Geheimen niet verraaden hebt ten aanzien van dit bekoorelijk ſchepzel. Gij mogt dezelve wel geſpaard hebben, Belford. Mijne verdenkinge duurde niet langer, dan terwijl ik daarover aan u ſchreef (a). Want ik wiſt wel, als ik mij tijd gunde om te denken, dat gij geen *beginzels*, geen *deugd* bezat, om u daardoor te laaten misleiden. Heel veel ſterke Afgunſt, en een weinig zwakke Deernis, wiſt ik wel, dat uwe beweegoorzaaken waaren. Gij kondt mijn toorn niet verwekken, en altoos had ik ontferminge met u; en nu zijt gij bijzonderlijk daartoe te meer geregtigd; om dat gij een *deerlijke* knaap zijt.

Alle uwe nieuwe dingredenen ten voordeele van mijne Beminde, zal ik beantwoorden als ik u zie.

IX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Donderdag-avond.

Verbruid te onvreeden op deeze eigenzinnige vrouwsperſoon! —— En gij zult mij niet beſchuldi-

(a) Zie D. V. bl. 517, 518.

digen, indien gij mijn vriend zijt. Zij merkt de bewilliginge van haar gegeven aan, als eene bewilliginge die haar is afgeperſt: En wij zijn net even verre, als voor dat zij die gaf.

Met veel moeite bewoog ik haar, om mij met haar gezelſchap voor een half uur ſlegts van deezen avond te begunſtigen. De noodzaakelijkheid, die 'er voor mij was om naar M. Burg te vertrekken, was het onderwerp, waarover ik haar gaarn ſpreeken wilde.

Ik gaf haar te kennen, dat dewijl zij zo goed geweeſt was om te belooven, dat zij zig zou tragten geruſt te ſtellen, tot dat zij den Donderdag in de toekoomende week verſtreeken zag, ik hoopte, dat zij geen zwaarigheid zou maaken van mij te verpligten met haar woord te geeven, dat ik haar bij mijne wederkoomſt van M. Burg hier zou vinden.

Voorwaar, zij wilde mij zulk eene belofte niet doen. Niets wierd van *dit huis* aan mij gemeld, zeide zij: Dat weet gij zelve wel. En denkt gij, dat ik *tot mijne opſluitinge in hetzelve mijne toeſtemminge* zou gegeven hebben?

Ik was vergiftig pijnelijk, en in mijne meeninge bedroogen ook. Indien ik niet naar M. Burg vertrekke, Madam, zult gij geen zwaarigheid maaken om hier te blijven, onderſtelle ik, tot Donderdag over is?

Zo ik mijzelve niet kan helpen, moet ik wel. —— Dog ik ſtae 'er op dat mij toegelaaten worde om uit dit huis te gaen, het zij gij betzelve verlaat of niet.

Wel, Madam, ik zal dan uwe bevelen opvolgen. En ik zal van deezen avond nog uitgaen

om

om te zoeken naar een logement, daar gij niets tegen kunt hebben.

Ik wil geen logement hebben, dat *gij* mij bezorgt, mijn Heer — Ik zal naar het huis van Juffr. Moore gaen te Hamſtead.

Van Juffr. Moore, Madam? ——— Ik hebbe niets tegen het huis van Juffr. Moore. — Maar wilt gij mij uwe beloſte wel geeven, om mij *daar* tot uwe tegenwoordigheid toe te laaten?

Gelijk ik *hier* doe — Wanneer ik het niet helpen kan.

Zeer wel, Madam — Wilt gij wel zo goed zijn, om mij eens te kennen te geeven, wat gij bedoeldet met uwe beloſte, dat *gij uzelve zoudt geruſt ſtellen* ———

Dat ik zou *tragten*, mijn Heer, om mijzelve geruſt te ſtellen — waaren de woorden ———

— *Tot dat gij zagt wat de aanſtaende Donderdag zou voortbrengen?*

Doe mij geen vraagen om mij te verſtrikken. Ik ben te opregt voor het gezelſchap, waarbij ik mij bevinde.

Ik moet u vraagen, Madam, wat dog uwe meeninge was, toen gij zeidet, „ dat waare het „ geen zonde, gij wel zoudt willen ſterven eer dat „ gij mij die verzekeringe gaft? „

Zij zweeg ſtil met verontwaardiginge.

Gij dagt, Madam, dat gij mij daardoor reden gaft om te hoopen op uwe vergiffenis?

Als ik denke, dat ik u met langmoedigheid behoore te antwoorden, zal ik ſpreeken.

Denkt gij wel, dat gij in mijne magt zijt, Madam?

In-

Indien ik zo niet waare — En daar hield zij ſtil —

Allerliefſt ſchepzel, ſpreek uit — Ik bidde u, allerliefſt ſchepzel, ſpreek dog uit —

Zij zweeg ſtil; terwijl haar bekoorelijk aangezigt over en over gloeide.

Hebt gij wel eenig betrouwen, Madam, op mijne eere?

Nog al ſtilzwijgende.

Gij haat mij, Madam! Gij veragt mij meer dan gij de haatelijkſte van Gods ſchepzelen veragt!

Gij behoordet mij te veragten, zo ik dat niet deed!

Gij zegt, Madam, dat gij in een *ſlegt* huis zijt. Gij hebt *geen betrouwen* op mijne eere — Gij gelooft, dat gij *mij niet ontgaen kunt* ——

Zij ſtond op. Ik bidde u, laat mij weggaen.

Ik greep ſchielijk haare hand, opſtaende, en drukte die eeerſt aan mijne lippen en daarna aan mijn hart, in eene wilde ontſteltenis. Zij zou het aanſtuijtend euvel wel hebben kunnen voelen, 't welk bijkans ter zijner borſtweeringe uitberſtede —— Gij *zult* gaen. Naar uwe eigene kamer, zo het u gelieft —— Maar, bij den grooten God des Hemels, ik zal u derwaards vergezellen.

Zij beefde — Eijlieve, Eijlieve, mijn Hr. Lovelace, verſchrik mij zo niet!

Ga zitten, Madam! Ik bidde u, ga zitten! —

Ik zal zitten gaen ——

Doe het dan, Madam — Doe het dan —— Mijne ziel geheel ten mijnen oogen uitſtraalende,

en

en mijns harten bloed kloppende tot aan mijne vingers einden.

Ik zal — Ik zal — Gij doet mij zeer — Eijlieve, Hr. Lovelace, verſchrik — verſchrik mij zo niet — En zij ging zitten al beevende; terwijl mijne hand de haare nog al knijpende vaſt hield.

Ik hing over haaren jaagenden boezem, en mijn anderen arm om haar middel ſlaende — En gij zegt, Madam, dat gij mij haat —— En gij zegt, dat gij mij veragt —— En gij zegt, dat gij mij niets beloofdet ——

Ja, ja, ik beloofde u *al* iets — Laate ik dus niet ter neer gehouden worden —— Gij ziet, dat ik zitten ging, toen gij het mij geboodt —— Waarom [worſtelende] behoeft gij mij dus ter neer te houden? —— Ik beloofde dat *ik zou tragten geruſt te zijn tot dat Donderdag voorbij was!* Dog gij wilt dit niet toelaaten! —— Hoe kan ik geruſt zijn? —— Eijlieve, wil mij zo zeer niet verſchrikken.

En wat, Madam, *meendet* gij dog met uwe belofte? Meendet gij iets ten mijnen voordeele? —— Uw oogmerk was, op dien tijd, dat ik zo *denken* zoude. Meendet gij iets ten mijnen voordeele, Madam? — Was uw oogmerk ook, dat ik dit zou *denken?*

Laat mijne hand los, mijn Heer — Neem uw arm weg van rondom mij [worſtelende, hoewel beevende] —— *Waartoe ziet gij mij zo ſterk aan?*

Antwoord mij, Madam —— Meendet gij ook iets ten mijnen voordeele met uwe belofte?

Laa-

Laate ik dus niet gedwongen worden om te antwoorden.

Daarop eene tuſſchenpoos maakende, en meer moeds grijpende, Laat mij gaen, zeide zij: Ik ben maar eene vrouw —— maar eene *zwakke* vrouw —— Dog mijn leeven is in mijne eigene magt, ſchoon mijne perſoon het niet is —— Ik wil dus niet gedwongen worden.

Gij zult ook niet, Madam, haare hand los laatende, met eene buiginge, dog wel in mijn ſchik zijnde, en op verdere terginge hoopende.

Zij ſtond op en ging zig weg ſpoeden.

Ik vervolge u niet, Madam —— Ik zal eens de proef neemen van uwe edelmoedigheid. —— Blijf ſtaen —— Keer weerom —— Op dit oogenblik blijf ſtaen, en keer weerom, Madam, indien gij mij niet wanhoopig maaken wilt.

Zij bleef ſtaen aan de deur; berſtede in traanen uit —— O Lovelace! —— Hoe, hoe, hebbe ik verdiend ——

Gelief weerom te keeren, allerlieſſte engel.

Zij kwam te rug —— Maar met openlijk verklaarden tegenzin; en haare onderwerpinge wijtende aan ſchrik.

Schrik, Jan, gelijk ik te vooren al bemerkt hebbe, ſchoon ik zo weinig voordeel hebbe gedaen met de ontdekkinge, moet mijne laatſte toevlugt zijn, zo ze dien noodzaakelijk maake —— Niets anders zal van kragt zijn op de onbuigzaame Bekoorſter.

Zij ging tegen over mij zitten; ten uiterſten

ſten, ontſteld zijnde —— Dog verontwaardiginge had zigtbaarlijk de overhand in haare trekken.

Ik ſtond naar haar toe te gaen, met een gelaat voorbedagtlijk veranderd tot minzaamheid en zagtheid: Zoetſte, lieflte Engel, waaren mijne woorden, in den tederſten toon; —— Dog opſtaende, vorderde zij dat ik op eenigen afſtand van haar zou gaen zitten.

Ik gehoorzaamde —— en ſmeekte om haare hand over den tafel, in mijne toegereikte hand; om te zien, zo als ik zeide, of zij mij ergens in zou willen believen —— Dog niets was 'er met zagtheid, mildheid, of minzaamheid te winnen. Zij weigerde mij haare hand! ——— Was zij wel wijs, Jan, met mij te beveſtigen in 't gevoelen, dat niets dan ſchrik mij helpen konde?

Geef mij alleen te kennen, Madam, of in uwe beloſte, dat gij *tragten* zoudt den uitſlag van aanſtaenden Donderdag met geduld af te wagten, ook eenige gunſt voor mij lag opgeſlooten?

Verwagt gij eenige vrijwillige gunſt van eene, welke gij geen vrije keuze geeft?

Hebt gij voor, Madam, mij met uwe hand te vereeren, in uws Ooms tegenwoordigheid, of niet?

Mijn hart en mijne hand zullen nooit van een geſcheiden zijn. Waarom, denkt gij, kantede ik mij aan tegen den wil van mijne beſte, mijne natuurelijke vrienden?

Ik weete wel wat gij meent, Madam —— Ben ik dan al zo haatelijk voor u, als de ſnoode Solmes?

Doe

Doe mij zulk eene vraag niet, Hr. Lovelace.

Ik *moet* beantwoord worden. Ben ik voor u al zo haatelijk als de ſnoode Solmes?

Waarom noemt gij den Hr. Solmes ſnood?

Agt gij hem zodanig niet, Madam?

Waarom zoude ik? Heeft de Hr. Solmes ooit ſnoodlijk bij mij gehandeld?

Allerliefſt ſchepzel! maak mij niet zinneloos door haatelijke vergelijkingen! En miſſchien door eene nog haatelijker voorkeuze.

Doe gij mij geen vraagen, mijn Heer, welke gij weet dat ik naar waarheid zal beantwoorden, al zou mijn antwoord u nog zo verwoed maaken.

Mijn hart, Madam, mijne ziel is tegenwoordig geheel voor u. Dog gij *moet* mij hoope geeven, dat uwe belofte, volgens uwe eigene meeninge, die gij daaraan hegt, u verbindt om, als 'er geen *nieuwe oorzaak* tot het tegendeel gegeven wordt, op Donderdag de mijne te worden. Hoe kan ik u anders verlaaten?

Laat mij gaen naar Hamſtead; en betrouw op mijne gunſt.

Mag ik daarop betrouwen? —— Zeg maar alleen, *Mag* ik daarop betrouwen?

Hoe zult gij daarop betrouwen, indien gij mij een antwoord op deeze vraag afperſt?

Zeg alleen, waardſte ſchepzel, zeg alleen maar, mag ik betrouwen op uwe gunſt, indien gij naar Hamſtead gaet?

Hoe *durft* gij, mijn Heer, indien ik regt uit *moet* ſpreeken, eene belofte van gunſt van mij ver-

wagten? — Voor welk een laag ſchepzel moeſt gij mij houden, indien ik, na uwe ondankbaare ſnoodheid tegen mij, u zulk eene belofte deed?

Daarop opſtaende, Gij hebt mij, O ſnoodſt karel! [haare handen in een ſlaende, met een gelaat over en over karmozijn van verontwaardiginge] doen huisveſten in een allerondeugendſt huis — Niettemin, terwijl ik daarin ben, zal ik een hart bezitten 't welk niet bekwaam is dan om afgrijzen te hebben van *hetzelve* en van u.

En de Engel keek rondom zig, en op mij, met vreeze in haar lief gezigt voor het gevolg van haare vrijmoedige verklaaringe. —— Dog welk een Duivel moeſt ik geweeſt zijn, ik die de Dapperheid in eenen Man hoogagte, waare ik ter dier ſtonde niet meer getroffen geworden van verwonderinge over haare kloekmoedigheid, dan door wraak aangehitſt?

Alleredelſt ſchepzel! ——— En denkt gij dat ik u verlaaten kan, en mijn aandeel aan zulk eene voortreffelijkheid, op eenen onzekeren voet? Geen belofte! —— Geen hoope! ——— Indien gij mij niet wanhoopig maakt, de blikſem mag mij treffen, zo ik u niet al het regt doe, 't welk in mijn vermogen is!

Indien gij eenig oogmerk hebt om mij genoegen te geeven, zo ſtel mij op vrije voeten, en laat mij niet vaſtgehouden worden in dit afſchuwelijk huis. Zulk een dwang te lijden als ik geleeden hebbe! Van uwe ſnoode huurelingen te worden tegengehouden! Met geweld boven gebragt te worden, en bont en blaauw gekneusd in mijne ei-

eigene verweeringe tegen zulk eene onwettige geweldenaarij! —— Ik durve wel ſterven, Lovelace! —— En zij, die den dood niet vreeſt, laat zig niet door vreeze tot eene laagheid brengen, welke haar hart en haare beginzelen onwaardig is!

Wonderbaar ſchepzel! Maar waarom, Madam, gaft gij mij aanleidinge om op iets gunſtigs te hoopen tegen aanſtaenden Donderdag! —— Nog eens, maak mij niet wanhoopig —— Met alle uwe grootmoedigheid, roemwaardig ſchepzel! [Ik was meer dan half uitzinnig, Belford] *kunt* gij, *kunt* gij wel —— Dog maak niet, maak niet dat ik u onbeſchofte dreigementen doe! — Maak mij, maak mij dog niet wanhoopig!

Mijn gezigt, geloove ik, was nog meer dreigende dan mijne woorden. Ik ging opſtaen — Zij ſtond op — Bedaar u, Hr. Lovelace —— Gij zijt zelf nog vreezelijker dan de Lovelace, welken ik lang gevreesd hebbe — Laat mij weggaen — Ik verzoeke u om *verlof* van weg te gaen — Gij maakt mij weezenlijk vervaard —— Nogthans geeve ik u geen hoope —— Uit mijns harten grond hebbe ik een af ——

Zeg niet, Madam, dat gij een *afgrijzen* van mij hebt. Gij moet, om uzelver wille, uwe haat verbergen —— Ten minſten daarvoor niet openlijk uitkoomen. Ik greep haare hand.

Laat mij gaen — Laat mij gaen, zeide zij — bijkans buiten adem.

Ik zal alleen zeggen, Madam, dat ik mij uwer edelmoedigheid aanbeveele. Mijn hart is tegenwoordig niet te betrouwen. Ten blijke van

mijne onderwerpinge aan uwen wille, zult gij, *indien 't u zo belieft*, van hier gaen. —— Dog ik zal niet vertrekken naar M. Burg —— Milord M. mag leeven of ſterven, ik zal naar M. Burg niet vertrekken —— Maar ik zal het uitwerkzel van uwe belofte afwagten. Gedenk, Madam, dat gij beloofd hebt, dat *gij uzelve zoudt tragten geruſt te ſtellen, tot dat gij den uitſlag zagt van aanſtaenden Donderdag* — Aanſtaenden Donderdag, gedenk hieraan, koomt uw Oom in ſtad, om ons te zien trouwen ——— *Dat is de uitſlag* — Gij hebt ſlegte gedagten van uwen Lovelace — Laat uwe eigene zeden, Madam, niet ſlegter worden door de *beſmettinge*, zo als gij het noemt, van zijn Voorbeeld.

Weg vloog de Bekoorſter, met dit half toegeſtaen verlof — Zij dagt ongetwijffeld, dat zij het wel ontkoomen was — en niet zonder reden.

Ik wiſt in een half uur niet, hoe ik het met mijzelven ſtellen zoude. In mijn hart, niettemin, verdrietig (nu zij van mij af was, en wanneer ik mijne gedagten liet gaen over haare haat tegen mij, en over haare ſmaadredenen) dat ik mij dus door ontzag liet tegenhouden, bedwingen, verbluffen ———

En nu ik dus verre geſchreeven hebbe (gevolglijk deeze onze geheele zamenſpraak mij weder hebbende herinnerd) ben ik nog al meer en meer tegen mijzelven ontſtoken.

Dog ik zal beneden gaen naar deeze vrouwluij ——— en miſſchien mijzelven van haar laaten uitlachen.

De duivel haal haar, zij beweeren haare ei-

ge-

gene Sexe wel te kennen. Saartje is eene vrouwsperſoon die wel is opgevoed ——— Marijtje ook ——— Beide hebben zij gelezen ——— Beide hebben zij verſtand ——— Van geen geringe afkoomſt ——— Beide voormaals zedig ——— Zij zouden nog zedig geweeſt zijn, hadde ik het niet gedaen ——— *Nu* nog niet volkoomen zonder kiesheid; ſchoon te weinig daarvan hebbende voor eene *perſoonlijke* gemeenzaamheid met mij, al hoe ſlegt het haar behaagt dat ik van die gedagte ben ——— De oude, ook, eene vrouw van goeden huize, ſchoon (uit ondeugende neiginge zo wel, als in 't eerſt uit bekrompene omſtandigheden) dus elendiglijk vervallen: ——— En hiervandaan is het, dat zij alle beweeren nog wel te geheugen, wat zij *voormaals* waaren; en getuigen voor de begeerlijkheden en de geveinsdheid der geheele Sexe; en wenſchen niets zo vuuriglijk, dan dat ik de ſtijfhoofdige Lady aan haare behandelinge wil overlaaten, terwijl ik naar Berkshire ben vertrokken; volſtrektlijk inſtaende voor haare nederigheid en gedweeheid bij mijne wederkoomſt; en geduuriglijk zwetzende van de menigte van ſtijfhoofdige ſchepzelen, welke zij genoodzaakt hebben in haar gareel te loopen.

*** ***

Ik ben zo even van deeſe Hekſen afgekoomen.

Ik was genoodzaakt de Mama eens braaf te hekelen; want zij begon met naare Ho, mijn Heers! tegen mij; en mij te bekijven en door te

ſtrijken, op zulk eene baldaadige wijze als of ik haar geld ſchuldig was.

Ik deed haar eindelijk de Mat ruimen. Wonderlijke wenſchen wenſchten wij tegen elkanderen toen zij voortging ——— Welke waaren die? — Ik zal 't u vertellen? — Zij wenſchte dat ik trouwen mogt, en jaloers zijn op mijn wijf; en dat mijn aanſtaende Erfgenaam het kind van een ander man mogt zijn. Ik zettede het haar betaald met toemaate. En gij zult egter denken dat dit niet wel geſchieden kon. — *Op welke wijze?* — Op welke wijze, Jan! ——— Wel, ik wenſchte dat haare Conſcientie mogt leevendig worden! ——— En ik weete wel aan de neepen, welke de *mijne* mij elk half-uur gevoelen doet, dat zij 'er dan vervloekt ſlegt aan zou zijn.

Saartje en Marijtje ſtelden zig ook heel bars aan. Haare eerſte gunſten wierden mij onder de neus geduwd [Dat vrouwluij pochen op die gunſten, welke zij alzo gewillig waaren om te verleenen, de eerſte uiterlijkheden bij haar de geheele zwaarigheid zijnde! als ik om ze te ontvangen!] Ik wierd beſchuldigd van ondankbaarheid, *Laf hartigheid*, en alle mijne zwaarigheden met mijne engelin wierden mijzelven geweeten, dewijl ik mijne ontwerpen niet doorzettede; en dewijl ik de trotſe Lady meeſteres liet van haar eigen wil, en gunde dat zij *zigzelve* niets had te *verwijten.* En zij ſtemden alle daarin overeen, dat de konſtjes bij eene zekere gelegenheid tegen haar gebruikt, eene te ſterke werkinge hadden, dan dat zij of ik regt konden oordeelen, welke haar wil in het heetſt der beproevinge anders *zou geweeſt*

weeſt zijn. En daarop beſchuldigden zij de eene de andere; gelijk ik haar alle vervloekte.

Haar beſluit was, dat ik zekerlijk trouwen, en een *verlooren man* zou worden. En Saartje knipte, ter deezer gelegenheid, met eene gemaakte en kwaadaartige lach, op haare vingers tegen mij, en ſtak twee van elke hand mij vorkswijze toe, mij gebiedende te gedenken aan de versjes, welke ik haar eens toonde, van mijn gelieden *Jantje* Dryden, zo als zij dien beroemden Digter altoos gemeenzaamlijk noemt:

Schoon Vrouwen in 't geheim naar nieuwe luſten jaagen,
Het pad der Min zal van haar doen geen voetſtap draagen.
Geen goed, of 't heeft zijn merk waaraan het wordt gekend,
Dan welks bezoedeling 's mans bed en eere ſchendt,
En welks behoudenis hem 't meeſte gaet ter harten.

Deeze helſche Stookebrand had verder de onbeſchaamdheid van te kennen te geeven, dat als zij eene getrouwde vrouw was, eenig ander man niet half die zwaarigheid zou vinden met mijne Engelin, welke ik ondervonden had. Onbeſchaamd waaragtig! —— Dog egter moet ik zeggen, dat dit lief ſchepzel de eenige vrouw ter wereld is, op welke ik niet jaloers zou zijn. En nogthans, indien een man zig aan het gezelſchap van deeze duivelinnen overgeeft, laaten zij hem nooit in ruſt,

voor dat hij zijne vrouw of haat of verdagt houdt.

Dog een woord of twee nog van andere zaaken, zo het mogelijk is.

Mij dunkt, ik zou wel gaarn eens willen weeten, hoe de dingen al gaen op M. Burg. Ik hebbe nog afzonderlijk beſcheid gekreegen, dat de oude Pair in het grootſt gevaar is.

Ik moet 'er wel naar toe. Nogthans wat te doen met deeze Lady onderwijlen! —— Deeze vervloekte vrouwluij zijn vol wreedheid en drieſt. Zij zullen haar geenzins in ruſt laaten in mijn afweezen. Zij zullen van haar getergd worden en dus voorwendzels krijgen. Maar wee haar, indien zij ———

Dog wat kan wraak baaten, na dat de baldaadigheid gepleegd is? De twee Nymphen zullen door verwoede minnenijd worden aangeprikkeld ——— En wat is in ſtaat om een jaloers en reeds eerloos vrouwmenſch tegen te houden?

Haar elders heen te laaten gaen; dat kan niet geſchieden. Ik ben nog van beſluit om eerelijk te zijn, indien zij mij hoope geeven wil: Indien zij *mij* eerelijk wil *laaten* zijn —— Dog ik zal eens zien hoe zij zig houden zal, na den ſtrijd, dien zij zekerlijk zal hebben, tuſſchen haare verſtoordheid, en den ſchrik waartoe zij reden kreeg uit onze laatſte zamenſpraak. ——— Dus laat dit onderwerp ruſten tot morgen. En nog eens weder tot den ouden Pair.

Ik zal al heel veel moeite hebben, rekene ik, ſchoon ik geen geldgierig man ben, om mij geſchikt en ordentlijk te houden bij de verwagte gelegenheid. Daarbij hoe het nog te ſtellen (voor

mij

mij die geen huichelaar ben) in de dagen van rouwbeklag! Welke comedien moet ik ondergaen; en daarin nog wel de voornaamſte rol ſpeelen! Ik zal mijn beſt doen om te denken aan mijn eigen uiterſte; een grijzen baard, en een ondankbaaren erfgenaam; om mij dus ernſtig te maaken.

Gij, Belford, weet al heel veel van deeze zoort van aaperij; en kunt een vrolijk hart wel een weinig van het treurige bezorgen. Dog daarbij is ook elk trek in uw aangezigt daartoe regt geſneeden. Mijn hart mag, miſſchien, eer geraakt worden dan het uwe; want, gij moogt mij gelooven, of niet, ik hebbe een zeer teder hart —— Dog daarentegen, zal niemand die mij in de tronij ziet, al is 'er nog zo groote reden tot droefheid, gelooven dat *dat* hart diep in kommer ſteekt.

Alles is wel te vreeden, geruſt, blijde, in mijn weezen. Droefheid kan geen half uur daarop duuren. Ja ik geloove zelf, dat Lord M. 's herſtellinge, zo het daartoe kwam, mij niet boven een quartier uurs zou aandoen. Alleen de nieuwe vertooninge (en het vermaak van een Heraclitus na te aapen bij de familie, terwijl ik een Democritus ben onder mijne boezem-vrienden) mogt het zijn, anders behoeve ik niets van 't geen de oude Pair mij kan nalaaten. Waarom zou dan leed zulke blijde, zulke vrolijke trekken als de mijne bedroeven en verdraaijen?

Maar wat de uwe belangt, waare 'er een moord begaen op ſtraat, en gij 'er maar voorbij gingt, terwijl de moordenaar zelf nog in 't gezigt was, de agtervolgers zouden *hem* loopen laaten,

en u aanpakken: En uw gezigt zelf zou u doen hangen zo wel als vatten.

Dog nog een woord ter zaake, Jan. Bij wien koopt gij uw zwart goed? —— Wierdt gij wel behandeld? —— Ik zal een vergiftigen bundel van hetzelve noodig hebben. Want ik hebbe voor om elke ziel in de familie te doen rouwen. —— *Van buiten*, zo niet *van binnen.*

X. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Den 23 Junij, Vrijdag-Ogtend.

Ik ging deezen ogtend vroeg uit, met een oogmerk 't welk ik nog niet weete of ik zal agtervolgen of niet; en bij mijne te rug koomſt vond ik Simon Parſons, Milords Rentmeeſter in Berkſhire (even te vooren aangekoomen) op mij wagten met eene boodſchap *in forma*, van de geheele familie gezonden, om mij te dringen dat ik buiten koome, en dat wel op Milords bijzondere begeerte; die mij verlangt te zien voor dat hij ſterft.

Simon heeft Milords karos met zes paarden (miſſchien nu ter tijd *mijn eigen* al) medegenomen om mij derwaards te brengen. Ik hebbe bevolen, dat dezelve morgen-ogtend tegen Vier uu-

uuren in gereedheid zijn moet. De beeſten zullen voor dit uitſtel rooken; en door de ruſt, welke zij in den tuſſchentijd zullen hebben, zullen zij te beter in ſtaat zijn om het uit te ſtaen.

Ik blijve nog al bij mijn beſluit om te trouwen, indien mijne ſchoone Stijfhoofdige mij wil aanneemen. Dog indien zij niet wil —— wel dan moet ik een onafgebroken gehoor verleenen, niet aan mijne Conſcientie, maar aan deeze vrouwluij hier beneden.

Dorcas had haare Lady verwittigd van Simons koomſt en boodſchap. Mijne Beminde was begeerig om hem te zien. Maar mijne 't huis-koomſt belettede dat hij bij haar kwam, juiſt zo als Dorcas hem onderrigtede op welke vraagen hij *niet* moeſt antwoorden, die hem mogten gedaen worden.

Ik ſtae terſtond tot haare tegenwoordigheid, op mijn herhaald verzoek, te worden toegelaaten. Zekerlijk zal de ervenis, die mij voor de deur ſtaet, mij nog al wat helpen om alles met haar bij te leggen. Zij is zo even boven gegaen naar de Eetzaal.

*** ***

Niets kan mij baaten, Jan! —— Ik kan geen gunſt van haar verkrijgen, ſchoon zij van mij dat ſtuk verworven heeft, waarop zij haar hart geſteld had.

Ik zal u een kort berigt geeven van 't geen tuſſchen ons voorviel.

Ik ſtelde eerſt voor om van ſtonden aan te Trou-

Trouwen; en dat wel op de vuurigſte wijze; Dog het wierd mij al zo vuurig ontzegd.

Geliefde ze mij te verzekeren, dat zij hier blijven zoude alleen tot Dingsdag-ogtend? Ik zou maar even eens naar buiten gaen en zien hoe Milord voer ——— Om te verneemen of hij mij ook iets bijzonders te zeggen, of te belaſten had, terwijl hij nog bij zijn Verſtand was, alzo hij zeer begeerig was om mij te zien ——— Miſſchien zoude ik Zondag al weerom zijn ——— Geef dog iets toe! —— Ik ſmeeke u, Madam, toon dog dat ik eenigzins, ſchoon nog zo weinig, bij u in aanmerkinge koome.

Waarom, Hr. Lovelace, moet ik mij bepaalen naar uw doen of laaten? —— Denkt gij, dat ik vrijwillig de gevangenhoudinge van mijne perſoon zal wettigen! Wat belang behoore ik te hebben in uw blijven of weerom koomen!

De gevangenhoudinge van uwe perſoon te wettigen! Denkt gij, Madam, dat ik de Wet vreeze? ———

Deeze zotte tartende vraag mogt ik wel geſpaard hebben: Dog dit wilde mijne trotsheid mij niet toelaaten. Ik dagt dat zij mij dreigde, Jan.

Ik denke gantſch niet, dat gij de Wet vreeſt, mijn Heer ——— Gij zijt al te *dapper* om eenigzins agt te ſlaen op Zedelijke of Godlijke Wetten.

Het is wel, Madam! ——— Dog vraag mij maar iets, 't welk ik doen kan om u te believen; en ik *zal* u believen; ſchoon gij *mij* nergens in believen wilt.

Dan

Dan vraage ik u, dan verzoeke ik u, om mij naar Hamſtead te laaten gaen.

Ik hield een poosje ſtil —— en eindelijk — Bij mijne ziel, gij zult 'er heen —— Van ſtonden aan zal ik u vergezellen, en u daar uw verblijf zien neemen, indien gij mij uwe hand belooven wilt, op Donderdag, in de tegenwoordigheid van uwen Oom.

Het is niet noodig dat gij mij daar mijn verblijf ziet neemen —— Ik wil niets belooven.

Draag zorg, Madam, dat gij mij niet doet zien, dat ik geheel geen ſtaat kan maaken op uwe gunſt in toekoomende.

Ik ben al gewend dat gij mij dreigt, mijn Heer. —— Dog ik zal uw gezelſchap naar Hamſtead aanneemen —— Ik zal in een quartier uurs gereed zijn om te vertrekken —— Mijne kleederen kunnen mij wel nagezonden worden.

Gij weet de voorwaarde, Madam! — Aanſtaenden Donderdag.

Gij durft niet betrouwen ——

Mijne oneindige wanverdienſten ſpellen mij, dat ik geen vertrouwen *behoore* te hebben —— Niettemin zal ik mij verlaaten op uwe edelmoedigheid —— Morgen-ogtend (als 'er geen *nieuwe oorzaak* opkoome, die reden geeve tot het tegendeel) zo vroeg als 't u belieft, moogt gij gaen naar Hamſtead.

Dit ſcheen haar genoegen te geeven. Dog zij keek egter met een agterdogtig gezigt.

Ik zal beneden naar de vrouwluij gaen, Belford. En dewijl ik niemand bij de hand hebbe, wel-

welker oordeel ik beter kan vraagen, zal ik eens hooren wat zij zeggen van mijnen hachelijken toeſtand met deeze trotſe Schoonheid, die zo baldaadiglijk eenen Lovelace voor haare voeten knielende verwerpt, ſchoon hij zig in allen ernſt aan haar ten Egtgenoot aanbiede, in ſpijt van alle zijne vooroordeelen tegen den Gekluiſterden Staat.

XI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zo even van de vrouwluij afgekoomen.

„ Ben ik zo verre gegaen, en ſchroome ik „ verder te gaen? — Hebbe ik alreeds niet meer „ gezondigd, zo als uit haar gedrag baarblijkelijk „ is, dan zij vergeeven wil? — De traanen eener „ vrouw plegten bij mij ſlegts te zijn als water op „ een gloeijend vuur geſprengd, hetwelk daaraan „ eene helderder en feller vlam geeft: Wat heeft „ deeze Lady ter haarer verdeediginge, dan haare „ Traanen en haare Welſpreekendheid? Men had „ zig voorheen van haare *zwakheid* niet bediend. „ Zij was *ongevoelig* in de oogenblikken van haa„ re beproevinge. *Waare* zij gevoelig geweeſt, „ zij *moeſt* 'er eenige aandoeninge van gehad heb„ ben. Zo zeggen zij. De handelwijze, die met „ haar gehouden is, heeft haare glorij en hoog-

„ moed

„ moed vermeerderd. Zij heeft nu een Hiſtorijtje
„ te vertellen, 't welk zij vertellen *mag* met eere
„ voor haarzelve. Geen medepligtige neiginge ge-
„ toond. Zij kan mij met haar gezigt bedremme-
„ len, zonder dat zij zigzelve eens bewuſt zij zelf
„ van eene *gedagte*, welke zij zig behoeft te
„ ſchaamen. „

Dit, Jan, is de korte inhoud van der vrouwluij redeneeringen tegen mij.

Waarbij ik mag voegen, dat het lief ſchepzel nu de noodzaakelijkheid merkt, die 'er voor mij is om haar te verlaaten. Het ontdekken van mijne ſchelmerij heeft zij in haar hoofd. Mijne maatregels zijn van zulk een aart, dat ik als de haatelijkſte aller menſchen moet te voorſchijn koomen, indien ik aan deezen kant van de Trouwverbintenis ontdekt worde. En egter hebbe ik haar beloofd, gelijk, gij ziet, dat zij morgen zo vroeg als 't haar belieft naar Hamſtead zal vertrekken, zonder eenige voorwaarde van haaren kant.

Vraagt gij, Wat ik met deeze belofte bedoelde?

Als 'er geen *nieuwe oorzaak* tuſſchen beide kwam, was het beding van mijnen kant, zal u wel heugen. Dog daar *zal* eene nieuwe oorzaak *koomen*.

Onderſtel dat Dorcas het belofte-briefje van haare Lady haar gegeven eens liet vallen? Dienſtbooden, inzonderheid die niet leezen of ſchrijven kunnen, is het onagtzaamſt volk ter wereld omtrent geſchreevene papieren. Onderſtel eens dat ik her opneeme? ——— Op een tijd, daarbij, dat ik vaſtgeſteld had, dat het lief ſchepzel haare ei-

eigene meeſteres zou zijn? —— Zal deeze ontdekkinge dan niet eene *nieuwe oorzaak* zijn? —— Eene oorzaak, die met den ſchijn van ondankbaarheid gepaard, tegen haar kan worden ingebragt!

Dat zij het bedoelde *voor mij Geheim* te houden, bewijſt een *ſchroom van ontdekkinge*, en van ter zijden eene *bewuſtheid van ſchuld.* Ik had een voorwendzel noodig. Kan ik wel een beter krijgen? ——— Geraake ik in eenige geweldige drift bij die ontdekkinge, wordt drift niet in 't algemeen toegeſtaen de ſchuld van gewelddaadigheid te verkleinen? ——— Is niet ieder man en vrouw verpligt dat gebrek in anderen te verſchoonen, 't welk zij zomtijds in zig zelven met zulke onbeteugelbaare uitwerkzels vinden vergezeld gaen?

De Mama en Zuſterſchap, onderſtel eens, te zamen geroepen om de vierſchaar te ſpannen over de ſnoode verraaderes ——— Het minſte voordeel, 't welk uit de toevallige ontdekkinge moet ontſpruiten, zo niet een voorwendzel ter *volvoeringe* ('t welk evenwel, wel zou kunnen gebeuren) eene verſchooninge, voor het vernieuwen van mijne ordres, om haar vaſt te houden tot mijne wederkoomſt van M. Burg [daar het dus haare eigene ſchuld is]; en om ſtrikter wagt over haar te houden dan te vooren; met bevel om mij alle Brieven te zenden, welke *van* haar of *aan* haar mogen geſchreeven worden. ——— En als ik weerom koome, dan zoude 'er de drommel mêe ſpeelen, zo ik haar niet een logement voor zig zelve kan doen kiezen (nademaal dit zo haatelijk voor haar is) 't welk alle mijne oogmerken zal beant-

woor-

woorden; zonder dat het egter meer blijke dat ik haare keuze beſtiere, dan te vooren omtrent dit.

Gij zult mij vervloeken, als gij ter deezer plaatze koomt. Ik weete wel dat gij het doen zult. Maar denkt gij dat ik, na zulk eene reeks van listen, deeze weergadelooze vrouw bij gebrek van een weinig meer verliezen wil? Een Guit is een Guit, Jan! —— En welk Guit wierd ooit door een *Beginzel* van *Eerelijkheid* te rug gehouden van het bedrijven van eenig kwaad, waarop zijn hart geſteld is, en waarin hij denkt te kunnen ſlaagen? ——— Daarenboven, is het mij geen ernſt om te Trouwen? —— Zal het gemeene gros der wereld mij niet vrij ſpreeken, indien ik haar *trouwe?* En welk is dog dat ongelijk, 't welk eene *Kerk-Plegtigheid* ten allen tijde kan herſtellen? Wordt *de Uitkoomſt van alle Geſchiedenis, die eindigt met eene Bruiloft, niet gelukkig gerekend*, al zijn de moeijelijkheden eer men daartoe koomt nog zo groot?

Maar hoe wordt hier mijn geheele geeſt van deeze Lady ingenomen, terwijl de arme Lord M. zo als Simon mij berigt, in de vreezelijkſte doodsbenaaudheid legt te ſteenen! ——— Wat moet hij wel lijden! ——— De Hemel verligte hem! —— Ik hebbe een al te medelijdend hart. En dat zou het lieffchepzel zo bevonden hebben, hadde ik kunnen denken dat het ergſte van *haar* lijden het ligſte van het zijne evenaarde. Ik meene, inderdaad; want wat dat gedeelte van her haare aangaet, 't welk voortkoomt uit de uiterſte têergevoeligheid, daar weete ik niets van; en kan dus daarvoor niet hebben te verantwoorden.

XII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zo even gekoomen van mijne Bekoorſter. Zij wil mij niet de helft laaten zeggen van de lieftalige, van de tedere dingen, van welke mijn eerelijk hart tot overloopens toe vol is. Eene verbruide geſteltenis is het, als iemand zig beluſt vindt om welſpreekende te zijn, en tevens zielroerende; dat hij egter de meeſteres van zijn noodlot niet beweegen kan om haar oor te leenen aan zijne fraaije redenen.

Ik kan nu begrijpen, hoe het koomt, dat Minnaars, welker Matreſſen wreed zijn, naar eenzaame plaatzen loopen, en haar hart uitſchudden voor *Stammen* en *Steenen*: Want worde ik hier niet gedrongen om mijne klagten aan *U* te doen?

Zij vorderde het volvoeren van mijne belofte, zo dra zij mij zag, om haar *verlof* te geeven [dit woord ſprak zij trotslijk] van naar Hamſtead te gaen, zo dra als ik naar Berkſhire zou vertrokken zijn.

Ten volvaardigſten vernieuwde ik dezelve.

Zij begeerde dat ik daartoe ordres geeven zou in haar bijzijn.

Ik zond om Dorcas en Willem. Die kwamen. ——— Neemt gij beide wel in agt [Dog mis-

misschien, Seigneur, zal ik *u* met mij neemen] dat uwe Lady moet gehoorzaamd worden in alles wat zij beveelt. Zij heeft voor om naar Hamstead te keeren zo dra als ik vertrokken ben —— Mijn lief, wilt gij ook een knegt hebben om u op te passen?

Ik zal daar geen knegt van nooden hebben.

Wilt gij Dorcas ook mede neemen?

Zo ik Dorcas van nooden hebbe, kan ik wel om haar zenden.

Dorcas kon niet nalaaten te zeggen, Het zou haar veel eere zijn ——

Wel, wel, dat kan dan wel geschieden bij mijne wederkoomst, indien uwe Lady het toelaate —— Zal ik, mijn lief, Juffr. Sinclair ook boven eischen, en haar ten dienzelven einde ordres geeven in uw bijweezen?

Ik verlange niet om Juffr. Sinclair te zien; nog iemand van die tot haar behooren.

Zo het u belieft, Madam.

En daarop (de dienstbooden weggegaen zijnde) drong ik haar weder om de verzekeringe, dat zij aanstaenden Donderdag met mij voor het Altaar zou verschijnen. Dog te vergeefs —— Mag zij zigzelve dan de gevolgen wel niet danken, die 'er uit mogen voortkoomen?

Eene gunst, evenwel, wilde ik mij niet laaten ontzeggen; dat ik zou worden toegelaaten om den avond met haar door te brengen.

Geheel minzaam en onderdaanig zal ik zijn bij deeze gelegenheid. Mijne geheele Ziel zal ik uitstorten, om haar te beweegen dat ze het mij vergeeve. Zo zij het niet wil doen, en zo het belof-

te briefje mij dan in de handen moge vallen, zal mijne Wraak ongetwijffeld mij geheel in bezit krijgen.

Daar het geheel huis in mijne belangen is, en iedereen in hetzelve niet alleen aanneemt om haar ſchrik aan te jaagen en mij bij te ſtaen, naar dat de gelegenheid het zal vereiſchen, maar met alle haare ondervindinge mij belooven dat ik wel zal ſlaagen, indien het mijne eigene ſchuld niet zij, wat moet dan het gevolg zijn?

Deeze zal, evenwel, haare laatſte beproevinge zijn, Jan; en indien zij *in* en *na* deezen *tweeden* aanval [*Terwijl zij volkoomen bij haare Zinnen is*] zig zo edel gedraagt, als zij na den eerſten gedaen heeft, zal zij op de ſcherpſte proef eene engel bevonden worden, in ſpijt van man, vrouw, en duivel: Dan zal 'er een einde zijn van al haar lijden. Ik zal dan dien overwonnen duivel den ſchop geeven, en mij bekeeren. En indien eenige ſnoode raadſlag in mij opkoome, om mij te verleiden, zal ik dien in mijn hart eer ſmooren in zijne geboorte, dan daaraan den teugel vieren.

Alles zal nu binnen weinige uuren beſliſt worden. Dog welke ook de uitkoomſt zij, ik zal te veel bezet zijn om weder te ſchrijven, voor dat ik op M. Burg koome.

Ondertuſſchen ben ik in wonderbaare beroeringen. Ik moet dezelve onderdrukken, zo het mogelijk is, voor dat ik waage in haare tegenwoordigheid te koomen —— Mijn hart doet mijn boezem van den tafel ſtuijten. Ik zal mijne pen neerleg-

leggen, en mij aan deszelfs beweegingen geheellijk overgeeven.

XIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Vrijdag-nagt, of liever Saterd. Morgen, te 1 *uur.*

Ik dagt, ik zou nog tijd nog luſt gehad hebben om een regel meer te ſchrijven, voor dat ik op M. Burg kwam. Maar nu ik begonnen hebbe, moet ik zien hoe ik het einde krijge; nademaal ik nog ſlaapen kan, nog iets anders doen dan ſchrijven, zo ik dat al kan doen. Ik ben *verbruid* gemelijk en verdrietig. De reden daarvan volge; zo zij volgen wil —— Geen voorbereidinge daartoe, van mijnen kant.

Ik tragtede door Minzaamheid en Liefde te verzagten —— Wat? —— Marmer. Een hart dat niet vatbaar is voor Liefde of Minzaamheid. Haare voorgaende verongelijkingen haar altoos in het hoofd maalende. Gereed om eene gunſt te ontvangen; het verlof om naar Hamſtead te gaen; maar niet om dezelve te verdienen, nog eenige weerom te bewijzen. Dus wierd mijn Ontwerp, om een zagten weg in te ſlaen, wel haaſt aan een kant gelegd.

Toen zogt ik 'er naar, dat zij mij mogt tergen: Gelijk een Bloodaart van een Jonge, die naar de eerſte klap wagt voor dat hij van zig kan verkrijgen om te vegten, tergde ik haar eerſt om mij te tergen of te tarten: Zij ſcheen haar gevaar wel te bemerken; en wilde mijne gramſchap niet regtſtreeks braveeren: Maar zij hield zulk een middelweg, dat ik nog voorwendzel kon vinden om misnoegd te zijn, nog reden om te hoopen: Nogthans geloofde zij mijne vertellinge, dat haar Oom te Kentish Town zou koomen; en ſcheen niet te dugten, dat Tomlinſon een bedrieger was.

Zij was zeer ongeruſt, om kort te gaen, in mijn gezelſchap: Zogt zig dikwijls van mij af te maaken: Nogthans hield zij mij zo vaſt aan mijne beloſte om haar naar Hamſtead te laaten gaen, dat ik niet wiſt hoe ik mij daarvan ontſlaen zoude; ſchoon het onmogelijk was, in mijnen onwiſſen toeſtand met haar, te denken om dezelve te volbrengen.

In deezen toeſtand; de vrouwluij gereed zijnde om mij bij te ſtaen; en zo ik 'er niet mede voortging, al zo gereed om mij uit te lachen; wat bleef 'er toen voor mij over, dan het ontworpen beſtek te volgen, en een voorwendzel van krakeel met haar te zoeken, op dat ik dus het beloofd verlof herroepen mogt; en haar overtuigen, dat ik niet als de beeſtagtigſte Vrouwen-ſchender wilde worden uitgemaakt voor niet.

Ik had met de vrouwluij opgeſtemd, dat als ik geen voorwendzel in haare tegenwoordigheid kon vinden om met mijne aanſlagen te beginnen, het

het Briefje dan in mijnen weg zou leggen, en van mij worden opgeraapt, ſtraks na dat zij van mij waare weggegaen. Dog toen het nabij Tien uuren was, begon ik te twijffelen (zo ſterk was zij 'er op geſteld om mij te verlaaten, alzo zij kwaad vermoeden kreeg, op mijn al te vuurig gedrag jegens haar, en het vinnig drukken van haare hand twee of drie maalen, met ſtijf geſpannen oogen, zo ik voelde, terwijl haare oogen ongeruſtheid en beſchroomdheid toonden) dat, indien zij metterdaad wegging en voor den nagt zig opſloot, het onzeker zou zijn, of ik wel weer gemaklijk bij haar zou kunnen koomen. Weshalven zulk een gevaar niet gaarn willende loopen, ging ik een weinig na Tienen eens uit de kamer, met oogmerk om de opgeſtemde beſtellinge een weinigje te veranderen; zeggende dat ik aanſtonds weder bij haar zijn zoude. Dog zo als ik weerom kwam, ontmoetede ik haar aan de deur, in voorneemen om voor den nagt van mij te ſcheiden. Ik konde haar niet overreeden om te rug te treeden: Nog had ik vrijpoſtigheid genoeg (daar ik even te vooren zo vol vriendlijkheid jegens haar geweeſt was) om haar met geweld te doen blijven: Dus ſloop zij mij door de handen in haar eigen vertrek. Daar was derhalven niets voor mij op, dan mijn voorheen beſtemd ontwerp te laaten ſtand grijpen.

Ik moeſt vooraf gemeld hebben (dog ſtoore mij thans niet aan orde van tijd, zamenhang, of iets anders) dat tuſſchen Agt en Negen 's avonds, een ander knegt nog van Lord M. te paard kwam, om mij te verzoeken, dat ik Doctor S. mede naar buiten wilde brengen, van wien de oude Pair eens

(*in extremis*, zo als zij nu oordeelen dat hij is) verligtinge en uitſtel ontvangen had. Ik zond, en bewoog den Doctor om mij naar buiten te vergezellen; en zal omtrent vier uuren deezen morgen aan zijn huis koomen: Of de Duivel mogt beide Milord en den Doctor haalen, zo ik op reis wilde gaen, voor dat ik alles had te regt gebragt.

Snuffel met uwe verdoemde neus vooruit naar den uitſlag, zo gij wilt ——— Ik mag vervloekt zijn, zo gij dien eer zult krijgen dan ter behoorelijker tijd en plaatze ——— En dan nog te vroeg.

Zij was naauwlijks in haare kamer gekoomen, of zo als ik naar de mijne ging, vond ik een klein papier; 't welk ik opnam, en het openende (want het was zorgvuldig in een ander papier beſpeld) wat moeſt dat zijn, dan een Belofte-Brief, als een ſteekpenning gegeven, met eene verdere toezegginge van een Diamant-ring, om Dorcas te beweegen dat zij de ontvlugtinge van haare meeſteres begunſtigde?

Hoe veranderde in een oogenblik mijne gemoedsgeſteltenis! ——— Schellen, ſchellen, ſchellen, ſchellen met mijne bel, heftig genoeg om de ſnoer te doen breeken, en als of het huis in brand was.

Alle duivels door ſchrik op den been gejaagd: Het geheel huis in oproer; Willem koomt boven loopen ——— Mijn heer ——— mijn heer ——— mijn heer! ——— Met rollende oogen, en opgeſperden bek ——— Zeg dat de verdoemde karonje Dorcas hier koomt (terwijl ik boven aan den

trap

trap ſtond) riep ik, met eene afgrijzelijke woede, en buiten adem.

Daar kwam de beevende duivelin voor den dag —— maar bleef van verre ſtaen, wegens het berigt dat Willem haar gegeven had van de drift, waarin ik was, zo wel als wegens 't geen zij hoorde.

Straks als een blikſem mijn degen uitgehaald; want ik had dien gereed op zij ——— Vervloekte, verbruide, ſchelmſche Verraaderij en Omkoopinge! ———

Zij loopt boven naar de deur van haare Lady, kermende om beveiliginge en beſcherminge.

Mijn goede Weledele Heer, ſprak Willem tuſſchen beide, om Gods Wille! —— O Heer, O Heer! —— een braaven konkel krijgende. —

Hou daar, ſchobbejak, die eene ondankbaare *ſloer* voor mijne wraak wilt behoeden! ———

Sloer! meende ik te zeggen; dog zo 'er een ander woord uitkwam van gelijken uitgang, daaromtrent moet mijne drift mij verſchoonen.

Daarop kwamen twee of drie van de Zuſterſchap boven loopen, Wat is 'er te doen! Wat is 'er te doen!

Te doen! (Want nog al opende mijne Beminde haare deur niet; integendeel, ſchoof zij 'er nog een grendel voor) Deeze *heillooze* Dorcas! — (Roep haare Moeij boven! —— Laat haar eens zien, welk eene verraaderes zij mij heeft toegevoegd! —— En laat haar de karonje hier brengen om zig te verantwoorden) ——— heeft zig laaten bekoopen, waar door zij al haar leeven bezorgd is, om zig ontrouw te gedraagen; om door

dat middel eene twiſt tuſſchen man en vrouw geſtadig te doen duuren, en alle hoope van Verzoeninge tuſſchen ons voor altoos te verijdelen!

Ik mag verlooren gaen, Belford, zo ik geduld hebbe om met het aapenſpel voort te vaaren!

*** ***

Indien ik weer moet aanvangen, zo moet ik ——

Daar kwam dan de Moeij boven poeſtende en blaazende. —— Zij mogt op geen genade hoopen, zo *zij* daar iets van wiſt! —— Nooit van haar leeven kende zij zulk eene liſtige eigenzinnige Lady! —— Geen wonder dat de dienſtbooden zo beſtonden als zij deeden, daar zulke Ladys als Mevr. Lovelace geen Conſcientie-werk maakten van haar om te koopen. Wat *haar* belangde, zij verzogt geen genade voor de ſlons: Het was haare Nigt niet, zo zij niet getrouw was in haar dienſt! — Maar wat bewijs was 'er? ——

Het papier wierd haar getoond ——

Maar al te baarblijkelijk! —— Vervloekte, vervloekte Karonje, Duivel, Teef, vloog elk ten monde uit: —— En tegen de ondeugendheid van de *omgekogte*, en het onbehoorelijk doen van de *omkoopſter* wierd dapper uitgevaaren.

Daarop gingen wij alle boven, de deur der Lady voorbij naar de Eetzaal, om de Vierſchaar te ſpannen ——

Trap, trap, trap op, elk op haare hielen; ſcheld, ſcheld, ſchelden, elk met haare tong —

Breng

Breng het ſchepzel boven in onzer aller tegenwoordigheid, van ſtonden aan ——

En zoude zij uit den huize hebben zien te koomen, zegt gij? ——

Dusdanig was het gerugt, en het geſprek, terwijl wij de deur der ſchoone omkoopſter voorbij klaterden.

Dorcas wierd (huilende) boven gebragt tuſſchen twee andere, die beide ſchreeuwden —— Gij moet mêe —— Gij zult mêe —— Het is billijk dat gij uzelve verantwoordt — Gij zijt eene ſchandvlek voor alle braave dienſtbooden —— terwijl zij haar den trap op voort trokken en ſtieten. — Zij kermende, Ik kan zijn Wel Edele niet zien — Ik kan zulk een goed en edelmoedig heer niet onder de oogen zien — O hoe zal ik het kijven en ſchelden van mijne Moeij verdraagen! —

Koom boven, verd—md —— Brengt haar te voorſchijn, liet haare koninglijke regter zig hooren —— Wat peſtilentie, het is de *ontdekkinge*, niet de *misdaad*, die u beſchaamd maakt. Gij kondt wel dagen aan een, zo als ik uit de vertekeninge zie, geruſt zijn in uwe ſchelmerij. Zeg mij, ondankbaare duivel, zeg mij, wie deed den eerſten voorſlag?

Ja dog, ſchandvlek van mijne familie en bloed, riep de oude —— Zeg het zijne Wel Edele —— Spreek de waarheid; — Wie deed den eerſten voorſlag? ——

Ja, vervloekt ſchepzel, riep Saartje, wie deed den eerſten voorſlag?

Ik hebbe reeds in een opzigt trouwloos geweeſt! —— O laat het mij niet worden in een an-

ander! ——— Mijne Lady is eene goede Lady! ——— O laat *haar* geen nadeel lijden! ———

Zeg alles wat gij weet. Zeg de waarheid voluit, Dorcas, riep Marij Horton — Zijn Wel Edele heeft te veel Liefde voor zijne Lady, dan dat hij haar *veel* zou doen lijden, al hoe weinig zij zijne Liefde vergeldt! ———

Dat ziet iedereen wel, riep Saartje — Maar al te wel inderdaad, *voor* zijn Wel Edele, zoude ik haaſt gezegd hebben.

Tot nu toe dagt ik, dat zij mijne Liefde verdiende — Maar dus eene dienſtboode om te koopen, die zij onderſtelde dat bevel had om op haare treden te paſſen, uit vreeze dat zij weder mogt Wegloopen; en die voorzorg mij als eene misdaad te wijten! — Nogthans moet ik haar wel beminnen, — Ladys, vergeeft mijne zwakheid! —

Vervloekte aaperijen van mij! —— Zo ik geduld hebbe om ze te verhaalen! — Dog gij zult het alles hebben — Ik kan bij u niet meer in veragtinge koomen, dan ik bij mijzelven in veragtinge ben! ———

*** ***

Maar onderſtel eens, mijn heer, zeide Saartje, dat gij Milady en de Meid voor elkanders aangezigt verhoort! Gij ziet, dat zij niet genegen is om het te belijden.

O mijne *agtloosheid!* riep Dorcas — Laat mijne arme Lady geen nadeel lijden! —— Inderdaad, indien gij alles wiſt wat ik weete, gij zoudt zeggen, Haare Ladyſchap is wreed behandeld —

Zie

Zie eens, zie eens, zie eens! — verſcheidene maalen, alle te gelijk — Zij heeft alleen berouw van de *ontdekkinge*, gelijk UWelEdele zeide —— Niet van de *misdaad* ———

Vervloekt ſchepzel, en duivelſch ſchepzel, uit elken mond.

Uwe Lady *zou niet*, zij *durft* niet uit haare kamer koomen om u te behouden, riep Saartje; ſchoon het meer zijn WelEdeles genade is, dan uwe verdienſte, zo hij u op dit oogenblik den hals niet breeke.

Zeg, herhaalde Marijtje, was het uwe Lady, die den eerſten voorſlag deed, of waart gij het, gij ſchepzel? ———

Indien de Lady zo door-eerelijk is, ſchreeuwde de Mama, excuſeer mij, *Zo* —— Excuſeer mij, mijn Heer [Die verbruide oude prij! Zij zou bijkans *Zoon* gezegd hebben!] —— Indien de Lady zo door-eerelijk is, als wij onderſteld hebben, zo zal zij te voorſchijn koomen om eene arme dienſtboode vrij te pleiten, die zo verleid is, als deeze, door zulke groote beloſten! —— Dog ik hoope, mijn Heer, gij zult haar *beide* regt doen: Dat *hoope* ik! —— Wel jemenij! Jemenij! haare handen te zamen ſlaende, haar alles toe te ſtaen wat zij maar begeeren konde ——— Haar in te volgen in haare onbehoorelijke haat tegen mijn arm onſchuldig nuis! ——— Haar naar Hamſtead te laaten gaen, ſchoon UWelEdele ons vertelde, dat gij niets van haar kondt ingewilligd krijgen; neen, zelf niet het allergeringſte —— O mijn Heer — O mijn Heer — Ik hoope — Ik hoope — Indien uwe Lady niet wil te voorſchijn koomen —— Ik hoo-

hoope, dat gij wel middel zult vinden om in haare tegenwoordigheid deeze zaak te hooren bepleiten. Ik bekreune mij niet aan mijne deuren bij zulk eene gelegenheid als deeze. Ik hield altoos veel van Regt. Ik verzoeke maar, dat gij deeze zaak tot in den grond wilt onderzoeken ter mijner *zuiveringe*. Ik wil mijn eed 'er wel op doen, dat ik niet het minſt geweeten hebbe van deeze ſnoode omkoopinge.

Op dat oogenblik hoorden wij de deur der Lady van den boom, van de grendels, van het ſlot doen ——

Nu, mijn Heer!

Nu, mijn Hr. Lovelace!

Nu, mijn Heer! ter aanmoediginge uit elken mond! ——

Maar, O Jan, Jan, Jan! Ik kan niet meer ſchrijven!

*** ***

Indien gij het alles hebben moet, dan moet gij het hebben!

Nu, Belford, zie ons dan dus alle in 't gerigte zitten, met een vaſt beſluit om de ſchoone omkoopſter te ſtraffen —— Ik, en de Mama, de tot nog toe *gevreesde* Mama, de Nigten Saartje, Marijtje, de verraaderſche Dorcas, en Mabell, als eene lijfwagt bij Dorcas, dat zij niet mogt wegloopen, en zig verſchuilen: —— Alle vooraf een vaſt beſluit, en wel *noodwendig* zulk een vaſt beſluit vooraf hebbende, wegens de reize die ik moeſt aanneemen, en mijnen onwiſſen toeſtand met haar

—— En haar de deur van den *boom*, van de *grendels*, van het *ſlot* te hooren doen; daarop, zo als het naderhand bleek, den ſleutel van den buitenkant in het ſlot ſteeken, daarmede de deur toeſluiten, en denzelven in haar zak ſteeken ——— Willem, zo als ik wiſt, beneden zijnde, om mij te waarſchuwen, indien zij, terwijl wij alle boven waaren, eenen verkeerden weg mogt inſlaen, en den trap afgaen, in plaatze van in de Eetzaal te koomen: De Deur aan de Straat ook dubbel bewaard zijnde, en alle blinden voor de venſters rondom het huis vaſt toegeſlooten, dat 'er geen gerugt of gekerm kon gehoord worden [zodanig was de onmenſchlijke voorbereidinge !] ——— En dan haar te *hooren* naar ons toe koomen, en haar terſtond daarop te *zien* bij ons binnen treeden, betrouwende op haare eigene onſchuld; en met eene majeſteit in haare perſoon en houdinge, welke haar *natuurelijk* is; dog die toen in haaren vollen luiſter uitblonk! —— Alle tong ſtilzwijgende, elk oog vervuld met ontzag, elk hart beevende, het mijne, op eene bijzondere wijze, gezonken, zonder kloppen, en tweemaal laager dan zijne gewoone zitplaatze, tegen eens dat het aan mijne keel kwam: ——— Een ſchandelijke laſaart! — Zij ook ſtilzwijgende, in het rond ziende, eerſt op de Mama, als haar niet langer vreezende; daarna op Saartje, Marijtje; en de te regt geſtelde Dorcas! ——— Zodanig vertoonde zig het luiſterrijk vermogen der Onſchuld in dat gedugt oogenblik.

Zij wilde geſproken hebben, maar konde niet, terwijl zij door haar gezigt mijne ſchuld beſchaam-

ſchaamde. Het loopen van een muisje over de vloer hadde men kunnen hooren: Haare eigene ligte voeten, en het geruiſch van haar zijden kleed kon het niet belet hebben; want zij ſcheen als in de lugt te treeden, en geheelenal ziel te zijn. Zij ging vooruit en agterwaards, nu naar mij toe, dan naar de deur, verſcheidene maalen, voor dat haare ſpraak haare verontwaardiginge kon te boven koomen; en eindelijk, na twee of driemaalen gebremd te hebben, om haar onderſcheiden ſtemgeluid weder te bekoomen —— „ O gij veragtelijke en overgegeven Lovelace, denkt gij dat „ ik door deeze armhartige, hoewel ſchelmſche „ zamenzweeringe van u, en van deeze uwe ondeugende medeſtanders niet heen zie? „

„ Gij, vrouwmenſch [ziende op de Mama] „ voorheen mij tot een ſchrik! altoos mijn afkeer! „ dog die ik nu verfoeije! moeſt nog eens weder „ (want door u wierd het miſſchien toebereid) een „ bedwelmenden drank voor mij bezorgd hebben, „ om mij van mijne zinnen te berooven ——

„ En dan mogt Gij, deugniet, [*zig tot mij „ wendende*] geruſter u verlaaten hebben op zulk „ eene laage vond als deeze!

„ En gij, ſnoode vrouwluij, die miſſchien „ het verderf geweeſt zijt, naar lighaam en ziel, „ van honderden onnozelen, (gij toont mij *hoe*, „ hier in uwe volle vergaderinge) weet dat ik niet „ getrouwd ben —— In hoe elendigen ſtaat ik „ ook, met uw behulp, gebragt ben, Ik danke „ God, ik ben *niet* getrouwd, aan deezen boos„ wigt —— En ik hebbe vrienden, die mijne „ eere van uwe handen eiſchen zullen! —— En

„ tot

„ tot welker gezag ik mijne toevlugt neemen zal;
„ want deeze karel heeft geen gezag over mij.
„ Zie toe dan, welke baldaadigheden gij verder
„ aan mij pleegt, of hem aanhitſt om te pleegen.
„ Ik ben eene perſoon, ſchoon dus ſnoodlijk in
„ den ſtrik gebragt, van aanzien en vermogen.
„ Nooit zal ik de zijne worden; en, tot uw ui-
„ terſt bederf, zal ik wel vrienden vinden om u
„ te vervolgen: En nu ik dit volkoomen bewijs-
„ ſtuk hebbe van uwe verfoeijelijke godloosheid,
„ en uwe ſnoode aanhitſingen gehoord hebbe, zal
„ ik u geenzins genadig zijn!

Zij konden niet lachen om de armhartige vertooninge, die ik maakte. — Heere! hoe beefde elke duivel, geſchud van haare conſcientie! —

Welk eene verſlagenheid moeſt altoos der ſchuld ten deele vallen, wierde het der onſchuld altijd verleend dus haar vermogen te betoonen! —

„ En wat u betreſt, gij ſnoode Dorcas! Gij
„ *dubbele* bedriegſter! —— die met geveinsd be-
„ klag uwe Liefde te mijwaards voorwendt! —
„ Ga maar heen, deugniet! — Gij hebt maar al
„ te wel uwe rol geſpeeld, dan dat gij van *iemand*
„ buiten mij zoudt beſchuldigd worden — Gij zijt
„ veilig genoeg: Uwe ſchuld is uwe beveiliginge
„ in zulk een huis als dit! Uwe ſchandelijke, uwe
„ ſnoode rol hebt gij zo wel geſpeeld, als het laag
„ huichel-ſtuk u kon toelaaten die te ſpeelen. —
„ Zo wel als elk van deeze (die uwe meerdere,
„ ſchoon niet beter zijn dan gij) ziet gij, de haare
„ kunnen ſpeelen. — Verſteek u in de duiſternis!
„ Daar zal geen onderzoek na deezen gedaen wor-
„ den, wie den eerſten voorſlag deed, gij of ik.

En zo waaragtig als ik hoope te leeven, de meid, verbruid vervaard, sloop weg; zo deed ook haare schildwagt Mabell; schoon ik, mijne benden poogende te herstellen, aan Dorcas riep dat zij blijven zoude — Maar ik geloove, dat de duivel haar niet had kunnen stuijten, wanneer een engel haar gebood voort te gaen.

Madam, zeide ik, ik moet u zeggen; en ik kwam naar haar toe, met een vinnig gezigt, vervloekt gemelijk, en beschaamd ook ———

Dog zij keerde zig tot mij; „ Blijf staen daar „ gij zijt, O snoodst en overgegevenst karel! —— „ Blijf staen daar gij zijt! —— Nog onderneem, „ met dat driest gelaat, mij aan te raaken, zo gij „ niet wilt dat ik een lijk hier dood aan uwe „ voeten nedervalle! „

Tot mijne verbaasdheid, hield zij een pennemes uit in haare hand, met de punt naar haar eigen boezem, het geheel hegt wel vast en opzetlijk omvattende, zo dat 'er geen kans was om het haar te ontneemen.

„ Ik tragte geen mensch eenig kwaad te doen „ dan mijzelve: Gij, Heer, en gij vrouwen, zijt „ veilig voor alle gewelddaadige onderneeminge „ van mij. Het GEREGT zal alleen mijne waar- „ borg zijn: Het GEREGT „, en zij sprak het woord met nadruk, Het GEREGT! hetwelk voor zulk volk natuurelijk verschrikkelijk is, en haar nu eene afgrijzelijke vervaardheid op het lijf jaagde.

Geen wonder; nademaal diegeene, welke zig der verdoemenisse overgeeven, om gemak en volop te genieten in deeze wereld, moeten sidderen voor alles, 't welk haar schijnt te dreigen met de

de verſtooringe van haare maatregels om dat gemak en volop te verkrijgen. ——

„ Het GEREGT zal alleen mijne toevlug „ zijn ! „ ——

De eerelooze Mama fluisterde mij in 't oor, dat het beter waare *peis te maaken* met deeze *wonderlijke* Lady, en haar gaen te laaten.

Saartje, niettegenſtaende alle haare onbeſchaamde braveeringe op andere tijden, zeide, *Indien* de Hr. Lovelace haar verteld had 't geen *niet waar* was, dat zij zijne vrouw waare ——

En Marijtje Horton, Dat zij *moeſt* zeggen, dat de Lady, zo zij mijne vrouw *niet* waare, zeer veel was verongelijkt; dat was zo.

Dat is een ſluk, 't welk nu niet ſtaet te betwiſten, riep ik: Gij en ik weeten, Madam ——

„ Dat doen wij, zeide zij; en ik danke God „ dat ik de uwe *niet* ben —— Nog eens ik dan„ ke God daarvoor — Ik twijffele geenzins aan het „ ondeugend oogmerk 't welk gij verder met mij „ voorhadt, met deeze ſnoode en laage vond: „ Maar ik ben nu bij mijne ZINNEN, Lovelace: „ En uit mijns harten grond veragte ik u, gij „ zeer vuige Lovelace ! —— Hoe kunt gij het „ uithouden in mijne tegenwoordigheid ! —— „ Gij, die „ ——

Madam, Madam, Madam —— Dit zijn ſmaadheden, die niet te verdraagen zijn —— En ik begon haar te naderen.

Zij week agteruit tot de deur, en zettede haaren rug tegen dezelve, de punt van het pennemes naar haaren tillenden boezem houdende, terwijl de vrouwluij mij vaſt hielden, mij bidden-

de om de gewelddaadige Lady niet te tergen —— Om den wil van haar *huis*, en zij mogten vervloekt zijn, baden zij mij —— en hingen mij alle drie aan het lijf —— Terwijl de regt-heldhaftige Lady mij braveerde op dien afftand:

„ Nader mij vrij, Lovelace, met grimmig-
„ heid, zo gij wilt. Ik durve wel ſterven. Het
„ is ter verdeedigínge van mijne Eere. God zal
„ mijne arme Ziele wel genadig zijn! Van u ver-
„ wagte ik geen genade! Dus verre ben ik van
„ u geweeken, en koom mij maar twee treden na-
„ der, en gij zult zien wat ik doen durve! —— „

Laat mij over, vrouwluij, aan mijzelven, en aan mijne engelin! —— Zij weeken van mij af —— O mijn bemind ſchepzel, hoe verſchrikt gij mij! —— Mijne armen uithoudende, en knielende op de eene knie —— Niet een ſtap, niet een ſtap verder, ten zij om den doodſteek te ontvangen van de verongelijkte hand, die dus is opgeheven tegen een leeven mij veel dierbaarder dan mijn eigen! Ik ben een ſchurk! de ondeugendſte aller ſchurken! —— Zeg dat gij uw mes in des verongelijkers hart, niet in dat der verongelijkte, duwen wilt; en dan zal ik inderdaad u naderen, maar anders niet.

De Mama ſnorde door haare verdoemde neus; en Saartje en Marijtje haalden haare neusdoeken uit, en keerden zig van ons af. Nooit van haar leeven, betuigden zij mij naderhand, hadden zij zulk eene vertooninge beſchouwd ——

Eene zo zegepraalende Onnozelheid: Eene zo vernederde Schurkerij, moeten zij meenen!

Zonder dat ik het zelve merkte, had ik eenige be-

beweeginge gemaakt naar mijne Engel toe ——
„ En tragt gij, tragt gij, *nog al* ontveinzende,
„ nog al inkruipende — Tragt gij, tragt gij, *nog*
„ *al* met liſt naar mij toe te koomen? „ [En haare hand was uitgeſtrekt] „ Ik durve — ik durve
„ wel — Egter ook niet ligtvaardiglijk —— Mijn
„ hart heeft volgens *reden* een afgrijzen van de
„ daad, welke *gij noodzaakelijk* maakt! ——
„ God, in uwe genade! [haare oogen en handen
„ om hoog ſlaende] God, in uwe genade! —— „

Ik wierp mijzelven tot in het verſte einde van het vertrek. Een ſchietgebed, een ſtil ſchietgebed, hield haare gedagten op dat oogenblik bezig; Marijtje zegt, dat het wit van haare beminnelijke oogen alleen zigtbaar was: En op het oogenblik dat zij haare hand uitſtrekte, *voorzeker* om den doodlijken ſlag te vellen [Hoe vervult het verhaal zelf mij nog met ſchrik!] ſloeg zij haar oog naar mij, en zag mij op den uiterſten afſtand, welken de kamer wilde gunnen, en hoorde mijne gebrokene ſtem —— Mijne ſtem was ten eenenmaale gebroken; en ik wiſt niet wat ik zeide, nog of het ter zaake was of niet —— En haare bekoorelijke kaaken, die te vooren geheel gloeijende waaren, wierden bleek, als van ſchrik bevangen over haar eigen voorneemen; en haare oogen opheffende —— „ God zij gedankt! —— God zij
„ gedankt! zeide de Engel —— Verloſt *voor*
„ *tegenwoordig*; voor *tegenwoordig* althans ver-
„ loſt — van mijzelve! — Houd u, mijn Heer,
„ houd u zo verre van mij „ [haar gezigt op mij neder ſlaende, die neer lag op de vloer, mijn hart

als met honderd pooken doorboord zijnde!] „ Die „ afſtand heeft een leeven behouden; waartoe be- „ waard, weet alleen de Almagtige! ——— „

Om gelukkig te *zijn*, Madam; en om gelukkig te maaken! ——— En O laat mij maar op uwe gunſt hoopen tegen morgen ——— Ik zal mijne reize opſtellen tot zo lang —— En God mag ——

„ Zweer niet, mijn Heer! „ — Met een ontzaglijk en doordringend gezigt —— „ Gij hebt „ maar al te — al te dikwijls gezwooren! —— „ Gods oog is over ons! —— Zijn oog is *meer*, „ *onmiddelijk* over ons, „ en zij had een wild gezigt. —— Maar de vrouwluij zagen om hoog naar de Zolder, als of zij *vreesden* voor Gods oog, en beefden. En dat mogten zij waarlijk wel; en *Ik* ook, die zo kort te vooren nog elk een duivel in onze harten hadden.

Zo niet Morgen, Madam, zeg maar aanſtaenden Donderdag, uws Ooms Verjaardag; zeg maar aanſtaenden Donderdag!

„ Dit zegge ik, Hiervan moogt gij uzelven „ verzekeren, Ik *wil* nimmer, nimmer de uwe „ worden. —— En geef mij hoope, dat ik „ met regt de uitvoeringe mag verwagten van u- „ we belofte, dat mij vrij ſtae om dit *onſchuldig* „ huis, zo als iemand het noemde (dog al lang „ zijn mijne ooren gewend aan zulke omkeeringen „ van woorden) te verlaaten zo dra als de dag zal „ aanbreeken. „

Al hing mijn verderf daarvan af, dat kunt gij niet, Madam, dan onder voorwaarde. En ik hoope, dat gij mij niet zult verſchrikken ——

Nog

Nog al vreezende voor dat vervloekte pennemes.

„ Niets minder van belang dan het ſchenden
„ van mijne Eere zal mij wanhoopig maaken. Ik
„ hebbe geen oogmerk, dan om mijne Eere te
„ verdeedigen: Met zulk een oogmerk alleen trad
„ ik in onderhandelinge met uw eereloos werk-
„ tuig beneden. Het ſtout beſluit, 't welk gij ge-
„ zien hebt, vertrouwe ik, dat God mij weder zal
„ verleenen, bij eene diergelijke gelegenheid.
„ Maar om eene *mindere* reden, wenſche ik niet
„ naar hetzelve. ——— Neemt dit alleen wel
„ in agt, gij vrouwen, dat ik de huisvrouw niet
„ ben van *deezen man:* Al hoe ſnood hij mij be-
„ handeld heeft, ik ben zijne vrouw niet. Hij
„ heeft geen gezag over mij. Indien hij binnen
„ korten vertrekke, en gij op zijn gezag te werk
„ gaet om mij vaſt te houden, zo moogt gij lieden
„ toezien. „

Daarop eene van de kaarſen neemende, keerde zij zig van ons af; en zij ging toen heen, ongemoeid. ——— Geen ziel was *in ſtaat* om haar te moeijen.

Mabell zag haar, beevende, en met veel haaſt, den ſleutel van haare kamerdeur uit haar zak krijgen, en dezelve open ſluiten; en zo dra als zij daarin getreeden was, hoorde zij haar dezelve op het nagtſlot doen, grendelen, en met den boom bewaaren.

Door haaren ſleutel daaruit te neemen, wanneer zij uit haare kamer naar ons toe kwam, is het buiten twijffel dat zij kwaade gedagten had op mijn oogmerk: Hetwelk was, om haar in mijne armen

derwaards gedragen te hebben, indien zij zulk eene geweldige handelinge noodzaakelijk gemaakt had, na dat ik haar vreeze zou hebben aangejaagd; en haar dan voor dien nagt gezelſchap te hebben gehouden.

Zij zou verſcheidene kameniers gehad hebben, om haar te helpen ontkleeden en te bed te brengen, bij die gelegenheid: Maar van het oogenblik af dat zij in de Eetzaal trad met zo veel onvertzaagheid, was het volſtrekt onmogelijk te denken om mijne ſchurkagtige voorneemens tegen haar werkſtellig te maaken.

* * * * * *

Dit, dit, Belford, is al wat ik hebbe uitgeregt met eene vond, waarvan ik zo veel verwagtinge had! —— En nu ben ik 'er tienmaal erger afgekoomen dan voorheen.

Nimmer in uw leeven zagt gij volk zo als zotten op elkanderen ſtaen kijken, als de Mama, haare Medegenooten, en ik eenige minuuten deeden. En eindelijk berſteden de twee duivelſche Nymphen uit in eene ſmaadelijke beſpottinge van mij; terwijl de oude feeks bekommerd was voor haar huis, de agtinge van haar huis! Ik vervloekte haar alle te zamen; en de wijk naar mijne kamer neemende, ſloot ik mij daarin op.

En nu is het tijd om af te reizen: Alles wat ik gewonnen hebbe, is dat ik ontdekt ben, ſchande, en nieuwe ſchuld op mij gelaaden hebbe door herhaalde meineedigheden, en dat ik veragt worde van haar, op welke ik *verzot ben*; en hetgeen

nog

nog erger is voor een hoogmoedig hart, van *mijzelven.*

Het wel gelukken, het wel gelukken onzer aanſlagen, is het al. Voor welk een wonderlijk liſtigen bedrieger hield ik mijzelven tot nu toe! Zelf wegens *dit* ontwerp onder andere! Maar hoe jammerlijk zot koomt mij nu hetzelve voor! —— Schrap uit, ſtrijk door alle zodanige ſtukken van mijne voorgaende Brieven, op dat ze nooit mogen gelezen worden, daar ik zwetzende van hetzelve gewag gemaakt hebbe. En beſtae nooit om mij over dit vervloekt onderwerp te beſchimpen: Want dat kan ik niet verdraagen.

Maar wat de Lady aangaet, bij mijne Ziel, ik beminne haar, zij is mijne verwonderinge, meer dan ooit! Ik *moet* haar hebben. Ik *wil* haar hebben nog —— *Met* eere, of *zonder* eere, zo als ik dikwijls gezwooren hebbe. Mijn vervloekte ſchrik bij het toevallig bloeden van haare neus, zo kort geleeden, wees haar aan hoe ze mij dus verder kon overmeeſteren. Hadde zij MIJ gedreigd, ik zou wel haaſt meeſter van *eenen* arm, en *in beide* geweeſt zijn. Maar dat eene zo opregte Deugd *zigzelve* dreigde, en niet ondernam om *iemand anders* vreeze aan te jaagen, en dat met zo veel bedaardheid van geeſt, dat zij, in het heftigſt van haar voorneemen, onderſcheidde de noodzaakelijkheid der daad ter verdeediginge van haare *Eere*, en zo *openhartig* zig verklaarde tegen redenen van *minder* belang; toonde zulk een wel beraaden overleg, zulk eene keuze, zulke vaſte beginzels; en daarbij mij zo zorgvuldig van zig af te houden, dat ik haare hand

zo ſchielijk niet kon vatten, of zij had den doodlijken ſlag kunnen vellen; hoe onmogelijk waare het daar, niet te worden te ondergebragt van eene zo *egte*, eene zo *verſtandige* en *beſcheidene* grootmoedigheid!

Dog zij is niet *weg gegaen*. Zij zal niet weggaen. Ik zal bij haar nog met Brieven aanhouden om den Donderdag. Zij zal nog de mijne, wettiglijk de mijne worden. Want wat belangt om in Onegt zamen te leeven, aan zodanig iets kan tegenwoordig niet gedagt worden.

De Capitein zal haar uitgeeven, als gelaſtigde van haaren Oom. Milord zal ſterven. Mijn vermogen zal mijn *wil* onderſteunen, en mij boven alles en boven iedereen verheffen.

Dog dit is het vervloektſte ——— Zij veragt mij, Jan! ——— Welk man, gelijk ik te vooren al gezegd hebbe, kan verdraagen dat hij veragt worde —— inzonderheid van zijn Wijf? —— O Heere! O Heere! Hoe ſlegt, hoe vervloekt ſlegt hebbe ik het laaten leggen met deeze zamenzweeringe! —— En hier eindigt

De Hiſtorie van de Lady en het Pennemes!!! ——— De duivel haale het Pennemes! —— Het kan mij bijkans niet van 't hart te zeggen,

God zegene de Lady!

Nabij 5 uuren, Saterd. Morg.

XIV.

XIV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Het Opſchrift, Aan Mevr. LOVELACE.

M. Burg, Saterd. Avond, den 24 van Junij.

Mijn waardſte Leeven,

Indien gij niet aan Liefde, of aan Schrik door Liefde verwekt, de onnozele vertooninge toeſchrijft, welke ik giſteren avond maakte, zult gij mij geen gelijk doen. Ik was van gedagten, dat ik tot op het laatſte oogenblik beproeven zoude of ik, door u in *alles* te wille zijn, u kon overhaalen om mij te belooven de mijne te zullen worden op aanſtaenden Donderdag, nademaal gij mij een vroeger dag ontzeidet. Konde ik zo gelukkig geweeſt zijn, gij zoudt niet belet zijn geworden van naar Hamſtead te gaen, of elders waar het u ook geliefde. Dog wen ik u niet kon overreeden om mij deeze verzekeringe te geeven, welke reden had ik (daar ik het zo ſlegt gemaakt hebbe) om te onderſtellen, dat u derwaards te laaten gaen, niet zo veel zou zijn, als u voor altoos te verliezen?

Ik zal aan u bekennen, Madam, dat ik giſteren namiddag het papier opraapte, 't welk Dorcas had laaten vallen; welke beleeden heeft, dat zij u

zou

zou hebben bijgeſtaen in uwe ontkoominge, indien zij daartoe gelegenheid gehad had; en het was ongetwijffeld bij *toeval*, dat zij het vallen liet. En konde ik u hebben overgehaald ten opzigt van aanſtaenden Donderdag, ik zou daarvan dan geen gebruik gemaakt hebben; alzo ik dan geruſt zou geweeſt zijn, op uw gegeven woord, dat gij de mijne zoudt worden. Maar toen ik u onbuigelijk vond, *beſloot* ik om eens te beproeven, of ik, door mij vergramd te toonen over de verraaderij van Dorcas, *uwe* vergiffenis jegens *mij* niet tot eene voorwaarde kon maaken van de *mijne* jegens *haar*: En zo niet, daaruit gelegenheid te neemen van mijne toeſtemminge tot uw vertrek van Juffr. Sinclair's te herroepen; nademaal het gevolg daarvan zo heilloos voor mij geweeſt moeſt zijn.

Zo verre, inderdaad, was mijne handelinge *laag* en *argliſtig*: En wanneer mij zulks verweeten wierd, op eene zo edele en hoogmoedige wijze, konde ik niet nalaaten mij dieswegens te ſchaamen.

Dog gij moet mij gunnen om te hoopen, Madam, dat gij mij niet te zwaar zult ſtraffen wegens eene zo armhartige liſt, nademaal daarmede geen oneere voor u bedoeld wierd; en nademaal gij, op het oogenblik van derzelver uitvoeringe, zulk eene doorſlaende proef hadt van mijne onbekwaamheid om eenen averegtſen, laagen handel te verdeedigen, en tevens van uw vermogen over mij, als eenig ſterflijk menſch kon geeven —— Met een woord, nademaal gij moet gezien hebben, dat ik volſtrektlijk onder het gebied was van Conſcientie en van Liefde beide.

Ik

Ik zal mijzelven niet onderneemen te verdeedigen, in *mijne begeerte dat gij blijven moogt daar gij zijt*, voor dat gij mij of uw woord geeft om op Donderdag met mij voor het Altaar te verſchijnen, of voor dat ik de eere hebbe van bij u te koomen, ter voorbereidinge tot de Plegtigheid, welke dien dag den gelukkigſten van mijn gantſche leeven maaken zal.

Ik bevroede maar al te wel, dat deeze zoort van behandelinge u zal voorkoomen onder de gedaante van een eigenwillig en onwettig bedwang: Dog dewijl de gevolgen, niet alleen voor *onszelve*, maar ook voor *onzer beider familien*, heilloos zouden zijn kunnen, zo gij niet ter mijner gunſte kunt bewoogen worden; zo moet ik u ſmeeken om mij deeze daad van dwang te goede te houden, uit hoofde van de noodzaakelijkheid, waarin uwe eigene waarde perſoon mij gebragt heeft, om mij daaraan ſchuldig te maaken; en om te gunnen dat de Plegtigheid van aanſtaenden Donderdag eene uitwiſſchinge in zig behelze van alle voorgaende misdrijven.

De bevelen, welke ik aan het volk des huizes gegeven hebbe, zijn: „ Dat men u zal hebben „ te gehoorzaamen in alle bijzonderheden, die be„ ſtaenbaar zijn met mijne verwagtinge om u daar „ te vinden, als ik op aanſtaenden Woensdag we„ der in de ſtad koome: Dat Juffr. Sinclair, en „ haare Nigten, die uw regtmaatig misnoegen op „ zig gelaaden hebben, zonder uw bevel, niet in „ uwe tegenwoordigheid zullen koomen: Dat ook „ Dorcas, voor dat zij haar gedrag tot uw genoe„ gen ten vollen heeft gezuiverd, niet zal toege„ laa-

„ laaten worden om u te bedienen: Maar Mabell „ in haare plaatze; in welke gij voor eenigen tijd „ te kennen gaft eenig behaagen te hebben. Wil„ lem hebbe ik 'er laaten blijven om uwe bevelen „ ten dienſt te ſtaen. Indien hij of agtloos of on„ beſcheiden zij, zal uwe afdankinge van hem, „ hem uit mijnen dienſt voor altoos afdanken. „ Maar, wat Brieven aangaet, die u mogen ge„ zonden worden, of welke gij moogt hebben te „ zenden, ik moet u nederig verzoeken, dat 'er „ geene zodanige van of aan u koomen en afgaen, „ geduurende de weinige dagen, welke ik afwee„ zig zijn zal; „ Dog ik verzekere u, Madam, dat de zegels van beide kanten ongeſchonden zullen blijven: En de Brieven, indien 'er zodanige gezonden worden, zullen u in eigene handen gegeven worden op het oogenblik dat de Plegtigheid voltrokken is, of nog voor dezelve, zo gij het vereiſcht.

Ondertuſſchen zal ik eens verneemen, en u beſcheid zenden, hoe Juffer Howe vaart; en waaraan, indien ik het gewaar kan worden, haar lang ſtilzwijgen is te wijten.

Dr. Perkins vond ik hier, bij Milord, hem in zijne ziekte bij ſtaende, wanneer ik met Dr. S. hier kwam. Hij berigt mij, dat uw Vader, Moeder, Oomen, en de nog *minder* waardige perſoonen van uwe familie, wel zijn; en voorneemens om alle in de volgende week te weezen bij uw Oom Harlowe; ik vermoede, met oogmerk om zijn Verjaardag te vieren. Dit kan geen veranderinge maaken, dan eene gelukkige, ten aanzien van de *perſoonen*, op Donderdag; nademaal de Hr. Tom-

lin-

linſon mij verzekerd heeft, dat indien 'er iets gebeuren mogt 't welk uwen Oom verhinderde om zelve in perſoon op te koomen (hetwelk hij evenwel, op dien tijd niet verwagtede) hij zig voldaen zou houden, bijaldien zijn vriend de Capitein als gelaſtigde voor hem zijne plaatze bekleedde. Ik zal morgen een man te paard naar den Capitein zenden, om hiervan meer zekerheid te hebben.

Ik zende deezen met eenen bijzonderen boode, die naar uw welgevallen zal wagten, ten aanzien van den ongeduldiglijk-verlangden Donderdag: Hetwelk ik nederig hoope dat met een regel zal worden te kennen gegeven.

Milord, ſchoon naauwlijks bij zijne kennis, en zig nergens mede bekommerende dan over ons geluk, verzoekt zijne hartgrondige eerbetuiginge aan u. Hij heeft een zeer koſtbaar ſtel van Juweelen in gereedheid om aan u te ſchenken; het welk hij hoopt dat u aangenaam zijn zal, het zij hij zo lang leeve om u dezelve te zien vercieren of niet.

Lady Sara en Lady Eliſabet hebben insgelijks haare tekens van eerbied gereed, welke zij ſmeeken om van u te worden aangenomen: Dog de Hemel doe u neigen om gelegenheid te verleenen van haare perſoonlijke eerbetuigingen te ontvangen, en die van mijne Nigten Montague, voor dat de volgende week ten einde is!

Zijne Lordſchap is heel ſlegt geſteld. Dr. S. heeft geen hoope op hem. De eenige trooſt, welken ik kan hebben in den dood van eenen nabeſtaenden die mij zo wel bemint, indien hij ſterve, moet voortkoomen uit de vermeerderinge van ver-

mo-

mogen, waarmede hetzelve mij voorzien zal, om te toonen hoe zeer ik ben,

Mijn waardſte Leeven,

Uw altoos toegenegene en getrouwe

LOVELACE.

XV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Het Opſchrift, aan Mevr. LOVELACE.

M. Burg, Zondag-Avond, den 25 van Junij.

Mijne waardſte Liefde,

Ik kan geen woorden vinden om uit te drukken hoe veel verdriet het mij zij, dat mijne boode zonder eenen regel van u is te rug gekoomen.

Donderdag is zo nabij, dat ik boode op boode alle vier uuren zal zenden, tot dat ik een gunſtig antwoord krijge; die de een den ander ontmoeten zullen, tot op den naaſtvoorgaenden dag, om te weeten of ik het mag onderneemen, om in uwe tegenwoordigheid te verſchijnen met de hoope van mijnen wenſch op dien dag beantwoord te zien.

Uwe Liefde, Madam, verwagte ik niet, nog verzoeke om dezelve; en dat zal ik niet doen, voor dat

dat mijn toekoomend gedrag u reden geeft om te denken dat ik ze verdiene. Alles wat ik thans beſtae te wenſchen, is, Dat ik het in mijne magt moge hebben om u alle regt te doen, 't welk ik u nu kan doen: En ik zal het aan uwe edelmoedigheid overlaaten, om mij te beloonen met uwe genegenheid, naar dat ik het zal verdienen.

Tegenwoordig, mijn ſlegt gedrag van vrijdag-avond in uw bijzijn overdenkende, agte ik dat ik eer verkiezen zoude om naar mijne laaſte rekenſchap te gaen, al hoe onbereid ik daartoe ook ben, dan te verſchijnen in uwe tegenwoordigheid, ten zij gij mij eenige hoope geeft, dat ik eer zal ontvangen worden als uw bruidegom, dan (hoe zeer ik het ook verdiene) als een verdoemelijke misdaadige.

Gun mij derhalven een middel voor te ſlaen, om mij beſchaamdheid, en u de noodzaakelijkheid te beſpaaren van de Ziel-verſcheurende beſtraffinge, welke ik niet kan uitſtaen, en die voor u zelve onaangenaam moet zijn —— Om maar de Kerk te noemen, en ik zal alles in gereedheid hebben; zo dat onze naaſtvolgende zamenkoomſt, om zo te ſpreeken, voor het Altaar zelf zal zijn; en dan zult gij den toegenegen Egtgenoot de misdaaden van den ondankbaaren Minnaar vergeeven kunnen. Indien uw misnoegen nog te groot zij om meer te ſchrijven, laaten het ſlegts, met uwe eigene waarde hand, deeze woorden zijn, *St Martins Kerk, Donderdag* —— of deeze, *St. Giles Kerk, Donderdag;* en ik zal niet ſtaen op eenig opſchrift of ondertekeninge, of zelf niet eens op de voorletters van uw naam. Dit zal alle de

gunſt zijn, welke ik verwagte, tot dat de lieve hand zelve in de mijne gegeven worde, in tegenwoordigheid van dat Weezen, 't welk ik ten getuige aanroepe van de onſchenbaare trouwe en eere van

Uwen aanbidder,

LOVELACE.

XVI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Het Opſchrift, Aan Mevr. LOVELACE.

M. Burg, Maandag, den 26 Junij.

Nogmaal, mijne waardſte Liefde, bezweere ik u, om mij de vier verzogte woorden te zenden. Daar is geen tijd te verliezen. En ik zou om de geheele wereld niet willen, dat de volgende Donderdag voorbij liep, zonder dat ik wettig regt kreeg om u de mijne te noemen; en dat zo wel om uwentwille als om mijnentwille. Tot hieraantoe is alles, wat 'er gebeurd is, alleen tuſſchen u en mij; maar na Donderdag, indien mijn wenſch niet beantwoord worde, zal het geheel openbaar worden voor de wereld.

Milord is ten uiterſten ſlegt geſteld, en kan niet

niet veelen dat ik een half-uur buiten zijn gezigt ben. Dog dit zal bij mij niet van het allerminſt gewigt zijn, indien het u behaage mij den olijftak toe te reiken met de vier verzogte woorden.

Ik hebbe het volgende berigt van Capitein Tomlinſon.

„ Uwe geheele familie is ten huize van uwen „ Oom Harlowe. Uw Oom vindt dat hij niet in „ ſtad kan koomen; en benoemt Capitein Tomlin„ ſon tot zijnen gelaſtigden. Hij heeft voor om „ uwe geheele familie bij zig te houden, tot dat „ de Capitein hem verzekert, dat de Plegtigheid „ geſchied is.

„ Hij heeft alreeds een begin gemaakt van zij„ ne pooginge, met hoope van wel te zullen ſlaa„ gen, om uwe Moeder met u te verzoenen.

„ Milord M. heeft mij nu zo even betuigd, hoe „ gelukkig hij zig zou agten, mogt hij, eer hij „ ſterft, gelegenheid hebben om u als zijne Nigt „ te begroeten. Ik hebbe hem hoope gegeven, „ dat hij u nog zal zien; en hem gezegd, dat ik „ Woensdag zal naar ſtad gaen, met oogmerk „ om u te overreeden, dat gij Donderdag of Vrij„ dag met mij naar buiten koomt. Ik hebbe be„ volen, dat men eene koets met zes paarden in „ gereedheid houde, om mij naar ſtad te brengen; „ en waare Milord niet zo heel ziek, betuigt mij „ mijne Nigt Montague, zij zou u *haar* gezel„ ſchap aanbieden. Indien het u derhalven be„ lieſt, kunnen wij de reize herwaards aannee„ men op het oogenblik dat de Plegtigheid vol„ trokken is. „

Doe, allerlieffſt ſchepzel, alle deeze zo gun-

ſtige verſchijnzels niet in rook vervliegen, en behandel u zelve, door het weigeren om uwe eigene agtinge en die van uwe familie in het oog der wereld te behouden, niet erger dan de ondankbaarſte deugniet op aarde u behandeld heeft. Want, indien wij getrouwd zijn, zal alle de ſchande, welke gij u verbeeldt als eene ongehuwde Lady geleeden te hebben, mijne eigene zijn; en alleen bekend bij onszelve.

Nog eens dan, overweeg dog wel den toeſtand, waarin wij beide zijn; en gedenk, mijn waardſte leeven, dat Donderdag wel haaſt zal aanloopen; en dat gij geen tijd te verliezen hebt.

In eenen Brief gezonden met den boode, welken ik met deezen afvaardige, hebbe ik verzogt dat mijn vriend, de Hr. Belford, die groote hoogagtinge voor u heeft, en die alle mijne hartsgeheimen weet, zijne opwagtinge bij u wil maaken, om te weeten waarop ik mij verlaaten moge, ten aanzien van den verkooren dag.

Voorzeker, mijne waarde, nooit kondt gij, ten eenigen tijde, zo veel gepijnigd worden door eene wreede onzekerheid, dan ik thans worde.

Indien ik op deezen geen antwoord krijge, het zij uit uwe eigene goedheid, of door de bemiddelinge van den Hr. Belford, zal het te laat voor mij zijn om de reize aan te neemen. En Capitein Tomlinſon zal zig te loor geſteld vinden, die naar ſtad gaet met oogmerk om ten uwen dienſt te zijn.

Eene beweegreden voor het zagt bedwang, waar-

waaronder ik de vrijheid genomen hebbe u te ſtellen, is, om de ongelukken voor te koomen, welke 'er uit zouden kunnen volgen (alzo waarſchijnelijk voor de *min*, als voor de *meer* ſchuldigen) indien gij ſchreeft aan iemand, terwijl uwe driften zo zeer gaende en tegen mij ontſtoken zijn. Daar ik u kennis had gegeven van mijn bevel ten deezen aanzien aan de vrouwen in de ſtad, verwondere ik mij dat gij getragt hebt om een Brief te zenden aan Juffer Howe, ſchoon in een omſlag gerigt aan den dienaar van die jonge Lady (a); alzo gij denken moeſt dat dezelve mij waarſchijnelijk in handen zoude koomen.

De regtmaatige bezeffinge van hetgeen ik verdiend hebbe, dat de inhoud *moge zijn*, laat mij geen reden van twijffelinge over welke die *is*. Niettemin zende ik dien hier ingeſlooten aan u te rug, met het zegel, zo als gij zien zult, onopgebroken.

Verligt dog, bidde ik u, allerliefſte Madam, door de vier verzogte woorden, of door den Hr. Belford, de benaaudheid van

Uwen altoos-toegenegenen en verpligten

LOVELACE.

Gedenk, dat 'er voor mij geen tijd zal, geen tijd meer *kan* zijn om te ſchrijven, en om in ſtad te koomen tegen Donderdag, *uws Ooms Geboorte-dag*.

(a) De Lady had eens de proef genomen om een Brief weg te zenden.

XVII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Maandag, den 26 van Junij.

Gij zult uit de ingeſlootene affchriften van drie Brieven den toeſtand zien, waarin ik ben met Juffer Harlowe; op Twee van welke, zo ten uiterſten ſmaadlijk behandelt zij mij, ik niet een woord zelf ten antwoord ontvangen hebbe; en op den Derden (nu gezonden met den boode, die u deezen brengt) vreeze ik, dat zij al zo weinig agt zal ſlaen ——— En dat zo zijnde, is de Dag der Genade voor haar volſtrektlijk voorbij.

Men zou zig verbeelden (daar zij ook nog zo lang aan bedwang gewend is) dat zij zig voldaen had mogen houden met de Zegepraal, welke zij Vrijdag-avond over ons alle behaalde: Eene Zegepraal, welke tot deezer uure toe mijn hoogmoed en grootsheid zo zeer heeft doen zinken, dat ik zelf de woorden, *Liſt*, *Vonden*, *Ontwerpen*, genoegzaam haate; en mijzelven in toekoomende altoos zal mistrouwen omtrent alle, die in mijn vindingrijk brein opkomen.

Dog ziet gij niet, dat ik in de noodzaakelijkheid geſteld ben van haar hier ten huize van Sinclair te doen blijven, en haar alle briefwiſſelinge te verbieden?

Nu

Nu, Belford, voor zo verre ik nu weezenlijk, in mijne tegenwoordige geſteltenis, niet anders denke dan om haar te trouwen, indien zij Donderdag niet laate voorbij glippen; zo wilde ik wel dat gij bij haar gingt, in gevolge van de kundſchap welke ik haar in mijnen Brief van deezen dag gegeven hebbe; en voor mij geloften doet, voor mij zweert, uwe ziel bij haar verbindt voor mijne eere, en alle dringredenen gebruikt, welke uw vriendlijk hart kan uitleveren, om mij een antwoord van haar te bezorgen; hetwelk zij, zo als gij zien zult, ſlegts met vier woorden geeven mag. En dan ben ik voorneemens om Lord M. te verlaaten (al hoe gevaarlijk krank hij is) en ter beſtemder Kerke haar te ontmoeten, om de Plegtigheid te laaten voltrekken: Indien zij maar *Cl. H.* wil tekenen onder de Vier woorden door *u* geſchreeven, dat zal genoeg zijn; want ik zou ook niet willen opkoomen om voor den gek gehouden te worden in het gezigt van mijne geheele familie en van alle mijne vrienden.

Indien zij den dag laate voorbijgaen; —— dan zal ik wanhoopig en raadloos worden. Ik ben verward in mijne eigene liſten, en kan niet verdraagen dat zij mij koome te ontdekken.

O dat ik eerelijk waare geweeſt! —— Waar duivel zijn alle mijne bedriegerijen toe gekoomen? Waar loopen zij eindelijk op uit, dan in eene uitſteekende bedriegerij tegen mijzelven, en eene regtmaatige verwagtinge van eeuwige ſchande en oneere! Dog mij verlaatende op uwen vriendlijken dienſt, zal ik hiervan niet meer zeggen. —— Laat haar maar een regel aan mij zenden! —— Maar

een regel! —— Mij te behandelen als of ik haarer aanmerkinge *onwaardig* waare; nogthans geheelenal in mijne magt te zijn —— Ik kan —— Ik wil dat niet verdraagen.

Milord, gelijk ik zeide, is ten uiterſten ſlegt geſteld. De doctoren geeven hem over. Hij geeft zigzelven over. Die niet gaarn willen hebben dat hij ſterft, vreezen dat hij ſterven zal. Dog wat mij belangt, ik hange in twijffel: Want deeze langduurige en heftige worſtelingen tuſſchen het Geſtel en de Ziekte (ſchoon de laatſte drie doctoren en een apotheker heeft tot haare ondersteuninge, en die alle drie nog ook, ten aanzien van hunne voorſchriften, van verſchillende gevoelens) geeven een vergiftig taaij en ſterk lighaam te kennen, en ſmaaken meer naar herſtellinge dan naar ſterven. En wel dies te meer, dewijl hij geen ſneedige of ſcherpe zielsvermogens heeft die zijne lighaamlijke afflijpen, en zijne koorts meer verheffen dan tot een behulpzaam toeval voor zijne kwaale.

Uit de ingeſlootene zult gij zien, hoe veel moeite ik neeme met booden af te vaardigen; welke geſtadig op weg zijn om elkanderen te ontmoeten, en een derzelve om de keten vaſt te ſchakelen met een vierden, die zijn poſt heeft in London en vijf mijlen herwaards, of tot zo lang een ander hem ontmoet. Dog, om de waarheid te zeggen, ik hebbe ook nog tevens eenige andere zaaken voor hen te verrigten, met Milords Bankier en zijnen Advocaat; waardoor ik in ſtaat zal geſteld worden, indien zijne Lordſchap zo goed is

om

om voor deeze keer ſtappen te gaen, om zommige van mijne andere nabeſtaenden onder de knie te krijgen. Charlotte en Martje meene ik niet; want die zijn hupſche meisjes; maar andere, die in mijn afweezen als zo veele mollen onder den grond geklaauwd en gewroet hebben; en wier werkingen ik hebbe ontdekt, zedert dat ik buiten geweeſt ben, uit de kleine modder-hoopen, welke zij hebben opgeworpen.

Een ſpoedig verſlag van uwe boodſchap, Jantje lief! De Brief reiſt den geheelen nagt door.

XVIII. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

London, den 27 van Junij, Dingsdag.

Gij moet mij verſchoonen, Lovelace, van mij in te laaten tot den dienſt, welken gij wilt hebben dat ik op mij neeme, tot dat ik beter kan verzekerd zijn dat gij weezenlijk ten laatſten een eerelijk oogmerk hebt met deeze zo zeer mishandelde Lady.

Ik geloove, dat gij uwen vriend Belford te wel kent, om te denken dat hij wel te vreeden zou zijn op u of op iemand die 'er leeft, welke

hem zou zoeken eene belofte te laaten doen in zijne plaatze, welke hij niet voorneemens was ooit te volbrengen. En ik moet u zeggen, dat ik niet veel vertrouwen ſtelle in de Eere van eenen man, die door zommiger *handen na te bootzen* (zo zal ik het alleen noemen) getoond heeft zo weinig agt te geeven op de Eere zijner eigene nabeſtaenden.

Waare het niet, dat gij zulke jeſuitiſche ſtreeken en draaijen hadt, ik zou denken dat gij eindelijk eens met wroeginge getroffen waart, en ten naaſten bij zo verre gebragt, dat gij u ſchaamdet over uwe vervloekte vindingen, door den kwaaden uitſlag van uwe laatſte: Waarmede ik u van harten geluk wenſche.

O die godlijke Lady! —— Dog ik zal het niet erger maaken!

Niettemin, daar gij ſchrijft, dat gij, in uwe *tegenwoordige geſteltenis*, denkt te trouwen, en egter zo *gemaklijk* van *geſteltenis* kunt veranderen: Daar ik weete, dat uw hart tegen den Egten-Staat gekant is: —— Dat de Vier woorden, om welke gij de Lady vrijt, al zo veel tot uw oogmerk dienen, als of zij Veertig ſchreef; nademaal het zal toonen, dat zij de hoogſte verongelijkinge vergeeven kan, welke eene vrouw kan worden aangedaen: En als ik mij te binnen brenge, hoe ligt gij voorwendzels kunt vinden om het uit te ſtellen; zo moet gij u al heel veel duidelijker verklaaren, ten aanzien van uwe weezenlijke oogmerken, en eere in toekoomende, dan gij gedaen hebt: Want ik kan niet vaſt gaen op eene wroeginge voor eenen tijd ſlegts; welke ook nog door

het

het Miſlukken uwer voorneemens wordt te wege gebragt, en niet uit redelijke overtuiginge voortkoomt; en hoedanige gij zo dikwijls hebt onder den voet getreden.

Indien gij mij tijdig genoeg voor den geſtelden dag kunt overtuigen, dat gij gezind zijt eerelijk bij haar te handelen, in *haaren eigenen* zin van 't woord; of, zo niet tijdig genoeg, eenen anderen dag bepaalen wilt ('t welk gij aan haare keuze behoort te laaten, en haar niet te verbinden aan den Donderdag; en wel te meer dewijl uw voorwendzel om zo te doen op een volſlagen verdigtzel gegrond is); dan zal ik ten bereidwilligſten uwe zaak op mij neemen; in *perſoon*, zo zij mij wil toelaaten tot haare tegenwoordigheid; zo niet, met de *pen*. Dog in deezen gevalle moet gij mij vrijheid geeven, om mij tot borg te ſtellen van uwe trouwe. En dat zo zijnde, al hoe hoog ik u waardeere, en hoe veel agtinge ik hebbe voor uwe bekwaamheid in allen opzigte wat tot een edelman behoort, zo moogt gij 'er ſtaat op maaken, dat ik het werk en den pligt van een borg zal uitvoeren, met meer eerelijkheid, dan de Vorſten in onze dagen gemeenlijk doen —— tot hunne ſchande mag men 't zeggen.

Ondertuſſchen moet ik u betuigen, dat ik tot in mijn hart bedroefd ben wegens de mishandelingen, welke deeze engelagtige Lady geleeden heeft: En indien gij haar *niet* trouwt, zo zij u wil *hebben*; en als gij getrouwd zijt, u niet als de beſte en tederſte Man jegens haar gedraagt; dan zoude ik liever een hond, een aap, een beer, een adder, een pad, dan u willen zijn.

Geef

Geef mij eerelijke bevelen, en gij zult niemand gereeder vinden om u te believen, dan

Uwen opregten Vriend,

JAN BELFORD.

XIX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

M. Burg, den 27 Junij, Dingsdag-Nagt, omtrent 12 uur.

De uwe kwam op dit oogenblik mij ter hand, door eenen ongemeenen ſpoed van de booden.

Welk een man van eere zijt gij, op een ſprong! ——

En dus koomt gij, onder de ingebeelde gedaante van een borg, mij dreigen!

Waare het mij *geen* ernſt geweeſt ten aanzien van de Lady, ik zou niet ondernomen hebben om u in de zaak te gebruiken. Maar ik moet zeggen, dat hadt gij de taak op u genomen, en hadde ik naderhand goedgevonden om van gedagte te veranderen, ik mij vergenoegd zou hebben met u te zeggen, dat Dat mijn gevoelen was toen gij uw woord voor mij gaft, en u de redenen gegeven hebben van de veranderinge, en het dan aan u gelaaten heb-

hebben wat gij dagt dat u te doen ſtond: Want nooit wiſt ik wat het was een man te vreezen —— nog ook eene vrouw, voor dat ik kennis kreeg aan Juffer Clariſſa Harlowe; ja, hetgeen nog het verwonderlijkſt is, voor dat ik haar in mijne magt kreeg.

En dus wilt gij dan niet gaen bij de Bekoorſter van mijn hart, dan onder bedingten voorwaarden! ——— Laat het ſtaen, en loop naar den drommel; Het kan mij niet ſcheelen. —— Dog ik ſloeg zo veel Geloof aan uwe uitdrukkingen van hoogagtinge voor haar, dat ik dagt dat de dienſt alzo aangenaam voor u zou geweeſt zijn, als dienſtig voor mij; want wat was het anders, dan dat gij haar poogdet te overreeden, om haare toeſtemminge te geeven ter herſtellinge van haare eigene eere? Want wat hebbe ik gedaen, dan mijzelven te ſchande te maaken, en mij mijne eigene geneugten te ontſteelen? ——— En indien 'er eene vereeniginge van harten zij, en een oogmerk om het Trouw-verbond te voltrekken, wat ontbreekt 'er dan aan buiten de zotte Ceremonie? — En dat biede ik nog aan. Dog indien zij haare hand te rug wil houden; indien ze mij de mijne vrugtloos wil laaten toereiken —— Hoe kan ik dat helpen?

Ik ſchrijve haar nog eenen Brief, en indien zij, na dat zij dien ontvangen heeft, zig nog weerbarſtig ſtil houdt, zo moet zij zigzelve danken hetgeen 'er ſtaet te volgen.

Dog, evenwel, mijn hart is geheel voor haar. Ik beminne haar meer dan met woorden is uit te drukken; en ik kan 't niet helpen. Ik hoope derhal-

halven, dat zij deeze laatſte aanbiedinge zal ontvangen, zo als ik wenſche. Ik hoope niet, dat haar oogmerk is, om als eene regte vrouw, mij te plaagen, te kwellen, en te pijnigen, nu zij haar vermogen ontdekt heeft. Indien ze mij in genade wil aanneemen, nu ik van deeze wroegingen bevangen ben (ſchoon ik mij ſchaamen zou om met *u* in beding te treeden omtrent mijne opregtheid) dan zullen alle haare beproevingen, zo als ik voorheen al verklaard hebbe, over zijn; en zij zal zo gelukkig zijn, als ik haar kan maaken: Want, als ik alles weder nagae, wat tuſſchen ons is voorgevallen, van het eerſte uur af dat wij kennis aan malkanderen kreegen tot op het tegenwoordige, moet ik voluit betuigen, Dat zij de Deugd zelve is, en, ik zegge het nogmaal, geen Wêergae heeft.

Wat belangt hetgeen gij aanroert, om eenen anderen dag aan haare keuze te laaten, bedenkt gij wel, dat het onmogelijk zal zijn, dat mijne vonden en liſten veel langer verborgen blijven? —— Dit doet mij zo zeer dringen op *dien* Dag, ſchoon hij zo nabij zij; en te meer, alzo ik zo veel gewelds gemaakt hebbe over haars Ooms Verjaardag. Indien ze mij de *Vier woorden* zendt, zal ik geen vermoeijinge ontzien om in tijds te koomen, zo al niet op het gewoon uur in de Kerk, op eenig ander uur van den dag in haare eigene kamer, of in eenige andere: Want geld kan alles goed maaken: En *dat* hebbe ik nooit geſpaard in deeze zaak.

Om u te toonen dat ik geen vijandſchap tegen u hebbe, ſluite ik hier de afſchriften in van twee Brieven —— Den eenen aan haar: Het is de

vierde, en moet de laatſte zijn over het onderwerp ——— Den anderen aan Capitein Tomlinſon; zo ingerigt, gelijk gij zien zult, dat hij denzelven aan haar vertoonen kan.

En nu, Jan, het zij gij u met dit geval wilt bemoeijen of niet, weet gij de meeninge van

R. LOVELACE.

XX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Het Opſchrift, Aan Mevr. LOVELACE.

M. Burg, Woensd. Morgen, Een uur, den 28 van Junij.

Niet een regel, mijn waardſte leeven, niet een woord, ten antwoord op de drie Brieven, welke ik geſchreeven hebbe! De tijd is nu zo kort, dat deeze de laatſte Brief *moet* zijn, welke tot u koomen kan voor het gewigtig uur, 't welk ons wettiglijk tot een zou kunnen maaken.

Mijn vriend de Hr. Belford is bedugt, dat hij in tijds zijne opwagtinge bij u niet maaken kan, om reden dat hij zelve met eenige dringende bezigheden bezet is.

Het rouwt mij te minder, dat ik dus ten zij-

nen

nen aanzien worde te loor geſteld, om dat ik mij voorzien hebbe van een *aangenaamer* perſoon, zo als ik hoope, om zig bij u te vervoegen; Capitein Tomlinſon meene ik: Aan welken ik ten deezen einde mijn verzoek al gedaen had, voor dat ik het antwoord van den Hr. Belford had ontvangen.

Ik wendde te meer vlijt aan om deeze gunſt van hem te verwerven, van wegens den poſt, welken ik nederig mij vermeete te hoopen, dat hij morgen zal op zig neemen. Die poſt verpligtede hem om heden in de ſtad te zijn: En ik gaf hem kennis van mijnen ongelukkigen toeſtand met u; en verzogt, dat hij mij bij deeze gelegenheid wilde toonen, dat ik zo wel, als uw Oom, bij hem in gunſt en vriendſchap ſtond; nademaal de geheele handelinge moeſt worden afgebroken, indien hij u niet ten mijnen voordeele konde overreeden.

Hij zal den boode van ſtonden aan afvaardigen; welken ik voorgenomen hebbe in perſoon te Slough te ontmoeten; om of verder naar London voort te reizen met een verblijd hart, of met een verſlagen naar M. Burg te rug te keeren.

Ik behoore niet bij voorbaat (dog kan het niet nalaaten) het vermaak te rooven 't welk de Hr. Tomlinſon zig voorſtelt, in u te onderrigten van de waarſchijnelijkheid die 'er is, dat uwe Moeder de oogmerken van uwen Oom zal ondersteunen. Want het ſchijnt, dat hij haar heimelijk zijne loflijke voorneemens heeft medegedeeld: En *haar* beſluit, zo wel als 't *zijne*, hangt af van hetgeen de dag van morgen zal uitleveren.

Stel dan, bidde ik u, om den wil van wel hon-

honderd perſoonen, zo wel als om mijnentwille, *dien* Oom, en *die* Moeder niet te loor, welker misnoegen ik u zo menigmaal hebbe hooren betreuren.

Gij moogt miſſchien agten, dat het voor mij onmogelijk zal zijn om tegen het gewoon Kerk-uur te London te koomen. Indien dit al zo zij, kan de Plegtigheid in uwe eigene kamer verrigt worden, op elk uur van den dag, of des avonds: Zo dat de Capitein Tomlinſon aan uwen Oom kan betuigen, dat dezelve op zijnen Verjaardag voltrokken wierd.

Zeg maar aan den Capitein, dat gij *mij niet verbiedt* om bij u te koomen: En dat zal genoeg zijn, om op de wieken der Liefde tot u te brengen

Uwen altoos dankbaaren en beminnenden

LOVELACE.

XXI. BRIEF.

Aan Mr. PATRICK Mc DONALD, *logeerende ten huize van Mr. Brown, Peruikmaaker, in de St. Martins-laan, onder Weſtmunſter.*

M. Burg, Woensd. Morgen, te twee Uur.

Waarde Mc DONALD,

De Brenger van deezen heeft ook een Brief te beſtellen aan de Lady (a). Ik hebbe mij de

(a) Zie den voorgaanden Brief.

moeite gegeven om daarvan een afschrift te maaken; 't welk ik hier insluite, op dat gij in het speelen van uwe rol niet moogt mistasten.

Gij zult de redenen wel begrijpen, waarom ik vroeger dagtekeninge gesteld hebbe in den verzegelden Brief hier ingeslooten (a), en aan u gerigt onder den naam van Tomlinson; welken gij, als in vertrouwen, aan de Lady hebt te vertoonen. Gij zult denzelven gevolglijk moeten openen.

Ik twijffele niet aan uwe behendigheid en beleid, waarde Mr Donald; nog ook aan uwen ijver; inzonderheid daar nu de hoope moet opgegeven worden om met haar buiten Egt te leeven. Dat ontwerp is onmogelijk uit te voeren. Ik zou haar wel in het graf kunnen helpen, maar haaren wil niet buigen ——— Het is mij derhalven ernst om haar te trouwen, indien zij den dag niet laate voorbij slippen.

Doe verder uw best met hetgeen ik omtrent haare Moeder hebbe aangeroerd. Dat moet haar wel gevoelig raaken. Maar Joannes Harlowe, *houd dit wel in gedagten*, heeft *heimelijk* die Lady daartoe bewoogen ——— *Heimelijk*, zegge ik; anders (om niet te melden van de reden voor de voorgaende vond van haaren Oom Harlowe) weet gij, dat zij al te met een Brief zou kunnen weg krijgen aan den een of den ander, om de waarheid te verstaen; of aan Juffer Howe, met verzoek aan *haar* om daarnaar te verneemen: En indien zij dat doe, zal het woord *heimelijk* tot eene reden kunnen dienen, waarom de Oom en de Moeder het ontkennen.

„ Hoe

(a) Zie den volgenden Brief.

Hoe het zij, laat niet na onze Mama en haare Nymphen, van mijnentwegen te belaſten, dat zij haare waakzaamheid verdubbelen omtrent haare Perſoon en Brieven beide. Alles hangt van het tegenwoordig allerhachelijkſt tijdgewrigt af. Dog evenwel moeten zij haar ook niet kwaalijk behandelen.

Als Donderdag voorbij is, zal ik weeten wat beſluit ik hebbe te neemen.

Indien het noodig is, moet gij u als een man van Gezag aanſtellen. De duivel zou 'er mêe ſpeelen, indien zulk een meisje als dit een man van uwe jaaren en ondervindinge verbluffen zal. Gij zijt niet op haar Verliefd gelijk als ik. Spat uit, zo zij aan uwe Eerelijkheid twijffelt. Geeſten, die *van natuure* zagt zijn, kunnen wel uit het veld geſlagen en ter neer gezet worden (ſchoon zij nog zo mogen opvliegen) door een hooger loopenden toorn. Alle vrouwen zijn in den grond maar bloodaarts: Zij zijn ſlegts heftig daar zij *mogen*. Dikwijls hebbe ik een meisje met bulderen haar miſtrouwen afgejaagd, en haar doen bukken (voor dat zij wiſt waar zij was) in eene zaak waaromtrent ze mij met verontwaardiginge *miſtrouwde*; en dat wel om mij te vreede te ſtellen, ſchoon ik de aanvaller waare.

Indien deeze zaak zo wel gelukke, als ik wenſche (of zo *niet*, als zij door uwe ſchuld niet kwaalijk uitvalle) zal ik u buiten de noodzaakelijkheid ſtellen, om verder met uwe vervloekte Smokkelaarij voort te gaen; met welke het anders den eenen of anderen tijd wel heel ſlegt voor u zou kunnen afloopen.

Niemand van ons is volmaakt, Mr Donald. Deeze lieve Lady maakt mij zomtijds wel eens ernſtig in weerwil van mijn eigen hart. Dog dewijl bijzondere zonden min beſtraffelijk zijn dan die het gemeen betreffen; en dewijl ik denke dat de *Smokkelaarij* (zo als men het noemt) een Kwaad is 't welk het geheele Volk raakt; zo maake ik geen twijffel om u voor een veel erger man te verklaaren dan mij zelven, en zal mijn vermaak ſcheppen in u als zodanig te hervormen.

Ik zende u hier Tien Guinies ingeſlooten, als een gering onderpand voor verdere gunſten. Tot dus verre zijt gij een zeer gaauwe vent geweeſt.

Wat belangt de kleederen tegen Donderdag, daarvan zal de Monmouth-ſtraat wel eene gereede voorraad uitleveren. Geheel nieuwe kleederen zouden uwen ſtaat verdagt maaken. Dog gij moogt de bezorginge daarvan wel uitſtellen, tot dat gij ziet of zij kan worden overgehaald. Uw Rijd-gewaad zal voor het eerſt bezoek goed zijn. En laat uwe laarſen niet al te ſchoon zijn. Ik hebbe u altoos geleerd van hoe veel belang het zij op de *minutiæ* te letten, als men eenige Konſtenaarij (of *Bedrog*, zo als de ongemanierden het noemen zouden) in den zin heeft —— Uw Linnen gekreukt en morſig, als gij u bij haar vervoegt ——— Dus op een gemeenzaamen trant ——— Zo even eerſt in ſtad gekoomen —— Gedenk dat gij (gelijk voorheen) leunt en hangt, uwe Beenen vooruit gooit, uwe Lobben met de handen omvat en neerſtrijkt, als een man van agtbaarheid ge-

genoeg om onagtzaam te zijn. Wat is 't of al de tegenwoordigheid van eene fraaije Lady eene ander gedrag vereiſchen moge; zijt gij niet verre genoeg op uwe jaaren om u aan Welleevendheid niet te ſtooren? Gij kunt geen gedagten op haar hebben; weet gij immers. Gij zijt zelve een Vader van dogteren zo oud als zij. *Omhaal*, *zwier*, en groote *gedienſtigheid* vallen altoos onder verdenkinge: Zij moeten of gekke herſens, of een bedriegelijk hart vertoonen. Neem dan een weezen aan van *agtbaarheid*; en gij zult als een *man* van agtbaarheid behandeld worden. Ik hebbe dikwijls door mijne beleefdheid en inſchikkelijkheid mijne eigene zaaken half bedorven; en voor tegenſpraak bevreesd, mij tegenſpraak op den hals gehaald.

Mij dunkt ik hebbe tegenwoordig niet meer te zeggen. Ik ben voorneemens om te Slough te zijn, of onder weg derwaards, zo als ik melde in mijnen aan de Lady. Vaarwel, eerzaame Mc Donald.

R. L.

XXII. BRIEF.

Aan Capitein ANTONIJ TOMLINSON.

[*Ingeſlooten in den voorgaenden; Om aan de Lady als in vertrouwen getoond te worden.*]

M. Burg, Dingsdag Morg. den 27 Junij.

Geagte Capitein Tomlinſon,

Dewijl 'er een ongelukkig misverſtand ontſtaen is tuſſchen de waardſte Lady ter wereld en mij (welks bijzonderheden zij u miſſchien mag verhaalen, dog ik zal het niet doen, dewijl ik al te eenzijdig voor mijzelven zou kunnen geagt worden); en zij weigert te antwoorden op mijne dringendſte en eerbiedigſte Brieven; zo ben ik in de uiterſte verlegenheid en onzekerheid, of zij zig aanſtaenden Donderdag bij ons zal laaten vinden, of niet, om het Huwelijk te voltrekken.

Milord is zo doodlijk krank, dat ik, indien ik dagt dat zij mij niet zou willen verpligten, het voor twee of drie dagen zou uitſtellen om naar ſtad te gaen. Hij kan niet veelen dat ik buiten zijn gezigt ben: Nogthans verlangt hij met ongeduld om mijne Beminde als zijne Nigt te begroeten voor dat hij ſterſt. Hiertoe hebbe ik hem beloofd, dat ik hem gelegenheid geeven zoude; van voorneemen zijnde, indien het lief ſchepzel mij gelukkig maa-

maaken wil, om ſtraks uit de Kerk herwaards de reize met haar aan te neemen.

Met leedweezen moet ik het zeggen van de Bekoorſter mijner ziele, dat Onverzoenbaarheid haar familie-gebrek is —— In *haar* inderdaad te minder verſchoonelijk, voor zo verre zij zelve daardoor zo groot nadeel lijdt van haare eigene nabeſtaenden.

Nu, mijn Heer, alzo het uw *oogmerk* was om eenigen tijd voor Donderdag in de ſtad te zijn, indien het niet te groot een ongemak voor u zoude zijn, zoude ik zeer gaarn zien dat gij zo ras als mogelijk derwaards geliefdet te koomen, om mijnent wille: En dit verzoeke ik dies te ſtoutmoediger, alzo ik vermoede, dat een man die zelve zo veele en groote bezigheden om handen heeft, als gij hebt, gaarn zelve ook zekerheid zal willen hebben ten aanzien van den Dag.

Gij, mijn Heer, kunt haar zo nadruklijk en welgepaſt de ongelukkige gevolgen voor oogen ſtellen, welke 'er van ſtaen te koomen, zo de dag verſchooven worde, zo wel ten opzigt van het te loor ſtellen van haaren Oom, als van wegens het deel neemen van haare Moeder, zo als *gij mij verzekerd* hebt, in de gewenſchte Verzoeninge, dat ik groote hoope hebbe dat zij zig zal laaten overreeden. En daar zal een man te paard wagten op hetgeen gij moogt te zenden hebben, en hetzelve aan mij brengen.

Dog indien gij geen gunſt voor mij verwerven kunt, zult gij uwen vriend den Hr. Joannes Harlowe wel gelieven te overtuigen, dat het mijne

ſchuld niet is dat hem geen genoegen gegeven wordt. Ik ben, geagte Heer,

Uw ten uiterſten verpligte

en getrouwe Dienaar,

R. LOVELACE.

XXIII. BRIEF.

Aan ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Woensd. den 28 *Junij, omtrent* 12 *uur*

Edele Heer,

Ik ontving uwen, zo als uw knegt mij verzoekt om u te laaten weeten, *deezen ogtend tegen tienen.* Paard en man beide zweeteden tot ſchuimens toe.

Ik kleedde mij terſtond op zulk eene wijze, als of ik van de reize kwam, en ging ter poſt naar de Lady, met voorneemen dat ik groote bezigheden zoude voorwenden waarom ik niet eer kwam, om mij dus te ſchikken naar uwe *vroeger dagtekeninge*; en insgelijks om dus *haaſt te hebben*, en een voorwendzel om *haare Ladyſchap ook haaſt te doen maaken*, en geen weigeringe te kunnen lijden dat zij een *voldoend* antwoord aan uwen boode mede zou te rug geeven: Maar toen ik bij Juffr. Sinclair in huis kwam, vond ik daar alles in de grootſte ontſteltenis.

Gij

Gij moet u niet ontzetten, mijn Heer. Het is mij laſtig, dat ik een verkondiger van ſlegt nieuws moet zijn: Maar het is niet anders —— De Lady is weg. Zij wierd maar een half uur voor dat ik kwam gemiſt.

De meid, die haar bediende, is weg geloopen, of wordt tot nog toe niet gevonden; Zo dat zij beſluiten, dat het met haare oogluikinge geſchied is.

Zij hadden voor mijne koomſt, gezonden aan mijne ge-eerde heeren, den Hr. Belton, den Hr. Mowbray, en den Hr. Belford. De Hr. Tourville is buiten de ſtad.

Daar loopen hooge woorden tuſſchen Madam Sinclair, en Madam Horton, en Madam Martin; als ook met Dorcas. En uw knegt Willem dreigt dat hij zig verhangen of verzuipen zal.

Zij hebben iemand gezonden om te verneemen of zij van Mabell haare meid ook eenig beſcheid kunnen krijgen bij haare Moeder, die naar het ſchijnt woont in de Kuikenlaan, onder Weſt-Smithfield; als mede naar een Oom van haar, die een Ale-huis houdt te Cowcross, daar digt bij, en bij welken zij laatſt gewoond heeft.

Uw boode, maar even zijn paard verwiſſeld hebbende, is te rug gekoomen: Dus zal ik hem niet langer ophouden dan dat ik 'er bijvoege, dat ik ben, met groot leedweezen over dit ongeluk, en dank voor uw tijdig gunſtbewijs en genegene oogmerken jegens mij [Ik ben verzekerd dat dit mijne ſchuld niet was],

Edele Heer,

Uw zeer verpligte onderdaanige Dienaar,

PATRICK Mc DONALD.

XXIV. BRIEF.

De Hr. MOWBRAY, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Woensdach, 12 *uur.*

Waarde Lovelace.

Ik heb u een hagels nieuwtje te berigte. Juffer Harlowe is voortgegaen! ——— Abſoluit voort, bij mijn Ziel! —— Ik heb geen tijt tot de particulariteiten, dewijl uw knecht voort wil. Doch ſoo ik die al had, wij hebbe de zaak nog niet ter deeg in den gront ontdekt. De Ladys huilen hier allemaal als duivels, ſnot en quijl, en zij beſchuldige verbruid den een den ander. Terwijl Belton en ik braaf op haar alle vloeken in uw naam.

Indien gij mogt hoore, dat uw vent Willem dood uit een paardewed gehaalt is, en Dorcas afgeſneeden in haar bed daar zij aan haar kouſeband hing te ſlingere, dat moet je niet verwonderen. Hier is een duivelſch leeven. Niemand is wel te vreen behalve Jan Belford, die naaukeurig examinatie doet, en beſchuldigingen en confeſſies anteikent, met ſoo een bars air als of hij een Rechter van Middelſex waar; en zijn voorneemen is, onderſtel ik, om alle particulariteiten in 't breed te ſchrijve.

Ik

Ik condoleer je van harte: Zoo doet ook Belton. Maar mooglijk valt het op het beſt uit: Want ze is met uw merk voortgegaen, verſta ik. Een zot duivelintje! Waar zal ze't beeter krijge? Niemant zal 'er willen aankijke. En zij zegge mij, dat gij haar zeekerlik getrouwd zout hebbe, had ze gebleeve. Maar ik ken je wel beeter.

Adieu, waarde Bobbetje. Zoo Lord M. nu wil gaen ſterven, om u te trooſten over dit verlies, hoe *rechtvijdig* zou hij dan verkaſſen. Laaten wij reis een Brief van je krijgen. Eijlieve doe dat. Gij kunt ſchrijven als een duivel aan Belford, die 'er ons niemendal van toont.

Van harten de Uwe,

RD. MOWBRAY.

XXV. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Donderdag, den 29 van Junij.

Gij hebt het nieuws al gehoord van Mc Donald en Mowbray. Goed of kwaad, ik weete niet hoe gij het zult oordeelen. Ik wou alleen maar dat ik u ten deezen zelven opzigte had kunnen geluk wenſchen, voor dat de ongelukkige Lady van Hamſtead wierd afgetroond: Want van welk

welk eene ondankbaare fielterij zou u dan het bedrijven zijn beſpaard geweeſt, voor welke gij nu hebt te verantwoorden!

Ik kwam enkel in ſtad om u bij haar dienſt te doen, niet twijffelende of uw naaſtvolgende zou mij wel geruſt ſtellen, dat ik daartoe met eere mijne pooginge mogt aanwenden: En in het eerſt toen ik vond dat zij weg was, beklaagde ik u half; want nu legt gij onvermijdelijk in 't voetzand: En in welk een affchuwelijk ligt zult gij ten toon ſtaen voor de geheele wereld! ——— Arme Lovelace! In uwe eigene ſtrikken gevangen! Uwe ſtraffe is maar in haar begin!

Dog tot mijn Verhaal; want ik onderſtelle dat gij alle de bijzonderheden van mij verwagt, nademaal Mowbray u verwittigd heeft dat ik dezelve verzameld hebbe.

„ De edele Proef van Kloekmoedigheid, welke zij Vrijdag-nagt betoond had, had haar, „ ſchijnt het, grootlijks ontſteld; zodanig dat zij „ niet te zien was voor Saterdag-avond; wanneer „ Mabell haar zag, en zij ſcheen toen zeer onpaſſelijk te zijn: Maar des Zondags ogtends, zig „ gekleed hebbende, als of zij voorhad om ter „ Kerke te gaen, gebood zij Mabell om te maaken dat 'er eene koets voor haar aan de deur „ kwam.

„ De meid zeide haar, Dat zij haar in alles „ moeſt gehoorzaamen, behalven in het beſtellen „ van eene koets of draagſtoel, of ten aanzien „ van Brieven.

„ Zij liet Willem koomen, en gaf hem hetzelve bevel.

„ Hij

„ Hij bragt het bevel van zijn heer in tot het „ tegendeel, en verzogt verſchooninge.

„ Hierop ging zij zelve naar beneden, en „ zoude uitgegaen zijn zonder dat het iemand „ merkte: Maar de Voordeur op het nagtſlot vin„ dende, en den ſleutel niet in 't ſlot, trad zij in „ de voorkamer, en wilde de Raam opgeſchoven „ hebben om te ſchreeuwen tot het volk dat voor„ bij ging, zo als zij niet twijffelden: Dog die „ was ook, zedert haare laatſte onderneeminge „ van dienzelven aart, wel vaſt geſlooten.

„ Hierop trad zij onbeſchroomd in de kamer „ van Juffr. Sinclair in het agterhuis; daar de ou„ de duivel was met haare twee deelgenooten; en „ eiſchte den ſleutel van de voordeur, of dat men „ die voor haar opendeed.

„ Zij ſtonden alle verzet; maar verzogten ver„ ſchoond te worden, en beriepen zig op uwe „ ordres. „

„ Zij hield ſtaande, dat gij geen gezag over „ haar hadt, en nooit eenig hebben zoudt: Dat „ haare tegenwoordige weigeringe een werk en „ daad van haarlieden zelve was: Zij zag wel het „ oogmerk van haar agterhuis, en de reden waar„ om men haar daar gezet had: Zij bragt in haar „ aanzien en middelen; en zeide, Dat 'er geen „ middel voor haarluij was om het uiterſt bederf „ te vermijden, dan door haare deur voor haar „ open te zetten, of door haar te vermoorden, „ en haar in haarluij kelder of tuin zo diep te be„ graaven dat 'er geen ontdekken aan was: Het „ geen reeds aan haar gepleegd was, verdiende „ de doodſtraffe: En zij waarſchuwde haarlie-

„ den

„ den om op haar perikel haar vaſt te hou-
„ den. „

Welk eene edele, welk eene regtſchapene Kloekmoedigheid bezit dit bekoorelijk ſchepzel, in gevallen daar het Betoonen van Kloekmoedigheid te pas koomt! ———

„ Zij antwoordden, Dat de Hr. Lovelace
„ zijn Huwelijk bewijzen konde, en haar ſchaade-
„ loos zou ſtellen. En zij wilden alle haar ge-
„ drag van Vrijdag-avond verdeedigd hebben, en
„ den goeden naam van haar huis; Dog zij haar
„ over dat ſtuk niet willende hooren, ſnelde van
„ haar af, met bedreigingen. „

„ Zij ging toen een half douzijn trappen
„ op naar boven, als om te gaen in haare eige-
„ ne kamer: Maar als of zij zig bedagt had,
„ trad zij weer naar beneden, en ging verder naar
„ de voordeur; zeggende, zo als zij de eerelooze
„ Dorcas voorbijging, Ik zal beſchermers zien
„ te krijgen, ſchoon ten nadeel van de glazen:
„ Dog die hoer had uit eigene beweeginge, toen
„ de Lady uit die kamer ging naar die van Juffr.
„ Sinclair, de deur toegeſlooten, en den ſleutel
„ 'er uit genomen: zo dat zij zig te loor geſteld
„ vindende, in traanen uitberſtede, en ging
„ al dreigende en ſnikkende den trap weder
„ op.

Zij deed geen andere onderneeminge tot op
„ die welke haar gelukte. Uwe Brieven en Bood-
„ ſchappen, onderſtelden zij, die zo ras op el-
„ kanderen kwamen (ſchoon zij niet een van de-
„ zelve wilde beantwoorden) gaven *haar* eenige

„ tijd-

„ tijdkortinge, en eene verzekeringe voor *haar-*
„ *luij*, dat zij het u op het laatſt nog vergeeven
„ zoude, en dat dan alles naar uwen wenſch zou-
„ de eindigen.

De vrouwluij, in gevolge van uwe bevelen,
„ ondernamen niet om haar te overloopen en mijd-
„ den haar het pad; en Dorcas hield zig ook het
„ overige van den Zondag geheel buiten haar ge-
„ zigt; gelijk ook Maandag en Dingsdag. Dog
„ uit de vriendlijkheid der Lady tegen Mabell
„ (zelf tot gemeenzaamheid toe) verbeeldden zij
„ zig, dat zij dien geheelen tijd met haaren geeſt
„ moeſt werkzaam zijn om weg te geraaken: Zij
„ verdubbelden derhalven haare waarſchuwingen
„ aan de meid: Welke haar alles zo getrouwlijk
„ vertelde wat tuſſchen de Lady en haar voorviel,
„ dat zij geen twijffel ſloegen aan het eerelijk
„ waarneemen van haaren ondeugenden poſt.

„ Het is waarſchijnelijk, dat zij dien gehee-
„ len tijd wel iets in overleg gehad mag hebben;
„ maar geen gelegenheid gezien heeft om eenig
„ ontwerp uit te voeren: Op de vond, door wel-
„ ke zij haare vlugt volbragt heeft, ſchijnt zij mij
„ toe niet eer gevallen te zijn dan op dien dag zel-
„ ven; nademaal dezelve van het *weer* ten deele
„ afhing zo als gebleeken is. Dog het is klaar
„ dat zij eenige hoope had op Mabell's onnozel-
„ heid, of dankbaarheid, of medelijden, door
„ haar den geheelen tijd met zo veel heusheid te
„ behandelen.

„ Marijtje maakte Woensdag morgen haare
„ opwagtinge bij haar; en ontving eene beter be-
„ jegeninge dan zij reden had om te verwagten.

„ Zij

„ Zij klaagde evenwel met heftigheid dat men
„ haar in hegtenis hield. Marijtje zeide, dezelve
„ (zo het eene hegtenis *waare*) zoude den vol-
„ genden dag, vermoedde zij, een gelukkig ein-
„ de neemen. Zij verklaarde zig daar volſtrektlijk
„ tegen, zo als Marijtje het meende; en zeide,
„ Dat de Hr. Lovelace bij zijne *wederkoomſt*
„ [*waaruit ſcheen als of zij voorhad die af te wag-*
„ *ten*] reden zou hebben om zig de ordres te be-
„ klaagen, welke hij gegeven had, gelijk *zij alle*,
„ dat zij dezelve hadden in agt genomen. Al
„ zond hij twintig Brieven, zij zou niet een be-
„ antwoorden, daar mogt van koomen wat 'er
„ wilde, nog hem hoope geeven op de min-
„ ſte gunſt, terwijl zij daar in huis was. Zij had
„ Juffr. Sinclair en haar zelve duidelijk gewaar-
„ ſchuwd, zeide zij: Geen bevelen van eenen an-
„ deren behoorden haar eene vrije perſoon te doen
„ vaſthouden: Dog alzo zij openlijk getragt had
„ om uit te gaen, en van haar was vaſt gehou-
„ den, hield zij zig nu dies te geruſter, zeide zij
„ aan Marijtje; *Zij* mogten toezien wat het ge-
„ volg zou zijn.

„ Dog egter ſprak zij dit met bedaardheid;
„ en Marijtje gaf haar gevoelen te kennen (met
„ ſchroom voor haare eigene veiligheid) dat, daar
„ zij zulk eene goede reden had om haar alle te
„ ſtraffen, zij niet zou weg gaen zo zij al konde.
„ En wat, redenkavelde Marijtje, is de ſchaade-
„ loos-ſtellinge van een man, die de ſnoodſte
„ Schennis gepleegd heeft aan eene perſoon van
„ aanzien; en zelve, zo hij dieswegens vervolgd
„ worde, of vlugten, of hangen moet?

„ Sin-

„ Sinclair [Zo zal ik haar nog noemen] voor-
„ zag, op dit voorſtel van Marijtje, duidelijk,
„ zeide zij, *den ondergang van haar arm huis*
„ met den uitſlag van dit *wonderlijk* bedrijf; en
„ de eerelooze Saartje en Dorcas waaren ook
„ niet vrij van deezen ſchroom: En dit bragt haar
„ in de gedagte, dat het in toekoomende raad-
„ zaam zijn zoude, de Voordeur gemeenlijk bij
„ dag maar op eene grendel-klink te laaten, zo
„ als zij het noemden, welke iedereen van bin-
„ nen dus kon open doen; en dat de ſleutel in de
„ deur zou blijven ſteeken; op dat haare menig-
„ vuldige *gaaners* en *koomers*, zo als zij haare ka-
„ lanten noemden, in ſtaat zouden zijn om getui-
„ genis te geeven, *dat zij had kunnen uitkoomen*
„ *zo ze gewild had.* Niet vergeetende, evenwel,
„ haare ordres te vernieuwen aan Willem, aan
„ Dorcas, aan Mabell, en de overige, om haare
„ waakzaamheid bij deeze gelegenheid te verdub-
„ belen, ter voorkoominge van haare vlugt: —
„ Niemand van haar, ten dien zelven tijde, twijf-
„ felende, of haare Liefde tot een man zo waar-
„ dig in *haarluij* oogen, en het vooruitzigt van
„ hetgeen, zo als zij reden had om te gelooven,
„ ſtond te geſchieden op Donderdag, haars Ooms
„ Verjaardag, zou haar (ſchoon miſſchien niet
„ voor het *laatſte uur*, om haars *Hoogmoeds wil-*
„ *le*, was haarluij woord) wel beweegen om van
„ geſteltenis te veranderen.

„ Zij gelooven, dat zij ontdekt had, dat de
„ ſleutel in de deur gelaaten wierd; want zij was
„ meer dan eens beneden om in het tuintje te wan-

„ len, en ſcheen elke reize haar oog te ſlaen op „ de Voordeur. „

„ Omtrent Agt uur giſteren-ogtend, een uur „ na dat Marijtje van haar was gegaen, zeide zij „ aan Mabell, Zij was verzekerd, dat zij niet lang „ zou leeven; en dewijl zij heel veel kleederen „ had, welke na haaren dood van geen gebruik „ zouden zijn voor iemand, voor welke zij agtin- „ ge had, zo wilde zij haar eene bruine glanzige „ japon geeven, welke met eenige veranderinge, „ om die meer overeenkoomende te maaken met „ haaren ſtaat, haar langen tijd zou kunnen die- „ nen voor een Zondags-kleed; want dat zij (Ma- „ bell) de eenige perſoon daar in huis was, aan „ welke zij zonder ſchrik of afkeer denken kon- „ de. „

„ Als Mabell haare dankbaarheid bij die ge- „ legenheid uitdrukte, zeide de Lady, Dat zij niets „ tegenwoordig bij der hand had; en zo zij ter- „ ſtond eene naaijſter krijgen konde, zij haar goed „ dan eens zoude overzien, en haar geeven het- „ geen zij haar toedagt. „

„ Haare juffrouw's naaiſter, antwoordde de „ meid, woonde maar een weinig daarvandaan; „ en zij twijffelde niet of zij zou *haar* wel kun- „ nen krijgen, of eene van haare naaijmeisjes, om „ de japon van ſtonden aan te veranderen. „

„ Ik zal u ook, zeide zij, een geſtikten rok „ geeven, welke maar weinig, zo al eenige ver- „ anderinge zal vereiſchen; want gij zijt omtrent „ van mijne geſtalte: Maar omtrent de japon zal „ ik u eenige onderrigtingen geeven, om dat de „ mouwen, en opſlagen, en ſtarijen wat moeten

„ ver-

„ veranderd worden als gij ze draagen zult, als
„ boven uwen ſtaat zijnde, geloove ik. Zie eens,
„ zeide zij, of gij de naaiſter krijgen kunt, en
„ wij zullen daarover raadpleegen. Zo zij nu niet
„ koomen kan, zo laat haar in den namiddag koo-
„ men; dog liever had ik het nu, dewijl ik wat
„ tijdverdrijf zal hebben met u daarin te regt te
„ helpen.

„ Daarop naar het venſter treedende, Het re-
„ gent, zeide zij [en zo had het den geheelen og-
„ tend gedaen]: Zet uw hoed op en ſla uw ſchou-
„ dermanteltje om, 't welk ik u wel hebbe zien
„ draagen, en koom bij mij als gij gereed zijt om
„ uit te gaen, dewijl gij mij iets moet medebren-
„ gen, dat ik van doen hebbe.

„ Mabell ruſtede zig diesvolgens toe, en
„ ontving haare bevelen om haar eenige kleinig-
„ heden te koopen, en ging daarop van haar, dog
„ zo als zij zou uitgaen, trad zij in de agterka-
„ mer, daar Dorcas was met Juffr. Sinclair, haar
„ vertellende waar zij heen ging, en om welke
„ boodſchap, Dorcas beveelende een oog in 't zeil
„ te houden tot dat zij te rug kwam. Zo getrouw
„ was de meid in den poſt die haar was toebe-
„ trouwd, en zo weinig uitwerkinge had de edel-
„ moedigheid der Lady op haar gehad.

„ Juffr. Sinclair prees haar; Dorcas benijdde
„ haar, en ging op haaren poſt: En Mabell kwam
„ wel ras weerom met een meisje van de naaiſter
„ (zij had vaſt geſteld, zeide zij, dat zij zonder
„ eene niet weerom zou koomen); en toen wierd
„ Dorcas van haare ſchildwagt afgeloſt.

De Lady zag de japon en den rok uit, en deed

„ Mabell dezelve aanpaſſen in 't bijzijn van het
„ naaimeisje, en op dat het te beter zitten mogt,
„ deed zij de gewillige meid haar bovenrok uit-
„ trekken, en dien aandoen welken zij haar gaf.
„ Daarop beval zij haar te gaen in het vertrek van
„ den Hr. Lovelace, en het daar te paſſen en te
„ meeten voor den ſpiegel, en te blijven tot dat
„ zij bij haar kwam, om haar gevoelen daarover
„ aan haar te zeggen.

„ Mabell wilde haare eigene kleederen, en
„ hoed, en ſchoudermantel mede genomen heb-
„ ben: Maar haare Lady zeide, Dat koomt 'er niet
„ op aan; gij kunt ze hier wel weder aantrekken,
„ wanneer wij over de veranderingen geraad-
„ pleegd hebben; De andere kamer behoeft niet
„ morſig gemaakt te worden.

„ Zij gingen heen; en terſtond, zo als men
„ onderſtelt, ſchoot zij Mabell's jak en rok aan o-
„ ver haare eigene, die van wit damaſt was, en
„ zettede den hoed van de meid op, ſloeg den
„ ſchoudermantel om, den ſlegten ſchorteldoek
„ voor, en daarmede naar beneden.

„ Willem en Dorcas iemand hoorende langs
„ den gang trippelen, ſchooten beide naar de
„ deur van de Binnen Zaal, en zagen haar; maar
„ meenende dat het Mabell was, Gaet gij verre,
„ Mabell? riep Willem.

„ Zonder om te zien, of te antwoorden, ſtak
„ zij haare hand uit, naar den trap wijzende; 't
„ welk zij opnamen als eene waarſchuwinge voor
„ hen om in haar afweezen op te paſſen; en on-
„ derſtellende dat zij niet verre heen zou gaen, al-
„ zo zij haare waarſchuwinge aan hen niet bij

„ mon-

„ monde herhaald had, zo ging Willem boven
„ aan den trap de wederkoomſt van de gewaande
„ Mabell afwagten.

„ Mabell en het naaimeisje wagteden eene
„ goede wijl, zig den tijd niet ongevallig korten-
„ de, de eene met paſſen en meeten volgens haar
„ handwerk, de andere zig verheugende met haa-
„ re mooije japon en rok: Maar eindelijk, ver-
„ wonderd dat de Lady niet bij haar kwam, ging
„ Mabell op de toonen naar haare deur, tikte
„ daar eens aan, en geen antwoord krijgende,
„ trad zij in de kamer. „

„ Willem ter dier ſtonde, van zijn poſt bo-
„ ven aan den trap, Mabell ziende in de kleede-
„ ren van haare Lady; want hem was verteld van
„ het preſent [Geſchenken aan dienſtbooden vlie-
„ gen van dienſtboode tot dienſtboode in een oo-
„ genblik] ſtond zeer vetzet, als die haar even te
„ vooren, zo hij dagt, in *haare eigene* had zien
„ uitgaen; en toetreedende, ontmoetede hij haar
„ aan de deur. Hoe duivel kan dit weezen? zei-
„ de hij: Zo even gingt gij uit in uwe eigene plun-
„ je! Hoe kwamt gij hier in deeze? En hoe kondt
„ gij mij, zonder dat ik het zag voorbij koomen?
„ Dog niettemin, haar kuſſende, zeide hij, Hij
„ zou nu pochen dat hij zijne Lady gekuſt had,
„ of eene in haare klêeren. „

„ Ik ben blij, Mr. Willem, riep Mabell,
„ dat ik u hier zo wel zie oppaſſen. Maar weet
„ gij ook waar mijne Lady is? „

„ In de kamer van mijn Heer, antwoordde
„ Willem. Is ze niet? Praatte zij daar zo even
„ niet met u?

„ Neen, dat is Juffr. Dolins's naaijmeisje. „
„ Zij ſtonden beide als voor 't hoofd geſla-
„ gen, zo als zij zeiden; Willem weder beden-
„ kende dat hij Mabell, zo als hij meende, in haar
„ eigen gewaad had zien uitgaen. En terwijl zij
„ daarover twiſteden, en zig verwonderden,
„ koomt Dorcas boven met uwen vierden Brief,
„ die toen juiſt gebragt wierd voor haare Lady;
„ en Mabell dus opgeſchikt ziende (welke zij een
„ weinig te vooren, zo als zij onderſtelde, in haa-
„ re gemeene kleederen ook gezien had) ſtond zij
„ mede verwonderd; tot dat Mabell, weder in
„ het vertrek van haare Lady getreden, haare ei-
„ gene kleederen daar miſte; en daarop vermoe-
„ den krijgende op hetgeen 'er gebeurd was, en
„ haar vermoeden ronduit ontdekkende aan de an-
„ dere, kwamen zij alle overeen, dat zij zekerlijk
„ ontvlugt was. En daarop volgde zulk een op-
„ roer van wederzijdſche beſchuldiginge, en *Gij*
„ *moeſt dit gedaen hebben*, en *Gij moeſt dat ge-*
„ *daen hebben*, dat het geheel huis op den been
„ gebragt wierd; elk vertrek in beide huizen zijne
„ duivels opgeevende, ten getale van veertien of
„ vijſtien, de Mama met haare deelgenooten daar-
„ onder begreepen. „

„ Willem vertelde haar hetgeen *hij* 'er van
„ wiſt; en liep toen uit, gelijk voorheen bij eene
„ diergelijke gelegenheid, om te verneemen of de
„ Lady ook gezien waare van eenige der koetſie-
„ ren, draagſtoel luiden, draageren, in die buurt
„ zig ophoudende: Terwijl Dorcas zig onmidde-
„ lijk zuiverde, en dat wel ten koſte van de arme
„ Mabell, welke eene al zo ſchuldige als malle

„ ver-

„ vertooninge maakte, als die den verdagten loon
„ van haare verraaderij zelf aan had; welken Dor-
„ cas, uit nijd, haar wel van 't lijf geſcheurd zou
„ hebben.

„ Hierop ging de geheele troep op de arme
„ meid los, terwijl de Mama, ſchuimbekkende,
„ haare ordres uitbulkte om de verdagte misdaadi-
„ ge aan te grijpen; die nog tot haare eigene ver-
„ deediginge gehoord kon worden, nog zo zij
„ gehoord *waare*, geloof zou gevonden heb-
„ ben.

„ Dat zulk eene trouwlooze deugniet *haar*
„ huis ooit zou te ſchande maaken, was het ge-
„ ſchreeuw van de Mama! Dat *eerelijk* volk nog
„ omgekogt wierd; maar het was eene fraaije
„ zaak, indien zulk een huis als 't *haare* niet ge-
„ trouw bediend kon worden van vervloekte ſchep-
„ zels, die gehuurd wierden met volkoomene kun-
„ digheid van het werk waarin zij ſtonden ge-
„ bruikt te worden, en die geheel van *eerelijkheid*
„ niet te zeggen wiſten! ——— Zij mogt ver-
„ doemd zijn, vervolgde het beeſt —— Zij kon-
„ de nog wilde het verdraagen! Roep de kok,
„ en den koks-jongen!

„ Die waaren bij der hand.

„ Zie die *opgelapte* duivel eens, was haar
„ woord (met haare Lady's japon aan haare huid)
„ ——— Dog ik zal haar ſtraffen tot een voor-
„ beeld voor alle die ontrouw zijn in haar dienſt.
„ Zet mij van ſtonden aan den grooten rooſter
„ over [met een eed of een vloek bij ieder woord]:
„ Zet een vuur aan dat het loeijt —— Breng mij
„ terſtond het hakmes —— Ik zal haar met mij-

„ ne eigene handen vierendeelen; en zal de ver-
„ raaderes braaden tot carbonade, om alle de hon-
„ den en katten van de buurt daarop te vergaſten,
„ en zelve de eerſte riem van de karonje opvree-
„ ten, zonder zout of peper.

„ De arme Mabell, van ſchrik buiten ver-
„ ſtand, verwagtede elk oogenblik in ſtukken ge-
„ ſcheurd te worden, terwijl zij een half ſnees
„ opgeſperde klaauwen tegen zig gewend zag.
„ Zij beloofde alles te belijden. Maar dat Alles,
„ wanneer zij gehoor verworven had, was niets;
„ want *niets* had zij te belijden.

„ Saartje beval hierop, met een *vloek van ge-*
„ *nade*, dat zij zig zou wegpakken; aanneemen-
„ de dat zij en Marijtje zelve haar zouden onder-
„ vraagen, op dat zij in ſtaat mogten zijn om al-
„ le de bijzonderheden aan *zijne Wel Ed.* over te
„ ſchrijven; en dan, indien zij zig niet kon zuive-
„ ren, of, zo zij ſchuldig waare, eenig berigt
„ geeven van de Lady (die zo *ondeugend* geweeſt
„ was, dat zij haar alle deeze onruſt berokkende)
„ zo dat zij haar mogten wederkrijgen, dan met
„ al haar hart mogt men met het hakmes en den
„ rooſter te werk tijen.

„ De meid, wel blij met dit uitſtel, ging
„ den trap op; en terwijl Saartje bezig was met
„ de Wet te ſtellen, en voor den wind heen te
„ praaten op haare gewoone meeſteragtige wijze,
„ ſchoot zij een ander jak aan, en den trap af-
„ ſluipende, nam ze de vlugt naar haare maag-
„ ſchap. En deeze vlugt, welke zekerlijk meer
„ aan *ſchrik*, dan *ſchuld* was toe te ſchrijven,
„ wierd volgens den egten Ouwerwetſchen ſtijl

„ van

„ van Regten, als eene beveſtiginge uitgelegd van „ de laatſte.

Deeze zijn de bijzonderheden van Juffer Harlowe's vlugt. Gij zult niet ligt agten, dat ik die te omſtandig beſchreeven hebbe. ——— Hoe verlange ik om te zegepraalen over uw ongeduld en woede, bij deeze gelegenheid!

Mag ik u bidden, mijn waarde Lovelace, ſcheld, raas en tier eens wakker in uwen volgenden Brief! —— Het zal mij vreezelijk ontſchieten zo gij het niet doet!

Waar kan dog de arme Lady heen gegaen zijn, Lovelace? En wie is in ſtaat de verlegenheid te beſchrijven, waarin zij zijn moet?

Uit uwe voorgaende Brieven kan men ligtlijk afneemen, dat zij zeer weinig geld moet hebben: En niet meer kleederen, wegens haar ſchielijk wegvlugten, dan die ze aan heeft. En gij weet wel, wie voormaals eens zeide, (a) „ Haare Ouders „ willen haar niet inneemen: Haare Oomen willen „ haar geen huisveſtinge geeven: Haare Norton „ ſtaet onder hun gebied, en kan niet: Juffer Ho„ we durft niet: Zij heeft geen een vriend nog „ kennis in de ſtad; is geheel vreemd in dezelve.„ En, laate ik 'er bijvoegen, Is beroofd van haare Eere door den man, ten gevalle van welken zij dit alles heeft opgeofferd, en die aan haar verbonden was met duizend eeden en geloften, om haar Man, haar Beſchermer, en Vriend te zijn!

(a) Zie D. IV. bl. 8a.

Hoe kragtig moet haare gevoeligheid zijn over de barbaarſche behandelinge, die zij geleeden heeft? Hoe haarer waardig, dat dezelve haar den man doet *haaten*, welken zij voormaals beminde! En liever dan hem te trouwen, verkiezen om haare oneere voor de geheele wereld bloot te leggen; om van de Verzoeninge met haare vrienden af te zien, waarop haar hart zo zeer geſteld was; en om het gevaar te loopen van duizend onheilen, voor welke haare Jeugd en haare Sexe maar al te waarſchijnelijk eene behoeftige en vriendlooze Schoonheid mag bloot ſtellen!

Heugt u niet die regt treffende draaij tegen u, in een der papieren geſchreeven in haare uitzinnigheid; naar welke die egter gantſch niet ſmaakt? ———

Ik wil u wel verzekeren, dat ik zedert zeer dikwijls op het ernſtigſt daarom gedagt hebbe: En dewijl uwe voorgenomene Tweede Mishandelinge mij overtuigt, dat zij toen ter tijd geen indruk op u gemaakt heeft, en gij zedert miſſchien daarom nooit gedagt hebt, zal ik het gezeg uitſchrijven.

„ Indien God, zo als ons de Godsdienſt leert,
„ ons, ook in eene groote maate, zal oordeelen,
„ naar onze goedgunſtige of booze bedrijven te-
„ gen elkanderen ——— O deugniet! bedenk
„ u dan, bedenk u in tijds, hoe groot dan uwe
„ verdoemenis moet zijn (a)! „

En is deeze beminnelijke Leere de Hoofdſom van den Godsdienſt? Op mijne eere, dat geloove ik waarlijk! Want om eene ernſtige gedagte eens in te volgen, nademaal wij geen Godverzaakers zijn

(a) Zie D. V. bl. 482.

zijn, behalven in de *Betragtinge*, Heeft God, het WEEZEN aller Weezens, wel iets van ons van nooden voor ZIGZELVEN? En beveelt hij ons geen Werken van Bermhartigheid omtrent elkanderen, als het middel om *Zijner* Bermhartigheid deelagtig te worden? Een verheven beginzel, en hetwelk den OPPER-BEHEERSCHER en VADER aller dingen waardig is! —— Dog zo wij naar dit edel beginzel *zullen* geoordeeld worden, welke moet dan, *inderdaad*, *uwe* verdoemenis zijn uit hoofde van deeze Lady alleen! En welke de *mijne*, en welke die van onze gantſche *Broederſchap*, uit hoofde van andere vrouwen; ſchoon wij geen van allen half zo ſlegt zijn dan gij zijt, zo wel bij gebrek van genegenheid, hoope ik, als van gelegenheid!

Ik moet 'er bijvoegen, dat ik zo wel om uwentwille *zelven*, als om der *Lady*, wel wenſchte dat gij nog met malkanderen ſtondt te trouwen. Het is het eenig middel, dat uitgedagt kan worden, om beider eere te bewaaren. Al wat geſchied is kan nog verborgen gehouden worden voor de wereld, en voor haare nabeſtaenden; en gij kunt haar vergoedinge doen voor al haar lijden, indien gij een vaſt beſluit neemt om haar een teder en minzaam Man te zijn.

En indien dit weezenlijk uw voorneemen is, zal ik met pleiſier eenen laſt van u aanneemen, welke ter bevorderinge van zulk een goed einde ſtrekken zal, wanneer zij maar kan gevonden worden; dat is te zeggen, indien zij eenen man tot haare tegenwoordigheid wil toelaaten, die betuigt een vriend van u te zijn. En kan

ik

ik geen grooter bewijs geeven, dan dit, dat ik ben

Uw opregte Vriend,

J. BELFORD.

P. S Mabells kleederen zijn deezen ogtend in den gang opgegooid: Door wien weet niemand.

XXVI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Vrijdag, den 30 van Junij.

Ik ben bedorven, verlooren, over hoop geworpen, vernield, en erger dan vernietigd, dat is zeker! —— Maar was de tijdinge niet ijzelijk genoeg, dunkt u, zonder dat gij de verwijtingen in de maar al te zwaarwigtige ſchaal gooidet, welke gij geen gelegenheid gehad kondt hebben om te doen, hadde ik u alles zelve niet zo vrijwillig medegedeeld? En dat wel op eenen tijd ook nog, daar ik, zo als het uitvalt, met het zeer gevoelig miſlukken van eene andere verwagtinge te worſtelen hebbe.

Ik verbeelde mij, dat zo 'er zodanig iets is als eene toekoomende ſtraffe, het niet eene van de ge-

geringſte kwellingen moet zijn, dat een *nieuwe* duivel zal geſtraft worden van een *ouden* die nog erger is. En dat de oude Satyr ſchreeuwt, *Houd daar!* en *Houd daar!* tot den kermenden lijder, terwijl hij 'er optouwt met eene negen-dubbele zweep, aan ieder van welke eene ſtar met weerhaaken van gloeijend koper aan het einde vaſt is: En *Waarom! waarom!* —— Wel, indien de waarheid ronduit gezegd mag worden, om dat gij niet zo boos een duivel zijt dan ik zelve.

Gij zijt, zekerlijk, caſuiſts genoeg om te weeten (het geen ik te vooren (a) al hebbe aangedrongen) dat de zonde van een ligtgeloovig en toegeevend meisje te verleiden al zo groot is als die van een ongeloovig en waakzaam in het net te krijgen.

Hoe onedelmoedig een voorkoomen het ook mag hebben, dat ik nu gae zeggen, als het uit mijne pen koomt, moet ik u egter betuigen, Dat indien zulk eene vrouw als Juffer Harlowe verkoos in den Huwelijken-Staat te treeden [*Ik hebbe beſlooten om u te loor te ſtellen in uwe voorbedagte zegepraal over mijne woede en wanhoope!*] en om volgens de oude Aarts-vaderlijke gronden, al voort te gaen met ook het haare te doen tot het voortteelen van Zoonen en Dogteren, met geen ander oogmerk, dan om dezelve godvrugtiglijk op te brengen, tot goede en nuttige leden van het gemeenebeſt, wat duivel had zij dan te doen om met haare verbeeldinge eenen Guit agter na te loopen zwerven? Eenen welken zij *wiſt* een Guit te zijn?

O

(a) Zie D. IV. bl, 33.

O maar zeker waar, zij hoopte op de verdienſte van hem te regt te brengen. Zij had zig heel mooije denkbeelden gevormd, hoe bekoorelijk fraaij het ſtaen zoude, eenen nieuwbekeerden van haar eigen maakzel te hebben om aan haare zijde mede naar Kerk te ſlenteren, door een hoop van toejuichende gebuuren: En naar dat hunne familie aanwaſſen zou, met haar derwaards ſtappende aan het hoofd van hunne jongens en meisjes, als in proceſſie, roemdraagende op de vrugten van hunne *eerelijke begeerten*, zo als de vroome Lord Biſſchop het noemt in zijnen Verloſ-Brief. En dan, welk een aartig gezigt, alle te zamen nederknielende in een geſtoelte, volgens hunnen ouderdom, zo als wij wel eens *in effigie* eene geheele familie gezien hebben op eenige oude graf-tombe, daar de eerelijke ridder in het harnas knielende verbeeld wordt, met opgeheven handen, en een half-douzijn dikgekopte korthairige jongens agter hem, in rang *gradatim* of traps-wijze naar hunne jaaren en grootte, alle in dezelve geſtalte — Tegen over zijne godvrugtige dame, met een kraag om haar hals, en even veel melkmuilen van meisjes agter *haar*, ook alle knielende: Een Altaar tuſſchen beide, en een boek daarop geopend: Boven hunne hoofden eene halve maan van ſtraalen uit vergulden wolken ſchietende, rondsom eene wapen-ſpreuk, IN COELO SALVS —— of QUIES —— miſſchien, zo ze bij geval het gewoon huwelijks-leeven van gekijf en tweedragt geleid hebben.

Het is zekerlijk al zo zeer mijn ongeluk dat ik Juffer Clariſſa Harlowe ontmoet hebbe, zo ik ee-

eenige agtinge gehad had voor mijnen goeden naam en ruſt, als het dat van Juffer Harlowe is dat zij kennis aan mij gekreegen heeft: En alles wel bedagt zijnde, wat hebbe ik meer gedaen dan de maatregels te volgen, door welke gij en ik, en ieder guit zig laat regeeren, en welke wij, voor dat ik deeze Lady kende, agtervolgd hebben van mooije meid tot mooije meid, zo dra wij de eene hadden afgeſcheept, de andere weder inneemende; ——— juiſt zo als die knaapen doen met hunne vliegende wagentjes en vliegende paarden in eene malle-molen op eene Boeren-Kermis ——— Met *Wie wil 'er nu rijden! Wie wil 'er nu rijden!*

Dog hier, in het tegenwoordig geval, om de vliegende leenſpreuk nog verder uit te werken (want ik moet of vrolijk zijn, of dol worden) wordt een aartig Juffertje, maar even uit haar kinder-jesje gekoomen, bij de kraamen gebragt om eene aartige kleine Kermis-pop te koopen; want de wereld, Jan, weet gij wel, is niet anders dan eene groote Kermis; en om u de eene ernſtige aanmerkinge voor de andere te geeven, alle haare geneugten zijn maar bekwaſte hobbel-paarden, verguld banket, krijtende trompetjes, geſchilderde trommels, en zo voort.

Beſchouw nu eens dit aartig Juffertje van de eene kraam naar de andere zweevende, op eene zeer aartige wijze. Een aartige kleine knaap Wyerley miſſchien genoemd; een ander huppelende bengel genoemd Biron, een derde lachende ſchobbejak met den naam van Symmes, en een nog afſchuwelijker ſchurk dan een der overige, met een groo-

grooten ſak onder zijn arm, en perkamenten Contracten onder zijn hielen gelapt, geheeten Solmes; agtervolgen haar van Raare-kijk tot Raare-kijk, bij elke draaijinge elkanderen op het lijf ſtootende, ſtil ſtaende als zij ſtil ſtaet, en weder aan den gang geraakende als zij zig beweegt. En dus agter na geſlenterd, dog nog al onder het oog van haare waakzaame oppaſſers, wandelt het aartig Juffertje de geheele Kermis door, even veel behaagen daarin hebbende als behaagende. Tot dat zij eindelijk, ingenomen met de uitnoodiginge van den *orateur* met zijn *gegalonneerden hoed*, en verſcheidene aartige kleine ſlab draagers te zamen geduwd ziende in de vliegende wagentjes, die veilig de wijkende lugt doorklieven, in de Een-naar-beneden de Ander-naar-boven gaende afbeeldinge van het Rad van Avontuure, en alle met zo weinige vreeze als verſtand dit waagende, ook zin krijgt om eens te rijden.

Onderſtel dat zij 'er dan ſtilletjes in wipt, wanneer *geen van haare vrienden omtrent haar is:* En indien, na twee of driemaal op en neer gegaen te hebben, haar aartig hoofdje zwijmelig wordt, en zij zig uit het wagentje gooit als het in de hoogte is, en dus haare aartige herſentjes te morſel valt, wie kan dat helpen? ——— En zoudt gij daarom den armen knaap willen hangen, wiens *openbaare hanteeringe* het is de aartige ſchepseltjes dus te laten vliegen?

Het is waar, dit aartig Juffertje, een zeer aartig Juffertje zijnde, een *zeer hoog gepreezen* Juffertje zijnde, een zeer *deugdzaam* Juffertje zijnde, die altoos haar boek in de hand had, en met grooten

ten lof haare proef van naaijen en borduuren had afgewerkt; die zelf geborduurd had met welgepaste weidſche kleuren, eene Abrahams offerande van Iſaak, een Samſon en de Philiſtijnen, en Bloemen, en Ruikers, en Boomen, en de Zon, en de Maan en de Zevenſter, alle in lijſtjes opgehangen met glazen daarvoor, tot verwonderinge van haare toekoomende kindskinderen: Die insgelijks een zeer aartig capitaaltje in eigendom had: Die afkoomſtig was van een aartig familietje, voor honderd jaaren omtrent in aanzien gekoomen; welke heel aartigjes leefden, uit zigzelven een heel weinigje, om haarentwille heel veel geagt wordende: —— Dat zulk een aartig Juffertje als dit tot zulk een groot ongeluk koomt, moet wel eene zeer droevige zaak zijn: Maar zeg mij eens, zou het verliezen van een gemeen kind, van eenige andere min aanzienlijke familie, van minder uitblinkende of beminnelijke hoedanigheden, niet al zo groot en zwaar een verlies geweeſt zijn voor die familie, als het verliezen van dit aartig Juffertje voor de haare kon zijn?

Om tot een zeer laag voorbeeld te daalen en dat wel alleen ten aanzien van het *ligbaamlijke*; twijffelt gij wel eenigzins, dat uw ſterk-geſpierd en plomp-gebeend aangezigt zo hoog gewaardeerd wierd van uwe Moeder, als of 't het aangezigt geweeſt waare van eenen Lovelace, of van eenigen anderen mooijen knaap? En had men eene ſchilderij van u getekend, zou zij het den Schilder wel vergeven hebben, zo hij uwe trekken niet zo net had uitgedrukt, dat iedereen de gelijkheid had kunnen onderkennen? De *fraaije* gelijkheid is al-

les wat men wenſcht. Lelijkheid, waaraan wij gewend zijn, met de eenzijdigheid die malle ouderen natuurelijk eigen is, zal ſteeds Schoonheid zijn, de geheele wereld door. —— Maak gij de toepaſſinge.

*** ***

Maar, helaas! Jan, dit alles is maar eene nabootzinge van mijne geſteltenis, gevormd om uwe kwaadaartigheid te ontwijken! —— Schoon het bekennen uwe onvriendlijke bedoelinge beantwoorde, kan ik niet nalaaten te bekennen, dat ik tot in mijne ziel doorgriefd ben van dit ongelukkig —— *Toeval*, moet ik het noemen? —— Is 'er niemand, dien ik, of wegens agtloosheid, of wegens verraaderij den hals behoore af te ſnijden, om mijne wraakzugt te bevreedigen?

Als ik mijne gedagten laate te rug gaen op mijn *laatſt* ondeugend voorneemen, daar zij over de *eerſte* mishandelinge eene zo edele gevoeligheid getoond, zo wel als dezelve, zo verre zij daartoe in ſtaat was, eenen edelen *weerſtand* gebooden had, kan ik niet anders beſluiten, dan dat ik onder de kragt der betoveringe moet geweeſt zijn van deeze vervloekte Circe's; die voorgeevende haare eigene Sexe wel te kennen, beweerden dat men elke vrouw wel eens in een oogenblik van wijkinge of zwakken-weerſtand kan aantreffen: En dat ik haar *nog*, en *nog*, en *nog* al niet genoeg beproefd had: Dog, indien nog Liefde nog Schrik mij kon in ſtaat ſtellen om dat gelukkig oogenblik te treffen, dat als zij, door haare vervloekte kon-

ſte-

ſtenaarijen, *eens te ondergebragt* was, zij *voor altoos* zou zijn *te ondergebragt:* ——— Zig beroepende op alle mijne ondervindinge, op alle mijne kundigheid van de Sexe ter ſtaavinge van haare ſtellinge.

Mijne ondervindinge, waarop zij zig beriepen, bekenne ik, was maar al te gunſtig voor haare redeneeringe: Want denkt gij, dat ik bij mijn voorneemen vaſt had kunnen blijven tegen zulk eene Engel als deeze, had ik ooit te vooren eene vrouw ontmoet, welke het zo zeer ernſt was haare eere te verdeedigen tegen de onvermoeide konſtenaarijen en volſtandige vlijt van den man, welken zij beminde? Waarom waaren 'er geen *meer* voorbeelden van eene zo onbeweegelijke deugd? Of, waarom moeſt deeze enkele mij juiſt ten deele vallen? Ten zij trouwens om *mijne ſchuld te verdubbelen*; en tevens alle die haare Gebeurtenis zouden hooren, te overtuigen, *dat 'er zo wel engels als duivels in het vleeſch zijn?*

Dus veel voor eene belijdenis; en om mijne conſcientie te vreede te ſtellen; met oogmerk insgelijks om uwe kwaadaartigheid te ontwapenen door bekentenis: Nademaal niemand erger van mij zal ſpreeken, dan ik zelve bij deeze gelegenheid.

Een ding zal ik 'er niettemin bijvoegen, om de opregtheid van mijne wroeginge te toonen —— Het is dit, dat indien gij haar op eenigerhande wijze kunt opſpooren binnen deeze drie dagen, of welken tijd ook, voor dat zij ontdekt heeft hoe het met de Vertellingen aangaende Capitein Tomlinſon en haaren Oom gelegen is; en indien gij

haar ter toeſtemminge overreeden kunt; Ik haar daadlijk in uwe en zijne tegenwoordigheid (daar hij den perſoon van haaren Oom verbeeldt) zal trouwen.

Ik leeve nog al in hoope dat het zo koomen mag —— Zij kan niet lang verborgen blijven — Ik hebbe reeds alle middelen in het werk geſteld om haar op te ſpooren; en indien dat geſchiedt, welke lieden, die *geen betrekkinge* tot haar hebben [en geene van haare *vrienden*, gelijk gij aanmerkt, zullen naar haar omzien] zal het luſten zig in moeite te ſteeken met een man van mijn aanzien, middelen, en onvertzaagdheid? —— Toon haar dan dit, of eenig ander gedeelte van deezen Brief, naar uw eigen goeddunken, indien gij haar vinden *kunt*. Want hoe het ook zij, ik zou gaarn hebben, dat deeze zaak, die ſlegt genoeg is in zigzelve, zonder erger perſoonlijke gevolgen voor iemand anders afliep; en nogthans maalt het *mij* in 't hoofd, ik weete niet waarom, dat 'er vroeger of laater eenige druppels bloed om geplengd zullen worden; ten zij dezelve tuſſchen haar en mij alleen kan worden bijgelegd. En dit mag wel eene tweede reden bij haar zijn om haare verbolgenheid niet te verre te laaten gaen ——— Niet egter dat ik mij over zulk eene zaak heel veel zou bekommeren, zo ik mijnen man, of mannen moeſt kiezen; want ik haate haare geheele familie buiten haar van harten; en zal ze altoos haaten.

*** ***

Laate ik 'er nog bijvoegen, dat de liſt der La-

Lady om te ontvlugten mij niet heel ongemeen voorkoomt. Daar was veel meer geluk dan waarſchijnelijkheid in dat zij zou doorgaen: Nademaal, om ze te doen gelukken, het noodig was, dat Dorcas en Willem, en Sinclair en haare Nymphen, alle bedroogen wierden, of niet wel oppaſten. Het zal mijn werk zijn, als ik haar zie, haar hartlijk dank te zeggen dat zij zo deeden; en dat haare eigenbaatige zorg om voor haare eigene veiligheid in toekoomende te waaken, haar bewoog om haare buitendeur maar op haare grendel-klink te laaten, voor den drommel!

Mabell verdient een pek-pak met een mutſert, eer dan eene glanzige zijden japon; en alzo haare kleederen zijn weerom gekoomen, zo laat die van de Lady bij haare andere gelegd worden, om ze aan haar te zenden, als men berigt kan ontvangen waarnaartoe ——— Dog voor dien tijd geeve ik evenwel daartoe ook mijn woord niet; want wij moeten die lieve vlugteling weer zien te rug te krijgen, zo het mogelijk is.

Ik onderſtelle dat mijn domme ſchobbejak, die zulk eene Lady van gedaante als eene godin, met zulk eene edele houdinge, niet kon onderkennen van de ſcheeve en hoog-geſchouderde Mabell, al te Hamſtead geweeſt is om naar haar te verneemen. En egter denke ik naauwlijks dat zij derwaards zou gaen. Hij moet alle ſtraaten doorgaen daar logementen te huur hangen, om te verneemen naar eene die maar even gehuurd heeft. De huizen van zulke die handel drijven in vrouwen-goed, en thee, coffy, en diergelijke, zijn het waaraan hij naar haar moet vraagen. Indien 'er niet met der

haaſt eenige tijdinge van haar gehoord worde, zoude ik niet gaarn hebben, dat of Dorcas, of Willem, of Mabell onder mijn gezigt koomen, wat hunne meerderen ook goedvinden mogen om te doen.

Deeze, ſchoon in characters geſchreeven, is een zeer lange Brief, aangemerkt hij geen vertellinge in zig verva nog een dagverhaal van mijne verrigtingen, gelijk de meeſte mijner voorigen; want de zodani, e mo ten onvermijdelijk en natuurelijk, om zo te ſpreeken, lang uitloopen. Dog ik hebbe mij zelven zedert eenigen tijd zo gewend om veel te ſchrijven, dat ik niet weete hoe ik het anders maaken zal. Nogthans moet ik nog iets bij deszelvs lengte toevoegen, om mij te verklaaren over een zegswoord 't welk ik in den beginne van denzelven geuit hebbe; hierin beſtaende, dat ik nog omtrent iets anders in mijne meeninge bedroogen ben, waarover ik, behalven deeze ontvlugtinge van Juffer Harlowe, te treuren hebbe.

En wat denkt gij dat dit is? Wel, de oude Pair, *de pokken* haal zijn taaij geſtel (waare het dat niet geweeſt, de *ziekte* zou hem wel voortgeholpen hebben) heeft nog ter naauwer nood middel gevonden om door vuur en zwavel, en de droes mogt weeten wat al, de Podagra te dwingen om de contreſcarp van zijne Maag te ruimen, juiſt zo als dezelve alle ha re kragt verzameld had, om ſtorm te loopen op de Citadel van zijn Hart. Kortom, zij hebben door enkel geweld van ſtinkpotten, hand-granaden, en klein geweer den langzaam-werkenden pionier geheel uit den romp verjaagd naar de buitenſte deelen; en daar legt hij nu

nu te knabbelen en te knaauwen aan zijne groote toon; terwijl ik gehoopt had op een eerelijk einde van de ziekte en den zieken beide.

Maar ik, die voorheen aan u kon ſchrijven van Laudanum, en het Nat Laaken, nogthans 8000. *l.* 's jaars mij door de vingeren ſlippen liet, dewijl ik daarvan reeds meer dan in verbeeldinge bezit genomen had [want ik had al begonnen aan de rentmeeſters vraagen te doen, en dezelve te hooren praaten van Overdragten en nieuwe Inhuuringen, en zulk zoort van wisjewasjes] *verdiene* wel eene knaaginge te krijgen.

Gij kunt u niet verbeelden, hoe verſchillende de Dienſtbooden, en zelf mijne Nigten, mij aanzien zedert giſteren bij hetgeen zij te vooren deeden. Nog de eene nog de andere buigen of nijgen half zo laag. ——— En ik ben niet vierdepart zo dikwijls *zijn WelEd.* en *UwWelEd.* dan ik nog voor geen twee uuren was, bij de eerſte: En wat de laatſte belangt ——— Het is al weer *Couſijn Bobbetje*, met de gewoone gemeenzaamheid, in plaatze van *Sir*, en *Sir*, en, *zo het u belieft mijn Hr. Lovelace.* En nu hebben zij nog de onbeſcheidenheid om mij geluk te wenſchen met de herſtellinge van den *beſten Oom;* terwijl ik genoodzaakt ben om al zo wel in mijn ſchik te ſchijnen als zij, daar ik, zo het mij wat helpen mogt, wel kon gaen zitten en mijne oogen uitkrijten.

Ik had al in mijne verbeeldinge mijn rouw bedongen, naar het voorbeeld van een zeker buitenlands miniſter, die voor den dood of zelf de laatſte ziekte van Carel den II. zo als de eerzaame White Kennet ons vertelt, Blackwel-hall wel half le-

dig had gekogt van Rouw-ſtoffen —— Ten blijke, zo als de hiſtorijſchrijver het wil duiden, dat de monarch aan vergif zou ſterven, en dat de ambaſſadeur in het geheim was —— En egter, zo gek was ik, dat ik daarop geen agt ſloeg —— Wat duivel heeft iemand te doen met hiſtorien te leezen, zo hij met de voorbeelden, welke hij daarin vindt, zijn voordeel niet doet?

Dog dus, Jan, wordt 'er eene aanmerkinge van den ouden Pair beveſtigd, *Dat 'er zelden een ongeluk alleen koomt:* En dus ſluit

Uw dubbel-verdriet-hebbende

LOVELACE.

XXVII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Woensdag-Avond, den 28 Junij.

O *mijne waardſte Juffer* HOWE!

Nogmaal ben ik het ontvlugt —— Maar helaas! Ik, mijn *beſte deel*, ben 't niet ontkoomen! —— Och! uwe arme Clariſſa Harlowe! *Gij* zult mij ook haaten, vreeze ik! —— Nogthans zult gij niet, als gij alles te weeten koomt!

Dog niet meer van mij Zelve! Mijzelve die ver-

verlooren ben! Gij die 's morgens kunt opſtaen, om gelukkig te zijn, en gelukkig te maaken; en ter ruſt gaen u verheugende met uwe eigene herdenkingen, en in uw ongeſtoorden, onafgebroken ſlaap verkeerende met heiligen en engelen, de eerſte alleen reiner dan gij, voor zo verre zij het laſtig pak des lighaams hebben afgelegd; GIJ zult mijn onderwerp zijn, gelijk gij al lang, al lang, mijn eenig vermaak geweeſt zijt. En laat mij, met ſchroom van verre, mijne beminde Anna Howe eerbieden, en in *haar* overdenken hetgeen haare Clariſſa Harlowe voormaals was!

* *

Vergeef, O vergeef, mijn wildzang. De vreede mijns gemoeds is vernield. Mijn verſtand is geknakt. En welke uitſpoorige brabbeltaal moet gij leezen, zo gij u nu wilt verwaardigen om briefwiſſelinge met mij te houden, als voorheen!

O mijne beſte, mijne waardſte, mijne *eenige* vriendin! Welk een verhaal hebbe ik u te ontvouwen! ——— Maar nog al over het *Eigen*, dit ſnood, dit gehaat *Eigen!* ——— Ik zal het uitſchudden, zo het mogelijk is; en waarom zoude ik niet, nademaal ik denke dat ik, uitgezonderd één deugniet, niets zo zeer haate? Het Eigen zij van mij *Zelve* verbannen voor een oogenblik (want ik twijffele of het wel langer *wil*) om te verneemen naar een *waarder* voorwerp, mijne beminde Anna Howe! ——— Wier geeſt, geheel bekleed

met ſmetloos wit, bekoort en beſtraalt ——— Maar wat wilde ik dog zeggen?

* *

En hoe, mijne waardſte vriendin, na dit mengelmoes, 't welk ik weder doorgelezen hebbende, niet zou laaten afgaen, waare het niet om u te toonen wat een verbijſterd verſtand mijne beevende pen gebiedt te ſchrijven; *Hoe vaart gij?* Gij zijt zeer ziek geweeſt, ſchijnt het. Laat mij dog weeten, mijne waarde, dat gij *herſteld* zijt. Dat uwe Moeder wel is, eijlieve laat mij dat eens weeten, en wel ſpoedig. Deeze troost koomt mij zekerlijk toe; want indien het leeven niet *erger* is dan mengelwerk, zo moet ik nu een weinig wits genieten, daar ik niet anders dan zwart, geheel onvermengd akelig zwart, in eene lange, lange wijl, gezien hebbe.

* *

En waartoe dient alle deeze wilde wartaal zonder ſlot of zamenhang? Het is alleen om u te verzoeken dat ik weeten mag, hoe gij in ſtaat geweeſt zijt, en hoe gij nu vaart, door een regel gerigt aan Juffr. Rachel Clark, ten huize van Mr. Smith, een Handſchoen-winkel, in de Koningsſtraat, onder Covent-garden; welke (ſchoon mijn verblijf voor alle anderen verholen is) wel ter hand zal koomen aan —— *Uwe ongelukkige* — dog dit is niet genoeg ———

Uwe elendige

CLARISSA HARLOWE.

XXVIII.

XXVIII. BRIEF.

Juffr. HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

(*Het opſchrift, volgens onderrigtinge in den voorgaenden.*)

Vrijdag, den 30 Junij.

Juffer CLARISSA HARLOWE.

Gij zult u verwonderen een Brief van mij te ontvangen. Ik ben bedroefd over de groote verlegenheid, waarin gij ſchijnt te zijn. Zulk eene jonge Lady, van zo veel hoope, als gij waart! — Maar zie eens wat 'er koomt van zijne Ouderen ongehoorzaam te zijn!

Wat mij belangt; ſchoon ik deernis met u heb, nogthans heb ik veel meer deernis met uw arme Vader en Moeder. Zulk eene opvoeding als zij u gegeven hebben! zo veel fraaije zaaken als gij geleerd hebt! en zo veel vermaak als zij in u ſchepten! ——— En dat alles hiertoe gekoomen! ———

Maar eijlieve, Juffer, maak niet dat mijne Naatje mede ſchuldig wordt aan uwe fout; welke die van ongehoorzaamheid is. Ik heb haar menig en menigmaalen belaſt om geen briefwiſſeling te houwen met eene die zo een ligtvaardigen ſtap gedaan

daan heeft. Het kan haar geen goede naam geeven, ben ik wel verzekerd. Gij *weet* wel, dat ik haar dat belaſt heb; nogthans gaat gij te zamen al voort met briefwiſſelen, tot mijn zeer groot verdriet; want zij is daarover zeer korzel geweeſt, meer dan eens. *Kwaade zamenſpreekingen*, Juffer ——— Gij weet de reſt wel.

Het is raar, dat de luiden niet alleen voor zigzelven ongelukkig kunnen zijn, maar zij moeten juiſt haare vrienden en kenniſſen, welke door haare omzigtigheid zig voor haare miſſlagen gewagt hebben, in al zo grooten ongeluk bijkans inwikkelen als of zij voor zigzelven in diergelijke zig verloopen hadden. Dus zit mijne arme dogter den geheelen tijd in traanen en droefheid. En zij heeft haar eigen geluk waarlijk agter de bank geſteld, om dat *gij* ongelukkig zijt!

Indien zulke luiden, die haar eigen bederf zoeken, alleen nadeel konden lijden van ſtijfhoofdige doeningen, dan mogt het nog wat heen loopen: Maar, O Juffer, Juffer! wat hebt gij wel te verantwoorden, die zo veele harten bedroefd hebt, als u gekend hebben! De geheele Sexe is inderdaad eene wonde door u toegebragt: Want wie, buiten Juffer Clariſſa Harlowe, wierd van elk Vader en Moeder voorgeſteld tot een voorbeeld voor haare Dogters?

Ik ſchrijf een langen Brief, daar ik maar weinige woorden voorhad te zeggen; en dat wel om u het ſchrijven te verbieden aan mijne Naatje: En dit zo wel van wegens den valſchen ſtap die gij gedaan hebt, als om dat het haar arm hart maar zal bedroeven, en u geen nut doen. Indien

den gij haar derhalven lief hebt, zo ſchrijf niet aan haar. Uwe droevige Brief kwam in mijne handen, alzo Naatje niet t' huis was; en ik zal hem haar niet toonen: Want daar zou voor haar geen troosten aan zijn, indien zij hem zag, nog voor mij, wier vermaak zij is ——— Gelijk gij voormaals waart voor uwe Ouderen ———

Dog gij ſchijnt nu gevoels genoeg te hebben van uwe miſſlagen. ——— Zo gaat het met alle ligtvaardige dogters, als het te laat is. En hoe dwingen dan de gevolgen van haare eigenwillige hardnekkigheid en ſtijfhoofdigheid haar om haare ſlagveeren te laaten hangen!

Het kan wel dat ik te veel zeg. Waare het niet dat ik het gevoeglijk agt mijn gevoelen regt uit te ſpreeken tegen uw onbezonnenheid, zo als ieder zorgvuldig ouder betaamt te doen: En niemand meer dan

Uwe medelijdende en heilwenſchende Vriendin,

ANNABELLA HOWE.

Ik zend deezen door een bijzondere boode, die niet verder als Barnet weezen moet om zijne zaaken, dewijl het niet noodig zal zijn dat gij weerom ſchrijft; alzo ik weet dat gij wel van ſchrijven houdt: En ik weet insgelijks, *dat ongeluk de luiden klaagagtig maakt.*

XXIX.

XXIX. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffr.* HOWE.

Saterdag, den 1 *Julij.*

Laat mij toe, Madam, u nog met een weinig regelen laſtig te vallen, al waare het alleen om u te bedanken voor uwe beſtraffingen; welke niettemin verſche wonden hebben toegebragt aan een reeds doorgriefd hart.

Mijn Geval is een naar Geval. Het heeft omſtandigheden in zig, welke medelijden, en mogelijk een niet geheel ongunſtig oordeel daaromtrent verwekken zouden, indien die omſtandigheden bekend waaren. Dog het is mijn werk, en zal *al* mijn werk zijn, dat ik berouw hebbe over mijne feilen, en niet dezelve tragte te verkleinen.

Ook zal ik niet zoeken uw waardig gemoed te bedroeven. Indien *ik niet alleen nadeel kan lijden*, ik zal zo weinig deelgenooten als ik kan in mijn lijden betrekken. En ik nam inderdaad met geen ander beſluit de pen op, wanneer ik den Brief ſchreef, die u in handen is gevallen. Het was alleen om te weeten, en dat wel om eene heel bijzondere reden zo wel, als uit eene onbepaalde genegenheid, of mijne waarde Juffer Howe,

we, van welke ik in langen tijd niets vernomen had, ziek waare, zo als mij verteld was; en dat zo zijnde, hoe ze nu vaart. Dog mijne verongelijkingen nog verſch, en mijne wederwaardigheden bij uitſtek groot zijnde, drong het *Eigen-Zelf* zig ook in mijnen Brief. Wanneer men in ramp is, wendt des menſchen geeſt zig gaarn tot iedereen, welke hij zig verbeeldde of wenſchte zijne zaak zig aan te trekken, om medelijden en vertrooſtinge. —— Of, om mij beter en beknopter uit te drukken, met uwe eigene woorden, *Ongeluk maakt de luiden klaagagtig:* En aan wie dog, zo niet aan eene vriendin, kan de bedrukte klaagen?

Alzo Juffer Howe niet t' huis was, toen mijn Brief kwam, vleije ik mij, dat ze herſteld is. Dog het zou mij eenig genoegen geeven zo ik onderrigt mogt worden, of zij *ziek geweeſt is.* Nog een regel van *uwe* hand zou al te groot eene gunſt zijn. Dog indien het u behaagen mogt den een of anderen dienſtboode te beveelen om *ja*, of *neen* te antwoorden op die vraag, zal ik u niet verder laſtig vallen.

Niettemin moet ik verklaaren, dat de vriendſchap van mijne Juffer Howe alle de trooſt was, dien ik had of verwagtede te hebben in deeze wereld; en een regel van haar zoude eene verſterkende verkwikkinge voor mijn bezwijkend hart geweeſt zijn. Oordeel dan eens, waardſte Madam, hoe noode ik uw verbod moet gehoorzaamen —— Maar egter, ik zal het tragten te gehoorzaamen; ſchoon ik gehoopt zoude hebben, zo wel van wegens den aart van 't geen tuſſchen Juffer Howe en mi

mij gewiſſeld is; als van wegens *haare* beveſtigde deugd, dat zij niet beſmet zou kunnen worden van *Kwaade zamenſpreekinge*, al hadde zij tot een of twee Brieven verlof gehad. Dit, evenwel, verge ik niet, als die agte niets anders te doen te hebben, dan God te bidden (die mij, zo ik hoope, nog zijne genade niet onttrokken heeft, hoewel het hem behaage zijne regtvaardigheid bot te vieren over mijne fouten) dat hij mij een regt verbrijzelden geeſt verleene, indien die nog niet reeds genoeg verbrijzeld is, en dan in zijne bermhartigheid opneeme

De ongelukkige

CLARISSA HARLOWE.

Twee gunſten nog, goede Madam, hebbe ik van u te ſmeeken. —— De eerſte; — dat gij niemand van mijne nabeſtaenden wilt laaten te weeten koomen, dat gij iets van mij vernomen hebt. De andere, ——— dat geen leevend ſchepzel kennis mag krijgen, waar men naar mij verneemen, of hoe men mij beſchrijven kan. Dit is een ſtuk, waarin ik meer belang hebbe dan ik kan uitdrukken. —— Om kort te gaen, mijne behoudenis voor verdere onheilen kan daarvan afhangen.

XXX. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan* HANNA BURTON.

Donderdag, den 29 Junij.

Mijne goede HANNA,

Zeldzaame dingen zijn mij overgekoomen, zedert dat gij uit mijnen dienſt ontſlagen zijt (zo bitterlijk tegen mijnen wil) en uwe bitze mededienſtmaagd op mij wierd aangeſteld te paſſen. Dog dat moet nu alles vergeten worden ———

Hoe vaart gij, mijne Hanna? Zijt gij van uwe ziekte herſteld? Zo ja, zoudt gij ook zin hebben om bij mij te koomen en te blijven? Of *kunt* gij wel gevoegelijk?

Ik ben een zeer ongelukkig ſchepzel, en geheel onder vreemden zijnde, zoude ik *u* gaarn bij mij hebben, van welker Getrouwheid en Lieſde ik zo veele aangenaame proeven gehad hebbe.

Bij leeven of ſterven, zal ik het tragten met u goed te maaken, mijne Hanna.

Zo gij herſteld zijt, gelijk ik hoope, en zo gij eenen goeden dienſt hebt, zou het kunnen gebeuren dat zij u toeſtonden om eens uit den dienſt te gaen, en iemand anders in uwe plaatze te laaten koomen *voor eene maand of zo:* En tegen dien tijd, hoope ik, dat ik wel bezorgd zal zijn,

en dat gij dan in uwen dienſt kunt wederkeeren.

Laat geen van mijne vrienden eenige kennis krijgen van deeze mijne begeerte; het zij gij kunt koomen, of niet.

Ik ben ten huize van Mr. Smith, in een Kouſe-en Handſchoen-winkel, in de Konings-ſtraat, onder Coventgarden.

Gij moet aan mij het opſchrift maaken onder den naam van Rachel Clark.

Koom dog, mijne goede Hanna, zo gij kunt, bij uwe arme jonge juffrouw, die altoos agtinge voor u had, en altoos zal hebben, het zij gij koomt of niet.

Ik zende deezen aan uwe Moeder te St. Albans, als niet weetende waar ik u beſchrijven moeſt. Zend mij een regel weerom, op dat ik mag weeten waarop ik mij verlaaten kan: En ik zal dus zien, dat gij uwe mooije hand niet hebt vergeten, welke gij, in gelukkige dagen, geleerd hebt van

Uw opregte Vriendin,

CLARISSA HARLOWE.

XXXI.

XXXI. BRIEF.

HANNA BURTON. *Ten antwoord.*

Maandag, den 3 Julij.

Wel Eedle Madam,

Ick heb het ſchreive nog niet vergeete, en noit zel ick iets vergeete dat gij, meine waarde jonge Leddy, zoo goedt geweeſt zeit om mij te leere. Ik ben zeer bedroeft over uw ongelukke, meine waartſte jonge Leddy; zoo bedroeft dat ick niet weet hoe ick het make zel. Van herten gaarne wou ick dat ick in ſtaat was om bij u te koome. Dog ik ben inderdaad niet in ſtaat geweeſt om uit mein ſtee te koome hier te mein Moeders, den heelen teit door ſedert ick ben genootſaakt geweeſt uit mein dienſt te gaane met Verkouwenheid en Jiegt, waardeur ick gans en al reddeloos ben geworde! Ick zel nacht en dag voor je bidde, mein waardſte, mein bemintſte, mein goedſte jonge Leddy, die zoo ſlecht behandelt bent; en het is me zeer leet dat ick niet ken koome om je te helpen en te diene; waartoe mein hert altoos zel geneege zein, als het maar in me macht was: Die ben

Tot je orders

Uw onderdaanigſte Dienareſſe

HANNA BURTON.

XXXII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffr.* JUDITH NORTON.

Donderdag, den 29 van Junij.

Mijne waarde Juffr. NORTON,

Ik vervoege mij tot u na een zeer lang ſtilzwijgen ('t welk evenwel niet uit gebrek van Liefde of Plgtmaatigheid voortkwam) voornaamlijk om u te verzoeken, dat gij mij voldoeninge wilt geeven omtrent twee of drie ſtukken, welke ik heel veel belang hebbe om te weeten.

Mijn Vader, en de geheele familie, ben ik onderrigt, ſtaen heden, naar gewoonte, te zijn ten huize van mijnen Oom Harlowe. Eij lieve geef mij eens kennis, of zij daar geweeſt *zijn?* En of zij vrolijk waaren bij deeze jaarlijkſche gelegenheid? Als mede, of gij ook gehoord hebt van eenige reize, of voorgenomene reize, van mijn Broeder, in gezelſchap met Capitein Singleton, en den Hr. Solmes?

Zeldzaame dingen zijn mij overgekoomen, mijne waarde, braave, en moederlijke vriendin —— Zeer zeldzaame dingen! —— De Hr. Lovelace heeft zig als een zeer barbaarſch en ondankbaar karel tegen mij gedragen. Maar, God zij geloofd, ik ben zijne handen ontvlooden. Dewijl ik onder vol-

volſtrekt vreemde menſchen ben (ſchoon eerelijke luiden, denke ik) hebbe ik aan Hanna Burton geſchreeven om tot mij te koomen en bij mij te weezen. Indien het goed menſch u eens ontmoeten mogt, moedig haar dog wat aan om bij mij te koomen. Zij weet wel, dat ik altoos voorneemens was om haar te hebben: Dog ik hoopte dat het zijn zou in gelukkiger omſtandigheden.

Zeg niets aan iemand van mijne vrienden, dat gij eenige tijdinge van mij gekreegen hebt.

Eijlieve — Zoudt gij ook denken, dat mijn Vader zig zou laaten beweegen, indien ik 'er hem met eenen Brief om ſmeekte, om mij te ontheffen van den zwaaren vloek, welken hij mij heeft opgelegd toen ik van Harlowe-plaatze afging? Geen andere gunſt kan ik van hem verwagten: Dog dewijl dezelve naar de letter vervuld is ten aanzien van mijne verwagtingen in dit leeven, hoope ik dat men denken zal, dat deszelfs uitwerkinge verre genoeg geloopen heeft; en mijn hart is zo flaauw —— Het is zeer flaauw! —— Dog om den wil van mijn Vader zelven —— Wat *moet* ik zeggen? —— Inderdaad ik weete naauwlijks hoe ik mij moet uitdrukken over dit droevig onderwerp! —— Dog het zal mijn geeſt geruſt ſtellen, zo ik daarvan ontſlagen worde.

Ik vreeze dat *mijne Armen*, zo als ik gewoon was die goede menſchen te noemen, welker noodruft ik door uwe getrouwe handen te hulpe kwam, mij zedert eenigen tijd gemiſt hebben. Dog nu, helaas! ben ik zelve arm. Het is geen geringe verzwaaringe van mijne ſchuld, en van mijn verdriet, dat ik met zulke neigingen als God mij ge-

geven heeft, het buiten mijne magt gebragt hebbe om dat goed te doen, waartoe ik voormaals met vermaak kon denken dat ik gebooren was. Het is een droevig ding, mijne dierbaarſte Juffr. Norton, die talenten voor onszelve en voor de wereld, door onze eigene onbedagtzaamheid, nutloos te maaken, welke de Voorzienigheid ons, ten dienſte van beide, heeft toebetrouwd.

Dog deeze bedenkingen koomen nu te laat; en miſſchien behoorde ik dezelve voor mij alleen gehouden te hebben. Gun mij, evenwel, te hoopen, dat gij mij nog bemint. Ik bidde u, gun mij deeze hoope. En dan zal ik, niettegenſtaende mijne ongelukken, die mij ondankbaar hebben doen ſchijnen jegens de goedertierene en regt moederlijke zorgen, welke gij van mijne wieg af voor mij gedragen hebt, het geluk hebben van te denken, dat 'er *Een* braaf menſch is, die geen haat heeft tegen

De ongelukkige

CLARISSA HARLOWE.

Groet dog mijnen zog-broeder. Ik hoope dat hij bij aanhoudinge onderdaanig en goed jegens u is.

Gelieft het opſchrift te maaken aan Rachel Clark, ten huize van Mr. Smith, in de Konings-ſtraat, onder Coventgarden. Maar van deezen weg om mij te beſchrijven moet gij een volſtrekt geheim maaken.

XXXIII.

XXXIII. BRIEF.

Juffr. NORTON. *Ten Antwoord.*

Saterdag, den 1 van Julij.

Uw Brief, mijne waardſte jonge Lady, ſnijdt mij door het hart! Waarom wilt gij mij alle uwe wederwaardigheden niet te kennen geeven? —— Nogthans hebt gij ook genoeg gezegd!

Mijn Zoon is zeer goed jegens mij. Voor eenige uuren wierd hij met eene ongeſteldheid van koorts bevangen. Dog ik hoope dat het wel gelukkig zal afloopen, indien zijn ijver in zijn werk hem dien uitſlag wil geeven, welken zijn goede meeſter bereid is om hem te gunnen. Hij biedt u zijnen dienſt, en ſtortede zijne traanen op het hooren leezen van uwen droevigen Brief.

Men heeft u kwaalijk onderrigt, als of uwe familie ten huize van uwen Oom Harlowe waare. Dat was hun oogmerk gantſch niet. En de dag wierd in't geheel niet gevierd. Zij zijn, trouwens, niet buiten 's huis geweeſt, dan alleen naar kerk (en dat maar driemaalen) den geheelen tijd zedert den dag dat gij zijt weggegaen. —— Een ongelukkige dag voor hen, en voor alle die u kennen! —— Voor mij, daar ben ik van verzekerd, wel inzonderheid! ——— Mijn hart ſchreit nu meer en meer over u.

Ik hebbe geen woord gehoord van zulk eene

reize, als waarvan gij meldt, van uwen Broeder, Capitein Singleton, en den Hr. Solmes. Daar is wel eenige praat geweeſt als of uw Broeder eens zou reizen naar zijne Noorderlijke Goederen: Dog ik hebbe daarvan nu in eenigen tijd niet gehoord.

Ik vreeze, dat men geen Brief van u zal willen ontvangen. Het ſmert mij dat ik u dit moet zeggen, mijne waardſte jonge Lady. Geen kwaad zo groot kan u zijn overgekoomen, hetwelk zij niet *verwagten* van u te zullen hooren; zo groot is hun afkeer tegen den ondeugenden man, en zo ſlegt is zijn character.

Ik kan niet anders dan ongunſtige gedagten hebben van hunne onvergeevelijkheid: Dog men kan over anderen niet oordeelen naar zigzelve. Niettemin zal ik 'er bijvoegen, dat, indien gij te doen gehad hadt met zulke zagte geeſten als uw eigen, of, gelijk ik wel durve zeggen, als den mijnen, deeze onheilen nog hun, nog u ooit zouden zijn overgekoomen. Ik kende uwe deugd, en uwe deugdlievendheid, van uwe wieg zelf af; en ik twijffelde niet of *die* zou wel, met Gods genade, altoos de wagt over u houden. Dog gij kondt nooit gedrongen worden; en daar was ook geen reden om u te dringen —— Zo edelmoedig, zo voortreffelijk, zo beſcheiden —— Maar hoe doet mijne Liefde voor uwe beminnelijke hoedanigheden mijn druk vermeerderen; gelijk deeze herdenkingen den uwen moeten doen!

Gij zijt ontvlugt, mijne waardſte Juffer —— Gelukkiglijk, hoope ik —— Dat is te zeggen, met uwe Eere —— Anders, hoe groot moet

uwe

uwe elende zijn! —— Nogthans uit uwen Brief vreeze ik voor het ergſt.

Ik koome zeer zelden op Harlowe-Plaatze. Het huis is het huis niet meer dat het plegt te zijn, zedert gij daaruit gegaen zijt. Daarbij zijn zij *zo* onbeweegelijk geſtreng! En, dewijl ik niet ſtraf en hard kan ſpreecken van het bemind kind van mijn *hart* zo wel, als *boezem*, neemen zij niet *kwaalijk* dat ik 'er weg blijve.

Uwe Hanna is voor eenigen tijd ziek uit haaren dienſt gegaen; en dewijl zij nog al bij haare Moeder te St. Albans is, vreeze ik dat zij nog ziek blijft. Dat zo zijnde, voor zo verre gij onder vreemde menſchen zijt, en ik u voor tegenwoordig niet kan aanmoedigen om in *deeze* ſtreeken te koomen, zal ik het van mijn pligt agten om mij bij u te vervoegen (men mag het neemen zo men wil) zo dra maar de ongeſteldheid van mijn Thomasje het zal toelaaten; hetwelk ik hoope dat wel haaſt zal lukken.

Ik hebbe nog een weinig gelds bij kas. Gij zegt, dat gij nu *zelve arm zijt*. —— Hoe bitter zijn die woorden van eene die eigendom heeft en gewend is aan overvloed! —— Wilt gij wel zo goed zijn om dat van mij te neemen, mijne beminde jonge Lady? —— Het meeſt is van uwe eigene weldaadigheid aan mij. En ik zou mij vereerd agten, zo ik het aan zijne oorſpronglijke eigenaarſe mogt te rug geeven.

Uwe armen zegenen u, en bidden geduurig-lijk voor u. Uwe laatſte weldaaden hebbe ik zo aangelegd, en zij zijn zo gezond geweeſt, en hebben zo geſtadig werk gehad, dat zij het nog heb-

ben uitgehouden; en wel zullen uithouden, tot dat 'er weder gelukkiger tijden koomen, om welke ik onophoudelijk bidde.

Mag ik u ſmeeken, mijne waardſte jonge Lady, om alle die hulpmiddelen bij der hand te neemen, welke vroome menſchen, gelijk als gij, uit den GODSDIENST trekken, ter opbeuringe onder hunne rampen. Uw lijden mag zo zwaar zijn als het wil, ik ben verzekerd dat gij onſchuldig zijt ten aanzien van uwe oogmerken. Dus wees niet mismoedig. Niemand wordt in zwaarder lijden gebragt dan hij *kan*, en derhalven *behoort* te verdraagen.

Wij verſtaen de wegen der Voorzienigheid niet, nog welke wijze einden die mogelijk bedoele te bevorderen met zijne, zo het ſchijnt, geſtrenge bedeelingen omtrent zijne arme ſchepzelen.

Weinige lieden hebben grooter reden om dit te zeggen dan ik zelve. En nademaal wij in rampſpoed veeltijds meer trooſt trekken uit Voorbeelden, dan uit Leſſen, zult gij mij wel toelaaten dat ik u mijn lot in de gedagten brenge: Want wie had ooit grooter deel van tegenſpoeden, dan ik?

Om niet te ſpreeken van het verlies van eene voortreffelijke Moeder, in een tijd des leevens waarin men de moederlijke zorg het meeſt van nooden heeft; de dood van eenen dierbaaren Vader, die een cieraad voor zijne bedieninge was (en die mij bekwaam gemaakt had om zijn ſchrijver en klerk te zijn) juiſt zo als hij uitzigt kreeg op eene bevorderinge, welke zijne familie een ruim beſtaen zou verleend hebben, ſliet mij vriendloos uit in

in de wijde wereld; wierp mij eenen zeer zorgloozen, en hetgeen nog veel erger was, eenen zeer wreveligen man toe. Arme man! ——— dog hij wierd lang genoeg geſpaard, God dank, in eene langduurige ziekte, om berouw te toonen van zijne verwaarloosde gelegenheden, en loſſe beginzelen; waaraan ik altoos met genoegen gedagt hebbe, ſchoon ik in dies te verlegener ſtaat bleef zitten, van wegens zijne koſtbaare ziekte, en hoogzwanger was, toen hij ſtierf, van mijn Thomasje.

Dog deeze omſtandigheid juiſt, welke ik voor de ongelukkigſte agtede, waarin ik kon overblijven (zo bijziende is de menſchlijke voorzigtigheid) wierd het gelukkig middel om mij aan te prijzen bij uwe Moeder, die uit aanmerkinge van mijn goeden naam, en uit medelijden met mijne zeer kommerlijke omſtandigheden, mij toeliet, alzo ik 'er conſcientie-werk van maakte om van mijn arm jongetje af te ſcheiden, om beide u en hem te zoogen, als maar weinige dagen de eene na den anderen gebooren. En zedert hebben mij in mijnen nederigen ſtaat nooit eenige van die zegeningen ontbroken, waarmede God mij geleerd heeft vergenoegd te zijn.

En ik hebbe niet geweeten wat eene heel zwaare droefheid waare, van den dag af dat mijn arme man geſtorven is, tot op den dag dat uwe ouders mij te kennen gaven, hoe vaſt zij beſlooten hadden dat gij den Hr. Solmes hebben zoudt; wanneer ik niet alleen kennis kreeg van uwen weerzin in hem, maar ook hoe onwaardig hij uwer waare: Want toen begon ik voor de gevolgen

gen te vreezen van eenen zo edelmoedigen geeſt te dwingen; en tot dien tijd toe vreesde ik geheel niet voor den Hr. Lovelace, al hoe aantrekkelijk zijn perſoon, en ſchoonſchijnende zijne zeden en voorkoomen waaren. Want ik was verzekerd dat gij hem nooit zoudt neemen, indien hij u geen goede reden gave om van zijne Hervorminge overtuigd te zijn; nog voor dat uwe vrienden daarover zo wel voldaen waaren als gij zelve. Dog dat ongelukkig misverſtand tuſſchen uwen Broeder en den Hr. Lovelace, en hunne zo heftige zamenſpanninge om u den Hr. Solmes op te dringen, heeft al dat kwaad gedaen, 't welk u en hun zo dier is te ſtaen gekoomen, en mij arme mijne ruſt gekoſt heeft! O wat heeft deeze ondankbaare, deeze dubbel ſchuldige man niet te verantwoorden!

Niettemin weet gij niet, wat God nog voor u heeft weggelegd! ——— Dog indien gij alle uwe dagen lang hier ſtaet geſtraft te worden, tot een voorbeeld, in een geval van zo veel aangelegenheid, wegens uwen eenen valſchen ſtap; zo gelief te bedenken, Dat dit Leeven maar een Staat is van Beproevinge; en indien gij in hetzelve Gelouterd wordt, zult gij dies te gelukkiger zijn. En ik twijffele niet, of gij zult *hiernamaals* dies te hooger Belooninge krijgen, indien gij u *hier* aan den Wille der Voorzienigheid, met Geduld en Gelatenheid onderworpen hebt.

Gij ziet, mijne waardſte Juffer Claartje, dat ik geen zwaarigheid maake van den ſtap, dien gij gedaen hebt, een valſchen ſtap te noemen. In *u* was dezelve min verſchoonelijk, dan die in eenige an-

andere jonge Lady zou geweeſt zijn; niet alleen van wegens uwe verhevener talenten, maar ook van wegens de ſtrijdigheid van *uw* character met het *zijne:* Zo dat indien gij al zo veel geſard waart om uws Vaders huis te verlaaten, het niet met hem behoefde geſchied te zijn. Nog behoefde ik, trouwens, waare het niet ten blijk van mijne *onzijdige* Liefde, dit aan u geſchreeven te hebben (a).

Na dit gezegd te hebben, zal het onvriendlijk, en miſſchien tegenwoordig ontijdig mogen ſchijnen, dat ik betuige het mij leed te zijn, dat gij mij niet voor deezen tijd met een regeltje hebt begunſtigd. Nogthans indien gij bij u zelve uw ſtilzwijgen met reden kunt verantwoorden, durve ik zeggen dat ik mij voldaen behoore te houden; want ik ben verzekerd dat gij mij bemint: Gelijk ik u ook eere en beminne beide, en zulks altoos zal doen, en wel te meer wegens uwe tegenſpoeden.

Een trooſt, dunkt mij, dat ik hebbe, zelf wanneer ik mij bedroeve over uwe rampen; en dat is, dat ik geen een jong menſch kenne, die zo welgeſchikt is, om te helderder uit te blinken wegens de beproevingen door welke zij geoeffend mag worden. En egter is het een trooſt, die uitloopt op de vermeerderinge van mijne ſmerten we-

(a) Juffr. Norton, die alleen uit het opgeeven en de ſmaadredenen der familie haar oordeel kon opmaaken, wiſt niet dat Clariſſa een beſluit genomen had om niet met den Hr. Lovelace weg te gaen; nog hoe veel vlijt zij had aangewend om zig te voorzien van *eenige andere* beſchermінge dan de zijne, wanneer zij vreesde, dat zo zij bleef, 'er voor haar geen middel was om het trouwen met den Hr. Solmes te ontkoomen.

wegens uwe verdrukkingen, dewijl gij met eenen geeſt gezegend zijt die zo wel in ſtaat is om Voorſpoed te verdraagen, en om allen die u omringen daarvan het voordeel te doen genieten! ——— *Wee hem!* ——— O die ondeugende, ondeugende karel! —— Dog ik zal mij te binnen houden tot dat ik meer te weeten koome.

Alles nog weder overdenkende, wat uwe zwaarmoedige Brief in zig behelſt, en vreezende, wegens de zagtheid van uw gemoed, en de beminnelijkheid van uwe perſoon, en uwe jeugd, voor de verdere ongelukken en ongemakken waaraan gij mogelijk zoudt kunnen onderworpen worden; zo kan ik niet ſluiten zonder u om verlof te verzoeken van bij u te mogen koomen, en dat wel op eene zeer ernſtige wijze —— En ik ſmeeke u dat gij mij hetzelve niet weigert, uit hoofde van iets 't welk *mij zelve* aangaet, of zelf van de ongeſteldheid van mijn *ander* bemind kind; indien ik u of nut of trooſt kan aanbrengen. Al waare het maar, mijne waardſte jonge Lady, voor twee of drie dagen, laat toe dat ik bij u koome, ſchoon mijns Zoons ziekte mogt toeneemen, en mij dwingen om weder naar huis te trekken na het verloop van die twee of drie dagen. ——— Ik herhaale insgelijks mijn verzoek, dat gij de kleine ſom van mij wilt opeiſchen, die ik nog in handen hebbe van uwe weldaadigheid aan uwe Armen, zo wel als die gij beſteed hebt aan

Uwe altoos-liefhebbende en getrouwe Dienaares,

JUDITH NORTON.

XXXIV.

XXXIV. BRIEF.

Juffer CL. HARLOWE, *aan Lady* ELISABET LAWRANCE.

Donderdag, den 29 van Junij.

Madam,

Ik hoope dat gij de vrijmoedigheid verſchoonen zult van deezen aan u te zenden, in eene die de eere niet heeft van perſoonlijk bij u bekend te zijn, alhoewel gij veel moet gehoord hebben van Clariſſa Harlowe. Het is alleen om u te ſmeeken om de gunſt van een regel of twee van de hand uwer Ladyſchap (met de naaſte poſt zo het wel voegelijk geſchieden kan) ten antwoord op de volgende vraagen.

1. Of gij een Brief geſchreeven hebt, gedateerd, zo als ik tot memorie hebbe aangetekend, op Woensdag den 7 Junij; waarin gij uwen Neef Lovelace geluk wenſcht met zijn onderſteld Huwelijk, als zijnde u verhaald van Mr. Spurrier, den Rentmeeſter van uwe Ladyſchap, als uit den mond van eenen Capitein Tomlinſon: ——— En waarin gij den Hr. Lovelace beſtraft, als zig hebbende ſchuldig gemaakt aan kleinagtinge enz. voor zo verre hij geen berigt van zijn Trouwen aan uwe Ladyſchap

ſchap en de familie had laaten toekoomen?

2. Of uwe Ladyſchap ook ſchreef aan Juffer Montague om te Reading bij u te koomen en u te vergezellen naar het huis van uwe Nigt Leeſon in de Albemarle ſtraat; alzo gij verpligt waart om in de ſtad te zijn wegens *uw oud proces voor de Kanſelaarij*, heugt mij, zijn de woorden? En of gij uwen Neef beſcheiddet daar bij u te koomen tegen Zondag-avond den 11den?

3. Of uwe Ladyſchap en Juffer Montague ook op dien tijd *zijn* in de ſtad gekoomen? En of gij, 's Maandags, naar Hamſtead gereeden zijt in eene gehuurde koets met vier paarden, alzo de uwe herſteld wierd; en van daar een jong ſchepzel medenamt naar ſtad, welke gij daar een bezoek gegeven hadt?

Uwe Ladyſchap zal wel waarſchijnelijk giſſen dat deeze vraagen niet gedaen worden om redenen, die gunſtig zijn voor uwen Neef Lovelace. Dog het antwoord mooge zijn hoe het wil, het kan *hem* geen ſchaade, nog *mij* eenig goed doen; alleen denke ik dat ik het eenigzins verſchuldigd ben aan mijne voorgaende hoope (hoe zeer ook daarin bedroogen) en aan Liefde zelf, dat een perſoon, van welken ik voormaals genegen was beter gedagten te hebben, zo overmaatig ondeugend niet bevonden worde, dat hij, in *allen* gevalle, zig niet bekreune aan het waarheid-ſpreeken, hetwelk een onvermijdelijk vereiſchte is in het character van een edelman.

Ge-

Gelief het opſchrift, Madam, dus aan mij te maaken (en hetzelve voor tegenwoordig als een geheim te houden) om afgegeven te worden aan de Belle-Savage op Ludgate-hill, tot dat die daarvan daan gehaald worde. Ik ben

Uwer Ladyſchap's ootmoedigſte Dienaares,

CLARISSA HARLOWE.

XXXV. BRIEF.

Ladÿ ELISABET LAWRANCE, *aan Juffer* CL. HARLOWE.

Saterdag, den 1 *van Julij.*

Waarde Madam,

Ik vinde, dat het in allen deele zo niet is als het behoort tuſſchen u en mijnen Neef Lovelace. Het zal mij en allen zijnen vrienden zeer ſmertlijk zijn, zo hij zig ſchuldig heeft gemaakt aan eenige voorbedagtlijk bedreevene ſnoodheid tegen eene Lady van uw character en verdienſte.

Wij zijn lang in verwagtinge geweeſt van gelegenheid te mogen hebben om u en ons zelven geluk te wenſchen met eene gebeurtenis, naar welke van ons allen met den grootſten ernſt gewenſcht wordt; nademaal alle onze hoope op *hem*, geveſtigd is op het vermogen 't welk *gij* over hem hebt;

hebt: Want zo ooit een man eene vrouw aanbad, is hij die man, en gij, Madam, zijt die vrouw.

Juffer Montague heeft, in haaren laatſten Brief aan mij, ten antwoord op eenen door mij aan haar gezonden met eene Vraag, of zij, uit zijnen mond, ook wiſt, of hij u de uwe noemen kon, of waarſchijnelijk die eere haaſt genieten zoude, deeze woorden: „ Ik weete niet wat ik van mijnen Couſijn Lovelace zeggen moet, ten aanzien van het ſtuk, waaraan uwe Ladyſchap zig zo veel laat gelegen zijn. Zomtijds zegt hij, Dat hij inderdaad getrouwd is aan Juffer Cl. Harlowe: Op andere tijden, dat het haare eigene ſchuld is, indien 't zo niet zij. ——— Hij ſpreekt van haar niet alleen met Liefde, maar met Eerbied: Bekent egter, dat 'er eenig misverſtand tuſſchen hen is; maar belijdt dat zij geheel buiten ſchuld is. Een engel, en geen vrouw, is zij, zegt hij: En dat geen man, die 'er leeft, haarer waardig zijn kan. „ ———

Dit is hetgeen mijne Nigt Montague ſchrijft.

God geeve, mijne waardſte jonge Lady, dat hij u zo ijzelijk niet mag beleedigd hebben, dat gij het hem *niet kunt* vergeeven. Indien gij niet alreeds getrouwd zijt, en weigert de zijne te worden, zal ik alle hoope verlooren geeven, dat hij ooit zal trouwen, of de man worden, welke ik wenſche dat hij waare. Dat zal ook Lord M. Dat zelve zal ook Lady Sara Sadleir.

Ik zal nu uwe vraagen beantwoorden. Dog ik weete inderdaad naauwlijks wat ik ſchrijven moet, uit vreeze van de ongelukkige twiſt tuſſchen ulieden nog meer te verwijderen. Dog egter heeft zulk

zulk eene jonge Lady regt om alles van mij te vorderen. Dit dan is mijn antwoord.

Ik hebbe geen Brief aan hem geſchreeven op of omtrent den 7deu Junij.

Nog ik, nog mijn Rentmeeſter, kennen zulk een man als Capitein Tomlinſon.

Ik hebbe niet aan mijne Nigt geſchreeven om te Reading bij mij te koomen; nog om mij te vergezellen naar mijne Nigt Leeſon's in de ſtad.

Mijn proces voor de Kanſelaarij, ſchoon het gelijk de meeſte daarvoor hangende van langen duur zij, is niettemin nu zo wel aan den gang, dat het mij geen reden kan geeven om naar ſtad te koomen.

Nog ben ik in zes maanden in de ſtad geweeſt: En te Hamſtead niet in verſcheidene jaaren.

Nog zal ik eenigen trek hebben om naar ſtad te gaen, ten zij om mijn eerbewijs van gelukwenſchinge af te leggen bij Mevr. Lovelace. Bij welke gelegenheid ik 'er met het grootſt pleizier zou koomen; en dan zoude ik hoopen op de gunſt van mij uw gezelſchap te verleenen te Glenham-Burg, voor eene maand ten minſten.

De reden van uw onderzoek mag zijn welke zij wil, mag ik u bidden, mijne waarde jonge Lady, om den wille van Lord M. om mijnentwille; om den wille van deezen loſſen man, ten aanzien van zijne ziel zo wel als lighaam; en om den wil van onze geheele familie; dat gij dit antwoord niet laat ſtrekken ter verwijderinge van geſchillen,

zo verre dat gij hem zoudt afflaen, indien hij niet alreeds de eere heeft van u de zijne te noemen; gelijk ik bedugt ben dat hij niet heeft, dewijl gij onderteken met den naam van uwe familie.

En gun mij hier mijne bemiddelinge u aan te bieden, om het geſchil tuſſchen u te beſlegten, het moge zijn hoe het wil. Uwe zaak, mijne waarde jonge Lady, kan niet in handen van eenig leevend menſch worden aanbetrouwd, welke meer is toegewijd ten uwen dienſt, dan in die van mij die *met opregte hoogagtinge* ben

Uwe ootmoedige Dienaares,

ELIS. LAWRANCE.

XXXVI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffr.* HODGES.

Enfield, den 29 van Junij.

Juffr. HODGES,

Ik ben eenigzins genoodzaakt om aan u te ſchrijven, alzo ik niemand hebbe onder mijne nabeſtaenden, aan welke ik ſchrijven durve, of een regel van dezelve hoopen zo ik het al deed. Het is maar ter beantwoordinge van eene vraag: Hierin beſtaende;

Of

Of gij zulk een Man kent als Capitein Tomlinſon? En zo ja, of hij zeer gemeenzaam is met mijnen Oom Harlowe?

Ik zal zijn perſoon beſchrijven, of hij, mogelijk, onder een ander naam ging bij u lieden; ſchoon ik ook geen reden weete waarom dit zo zijn zou.

„ Hij is een mager, langagtig man, een wei-
„ nig pok dalig; bleek van kleur. Vijftig jaaren
„ oud, of wat meer. Van een goed voorkoomen
„ als hij zijne oogen opſlaet. Hij ſchijnt een ern-
„ ſtig man te zijn, en een die de wereld kent.
„ Zijn hoofd duikt een weinig in zijne ſchouders.
„ Hij is uit Berkſhire van daan. Zijne vrouw uit
„ Oxfordshire; en hij heeft verſcheidene kinders.
„ Hij kwam voor eenigen tijd met der woon in u-
„ we ſtreek uit Northamptonshire. „

Ik moet van u verzoeken, Juffr. Hodges, dat gij nog mijnen Oom, nog eenigen van mijne nabeſtaenden, te weeten doet, dat ik aan u ſchrijve.

Gij plegt te zeggen, dat gij gaarn gelegenheid zoudt willen hebben om mij dienſt te doen. Dat was, het is waar, in mijn voorſpoed. Dog ik durve zeggen, dat gij het mij niet zult weigeren in een bijzonder ſtuk, waarin gij mij zult verpligten, zonder uzelve te benadeelen.

Ik verſtae, dat mijn Vader, Moeder, en Zuſter, en ook, denke ik, mijn Broeder, en mijn Oom Antonij, op deezen dag ten huize van mijn Oom Harlowe ſtaen te weezen. God bewaare hen alle, en geeve dat zij zig nog op veele gelukkige Verjaardagen verblijden mogen! Gij zult mij wel

zes woorden willen ſchrijven over den ſtaat van hunne gezondheid.

Maak het opſchrift, om eene bijzondere reden, aan Juffr. Dorothea Salcomb, Om af te geeven aan de Herberg de Vier Zwaanen, in de Bisſchops-poort-ſtraat tot hij worde afgehaald.

Gij kent genoeg mijne hand, zo al niet de inhoud van den Brief genoegzaam waare om mij te verſchoonen van mijn naam, of eenige andere onderteekeninge hier onder te ſtellen, dan die van

Uwe Vriendin.

XXXVII. BRIEF.

Juffr. HODGES. *Ten Antwoord.*

Saterd. den 1 *Julij.*

Madam;

Ik ſend je ien andword, ſoo als je van mij begeerde. Mein Heer is niet bekent met ſukke man. Ick ben ferſeckert dat ſukke man noit an ons huis eweeſt heit. En mein Heer gaat hiel ſelden uit. Hij heit gien luſt om uit te gaane. Want wat iſt? Je hartnekkicheit maakt heurluij niet graag om mekaar te ziene. Mein heers Verjaaring worde noit van te fooren ſoo gefiert: Want dar is hier niet en leevendige Siel; en mein Heer doet niemedal dan

ſug-

ſugten en ſteene as hij denkt hoe het plag te weeze.

Ick froeg mein Heer, of hij ſukke man kend as ien Captein Tommelijnſon? Maar ick ſeij niet warom ick het froeg. Hij ſeij, Neen hij; toch niet.

Dit is ſeeker ummers niet ién pots of bedriegerij die teugen mein Heer gebrouwen wort van ién ſeekere Tommelijnſoon ——— Me weet niet wat geſelſchap gij gedwonge bent gewees te houde, zundt je wegging, asje weet, Madam; Ekſchuſeer mij, Maddam; doch Londen is en beſtige plaas; die Jonkr Loveles is ien duivel (al ſiet hij 'er noch zo wel uit as ién hupſchen edelman) ſoo as ick alle menſe heb hore ſegge; en ſoo as ick denk dat je nou al ſel hebbe befonde.

Ick fertrou, Maddam, dat je mein Heer gien quaat ſel laate overkoome, ſoo jet wiſt, van ienig mens, die mocht preetendeere met hem bekent te weeſe: Mar uit frees, was ik be me ſelf in tweijſel of ik hem niet ſou fertelle. Maar ick wouw je ook tone, dat ick je pleiſier wouw doene ſoo wel in teugenſpoet; ſoo je lot teugenſpoet is, as in foorſpoet; want ick ben niet die luij die anders doene. Dit dan dus ver van

Je nedrige Dienaares, die alls goets wenſt.

SARA HODGES.

XXXVIII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Lady* ELISABET LAWRANCE.

Maandag den 3 van Julij.

Madam,

Ik kan mij zelve niet ontſlaen van uwe Ladyſchap dus nog eens weder te koomen ſtooren; om u dank te zeggen, gelijk ik van gantſcher harten doe, voor uwen vriendlijken Brief.

Ik moet u bekennen, Madam, dat de eere van vermaagſchapt te worden met Ladys zo uitſteekend van wegens haare deugd als haare afkoomſt, in het eerſt geen geringe beweegreden bij mij was, om aan het aanzoek van den Hr. Lovelace het oor te leenen. En te meer, alzo ik vaſt beſlooten had, indien 'er iets van geworden waare, om alles wat in mijn vermogen was te doen om uw gunſtig gevoelen te verdienen.

Ik had nog eene andere beweegreden, welke ik wiſt dat van zelve mij eene verdienſte zou bijzetten bij uwe geheele familie, vermetellijk (ſtrafwaardig vermetellijk, zo als het gebleeken is) hoopende, dat ik een gering middel in de hand der Voorzienigheid mogt zijn om eenen man te regt te brengen, die, naar mij dagt, in den grond verſtands

ſtands genoeg bezat om te regt gebragt te worden; of ten minſten dankbaarheid genoeg om de bedoelde verpligtinge te erkennen, het zij men ſlaagde in de edelmoedige hoope of niet.

Dog ik hebbe bijſter misgetaſt omtrent den Hr. Lovelace; den eenigen man, ſtelle ik bij mijzelven vaſt, die voorgeeft een fatzoenlijk heer te zijn, omtrent welken ik zo *zeer* hebbe kunnen miſtaſten: Want terwijl ik eenen ongelukkigen voor verdrinken poogde te bewaaren, ben ik, niet bij toeval, maar voorbedagtlijk, en met een volkoomen opzet, bij hem in de gragt getrokken. En hij heeft den roem behaald, van bij den Lijſt der geenen die hij bedorven heeft, een naam te voegen, welke ik durve zeggen, dat zijn eigen niet tot ſchande geſtrekt zoude hebben. En dit wel, Madam, door middelen waarvan het menſchlijk gemoed moet ijzen als men die gewaar wordt.

Mijn oogmerk is volkoomelijk bereikt met het antwoord van uwe Ladyſchap op de vraagen, welke ik de vrijheid nam om u in geſchrift voor te ſtellen. En ik wenſche niet om den ongelukkigen man meer haatelijk bij u te maaken, dan noodig is om mijzelve te verſchoonen wegens het volſtrektlijk afwijzen van uwe aangeboodene bemiddelinge.

Als uwe Ladyſchap onderrigt zal zijn van de volgende bijzonderheden:

Dat na mij door dwang, gelijk ik zeggen mag, getroond te hebben tot de daad om met hem weg te gaen, hij mij naar een van de ſnoodſte huizen, zo als gebleeken is, in London heeft kunnen voeren:

Dat hij zig kon ſchuldig maaken aan eene ondeugende onderneeminge op mijne perſoon, over welke ik verſtoord, middel vond om hem te ontvlieden naar Hamſtead:

Dat, na mij daar te hebben opgeſpoord (hoe, weete ik niet) hij twee vrouwluij konde opmaaken, die koſtelijk uitgedoſt, de rol van uwe Ladyſchap en Juffer Montague ſpeelden; en, onder voorwendzel van mij te beweegen om een bezoek in de ſtad te geeven aan uwe Nigt Leeſon (onder belofte van nog dien zelven avond met mij naar Hamſtead te rug te keeren) mij weder liſtiglijk te rug ſleepten in dat ſnood huis: Daar ik weder gevangen gezet zijnde, eerſt van mijne Zinnen beroofd wierd; en toen van mijne Eere. Waarom zoude ik die ſchande voor anderen zoeken te bedekken, welke ik niet kan verbergen voor mijzelve?

Als uwer Ladyſchap bekend zal zijn, Dat in de ergerlijke voorbereidinge tot deeze ſchenddaad, moedwillige logens, herhaalde verdigtzels (bijzonderlijk van eenen Brief van uwe Ladyſchap, en een anderen van Juffer Montague, en eenen derden van Lord M.) en ontelbaare valſche eeden, niet de minſte van zijne misdaaden waaren: Zo zult gij wel oordeelen, Dat ik geen beginzels kan bezitten, welke mij eener verwantſchap met Ladys van uw character en dat van uwe edele Zuſter zouden waardig maaken, indien ik niet uit den grond mijner ziele verklaaren konde, dat zulk eene verwantſchap *nu* nimmer plaatze kan vinden.

Ik zal niet beſtaen om mijzelve geheelenal van ſchuld te zuiveren: Maar ten aanzien van *hem*, heb-

hebbe ik mijzelve geen fout te verwijten: Mijne misdaad was, dat ik in den beginne briefwiſſelinge met hem hield, wanneer mij zulks verboden was, van diegeenen, welke regt hadden op mijne gehoorzaamheid; nog onverſchoonelijker geworden, doordien ik hem eene heimelijke bijeenkoomſt verleende, waardoor ik in de magt van zijne konſtenaarijen gebragt wierd. En hiervoor ben ik gewillig, om ſtraffe te lijden: God dankende, dat ik hem ten laatſten ontvlooden ben; en het in mijne magt hebbe om een zo ondeugend man niet tot mijnen Egtgenoot te neemen: En blijde zijnde, zo ik eene Waarſchuwinge mag verſtrekken, nademaal ik geen Voorbeeld zijn kan: Hetwelk ik voormaals (zo grootſch, en waanwijs was ik) mijzelve voorſtelde om te worden.

Al het kwaad dat ik hem toewenſche is, Dat hij zig moge bekeeren; en dat ik het laatſte ſlagtoffer zijner ondeugendheid zijn mag. Miſſchien mag deeze redelijke wenſch wel vervuld worden, wanneer hij zien zal, welk een einde zijne boosheid, zijne onverdiende boosheid! tegen een arm ſchepzel, vriendloos gemaakt door zijne wreede liſten, neemen zal.

Ik ſluite met mijne nederige dankzegginge aan uwe Ladyſchap, voor uw gunſtig gevoelen van mij; en met de verzekeringe dat ik, zo lang het leeven mij verleend wordt, blijven zal

Uwer Ladyſchaps dankbaare en verpligte Dienaares,

CLARISSA HARLOWE.

XXXIX.

XXXIX. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffr.* NORTON.

Zondag-Avond den 2 van Julij

Hoe vriendlijk, mijne beminde Juffr. Norton, ſtreelt gij de benaaudheid van een kwijnend hart! Zekerlijk, gij zijt mijne eigene Moeder; en door eenigen wonderbaaren misſlag, moet ik in eene familie zijn ondergeſtoken, die nieuwlings het bedrog ontdekt hebbende, of ten minſten verdagt houdende, mij uit hunne harten verſtooten hebben met eene verontwaardiginge, welke zulk eene ontdekkinge kan billijken.

O dat ik inderdaad uw eigen kind geweeſt waare, gebooren om te deelen in uwen geringen ſtaat, en alleen erfgenaam te zijn van die vergenoegdheid in welke gij zo gelukkig zijt! Dan zoude ik een regt edelen geeſt gehad hebben om mijn geleidelijk hart te leiden, het welk zig onder geweld en onedelmoedige behandelinge zo kwaalijk vlijen kan; en niets van 't geen gebeurd is zou dan zijn voorgevallen.

Dog laate ik zorg draagen, dat ik door ongeduld, de breuk niet verwijde, welke ik reeds in mijnen pligt gemaakt hebbe door mijne roekeloosheid, nademaal hadde ik geen misſlag begaen mij-

mijne Moeder, ten minſten, nooit onbermhartig en onvergeevelijk geagt had kunnen worden. Hebbe ik dan niet te verantwoorden, niet alleen voor mijne eigene fouten, maar ook voor de gevolgen derzelver, welke ſtrekken om den goeden naam van eene Moeder te doen afſlaen en in kleinagtinge te brengen, op welken van te vooren nooit iets te zeggen viel?

Het is evenwel goedertieren in u, dat gij de ſchuld poogt te verzagten van eene, welke daarvan zo grootlijks gevoelig is: En kon dezelve geheelenal worden afgewiſcht, het zou mij der moeiten meer waardig maaken, welke gij in mijne opvoedinge genomen hebt: Want het moet uwe ſmerte vermeerderen, gelijk het mijne beſchaamdheid doet, dat ik na zo veel goeds beloovende beginzels, mij zo zou hebben gedragen dat ik in plaatze van tot lof, tot eene ſchande zou ſtrekken voor u en voor mijne andere vrienden.

Dog op dat ik u niet mag doen denken, dat ik ſchuldiger ben, dan ik ben, zo gun mij verlof van u kortlijk te verzekeren, dat wanneer mijne geſchiedenis bekend is, ik met regt meer medelijden dan beſchuldiginge mag verwagten, zelf ten aanzien van mijn wegtrekken met den Hr. Lovelace.

Wat aangaet alles hetgeen naderhand gebeurd is, zal ik alleen zeggen, dat ſchoon ik mijzelve een verlooren ſchepzel moet noemen ten aanzien van deeze wereld, deeze trooſt mij egter nog is overgebleeven, dat ik niet in lijden geraakt ben nog bij gebrek van omzigtigheid, nog door ligt-

ge-

geloovigheid of zwakheid. Geen een oogenblik was 'er waarin ik niet op mijne hoede was, en uwe al vroeg gegevene leſſen niet in agt nam. Maar (in ſtaat bevonden zijnde om veele aanſlagen af te weeren) wierd ik eindelijk ten bederf gebragt door de onmenſchlijkſte konſtenaarijen. Dog waare ik niet verworpen geweeſt van alle mijne vrienden, deeze laaghartige karel zou mij niet hebben durven behandelen, nog zou hij daartoe gelegenheid gehad hebben, zo als hij mij behandeld heeft.

Meer kan ik, nog behoeve ik, ter deezer tijd te zeggen: En dit verzoeke ik, dat gij bij u zelve houdt, op dat 'er geen wraakzugt worde opgevat als ik weg ben, waar door het kwaad zig verder zou verſpreiden, het welk ik hoope dat met mij een einde neemen zal.

Ik ben kwaalijk onderrigt, zegt gij, dat mijne voornaamſte nabeſtaenden ten huize van mijnen Oom Harlowe zijn zouden. De Dag, zegt gij, wierd niet gevierd. Nog hebben mijn Broeder en den Hr. Solmes —— Verbaazend! —— Welke eene zamenvlegtinge van godloosheid heeft deeze ondeugende man te verantwoorden! ——— Zo ik u alles vertelde gij zoudt naauwlijks gelooven, dat 'er zulk een hart in een menſch kon gevonden worden. ——

Dog te eeniger tijd zult gij mijne geheele geſchiedenis mogelijk wel te weeten koomen! — Tegenwoordig hebbe ik daartoe nog luſt nog woorden ——— O mijn hart moet berſten! — Eene gelukkige, eene gewenſchte verligtinge eg-

ter

ter ——— Waart gij hier tegenwoordig, mijne traanen zouden het overige aanvullen!

* *

Ik neeme mijne pen weder op!

En gij vreeſt dan dat 'er geen Brief van mij zal worden aangenomen. Dog *laat het u niet ſmerten dat gij mij dit berigt!* Niets zo ſlegt of ik verwagte het ——— En mijne verlegenheid is zo groot, dat hadt gij mij niet gebooden op genade te hoopen van den Throon der Genade, ik zou gevreesd hebben, dat mijns Vaders vreezelijke vloek vervuld ſtond te worden ten opzigt van deeze en de toekoomende wereld beide.

Want hier ſlaet 'er nog een ongeluk toe! ——— In eene buij van uitzinnige agteloosheid hebbe ik eenen Brief gezonden aan mijne beminde Juffer Howe, zonder mij te herinneren hoe ik denzelven heimelijk aan haar moeſt doen beſtellen; en die is haare toornige Moeder in handen gevallen: En dus heeft die waarde vriendin miſſchien op nieuw weder ongenoegen mijnentwegen ondergaen. En hierbij is ook uw braave zoon ziek; en mijne arme Hanna, denkt gij, kan niet bij mij koomen —— O mijne waarde Juffr. Norton, *wilt* gij, *kunt* gij, *die geenen* berispen, welker verſtoordheid tegen mij de Hemel ſchijnt goed te keuren? en wilt gij *haar* vrijſpreeken, welke *die* veroordeelt?

Nogthans beveelt gij mij niet te wanhoopen. ——— Dat zal ik niet, zo ik het helpen kan. En inderdaad, uw minzaame Brief heeft mij een

regt

regt tijdigen trooſt aangebragt. —— Op God Almagtig egter beroepe ik mij, dat die mijne verongelijkingen wreeke, en mijne on- no ——

Maar houdt u ſtil, mijne ſtormende driften! —— Hebbe ik niet op dit oogenblik nog gezegd, dat uw Brief mij trooſt verſchafte? —— Dat *die geenen* vergiffenis mogen krijgen, welke mijnen Vader verhinderen van *mij* vergiffenis te verleenen —— En dit zal, ten *hunnen* opzigte, het hardſte zijn dat mij uit de pen zal vallen.

Dog alſchoon uw Zoon herſteld worde, belaſte ik u, mijne waardſte Juffr. Norton, dat gij niet denkt om bij mij te koomen. Ik weete nog niet, of uwe bemiddelinge bij mijne Moeder (ſchoon tegenwoordig op uwe tuſſchenſpraak zo weinig agt zou geſlagen worden) wel niet van nut zou kunnen zijn, om mij de herroepinge te bezorgen van het verſchrikkelijkſt gedeelte van mijns Vaders Vloek, welks vervullinge nog alleen is overgebleeven. De ſtem der Natuure moet eindelijk ten mijnen voordeele gehoord worden, zekerlijk. Zij zal in het eerſt alleen bij mijne vrienden pleiten met het ſtil, beſchroomd klaaggeluid van eenen jongen en nog niet verharden bedelaar: Dog zij zal luider beginnen te roepen, wanneer ik moeds genoeg zal hebben om zo te doen, en zal miſſchien de Vaderlijke beſcherminge eiſchen voor *verder* bederf, en die vergiffenis, welke zij met weinig regt zullen verwagten kunnen, wegens hunne eigene fouten, die 'er onder werken zullen dat dezelve mij geweigerd worde, wegens eenen *toevalligen*, en geen *voorbedagten* miſſlag: En

in

in welken ik, waare het door haar toedoen niet geweeſt, nooit zou vervallen zijn.

Dog al weder krijgt ongeduld, gegrond misſchien op eigen-zijdigheid, die wonderbaare verleidſter! de overhand.

Ik zal u met korte woorden zeggen, dat het noodig is voor mijne tegenwoordige en toekoomende hoope, dat gij bij mijne familie in een goed blad blijft. En daarenboven, zo gij hier kwamt, zoude ik mogelijk door dat middel, van den ondeugendſten man kunnen opgeſpoord worden. Zeg dan niet, dat gij naar uwe gedagten tot mij behoort op te koomen, *men mag het neemen zo men wil:* —— Om *mijnentwille*, zegge ik nogmaal (al waare mijn Zog-broeder herſteld, gelijk ik hoope dat hij is) gij moet *niet* koomen. Nog uw raad kan mij ontbreeken, terwijl *ik* ſchrijven kan, en *gij* mij antwoorden. En ik zal zo dikwijls ſchrijven, als ik uwen raad van nooden hebbe.

Daarbij ſchijnen de luiden, bij welke ik nu ben, eerelijk en goedaartig beide te zijn: En daar logeert hier ook eene weduw in huis, van laagen ſtaat, maar van groote verdienſte —— Genoegzaam eene tweede zo ernſtige en deugdzaame vrouw, als die dierbaare, aan welke ik thans ſchrijve; welke, zo als zij zegt, alle andere gedagten van de wereld heeft aan een kant geſteld, dan de zodanige welke haar behulpzaam zijn zullen om dezelve gelukkiglijk te verlaaten. —— Hoe wel geſchikt voor mijne eigene uitzigten! —— *Hierin* ſchijnt ten minſten eene trooſtlijke beſchikkinge der Voorzienigheid voor mij te zijn —— Zo dat 'er tegenwoordig geen noodzaakelijkheid is;

niets hetwelk uwe koomſt kan *vereiſchen*, of zelf *verſchoonen*, daar zo veel beter einden beantwoord mogen worden met te blijven daar gij zijt. *Mogelijk* koomt 'er wel een tijd, dat ik uwen laatſten en beſten bijſtand zal van nooden hebben: En *dan*, mijne waarde Juffr. Norton —— En *dan*, zal ik dien van u vraagen, en denzelven met al mijn hart omhelzen —— En *dan*, zal dezelve mij van geen menſch geweigerd worden.

Gij zijt zeer verpligtende met uwe aanbiedinge van geld. Dog alhoewel ik genoodzaakt was mijne kleederen agter te laaten, nogthans hebbe ik verſcheidene dingen van waardij mede genomen, welke mij buiten tegenwoordige behoefte kunnen houden. Gij zult zeggen, dat het zeer ſlegt met mij geloopen is ——— Zo is het inderdaad ——— en, als men eens te rug ziet, ook in eenen zeer korten tijd.

Maar wat zal ik doen, indien mijn Vader niet kan bewoogen worden om zijne Vervloekinge te herroepen? O mijne waarde Juffr. Norton, welk een gewigt moet eens Vaders Vloek hebben op een hart zo ſchroomagtig als het mijne! —— Zoude ik ooit gedagt hebben, dat ik eens *Vaders Vloek* zou hebben af te ſmeeken? En egter, waare het niet dat het tijdlijk gedeelte deszelfs reeds zo verſchrikkelijk vervuld is, ik zoude al zo ſterk begeeren naar deszelfs herroepinge, om den wil van mijnen *Vader*, als om mijzelve!

Gij moet niet vergramd op mij zijn, dat ik voorheen niet aan u geſchreeven hebbe. Gij hebt volkoomen gelijk, en het is zeer vriendlijk, als gij zegt, Verzekerd te zijn dat ik u beminne. Dat doe

doe ik inderdaad. En welk eene edelmoedigheid [zo gelijk-aartig met uzelve!] ſteekt 'er in uwen lof, waardoor gij mij meer toeſchrijft dan ik verdiene, om dus eenen naarijver in mij te verwekken dat ik uwen lof mag *waardig* worden! —— Gij geeft mij te kennen wat gij van mij verwagt onder de rampen, welke ik geroepen ben te draagen. Mag ik mij overeenkoomſtig daarmede gedraagen!

Ik *kan* mijn ſtilzwijgen omtrent u met eenige reden bij mijzelve verantwoorden, mijne goedertierene, mijne dierbaare moederlijke vriendin! Hoe niet min lieftalig dan beleefdlijk drukt gij u uit bij deeze gelegenheid! Ik was zeer daarop geſteld, zo wel om uwentwille, als om mijnentwille, dat gij met waarheid mogt kunnen zeggen, dat wij geen briefwiſſelinge hielden: Hadden zij gedagt dat wij zulks deeden, elk woord, dat u ten mijnen voordeele had mogen ontvallen, zou aanſtonds verworpen zijn geworden; en mijne Moeder zou men verbooden hebben om u te zien, of eenige agt te geeven op hetgeen gij zeggen mogt.

Daarbenevens had ik zomtijds beter, zomtijds erger uitzigten voor mij. Mijne ergſte u te doen weeten, zou u maar ontruſt hebben: Mijne beter deeden mij menigmaal hoopen, dat ik met den naaſten poſt, of den volgenden, en zo van week tot week, het beſt nieuws u zou hebben mede te deelen, hetwelk *op dien tijd* gebeuren konde; al hoe koel de deugniet mijn hart omtrent *dat Beſt* gemaakt had. —— Want hoe konde ik denken om aan u te ſchrijven, met eene bekentenis dat ik niet getrouwd was, en nogthans mijn ver-

blijf had in hetzelve huis (en dat konde ik niet helpen) met zulk een man? ——— Die insgelijks aan verſcheidene had te kennen gegeven, dat wij metterdaad getrouwd waaren, hoewel onder bepaalingen, welke afhingen van de Verzoeninge met mijne vrienden? En de waarheid te bewimpelen, of mij aan logen ſchuldig te maaken, het zij regtſtreeks of door dubbelzinnigheid, *dat* was iets 't welk gij mij niet geleerd hadt.

Dog ik mogt wel om raad aan u geſchreeven hebben, in mijnen onzekeren toeſtand, zult gij miſſchien denken. Maar, inderdaad, mijne waarde Juffr. Norton, ik ben bij gebrek van goeden raad niet verlooren gegaen. En dit zal klaar voor u blijken uit hetgeen ik reeds hebbe te kennen gegeven, al verklaarde ik mijzelve niet verder: —— Want wat behoeſde de wreede Schender zijne toevlugt genomen te hebben tot konſtenaarijen, die nooit voorbeeld hadden —— Ik zal nog duidelijker uitſpreeken (dog gij moet daarvan tegenwoordig niets verhaalen) tot bedwelmende zwijmeldranken, en tot de beeſtagtigſte en onbeſchoftſte geweldenaarij; waare ik verzuimig geweeſt in mijnen pligt?

Een weinig woorden nog over dit ſmertelijk onderwerp ———

Als ik mijne gedagten laate gaen over alles 't welk mij bejegend is, is het blijkbaar, dat deeze naar den algemeenen waan *agtlooze* Verleider, op een geregeld en met voordagt ontworpen beſtek van ſchurkerij omtrent mij heeft te werk gegaen.

Om alle zijne ſnoode verraaderijen aan den gang te brengen, was 'er, van den beginne, niets noo-

noodig, dan dat hij mij, het zij met geweld of bedrog, overhaalde om mij in zijne beſcherminge te werpen: En wanneer hij dit had uitgewerkt, zou niets minder dan de tuſſchenkoomſt van het Vaderlijk Gezag ('t welk ik niet verdiend had dat ten mijnen behoeve gebruikt wierd) mij hebben kunnen bewaaren voor de uitwerkzels zijner diepzinnige liſten. Alle tegenſtand uit eenigen anderen hoek zou maar al te waarſchijnelijk zijne barbaarſche en ondankbaare geweldenaarij verhaaſt hebben: En al waart *gij zelf* bij mij geweeſt, ik hebbe *nu* reden om te denken, dat gij zelve op de eene of andere wijze in lijden zoudt geraakt zijn door uwe pooginge om mij te behouden: Want nooit was 'er, zo als ik nu bemerke, een ontwerp van ondeugendheid, 't welk beſtendiger en eenpaariger wierd doorgezet, dan het *zijne* geweeſt is, tegen een ongelukkig ſchepzel, die beter behandelinge van *hem* verdiend had: Dog het heeft den Almagtigen goedgedagt, volgens den algemeenen loop zijner Voorzienigheid, om de ſchuld haare eigene ſtraffe te doen medebrengen: Dog zekerlijk niet in gevolge van mijns Vaders vreezelijke Verwenſchinge, „ dat ik *hier* geſtraft mogt „ worden „ [O mijne mama Norton, bid met mij, dat zo zijnde, dat het *hier* bij blijven mag!] „ door dien deugniet zelf, op welken ik „ zo ondeugend mijn vertrouwen geſteld had! „

Het is mij leed, om uwentwille, dat ik hier zo zwaarmoedig moet afbreeken. Het overige egter moet maar kort zijn.

Mag ik u verzoeken om vooral geheim te zijn met hetgeen ik u hebbe medegedeeld? ten minſten

tot dat gij mijne toeſtemminge hebt om het te openbaaren.

God bewaare voor u uw ſchuldloozer kind!

Ik zal op zijne Bermhartigheid hoopen, ſchoon ik die van eenig menſch op aarde niet verwerven mogt.

En ik herhaale mijn verbod: ——— Gij moet niet denken om te koomen bij

Uwe altoos-onderdaanige

CL. HARLOWE.

De gedienſtige perſoon, welke den uwen voor mij heden bragt, beloofde morgen weder aan te koomen, om te zien of ik ook iets weerom te beſtellen had. Ik wilde zulk eene goede gelegenheid niet laaten voorbijgaen.

XL. BRIEF.

Juffr. NORTON, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Maandag-Avond, den 3 van Julij.

O barbaarſche ſchurkerij van deezen verfoeijelijken karel!

En is 'er een menſch in de wereld, die geweld kon pleegen aan zulk een lief ſchepzel!

En

En zijt gij wel verzekerd, dat gij nu buiten zijn bereik zijt?

Gij beveelt mij om de bijzonderheden geheim te houden van de ſnoode behandelinge, welke u is aangedaen; anders zoude ik, bij een onverwagt bezoek, waarmede Juffer Harlowe mij begunſtigde, kort na dat ik uwen zwaarmoedigen Brief ontvangen had, wel in overleg genomen hebben om te bekennen dat ik eenige tijdinge van u had, en haar zodanige gedeelten van uwe twee Brieven hebben medegedeeld, welke uwe boetvaardigheid konden getoond hebben, en uwe ernſtige begeerte om de herroepinge te verwerven van uws Vaders Vervloekinge zo wel, als zijne beſcherminge voor mishandelingen, die u nog mogten worden aangedaen. Dog dan zou uwe Zuſter waarſchijnelijk verwagt hebben de Brieven te moeten zien, en zelf vrijheid te hebben om ze mede te neemen naar de familie.

Nogthans *moeten* zij te eeniger tijd kundſchap hebben van de droevige Gebeurtenis: —— En het is onmogelijk dat zij geen medelijden met u zouden hebben, en het u vergeeven, als zij uwe vroegtijdige boetvaardigheid, en ongehoord lijden te weeten koomen; en dat gij gevallen zijt door de beeſtagtige Geweldenaarij van eenen barbaarſchen Verkragter, en niet door de ſnoode Konſtenaarijen van een verleidenden Minnaar.

De ondeugende karel geeft voor ten huize van Lord M. zo als Juffer Harlowe mij vertelt, dat hij daadlijk met u getrouwd is: —— Zij gelooft het egter niet; en ik had het hart niet om haar de waarheid te kennen te geeven.

Zij vraagde mij ſcherplijk, Of ik geen brief-wiſſelinge met u gehouden had van den tijd af dat gij weg getrokken waart? Ik kon haar geruſtlijk verklaaren (gelijk ik deed) dat ik zulks niet gedaen had: Dog ik zeide, dat ik wel onderrigt was, dat gij uws Vaders verwenſchinge ten uitersten ter harten namt; en dat, zo zij 't in mij verſchoonen wilde, ik de vrijheid zou neemen van te zeggen, dat het een goed en Zuſterlijk werk zou zijn, zo zij haar vermogen gebruiken wilde om u daarvan ontſlagen te krijgen.

Onder andere geſtrenge dingen, gaf zij mij te houden, dat mijne eenzijdige en malle liefde voor u mij de eere van de overige familie zeer weinig deed in agt neemen: Dog indien ik dit van uzelve niet had, onderſtelde zij dat ik van Juffer Howe was opgemaakt.

Zij drukte zig met heel veel bitterheid uit tegen die jonge Lady: Die, naar het ſchijnt, overal, en bij iedereen (want gij moogt wel denken, dat uwe Gebeurtenis het onderwerp des geſpreks is in alle gezelſchappen) ſmaalt op uwe familie; hen, zo als uwe Zuſter zegt, veragtelijk, en zelf belachelijk behandelende.

Het is mij leed dat 'er zulke driftige vrijheden gebruikt worden, om twee redenen; voor eerſt, Om dat zulke vrijheden nooit eenig goed doen. Ik hebbe u wel hooren bekennen, dat Juffer Howe eenen ſchimpigen geeſt heeft; dog ik zou hoopen, dat eene jonge Lady van haar verſtand, en regtſchapen oordeel, wel weeten moet, dat het oogmerk van Schimpen niet is te verbitteren, maar te verbeteren; en dat het nooit *perſoonlijk* be-

behoort te ſteeken. Dit zo *zijnde*, zo als mijn deugdzaame Vader plegt te zeggen, maakt dat een onpartijdige agterdogt krijgt, dat de Schimper eene natuurelijke kwaadaartigheid involgt; welke in *hem* mogelijk al zo groot eene fout is, als eenige van die, welke hij in *andere* beſtaet te berispen en ten toon te ſtellen.

Dat gij dit eens kortlijk aanroert, zal misſchien zijne nuttigheid hebben.

Mijne tweede reden is, dat deeze vrijheden van eene zo ijverige vriendin, voor hoedanig Juffer Howe bekend ſtaet, zeer waarſchijnelijk op uwe rekeninge zullen geſteld worden.

Mijne verbolgenheid tegen deezen ondeugendſten karel is zo ſterk, dat ik de ijzelijke bijzonderheden niet durve aanroeren, welke gij meldt, van zijne ſnoodheid. Welk eene verdeediginge konde 'er, inderdaad, worden aangewend tegen zulk een opzetlijk werkenden deugniet, na dat gij in zijne magt waart? Ik zal alleen u nogmaal ernſtig bidden, dat al hoe donker het 'er thans uitzie, gij niet wilt wanhoopen. Uwe rampen zijn bij uitſtek groot; dog gij hebt ook talenten evenredig met uwe beproevingen. Dit erkent iedereen.

Onderſtel al eens het ergſt, en dat uwe familie zig niet willen laaten beweegen ter uwer gunſte, uw Neef Morden zal wel haaſt overkoomen, zo als Juffer Harlowe mij berigt heeft. Zo die zelf al eens tot haaren kant wierd overgehaald, hij zal evenwel zorg draagen dat u regt geſchiede; en dan moogt gij een Voorbeeldlijk leeven leiden, honderden gelukkig maakende, en jonge Lady's

die ſtrikken leerende mijden, in welke gij zo vreezelijk zijt verward geraakt.

Wat den man aangaet, dien gij verlooren hebt, Is naar eene vereeniginge met zulk een meineedig hart als het zijne, voor zulk een uitmuntend als het uwe, ook te wenſchen? Een ſnoode, *laaghartige* deugniet, gelijk gij hem te regt noemt, met alle zijne trotsheid op Adelijke Afkoomſt; en meer een vijand van zigzelven ten aanzien van zijn tegenwoordig en toekoomend geluk, dan van u, in de barbaarſche en ondankbaare verongelijkingen die hij u heeft aangedaen; Ik behoeve, des ben ik verzekerd, u niet aan te maanen om zulk een man als deezen te veragten; nademaal indien gij daartoe niet bekwaam waart, het eene blaam zou zijn voor eene Sexe, welke gij altoos tot eere geſtrekt hebt.

Uw Zedelijk Character is onbeſmet: De natuure van uw lijden zelf, gelijk gij wel aanmerkt, bewijſt *dat*. Beur derhalven uw waardig hart op, en wanhoop niet: Want is het God niet die de wereld regeert, en eenige dingen toelaat, en andere beſtiert, zo als het Hem behaagt? En zal hij het *tijdlijk lijden*, 't welk men onſchuldig ondergaen, en godvrugtiglijk heeft doorgeſtaen, niet beloonen met eene *eeuwige gelukzaligheid?* —— En wat, mijn lief, is dit gering Naalde-punt van NU bij eene *paaleloozo* EEUWIGHEID?

Mijn hart, evenwel, zwoegt onder eenen *dubbelen* druk: Want mijn arme jonge is 'er zeer, *zeer* ſlegt aan ——— Eene hefcige koorts ——— En men kan die niet tot afloopen krijgen ——— Bid voor *hem*, mijne allerlieſſte Juffer ——— voor zijne Herſtellinge, indien het Gode behaage

——— Ik hoope dat het Gode behaagen *zal*. ——— Zo niet (hoe kan ik verdraagen dat te onderſtellen!) —— bid dan voor *mij*, dat hij mij die Lijdzaamheid en Gelaatenheid geeve, welke ik u hebbe toegewenſcht. Ik ben, mijne waardſte jonge Lady,

Uwe altoos-toegenegene
JUDITH NORTON.

XLI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffr.* JUDITH NORTON.

Donderdag, den 6 van Julij.

Ik behoore, ter deezer tijd bijzonderlijk, uwen druk niet te vermeerderen ——— Dog egter kan ik niet nalaaten, aan u (die nu mijne *eenige* trooſtelijke vriendin zijt) eene nieuwe onluſt mede te deelen, welke mij is overgekoomen.

Ik had maar eene vriendin in de wereld buiten u; en die is ten uiterſten op mij misnoegd (a): Het is ſmertelijk, maar voor een oogenblik, bij eene beminde perſoon veroordeeld te worden; en dat wel door beſchuldigingen, welke iemands eere en voorzigtigheid raaken. Daar zijn zulke tedere ſtukken, weet gij wel, mijne waarde Juffr. Norton, dat het eenigermaate oneere is, zo het *noodig* ſchijne dat men zigzelve daaromtrent hebbe te ver-

(a) Zie den naaſtvolgenden Brief.

verdeedigen. In het tegenwoordig geval, is het mijn ongeluk, dat ik geen reden weete te geeven, dan bij giſſinge (zo doorſleepen zijn de werkingen geweeſt van den boozen geeſt, door welken ik ongelukkig verſtrikt ben) van eenige der gebeurteniſſen, welker oploſſinge van mij gevergd wordt.

Juffer Howe, om kort te gaen, onderſtelt dat zij eene ſmet in mijn character gevonden heeft. Ik hebbe nu zo even haaren geſtrengen Brief ontvangen —— Dog ik zal denzelven, miſſchien, in beteren luim beantwoorden, indien ik eerſt den uwen in bedenkinge neeme: Want inderdaad mijn geduld is genoegzaam ten einde. En egter behoore ik te bedenken, *Dat de wonden eens liefhebbers getrouw zijn.* Maar zo *veele* dingen te gelijk! —— O, mijne waarde Juffr. Norton, hoe zal eene zo nieuwe Leerling in de Schoole des Druks in ſtaat zijn om zo zwaare en zo veelerleije rampen te draagen!

Maar om dit onderwerp voor eene wijl daar te laaten, en tot uwen Brief te keeren.

Het is mij zeer leed, dat Juffer Howe zo ſcherp is in haare verſtoordheid ten mijnen opzigte. Ik hebbe haar altoos zeer vrijmoedig beſchuldigd over haare vrijheden van deezen aart omtrent mijne vrienden. Ik had voormaals al heel veel invloed op haar, en van alles wat ik zeide maakte zij zig eene Wet. Maar als men in Rampen ter neder legt heeft men zeer weinig gewigt in welke zaak ook, of bij wien het weezen mag. Voorſpoed en Onafhangelijkheid zijn om deeze reden behaagelijke zaaken, dat zij de raadgeevingen van een vriendlijk hart kragt bijzetten; terwijl het geeven

ven van raad, of zelf van voorſlagen, voor onbeſcheidenheid geagt wordt in den elendigen.

Nogthans is Juffer Howe eene onwaardeerbaare perſoon: En is het wel te verwagten, dat zij dezelve agtinge voor mijn oordeel zou behouden, welke zij had voor dat ik alle regt verbeurde om voor bedagtzaam gehouden te worden? Met welke vrijmoedigheid kan ik mij onderwinden *haar* met gebrek van voorzigtigheid te beſchuldigen? Dog indien ik zo gelukkig kan zijn, dat ik mij weder in haare altoos hoog gewaardeerde agtinge herſtellen mag, zal ik uwe regtmaatige aanmerkingen over dit ſluk bij haar poogen aan te dringen.

Gij behoeft mij niet aan te maanen, zegt gij, om zulk een man te veragten als hem, door welken ik in lijden gekoomen ben —— Dat behoeft gij inderdaad niet: Want ik zou liever verkiezen den wreedſten dood te ſterven, dan de zijne te worden. En egter wil ik wel voor u bekennen, mijne waarde Juffr. Norton, *dat ik hem voormaals wel had kunnen beminnen.* ——— *Ondankbaar man!* ——— *hadde hij mij toegelaaten om hem te beminnen, ik zou hem* voormaals *wel bemind kunnen hebben.* Nogthans verdiende hij nooit mijne Min. En was dit dan niet eene fout? ——— Dog nu, als ik maar uit zijne handen kan blijven, en eene laatſte vergiffenis verwerven, en dat zo wel om den wil van mijne waarde vrienden en hunne nagedagten in toekoomende, als tot mijne eigene tegenwoordige vertrooſtinge, dan hebbe ik alles wat ik wenſche.

Eene Verzoeninge met mijne vrienden verwag-

wagte ik niet; nog ook kwijtſcheldinge van hen; ten minſten, niet voor het uiterſte, en als een *Laatſt Olyzel.*

O mijne beminde Juffr. Norton, gij kunt u niet verbeelden wat ik al geleeden hebbe! —— Dog inderdaad ik hebbe het voor mijn hart! —— Ik ben verzekerd dat ik niet zo lang zal leeven, dat ik bezit kan neemen van dien Onafhangelijken ſtaat, welke gij denkt dat mij gelegenheid zou geeven om mijn voorleeden gedrag eenigermaate te vergoeden.

Terwijl dit mijn gevoelen is, moogt gij wel gelooven, dat ik niet geruſt zal zijn, voor dat ik eene laatſte Vergiſſenis kan verwerven.

Ik wenſchte wel dat aan mij zelve wierd overgelaaten, om in het poogen ter verkrijginge van die gunſt, zulk een weg in te ſlaen, als ik zelve zal goedvinden. Nogthans weete ik tegenwoordig niet, welk weg het zijn zal.

Ik zal ſchrijven. Maar aan *wien*, ſtae ik in twijffel. De Rampſpoed heeft mij nog niet genoeg vrijpoſtigheid verleend om mij tot mijnen VADER te vervoegen. Mijne OOMEN (al hoe zeer die mij voormaals beminden) zijn hard van harten. Nooit wierden hunne managtige driften geleenigd door den tederen naam van VADER. Op mijn BROEDER hebbe ik geen hoope. Ik hebbe derhalven niemand dan mijne MOEDER, en mijne ZUSTER, tot welke ik mij begeeven kan. —— „ En mag het mij, mijne aller-
„ lieffſte Mama, niet vrijſtaen mijn beevend oog
„ op te heffen, naar uw alverblijdend, uw eer-
„ tijds *meer* dan toegeevend, uw *teer liefhebbend*
„ oog,

„ oog, op hoope van eene regttijdige bermhar-
„ tigheid omtrent een arm kwijnend hart, waarin
„ nog leeven ſlaet, welk uit uw eigen dierbaar-
„ der hart getrokken is? —— Bijzonderlijk daar
„ alleen om Vergiffenis, en niet om Herſtellinge
„ in uwe gunſt gebeden wordt? „

Waare ik egter in ſtaat om het medelijden van mijne Moeder tot mij te trekken, zou dat niet een middel zijn om *haar* nog ongelukkiger te maaken, dan ik haar reeds gemaakt hebbe, door de tegenkantinge welke zij ontmoeten zoude, zo zij dat medelijden van kragt en uitwerkinge poogde te doen zijn?

Tot mijne ZUSTER dan, denke ik, zal ik mij vervoegen ——— Hoe onbermhartig egter is mijne Zuſter geweeſt! —— Dog ik zal niet vraagen om beſcherminge; en nogthans vreeze ik van uur tot uur, dat ik beſcherminge zal noodig hebben. —— Alles waarom ik tegenwoordig zal verzoeken (ter voorbereidinge tot de laatſte Vergiffenis, waarom ik ſmeeken zal) zal alleen zijn dat ik bevrijd mag worden van dien hevigen Vloek, die zo verre zijne werkinge ſchijnt gedaen te hebben als hij *kan*, ten aanzien van *dit* leeven ——— En het was, zekerlijk, drift, en geen overleg, die denzelven zo bijſter verre deed loopen ten aanzien van het *ander* leeven!

Maar waarom vermeerdere ik dus uwe ſmerten? —— Het is niet, mijne waarde Juffr. Norton, dat ik zo *veel* gevoel hebbe van mijne *eigene* rampen, dat ik de *uwe niet* gevoele: Nademaal de uwe inderdaad eene verzwaaringe zijn van mijne eigene. Dog gij hebt eenen trooſt (en wel een

zeer

zeer grooten) welken ik niet hebbe: —— Dat *uwe* zwaarigheden, het zij ten aanzien van uw *meer*, of uw *min* ſchuldig kind, niet ontſtaen uit eenige fout van uzelve.

Dog wat kan ik meer voor u doen dan bidden? —— Wees verzekerd, dat ik in elke ſmeekinge, welke ik voor mijzelve opzende, met even veel ijver aan U en uwen Zoon beide zal gedenken. Want ik ben, en zal altoos zijn,

Uwe waarlijk medelijdende en onderdaanige

CLARISSA HARLOWE.

XLII. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Het Opſchrift, Aan Juffr. RACHEL CLARK, *enz.*

Woensdag, den 5 van Julij.

Mijne waarde CLARISSA,

Ik hebbe eindelijk eens tijdinge van u gekreegen van een kant, van welken ik die niet verwagtede.

Van mijne Moeder.

Zij had eenigen tijd wel gezien dat ik ongeruſt en droevig was; en met regt onderſteld, dat het

het was over u: En deezen ogtend liet zij zig iets ontvallen, hetwelk mij giſſen deed, dat zij iets van u moeſt vernomen hebben, meer dan mij bekend was. En als zij bemerkte, dat dit mijne ongeruſtheid vermeerderde, bekende zij dat zij een Brief van u in haare handen had, van den 29 Junij, aan mij gerigt.

Gij kunt wel giſſen, dat dit een weinig heftigheid veroorzaakte, welke voor geen van ons beide wenſchelijk waare.

[Het is vreemd, mijne waarde, *bijſter* vreemd! dat gij kundig zijnde van het verbod waaronder ik lag van briefwiſſelinge met u te houden, egter een Brief voor mij kondt zenden aan ons eigen huis: Nademaal het vijftig tegen een moeſt zijn dat dezelve mijne Moeder in handen zou vallen, gelijk gij vindt dat geſchied is.]

Kortom, *zij* was vergramd dat ik haar ongehoorzaam was: En ik was al zo moeijelijk dat zij *mijne* Brieven opende en mij onthield: En eindelijk behaagde het haar de zaak met mij bij te leggen, door mij den Brief over te geeven, en mij toe te laaten om *eens* of tweemaalen aan u te ſchrijven; mids dat zij den inhoud zag van 't geen ik ſchreef. Want behalven de agtinge die ze voor u heeft, konde zij niet anders dan zeer nieuwsgierig zijn om de reden te weeten van eenen zo naaren toeſtand, als waarin uw zwaarmoedige Brief u toont te zijn.

[Dog ik zal zien te maaken, dat zij zig te vreeden houde met mij hetgeen ik ſchrijve te hooren leezen; dus [] tuſſchen haakjes zullende ſtellen,

hetgeen mijn oogmerk niet is om haar voor te leezen.]

Moet ik u in gedagten brengen, Juffer Clariſſa Harlowe, dat ik u *drie* Brieven geſchreeven hebbe, op geen van welke ik eenig antwoord hebbe ontvangen; behalven op den eerſten, en dat maar in weinige regels ſlegts, eenen wijdloopiger Brief beloovende; ſchoon gij des volgenden dags, na dat gij mijnen tweeden ontvingt, wel genoeg in ſtaat waart, om blijmoedig met hem naar het ondeugend huis te gaen? —— Dog van deeze aanſtonds breeder. Ik moet mij ſpoeden om uwen Brief van laatſtleeden woensdag in aanmerkinge te neemen, welken gij door uw *fraaij beſtel* mijne Moeder in handen kondt doen vallen.

Ik moet u zeggen, dat die Brief mijn hart genoegzaam heeft doen berſten. Goede God! waartoe hebt gij u zelve gebragt, Juffer Clariſſa Harlowe? ——— Konde ik ooit geloofd hebben, dat na dat gij den deugniet ontvlooden (met zo kragtig veel moeite en ernſtige pooginge ontvlooden) waart, en na zulk een aanſlag als hij beſtaen had, gij u zoudt hebben laaten overhaalen, niet alleen om het hem te vergeeven, maar (zonder ook eens getrouwd te zijn) met hem te rug te keeren naar dat afſchuwelijk huis! —— Een huis, waarvan ik u zulk een berigt gegeven had! —— Het is verbaazend! —— Welk eene betoverende zaak is *deeze Verliefdheid?* —— *Altijd* vreesde ik al, dat Gij, zelf Gij, niet beſtand zoudt zijn tegen haare *onbeſtaenbaare* uitwerkzels.

Gij, uw *beſte deel*, zijt het niet ontkoomen!

—

—— Inderdaad ik zie niet, hoe gij verwagten kondt, het zo te zullen ontkoomen.

Welk een verhaal hebt gij te ontvouwen! — Gij behoeft het niet te ontvouwen, mijne waarde: Ik had wel willen aanneemen om alles te voorzeggen wat gebeurd is, hadt gij mij maar te kennen gegeven, dat gij u nogmaal weder in zijne magt wildet gaen ſtellen, na dat gij zo veel moeite genomen hadt om daaruit te koomen.

De vreede uws gemoeds is vernield! —— Dat verwondert mij niet: Nademaal gij u zelve nu moet beſchuldigen van eene zo kwaalijk verleende ligtgeloovigheid.

Uw verſtand is geknakt! ——— Ik ben verzekerd dat ik van harten deernis met u hebbe: Maar verſchoon mij, mijne waarde, ik vermoede dat uw verſtand al geknakt was, voor dat gij Hamſtead verliet; anders zoudt gij hem nooit u daar hebben laaten opſpooren; of toen hij dit gedaen had u door hem laaten overhaalen, om naar het affchuwelijk bordeel te rug te keeren.

Ik zegge u, dat ik u *drie Brieven* zond: Welker *eerſte*, van den 7den en 8ſten van Junij (a) (want ik ſchreef 'er tweemaalen aan) u veilig ter handen kwam, zo als gij mij te weeten deedt met een weinig regels, gedagtekend op den 9den: Waare dat zo niet geweeſt, ik zou aan mijne eigene veiligheid getwijffeld hebben; nademaal ik u in denzelven zulk een berigt gaf van het afgrijzelijk huis, en u zulke waaſchuwingen voor oogen hield ten aanzien van dien Tomlinſon, dat het mij dies te

(a) Zie D. V. bl. 45, env.

meer wonder deed, dat gij denken kondt om derwaards te rug te keeren, na dat gij herzelve, en Lovelace ontvlooden waart —— O mijne waarde! — Dog niets is 'er, waarover ik mij nu ooit meer zal verwonderen!

De *tweede*, van den 10 Junij (a) wierd uzelve te Hamſtead in handen gegeven op Zondag den 11den, terwijl gij op een ruſtbank lagt, op eene zeldzaame wijze, volgens het berigt 't welk mijn boode van u gaf, gezwollen van gelaat, en rood van kleur; Ik weete niet hoe.

De derde was gedagtekend den 20 van Junij (b). Dewijl ik geen woord beſcheid van u gekreegen had zedert het beloovend briefje van den 9den, bekenne ik dat ik u daarin niet ſpaarde. Ik waagde het om dien te zenden langs den gewoonen weg, door de beſtellinge van dien Wilſon, dewijl ik geen ander had: Dus kan ik niet verzekerd zijn, dat gij dien ontvangen hebt. Ik denke inderdaad eer dat gij dien niet hebt, dewijl gij in den uwen, welke in handen van mijne Moeder gevallen is, daarvan geen gewag maakt: En zo gij dien gehad hadt, geloove ik, dat gij daarvan te veel zoudt getroffen zijn om denzelven met ſtilzwijgen voorbij te gaen.

Gij hebt gehoord, dat ik ziek geweeſt ben, zegt gij. Ik hebbe inderdaad eene verkoudheid gehad; dog dezelve was van zo weinig belang, dat ik daarom geen uur in huis gebleeven ben. Dog ik twijffele niet, dat gij al vreemde dingen *gehoord* hebt, die *aan u verteld zijn*, om u te be-

(a) Zie D. V. bl. 376, env.
(b) Zie bl. 43, env. van dit Deel.

beweegen tot het doen van den ſtap, dien gij gedaen hebt. En, voor dat gij dien ſtap deedt (van met deezen ſchurk te rug te keeren, meene ik) wiſt ik geen deerniswaardiger geval dan het uwe: Nademaal iedereen u moeſt verſchoond hebben, die wiſt hoe gij in huis behandeld wierdt, en kennis had van uwe voorzigtigheid en waakzaamheid. Maar helaas! mijne waarde, wij zien dat op de *wijſte luiden* geen ſtaat is te maaken, wanneer *Verliefdheid*, als een *ignis fatuus*, hun haare dwaalligten voor de oogen doet flikkeren.

Mijne Moeder zegt mij, dat zij u een antwoord zond met verzoek om niet aan mij te ſchrijven, om dat het mij bedroeven zoude. Voorzeker ik *ben* bedroefd, *bij uitſtek* bedroefd; en, *in mijne meeninge* ook *bedroogen*, moet ik zeggen met uw verlof. Want ik had altoos gedagt, dat 'er nooit zulk eene juffrouw van uwe jaaren in de wereld geweeſt was.

Maar mij heugt, dat gij eens eene redeneeringe hieldt, ter gelegenheid dat 'er in gezelſchap tot nadeel wierd geſproken van een uitmuntend prediker, die juiſt geen heel uitmuntend leeven leidde: Het *Prediken* en het *Betragten*, zeidet gij, vereiſchten geheel verſchillende hoedanigheden (a): Welke als zij in een perſoon vereenigd waaren, den man tot een Heilig maakten; gelijk *vernuft* en *oordeel* te zamen gaende een Fijnen Geeſt uitleverden.

Gij beweeſt dit, heugt mij wel, zeer fraaij: Dog nooit, verſchoon mij, mijne waarde, beweeſt

(a) Zie D. II. bl. 15.

gij het op eene overtuigender wijze, dan door dat gedeelte van uw gedrag onlangs gehouden, waarover ik thans klaage.

Mijne Liefde tot u, en mijne Bekommeringe voor uwe Eere, kunnen mij mogelijk wel een weinig naar den geſtrengſten kant hebben doen hellen: Indien u dat dunkt, wijt het dan aan de regte oorzaak; aan *Die* Liefde, en aan *Die* Bekommeringe: En gij zult dus niet meer dan regt doen aan

Uwe bedrukte en getrouwe

A. H.

P. S. Mijne Moeder wilde zig niet laaten te vreeden ſtellen, zonder den Brief zelve te leezen; en dat voor dat ik alle mijne voorgenomene haakjes 'er bij geſteld had. Zij weet, door dit middel, onze voorgaende briefwiſſelinge, en heeft ze verſchoond.

Zij had trouwens voorheen daar al vermoeden op: En dat mogt zij wel hebben; daar zij Mij kende, en mijne Liefde kende tot U.

Zij neemt weezenlijk zo veel belang in uwe ongelukken, dat zij, denkende dat het eenige vertrooſtinge voor *u* zal zijn, en *mij* genoegen geeven, toeſtemt dat gij aan mij *in 't breede de bijzonderheden* ſchrijven moogt *van uwe droevige hiſtorie*: Dog het is onder voorwaarde, dat ik haar alles toone wat tuſſchen ons is omgegaen, ten aanzien van u en den ſnoodſten karel. Ik heb-

hebbe mijdies te bereidwilliger daaraan onderworpen, dewijl de mededeelinge daarvan niet tot uw nadeel zijn kan.

Gij moogt derhalven vrijlijk ſchrijven, en den Brief aan ons eigen huis laaten beſtellen.

Mijne Moeder heeft mij beloofd het afſchrift te toonen van haaren Brief aan u, en uw Antwoord op denzelven; van welk laatſte zij even eerſt tegen mij geſproken heeft. Zij maakt reeds haare verontſchuldiginge over de geſtrengheid van den haaren: En is van gedagte dat het gezigt van uw Antwoord mij te veel zal aandoen. Maar nu ik haare belofte hebbe, zal ik dezelve niet los laaten.

Ik geloove wel dat de haare geſtreng genoeg is. Zodanig vreeze ik dat gij ook van den mijnen zult denken: Dog gij hebt mij geleerd nooit de *fout* te verſchoonen om den wil der *vriendſchap*; en dat een groote misſlag eer onverſchoonelijker behoort te zijn in eene perſoon, voor welke wij agtinge hebben, dan in eene die ons onverſchillig is; nademaal het eene blaam is op onze eigene keuze omtrent die perſoon, en ter verbreekinge ſtrekt van de Redelijke Liefde; en om onze eenzijdigheid voor de wereld ten toon te ſtellen. Van de *Redelijke Liefde*, zegge ik nogmaal; nademaal het onmogelijk anders zijn kan, of de dwaalingen van de waardſte vriendin moeten onze inwendige agtinge voor die vriendin verzwakken; en daardoor een grond leggen

voor verkoelinge, en miſſchien afkeer in toekoomende.

God geeve, dat gij in ſtaat moogt zijn om uw gedrag te verdeedigen *na dat* gij ontvlugt waart naar Hamſtead; gelijk het *voor* dien tijd in allen deele deftig, edelmoedig, en voorzigtig was: De Karel een Duivel, en gij eene heilige! ——— Nogthans hoope ik dat gij dat doen kunt, en derhalven verwagte ik het van u.

Ik zende deezen door eene bijzondere hand. Hij zal om uw antwoord koomen vraagen op zulken tijd, als gij zelve daartoe ſtellen zult.

Ik ben bevreesd, dat deeze ijzelijke deugniet aan de Poſthuiſen zal opſpooren waar gij zijt, zo gij u niet omzigtig hoedt.

Geld, en den *Wil*, en *Herſens* te hebben, om een ſchurk te zijn, als zij in een menſch te zamen koomen, is iets waartegen de reſt der wereld niet op kan.

XLIII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Donderdag, den 6 van Julij.

Weinige jonge menſchen zijn in ſtaat geweeſt om meer overtuigende proeven te geeven dan ik zel-

zelve, hoe weinig geluk 'er gelegen is in het genieten van onze eigene wenſchen.

Om maar eene blijk bij te brengen van de waarheid deezer aanmerkinge; Wat wilde ik eenige weeken geleeden wel niet gegeven hebben, om met eenen Brief begunſtigd te worden van mijne waarde Juffer Howe, in welker vriendſchap ik allen trooſt ſtelde, die mij was overgebleeven? Weinig dagt ik, dat de volgende Brief, waarmede zij mij vereeren zoude, in zulk een ſtijl zou zijn opgeſteld, dat dezelve mij meer dan eens deed kijken naar de Ondertekeninge, dat ik mogt verzekerd zijn (dewijl 'er de naam niet voluit ſtond) dat dezelve niet van eene andere A. H. getekend was. Want dit is immers, dagt ik, de ſtijl van mijne Zuſter Arabella: Juffer Howe immers (zij mag mij in andere opzigten zo veel misprijzen als zij wil) kon nooit zo *ſcherplijk* die woorden haare vriendin weder onder het oog brengen, welke zij in den bitteren angſt van haar gemoed en met ontſtelde herſenen geſchreeven had; nog haar, met bitsheid, en daaronder gemengde trekken van vernuft, haar eene redeneeringe herinneren, welke zij eens hield in de vrolijkheid van een hart, dat zig (gelijk het mijne toen) verblijde in voorſpoed en ruimte, en zeer weinig ſchroom had voor de geſtrenge draaij, waarmede die redeneeringe ten geenen dage tegen haarzelve zou worden omgekeerd.

Maar wat hebbe ik, in de laagte gezonken; mijn goeden naam verbeurd; mijne eere verlooren hebbende [Terwijl ik dit weete, bekreune ik mij niet *wie* het weet]; verſteken van vrienden, en

zelf van hoope; Wat hebbe ik mij nog te onvreede te toonen en mij te beklaagen over eene vriendin, dewijl zij mij niet *minzaamer* behandelt dan eene Zuſter? ——

* *

Gij hebt mij tot nu toe, mijne waarde, met groote toegeevendheid behandeld. Indien dezelve grooter geweeſt is dan ik *verdiend* had, ben ik mogelijk te beſchuldigen dat ik op dezelve geſteund hebbe, in de bewuſtheid dat ik *dezelve* nu *zo zeer als ooit verdiende.* Dog ik vinde, uit de opkoomende bitterheid, welke zig met gal in mijne inkt vermengen zal, dat ik mij aan mijnen ſtaat nog niet genoeg kan onderwerpen —— Ik zal mijne pen voor een oogenblik neerleggen.

* *

Vergeef het mij, mijne Juffer Howe. Ik hebbe mijzelve bedagt: En ik zal een omſtandig Antwoord tragten te geeven op uwen Brief; alhoewel het mij te veel tijd zal wegneemen, dan dat ik zou denken om hetzelve morgen met uwen boode te zenden: Hij kan zijne reize uitſtellen, zegt hij, tot Saterdag. Ik zal het geheel verhaal tegen Saterdag voor u tragten gereed te hebben.

Maar hoe ik mijzelve hebbe te verdeedigen omtrent alles hetgeen is voorgevallen, kan ik niet zeggen: Nademaal ik een gedeelte van den tijd, waarin mijn gedrag berispelijk ſchijnt geweeſt te zijn, buiten mijzelve geweeſt ben; en ik ter deezer

zer uure toe alle de middelen niet weete, welke zijn aangewend om mij te bedriegen en te bederven.

Gij zegt mij, dat gij in uwen eerſten Brief mij zulk een berigt gaft van het ondeugend huis waarin ik was, en zulke *waarſchuwingen omtrent dien* Tomlinſon, dat het u wonder doe, hoe ik kon in gedagten neemen om derwaards te rug te gaen.

Helaas, mijne waarde! Ik wierd door liſt, door de ſnoodſte liſt te rug getroond, zo als gij ter zijner plaatze verneemen zult.

Zonder dat ik *wiſt* dat het huis een zo zeer *ondeugend* huis was uit uwe *voorgenomene* verwittiginge, had ik al te veel tegenzin in het volk dan dat ik ooit *vrijwillig* weder derwaards zou gekeerd zijn. Maar hadt gij metterdaad zulke waarſchuwingen geſchreeven omtrent Tomlinſon en het huis, als uw *voorneemen* ſchijnt geweeſt te zijn, dezelve moeſten mij, zo ze in tijds gekoomen waaren, van oneindigen dienſt geweeſt zijn. Maar van geen van beide, welk ook uw *oogmerk* mag geweeſt zijn, hebt gij een woord aan mij gemeld in den *eerſten* van de *drie* Brieven, welke gij mij zo nadruklijk ZEGT aan mij gezonden te *hebben. Ik zal dien hier inſluiten om u te overtuigen* (a).

Maar omtrent het berigt dat uw boode mij uwen tweeden Brief zou hebben ter hand geſteld, en de beſchrijvinge welke hij van mij geeft, dat ik *op een Ruſtbank lag, op eene zeldzaame wijze, gezwollen van gedaante, en rood van kleur,*

gij

(a) De Brief, welken zij hier in ſluit, was de nagemaakte van den Hr. Lovelace. Zie, D. V. bl. 242, env.

gij weet niet hoe; daaromtrent ſtae ik ten eenenmaale bedremmeld en verlegen.

Heere, wees de arme Clariſſa Harlowe genadig! Wat kan dit dog meenen! —— Wie was de boode, dien gij zondt? Was *hij* ook al een van Lovelaces ſchepzelen! —— Kon niemand tot mij naaken, ten zij hij een vloekverwant waare van dien karel, het zij *van den aanvang af*, of naderhand *zo geworden*? Ik weete niet wat ik van het minſte tutteltje hiervan maaken moet! Dat weete ik inderdaad niet.

Laate ik eens zien. Gij zegt, dat dit geſchiedde voor dat ik van Hamſtead ging! Toen was mijn verſtand nog niet geknakt! —— Nog ben ik ooit van den wijn bevangen geweeſt [Dat moeſt zeldzaam geweeſt zijn!]: Hoe konde ik dan gevonden worden *op eene zo zeldzaame wijze, gezwollen van gedaante, en rood van kleur, gij weet niet hoe!* —— Nogthans welk eene ſnoode, welk eene veragtelijke vertooninge, heeft uw boode afgebeeld, dat ik gemaakt zou hebben!

Dog inderdaad ik weete geen ſier van EENIGEN boode van u.

Mijzelve veilig agtende te Hamſtead, bleef ik daar langer dan ik gedaen zou hebben, op hoope van den Brief mij beloofd in uwen korten van den 9den, die mij gebragt wierd door mijn eigen boode, in welken gij aanneemt Juffr. Townſend te ontbieden en tot mijnen bijſtand te beweegen (a).

Ik verwonderde mij dat ik niets van u vernam: En mij wierd verteld, dat gij ziek waart; en op eenen anderen tijd, dat uwe Moeder en gij om mijnent-

(a) D. V. bl. 233, 234.

mijnentwille woorden gehad hadden, en dat gij daarop geweigerd hadt de bezoeken van den Hr. Hickman te ontvangen: Zo dat ik op den eenen tijd onderſtelde, dat gij niet *in ſtaat* waart om te ſchrijven; op eenen anderen, dat het verbod van uwe Moeder van *behoorelijke* kragt bij u was. Maar nu hebbe ik geen twijffel, of de ondeugende karel heeft uwen Brief onderſchept; en ik wenſche maar dat hij geen middel heeft gevonden om *uwen boode om te koopen* tot het doen van eene zo wonderlijke vertellinge aan u.

Het was op Zondag den 11 van Junij, zegt gij, dat de man mij dien gaf. Ik was dien dag tweemaal ter kerk met Juffr. Moore. De Hr. Lovelace was onderwijlen aan haar huis, daar hij in de koſt was, en ook gaarn had willen huisveſten; dog dit wilde ik niet toeſtaen, ſchoon ik het ander niet kon weeren. In een van deeze tuſſchentijden moet het zijn, dat hij tijd gehad heeft om op den man te werken. Gij zult dat ligtlijk kunnen uitvorſchen, mijne waarde, door hem te vraagen naar den tijd van zijne aankoomſt ten huize van Juffr. Moore, en andere omſtandigheden van de *zeldzaame* wijze, waarin hij voorgaf mij gezien te hebben, *op een Ruſtbank*, en wat dies meer is.

Hadde iemand mij naderhand gezien, wanneer ik naar het ondeugend huis te rug getroond was, worſtelende onder de werkinge van heillooze dranken, en *inderdaad* van mijn verſtand beroofd (want dus vreezelijk, zo als gij hooren zult, is het met mij toegegaen), toen mogt ik miſſchien wel zijn voorgekoomen in eene *gezwollene gedaan-*

te

te, en *rood van kleur*, en *ik weete zelve niet hoe*. Maar indien gij uwe arme Clariſſa *nu* kwamt zien (of haar zelf ook gezien hadt te Hamſtead, voor dat zij de ſnoodſte aller mishandelingen geleeden had) gij zoudt niet agten dat zij *gezwollen van gedaante*, of *rood van kleur* was: Dat zoudt gij inderdaad niet.

Met een woord, *ik* kan het niet geweeſt zijn, welke uw boode gezien heeft, nog kan ik (zo hij iemand zag) raaden wie het geweeſt is.

Ik zal nu, zo *kortlijk* als het onderwerp zal toelaaten, aanvangen met het akeliger gedeelte van mijne droevige geſchiedeniſſe: En egter moet ik ook eenigzins omſtandig gaen, op dat gij niet moogt denken dat ik tot *agterhoudinge* en *bewimpelinge* bekwaam ben. De *laatſte* ben ik mijzelve niet bewuſt van nooden te hebben. Ik zou ten uiterſten onverſchoonelijk zijn, maakte ik mij omtrent u aan de eerſte ſchuldig. En egter, indien gij wiſt hoe mijn hart bezwijkt onder de gedagten van eene zo ſmertelijke herinneringe, gij zoudt deernis met mij hebben.

Dewijl ik miſſchien niet in ſtaat zal zijn, om hetgeen ik te ſchrijven hebbe in twee of drie Brieven zelf te beſluiten, zal ik eenen nieuwen beginnen met mijne Hiſtorie; en u alles diesaangaende te zamen zenden, ſchoon op verſchillende tijden geſchreeven, naar dat ik daartoe in ſtaat ben.

Gun mij hier ter plaatze, mijne waarde, eene kleine tuſſchenpoos; en dat ik mij tekene

Uwe altoos-toegenegene en verpligte

CLARISSA HARLOWE.

XLIV.

XLIV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

[Hierop wordt geweezen D. V. bl. 458.]

Donderdag-Avond.

Hij had mij te Hamſtead opgeſpoord: Op eene wonderbaare wijze mij opgeſpoord; want ik kan nog niet bezeffen door welke middelen.

Ik was ongenegen om u, in mijn briefje van den 9den zulks te kennen te geeven, uit vreeze dat ik u over mij bedugt zou maaken; en daarenboven hoopte ik toen, dat ik u van een ſpoediger en gelukkiger uitſlag berigt zou kunnen geeven, door uwen bijſtand, dan ik gevonden hebbe.

Zij geeft daarop een Verhaal van alles, wat te Hamſtead voorviel tuſſchen haar zelve, den Hr. Lovelace, Capit. Tomlinſon en de vrouwen daar ter plaatze, van denzelven inhoud met hetgeen van den Hr. Lovelace zo breedvoeriglijk gegeven is.

De Hr. Lovelace bevindende dat al wat hij kon zeggen, en al wat Capitein Tomlinſon kon aandringen, vrugtloos was om mij te overreeden

tot

tot het vergeeven van een zo openbaarlijk voorbedagt ſchelmſtuk, ſtelde alle zijne hoope op een bezoek, 't welk mij ſtond gegeven te worden van Lady Eliſabet Lawrance en Juffer Montague.

In mijnen onzekeren toeſtand, daar alle mijne uitzigten zo donker waaren, wiſt ik niet tot welke ik eindelijk wel mogt genoodzaakt zijn mijne laatſte toevlugt te neemen: en dewijl die Ladys een uitneemend goeden naam hadden, zo dat ik zelf reden van berouw had, dat ik mij van den beginne af niet onder haare beſcherminge had begeven (wanneer ik *die* van mijne eigene vrienden verlooren had) dagt ik dat ik eene bijeenkoomſt met haar niet *ſchuwen* wilde, ſchoon ik al te onverſchillig waare omtrent haaren Bloedverwant om die te *zoeken*, als niet twijffelende, of een oogmerk van haar bezoek zou zijn om mij met hem te verzoenen.

Op Maandag den 12den van Junij, kwamen deeze gewaande Ladys te Hamſtead; en ik wierd aan haar, en zij aan mij aangebooden, door haaren Bloedverwant.

Zij waaren koſtelijk gekleed, en blonken van juweelen; bijzonderlijk waaren die van de gewaande Lady Eliſabet zeer fraaij.

Zij kwamen in eene koets met vier paarden, welke zij gehuurd hadden, zo als zij openlijk betuigden, terwijl haare eigene in de ſtad herſteld wierd: Welk voorwendzel, zo als ik nu bemerke, alleen gemaakt wierd, op dat ik geen agterdogt op het bedrog zou krijgen, om dat de wapens der weezenlijke Lady daarop niet gevonden wierden. Lady Eliſabet had haare kamenier bij zig, welke

zij

zij Morriſon noemde; 'er uitziende als een zedig menſch die op het land woont.

Ik had wel gehoord dat Lady Eliſabet eene fraaije Vrouw was, en dat Juffer Montague eene ſchoone jonge Lady was, wel gemanierd, bevallig, en zeer leevendig ——— Zodanig waaren ook deeze bedriegſters; en alzo ik geen van haar beiden ooit gezien had, had ik niet de minſte agterdogt, dat zij die Ladys niet waaren, welker rol zij ſpeelden; en een weinig beteuterd geworden zijnde door de koſtelijkheid van haare kleedinge, konde ik niet nalaaten (zottin die ik was!) van mij over mijne eigene te verontſchuldigen.

De gewaande Lady Eliſabet gaf mij toen te kennen, dat haar Neef haar onderrigt had hoe de zaaken tuſſchen ons ſtonden. En ſchoon zij niet anders zeggen konde, dan dat zij zeer blijde was, dat hij zijne Lordſchap en haar zulk eene kleinagtinge niet had aangedaen, als het gerugt haar reden had gegeven om te dugten (hoewel zij de reden tot het uitſtrooijen van hetzelve zeer goed keurde); het egter ſtoffe van groot leedweezen voor haar, en voor haare Nigt Montague geweeſt was, en voor de geheele familie zijn zoude, dat zij zulk een groot misverſtand tuſſchen ons vond plaatze te hebben, 't welk, zo het niet wierd bijgelegd, alle haare hoope zou kunnen doen verdwijnen.

Zij kon ligt begrijpen, bij wien de ſchuld lag, zeide zij. En ſloeg een toornig tevens en verontwaardigend gezigt op hem; hem vraagende, Hoe het mogelijk waare, dat hij eene misdaad van *zulk* eene natuure tegen eene zo bekoorelijke La-

dy [zo noemde ze mij] bedrijven konde, welke eene zo hevige verſtoordheid te wege bragt?

Hij hield zig als of hij door ontzag tot ſchaamte en ſtilzwijgen gebragt wierd!

Mijne lieflte Nigt, zeide zij, en kreeg mij bij de hand, (ik *moet* u Nigt noemen, zo wel uit Genegenheid, als om de loflijke Uitvindinge van uwen Oom op te volgen) laat mij toe dat ik niet eene voorſpraak, maar eene middelaares voor hem zij; en dat niet zo zeer om zijnentwille, dan wel om den wil van mijzelve, van mijne Charlotte, en van onze geheele familie. De hoon, welken hij u heeft aangedaen, is mogelijk van eene al te tedere natuure om onderzogt te worden. Dog voor zo verre hij verklaart, dat het geen voorbedagte misdaad was; het zij het, mijne waarde [want mijne drift begon daarover gaende te worden] zo waare of niet, en voor zo verre hij zijn leedweezen daarover betuigt (en nooit heeft eenig menſch hartgrondiger leedweezen uitgedrukt over eenige misdaad, dan hij); en voor zo verre dezelve herſtelbaar is; zo laaten *Wij* het hem, deeze eene reize nog, vergeeven; en daardoor deezen man van dwaalingen eene verpligtinge opleggen —— Laaten Wij, zegge ik, mijne waarde: Want mijn Heer [zig tot hem wendende] eene misdaad tegen zulk eene weergadelooze Lady als deeze, moet eene misdaad zijn tegen *Mij*, tegen deeze uwe *Nigt*, en tegen *alle deugdzaame* perſoonen van onze Sexe.

Zie eens, mijne waarde, welk een creatuur hij had uitgezogt! Kondt gij wel gedagt hebben, dat 'er eene vrouw in de wereld was, die zig zo

kon

kon uitdrukken, en egter ondeugend zijn? Dog zij had haare voornaamſte leſſen van hem, en die wel in geſchrift, zo als ik reden hebbe om te denken: Want ik hebbe mij zedert te binnen gebragt, dat ik eens zag dat deeze Lady Eliſabet (die dikwijls van haaren ſtoel opſtond, en eene keer deed naar het ander einde van de kamer, met zulk eene aandoeninge als of de blijdſchap van haar hart haar niet toeliet ſtil te zitten) een papier uit haar rijglijf trok, eens in hetzelve keek, en het daar weder bij in ſtak. Mogelijk heeft zij het meermaalen gedaen, zonder dat ik het gemerkt hebbe; want weinig dagt ik, dat 'er zulke bedriegſters in de wereld gevonden wierden.

Ik kon niet nalaaten groote aandagt te verleenen aan hetgeen zij zeide. Ik vond mijne traanen gereed om uit te berſten; ik haalde mijn zakdoek uit, en zweeg ſtil. Ik was in eene lange wijl zo vriendlijk niet behandeld van eene perſoon van eere en aanzien [zodanig dagt ik datze was]; en durfde den toon van mijne ſtem niet betrouwen.

De gewaande Juffer Montague voegde zig ter deezer gelegenheid 'er bij; en haaren ſtoel digt naar mij toetrekkende, greep zij mijne andere hand, en bad mij om het haaren Couſijn te vergeeven; en mijne toeſtemminge te gunnen om mij als eene der voornaamſte te begeeven onder eene familie, die al lang, zeer lang, begeerig geweeſt was naar de eere van mijne verwantſchap.

Ik ſchaame mij, mijne waarde, om bij u te herhaalen, nu ik weete welke deugnieten zij zijn, alle de tedere, de verpligtende, en de eerbiedige gezeggen welke ik omtrent haar gebruikte.

De deugniet zelve kwam daarop voor den dag. Hij wierp zig aan mijne voeten. Hoe was ik toen bezet! —— Der vrouwluij de eene mijne regterhand vaſthoudende, de andere mijne linker: De gewaande Juffer Montague meer dan eens de hand, die zij vaſt hield, aan haare lippen drukkende: De ondeugende karel op zijne knieën mij om vergiffenis ſmeekende; en mij mijne gelukkige en mijne ongelukkige uitzigten voor oogen ſtellende, naar dat ik het hem vergeeven of niet vergeeven zoude. Alles wat hij dagt dat van aandoeninge zou zijn in zijne voorgaende dingredenen, en in die van Capitein Tomlinſon, herhaalde hij. Hij zwoer, hij beloofde, hij bad de gewaande Ladys om voor hem in te ſtaen; en zij ſtelden haare Eere ten zijnen behoeve te pande.

Inderdaad, mijne waarde, ik was verlegen, volſtrektlijk verlegen. Het was mij leed dat ik dit bezoek had ingewilligd. Want ik wiſt niet hoe ik, uit tederheid jegens zulke waardige nabeſtaenden (voor hoedanige ik haar hield) een man die na aan haar vermaagſchapt was, zo vrij behandelen zoude als hij verdiende: Zo dat mijne redeneeringen, en mijne beſluiten van hunne grootſte kragt beroofd waaren.

Ik bragt evenwel in, dat ik met u in onderhandelinge was. Ik verwagtede ieder uur, zeide ik haar, een Antwoord van u op eenen Brief dien ik geſchreeven had, 't welk de beſliſſinge zou geeven van mijn toekoomend lot.

Zij booden aan om zelve in perſoon met u te handelen, *ten behoeve van haar zelve*, zo als zij

zij het beleefdlijk noemden. Zij ſmeekten mij dat ik aan u ſchreef om uw Antwoord te verhaaſten.

Ik zeide, verzekerd te zijn, dat gij ſchrijven zoudt zo dra de uitkoomſt van eene handelinge, welke met eene derde perſoon moeſt gehouden worden, u in ſtaat ſtelde om te ſchrijven. Maar wat aanging het ſlaagen in haar verzoek ten behoeve van haaren Bloedverwant, Dat hing niet af van het verwagte Antwoord; want dat, ik ſmeekte haar om vergiffenis, kwam geheel niet in aanmerkinge. Ik wenſchte dat hij gelukkig mogt zijn. Maar ik was overtuigd, dat nog ik hem, nog hij mij zodanig maaken konde.

Welke beloften deed daarop de deugniet! ——— Hoe zwoer hij! —— Hoe ſmeekte hij! ——— En hoe pleiteden de Vrouwluij voor hem! —— En zij verbonden zig zelve, en de Eere van haare geheele familie, voor zijn billijk, zijn vriendlijk, zijn teder gedrag jegens mij.

Kortom, mijne waarde, ik wierd zo in 't naauw gebragt, dat ik genoodzaakt was tot eene gunſtiger afſpraak met haar te koomen, dan mijn oogmerk geweeſt was. Ik zou wagten naar uw antwoord op mijnen Brief, zeide ik. En indien gij in het zelve twijffelinge of zwaarigheid maaktet omtrent de veranderinge van maatregelen, waartoe ik mijn beſluit genomen, en het ontwerp des leevens, het welk ik mij beraamd had, dat ik dan de zaak in overweeginge zoude neemen; en indien zij het mij wilden toelaaten, alles voor haar bloot leggen, en haaren raad, benevens den uwen, daarover inneemen, net als of de eene mijne eigene

Moeij, en de andere mijne eigene Nigt waare.

Op dit zeggen ſtorteden zij traanen —— Van blijdſchap; zo als zij ze noemden: —— Maar zedert geloove ik tot haar voordeel, al hoe ondeugend zij zijn, dat het traanen waaren van wroeginge voor dien tijd; want de gewaande Juffer Montague keerde zig om, en zeide, zo als mij heugt, Dat was niet uit te ſtaen.

Dog de Hr. Lovelace liet zig zo ligt niet te vreede ſtellen. Hij had miſſchien een vaſt beſluit genomen tot zijne ſchurkagtige maatregels; en dus zag hij mogelijk niet ongaarn dat hij een voorwendzel tegen mij mogt krijgen. Hij beet op zijne lip —— Hij was maar al te veel gewend, zeide hij, aan zulk eene onverſchilligheid, zulk eene koelheid, in het midden zelf van zijne gelukkigſte uitzigten. —— Ik had bij wel twintig gelegenheden, tot zijn oneindig verdriet, hem getoond, dat alle gunſt, welke ik hem ſtond te bewijzen, het uitwerkzel was van —— Daar hield hij ſtil —— En niet van mijne eigene verkiezinge.

Dit zou bijkans alles agteruit gezet hebben. Ik was bij uitſtek misnoegd. Dog de gewaande Ladys ſpraken 'er tuſſchen beide. De oudſte haalde hem geſtrenglijk over den hekel. Hij behoorde, zeide zij hem, wel te vreede te zijn met hetgeen ik gezegd had. Zij *begeerde* geen andere voorwaarde. En wat, Seigneur, zeide zij, met een Weezen van Gezag, zoudt gij willen zondigen, en verwagten daarvoor *beloond* te worden?

Daarop wierd ik van haar in een aangenaamer

mer geſprek ingewikkeld —— De gewaande Lady verklaarde, dat zij en Lord M. en Lady Sara, terſtond, en in eigen perſoon 'er haar werk van zouden maaken, om eene algemeene verzoeninge tuſſchen de twee familien te wege te brengen, en dit of openlijk of heimelijk de handen in een ſlaende met mijnen Oom Harlowe, naar dat men het zou goed vinden. De partijſchap was van den eenen kant heel verre geloopen, zeide zij; en van den anderen had men al te weinig zorg getoond om die te verzagten of te heelen. Mijn Vader zoude zien, dat zij hem als een Broeder en een Vriend konden behandelen; en mijn Broeder en Zuſter zouden overtuigd worden, dat 'er geen reden was nog voor de Jaloersheid nog voor de Afgunſt, welke zij hadden opgevat uit beweegredenen te onbetaamelijk om daarvoor uit te koomen.

Konde ik wel nalaaten, mijne waarde, om over haar wel vergenoegd te zijn! ——

Laat mij toe dat ik eens afbreeke. Deeze taak drukt al te zwaar, tegenwoordig, het hart van

Uwe CLARISSA HARLOWE.

XLV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *Ten Vervolge.*

Ik was zeer ongeſteld en genoodzaakt om mijne pen neer te leggen. Ik dagt ik zou in bezwij-

minge gevallen zijn. Maar ik ben nu beter —— Dus zal ik weder voortgaen.

De gewaande Ladys, hoe meer wij praateden, hoe meer zij op mij ſcheenen te verlieven. En *De* Lady Eliſabet deed Juffr. Moore boven roepen; en vraagde haar, of zij ook gelegenheid had om haare Nigt en Haar zelve, nevens haare Kamenier, en twee Knegten, te huisveſten voor drie of vier dagen?

De Hr. Lovelace antwoordde voor haar, dat zij die wel had.

Zij wilde haare waarde Nigt Lovelace [*Gun mij, mijne waarde*, luiſterde zij, *deezen bekoorelijken ſtijl in het bijzijn van vreemden!* —— *Ik zal het geheim van uwen Oom in agt neemen*] niet vraagen, of zij welkoom zou zijn of niet, met haar zo nabij te koomen. Dog geduurende den tijd, welken zij zig in deeze ſtreeken zou ophouden, wilde zij elken avond herwaards koomen —— Wat zegt *gij* 'er van, Nigt Charlotte?

De gewaande Charlotte antwoordde, dat zoude bij uitſtek haar behaagen.

De Lady Eliſabet noemde haar een inſchikkelijk meisje. Zij had behaagen in de plaatze, zeide zij. Haare Nigt Leeſon zou haar wel verſchoonen. De ruime lugt, en mijn gezelſchap zouden haar goed doen. Zij had nooit veel op om te ſlaapen in de rookerige ſtad, zo ze het mijden konde. Kortom, mijne waarde, zeide zij tegen mij, ik zal hier blijven tot dat gij beſcheid krijgt van Juffer Howe; en tot dat ik uwe toeſtemminge hebbe om met mij te gaen naar Glenham-Burg. Geen een oogenblik zal ik uit uw gezelſchap

ſchap zijn, als ik hetzelve genieten kan. Stedman mijn Solliciteur kan hier wel bij mij koomen, dewijl de afſtand van de ſtad zo gering is, om zijne bevelen te ontvangen. Nigt Charlotte, een woordje met u, kind.

Zij begaven zig naar het uiterſt einde van de kamer, en ſpraken over haar nagt-gewaad.

De Juffer Charlotte zeide, dat men Morriſon om hetzelve wel kon afvaardigen.

Dat is waar, zeide de andere —— Dog ik hebbe eenige Brieven in mijn afzonderlijk kiſtje, welke ik moet bij mij hebben. En gij weet, Charlotte, dat ik de ſleutels daarvan aan niemand betrouwe.

Konde Morriſon dat kiſtje niet herwaards brengen?

Neen. Zij dagt het veiligſt daar het was. Zij had gehoord dat 'er maar twee dagen geleeden eene ſtruikrooverij gepleegd was aan den voet van den Hamſteader heuvel; en het zou 'er ſlegt met haar uitzien, zo zij haar kiſtje verloor.

Wel, het was dan maar te doen om naar ſtad te gaen en zig uit te kleeden, en zij zou haare juweelen daar laaten blijven, en weerom koomen; en zou dus in allen opzigte heel veel geruſter zijn.

Wat mij belangt, ik verwonderde mij, dat zij daar met dezelve kwamen. Dog dat moeſt opgenomen worden als een teken van agtinge aan mij beweezen. En daarbij maakten zij ook ter loops gewag van een ander Plegtig bezoek, hetwelk zij gedagt hadden af te leggen, hadden zij

mij zo onuitſpreekelijk inneemende niet gevonden.

Zij ſpraken luid genoeg dat ik haar hooren konde; met voordagt, buiten twijffel, ſchoon onder ſchijn van luiſteren; en beſlooten met mij ten hoogſten te prijzen.

Ik was niet dwaas genoeg om geloof te ſlaen aan haare loftuitingen; of daardoor opgeblazen te worden; haar egter niet verdagt houdende, was ik niet kwaalijk in mijn ſchik met zulk een gunſtigen aanvang van kennis te maaken met Ladys (het zij ik met haar vermaagſchapt ſtond te te worden of niet) van welke ik altoos tot haare eere had hooren ſpreeken. En egter dagt ik al op dien tijd, al hoe hoog zij *mij* verheften, dat zij in eenige opzigten (ſchoon ik naauwlijks wiſt waarin) te kort ſchooten bij de verwagtinge, welke ik van *haar* gehad had.

De groote bedrieger was aan het verſte einde van de kamer, den anderen kant uit; waarſchijnelijk om mij gelegenheid te geeven van haare vooraf opgeſtemde loftuitingen te hooren ——— in een boek ziende, waaraan hij, waare het geen opgeſtemd werk geweeſt, geen een oogenblik zijne aandagt beſteed zoude hebben. Het was *Taylors Heilig Leeven en Sterven.*

Wanneer de gewaande Ladys zig weder bij mij voegden, naderde hij mij met hetzelve in zijne hand ——— Een geeſtig boek is Dit, mijne waarde! ——— Deeze oude godgeleerde legt zig uit, zie ik, op een bijſter zwierigen ſtijl over een zeer ernſtig onderwerp. Dog dit brengt mij de gewoonte in gedagten van eene Begravenis ten

plat-

platten Lande, daar de jonge vrouws-perſoonen, ter eere van eene overleedene gezellin, inzonderheid zo ze eene maagd was, of *daarvoor ging*, van haare kiſt een bed van bloemen maaken.

En daarop het boek neerleggende, en op zijne hiel omdraaijende, met eene van zijne gewoone lugtige houdingen; En hebt gij zeker vaſtgeſteld, Ladys, om uw logement te neemen bij mijn bekoorelijk ſchepzel?

Ja zeker, dat hadden zij.

Daar waaren nooit loozer, nooit liſtiger bedriegſters, dan deeze vrouwluij. Afgeregte ſchepzels, voorzeker: Nogthans welgemanierd; en zij moeten eene goede opvoedinge gehad hebben ——— Voormaals, miſſchien, al zo wel het vermaak van haare ouderen, als ik het was van de mijne: En wie weet door welke Konſtenaarijen bedorven, naar lighaam en ziel beide! ——— O mijne waarde! wat legt al niet in deeze bedenkinge opgeſlooten!

Maar de *karel*! ——— Nooit was 'er zulk een diepzinnig karel. Nooit was 'er zulk een doorſleepen bedrieger; uitgezonderd dien vervloekten Tomlinſon, wiens jaaren, en ernſthaftigheid, gepaard met eene bondigheid van verſtand een oordeel, welke ongemeen ſcheenen, hem, zo men zou mogen denken, voordeelen gaven in de fielterij, waartoe de ander geen tijd gehad had. Hard, zeer hard was het, dat ik moeſt vallen onder de kennis van Twee zulke deugnieten, hoedanig 'er geen Twee meer, hoope ik, in de wereld te vinden zijn ——— Beide met zulk een vaſt opzet werkende om de onmenſchlijkſte en trouw-

trouwlooſte ontwerpen uit te voeren tegen een arm jong ſchepzel, die geen van beiden ooit eenig kwaad deed of toewenſchte.

Zie hier kortlijk eene ſchets van het gedrag deezer vrouwluij en deezes mans jegens elkanderen in mijn bijweezen.

De Hr. Lovelace gedroeg zig jegens zijne gewaande Moeij met veel ontzag, en bewees groote inſchikkelijkheid omtrent alles wat zij zeide. Hij liet haar altijd voordeel op hem hebben in de ſchimpſcheuten en jokkernijen, welke tuſſchen hen voorvielen. Ik kon wel ligtlijk zien, dat hij dit *toeliet*, en dat hij die leevendigheid, die ſneedigheid te binnen hield, welke hij nooit ſpaarde te toonen omtrent de gewaande Juffer Montague; en welke een man van vernuft zelden weet te rug te houden, wanneer 'er zig gelegenheid aanbiedt om blijken van zijn vernuft te geeven.

De gewaande Juffer Montague was nog eerbiediger in haar gedrag jegens haare gewaande Moeij. Terwijl de Moeij de waardigheid ophield van het character, 't welk zij had aangenomen, met hen beide gekſcheerende op den voet van eene perſoon, die ſteunt op de meerderheid welke jaaren en middelen haar geeven over jonger lieden, die een oogmerk kunnen hebben van verpligtinge aan haar, het zij bij haar leeven, of bij haar ſterven.

Hoe het zij, zij wendde de geſtrengheid van haare jokkernij tegen den Hr. Lovelace, ter gelegenheid van het character der luiden die het logement hielden, hetwelk ik, zeide zij, met zo goe-

goede reden, naar mij dagt, heimelijk had verlaaten.

Dit ontzettede mij. Want toen geen kwaad vermoeden hebbende op den ſnooden Tomlinſon, beſloot ik (en uw Brief van den 7den (a) begunſtigde mijn beſluit) dat indien het huis voor ſlegt bekend ſtond, of hij, of de Hr. Mennell, daarvan wel iets of aan mij of aan hem zou hebben te kennen gegeven ——— En ſchoon ik geen behaagen had in het volk, merkte ik egter niets in haar dat zeer beſtraffelijk was, voor den voorgaenden Woensdag-nagt, wanneer zij zig de moeite niet gaven om mij te hulp te koomen, ſchoon zij mijn kermen zeer wel hooren konden (gelijk ik verzekerd ben) en al zo veel reden hadden als ik om van den brand verſchrikt te zijn, indien dezelve weezenlijk geweeſt waare.

Ik zag den Hr. Lovelace met verontwaardiginge aan, op dit zegswoord.

Hij ſcheen beſchaamd te worden. Ik kan met geen geduld, zelf mij het ſchijnſchoon gezigt ſlegts herinneren van deezen ſnooden bedrieger. Maar hoe was het mogelijk, dat zelf dat zijn fleurig gelaat hem in ſtaat ſtelde om hetzelve naar welgevallen met eene blos te overſpreiden? Want hij bloosde, meer dan eens: En de blos was, ter deezer gelegenheid, een hoogrood karmozijn, ongedwongen, en natuurelijk, naar mij dagt ——— Dog hij heeft zo veel van een Comediant, dat hij bekwaam ſchijnt te zijn om allerleije rollen te ſpeelen; en het blijkt dat zijne ſpieren en trekken geheel-

(a) Zijn nagemaakte Brief. Zie D. V. bl. 242, env.

heelenal onder het bevel ſtaen van zijnen ondergenden wil (a).

De gewaande Lady ging voort, met te zeggen, Zij had zig de moeite gegeven van naar de luiden te verneemen, wanneer zij hoorde dat ik uit misnoegen het huis verlaaten had; en ſchoon zij juiſt niets gehoord had hetwelk *heel* kwaalijk was, had zij egter genoeg gehoord om zig te verwonderen, dat hij zijne bruid, eene perſoon van zo groote kiesheid, had willen brengen in een huis hetwelk, zo het geen *kwaaden*, althans geen *goeden* naam had.

Gij moogt wel denken, mijne waarde, dat ik hierom te meer gevallen had in de gewaande Lady Eliſabet. Ik onderſtelle nu, dat het met dit oogmerk gezegd wierd.

Hij was zeer verwonderd, zeide hij, dat haare Ladyſchap een kwaad gerugt van de luiden gehoord had. Dit was iets, hetwelk hij nooit voorheen gehoord had, dat zij verdienden. Het was waar, men kon ligt zien, dat zij geen heel groote kiesheid bezaten, ſchoon zij ook niet van kiesheid ontbloot waaren. De natuure van haare koſtwin-

(a) Hier mag men wel aanmerken, dat 'er eene natuurelijker reden was, dan deeze welke de Lady geeft, voor het bloozen van den Hr. Lovelace. Het was eene blos van verſtoordheid, zo als hij naderhand in geſprek bekende aan zijnen Vriend Belford; want de gewaande Lady Eliſabet ſpeelde haare rol hier kwaalijk, met ten nadeele van het huis te ſpreeken; en hij had veel werk om dien miſſlag weder goed te maaken; door dien hij dus genoodzaakt wierd om haare leidinge te volgen, en van zijn eerſt ontwerp af te wijken; hetwelk was dat tot voordeel van de luiden des huizes zou geſproken worden, om haar te beweegen dat zij derwaards wederkeerde, al waare het maar onder voorwendzel van te beſtellen dat haare kleederen naar Hamſtead gebragt wierden.

winninge, met logementen te verhuuren, en menſchen in de koſt te neemen (en nogthans had hij verſtaen dat zij al keurig waaren ten deezen aanzien) gaf haar aanleidinge om vrij en vriendlijk te zijn: En het was bezwaarelijk, zeide hij, voor perſoonen van eene blijgeeſtige geſteltenis, om zig zo te gedraagen, dat zij berispinge ontgaen kunnen: Openhartigheid en rondborſtigheid in de Sexe (te meer jammer was het) maakten maar al te dikwijls eerelijke luiden, die geen ruime middelen hadden in de wereld, aan liefdelooze berispinge onderhevig.

Hij wenſchte egter wel, dat haare Ladyſchap wilde zeggen *wat* zij gehoord had: Alhoewel het nu weinig te beduiden had, dewijl hij mij nooit weder zou vraagen om mijne voeten binnen haare deur te zetten: En hij verzogt dat zij de zaak niet geliefde te verkleinen.

Neen, het was ook dog niet van veel belang, zeide zij. Maar men had haar onderrigt, dat 'er meer vrouwen in het huis logeerden dan mannen: Dat die egter meer bezogt wierden van mannen dan van vrouwen. En dit was haar op zulk eene wijze te kennen gegeven (miſſchien van ongunſtige luiden, daar wilde zij niet voor inſtaen) als of 'er iets meer mede bedoeld dan voluit gezegd wierd.

Dit was, zeide hij, de regte weg om door dubbelzinnige uitdrukkingen iemands character in verdenkinge te brengen, waarvan de laſteraars zig bedienden. Elk menſch, en elke zaak had een zwarten en een witten kant, met welke gunſtige of ongunſtige luiden hun voordeel kunnen doen.

Hij

Hij had wel gemerkt, dat het voorhuis meeſt geheel verhuurd was, en zo hij geloofde meer aan de eene Sexe, dan aan de andere; want bij gelegenheid van daardoor uit en in te gaen, had hij wel verſcheidene welgemanierde juffrouwen gezien, die 'er zedig uitzagen; en welke het zeer waarſchijnelijk was, dat niet zo weinig bemind waaren of zij konden wel bezoek ontvangen van vrienden en nabeſtaenden van beide Sexen: Dog zij hadden niets met ons te maaken, nog wij met haar: Wij waaren nooit met eenige derzelver in gezelſchap: Maar in het fraaijſt en afgeſcheidenſt huis van de twee, het welk wij eeniger maate voor ons alleen hadden, met het gebruik van eene kamer aan de ſtraat, om ons te dienen tot een verblijf voor de Bedienden, of om gemeene Bezoeken in te ontvangen, of alleen de winkeliers van welke wij het een of ander kogten, en die wij niet boven lieten koomen.

Hij hield 'er van om altijd te ſpreeken zo als hij het bevonden had. Niemand ter wereld had van laſteringe meer nadeel geleeden dan hijzelve.

Vrouwen, bekende hij, behoorden omzigtiger te zijn dan de mannen behoeſden te weezen, waar zij huisveſteden. Niettemin wenſchte hij wel, dat eer het weezen van de zaak zelve, dan een los vermoeden, de grond waare waarop zij oordeelden, inzonderheid als zij ſpraken van elkanderen.

Zijn oogmerk was hiermede niet te ſmaalen op de onderrigters, of liever *aanbrengers* (zo als hij ze noemen mogt) van haare Ladyſchap, welke die ook waaren: Nog agtede hij zig ook verpligt

pligt om characters te verdeedigen welke onder beſchuldiginge, of op welke kwaade gedagten vielen, bij vrouwen van deugd en eere. Nog waaren ook deeze luiden van genoeg aangelegenheid, dat 'er zo veel over haar behoefde gepraat te worden.

De gewaande Lady Eliſabet zeide, Alle die haar kenden, zouden haar van bedilzugt vrijſpreeken: Dat het haar een taamelijk goed gevoelen gaf, moeſt zij zeggen, van de luiden, dat hij daar zo lang met mij gebleeven was; dat ik meer redenen van *geen behaagen*, dan van *mishaagen* tegen haar had; en dat zulk een ſchrander man, als zij hoorde dat Capitein Tomlinſon was, niets tegen haar had ingebragt.

Mij dunkt, Nigt Charlotte, ging zij voort, dewijl mijn Neef dit logement nog niet heeft opgegeven, dat gij en ik (want voor zo verre mijne waarde Juffer Harlowe geen behaagen in de luiden heeft, zoude ik *haar* om haar gezelſchap niet verzoeken willen) daar een kopje thee zullen drinken met mijn Neef, voor dat wij uit de ſtad gaen; en dan zullen wij wel zien, wat zoort van volk zij zijn. Ik hebbe gehoord, dat Juffr. Sinclair een bijſter lelijk ſchepzel is.

Met al mijn hart, Madam. In gezelſchap van *uwe Ladyſchap* zal ik geen zwaarigheid maaken om te gaen waar het u belieft.

Het was *Ladyſchap* bij ieder woord; en dewijl ze hovaardig ſcheen te zijn op haaren titel, en ook op haare kleedinge, konde ik wel gegiſt hebben dat zij aan *geen van beide* gewend was.

Wat zegt *gij* 'er van Couſijn Lovelace? Lady

Sara, ſchoon eene naargeeſtige vrouw, doet naaukeurig onderzoek op alle uwe zaaken. Ik moet haar onderrigten van alle bijzondere omſtandigheden, als ik weder naar huis gae.

Met al zijn hart. Hij was tot haaren dienſt, wanneer het haar maar geliefde. Zij zou zeer mooije vertrekken, en zeer beleefde menſchen vinden.

De droes mogt haar haalen, zeide *De* Juffer Montague, indien het ons blijke dat zij anders zijn.

Daarop raakten zij aan 't praaten over haare Familie: Het Geluk der Familie wegens mijne gehoopte inlijvinge in dezelve. Zij maakten gewag van Lord M.'s en Lady Sara's groot verlangen om mij te zien. Hoe veel vrienden en verwonderaars, met opgeheven handen, ik zou hebben! [*O mijne waarde, welk eene zegepraal moeten deeze ſchepzels, en hij, den geheelen tijd, over de arme verweezene gehad hebben!*] ——— Welk een gelukkig man zoude hij! zijn! ——— Zij wilden zig, zeide *de* Lady Eliſabet, de Moeijelijkheid niet eens aandoen, van zelf maar te onderſtellen, dat ik niet eene van haar zou worden!

Van geſchenken wierd ter loops geſproken. Zij ſtelde vaſt dat ik met haar naar Glenham-Burg zou gaen. Zij wilde zig dat niet laaten weigeren, al zoude zij eene week over haar tijd naar mij blijven.

Zij verlangde naar den verwagten Brief van u. Ik moeſt ſchrijven om denzelven te verhaaſten, en om Juffer Howe te laaten weeten, hoe nu alles ſtond zedert ik laatſt geſchreeven had. Dat zou mij

mij volſtrektlijk ter begunſtiginge van *haar* en van haaren Neef kunnen doen overhellen; en dan hoopte zij dat 'er geen reden voor mij zou zijn van te denken om in eenige nieuwe maatregels te treeden.

Inderdaad, mijne waarde, ik nam op dien tijd voor, indien ik tegen 's anderen dags geen beſcheid van u kreeg, om een man te paard aan u af te vaardigen, met de bijzonderheden van alles, op dat gij (indien het u gevoegelijk dagt) ten minſten de koomſt van Juffr. Townſend tot eenen anderen dag mogt uitſtellen. ——— Dog ik wierd elendiglijk daarin verhinderd.

Zij deed mij belooven, dat ik over dit onderwerp aan u zou ſchrijven, het zij ik beſcheid van u kreeg of niet. Een van haare knegten zou ter poſt met mijnen Brief heen rijden, en wagten naar het Antwoord van Juffer Howe.

Zij weidde toen uit in den welverdienden lof van u, mijne waarde. Hoe gaarn zou zij de eere hebben van met u bekend te zijn!

De gewaande Juffer Montague voegde zig bij haar, zo voor haarzelve als in den naam van haare Zuſter.

Afgrijzelijk wel onderweezen waaren zij beide!

O mijne waarde! Welke gevaaren kunnen arme ligtvaardige meisjes loopen, wanneer zij zig buiten de beſcherminge van haare natuurelijke vrienden, en in de wijde wereld werpen?

Zij ſpraken toen weder van Verzoeninge en Naauwe Verbintenis met iedereen van mijne vrienden; met mijne Moeder bijzonderlijk; en gaven der waarde deugdzaame Lady den lof, welken ie-

dereen haar geeft, die het geluk heeft van haar te kennen.

Ach, mijne waarde Juffer Howe! Ik had genoegzaam mijne verſtoordheid tegen den gewaanden Neef vergeten! ——— Daar zo veel aangenaame dingen gezegd wierden, begon ik te denken, dat, indien gij het mij raaden zoudt, en ik van mijn gemoed verkrijgen konde om den deugniet eene zo *voorbedagtlijk* ſnoode mishandelinge te vergeeven, en hem kon nalaaten te veragten wegens deeze en zijne andere ondankbaare en ondeugende handelingen, ik mogelijk niet ongelukkig zou zijn in eene verwantſchap met zulk eene familie. Nogthans, dagt ik op dien tijd ook, hoe vermengd is alles wat mij wedervaart, hetwelk zig als goed laat aanzien! —— Evenwel, voor zo verre mijne aanblikkende hoope mij minder gebreken deed zien in het gedrag van deeze gewaande Ladys, dan herdenkinge en afgrijzen mij zedert geholpen hebben om te zien, begon ik mijzelve al te beſchuldigen, dat ik mij van den beginne af niet onder haare beſcherminge begeven had.

Dog in het midden van alle deeze geneuglijke uitzigten, Ik moeſt niet vergeeten, zeide *De* Lady Eliſabet, dat ik naar ſtad moet gaen.

Zij gaf toen bevel dat haare koets aan de deur gebragt zou worden —— Wij willen alle te zamen naar ſtad gaen, zeide zij, en te zamen weêrom koomen. Morriſon zal hier blijven, en toezien dat alles bereid worde zo als ik het gewend ben te hebben, ten aanzien van mijne kamer, en mijn bed; want in zommige opzigten hebbe ik een zeer bijzonderen zin. De bedienden van mijne

Nigt

Nigt Leeſon kunnen alles wel doen wat ik te doen hebbe, ten aanzien van mijn nagtgewaad en diergelijke. En het zal eene kleine verlugtiginge voor u zijn, mijne waarde, en eene goede gelegenheid verleenen aan den Hr. Lovelace om te beveelen, dat hetgeen gij van uwe kleedinge noodig hebt, uit uw voorig logement naar het huis van Mevr. Leeſon gezonden worde; en wij kunnen het daarvandaan herwaards medebrengen.

Ik had geen oogmerk om daarin te bewilligen. Dog alzo ik mij niet verbeeldde, dat zij 'er op ſtaen zoude dat ik met haar naar ſtad ging, gaf ik geen antwoord op dat gedeelte van haare reden.

Hier moet ik mijne vermoeide pen eens neerleggen.

Herdenkinge! Hartgrievende Herdenkinge? Hoe pijnelijk voor mij!

XLVI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

In het midden van deeze aangenaamheden, kwam de koets aan de deur. De gewaande Lady Eliſabet verzogt mij om haar mijn gezelſchap te verleenen naar het huis van haare Nigt Leeſon. Ik

verzogt verſchoond te zijn: Egter had ik geen kwaad vermoeden. Zij wilde geen weigeringe aanneemen. Welk een geluk zoude zulk een vriendlijk bezoek zijn voor haare Nigt Leeſon! — Haare Nigt Leeſon was niet onwaardig, dat ik kennis met haar maakte: En zoude dit als de grootſte gunſt ter wereld opneemen.

Ik bragt in dat ik 'er niet naar gekleed was. Dog die tegenwerpinge vond geen ingang. Zij beſtelde het Avondmaal bij Juffr. Moore om tegen negen uuren gereed te zijn.

De Hr. Lovelace, die ſnoode huichelaar, en ondeugende bedrieger! ziende, zo als hij zeide, dat ik geen zin had om mede te gaen, verzogt haare Ladyſchap, dat zij daarop niet ſtaen zoude.

Zij bragt in, dat zij zo zeer met mijn gezelſchap was ingenomen: Zij ſmeekte om haar te believen: Ging zelf heen om mij mijn waaijer ter hand te ſtellen: En drong', om kort te gaen, zo ſterk, dat mijne voeten tegen mijne woorden en tegen mijn zin aan, haar te wille waaren: En zij, mij eenigermaate naar de koets leidende, en eerſt hebbende doen inſtappen, volgde mij; en haare gewaande Nigt, en de Deugniet volgden haar; En toen reed die voort.

Niets dan de hoogſte vriendlijkheid en genegenheid hoorde men geduurende den gantſchen weg: Over en weer, Welk eene blijdſchap zou dit onverwagt bezoek geeven aan haare Nigt Leeſon! Welk een vermaak moeſt het zijn voor zulk een gemoed als het mijne, in ſtaat te zijn, om iedereen, tot welke ik naderde, zo zeer te verblijden!

De wreede, de onmenſchlijke verleider was

(zo

(zo als ik mij zedert herinnerd hebbe) den geheelen weg langs in verrukkinge; dog egter zulk een zoort van verrukkinge, welke men zien kon dat met moeite van hem wierd te binnen gehouden.

Die haatelijke ſchurk! Welk een afgrijzen hebbe ik van hem! ——— Welk een ſchelmſtuk moeſt hij toen brouwen in zijn verraaderlijk hart! ——— Welk een verweezen ſlagtoffer moeſt ik in hunner aller oogen zijn!

Schoon niet zeer in mijn ſchik, had ik egter toen juiſt geen gedagten op gevaar; terwijl zij dus hun beſt deeden om mij boven allen ſchroom daarvoor, en ook boven mijzelve te verheffen.

Maar denk eens, mijne waarde, welk een vreezelijken keer alles bij mij nam, wanneer wij, door verſcheidene ſtraaten en wegen, waaraan ik geheel geen kennis had, de koets allengskens zagter rijdende, in het gezigt kwamen van het vreezelijk huis van het vreezelijkſt vrouwmenſch ter wereld; zo als ik bevonden hebbe.

Heere, wees mij genadig! riep de arme zottin, ter koetze uitziende —— Mijn Hr. Lovelace! ——— Madam! mij keerende tot de gewaande Lady Eliſabet ——— Madam! mij keerende tot de Nigt, mijne handen en oogen opſlaende ——— Heere, wees mij genadig!

Wat! Wat! Wat! mijne waarde!

Hij trok aan de koord —— Wat behoefden wij deezen weg langs te rijden? zeide hij. —— Maar nu wij hier dog zijn, zal ik 'er aan huis eene vraag doen —— Mijn waardſte leeven, *waartoe* deeze angſt?

De koetſier hield ſtil. *Zijn* knegt, die met

eenen van de haare agterop ſtond, kwam af — Vraag, zeide hij, of 'er ook eenige Brieven voor mij zijn? Wie weet, mijn allerlieſſt ſchepzel, zig tot mij wendende, of wij mogelijk niet reeds een hebben van den Capitein? ——— Wij zullen niet uit de koets gaen! ——— Vrees niets ——— Waartoe zo beſchroomd? ——— Och! deeze edele geeſten! ——— riep de verfoeijelijke hooner.

Vreezelijk benaaud en kwaadduidende was toen mijn hart: Ik was op het punt van te bezwijmen. Waarom dus verſchrikt, mijn leeven? Gij zult uw voet niet uit de koets zetten ——— Maar eene vraag, nu de karel ons deezen weg heeft langs gereeden.

Uwe Lady zal bezwijmen, riep de verfoeijelijke Lady Eliſabet, zig tot hem keerende. ——— Mijne waardſte Nigt! (Nigt *wil* ik u dog noemen, mij bij de hand krijgende) wij moeten 'er uitgaen, indien gij zo ongeſteld zijt. ——— Laaten wij 'er eens uit gaen ——— Alleen om een glas water en hartshoorn ——— Inderdaad wij moeten 'er eens uitgaen.

Neen, neen, neen — Ik ben wel — geheel wel — Wil de man niet voort jaagen? — Ik ben wel — geheel wel — Inderdaad. — *Man*, jaag voort, mijn hoofd uit de koets ſteekende — *Man*, jaag voort! ——— ſchoon mijne ſtem te flaauw was om gehoord te worden.

De koets hield ſtil aan de deur. Hoe beefde ik!

Dorcas kwam aan de deur, zo als ze ſtil hield.

Mijn

Mijn allerliefſt ſchepzel, zeide de ſnoode karel, als naar den adem hijgende, gij zult 'er *niet* uit koomen ——— Zijn 'er eenige Brieven voor mij, Dorcas?

Daar zijn twee, mijn Heer. En hier is een heer, de Hr. Belton, mijn Heer, die naar uw Wel Edele wagt; en al voor een uur gewagt heeft.

Ik zal hem even eens gaen ſpreeken. Doe de deur open —— Gij zult 'er niet uit treeden, mijn lief —— Een Brief van den Capitein is 'er reeds miſſchien! —— Gij zult 'er niet uit treeden, mijn lief.

Ik zugtede, als of mijn hart ging berſten.

Maar wij *moeten* 'er uit treeden, Neef. Uwe Lady zal bezwijmen. Meid, een glas met hartshoorn en water! —— Mijn lief gij moet 'er eens uit treeden. —— Gij zult bezwijmen, kind —— Wij moeten uwe Veter los ſnijden. —— [Ik geloove, dat de eene kleur mij afging en de andere aankwam] —— Inderdaad, gij moet 'er eens uittreeden, mijn lief.

Hij wiſt wel, zeide hij, dat ik weer wel zou zijn, zo dra de koets van de deur afreed. Ik zoude 'er *niet* uitgaen. Bij zijne Ziel, dat zoude ik niet.

Heere, Heere, Neef! Heere, Heere, Couſijn! beide vrouwluij in eenen adem, Wat leeven maakt gij over niets met al! Gij *maakt* dat uwe Lady bevreesd wordt om 'er uit te koomen. —— Ziet gij niet, dat zij aan 't bezwijmen toe is?

Inderdaad, Madam, zeide de ſnoode verleider, mijne waardſte Liefde moet men in dit

ſluk niet dringen tegen haaren wil. Ik bidde dat daar niet op geſtaen mag worden.

Wisje wasje, dwaas karel —— Wat hagelſch geweld is hier! Ik giſſe wel, hoe het 'er mede gelegen is: Gij ſchaamt u om ons te laaten zien, onder welk zoort van volk gij uwe Lady gebragt hebt —— Dog ga gij 'er maar uit, en ſpreek met uwen vriend, en haal uwe Brieven.

Hij ſlapte 'er uit; dog ſloot de koetsdeur agter zig toe, om mij te believen.

De koets kan wel voort rijden, Madam, zeide ik.

De koets *zal* voort rijden, mijn waarde Leeven, zeide hij —— Maar hij gaf daartoe geen ordres, nog had in den zin om ze te geeven.

Laat de koets voort rijden! zeide ik —— De Hr. Lovelace mag ons agter na koomen.

Inderdaad, mijne waarde, gij zijt zeer ongeſteld —— Inderdaad gij moet 'er eens uitgaen — Ga 'er maar voor een quartier uurs uit —— Ga 'er maar uit om zelve ordres te geeven omtrent uw goed. Voor wie kunt gij vreezen in het gezelſchap van mij, en van mijne Nigt? Dit volk moet zig aanſtootelijk tegen u gedragen hebben! Lieven Heer, ik moet het eens onderzoeken! — Ik zal eens zien wat zoort van volk zij zijn!

Terſtond daarop kwam het oud ſchepzel aan de deur. Duizendmaal vergiffenis, Madam, aan de zijde van de koets koomende, indien wij u eenigzins misnoegen gegeven hebben —— Zijt zo goed, Ladys [tot de andere twee] om eens in huis te koomen.

Wel, mijn lief, luiſterde *De* Lady Eliſabet mij

mij toe, ik vinde nu, dat eene afſchuwelijke beſchrijvinge van eene perſoon, welke wij nooit gezien hebben, een voordeel voor dezelve is; Ik dagt, dat de vrouw een monſter was —— Maar, weezenlijk, ſchijnt het nog al heen te gaen.

Ik vreesde, dat ik in flaauwten zou gevallen zijn: Maar weigerde nog al om 'er uit te gaen ——— Man! —— Man! —— Man! riep ik, alhij gende, met mijn hoofd nu ter koetze uit, dan 'er weer binnen, wel een half-douzijn maalen aan malkanderen, jaag voort! —— Laaten wij voort gaen!

Mijn hart ſpelde mij meer kwaads, dan ik zelve reden van wiſt te geeven; Want ik had nog geen kwaad vermoeden op deeze vrouwluij. Maar de afkeer dien ik had van het ondeugend huis, en mij zo nabij hetzelve te vinden wanneer ik zulks geheel niet verwagtede, met het gezigt van het oud ſchepzel, dit alles te zamen maakte, dat ik mij als uitzinnig aanſtelde.

De hartshoorn en water wierd gebragt. De gewaande Lady Eliſabet gaf mij daarvan te drinken. De Hemel weet of 'er ook iets anders in geweeſt zij.

Daarbenevens, zeide zij luiſterende, moet ik eens zien wat zoort van Schepzelen de *Nigten* zijn. Gebrek van kiesheid kan men voor mij niet verbergen. Gij kondt zekerlijk, mijn lief, zulk een afkeer niet hebben om voor weinig oogenblikken, in ons gezelſchap, weder in een huis te gaen, waarin gij verſcheidene weeken gehuisveſt en den koſt gehad hebt, ten zij deeze vrouwen zo on-

ondeugend ſlegt konden zijn, als mijn Neef niet moet geweeten hebben.

Daarop trad de gewaande Lady 'er uit, de knegt, op haar bevel, de deur geopend hebbende.

Lieſſte Madam, zeide de andere tot mij, laate ik u volgen [want ik was naaſt aan de deur] Heb geen vreeze: Ik zal niet van uwe zijde wijken.

Koom, mijn lief, zeide de gewaande Lady: Geef mij uwe hand; de haare uitreikende. Wees mij hier eens in te wille.

Ik zal uwe voetſtappen zegenen, zeide het oud ſchepzel, indien gij nog eens weder mijn huis met uwe tegenwoordigheid gelieft te vereeren.

Eene menigte van menſchen was nu ter tijd rondom ons vergaderd; maar ik was te veel aangedaen om daarop agt te geeven.

De gewaande Juffer Montague drong mij al weder; opſtaende als gereed om 'er uit te gaen, indien ik haar plaatze wilde maaken. Heere, mijn lief, zeide zij, wie kan zulk eene menigte menſchen verdraagen? ——— Wat zullen de luiden denken?

De gewaande Lady perſte mij weder, beide haare handen uithoudende —— Geef alleen, mijn lief, maar ordres omtrent uw Goed.

En dus geperſt, en van alle kanten bekeeken (want toen begon ik rondom mij te zien) daar de vrouwluij zo koſtelijk gekleed waaren, het volk hoorende luiſteren; trad ik, in een ongelukkig oogenblik, 'er uit, beevende, en gedwongen om met beide mijne handen te leunen (te zeer verſchrikt

om

om op ceremonien te letten) op den arm van de gewaande Lady Eliſabet —— O dat ik dood op den ondeugenden drempel waare neergevallen!

Wij zullen hier maar weinige minuuten blijven, mijne waarde! — maar weinige minuuten! Zeide de geveinsde feeks — van blijdſchap buiten adem, zo als ik zedert gedagt hebbe, dat zij dus over het ongelukkig ſlagtoffer hadden gezegepraald!

Koom, Juffr. Sinclair, zo dunkt mij dat uw naam is, wijs ons den weg — haar volgende, en mij bij de hand leidende: Ik hebbe grooten dorſt. Gij hebt mij verſchrikt, mijn lief, met uwe wonderbaare vreeze. Daar moet Thee voor mij gezet worden, zo het in een oogenblik geſchieden kan. Wij hebben verder te gaen, Juffr. Sinclair, en moeten van avond nog naar Hamſtead te rug.

Het zal in een moment gereed zijn, riep de deugniet. Wij hebben water aan de kook.

Haaſt u dan wat. — Koom, mijne waarde, tot mij, terwijl ze mij door den gang heen leidde naar het heilloos agterhuis —— Leun maar op mij ——— Hoe beeft gij! ——— hoe ſtruikelt gij in uw gang! ——— Allerlieffſte Nigt Lovelace [de oude deugniet het nog kunnende hooren] waartoe deeze beroerte in uw geeſt! — Wij zullen in een minuut weer heen gaen.

En dus leidde zij het arm Slagtoffer in de maar al te wel bekende zaal der oude deugniet.

Nooit was 'er eenig menſch zo beleefd, zo zagtzinnig, zo zagt-ſpreekende als dit haatelijk vrouwmenſch; met een piepend ſtemmetje, alle onderdaanige dingen uitſleemende, welke zij zeggen

gen konde: Uit ontzag, dagt ik toen, voor de bewuſte waardigheid van eene vrouw van aanzien; die blonk van juweelen.

De gëeiſchte Thee was terſtond gereed.

Daar was geen Hr. Belton, geloove ik: Want de deugniet ging niet naar iemand toe, ten zij het geweeſt zij terwijl wij in de koets lagen te ſammelen. Zulk een perſoon, althans, verſcheen niet aan den Thee tafel.

Men deed mij twee kopjes, met melk, opdrinken, waartoe ik vriendlijk gedrongen wierd van de gewaande Ladys, die elk mij met een bedienden. Ik was als ongevoelig onder haare handen; en toen ik de Thee nam, ſtikte ik bijkans van opſtijgingen; en kon naauwlijks zwelgen.

Ik dagt, *in 't voorbijgaen* dagt ik, dat de Thee, het laatſte kopje bijzonderlijk, een miſſelijken ſmaak had. Zij merkende dat ik daarnaar proefde, merkten aan, dat het *Londonſche* melk was; in deugd verre te kort koomende bij die, welke zij uit haare eigene melk-kelders gewoon waaren te krijgen.

Ik twijffele niet, of mijne twee kopjes, en miſſchien ook mijn hartshoorn, waaren voor mij toebereid; in welken gevalle het voor haar oogmerk gevoegelijker was, dat *zij* mij bedienden, dan dat ik *mijzelve* bediende. Voorheen al ongeſteld, vond ik mij nog al meer en meer ontſteld in mijn hoofd; terwijl ik ſchielijk met eene zwaare doove pijn bevangen wierd. Dog dit ſchreef ik toe aan mijnen ſchrik.

Niettemin ging ik, op het voorſtel van de gewaande Ladys, naar boven, vergezeld van Dorcas;

cas; die zig hield als of zij ſchreide van blijdſchap, dat zij mijn *gezegend* aangezigt, dit woord gebruikte het ſnood ſchepzel, nog eens weder zag; en onmiddelijk ging ik aan het werk om eenige van mijne kleederen voor den dag te krijgen, en te beveelen wat ingepakt, en wat mij nagezonden zou worden.

Terwijl ik dus bezig was, kwam de gewaande Lady Eliſabet met groote haaſt boven loopen — Mijne waarde, gij zult niet lang werk hebben eer gij gereed zijt. Mijn Neef heeft het zeer drok met Antwoorden te ſchrijven op zijne Brieven: Dus zal ik maar eens heen en weer weg gaen, en van kleederen veranderen, en in een oogenblik weder bij u koomen.

O Madam! —— Ik ben gereed! Ik ben *nu* al gereed! —— Gij moet mij hier niet laaten. En ik viel, van ſchrik, op een ſtoel neder.

In een oogenblik, in een oogenblik, zal ik weerom koomen —— Voor dat gij uw goed kunt hebben opgepakt —— Wij willen niet laat rijden —— De ſtruikroovers, waarvan wij gehoord hebben, mogten op den been zijn ——— Laaten wij niet laat op weg zijn.

En weg haaſtede zij zig, voor dat ik een woord meer kon zeggen. Haare gewaande Nigt ging met haar, zonder mij eenige kennis van haar weggaen te geeven.

Ik had nog geen agterdogt, dat deeze vrouwluij inderdaad de Lady's niet waaren, voor welke zij ſpeelden; en beſchuldigde mijzelve over mijne dwaaze vreeze. —— Het kan niet *weezen*, dagt ik, dat *zulke* Ladys eene verraaderij zouden onder-

derſteunen tegen een arm ſchepzel, waarvan zij zo veel houden. Zij moeten ongetwijffeld de perſoonen zijn, voor welke zij te ſcheep koomen — Welk eene dwaasheid zoude het zijn daaraan te twijffelen! De houdinge, de kleedinge, de deftigheid, van vrouwen van aanzien. Hoe onwaardig voor haar, en voor mijne liefde, beſloot ik, is deeze onedelmoedige ſchaduw van verdenkinge!

Dus, mijne bedwelmde geeſten opwakkerende, zo goed als die opgewakkerd konden worden (want ik wierd al doffer en doffer, en gaf Dorcas mijne verwonderinge te kennen, wat mij ſcheelen mogt; mijne oogen wrijvende, en van haare ſnuf neemende, de eene greep na de andere, zonder dat het mij veel hielp) ging ik met mijne bezigheid voort: Maar wen die over was, en alles opgepakt wat ik voorhad op te pakken; en ik niets te doen had dan *denken*; en vond dat zij zo lang wegbleeven; dagt ik, dat ik zinneloos zou zijn geworden. Ik ſloot mijzelve op in de kamer, die de mijne geweeſt was; Ik knielde, ik bad; en wiſt egter niet waarom ik bad: Daarop liep ik weder uit de kamer: Het was bijkans donkere nagt, zeide ik: Waar, waar was de Hr. Lovelace?

Hij kwam bij mij, in 't eerſt zig houdende als of hij mijne verbaaſtheid en buitenſpoorigheid niet merkte [Hetgeen zij mij gegeven hadden maakte mij wild en verbijſterd]: Alles gaet wel, zeide hij, mijn lief! —— Een regel van Capitein Tomlinſon!

Alles ging inderdaad wel voor het ſchelmſch voor-

voorneemen van den wreedſten en ſchelmagtigſten karel.

Ik *eiſchte* zijne Moeij! —— Ik *eiſchte* zijne Nigt! —— De avond, zeide ik, was gevallen! ——— Mijn hoofd was zeer, *zeer* ſlegt geſteld, heugt mij, dat ik zeide ——— En het wierd al erger en erger ———

De ſchrik, evenwel, hield mijne geeſten nog in beweeginge; en ik ſtond 'er op, dat hij zelve zou heen gaen, om haar voort te drijven.

Hij riep zijn knegt. Hij keef op de *Sexe* over *haare* traagheid: Het was goed dat zaaken van belang zelden afhingen van zulke langzaame, en niet op haar tijd paſſende talmſters!

Zijn knegt kwam.

Hij gebood hem te vliegen naar het huis van zijne Nigt Leeſon, en aan Lady Eliſabet en zijne Nigt te boodſchappen hoe ongeruſt wij beide waaren over haar draalen: Daar uit eigene beweeginge bijvoegende, Verzoek haar, zo zij van ſtonden aan niet koomen, om haare koets te zenden, en wij zullen zonder haar vertrekken. Zeg haar, dat ik verwonderd ben dat zij mij zulk eene poets ſpeelen!

Ik dagt dat dit wel bezonnen en voor de vuiſt gehandeld was. Dog nu, al hoe ſlegt mijn hoofd ook geſteld was, had ik eenigen tijd om den man en zijn gedrag gade te ſlaen. Hij verſchrikte mij met zijn gezigt en met zijne geweldige beroeringen, als hij mij beſchouwde. Baarblijkelijk beroeringen van eene *onderdrukte blijdſchap*, zo als ik mij zedert hebbe in gedagten gebragt. Zijne gezeggen waaren kort, en wierden uitgeſproken, als of zijne ademhaalinge belemmerd waare. Nooit

zag ik zijne verfoeijelijke oogen zo zien, als zij toen zagen —— Eene zegepraal in dezelve —— Fel en woeſt; en mishaagelijker dan die der vrouwen in het ſnood huis mij voorkwamen, toen ik haar eerſt zag: En zomtijds zulk een gluurende, kwaadſpellende opſlag! —— Ik zou de geheele wereld wel hebben willen geeven, om honderd mijlen van hem af geweeſt te zijn. Nogthans was zijn gedrag met zedigheid gepaard. —— Met eene zedigheid, evenwel, waartoe men kon zien dat hij zig met moeite bedwong —— Want hij greep mijne hand twee of driemaalen, met zulk eene heftigheid die drukkende dat het mij zeer deed, tedere woorden ſpreekende door zijne geſlootene tanden, zo het ſcheen; 'er die uit laatende koomen met een bedelſtem en nederigen toon, gelijk die van het ſnood vrouwmenſch even te vooren; half binnenwaards; terwijl egter zijne woorden en wijze van zeggen eene ſterke en genoegzaam ſtuiptrekkende drift deeden blijken! ——— O mijne waarde! Welk een ſchelmſtuk had hij toen in zijne gedagten!

Ik klaagde eens of tweemaal over dorſt. Mijn mond ſcheen verſchrokt te zijn. Op dien tijd onderſtelde ik, dat het mijn ſchrik was (alzo dikwijls naar den adem gaapte en hijgde) welke het gehemelte van mijn mond verſchrokt had. Ik eiſchte water: Daar wierd mij wat dun bier gebragt: Bier, onderſtelle ik, was een beter middel (zo ik voorheen nog niet genoeg had ingekreegen) om haare dranken onder te mengen. Ik zeide aan de meid, Dat zij wel wiſt dat ik zelden gebrouwen drank proefde: Nogthans, niets van deezen aart vermoedende, en ten uiterſten dorſtig, dronk

dronk ik het op, als ook hetgeen vervolgens gebragt wierd: En van ſtonden aan was het, als of ik mij veel erger bevond dan te vooren; als of ik dronken waare, zoude ik mij haaſt verbeelden, ik weete niet hoe.

Zijn knegt bleef tweemaal zo lang uit als het noodig was: En even voor zijne te rugkoomſt, kwam 'er een van de gewaande Lady Eliſabet, met een Brief voor den Hr. Lovelace.

Hij zond mij dien boven. Ik las denzelven: En toen was het dat ik mijzelve een verlooren ſchepzel agtede; zijnde die gerigt om haar vertrek naar Hamſtead voor dien avond uit te ſtellen, van wegens geweldige Flaauwten, waarmede men voorgaf dat Juffer Montague bevangen was; want toen kwam mij onmiddelijk in gedagten zijn ſnoode aanſlag op mij in dit huis; de wraakzugt, welke mijne vlugt hem maar al te waarſchijnelijk zou kunnen inboezemen bij die gelegenheid, en om dat ik zo moeijelijk te beweegen was om het hem te vergeeven, en mij met hem te laaten verzoenen; zijn gezigt zelf woeſt en vreezelijk voor mij zijnde; en de vrouwluij van het huis zodanig, dat ik meer reden had dan ooit, zelf uit het gezeg van de gewaande Lady Eliſabet, om voor haar te vreezen: Dit alles zig te zamen in mijnen ſchroomagtigen geeſt indringende, verviel ik in eene zoort van raazernij.

Ik hebbe geen geheugen hoe het met mij was, zo lang als die duurde: Maar ik weete, dat ik in mijne eerſte ontroeringen, mijne muts aftrok, en mijne lobben in wel twintig ſtarden ſcheurde, en hem liep opzoeken.

Wanneer ik weder een weinig tot mijzelve kwam, hield ik aan om hetgeen hij gemeld had van haare koets. Maar de boode, zeide hij, had hem berigt, dat dezelve gezonden was om een doctor, of deszelfs koetsje al te met al op ſtal, of niet bij der hand mogt zijn.

Daarop hield ik aan, om terſtond te gaen naar het logement van Lady Eliſabet.

Mevr. Leeſons huis was nu vol van volk, zeide hij: En alzo mijne ernſtige begeerte nergens anders uit kon voortkoomen, dan uit ongegronde beſchroomdheid [En O welke eeden, welke betuigingen van zijne eere, deed hij toen!] zo hoopte hij, dat ik haar tegenwoordig ongemak niet zou vermeerderen. Charlotte, trouwens, was wel gewend aan Flaauwten, zeide hij, wanneer zij grootlijks en onverwagt overvallen wierd, of van blijdſchap of van droefheid; en dezelve konden haar wel eene week aan een bijblijven, indien ze in weinig uuren haar niet verlieten.

Gij hebt uwe *aanmerkinge op* der menſchen *oogen*, mijne waarde, zeide de ſchurk; miſſchien heimelijk om mij te beſchimpen: Zagt gij nu en dan niet te Hamſtead in die van Juffer Montague iets wilds? Ik vreesde toen al voor haar. Stilte en ruſt kan haar alleen goed doen. Uwe bekommeringe over *haar*, en haare Liefde tot *u*, zal de ongeſteldheid van het arm meisje maar vermeerderen, indien gij 'er naar toe zoudt gaen.

Geheel ongeduldig van angſt en ſchroom, verklaarde ik mij nog al van beſluit, om in dat huis tot 's morgens niet te blijven. Alles wat ik in de wereld had, mijne ringen, mijn horologie, mijn geld,

geld, zoude ik voor eene koets geeven; of indien 'er niet eene te krijgen waare, wilde ik dien avond nog wel te voet naar Hamſtead gaen, ſchoon ik alleen moeſt wandelen.

Hierop wierd om eene koets gezonden, of voorgegeven dat men daarom zond. Welken prijs ook, zeide hij, zou hij willen geeven om mij te believen, al hoe laat het was; en hij zoude mij vergezellen met alle zijne Ziel. Maar geen koets was 'er te krijgen.

Laat ik het overige kort afdoen. Ik wierd al erger in mijn hoofd; nu ongevoelig, dan ſcheldende, dan weder zinneloos. Het oudeugendſt vrouwmenſch wierd bij mij gebragt, om mij vervaard te maaken. Nooit was 'er zulk een afſchuwelijk ſchepzel, dan zij mij op dien tijd toeſcheen.

Mij heugt, dat ik om genade bad. Mij heugt, dat ik zeide, *Ik wilde de zijne worden* —— *Ik wilde inderdaad de zijne worden* —— om zijne genade te verwerven. Maar geen genade vond ik! Mijne kragt, mijn verſtand, begaf mij ——— En toen volgden zulke bedrijven — O mijne waarde, zulke vreezelijke bedrijven! — Terwijl Flaauwten op Flaauwten, (welker ik trouwens maar flaauwlijk en onvolkoomen geheuge) mij geen medelijden aanbragten ——— Dog de dood wierd mij onthouden. Die zoude eene al te groote genade voor mij geweeſt zijn.

* *

Dus wierd ik met liſt en bedrog te rug ge-

troond door ondeugender harten van mijne eigene Sexe, dan ik dagt dat 'er in de wereld waaren; welke mij toeſcheenen perſoonen van eere te zijn: En van deezen ſchurkagtigen karel, toen ik in zijne magt was, wierd ik dus barbaarſch behandeld!

Ik was zo zeer buiten zinnen, dat ik niet durve beveſtigen, dat de ijzelijke ſchepzels van het huis hem in perſoon geholpen en onderſteund hebben: Dog ik hebbe eenige ſchemeragtige geheugenis van vrouwlijke ſchimmen en gedaanten, die mij, om zo te ſpreeken, voor het gezigt zweefden; die van het ondeugend vrouwmenſch bijzonderlijk. Dog alzo deeze verwarde denkbeelden wel kunnen voortgekoomen zijn uit den ſchrik, dien ik gekreegen had van de erger dan managtige verbolgenheid, welke haar wierd toegelaaten tegen mij te betoonen, wegens het melden van mijn afgrijzen van haar huis; en alzo hetgeen ik van zijne barbaarsheid geleeden hebbe die verzwaaringe niet behoeft; zal ik niets meer zeggen over een onderwerp zo ijzelijk, als dit altoos moet zijn voor mijne herdenkinge.

De deugnieten, welke voor de Ladys geſpeeld hadden, hebbe ik naderhand niet meer gezien. Hij hield ſtaende tot het laatſte toe (met vreezelijke eeden den Hemel tot getuige aanroepende van de waarheid zijner betuiginge) dat zij weezenlijk en waarlijk de Ladys waaren, voor welke zij zig uitgaven; verklaarende, dat toen zij uit de ſtad gingen, zij geen affcheid van mij konden neemen, van wegens den ſtaat van zinneloosheid en raazernij waarin ik was. Want haare bedwelmende, of liever gevoel-beroovende dranken had-

den

den bijkans een gantſch vernielende uitwerkinge op mijn verſtand, zo als ik hebbe te kennen gegeven; zo verre dat ik, verſcheidene dagen agtereen, in in eene wonderbaare ijlhoofdigheid was; nu zuffende, dan ſluimerende; nu weenende, dan raazende; nu ſchrijvende, dan ſtukken ſcheurende hetgeen ik geſchreeven had, zo dra het op papier ſtond: Het *allerelendigſt* nog, wanneer nu en dan een ſtraal van reden mij verwardlijk in geheugen bragt hetgeen ik geleeden had.

XLVII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE; *Ten Vervolge.*

De Lady geeft vervolgens een berigt,

Van haare herſtellinge uit haare ijlhoofdigheid en ſlaapziekte:
Van haare onderneeminge om in zijn afweezen weg te geraaken:
Van de zamenſpraak, welke daarop, bij zijne t'huiskoomſt, tuſſchen hen volgde:
Van de ſchuldige vertooninge, welke hij maakte:
Van haar beſluit om hem niet te neemen:
Van haare verſcheidene poogingen om te ontvlugten:
Van haar verdrag met Dorcas, om haar daarin bij te ſtaen:
Hoe Dorcas het belofte-briefje vallen liet,

ongetwijffeld voorbedagtlijk, zo als zij zegt, om haar te verraaden:

Van haare zegepraal over alle de creatuuren van het huis, die vergaderd waaren om haar ſchrik aan te jaagen; en miſſchien om nieuwe ſchend-daaden tegen haar te pleegen.

Van zijn vertrek naar M. Burg:

Van zijne herhaalde Brieven om haar te beweegen, dat zij hem ontmoete voor het Altaar, op haars Ooms Verjaardag:

Van haar onverzettelijk ſtilzwijgen op die alle:

Van haare Tweede Ontvlugtinge, ter uitvoer gebragt, *zo als zij zegt*, tegen haare eigene verwagtinge: Hebbende zij met die onderneeminge in het eerſt maar bedoeld eene voorbereidinge te maaken tot eene die meer belooſde, waarvan zij het ontwerp in haare gedagten geſmeed had:

En van andere bijzonderheden; welke in des Hren. Lovelace's voorgaende Brieven, en den Brief van zijnen vriend Belford, te vinden zijnde, hier worden uitgelaten. Waarop zij dan dus voortgaet:

Het eerſte uur dat ik mij in eene veilige plaatze bevond, vattede ik de pen op om aan u te ſchrijven: Wanneer ik begon, was mijn oogmerk maar zes of agt regels te ſchrijven om te verneemen naar uwe gezondheid; Want geen beſcheid van u gekreegen hebbende, vreesde ik *inderdaad*, dat

dat gij te ziek *geweeſt waart*, en *nog waart* om te ſchrijven. Maar zo ras begon mijne pen het papier niet te bekladden, of mijn benaaud hart deed denzelven ſnellijk in lengte uitloopen. De ſchroom waaronder ik gelegen had, dat ik niet in ſtaat zou zijn om weg te koomen; de vermoeijinge die ik gehad had, om mijne vlugt ter uitvoer te brengen; de zwaarigheid om een logement voor mij te krijgen; als geen zin hebbende gehad in de luiden van twee huizen, en die van een derde geen zin in mij hebbende; want gij moet denken, dat ik eene vervaarde vertooninge maakte —— Deeze dingen, te gelijk met de herdenkinge wat ik van hem geleeden had, en mijne beangſtheid van verder nog niet veilig te zijn, en mijne raadelooze omſtandigheden, hadden mij zo ontſteld, dat ik heel wel geheuge in dien Brief 'er wonderbaarlijk in om gepraat te hebben.

Kortom, ik dagt, toen ik dien weder overgelezen had, dat het een half-zinnelooze was: Dog ik wanhoopte toen (al waare ik weder van nieuws aan begonnen) om een beter te ſchrijven: Dus liet ik dien maar afgaen: En ik kan geen verſchooninge vinden, waarom ik het opſchrift op denzelven zo maakte als ik gedaen hebbe, indien de oorzaak, waardoor in denzelven zo weinig flot en zamenhang is, mij niet eene zeer deerniswaardige verſchaffe.

De Brief, welken ik van uwe Moeder ontving, was een vreezelijke ſlag voor mij. Dog niettemin had dezelve die goede uitwerkinge op mij (terwijl ik toen juiſt worſtelde met eene geweldige Vlaag van naare mismoedigheid, en ge-

noegzaam daarvoor bukte) welke ſterk aderlaaten of blaartrekkende middelen hebben in overvallen van beroerte en geraaktheid; mijne opmerkinge verleevendigende, en mijnen moed opwakkerende om de onheilen te keer te gaen, met welke ik omringd wierd —— De overlaadende angſten als met ſluizen aftappende, en door een ander canaal afleidende, (indien ik nog eene andere leenſpreuk mag gebruiken) welke mijn verſtand op nieuw weder dreigden te overſtelpen.

Dog egter betreurde ik (en betreure nog) ten opregtſten, met de woorden van uwe Moeder, *Dat ik niet voor mijzelve alleen kan ongelukkig zijn:* En ik bedroefde mij niet alleen wegens de onruſt, die ik u voorheen verſchaft had; maar ook wegens deeze nieuwe, welke ik u door mijne onoplettendheid had aangebragt.

Hierop geeft zij den zaakelijken Inhoud der Brieven, welke zij ſchreef aan Juffr. Norton, aan Lady Eliſabet Lawrance, en aan Juffr. Hodges; als mede van derzelver Antwoorden; waardoor zij alle de bedriegerijen van den Hr. Lovelace ontdekte. En dan gaet zij voort als volgt.

Ik kan evenwel, niet nalaaten mij te verwonderen, hoe de ſnoode Tomlinſon kon koomen aan de kundigheid van verſcheidene dingen, welke hij aan mij verteld heeft, en die veel hielpen om mij vertrouwen in hèm te doen ſtellen (a).

Ik

(a) De aandagtige Leezer behoeft niet te rug geweezen te wor-

Ik twijffele niet, of de Vertelzels aangaende Mevr. Fretchville en haar Huis, zouden al zo ſnoode bedriegerijen bevonden worden als eenige van de andere, indien ik het ging onderzoeken; en hadde id niet reeds al genoeg, en te veel, tegen den meineedigen karel.

Hoe ben ik om den tuin geleid! —— Welk zal nog eens het einde zijn van zulk een valſch en meineedig ſchepzel! Daar de Hemel niet min van hem geſchonden en getergd is, dan ik bedroogen en mishandeld! Dit, evenwel, moet ik tegen mijzelve zeggen, Dat, indien hetgeen ik geleeden hebbe het natuurelijk gevolg zij van mijne eerſte dwaalinge, ik *mijzelve* die nooit vergeeven kan, ſchoon gij zo gunſtig op mijnen kant zijt, om te zeggen, dat ik niet beſtraffelijk was wegens hetgeen is voorgevallen voor mijne eerſte Ontvlugtinge.

En nu, geëerde Madam, en mijne waardſte Juffer Howe, die zitten zult om over mijn geval te oordeelen, laat toe dat ik mijne pen neerlegge met een verzoek, welk ik, met den grootſten ernſt, aan u beide doe: En dat is, Dat geen van u beide uwe lippen wilt openen aangaende de dranken en geweldenaarijen, van welke ik gewag gemaakt hebbe. —— Niet dat ik bezorgd ben, om mijne ſchande voor de wereld verborgen te houden, of dat het niet algemeen moge geweeten wor-

worden' tot dargeen, waarvan de Lady niettemin geen reden konde geeven, als die niet wiſt dat de Hr Lovelace agter de Brieven van Juffer Howe gekoomen was; bijzonderlijk agter dien van D. IV. bl. 117, env. over welken hij zijne aanmerkingen maakt bl. 281, env. van het zelve Deel.

worden, dat de karel zig een ſchurk jegens mij betoond heeft: Want dit, ſchijnt het, verwagtede iedereen, buiten mij zelve, van zijn Character. Maar, onderſtel eens, dewijl zijne daaden omtrent mij weezenlijk van dien aart zijn dat ze *met den dood geſtraft* kunnen worden, indien men 'er op ſtond, dat ik voor een Geregts-Hof moeſt verſchijnen om hem en zijne medepligtigen met proces te vervolgen, hoe denkt gij dat ik dat zou kunnen verdraagen?

Dog dewijl mijn goede naam, *voor* het bedrijven der hoofd-misdaad, in het oog der wereld al verlooren was; en Dat wel van het uur af dat ik mijns Vaders huis verliet; en nademaal alle mijne hoope op wereldſch geluk geheelenal verdweenen is; Zo laat mij ſtil en geruſt ten grave daalen; en laat 'er geen gedagtenis gehouden worden, ten zij door eene vriendlijke traan, en niet meer, vallende uit uw minzaam oog, mijne eigene lieve Anna Howe, op den gelukkigen dag, die alle mijne wederwaardigheden en angſten zal beſluiten, dat 'er ooit zulk een ſchepzel was als

CLARISSA HARLOWE.

Saterdag, den 8 Julij.

XLVIII. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Zondag, den 9 van Julij.

Dat de Hemel zijne wraak doe uitſteeken, in het gezigt van de geheele wereld, tegen den overgegevenſten en godlooſten karel ——— En ik twijffele niet, of dat zal dezelve doen ter zijner tijd. —— En wij moeten uitzien op eene WERELD NA DEEZE naar de Belooninge van uw Lijden.

Nog eene afſchuwelijke ontdekkinge, mijne waarde! —— Hoe zijt gij bedroogen! —— Voor zeer waakzaam agtede ik u; zeer ſchrander: Maar helaas! niet waakzaam, niet ſchrander genoeg, voor den ijzelijken ſchurk, met welken gij te doen gehad hebt! ———

De Brief, welken gij als den mijnen ingeſlooten aan mij zondt, van den 7den van Junij, is een verdigt fielte-ſtuk (a). De hand, inderdaad, gelijkt wonderlijk wel naar de mijne; en de Omſlag, zie ik, is weezenlijk mijn eigen Omſlag: Dog egter is de Brief niet zo net nagemaakt, of gij, die mijne

(a) Zie D. V. bl. 242, enz.

mijne hand zo wel kent, (hadt gij op dien tijd eenig kwaad vermoeden gehad op zijne ondeugendheid) zoudt het bedrog wel ontdekt hebben.

Kortom, deeze ſnoode verdigte Brief, ſchoon lang, behelſt maar een weinig uittrekzels uit den mijnen. De mijne was *zeer* lang. Hij heeft alles daarin overgeſlagen, zie ik, dat u getoond kon hebben welk een verfoeijelijk huis het huis is; en u agterdogt gegeven op den ſnooden Tomlinſon. —— Dit, en hoe hij het berigt van Juffer Lardner, en mijnen raad aan u heeft omgedraaid [die vervloekte ſchurk!] tot zijne eigene afgrijzelijke oogmerken, zult gij zien uit het ruw ontwerp van den egten Brief, welk ik hier zal inſluiten (a).

Bedugt voor onzer *beider* veiligheid wegens de ſchurkerij van zulken drieſten en liſtigen booswigt moet ik u aanzetten, mijne waarde, tot een beſluit om Geregtlijk wraak te neemen over den helſchen deugniet. En dit niet alleen om onzentwille, maar ook om den wil van andere onnozele, welke anders nog van hem bedroogen en mishandeld mogen worden.

Daarop meldt zij de bijzonderheden van het verſlag gedaen door den jongen knaap, welken zij met haaren Brief naar Hamſtead had gezonden; en die meende dat hij denzelven in haare eigene handen had had overgeleverd (b); *en gaet dan dus voort.*

Ik

(a) Zie D. V. bl. 45, env.
(b) Ibid. bl. 376, env.

Ik ſtae verzet, dat de ſnoode deugniet, die niet weeten konde op welken tijd mijn boode, (voor wiens eerelijkheid ik kan inſtaen) koomen zoude, juiſt een ſchepzel in gereedheid kon hebben om voor u te ſpeelen! Wonderlijk gevallig, dat de man daar kwam juiſt zo als gij naar Kerk gegaen waart (zo als ik vinde dat het inderdaad gebeurd is, als ik hetgeen hij zegt vergelijke met uw berigt dat gij dien dag tweemaal ter Kerke zijt geweeſt) daar hij wel twee uuren eer aan het huis van Juffr. Moore had kunnen koomen! ——— Maar hadt gij mij te kennen gegeven, mijne waarde, dat de ſchurk u had opgeſpoord, en omtrent u was! —— Dat behoordet gij gedaen te hebben ——— Nogthans berispe ik u volgens een oordeel, 't welk alleen op de *Uitkoomſt* gegrond is!

Nooit ſloeg ik eenig geloof aan de Vertellingen, welke onder de Meisjes op het land in zwang gaen, van Spooken, Nikkers, en Eunjers; egter zie ik geen ander kans om eenig begrip te maaken van de welgelukkende ſchurkerij deezes deugniets, en van de middelen die hij gebruikt om zijne ſchoonſchijnende bedriegerijen op te ſchroeven, dan door te onderſtellen (indien hij de Duivel zelve niet zij) dat hij geſtadig een Nikker op zijne zijde heeft. Zomtijds ſchijnt het mij toe, dat deeze Nikker de gedaante aanneemt van dien ernſtigen ſchelm Tomlinſon: Zomtijds die van de vervloekte Sinclair, zo als hij haar noemt: Zomtijds ook wordt hem toegelaaten die van Lady Eliſabet Lawrance aan te doen ——— Maar wanneer hij de engelagtige gedaante en geſtalte van mijne be-

beminde vriendin wilde aanneemen, zie eens welk eene onnatuurelijk gezwollene vertooninge hij maakte!

Ik ben van gevoelen, mijne waarde, dat gij niet langer veilig zijn kunt daar gij zijt, dan terwijl de S. op het land is. Woorden zijn kragtloos! ——— hoe konde ik anders hem vervloeken. Ik twijffele bijkans geenzins, of hij heeft zigzelven voor een zekeren tijd aan den duivel verkogt. O dat de tijd maar kort mogt zijn! —— Of dat zijn helſche aanſtooker zijn woord niet meer moge houden omtrent hem, dan hij het doet omtrent andere!

Ik ſluite hier niet alleen in het ruw ontwerp van mijnen langen Brief hier boven gemeld; maar ook de voornaamſte ſtukken vervat in dien, welken de jonge knaap meende dat hij u te Hamſtead in eigene handen overleverde. En als gij die gelezen hebt, wil ik het wel aan uw oordeel overlaaten, hoe veel reden ik had om verwonderd te zijn, dat gij mij op geen van beide die Brieven een Antwoord ſchreeft; welker eenen gij bekendet ontvangen te hebben (ſchoon het gebleeken is zijn nagemaakten geweeſt te zijn); de ander u in eigene handen zijnde overgeleverd, zo als mij verzekerd wierd; en die beide van zo veel belang zijnde voor uwe eere; en hoe veel meer ik nog moeſt verwonderd ſtaen, wanneer ik een Brief ontving van Juffr. Townſend, gedagtekend den 15 Junij van Hamſtead, behelzende, „ Dat de Hr. Love-
„ lace, die verſcheidene dagen bij u geweeſt was,
„ 's Maandags te vooren Lady Eliſabet en zijne
„ Nigt, zeer koſtelijk gekleed, en in eene koets
„ met

„ met vier paarden, daar gebragt had om u te be-
„ zoeken: Welke, met uwe toeſtemminge, u met
„ zig naar de ſtad genomen hadden —— — naar
„ uw voorgaende logement; alwaar gij nog waart:
„ Dat de Hamſteader vrouwen geloofden dat gij
„ getrouwd waart; en kwaalijk van mij ſpraken
„ als een twiſt-ſtookſter tuſſchen Man en Vrouw:
„ Dat hij zelve 's dags te vooren te Hamſtead ge-
„ weeſt was; te weeten, Woensdag den 14den;
„ en hoog had opgegeven van zijnen gelukkigen
„ toeſtand met u; Juffr. Moore, Juffr. Bevis, en
„ Juffer Rawlins uitnoodigende, om in de ſtad
„ zijne egtgenoot een bezoek te koomen geeven;
„ hetwelk zij beloofden te zullen doen: Dat hij
„ verklaarde, dat gij weder volkoomen te vreede
„ waart met uw voorgaende logement: ——
„ En dat, eindelijk, de vrouwen te Hamſtead aan
„ Juffr. Townſend gezegd hadden, dat hij haare
„ rekeninge zeer hupſch voldaen had. „

Ik bekenne u, mijne waarde, dat ik zo zeer verzet ſtond en zo kwaalijk te vreede was over deeze verſchijnzelen tegen een gedrag, 't welk tot hieraantoe onberispelijk was, dat ik beſlooten had mijzelve zo veel geruſt te houden als ik konde, en te wagten tot dat u zou goed dunken om aan mij te ſchrijven. Dog ik konde mijn ongeduld maar weinig dagen beteugelen; en op den 20ſten van Junij ſchreef ik een ſcherpen Brief aan u; welken ik vinde dat gij niet ontvangen hebt.

Welk eene noodlottigheid, mijne waarde, heeft in uw geval gebleeken, van den beginne zelf af tot op dit uur! Hadde mijne Moeder dog toegelaaten ——

Maar kan ik *haar* wel beſchuldigen; daar gij een *Vader* en *Moeder* in leeven hebt, die zo veel hebben te verantwoorden? ——— Zo veel —— als geen Vader en Moeder, aangemerkt het Kind, hetwelk zij gejaagd, vervolgd, ter deure uitgedreeven, verſtooten hebben ——— ooit hadden te verantwoorden!

Dog al weder moet ik den overgegeven ſchurk vervloeken ——— Nogthans, gelijk ik te vooren zeide, *alle* woorden zijn kragtloos, en koomen bij de zaak zelve verre te kort.

Dog zien wij niet, uit de ijzelijke meineedigheid en de ſnoode bedriegerijen van deezen karel, hoe Guiten en Ligtmiſſen zullen te werk gaen, wanneer zij een jong ſchepzel in hunne magt krijgen? Het is waarſchijnelijk, dat hij de onverdraagelijke laatdunkendheid heeft kunnen hebben van op eene gemaklijker overwinninge te hoopen: Maar wanneer uwe onvoorbeeldlijke waakzaamheid en verhevene deugd, Zwijmeldranken, en Verkragtinge, en de uiterſte Geweldenaarij, noodzaakelijk maakten ter bereikinge van zijn vervloekt oogmerk, zien wij dat hij voor dezelve niet eens ſtuitede. Ik twijffele geenzins, of dezelve of evengelijke godloosheid zou *meermaalen* gepleegd worden van karels van zijn ſchurkagtig geſtel, indien de dwaasheid en ligtgeloovigheid van de arme onbezonnenen, welke zig in derzelver handen werpen, hun geen gemaklijker zegepraal verleende.

Met welk een trooſt moeten die ouders deeze dingen bedenken, die hunne Dogters gelukkiglijk aan een deugdzaam man hebben uitgehuwelijkt!

lijkt! En hoe gelukkig zijn de jonge vrouwen, die zig veilig vinden onder eene braave beſcherminge! — Indien zulk een perſoon, als Juffer Clariſſa Harlowe het niet ontkoomen konde, wie kan dan veilig zijn? ——— Nademaal, ſchoon ieder Ligtmis niet een LOVELACE zij, elke Vrouw ook niet eene CLARISSA is: En zijne laagen en onderneemingen waaren maar evenredig met uwen weerſtand en waakzaamheid.

Mijne Moeder heeft mij bevolen u haare gedagten te laaten weeten over uwe geheele droevige Gebeurtenis. Dat zal ik doen in eenen anderen Brief; en dien zal ik u met deezen zenden, door eenen bijzonderen boode.

Dog in toekoomende, zo gij het goed vindt, zal ik mijne Brieven zenden door de gewoone hand (van Collins) die ze brenge aan het Saraceens-Hoofd op Snow-hill: Daar gij ook de uwe kunt zenden (zo als wij beide plegten te doen aan het huis van Wilſon) behalven zulke, welke wij zullen goedvinden met den Poſt te ſtieren: Welke ik vreeze dat, na mijnen volgenden, beſteld moeten worden aan den Hr. Hickman, gelijk voorheen: Nademaal mijne Moeder gezind is om zulk eene voorwaarde te ſtellen van onze Briefwiſſelinge, welke ik twijffele of gij wel zult inwilligen, ſchoon ik wel wenſchte dat gij het deedt. Deeze voorwaarde zal ik u zo terſtond te kennen geeven.

Ondertuſſchen, verſchooninge verzoekende voor alle de harde uitdrukkingen in mijnen laatſten, over welke uwe lieftalige zagtmoedigheid en verhevener grootheid van ziel mij nu tot in

mijn hart beſchaamd gemaakt heeft, bidde ik u, mijn allerliefſt ſchepzel, te gelooven dat ik ben

Uwe waarlijk medelijdende

en onveranderlijke Vriendin,

ANNA HOWE.

XLIX. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Maandag, den 10 *van Julij.*

Nu, mijne waardſte vriendin, neeme ik de pen weder op, om mijne Moeder te gehoorzaamen, met u haar gevoelen mede te deelen over uwe ongelukkige Gebeurtenis.

Zij zingt nog al de oude deun, en houdt ſtaende dat alle uwe rampen te wijten zijn aan uwen eerſten noodlottigen ſtap; want zij gelooft (hetgeen niet in mij kan koomen) dat het oogmerk uwer nabeſtaenden was, om na nog eens eene algemeene proef genomen te hebben, uwen afkeer in te volgen, indien zij gevonden hadden dat die zo diep was ingeworteld, als het dwaasheid waare, mag ik zeggen, te onderſtellen dat dezelve niet bevonden zou worden, na zo veele *belachelijk* herhaalde proeven.

Wat aangaet uwe laatſte mishandelingen, welke gij van dien ſnoodſten aller booswigten gelee-

leeden hebt, zij is onveranderlijk van gevoelen, dat indien alles zo zij als gij verhaalt hebt (waaraan zij niet twijffelt) ten aanzien van de Slaapdranken, en de Geweldenaarijen, welke gij hebt uitgeſtaen, gij, voor alle dingen, hem, en zijne duivelſche medeſtanders in regten behoordet te vervolgen.

Zij vraagt, Welke Moordenaars, welke Vrouwen-ſchenders zouden te regt geſteld worden, indien *Zedigheid* eene algemeene reden waare, en doorging, om niet ter vervolginge van de zodanigen voor den Regtbank te verſchijnen?

Zij zegt, dat het welzijn der Maatſchappije vordert, dat zulk een Roof-dier daaruit gejaagd worde: En zo gij hem niet aanklaagt, denkt zij dat gij aanſpreekelijk zult zijn voor alle de ſchelmſtukken, welke hij vervolgens in den loop van zijn ondeugend leeven mag bedrijven.

Zal men wel denken, Naatje, zeide zij, dat het Juffer Clariſſa Harlowe ernſt kan zijn als zij zegt, dat zij niet bezorgd is, om haare ſchande voor de wereld verborgen te houden, indien zij vreeze of zig ſchaame voor den Regtbank te verſchijnen, om haarzelve en haare Sexe tegen hem regt te doen krijgen? Zal men niet eer in verdenkinge gebragt worden, als of zij beſchroomd moge zijn, dat 'er eenige Zwakheid of heimelijk ſchuilende Liefde zal te voorſchijn koomen bij het Onderzoek van het zeldzaam Regts-geding? Indien, beſloot zij, zulk eene zamengevlogtene ſchurkerij als deeze (daar Valſche eeden, Slaapdranken, Verdigte Brieven, Opmaakinge van valſche perſoonen, alles is bijeen gevoegd om het bederf

van een onnozel ſchepzel uit te werken, en om eene uitſteekende familie te onteeren, en daar die misdaaden zelf, zo als men onderſtellen mag, de bewijzen zijn van haare onnozelheid) ongeſtraft ſtaet door te gaen, welk geval zal dan verdienen om te regt geſteld te worden; of welken kwaaddoener behoort men dan op te hangen?

Daarbij is zij van gedagten, en ik ook, dat de ſnoode ſchepzels, zijne Medepligtigen, voor alle dingen, behooren ter ſtraffe gebragt te worden, welker zij waardig zijn, gelijk zij moeten en zullen worden, als hij te Regt geſteld wordt: En dit kan een middel zijn om een geheel Neſt van Adderen uit te roeijen, en veele onnozele ſchepzels te bewaaren.

Zij voegde 'er bij, dat indien Juffer Clariſſa Harlowe al zo onverſchillig kon zijn om zulk een deugniet openbaar voor het Geregt zijnen verdienden loon te doen ontvangen om haar *zelver* wille, zij haare zwaarigheden behoorde te boven te koomen uit aanmerkinge van haare Familie, haare Kenniſſen, en haare Sexe, die alle door zijne ſchurkerij jegens haar ten hoogſten verongelijkt en gehoond zijn.

Wat haar belangt, zij verklaart, Dat waare *zij* uwe Moeder, zij het u onder geen andere voorwaarden vergeeven zoude: En, als gij in deeze bewilligt, wil zij zelve op zig neemen om uwe geheele familie met u te verzoenen.

Deeze, mijne waarde, zijn de gedagten van mijne Moeder over uwe droevige Gebeurtenis.

Ik kan niet anders zeggen, of dezelve koomen met reden en billijkheid overeen: En het is

mijn

mijn gevoelen, dat het zeer regtmaatig zijn zoude, indien de Wet eene geſchondene vrouw *verpligtede* om proces te maaken, en de verleidinge van den kant des mans met den dood ſtrafte, wanneer het bleek dat *zijne* ſchelmerij met voorbedagt overleg, zonder eenige ſchuld in *haaren wil*, bedreeven was.

Ten deezen aanzien, is de gewoonte op het Eiland Man zeer goed ——

„ Indien eene ongehuwde vrouw daar eenen „ ongehuwden Man aanklaagt over eene Schaa„ kinge, doen de Kerkelijke Regters eene ver„ kiezinge van Gezwoorene Mannen; en indien „ deeze Gezwoorene Mannen hem ſchuldig be„ vinden, wordt hij *ſchuldig* verklaard en over„ geleverd aan den Wereldlijken Regtbank: Daar, „ indien hij van de misdaad overtuigd zij, de „ *Deemſter*, of Regter, aan de vrouw eene „ Koord, een Zwaard, en een Ring overlevert; „ en het ſtaet aan haare keuze of zij hem wil doen „ ophangen, onthoofden, of hem trouwen. „

Eene van de twee eerſte, agte ik, dat altoos haare keuze behoorde te zijn.

Ik verlange naar de nette en volkoomene bijzonderheden van uwe Geſchiedenis. Gij moet maar al te veel ledigen tijd hebben voor zulk een werkzaamen geeſt als den uwen, indien u eene redelijke gezondheid en vlugheid verleend worde.

De ſchurkerij van den ergſten karel, en de deugd van de uitmuntendſte aller vrouwen, verwagte ik dat daarin voorbeeldlijk zal ten toon geſteld worden, indien dezelve beſchreeven wierd

op eene zo aaneengeſchakelde en omſtandige wijze, als gij aan mij plegt te ſchrijven.

Zie wat gij doen kunt, mijne waardſte vriendin; en nademaal gij het *Voorbeeld* niet kunt geeven zonder de *Waarſchuwinge*, zo geef ze *beide* om den wil van alle die geene, welke uw ongelukkig lot zullen te hooren koomen; beginnende van den uwen van den 5 Junij, wanneer uwe uitzigten niet kwaalijk ſtonden. Ik hebbe deernis met u over dusdanig eene taak; ſchoon ik niet gewillig u daarvan ontſlaen kan.

* *

Mijne Moeder wil hebben, dat ik 'er nog bijvoege, Dat zij 'er op moet *dringen*, dat gij den Schurk proces aandoet. Zij herhaalt, dat zij dit tot eene voorwaarde ſtelt, waarop zij onze briefwiſſelinge in toekoomende wil toelaaten. Wil mij derhalven uwe gedagten daaromtrent te kennen geeven. Ik vraagde haar, of zij wel zou willen toeſtaen, dat ik om u te ondersteunen mede voor den Regtbank verſcheen, indien gij hiertoe bewilligdet? —— In allen deele, zeide zij, indien dat u kon beweegen om met hem, en met de afſchuwelijke vrouwluij te beginnen. Ik denke dat ik u wel zou kunnen vergezellen, ik ben *verzekerd* dat ik het doen konde, waare 'er maar waarſchijnelijkheid van het monſter aan zijn welverdiend einde te helpen.

Nog eens, geef mij uwe gedagten daaromtrent, onderſteld zijnde dat het de goedkeuringe had van uwe nabeſtaenden.

Dog

Dog welk ook uw beſluit omtrent dit ſtuk zij, het zal mijne geſtadige bede zijn, Dat God u lijdzaamheid wil verleenen om uwe zwaare verdrukkingen te draagen, zo als iemand behoort te doen, die zig dezelve niet door ſchuld van haaren eigenen wil heeft op den hals gehaald; dat Hij van vreede en vertrooſtinge ſpreeke tot uw doorgriefd gemoed; en u nog veele gelukkige jaaren verleene! Ik ben, en zal altoos zijn,

Uwe toegenegene en getrouwe

ANNA HOWE.

De twee voorgaende Brieven wierden gezonden met een bijzonderen boode: In het Omſlag waaren de volgende regels geſchreeven.

Maandag, den 10 *Julij.*

Ik kan, mijne waardſte vriendin, de ingeſlootene niet laaten afgaen zonder daar een weinig regels bij te voegen, om u te kennen te geeven, dat die beide op zommige plaatzen min teder zijn, dan ik zou geſchreeven hebben, hadden zij niet onder het gezigt van mijne Moeder moeten koomen. De voornaame reden evenwel, waarom ik dus afzonderlijk ſchrijve, is, Om u te bidden dat gij mij toelaat u geld en noodwendigheden te zenden; waaraan gij zekerlijk gebrek moet hebben: En dat gij mij wilt laaten weeten, of ik, en of ook *iemand op welken ik invloed hebbe*, u van

eenigen dienſt kan zijn. Ik ben bij uitſtek bedugt, dat gij niet genoeg buiten het bereik zijt van den Fielt, daar gij zijt. Nogthans ben ik overtuigd, dat London de beſte plaatze van allen is, om zig heimelijk op te houden.

Ik kon van verdriet mijn hair wel uit het hoofd ſcheuren, dat ik het niet in mijne magt gehad hebbe om u in *eigene perſoon* beſcherminge te verleenen! ——— Ik ben

Uwe altoos toegedaene

ANNA HOWE.

Nog eens, vergeef mij, mijn allerlieſſt ſchepzel, mijne barbaarſche ſteeken in den mijnen van den 5den! Egter kan ik ze mijzelve naauwlijks vergeeven. Ik zo wreed te zijn, daar ik u egter zo wel kende! — Waardoor kreeg ik deeze ſnoode ongeduldigheid van geeſt! ———

L. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Dingsdag, den 11 *van Julij.*

Het *u vergeeven*, mijne waarde! —— Met al mijn hart vergeeve ik het u —— Wilt gij mij wel

wel eenige ſcherpe dingen vergeeven, welke ik op den uwen van den 5den te rug ſchreef? Gij kondt mij zo lief niet gehad hebben, dan gij hebt, nog zo veel bekommeringe gehad voor mijne Eere, dan gij altoos getoond hebt, indien gij niet ten uiterſten op mij misnoegd geweeſt waart, bij de vertooninge welke mijn gedrag bij u maakte, wanneer gij dien Brief ſchreeft. Ik danke u van gantſcher harten, mijne beſte en eenige Liefde, voor de gelegenheid, die gij mij gaft, om hetzelve te zuiveren; en dat gij edelmoediglijk bereid zijt om mij van ſchuld in mijne oogmerken vrij te ſpreeken, zo ras als gij mijn droevig Verhaal gelezen hadt.

Dewijl gij zo ernſtig begeert om alle de bijzonderheden van mijne naare Geſchiedenis voor uw gezigt te hebben, zal ik, indien mij leeven en kragten verleend worden, u een breedvoerig berigt geeven van al wat mij bejegend is, van dien tijd af, welken gij meldt. Dog het is zeer waarſchijnelijk, dat gij dit niet zult te zien koomen, dan na het beſluit van mijn laatſte bedrijf: En dewijl ik onder het ſchrijven dat geduurig in het gezigt zal houden, hoope ik, dat 'er geen andere ſtaavinge van de waarheid van het Geſchreevene zal noodig zijn, van wien het ook Gelezen moge worden.

Het is wel verre van dat ik denken zoude, buiten het bereik te zijn van de verdere geweldenaarij van deezen karel. Maar wat kan ik doen? Waarheen kan ik vlugten? —— Miſſchien mag wel mijn ſlegte Staat van Gezondheid (die ſteeds verergeren moet, alzo de herdenkinge van de voor-

voorleedene onheilen, en mijne bedenkingen over dezelve, mij al zwaarder en zwaarder drukken) mijne beveiliginge zijn. Voormaals dagt ik wel om buiten 's lands te gaen; en zo ik een uitzigt had van nog veele jaaren te leeven, zoude ik het doen. ——— Maar, mijne waarde, ik hebbe het Weg ——— En gij hebt nu geen reden, in zulke omſtandigheden als waarin ik ben, om daarover zeer te zijn aangedaen. Welk een hart moeſt ik hebben, zo het dit hartzeer kon te boven koomen! ——— En inderdaad, mijne *lieve* vriendin, ik wenſche met zo veel ernſt naar het laatſte ſlot-toneel, en vinde mij zo wel getrooſt in het afneemen van mijne kragten, dat ik zomtijds zelf mij ondankbaarlijk beklaage over die van natuure zo gezonde geſteltenis, welke alle mijne genietingen voor mij van dubbele geneugte plegt te doen zijn.

Wat de zo ernſtig aanbevolene vervolginge in regten aangaet, mogelijk zal ik naderhand dit ſtuk wel eens breedvoeriger behandelen, indien ik ooit meer helderheid van geeſt zal krijgen; want dezelve is tegenwoordig ten uiterſten flaauw en dof. Dog ter deezer ſtonde, zal ik alleen zeggen, dat ik liever alles kwaads (de herhaalinge van het hoogſte gruwelſtuk uitgezonderd) zou willen lijden, dan openbaarlijk voor den Regtbank verſchijnen om mijzelve regt te bezorgen (a). En ik

(a) Dr. Lewen dringt haar in den LVIII Brief van het VII. D. tot deeze openbaare vervolginge in regten, met redenen, welke zijn character waardig zijn: Welke zij beantwoordt op eene wijze haar ook betaamende. Zie Brief LIX. van dat Deel.

ik ben van harten bedroefd, dat uwe Moeder zulk eene handelwijze voorſchrijft als eene voorwaarde van onze briefwiſſelinge in toekoomende: Want de aanhoudinge van uwe vriendſchap, mijne waarde, en de begeerte die ik had om briefwiſſelinge met u te houden tot aan mijns leevens einde, was alle hoope en trooſt, die mij was overgebleeven. Niettemin voor zo verre die vriendſchap in het hart, en niet alleen in de *hand* gelegen is, hoope ik dat ik dezelve niet verliezen zal.

O mijne waarde! wat zou ik wel niet willen geeven om de herroepinge te verwerven van mijns Vaders vervloekinge! Op eene Verzoeninge is niet te hoopen. Gij, die nooit veel hieldt van mijnen Vader, denkt mogelijk dat mijne bekommeringe ten deezen aanzien eene zwakheid is; Dog de *beweegreden* daartoe, al hoe zwak mijn geeſt *zomtijds* is, koomt niet *altijd* voort uit een beginzel van zwakheid.

* *

Ik keure de wijze goed, welke gij voorſchrijft omtrent het beſtellen onzer Brieven; en hebbe reeds met den Draager van de Herberg doen beſpreeken dat hij mij de uwe zal brengen, op het oogenblik, dat Collins met dezelve aankoomt. En men zal toelaaten dat de knegt van dit huis, daar ik ben, de mijne voor u aan Collins brenge.

Ik hebbe een Brief geſchreeven aan Juffer Rawlins te Hamſtead; waarop ik nu zo even een Antwoord ontvangen hebbe, hetwelk mij aan de kundigheid geholpen heeft van de ſnoode vond, waar-

waardoor deeze ondeugende karel uwen Brief gekreegen heeft van den 10den Junij. Ik zal u den inhoud van beide mededeelen.

In den mijnen aan haar geeve ik haar kortlijk te kennen „ wat mij was overgekoomen, door de „ ſnoodheid der vrouwluij, welke men bij mij had „ doen doorgaen voor de Moeij en Nigt van den „ ondeugendſten karel; en bekenne, dat ik nim„ mer aan hem getrouwd was. Ik verzoeke haar „ om naaukeurig te verneemen, en mij te laaten „ weeten, wie het was ten huize van Juffr. Moo„ re, die des Zondags namiddags, den 11den van „ Junij, terwijl ik ter Kerk was, een Brief ont„ ving van Juffer Howe, zig houdende als of ze „ mij waare, en op een Ruſtbank leggende: —— „ Welke Brief, zo die mij ter hand gekoomen „ waare, mij voor het bederf bewaard zou heb„ ben. Ik verſchoone mij (uit hoofde van de uit„ zinnigheid, waarin ik vervallen was door de ij„ zelijke behandelinge, die mij was aangedaen, „ en van wegens eene opſluitinge alzo barbaarſch „ en onwettig) dat ik mij niet eer tot Juffr. Moo„ re vervoegd had, om eene rekeninge van het„ geen ik aan haar ſchuldig was: Welke rekenin„ ge ik nu verzogt. En uit vreeze van door den „ Hr. Lovelace te worden opgeſpoord, verzogt „ ik haar het opſchrift van haar Antwoord te maa„ ken, Aan Juffr. Maria Atkins; om af te geeven „ aan de Herberg de Belle Savage op Ludgate„ Hill, tot dat hij worde afgehaald. „

In haar Antwoord berigt zij mij „ dat de „ ſnoode deugniet Juffr. Bevis bewoog om voor „ mij te ſpeelen [Een ſchielijke inval van hem,

„ zo

„ zo het ſchijnt, wanneer hij uwen boode in het „ oog kreeg] en haar overreedde om regt uit op „ een ruſtbank te gaen leggen: met een neusdoek „ over haar hals en aangezigt; voorwendende dat „ zij ziek was; dat de ligtgeloovige vrouw daar- „ toe verleid was door een valſch denkbeeld als „ of gij kwaad ſtooktet, om oneenigheid tuſſchen „ een man en zijne vrouw leevendig te houden — „ en dus den Brief van uwen boode aannamals „ of ik het waare. „

Juffer Rawlins bevlijtigt zig om het oogmerk van Juffr. Bevis te verſchoonen. Zij drukt haare verbaasdheid en leedweezen uit over hetgeen ik haar mededeele: Dog zij is blijde, evenwel, en zo zijn zij alle, dat zij in tijds de ondeugendheid van deezen ſnooden karel te weeten koomen; daar de twee Weduwen en zijzelve, op zijne ſterke uitnoodiginge, hadden voorgenomen om mij een bezoek te geeven ten huize van Juffr. Sinclair; onderſtellende dat alles nu gelukkig ſtond tuſſchen hem en mij; gelijk hij haar verzekerd had dat het met de zaak gelegen was. De Hr. Lovelace, verwittigt zij mij, had Juffr. Moore tot genoegen voldaen. En Juffer Rawlins ſluit met te wenſchen, dat zij mag begunſtigd worden met de bijzonderheden van eene zo ongemeene Gebeurtenis, alzo deeze bijzonderheden van nuttigheid kunnen zijn, om haar te doen zien, welke ondeugende ſchepzels (vrouwen zo wel als mannen) 'er in de wereld zijn.

Ik danke u, mijne waarde, voor de ontwerpen van uwe twee Brieven, welke door deezen afſchuwelijken karel onderſchept zijn: Ik zie van hoe veel

veel voordeel dezelve voor hem waaren in het voortzetten van zijne ſchelmagtige oogmerken tegen de arme rampzalige, welke hij zo lang het ſpeeltuig van zijne afgrijzelijke vindingen gemaakt heeft.

Nog eens mag ik zeggen, dat ik des leevens geheel moede ben; en eener aarde, op welke *onnozele* en *liefderijke* zielen mogen verzekerd zijn van als *vreemdelingen* aangemerkt, en verdrukt te zullen worden, van de *egte zoonen* en *dogteren dier aarde*.

Hoe ongelukkig, dat die Brieven alleen, welke mij hadden kunnen onderrigten van zijne afſchuwelijke oogmerken, en mij wapenen tegen dezelve, en tegen de ondeugendheid der ſnoode vrouwluij, juiſt in zijne handen vielen! ——— En nog ongelukkiger, dat mijne ontvlugtinge zelf naar Hamſtead hem de gelegenheid gaf om dezelve te ontvangen!

Niettemin, moet ik mij nog verwonderen, hoe het voor dien Tomlinſon mogelijk was om te weeten, wat tuſſchen den Hr. Hickman en mijnen Oom Harlowe was omgegaen (a): Eene omſtandigheid, welke dien ſnooden bedrieger het meeſt geloof bij mij deed vinden.

Hoe de booze deugniet zelve mij te Hamſtead konde opſpooren, moet ook geheelenal eene verborgenheid voor mij blijven. Hij mag wel roemen op zijne vonden ——— Hij, die meer boosheid dan vernuft heeft, *mag* wel roemen op zijne vonden! ——— Dog, desniettemin, zal ik, dit durve ik nederig hoopen, gelukkig zijn, wan-

(a) Zie de Aantekeninge onder aan de bl. 282, 283.

wanneer hij, beklaagelijk ſchepzel, zal zijn ——. Helaas! — wie kan zeggen wat!

Vaarwel, mijne waardſte vriendin! —— Wees gij gelukkig! ——— En dan kan uwe Clariſſa niet ten eenenmaal elendig zijn.

LI. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Woensdag-Avond, den 2 van Julij.

Ik ſchrijve, mijn allerlieſſt ſchepzel, ik kan niet nalaaten te ſchrijven, om mijne bekommeringe te kennen te geeven over uwe neerſlagtigheid: Mag ik u bidden, mijne bekoorelijke, mijne uitmuntende vriendin, mag ik u bidden om u daaraan dog niet over te geeven!

Vertrooſt uzelve integendeel in de zegepraal van eene onbezoedelde deugd; van eenen geheel ſchuldloozen wil. Wie kon de beproevingen hebben doorgeſtaen, die gij zijt te boven gekoomen? ——— Uw Neef Morden zal wel haaſt aanlanden. Hij zal wel zorg draagen, twijffele ik niet, dat u regt geſchiede, zo wel wat aangaet hetgeen uwe perſoon betreft als uw Capitaal. En het is mogelijk, dat gij nog veele gelukkige dagen beleeft; en dat gij nog veel goeds moogt doen, in-

dien gij onvermijdelijke toevallen niet wilt trekken tot eene zondige mismoedigheid.

Maar waarom aangehouden, mijne waarde, met een kwijnend verlangen naar eene Verzoeninge met nabeſtaenden, die even onwaardig als onverzoenelijk zijn; welker wil geregeerd wordt van een alles-inſchraapenden Broeder, die 'er zijne rekeninge bij vindt om de breuk gaapende te houden? Op dit overmaatig verlangen, zie ik nu duidelijk, dat de ſnoodſte karel alle zijne ontwerpen gebouwd heeft. Hij zag dat gij daarnaar dorſtedet, zonder dat 'er eenige reden was om 'er op te hoopen. Het oogmerk, de hoope bekenne ik, was ten uiterſten wenſchelijk, waaren uwe familie Chriſtenen geweeſt; of waaren zij zelf Heidenen geweeſt, die eenig gevoel hadden.

Ik zal deezen korten Brief [ik ben genoodzaakt dien kort te maaken] zenden door den *jongen* Rogers, zo als wij hem noemen; den knaap dien ik aan u zond te Hamſtead; een onnozelen, choon waanwijzen Boer. Laat hem, bidde ik u, eens toe tot uwe tegenwoordigheid, op dat hij mij verſlag mag doen, hoe gij 'er uitziet, en hoe gij vaart.

De Hr. Hickman zou wel bij u koomen; maar ik ben bedugt, dat 'er op alle zijne beweegingen, en ook op mijne eigene gepaſt wordt van den verooijelijken deugniet: Gelijk trouwens ook gechiedt op de zijne door eenen mijner gelaſtigden; want ik bekenne, dat ik zo bevreesd ben voor zijne Schelmerijen en Wraakzugt, nu ik weete dat hij mijne heftige Brieven tegen hem onderſchept heeft,

heeft, dat hij zo wel het onderwerp is van mijne droomen, als van mijn ſchroom terwijl ik waake.

* *

Mijne Moeder heeft, op mijn ernſtig aanſtaen, mij zo even verlof gegeven om te ſchrijven, en om uwe Brieven te ontvangen —— Dog hegtede aan haare inwilliginge deeze voorwaarde, dat de uwe moeten koomen onder couvert aan den Hr. Hickman [Geſchiedende dit, onderſtelle ik, met oogmerk om hem bij mij van aangelegenheid te doen zijn]; en onder deeze verdere voorwaarde, dat zij zien moet al wat wij ſchrijven ——

„ Wanneer Dogters op een zeker ſtuk geſteld „ zijn, „ zeide zij aan iemand, die het mij weer vertelde, „ is het voor eene Moeder beter, dat „ zij, zo het mogelijk is, zelve daaraan mede deel „ neeme, dan dat zij zig tegen haar aankante; „ nademaal 'er dan hoope zal zijn, dat zij den „ teugel nog in haare eigene handen houden „ zal. „

Eijlievè, laat mij eens weeten, hoedanig de luiden zijn, bij welke gij t'huis legt? —— Zal ik Juffr. Townſend ook zenden, om een logement voor u te beſtellen dat of veiliger, of gevoegelijker voor u is?

Gelief mij te ſchrijven door Rogers, die om uw Antwoord bij u zal koomen, op welken tijd gij het goedvindt.

Vaarwel, mijn allerliefſt ſchepzel. Vertrooſt

uzelve, gelijk gij in diergelijke ongelukkige omſtandigheden zoudt vertrooſten

Uwe eigene

ANNA HOWE.

LII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Donderdag, den 13 *van Julij.*

Het doet mij ten uiterſten leed, mijne waarde Juffer Howe, dat ik in de eerſte plaatze gelegenheid gegeven hebbe tot de vreeze, die gij hebt voor de wraakzugtige aanſlagen deezes ondeugenden karels. Hoe verre ſtrekken zig de gevolgen van mijne dwaalinge uit! ——

Indien ik vinde, dat hij eenig ſchelmſtuk onderneemt tegen u, of tegen den Hr. Hickman, ik verzekere u dat ik dan zal toeſtemmen om hem in regten te vervolgen, al waare ik verzekerd, dat ik mijne eerſte verſchijninge voor den Regtbank, voor welken hij zou beſchuldigd worden, niet zou overleeven.

Ik erkenne de regtmaatigheid van de dringredenen uwer Moeder over dat onderwerp; maar moet zeggen, dat ik denke dat 'er in mijn bijzonder geval omſtandigheden zijn, welke mij verſchoo-

ſchoonen zullen, ſchoon ik bij min dringende gelegenheden, dan voor welke gij bedugt zijt, niet genegen mogt zijn om hem aan te klaagen. Ik hebbe gezegd, dat ik mogelijk te eeniger tijd dit ſtuk eens omſtandiger zoude in overweeginge neemen.

Uw boode heeft mij nu *inderdaad* gezien. Ik ſprak met hem over het bedrog, 't welk te Hamſtead aan hem gepleegd was: En het is mij leed dat ik reden hebbe om te zeggen, dat waare de arme jongman niet zeer *eenvoudig* geweeſt, en tevens zeer *waanwijs*, hij zo groflijk niet zou zijn bedroogen geworden. Juffr. Bevis heeft dezelve verſchooninge voor zig in te brengen. Eene goedaartige, onbedagte juffrouw; niet gewoon om met zulk een ſnooden en ſchoonſchijnenden bedrieger te verkeeren als hem, die zijn voordeel deed met beide deeze klein-verſtandige ſchepzelen.

Ik denke dat ik geen heimelijker verblijf kan krijgen, dan daar ik ben. Ik hoope, dat ik veilig ben. Al het gevaar dat ik loope, is met uit te gaen, en te rug te keeren uit de ogtend-gebeden; hetwelk ik twee of driemaalen gewaagd hebbe te doen; eens in de Lincolns-Inn Kapel, te Elf uuren; eens in St. Dunſtans Kerk, in de Fleet-ſtraat, te Zeven uuren 's morgens (a), beide reizen in een draagſtoel; en tweemaal te Zes uuren 's morgens, in de nabuurige Kerk in Coventgarden. De ondeugende booswigten, welke ik ontvlooden ben, zullen, hoope ik, mij niet in de kerk koomen

(a) De gebeden te Zeven uuren in de Kerk van St. Dunſtan, zijn zedert opgehouden.

men zoeken; inzonderheid niet in zulke vroege bede-ſtonden; en ik hebbe het afgezonderdſte geſtoelte in de laatſte Kerk uitgekoozen, om mijzelve te ſchuil te houden; en miſſchien zal ik een weinig geld beſteeden tot een gemeene japon, om mij dies te minder te doen kennen; mijn aangezigt half bedekt zijnde met mijn kapzel. —— Ik bekommere mij thans zeer weinig, mijne waarde, hoe ik voor den dag koome. Net en ſchoon is het al, waarop ik nu agt geeve.

Des mans naam, in wiens huis ik mijn verblijf hebbe, is Smith —— Een handſchoe-*maaker*, en tevens *verkooper*. Zijne vrouw neemt den winkel waar. Zij verkoopen ook kouſen, linten, ſnuif, en reukwerk. Eene deftige vrouw, openhartig, en voorzigtig. De man is een eerelijk, nijver man. En zij leeven te zamen eensgezind en in goed verſtand: een bewijs bij mij, dat hunne harten regt geſteld zijn; want daar een getrouwd paar kwaalijk met elkanderen leeven, is het een teken, denke ik, dat ieder bewuſt is van eenig gebrek in den ander, het zij ten aanzien van aart of zeden, hetwelk indien de wereld zo wel wiſt als zij zelve het weeten, deeze miſſchien al zo weinig behaagen zoude hebben in hen, als zulke luiden in malkanderen hebben. Gelukkig is het huwelijk, daar nog man nog vrouw malkanderen geen moedwillig of opzetlijk kwaad in hun algemeen gedrag te verwijten hebben! ——— Want zelf menſchen van ſnoode harten zullen eerbied hebben voor hen die goede bezitten.

Twee nette kamers, met gemeen, dog zinlijk

lijk huisraad, hebbe ik op de eerſte verdiepinge; de eene noemen zij de eetzaal.

Een trap hooger, is eene zeer braave Weduw gehuisveſt, met naame Juffr. Lovick; welke, ſchoon van laagen ſtaat, in veel agtinge is, zo als Juffr. Smith mij verzekert, bij luiden van aanzien, onder welke zij bekend is, wegens haare godsvrugt, voorzigtigheid, en goed verſtand: Met haar hebbe ik voor ter deegen kennis te maaken.

Ik danke u, mijne waarde, voor uwen vriendlijken, uwen regt-tijdigen raad en trooſt. Ik hoope dat mij meer Genade verleend zal worden, dan dat ik tot wanhoope vervallen zoude, in den godsdienſtigen zin des woords: Inzonderheid, daar ik mij den trooſt door u gegeven mag toe-eigenen, dat nog mijn wil nog mijne agteloosheid eenig deel gehad hebben in het veroorzaaken mijner rampen. Dog niettemin zal de onverzoenbaarheid van mijne Nabeſtaenden, welke ik met eenen onverminderden eerbied beminne; mijne beangſtheid voor nieuwe Geweldenaarijen [Deeze ondeugende karel, vermoede ik, zal mij nog niet in ruſt laaten]; dat ik verſtoken ben van alle Beſcherminge; mijne Jeugd, mijne Sexe, mijne Onbedreevenheid in de Wereld, welke mij aan baldaadigheden bloot ſtellen; mijne Herdenkingen over de Ergernis, die ik gegeven hebbe, gevoegd bij de Bezeffinge van de Smaadheden, die ik geleeden hebbe van eenen man, van welken ik niets kwaads verdiend had; alle deeze dingen te zamen zullen ongetwijffeld het uitwerkzel te wege brengen, hetwelk voor mij niet onwenſchelijk zijn kan. —— Evenwel, te langzaamer miſſchien wegens mijn natuurelijk goed

geſtel; en gelijk ik mij verbeelden durve, wegens Beginzelen die, zo ik hoope, ter behoorelijker tijd, en door behoorelijke overdenkinge, mij *alle ſmerte over wereldſche mislukkingen* zullen doen *te boven* koomen.

Tegenwoordig is mijn hoofd zeer ontſteld. Ik hebbe trouwens van mijn verſtand met eenige maate van helderheid geen regt gebruik gehad, zedert de geweldenaarij aan hetzelve, en ook aan mijn hart, gedaen door de ondeugende Konſtenaarijen van de overgegevene ſchepzelen, onder welke ik vervallen was.

Ik moet nog al meer ſtrijden ondergaen. Zomtijds vinde ik mijzelve niet genoeg te ondergebragt naar mijnen ſtaat. Die ſtrijden, als zij koomen, zullen mij welkoom zijn, als tot mijner *beproevinge* ſtrekkende —— Maar egter mijns Vaders vloek —— waarvan het tijdlijk gedeelte zo wonderlijk en zo letterlijk vervuld is. —— Ik kan evenwel niet denken, wanneer mijn geeſt de *meeſte kragt* heeft —— Maar wat meent de hiſtorie van Iſaak, en Jakob, en Eſau, en dat Rebekka den laatſten den Zegen voor hem geſchikt door bedrog onttrok [ten voordeele van Jakob] zo als die ons in het 27ſte Hoofdſtuk van Geneſis gegeven wordt? Mijn Vader, heugt mij, plegt de Leere, welke daaruit is af te leiden, zijnen kinderen met veele dringredenen in te prenten. *Hij* derhalven moet ten minſten gelooven dat 'er groot gewigt ſteekt in den vloek, dien hij heeft uitgeſproken; en zal ik dan mij niet bevlijtigen om denzelven herroepen te krijgen, op dat hij zig naderhand

hand niet moge bedroeven, om mijnentwille, dat hij denzelven niet herriep?

Alles wat ik 'er thans zal bij doen, is mijne dankzegginge aan uwe Moeder voor haare toegeevendheid jegens ons; mijne verſchuldigde Eerbetuiginge aan den Hr. Hickman; en mijn Verzoek aan u om te gelooven, dat ik tot mijn laatſte uur, en langer, zo het mogelijk is, mijne beminde vriendin, en mij *dierbaarder* dan ik Zelve (want wat ben ik nu voor mij Zelve?) zal blijven

Uwe verpligte hart-vriendin

CLARISSA HARLOWE,

LIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD *Schildkn.*

Vrijdag, den 7 Julij.

Ik hebbe drie van uwe Brieven te gelijk voor mij om te beantwoorden; in ieder van welke gij klaagt over mijn ſtilzwijgen; en in een derzelve vertelt gij mij, dat gij niet kunt leeven, zonder dat ik elken dag, of ten minſten om den anderen dag, wat aan u krabbele.

Wel, Jan, ſterf dan, zo gij wilt. Wat luſt, dunkt u, kan ik hebben om te ſchrijven, daar ik

het eenig voorwerp verlooren hebbe, 't welk ſchrijvens waardig is?

Help mij weder aan mijne Engelin, aan mijne CLARISSA; en gij zult elk uur een Brief, of ſchrijven ten minſten, een gedeelte van een Brief, van mij hebben. Alles wat de Bekoorſter van mijn hart zal ſzeggen, zal ik in geſchrift ſtellen: Elke beweeginge, elke houdinge van haare beminnelijke perſoon, elk opſlag van haar oog, zal ik tragten te beſchrijven; en als zij ſtilzwijgt, zal ik u haare gedagten poogen te vertellen, het zij zo als ze zijn, of zo als ik ze gaarn hebben zoude ——— Zo dat ik haar hebbende, nooit een onderwerp ontbeeren zal. Haar hebbende verlooren, is mijne geheele ziel een ijdel Niet: De geheele Scheppinge rondom mij, de Elementen, boven en beneden, en alles wat ik *beſchouwe* (want niets kan ik nu *genieten*) is een ijdel niet met al zonder haar!

O Keer weder, Keer weder, gij eenige Bekoorſter mijner ziele! Keer weder tot uwen aanbidder Lovelace! Wat is het Ligt, wat is de Lugt, wat de Stad, wat het Land, wat is Iets, buiten u? Ligt, Lugt, Vreugde, Harmonie, zijn, naar mijn denkbeeld, maar gedeelten van u; en konden zij alle met een woord worden uitgedrukt, dat woord zou CLARISSA zijn.

O mijne beminde CLARISSA, Keer dan dog weder; Keer nog eens weder om uwen LOVELACE te zegenen, die nu, door het verliezen van u, de waardij kent van het juweel, hetwelk hij te gering geagt heeft; en elken ogtend

maar

maar opſtaet om de Zon te vloeken, welke iedereen beſchijnt behalven hem!

* * * *
* *

Wel, Jan, het is dog eene verbaazende zaak voor mij, dat men de lieve Vlugteling nergens kan vinden; dat men geen beſcheid van haar krijgen kan. Zij is zulk eene onnozele bedriegſter (want bedriegen is haar talent niet) dat ik vaſtlijk vertrouwe, dat waare ik vrij man geweeſt, ik haar al voor deezen tijd zoude hebben opgeſpoord; ſchoon de verſcheidene zendelingen, welke ik in en omtrent de ſtad, rondom in de nabijgelegene dorpen, en in de nabuurſchap van Juffer Howe gebruikt hebbe, tot nog toe in hun oogmerk niet geſlaagd zijn. Maar Milord blijft zo zwak en flaauw, dat 'er niet van hem is af te koomen. Ik zou een man geen ongenoegen willen geeven, welken ik nog agte in gevaar te zijn: Want wilde zijne Podagra, nu die hem onder den voet gekreegen heeft, hem als een braaf kampvegter maar den genade-ſlag geeven, dan zou alles met hem over zijn. En hier nog [Het mogt de pokken dat hij zo veel van mij houdt! het koomt op een zeer ongevoegelijken tijd] doet hij mij uuren agtereen bij hem zitten om hem te onderhouden met mijne guite-ſtukken (eene fraaije tijdkortinge voor een ziek menſch!): En egter, als hij dan weder de Podagra heeft, bidt hij 's avonds en 's morgens met zijnen Kapellaan. Maar welke denkbeelden moet hij dog van Godsdienſt hebben, die na dat hij zijne Antwoorden door de neus gepreveld heeft, eene zugt van genoegen

kan

ſtan uitſteenen, als of hij dagt dat hij peis gemaakt had met den Hemel; en dan met eene nieuwe luſt tot mijne Vertellingen wederkeeren? ——— Mij daarin aamoedigende, door zijne zijden te doen ſchudden van lachen over dezelve, en mij een droevigen kwant te noemen met zulken toon, welke uitwijſt dat hij geen gering vermaak ſchept in zijnen Neef.

De oude Pair is in zijnen tijd ook een zondaar geweeſt; en moet daar nu om lijden: Een gluipend Zondaar, ter zonden eer zagtjes *inglijdende*, dan *indruiſchende*, uit vreeze voor een kwaaden naam: Of liever, uit vreeze voor ontdekt te worden, en voor onlochenbaare bewijzen van begaene misdrijven; want deeze zoort van kwanten, Jan, hebben ook geen weezenlijke agtinge voor hunnen goeden naam. ——— Terwijl zij betaalen voor hetgeen zij nooit genooten, en nooit durven ſtijgen tot de geneugte van eene onderneeminge uit de eerſte hand, welke hen in gevaar zou kunnen brengen van hun degen te moeten trekken, of tot de eere van als de voornaamſte man te worden aangemerkt voor eenen Regtbank.

Zulk een ouden Trojaan als deezen, die zo gereed ſtaet om in het graf te duiken, hetwelk ik hoopte dat voor deezen tijd al gedolven, en met hem vervuld zou zijn; terwijl hij ſchreeuwt van pijn, en knort van zwakheid; op het zelve oogenblik egter zijn lederen aangezigt te zien ſplijten in een ijzelijken lach, en eenen jongen zondaar een *charmanten* ſchelm te noemen, hem met *encore* toejuichende, zo als hij voorheen de Italiaanſche Gelubden plegt te doen; welk eene averegtſe, welk

welk eene onnatuurelijke aankleevinge van oude hebbelijkheden!

Mijne twee Nigten zijn 'er gemeenlijk bij, als ik hem op mijne Vertellingen *onthaale*, zo als de oude Pair het noemt. Die Vertelzels moeten ijzelijk naar en ſleepende gaen, die geen meer toehoorders en toejuichers hebben, dan verhaalers.

Toejuichers!

Ja, Belford, *Toejuichers*, zegge ik nog eens; want ſchoon deeze meisjes zig zomtijds houden als of ze mij laaken over de *bedrijven*, zij prijzen mijne manier, mijne vindinge, mijne onverſaagdheid in dezelve. ——— Daarenboven, hetgeen andere luiden *laaken* noemen, dat noeme ik *prijzen*: Zo deed ik altijd; en dus ontſloeg ik mij al heel vroeg van *ſchaamte*, die koud-water-demper voor eenen onderneemenden geeſt.

Deeze meisjes zijn ſneedig; zij hebben leeven en geeſt; en giſteren, wanneer Charlotte heftig tegen mij uitvoer over eene onderneeminge, die ik verhaald had, gaf ik haar te kennen, dat ik verſcheidene maalen in zelfſtrijd geweeſt was, of zij mij niet of al te na in den bloede beſtonde: En dat het eens een zeer betwiſtbaar ſtuk bij mij geweeſt was, of ik haar niet hartlijk voor eene maand of zo zou kunnen minnen: En miſſchien was het goed voor haar geweeſt, dat 'er een ander mooij poesje voor mijne voeten opſprong, en mijne gedagten afleidde, juiſt zo als ik gereed ſtond om jagt op haar te maaken.

Zij ſloegen alle drie hunne handen en oogen te gelijk om hoog. Dog ik merkte wel, dat ſchoon de meisjes veel uitroepingen tegen mij maak-

maakten, zij egter over deeze ronde taal niet zo vergramd waaren, dan ik mijne Beminde wel gevonden hebbe over zinſpeelingen zo donker, dat ik mij verwonderd hebbe over haare ſnelle bevattinge.

Ik gaf Charlotte te verſtaen, Dat al hoe ernſtig zij zig hield te zijn met haare *glimlachende* verſtoordheid over deeze verklaaringe, ik wel verzekerd was, dat het mij niet boven de twee of drie krijgsliſten zou hebben behoeven te koſten (want niemand was meer met eene goede vindinge ingenomen dan zij) hadde ik haare conſcientie maar kunnen ontwarren uit de belemmeringen van bloedverwantſchap.

Zij gaf voor ten hoogſten misnoegd te zijn: Zo deed ook haare Zuſter voor haar. Ik zeide haar, dat zij zo ernſtig ſcheen te zijn, als of zij gedagt had, dat het mij ernſt was; en *het hart had* om 'er de proef van te neemen. Ronduit ſpreeken, zeide ik, was in deeze gevallen aanſtootelijker voor haare Sexe, dan allengskens verder gaende bedrijven. En ik vermaande Martje om niet misnoegd te zijn, dat ik haare Zuſter dus uitkipte; nademaal ik voor *haar* insgelijks veel agtinge had.

Een Italiaanſch Airtje, op mijnen gewoonen agtloozen trant, eene half-ontworſtelde kus van mij, en het optrekken van de ſchouderen, als uit verwonderinge, van beide de mooije Nigtjes, en Olijke, olijke vent, van den ouden Pair, gepaard met een lach die hem deed ſchudden, maakten ons allen weder tot vrienden.

Daar,

Daar, Jan! ——— Wilt gij, of wilt gij dit niet voor eenen Brief ontvangen? Daar is genoeg in, ben ik wel verzekerd. —— Hoe hebbe ik een geheel vel vol geſchreeven (niet met characters trouwens) zonder een onderwerp! Mijn knegt zal deezen medeneemen; want hij gaet naar ſtad. En zo gij nog taamelijke gedagten kunt hebben van zulk vervloekt vuilnis, zal ik u wel haaſt weer een ander zenden.

LIV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zes uur, 's Saterdags-Ogtends, den 8 Julij.

Hebbe ik niets nieuws, niets vermaakelijks, op mijnen grappigen trant, vraagt gij in eenen van de drie Brieven die ik voor mij hebbe, om u op te onthaalen? ——— En gij zegt mij, dat als ik het minſt te *narreeren* hebbe, om het op zijn Schotſch uit te drukken, ik dan het meeſt vermaake. Een fraaij compliment, het zij voor uzelven, of voor mij. Voor *beide* waarlijk! —— Een teken, dat uw hart al zo ijdel is, als mijne herſens. Maar kunt gij wel onderſtellen, dat deeze verwonderenswaardige vrouw niet Alles, niet volſtrekt Alles voor mij is? Nogthans ſchroome ik ook om aan haar te gedenken; want het ontdekken van

van alle mijne liſten, vermoede ik, dat hierop nu moet volgen.

De oude Pair is ook vol van Juffer Harlowe: En zo zijn mede mijne Nigten. Hij hoopt, dat ik zulk een hondsvot niet zijn zal [Daar hebt gij een ſtaaltje van zijnen pairlijken ſpreektrant] dat ik zou denken om oneerelijk te handelen bij eene vrouw van zo veel verdienſte, ſchoonheid, en middelen; en, zo *hij* zegt, van zulk eene goede familie. Maar ik onderrigte hem, dat dit een ſnaar is dien hij niet moet roeren: Dat het een zeer teder punt is: Kortom, dat het mijn zeer is; en dat ik vreeze dat hij het te ruw zou behandelen, indien ik mij in de handen ſtelde van eenen zo onzagten heelmeeſter.

Hij ſchudt zijn krankzinnig hoofd. Hij denkt, dat het in allen deele zo niet tuſſchen ons is als het behoort; verlangt dat ik haar als mijne vrouw hem aanbiede; en vertelt mij dikwijls wat groote dingen hij doen wil, boven hetgeen hij al voorheen heeft voorgeſteld; en welke geſchenken hij doen zal bij de geboorte van het eerſte Kind. Dog ik hoope, dat zijn geheel Capitaal al in mijne handen zal zijn, voor dat 'er zulk een geval koome te gebeuren. *Hoopen* kan immers niet ſchaaden, Jan! Lord M. zegt. *Deed de hoope het niet, men zou van hartzeer ſterven.*

* * * * * *

Agt uuren midden in den Zomer, en deeze luije Prijen (volkoomen gezond) nog niet beneden gekoomen om te ontbijten! —— Welk een-

ne

ne verbruide Onbetaamelijkheid in jonge Ladys, eenen Guit dus te kennen te geeven, dat zij zo veel houden van haar bed, en tevens, *waar men haar kan vinden!* Dog ik zal haar ſtraffen —— Zij zullen met haaren ouden Oom ontbijten, en als om ſtrijd tegen elkanderen geeuwen; terwijl ik met mijne Phaëton jaage naar het huis van Colonel Ambroſe; die mij giſteren noodigde om bij hem te ontbijten, en het middagmaal te houden, van wegen twee Nigten uit Yorkshire, beroemde ſchoonheden, welke deeze voorleedene veertien dagen bij hem zijn t' huis geweeſt; en die begeerig zijn, zegt hij, om *mij* te zien. Dus, Jan, loopen alle vrouwen, de Hemel zij gedankt, nog niet van mij weg! —— Ik wenſchte wel, dat ik van mijn hart verkrijgen konde, nademaal de lieve vlugteling zo ondankbaar is, om haar door eene andere Schoonheid daaruit te drijven. Maar wie kan haar den voet ligten? Wie kan ter bezitneeminge van hetzelve worden toegelaaten na Juffer Clariſſa Harlowe?

Bij mijne te rug koomſt, zo ik dan een onderwerp kan vinden, zal ik voort ſchrijven, om u te believen.

Mijne Phaëton is gereed. Mijne Nigten laaten mij zeggen, dat zij zo aanſtonds ſtaen beneden te koomen: Dus zal ik uit ſpijt maar voortgaen.

Saterdag-namiddag.

Ik bleef te middag eeten met den Colonel, en zijne Lady en Nigten: Dog ik kon den namiddag niet met haar doorbrengen, al was het nog zo.

Daar was in de perſoonen en aangezigten der jonge Ladys genoeg om mij aan het maaken van vergelijkingen te brengen. Byzondere trekken hielden mijne aandagt wel voor een weinig oogenblikken: Dog die dienden alleen tot het ſcherpen van mijn ongeduld om de Bekoorſter mijner Ziele te vinden; die in haare Perſoon, in haar Weezen, in haaren Geeſt, nimmer eenige weergae had. Mijn hart aarzelde en kwijnde, als ik verſtand en geſprek vergeleek. Vrijpoſtige geeſtigheid, eene al te veel bedagte begeerte om te behaagen; elk zeer wel met zigzelve in haar ſchik zijnde; eene gemaakte mond-openinge in beide, om haare witte tanden te toonen, als of die haare voornaame voortreffelijkheid waaren; en om tot eene minzieke gemeenzaamheid te noodigen, door het belooven van eenen lieflijken adem; terwijl dus ſtilzwijgende geſmaald wierd op ademen, die men trotslijk te kennen gaf min zuiver te zijn.

Daar was wel eens een tijd, dat ik haar had kunnen verdraagen.

Zij ſcheenen in haare verwagtinge te loor geſteld, dat ik in ſtaat was haar zo ras te verlaaten. Nogthans hebbe ik tegenwoordig zo veel grootsheid niet [Mijne Clariſſa heeft mij genezen van mijne grootsheid] dat ik haare te loor ſtellinge zoude toeſchrijven aan haar behaagen in mij zo zeer, dan wel aan haare eigene hoogagtinge voor zigzelve. Zij zagen mij aan voor een kenner in Schoonheid. Zij zouden zig verhovaardigd hebben, indien zij mijne opmerkinge, als zodanig, hadden kunnen tot zig trekken: Maar zulke gemaakte, zulke laf-geeſtige, enkel vel-diepe

ſchoon-

ſchoonheden! ——— Zij hadden zigzelve niet verder doorgekeeken, dan haare ſpiegels haar hadden in ſtaat geſteld te beſchouwen: En haare ſpiegels waaren ook vleijende ſpiegels; want ik agtede haar voor lijdelijke, en geeſtlooze tronijen; met oogen, evenwel, die naar overwinninge jaagden, en de aandagt van andere afprachten, om zig haarer eigene niet te ſchaamen. ——— Ik geloove, dat ik, met weinig moeite, haar leeven en ziel, en aan ieder trek van haare aangezigten een ſchitterende beduidenis hadde kunnen bijzetten ——— Maar mijne Clariſſa! ——— O Belford, mijne Clariſſa heeft mij oogeloos en gevoelloos gemaakt voor alle andere Schoonheid! ——— Vind gij haar voor mij, als een onderwerp mijner penne waardig, of Deeze zal de laatſte zijn van

Uwen LOVELACE.

LV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD.

Schildkn.

Zondag-Avond, den 9 van Julij.

Nu, Jan, hebbe ik wel ter deegen een onderwerp. Ik ben in het heetſte van mijne te regtſtellinge over alle mijne misdaaden tegen mijne beminde Vlugteling. Want hier zijn heden, omtrent vijf unren, aangekoomen Lady Sara Sadleir,

en Lady Eliſabet Lawrance, elk met haare Karos met zes paarden. Weduwen houden van veel zwier; en deeze kunnen geen tien mijlen reizen zonder een vol Geſpan, en een half douzijn karels te paard.

Mijn tijd was mij zeer laſtig gevallen; en dus ging ik na het middagmaal ter Kerk. Waarom mogen mooije venten, dagt ik, niet al zo gaarn willen bekeeken worden, als mooije meiden? Na dat de Dienſt gedaen was, trof ik den Major Warneton aan; en dus kwam ik niet t' huis voor na zeſſen; en ſtond verzet, toen ik op het Voor-plein kwam, dat ik hetzelve overhoop vond met koetzen en knegten. Ik was wel verzekerd dat de eigenaars derzelve niet kwamen met een goed oogmerk jegens mij.

Lady Sara, vond ik wel haaſt, was tot dit bezoek aangezet van Lady Eliſabet; die gezond genoeg is, om zig gelegenheid te geeven van buiten zigzelve, en buiten haare eigene zaaken, naar andere bezigheid uit te zien. Nogthans was de gelukwenſchinge aan Lord M. met zijne beterſchap [in beide opzigten ſpijtige duivels!] de voorgewende boodſchap. Maar zij koomende wanneer ik uit was, zo was ik haar voornaam onderwerp; en zij hadden dus gelegenheid om elkanders harten tegen mij op te voeren.

Simon Parſons gaf mij dit ter loops te kennen, zo als ik des Rentmeeſters kamer voorbij ging; want het ſchijnt dat zij luid ſpraken; en hij was bezig met eenige rekeningen te vereffenen met den ouden Pritchard.

Evenwel, haaſtede ik mij om mijne pligtplee-

gin-

ginge bij haar af te leggen. Dat andere luiden hunnen pligt niet volbrengen, is geen verſchooninge voor het verwaarloozen van onzen eigenen, weet gij wel.

En nu koome ik tot mijne te REGT *ſtellinge.*

Met ijzelijk ſtemmige tronijen wierd ik ontvangen. De twee Oude Stukjes boogen ſlegts haare grijze hoofden, haare tronijen langer dan gewoonlijk uitrekkende; en alle de oude trekken zig ſterk vertoonende in haare gefronſte voorhoofden en ingevallen kaaken; Hoe vaart gij, Couſijn? en, Hoe vaart gij, Hr. Lovelace? alle in het rond op malkanderen ziende, als of zij wilden zeggen, Spreek gij eerſt; en, Doe gij het: Want zij ſcheenen beſlooten te hebben om geen tijd te laaten verlooren gaen.

Ik kon daar niets tegen doen, dan een weezen te zetten dat al zo manlijk, als het haare vrouwlijk was. Uw dienaar, Madam, tegen Lady Eliſabet; en Uw dienaar, Madam ——— Ik ben blijde met u eens uit den huize te zien, tegen Lady Sara.

Ik ging zitten. Lord M. keek ijzelijk ſtuurſch; zijne vingers hebbende zamen gevouwen, en zijne duimen, maar even van de podagra ontſlagen, over en onder elkanderen heen en weer in 't rond draaijende; zijn bleek aangezigt, en uitpuilende oogen, naar de vloer, naar de vuurſtêe, op zijne twee Zuſters, op zijne twee Nigten, beurtlings ſlaende; dog zig niet eens verwaardigende om mij aan te zien.

Toen begon ik te denken om het Laudanum,

en het Nat Laaken, waarvan ik u al voor lang gemeld hebbe; en mij verdagt te houden van eene teerhartigheid, die mij nooit goed zal doen.

Eindelijk, Hr. Lovelace! ——— Couſijn Lovelace! ——— Hem! —— Hem! —— Het is mij leed, zeer leed, ſtamerde Lady Sara, dat'er geen hoope is dat gij u ooit zult beteren ——

Wat is 'er dan nu te doen, Madam?

Wat nu te doen! —— Wel, Lady Eliſabet heeft twee Brieven ontvangen van Juffer Harlowe, die ons wel berigt hebben wat 'er te doen is —— Zijn alle vrouwen eveneens bij u?

Ja; konde ik wel geantwoord hebben; het onderſcheid, 't welk de Hovaardij maakt, daar afgetrokken zijnde.

Daarop heften zij alle even luid tegen mij aan —— Zulk een character als dat van Juffer Harlowe! riep de eene —— Eene Lady van zo veel edelmoedigheid en goed verſtand! de andere —— Hoe keurelijk ſchrijft zij! de twee maagdlijke aapjes, naar haar geſchrift ziende: Haare volmaaktheden wierden mij tot ſchuld gerekend. Wat kunt gij verwagten dat het einde van deeze dingen zijn zal? riep Lady Sara —— Verdoemde, verdoemde handelingen! ſchreeuwde de Pair, zijne ſlappe ruimvellige kaaken ſchuddende, die als de kwabben van eene oude koe op zijne ſchouders hingen.

Wat mij belangt, ik wiſt naauwlijks of ik zingen of ſpreeken zoude, hetgeen ik op deeze alle te gelijk opkoomende aanvallen tegen mij te zeggen had! ——— Zoetjes en zagtjes, Ladys ——— Maar één te gelijk, verzoeke ik u. Ik behoore niet afgemaakt te worden, zonder dat men mij hoort,

hoort, hoope ik. Eijlieve laat mij deeze Brieven eens zien. Ik bidde u, wilt ze mij dog eens zien laaten.

Daar zijn ze: —— Dat 's de eerſte — Lees dien uit, zo gij kunt.

Ik opende eenen Brief van mijne Bekoorſter, gedagtekend, *Donderdag, den 29 van Juny*, welke onze trouwdag ſtond geweeſt te zijn, en geſchreeven aan Lady Eliſabet Lawrance. Uit den inhoud vinde ik, tot mijne groote blijdſchap, dat het lief ſchepzel leeft, en wel is, en haar geeſt zeer ſchoon in orde. Dog de onderrigtinge, waar een antwoord aan haar moeſt gezonden worden, was zo uitgekrabt, dat ik het niet leezen konde; hetwelk mij zeer ſpeet.

Zij doet daarin drie vraagen aan Lady Eliſabet.

Voor 1ſt, Omtrent eenen Brief van haar, gedagtekend den 7 *Junij*, waarin zij mij geluk wenſcht met mijn Huwelijk, en welken ik zo goed geweeſt was om aan Lady Eliſabet de moeite te beſpaaren van te ſchrijven ——— Eene groote beleefdheid voor mij, agte ik!

Wijders —— „ Of zij en eene van haare „ Nigten Montague naar de ſtad zouden gaen, o„ ver een oud proces voor de Kanſelaarij? „ En, „ Of zij diesvolgens ook metderdaad naar ſtad gin„ gen, en naderhand naar Hamſtead? „ en, „ Of „ zij het jong ſchepzel, 't welk zij bezogten, „ daarvandaan mede naar ſtad bragten; „ waaren de onderwerpen van de tweede en derde vraag.

Dat onderzoek-graag lief ſchelmtje! en wat verwagtede zij dog met deeze vraagen te winnen?

—— Maar niewsgierigheid, verdoemde nieuwsgierigheid, is de jeukte der Sexe —— Nogthans, wanneer zagt gij ooit, dat het haar tot voordeel gedijde? —— Want zelden doen zij onderzoek, dan wanneer zij vreezen —— En het ſpreekwoord, zo als ik wel van Milord gehoord hebbe, zegt, *Met vreeze koomt het.* Dat is, onderſtelle ik, Hetgeen zij vreezen gebeurt gemeenlijk, dewijl 'er gemeenlijk reden is om het te vreezen.

Nieuwsgierigheid, bekent zij trouwens, dat haare eenige beweegreden is tot deeze ondervraagingen: Want ſchoon haare Ladyſchap, zegt zij, wel mag onderſtellen dat de vraagen niet gedaen worden uit gunſt voor *mij*, het antwoord egter kan mij geen ſchaade, nog haar eenig goed doen, maar alleen dienen om haar te doen weeten —— of ik haar een partij verdoemde leugens verteld hebbe; dit is plat uit de meeninge van haar onderzoek.

Wel, Madam, zeide ik, met zo veel philoſophiſche bedaardheid als ik konde aanneemen; en mag ik nu wel vraagen —— Eijlieve, wat was het Antwoord van uwe Ladyſchap?

Daar is 'er eene copij van, mij dezelve toegooijende, zeer oneerbiediglijk.

Dit Antwoord was gedagtekend den 1ſten *Julij*. Zeer vriendlijk en minzaam jegens de Lady, maar al heel wat Zo-zo omtrent haaren armen Neef. —— Dat de luiden zo ligt haar eigen vleeſch en bloed kunnen verzaaken! —— Zij geeft haar te kennen, „ hoe veel eere onze geheele familie „ zou geſteld hebben in de verbintenis met zulk „ ee-

„ eene uitmuntende vrouw. „ Zij doet mij regt met te zeggen, hoe zeer ik haar aanbidde, als eene engel van eene vrouw; en ſmeekt haar, om den wil van ik weete niet hoe veelen wel, behalven dien van mijne Ziele, „ dat zij zo goed wil zijn „ om mij tot haaren Man te neemen; „ En antwoordt ——— gij kunt wel giſſen hoe ——— op de vraagen der Lady.

Wel, Madam; en, eijlieve, mag ik nu ook wel met den anderen Brief der Lady begunſtigd worden? Ik vermoede, dat dezelve is ten Antwoord op den uwen.

Zo is hij, zeide de Pair: Maar, Sir, laate ik u eenige weinige vraagen doen, voor dat gij dien leeſt —— Geef *mij* den Brief eens, Lady Eliſabet.

Daar is hij, Milord.

Toen de bril op de neus gezet; en zijn hoofd bij de regels langs beweegende —— Eene keurlijk mooije hand! —— Ik hebbe dikwijls gehoord, dat deeze Lady veel *genie* heeft.

En dus, Jan, zal ik met Milords wijze aanmerkingen en vraagen te herhaalen u den inhoud openleggen van deezen ongenadigen Brief.

„ *Maandag, den 3 van Julij* „ [leeſt Milord] —— Laat eens zien! Dat was laatſtleeden Maandag; niet langer geleeden! „ *Maandag, den* „ 3 *van Julij* —— Madam —— Ik kan mijzel„ ve niet ontſlaen „ ——— um, um, um, um, um [onverſtaenbaar gonzende, en de woorden overſpringende] —— „ Ik moet u bekennen, Ma„ dam, dat de eere van vermaagſchapt te wor„ den „ ———

Toen de bril van de neus afgenomen —— Nu, Sir-r, zeg mij eens, Heeft deeze Lady niet alle de vrienden verlooren, die zij in de wereld had, om uwenthalven?

Zij heeft zeer onverzoenbaare vrienden, Milord: Dat weeten wij alle.

Maar heeft zij ze alle niet verlooren om uwenthalven? —— Zeg mij Dat eens.

Zo geloove ik, Milord.

Wel nu dan! — Ik ben blijde dat gij zo onbeschaamd niet zijt, dat gij Dat ontkent.

De bril wierd weder opgezet ——— „ Ik „ moet u bekennen, Madam, dat de eere van ver„ maagschapt te worden met Ladys zo uitsteekend „ van wegens haare deugd, als haare afkoomst „ ——— *Zeer fraaij, waarlijk!* zeide Milord, herhaalende „ *zo uitsteekend van wegens haare* „ *deugd als haare afkoomst*, in het eerst, geen „ geringe beweegreden bij mij was, om aan het „ aanzoek van den Hr. Lovelace het oor te lee„ nen. „

Daar is deftigheid, aangeboóren' deftigheid, in deeze Lady, riep Milord.

Lady Sara. Zij zou een cieraad voor onze familie geweest zijn.

Lady Elisabet. Dat zou zij inderdaad.

Lovel. Voor eene *Koninglijke* Familie, durve ik wel zeggen.

Lord M. Welk een duivel dan ———

Lovel. Gelief voort te leezen, Milord. Het kan *haar* Brief niet zijn, indien dezelve u onder het leezen niet meer en meer over haar doe verwon-

wonderd ſtaen. Nigt Charlotte, Nigt Martje, eijlieve luiſtert toe —— Lees voort, Milord.

Juffer Charlotte. Verbaazende onbedeeſtheid!

Juffer Martje ſloeg alleen haare duiven-oogen naar om hoog.

Lord M. [leezende] „ En te meer, alzo „ ik vaſt beſlooten had, indien 'er iets van geworden „ waare, om alles wat in mijn vermogen was te doen „ om uw gunſtig gevoelen te verdienen. „

Toen heften zij weder gelijkerhand tegen mij aan.

Een volhandige tijd was dit voor mij, armen bloed! ——— Ik had 'er niets tegen te zetten dan onbeſchaamdheid!

Lovel. Eijlieve lees voort, Milord —— Ik hebbe u al gezegd, hoe gij u over haar zoudt verwonderen —— Of, zal ik leezen?

Lord M. Verdoemde aſſurancie! [daarop leezende] ;, Ik had nog eene andere beweegre„ den, welke ik wiſt, dat van zelve mij eene ver„ dienſte zou bijzetten bij uwe geheele familie; „ [*Zij zetteden alle haare ooren open*] vermetel„ lijk, ſtrafwaardig vermetellijk, (zo als het ge„ bleeken is) hoopende, dat ik een gering mid„ del in de hand der Voorzienigheid mogt zijn, „ om eenen man te regt te brengen, die naar mij „ dagt in den grond verſtands genoeg bezat, om „ te regt gebragt te worden; of ten minſten dank„ baarheid genoeg om de bedoelde verpligtingen „ te erkennen, het zij men ſlaagde in de edelmoe„ dige hoope, of niet. „ Voortreffelijk jong ſchepzel! ———

Voor-

Voortreffelijk jong ſchepzel! weergalmden de Ladys, met haare doeken aan haare oogen, gepaard met neusmuſijk.

Lovel. Bij mijne ziel, Juffer Martha, gij weent op de verkeerde plaatze: Gij zult nooit met mij naar een Treurſpel gaen.

Lady Eliſabet. Verharde zondaar!

Zijne Lordſchap had de bril van de neus genomen om de glazen af te veegen. Zijne oogen waaren miſtig; en hij meende dat het aan zijne bril haperde.

Ik zag wel dat zij alle geladen en de haan overgehaald hadden —— Dat is voorwaar eene heel mooije zinſneede, zeide ik ——— Dit is de bijzondere voortreffelijkheid van de Lady, dat zij in elken regel, dien zij ſchrijft, zigzelve telkens overtreft. Eijlieve, Milord, ga voort —— Ik kenne haaren ſtijl wel; de volgende reden zal ons nog uitmuntender voorkoomen.

Lord M. Verdoemde vent! [de fok weer opzettende, en leezende] „ Dog ik hebbe bijſter „ misgetaſt omtrent den Hr. Lovelace! „ ——— [Toen begonden zij alle weder uit te ſpatten] „ Den *eenigen* man, ſtelle ik bij mijzelven vaſt „ —

Lovel. Ladys mogen alles vaſt ſtellen: Maar hoe kan zij verantwoorden, wat *andere* mannen al of niet zouden gedaen hebben in dezelve omſtandigheden?

Ik was genoodzaakt maar iets te zeggen om haare uitſchreeuwingen te ſmooren. De pokken haalen jeluij al te maal, dagt ik; als of het verlies van haar nog geen genoeg verdriet voor mij was!

Lord M. [leezende] „ Den eenigen man, „ ſtel-

„ ſtelle ik bij mijzelve vaſt, die voorgeeft een fat-
„ zoenlijk heer te zijn, omtrent welken ik zo zeer
„ hebbe kunnen miſtaſten. „

Zij begonnen weder alle te gelijk —— Eijlieve, Milord, ga voort! —— Hoort, hoort toe —— Eijlieve, Ladys, hoort dog! —— Nu, Milord, gelief nu voort te gaen. De Ladys zwijgen ſtil.

Zo deeden zij; opgetogen in verwonderinge over mij, met handen en oogen om hoog geſlagen.

Lord M. Ik zal, tot uwe beſchaaminge; want hij had de volgende reden overgekeeken.

Welke vuilaartige ſchepzels, Belford, welke ſpijtige en vuilaartige ſchepzels, zijn de arme ſtervelingen! —— Hoe verblijd met elkanderen te ſteeken! met elkanderen te zien ſteeken!

Lord M. [leezende] „ Want terwijl ik ee-
„ nen ongelukkigen voor verdrinken poogde te
„ bewaaren, ben ik niet bij toeval, maar voorbe-
„ dagtlijk en met een volkoomen opzet, bij hem
„ in de gragt getrokken. „ —— Wat zegt gij hierop Sir-r?

Lady S. } Ja, Sir, wat zegt gij hierop
Lady E. }

Lovel. Zeggen! Wel ik zegge, dat het een heel mooije leenſpreuk is, indien ze maar doorging. —— Dog lees voort, zo het u gelieft, Milord. Laat mij hooren wat 'er verder gezegd wordt, en dan zal ik op alles te gelijk ſpreeken.

Lord M. Ik zal. —— „ En hij heeft den
„ roem behaald van bij den Lijſt dergeene, die
„ hij bedorven heeft, een naam te voegen, welke

„ ik

„ ik durve zeggen dat zijn eigen niet tot ſchande
„ geſtrekt zoude hebben. „

Zij keeken mij alle aan, als verwagtende dat ik ſpreeken zoude.

Lovel. Gelief voort te gaen, Milord: Ik zal hierop zo aanſtonds ſpreeken ——— Hoe kwam zij te weeten, dat ik *'er een Lijſt van hield?* —— Zo aanſtonds zal ik hierop ſpreeken.

Lord M. [voortleezende] „ En dit wel, „ Madam, door middelen, waarvan het menſch-„ lijk gemoed moet ijzen, als men die gewaar „ wordt. „

Toen wierd weder, met eene ſchielijke haaſt, de bril afgenomen.

Dit was een vergiftige ſlag voor mij. Ik dagt dat ik een eiken-boom in onbeſchaamheid was; maar, op mijne eere, deeze zou mij bijkans om verre geveld hebben.

Lord M. Wat zegt gij hierop, SIR-R? — Denk 'er om, Jan, dat gij alle hunne *Sirs* in deeze zamenſpraak moet leezen met eene dubbele *rr*, *Sir-r!* eer verſtoordheid dan eerbied te kennen geevende.

Zij keeken mij alle aan, als om te zien of ik ook bloozen konde.

Lovel. De oogen van mij af, Milord! —— De oogen van mij af, Ladys! [bedeeſt kijkende, geloove ik] ——— Wat ik hierop zegge, Milord! ——— Wel, ik zegge, dat deeze Lady eene ſterke wijze heeft van zig uit te drukken! — Dat is 't al —— Daar zijn veele dingen, welke tuſſchen Gelieven omgaen, waarover men zig niet kan verklaaren in het bijzijn van ſtemmige luiden.

La-

Lady Eliſabet. Tuſſchen Gelieven, Sir-r! Maar, Hr. Lovelace, kunt gij ook zeggen, dat deeze Lady zig als een zwak, of ligtgeloovig menſch gedragen heeft! ——— Kunt gij zeggen ———

Lovel. Ik ben gereed om der Lady allerwijze regt te doen. ——— Maar, ik bidde u nu, Ladys, indien ik dus ſtae ondervraagd te worden, zo laat mij eerſt den inhoud weeten van het overige des Briefs, op dat ik tot mijne verdeedigingе mag bereid zijn, gelijk gij alle zijt tot mijne beſchuldiginge. Want, te vereiſchen dat ik dus van ſtuk tot ſtuk antwoorde, zonder te weeten wat 'er volgen zal, is een vervloekt verſtrikkende wijze van handelen.

Zij gaven mij den Brief: Ik las dien ſtil bij mijzelven door: —— En uit de herhaalinge van hetgeen ik zeide, kunt gij giſſen welke de overige inhoud was.

Gij zult vinden, Ladys, gij zult vinden, Milord, dat ik mijzelven niet zal ſpaaren. Daarop den Brief in mijne hand houdende, en daarin ziende, gelyk een Advocaat in zijne *Minuuten;*

Juffer Harlowe zegt, „ Dat als uwer Lady-„ ſchap „ [mij tot Lady Eliſabet wendende] „ zal „ bekend zijn, dat in de voorbereidinge tot haar „ bederf, moedwillige logens, herhaalde ver-„ digtzels, en ontelbaare valſche eeden, niet de „ minſte van mijne misdaaden waaren, gij wel zult „ oordeelen dat zij geen beginzels kan bezitten, „ welke haar eener verwantſchap met Ladys van „ uw character, en dat van uwe edele Zuſter zou-„ den waardig maaken, indien zij niet uit den

„ grond

„ grond haarer ziele verklaaren konde, dat zulk „ eene verwantſchap nu nimmer plaatze kan vin- „ den. „

Zekerlijk, Ladys, dit is drift! Dit is geen gezonde reden. Indien mijne familie zig niet onteerd wilde agten door mijn huwelijk met eene perſoon, welke ik zo behandeld had; maar integendeel zig verblijden zoude, dat ik haar dus regt deed; en indien zij als zuiver goud op de proef bevonden is; en zigzelve nergens mede heeft te beſchuldigen; waarom zou het dan tot blaam van haare beginzelen ſtrekken, zo zij bewilligde dat zulk eene verwantſchap zou worden aangegaen?

Zij kan geen ſlegter gedagten hebben, *met regt* kan ze die niet hebben, van zigzelve, wegens hetgeen tegen haaren wil geſchied is.

Hunne weezens dreigden een algemeen oproer —— Dog ik voer voort.

Uw Lordſchap las ons voor, Dat zij *hoopte*, *vermetellijk*, ja, *ſtrafwaardig vermetellijk*, zo als zij het noemt, hoopte; „ dat zij een middel in „ de hand der Voorzienigheid mogt zijn om mij „ te regt te brengen; en dat dit, wiſt zij wel, zo „ het konde worden uitgewerkt, haar eene ver- „ dienſte bij u alle zou bijzetten. „ Dog *waaruit* wilde zij mij te regt brengen? ——— Zij had *gehoord*, zult gij zeggen (dog zij had het *alleen* maar gehoord op dien tijd, toen zij *die Hoope* voedde) dat ik, om mij volgens der vrouwen ſpreekmanier uit te drukken, *een zeer ondeugende knaap* was: —— Wel, en wat dan? —— Wel, waarlijk, zo dra zij *overtuigd* wierd, door eigene ondervindinge, dat de beſchuldiginge tegen mij meer

meer dan een *los gerugt* was; en dat ik, bij gevolg, een geſchikt voorwerp was, waaromtrent zij haare *edelmoedige poogingen* te werk mogt ſtellen; toen moeſt zij juiſt niet meer met mij willen te doen hebben. Diesvolgens, ſpat zij uit, en verklaart, dat de Plegtigheid, die alles zou herſtellen, nooit plaatze zal hebben! ——— Kan dit wel uit eene andere beweegreden koomen dan *vrouwlijke verbolgenheid?*

Hierdoor kreeg ik ze alle aan den hals, gelijk ook mijn oogmerk was: Het was als eene ton voor een Walviſch; en na dat ik hen daarmede eene wijl had laaten ſpeelen, verzogt ik dat zij eens toeluiſterden, en weetende dat zij mij altoos gaarn hoorden kallen, ging ik dus voort.

De Lady dagt, het is duidelijk, dat een menſch van kwaade hebbelijkheden af te trekken eene veel *ligter taak* is, dan het in de *natuure der zaaken* kan zijn.

Zij ſchrijft, zo als uw Lordſchap gelezen heeft, „ Dat zij, eenen ongelukkigen voor ver„ drinken poogende te bewaaren, niet bij toeval, „ maar voorbedagtlijk, en met opzet bij hem in „ de gragt getrokken is. „ Maar hoe kan dit weezen, Ladys? ——— Gij ziet uit haare eigene woorden, dat het 'er met mij nog wel verre af is van zelve buiten gevaar te zijn. Hadde zij mij gevonden, in een moeras bij voorbeeld, en waare ik door hulp van haar 'er uit gekoomen, en hadde haar daarin laaten omkoomen; dat zou inderdaad een ſchelmſtuk geweeſt zijn. ——— Dog is de zaak niet geheel anders gelegen? Heeft zij, indien haare zinſpeelinge zal gelden zo als zij

het hebben wil, zigzelve daar niet uit gered, en mij daarin nog al dieper en dieper mijzelven laaten dompelen? —— Hetgeen zij behoorde gedaen te hebben, waare het haar regt ernſt geweeſt om mij te behouden, was, dat zij haare hand in de mijne geſlagen had, op dat wij dus met onze vereende kragten elkanderen mogten uithelpen. —— Ik hield haar mijne hand toe, en ſmeekte haar om mij de haare te geeven: —— Maar, neen voorwaar! Zij had vaſt beſlooten, om 'er zigzelve zo ras als zij konde uit te redden, ik mogt dan *zinken*, of zwemmen; mij haaren bijſtand weigerende (tegen haare eigene beginzels aan) om dat zij zag dat ik dien van nooden had. —— Gij ziet, Ladys, gij ziet, Milord, hoe mooij-klinkende woorden de ooren inneemen, die tot welluidende klanken geneigd zijn.

Zij waaren alle wederom ter uitroepinge gereed: Dog ik ging voort, bij wijze van *prolepſis*, zo als een Redenaar zou zeggen, voor dat haare ſtemmen in woorden konden uitbreeken.

Dog mijne ſchoone beſchuldigſter, zegt, „ Dat ik bij den Lijſt dergeenen, die ik bedorven „ hebbe, een naam hebbe gevoegd, welke mijn „ eigen niet zou hebben tot ſchande geſtrekt. „ Het is waar, ik ben lugtig en ſtout geweeſt. Mijn geſtel brengt mede zodanig te zijn. Ik weete niet, hoe ik aan zulk een geſtel kwam: Dog ik wierd nooit gewend aan bedwang of tegenſpraak; dat weet gij alle wel. Als iemand zig door drift vervoerd vindt tot eene geringe misdaad, van welke, hoe gering ook, hij geen vergiffenis kan krijgen, kan hij wel wanhoopig gemaakt worden: Gelijk

een

een dief, die ſlegts voorheeft om te rooven, menigmaal door tegenſtand, en om zigzelven te verweeren, wordt voortgetrokken tot het bedrijven van een doodſlag.

Ik was een wonderbaare, een ijzelijke fielt, bij iedereen. Dog hij moet een onnozele kwant zijn, die niet iets voor zigzelven weet te zeggen, daar elke zaak altoos haaren zwarten en witten kant heeft. ——— Weſtmunſter-hall, Jan, levert alle dagen al zo vrijpoſtige verdeedigingen uit als de mijne.

Maar wat regt, vervolgde ik, heeft deeze Lady om over mij te klaagen, daar zij zo goed als met volle woorden zegt —— Zie, Lovelace, gij hebt als een ſchurk bij mij gehandeld —— Gij wildet *uwe misdaad* wel *vergoeden:* Dog dat wil ik u niet toelaaten, op dat ik het genoegen mag hebben van u ten toon te ſtellen; en de eere van u te verſtooten?

Maar was het zo met de zaak gelegen? Was het zo met de zaak gelegen? Durfde ik wel zeggen, dat ik de Lady *nu* trouwen wilde, indien zij mij wilde hebben?

Lovel. Gij ziet, dat zij de bemiddelinge van Lady Eliſabet verwerpt ——

Lord M. [mij in de reden vallende] *Woorden zijn wind; maar de daad die bindt:* Wat betekent uw vervloekt om den kant praaten, Bob? —— Zeg regt uit, Indien zij u wil hebben, wilt gij haar wel hebben? Antwoord mij, Ja of neen; en laat ons niet *in 't wild raaden* naar uwe meeninge.

Lovel. Zij weet, dat ik dit wel wil. Maar

zie eens, Milord, als zij dus voortgaet met zigzelve en mij ten toon te ſtellen, zal zij maaken dat het voor ons beide geen eere kan zijn te trouwen.

Charl. Maar hoe moet ze dog behandeld zijn ——

Lovel. [haar in de reden vallende] Hoe nu, Nigtje Charlotte, haar onder de kin ſtrijkende, zoudt gij willen hebben, dat ik u alles vertelde, wat tuſſchen de Lady en mij is omgegaen? Zoudt Gij 'er wel zin in hebben, indien gij een ſtouten en drieſten Minnaar hadt, dat 'er openbaare Verkondiginge gedaen wierd van elk ſtukje van minzieke guiterij, 't welk hij omtrent u pleegde?

Charlotte kreeg eene roode kleur. Zij begonden alle te roepen! Dog ik ging voort.

De Lady zegt, „ Zij is onteerd? „ (de duivel haale mij, zo ik mijzelven ſpaare?) „ door „ middelen, waarvan het menſchlijk gemoed „ moet ijzen, als men ze gewaar wordt. „ Zij is eene zeer eerbaare Lady, en kan mogelijk niet regt *oordeelen* over de middelen op welke zij het oog heeft. *Al te veel kiesheid wordt wel eens Al te weinig kiesheid:* Hebt gij zulk een ſpreekwoord niet, Milord? —— of hetgeen op een uitkoomt, *Van het een uiterſte vervalt men tot het ander!* —— Zulk eene Lady als Deeze, kan mogelijk haar geval veel ongemeener agten dan het is. Dit durve ik mij vermeeten te zeggen, Dat indien zij den eenigen man ter wereld ontmoet heeft, die haar zou behandelen, zo als zij zegt dat ik haar behandeld hebbe, ik in haar *de eenige vrouw ter wereld* ontmoet hebbe, die zulk een geweld

weld zou gemaakt hebben over een geval, hetwelk ſlegts ongemeen is van wegens de omſtandigheden die hetzelve vergezellen.

Hierdoor kreeg ik ze weer alle aan den hals; handen, oogen, ſtemmen, alle te gelijk verheffende. Maar Milord M. die in zijn *hoofd* (de laatſte verblijfplaatze der aftrekkende ontugt) al zo veel ondeugendheid heeft als ik in mijn hart, was genoodzaakt (van wegens het weezen, waarmede ik dit ſprak, en het rood worden van Charlotte en alle de overige) om een mond te zetten, die wijd genoeg was om de andere helft van zijne tronij in te zwelgen; uitroepende, om het lachen te vermijden, Och! Och! ——— als of eene neep van zijne podagra hem in de magt had.

Hadt gij eens gezien, hoe de twee oude Beſſen en de jonge poesjes keeken op elkanderen, op Milord, en op mij, bij beurten, gij zoudt ook wel gereed geweeſt zijn met uw lelijk bakkes midden door te ſpouwen. Uw mond heeft reeds het werk al half gedaen. En, om kort te gaen, ik vond niet zelden in deeze zamenſpraak, dat mijne grappige onverſchrokkene wijze van zeggen, de ſtijfgeſlooten monden der jonge Ladys een glimlachje ten mijnen dienſt afperſte. Zij zouden misſchien, hadden zij een diergelijken onverſaagden knaap ontmoet als mij, die eerſt haare genegenheden had gewonnen, zo veel geweld niet gemaakt hebben als mijne Beminde gedaen heeft, over zulk eene zaak, als waarover wij vergaderd waaren. Jonge Ladys, gelijk ik bij wel honderd gelegenheden hebbe aangemerkt, vreezen niet half zo veel voor *zigzelve*, dan haare Moeders voor haar vree-

zen. Maar hier wierden de Kleuters genoodzaakt een ſtemmig weezen aan te neemen, en vergramd te ſchijnen, dewijl de Oude ſtukjes de zaak zo zwaar tilden. Nogthans zo los zat de gramſchap en het medelijden op haare harten, dat zij genoodzaakt waaren haare monden in te rijgen, om de glimlachen te ſmooren, welke ik haar nu en dan zogt te ontwringen: Terwijl de Oude zelve Roozen (dat is te zeggen, Dogters) gehad hebbende, en weetende hoe veel de mannen houden van een ſnoeperijtje, niet gaarn gezien zouden hebben dat dezelve nog in knop geplukt wierden, zonder aan derzelver moeder te zeggen, Met uw verlof, Juffr. Rooze-boom.

Het volgende artikel van mijne beſchuldiginge was, het Verdigten van Brieven; en dat ik andere voor Lady Eliſabet en mijne Nigt Charlotte had laaten ſpeelen. Twee ijzelijke betigtingen, zult gij zeggen: En zo waaren zij ook! —— De Pair was onhebbelijk boos over het *Verdigten* van brieven op zijnen naam. De Ladys zwoeren, dat zij mij het bedrog van andere voor haar te laaten *ſpeelen* nooit vergeeven zouden. Niet een vreedemaaker was 'er onder haar. Dus wierden wij alle vrouwluij, en keeven in het honderd.

Milord zeide mij, Dat hij in conſcientie geloofde, dat 'er geen ondeugender vent *Gods Aardbodem* betrad, dan ik. ——— Wat betekent het of men de zaak al bewimpelt? zeide hij ——— En dat dit de eerſtemaal niet was, dat ik zijne hand had nagemaakt.

Hierop antwoordde ik, dat ik onderſtelde, Dat toen de Ordonnantie van het *Scandalum Mag-*

natum wierd ingeſteld, 'er al eene goede menigte onder de Pairs waaren, die wiſten dat zij ſmaadnaamen verdienden; en dat die Wet derhalven gemaakt wierd eer om hunnen Rang te bevoorregten, dan om hunne Characters te zuiveren.

Hij vorderde van mij dat ik mij nader verklaaren zoude, met een *Sir-r*, zo uitgeſproken, dat het toonde, dat hij een der ſmaadelijkſte woorden * van onze taal in zijne gedagten had.

Luiden, zeide ik, die door rang, en door hunne jaaren, ſchoot-vrij waaren, behoorden geen vrijheden te neemen, welke een man van moed niet wel verduwen konde, ten zij hij bekwaam waare om den hooner in zijn hart te veragten.

Dit zettede hem in eene oploopende drift. Hij zou van ſtonden aan Pritchard laaten haalen. Laat Pritchard hier koomen. Hij wilde zijn Teſtament veranderen; en al wat hij mij ontmaaken *konde*, dat *zoude* hij doen.

Doe het, doe het, Milord, zeide ik: Ik waardeerde altoos mijn Pleiſier meer dan uw Goed. Dog ik zal Pritchard te verſtaen geeven; dat zo hij het opſtelt, hij het ook zal tekenen en zegelen.

Wel hoe, wat wilde ik dan Pritchard doen? ——— Zijn krankzinnig hoofd tegen mij ſchuddende.

Dat alleen, dat hetgeen hij, of iemand anders ſchrijft met zijne pen, om mij te berooven van hetgeen ik denke dat mijn regt is, hij dat met zijne ooren zal verzegelen; dat is 't al, Milord.

Daarop ſpraken de twee Ladys tuſſchen beide.

* t. w. *Sirrah*, zo veel als *Schobbert*.

Lady Sara zeide mij, Dat ik veel te verre ging; en dat nog Lord M. nog iemand van haar de behandelinge verdiende, welke ik haar aandeed.

Ik zeide, Dat ik niet verdraagen konde van Milord kwaalijk behandeld te worden, om twee redenen; voor eerſt, Om dat ik zijne Lordſchap meer eerbied toedroeg dan eenig leevend menſch; en vervolgens, Om dat het een ſchijn had als of ik uit redenen van eigenbaat bewoogen wierd om dat geen van Hem geduldig op te neemen, 't welk niemand anders omtrent mij pleegen zoude.

En wat, gaf hij mij te houden, zal mij beweegen om dat geen van u voor zoet op te neemen, dat ik doe? ——— Hee, Sir?

Inderdaad, Couſijn Lovelace, zeide Lady Eliſabet, met groote deftigheid, niemand van ons, gelijk Lady Sara zegt, verdient van u de behandelinge, welke gij ons aandoet; En ik moet u zeggen, dat ik denke dat mijn character, en dat van uwe Nigt Charlotte niet behoort te ſchande gemaakt te worden, om eene onnozele Lady ten bederve te brengen. Zij moet al vroeg kennis gehad hebben van het goed gevoelen, 't welk wy alle van haar hadden, en hoe zeer wy wenſchten dat zij uwe vrouw wierd. Dit goed gevoelen van ons is eene beweegreden voor haar geweeſt (Dit ziet gij dat ze zegt) om naar uw aanzoek te luiſteren. En dit heeft, met de dwaasheid van haare vrienden, mede geholpen om haar in uwe magt te doen vallen. Hoe gij dit haar vergolden hebt, is maar al te blijkbaar. Het betaamt het character 't welk wij alle draagen, dat wij ons op het ſterkſte ver-

verklaaren tegen uwe handelingen jegens haar. En ik moet u zeggen, dat daar gij haar misleid hebt door ondeugend volk opgeraapt om voor ons, of eenige van ons te speelen, dit ons dubbel verpligt om ons tegen dezelve te verklaaren.

Lovel. Wel deeze taal begint wat te gelijken. Ik mag wel gaarn lijden, dat gij u verklaart tegen alle mijne handelingen. Ik bekenne, dat ik zeer ondeugend gedaen hebbe bij deeze Lady. De eene stap leidde mij tot den anderen. Ik ben vervloekt bezet met eenen onderneemenden geest. Ik haate gepierd worden.

Gepierd! Viel Lady Sara 'er tusschen in. Welk eene schande op deeze wijze te praaten! ——— Is de Lady in strijd met u getreeden? Geheel edelaartig opregt, en openhartig, hebbe ik gehoord, dat Juffer Clarissa Harlowe is: Boven Konstjes, boven Veinzerij verheven; nog Wulpsch, nog Preutsch! —— Arme Lady! Zij verdiende zeker een beter lot van den man, om om wien zij den stap deed, welken zij zo openlijk misprijst!

Hiervan wierd ik meer dan half aangedaen — Waare deeze redenstrijd dus van iedereen behandeld; Ik zou mij geschaamd hebben mijne oogen op te slaen. Ik begon al beschaamd te worden.

Charlotte vraagde, Of ik nog niet genegen zou kunnen zijn om de Lady regt te doen, indien zij *mij* wilde aanneemen. Het zou, durfde ze zeggen, het grootst geluk zijn, 't welk de familie kon genieten (Voor ééne althans wilde zij instaen) dat deeze fraaije Lady onder dezelve behoorde.

Zij verklaarden zig alle in gelijken zin; en Lady Sara ſtelde mij de zaak regtſtreeks voor.

Maar Milord *Malpaard* dreef, dat ik geen zes minuuten aan een ernſtig kon zijn.

Ik betuigde zijne Lordſchap, dat hij mis had; al hoe ligt hij dagt dat ik dit onderwerp ſtelde, nooit kende ik eenig 't welk mij zo na ter harten ging.

Juffer Martha zeide, Zij was blijde, dat ze *dat* hoorde: En haare zagte oogen waterden van vreugde.

Lord M. noemde haar Zoete Ziel, en was op het punt van te ſchreijen.

Niet evenwel uit goedertierenheid, Jan. Deeze Pair heeft geen medelijden; zo als gij wel kunt merken uit zijne behandelinge van *mij*. Maar wanneer der luiden zielen week zijn geworden door eene bezeffinge van hunne eigene zwakheden, en wanneer zij allengskens tot hun einde naderen, zullen zij bij de geringſte gelegenheden bewoogen worden, het zij die hun *in zigzelven* of *van buiten* voorkoomen. En dit noemt de ondoorzigtige wereld, menigmaal, *Goedertierenheid;* terwijl zij den geheelen tijd, dat zij medelijden hebben met de elenden der menſchlijke natuure, zig maar ontfermen over zig zelven; en waaren zij fris, gezond, en ſterk, zij zouden zig met iemand anders al zo weinig bekreunen als gij of ik doen.

Hier braken zij mijne te Regtſtellinge af voor deeze Zittinge. Lady Sara was zeer vermoeid. Men ſtemde overeen om het onderwerp in den ogtend te vervolgen. Zij alle gingen, evenwel,

te

te zamen uit de kamer, en traden in eene afzonderlijke onderhandelinge.

LVI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE. *Ten Vervolge.*

De Ladys, in plaatze van het onderwerp weder aan te vatten daar wij het gelaaten hadden, moeſten noodwendig nog eenige paſſagies in agt neemen uit den Brief van mijne ſchoone Beſchuldigſter, welke ik hoopte, dat zij in ruſt zouden gelaaten hebben, alzo het taamelijk goed met ons begon te gaen. Maar, zeker, zij moeſten alles hooren, wat zij konden hooren, van onze Geſchiedenis, en wat ik op die paſſagies te zeggen had, op dat zij te beter in ſtaat mogten zijn om de bemiddelinge tuſſchen ons te onderneemen, indien ik weezenlijk en inderdaad geneigd waare om haar het gehoopte regt te doen.

Deeze paſſagies waaren, voor 1ſt, „ Dat na „ haar door dwang getroond te hebben tot de „ daad om met mij weg te gaen, ik haar voerde „ naar een der ſnoodſte huizen in London. „

2 „ Dat ik een ondeugend ſtuk tegen haar „ ondernomen had; waarover zij gebelgd, heime„ lijk naar Hamſtead vlood. „

Ten 3den, Kwamen weder de beſchuldigingen van het Verdigten der Brieven, en andere voor haar te laaten ſpeelen; en wij ſtonden op het punt van

van ons krakeel op nieuws aan te vangen, voor dat wij tot de volgende beſchuldiginge koomen konden: Die nog erger was.

Want deeze was (ten 4den) „ Dat ik na haar „ door liſt te rug geſleept te hebben in het ſnood „ huis, haar eerſt beroofde van haare Zinnen, en „ toen van haare Eere; haar naderhand daar als ee- „ ne gevangene vaſthoudende. „

Ging ik u alle de glimpige draaijen vertellen, welke ik gaf aan deeze hevige beſchuldigingen, wat zou dat anders zijn, dan veele van de verſchoonende redenen te herhaalen, welke ik in mijne Brieven aan u gebruikt hebbe? —— Het zij derhalven genoeg, te zeggen, dat ik om het werk wat te bepleiſteren, inzonderheid inbragt, de uiterſte kiesheid der Lady: Haar wantrouwen op mijne eere; Juffer Howe's onruſtigen geeſt; liſten van haaren kant ook liſten van mijnen kant voortbrengende: De hoogvliegende hartstogten der Sexe. Ik hield ſtaende, dat mijn oogmerk, met haar onder een zagt bedwang te ſtellen, geheel en al was, dat ik haar mogt verpligten om het mij te vergeeven, en mij te trouwen; en dit wel om de eere van beide de familien. Ik roemde op mijne eigene goede hoedanigheden; welker zommige van niemand, die mij kennen, gelochend worden; en welke weinige Ligtmiſſen zig kunnen aanmaatigen.

Zij vielen toen op loſtuitingen en ſterke betuigingen van verwonderinge over de Lady; welke alle, zo als ik wel wiſt, ter voorbereidinge dienden tot de groote vraag: En dus wierd dezelve van Lady Sara op het tapijt gebragt.

Wij hebben zo veel gezegd, als wij denken te

te kunnen zeggen, over deeze Brieven van de arme Lady. Op de onheilen ſtil te ſtaen, welke uit het misbruiken van eene perſoon van haaren rang mogen volgen, indien niet alle vergoedinge geſchiede, die er nu geſchieden kan, zou miſſchien weinig te beduiden hebben. Dog, Sir, gij ſchijnt nog een regtmaatig gevoelen van haar, zo wel als genegenheid voor haar te hebben. Haare deugd kan niet het allerminſt in twijffel getrokken worden. Zij kon zig zo niet belgen als zij doet, hadde zij zigzelve iets te verwijten. Zij is, volgens het berigt van iedereen, eene ſchoone vrouw; heeft een goed Capitaal in eigendom; is van geen veragtelijke familie; ſchoon ik denke, dat zij ten haaren aanzien alzo onvoorzigtig als onbetaamelijk gehandeld hebben. Wat aangaet de uitmuntendheid van haaren geeſt, en goede huishoudinge, het gemeen zeggen, zo als de braave Dr. Lewen mij eens vertelde van haar, is, *Dat haare voorzigtigheid een arm man zou rijk maaken, en haare godsvrugt een ongebondenen hervormen.* Ik, die dit geheele jaar geen tweemaal buiten 's huis geweeſt ben, ben opzetlijk herwaards gekoomen, gelijk ook Lady Eliſabet, om te zien of haar geen regt mag gedaen worden; en dus ook of wij, en Milord M. (uwe naaſte bloedverwanten, Sir) eenigen invloed op u hebben of niet. En wat mij belangt, naar dat uw beſluit zal zijn in dit ſtuk, zodanig zal ook het mijne zijn, ten aanzien van de beſtellinge over alles wat in mijne magt is.

Lady Eliſabet. En het mijne.

En

En het mijne, zeide Milord: En een dapperen eed zwoer hij daarop.

Lovel. Verre zij het van mij, dat ik veragtelijk zou denken over de gunſten, welke iemand van u gaarn zien zou dat ik verdiende! Maar al zo verre zij het van mij, dat ik voorwaarden zou aangaen tegen mijn eigen zin, uit eigenbaatige inzigten! —— Wat belangt de onheilen die 'er volgen mogen, laaten die koomen. Ik hebbe nog met de Harlowes niet afgedaen. Zij zijn de aanvallers geweeſt; en ik zou blijde zijn, zo ze *mij* eens berigt van hen lieten toekoomen op zodanige wijze, als ik hun in gelijken gevalle zou laaten toekoomen. Miſſchien, zoude ik niet droevig zijn, dat ik eer *gevonden* wierd, dan verpligt waare om te *zoeken*, bij deeze gelegenheid.

Juffer Charlotte. [rood wordende]. Dat is eer geſproken als een man van geweld, dan als een man van reden. Dat hoope ik zult gij wel toeſtaen, Couſijn.

Lady Sara. Wel, maar nademaal het geen gedaen is, al *is* gedaen, en niet weder ontdaen kan worden zo laat ons nu maar bedenken wat vervolgens beſt is. Hebt gij 'er iets tegen om te trouwen met Juffer Harlowe, indien zij u wil hebben?

Lovel. Eene tegenwerpinge, is het maar mogelijk, dat 'er zijn kan: Dat zij omtrent iedereen, ongetwijffeld, zo wel als omtrent Lady Eliſabet, dien zetregel volgt, welke haar bijzonderlijk eigen is (*en ik moet u zeggen, zo ook behoort te zijn.*) Dat zij hetgeen zij voor zig zelve niet ver-

verbergen kan, openbaaren wil aan alle de wereld.

Juffer Martha. De Lady ſchrijft dit, zekerlijk, in het bitterſte van haare droefheid, en in wanhoope ———

Lovel. En dus wanneer haare wanhoopige buij over is —— En dit van u, Nigt Martje! — *Zoete meisje!* En zoudt gij, mijn lief, in diergelijken geval (tegen haar luiſterende) u door ſmeeken hebben laaten overhaalen —— Zoudt gij niets meer gemeend hebben met diergelijke uitroepingen?

Ik kreeg een klap met haar waaijer, en een blos; en van Lord M. een draaij, dat ik den draak ſtak met alles wat zij zeiden.

Ik vraagde, Of zij dagten dat de Harlowes eenige aanmerkinge van mij verdienden? en of die familie niet over mij zou zegepraalen, indien ik haare dogter trouwen ging; als of ik niet anders doen *durfde?*

Lady Sara. Ik was voorheen wel verſtoord op die familie, zo als wij alle waaren. Maar nu hebbe ik deernis met hen; en denke, dat gij de ergſte behandelinge, die ze u hebben aangedaen, maar al te veel gebillijkt hebt.

Lord M. Hunne familie is niet nieuw opgekoomen: Zij zijn alle *gentlemans*, en rijk, en agtbaar. Ik moet u zeggen, dat veele van ons eerſte Pairs blijde zouden zijn, zo zij hunne afkoomſt van geen erger ſtam dan den hunnen konden afleiden.

Lovel. De Harlowes is een volk van bekrompene zielen, en onverzoenbaar. Ik haate hen:

hen: En ſchoon ik eerbied hebbe voor de Lady, ik verſmaade alle verwantſchap met hen.

Lady Eliſabet. Ik wenſchte wel dat 'er niet ergers van hem gezegd kon worden, die zulke en ſmaader is van gemeene feilen in *anderen.*

Lord M. Hoe zou mijne Zuſter Lovelace zigzelve beſchuldigd hebben over haare malle toegeevendheid jegens deezen haaren begunſtigden Jonge, hadde zij tot nu toe geleefd, en waare zij hierbij tegenwoordig geweeſt!

Lady Sara. Wel nu maar, uwe Lordſchap vergiffenis verzoekende, laaten wij nu maar zien of 'er niet iets kan gedaen worden voor deeze arme Lady.

Juffer Ch. Indien de Hr. Lovelace niets heeft in te brengen tegen het Character van de Lady (en ik vermeete mij te denken, dat hij zig niet *ſchaamt* om haar regt te doen, ſchoon het ten nadeele van hem zelven ſtrekke) kan ik niet anders zien, of eere en edelmoedigheid moeten hem tot alles dringen wat wij verwagten. Indien der Lady eenige ligtvaardigheden, eenige zwakheden kunnen te laſt gelegd worden, zo zoude ik mijne lippen niet openen ten haaren voordeele; ſchoon ik mij heimelijk over haar ontfermen zoude, en haar hard geval betreuren. En egter zouden 'er dan zelf mogelijk geen redenen ontbreeken, die u, mijn Heer, wegens eere en dankbaarheid, in een zo bijzonder geval, verpligteden, om uwe geloften goed te maaken, welke het klaar is dat gij verbroken hebt.

Lady Eliſabet. Mijne Nigt Charlotte heeft u zo billijk aangeſproken, en u de vraag zo behoo-

hoorelijk voorgeſteld, dat ik niet anders dan wenſchen kan dat gij daarop regtſtreeks, en zonder omwegen ſpreekt.

Daarop vorderden zij alle in eenen adem, dat ik ernſtig zou zijn, en naar billijkheid handelen: En op deeze wijze drukte ik mij toen uit, een opregtlijk ſtemmig weezen aanneemende.

„ Ik bezeffe zeer wel, dat het volbrengen „ van de taak, die gij mij hebt opgelegd, geheel „ geen verſchooninge voor mij zal overlaaten: „ Dog ik zal egter mijne toevlugt niet neemen „ tot omwegen of bewimpelingen.

„ Gelijk mijne Nigt Charlotte geſtrenglijk „ heeft aangemerkt, ik *ſchaame* mij niet der ver- „ dienſte van Juffer Harlowe regt te doen.

„ Ik bekenne voor u allen, en, wat meer „ is, met groot leedweezen (zo niet met *ſchaam-* „ *te*, Nigt Charlotte) dat ik zeer veel hebbe te „ verantwoorden wegens mijne behandelinge van „ deeze Lady. De Sexe heeft geen edeler geeſt, „ nog beminnelijker perſoon onder haar. En, „ wat *deugd* belangt, ik kon niet geloofd hebben „ (Verſchoon mij, Ladys) dat 'er ooit eene vrouw „ was, welke zulke doorlugtige, zulke eenpaari- „ ge proeven van dezelve ooit *gaf*, of *kon* gege- „ ven hebben: Want in haar geheel gedrag heeft „ zij getoond, dat zij even zeer verheven was bo- „ ven Konſtenaarijen; en ik zou bijkans zeggen, „ boven menſchlijke broosheid.

„ Tot den ſtap, over het doen van welken „ zij zigzelve zo openlijk misprijſt, wierd zij waar- „ lijk, zo als zij zegt, *door dwang* gebragt. Want „ ſchoon men haar zo veel geſard had, dat zij *ge-*

„ *dagten* kreeg om met mij voort te gaen; dit
„ was egter toen haar voorneemen niet, en zij
„ was daartoe niet bereid: Nog zou zij ooit daar-
„ toe *gedagten* gehad hebben, hadden haare na-
„ beſtaenden haar vrij gelaaten, wanneer zij aan-
„ bood tot een verdrag te koomen, met den man
„ af te zeggen welken zij *niet* haatede, om den
„ man dien zij *haatede* te ontgaen.

„ Mijn hoogmoed was geraakt, bekenne ik,
„ dat ik zo weinig ſteunen konde op de kragt van
„ die indrukzelen, welke ik de grootsheid had van
„ te hoopen dat ik in een zo teder hart gemaakt
„ zou hebben; en in mijne ergſte liſten tegen
„ haar, maakte ik hiervan eene aanmoediginge
„ voor mijzelven, dat ik geen misbruik van eenig
„ Vertrouwen maakte; want dat ſtelde zij geheel
„ niet op mijne eere.

„ Het zou meer dan een wonderwerk geweeſt
„ zijn, hadde zij de onheilen vermijd, welke zij
„ geleeden heeft. Haare waakzaamheid deed meer
„ laagen mislukken, dan welke haaren val te we-
„ ge bragten; en dezelve waaren menigvuldig en
„ verſcheiderleij. En alle haare grootſte beproe-
„ vingen en harde behandelingen kwamen voort
„ uit haaren edelen wederſtand, en billijke ver-
„ ſtoordheid.

„ Ik weete wel, vervolgde ik, hoe zeer ik
„ mijzelven veroordeele, met den regtmaatigen
„ lof, welken ik aan dit uitmuntend ſchepzel gee-
„ ve. Maar nogthans *wil* ik haar regt doen, en
„ ik kan 't niet nalaaten zo ik al wilde. En dit,
„ hoope ik, toont dat ik niet zo geheel overge-

„ ge-

„ geven boos ben, dan men wel van mij gedagt
„ heeft.

„ Inderdaad, zij heeft, bij mij, der Sexe
„ meer eere gedaen met haaren val, indien het
„ een val genoemd kan worden (Hetwelk het naar
„ waarheid niet behoort) dan ooit eenige andere
„ kon doen met ſtaende te blijven.

„ Wanneer ik eindelijk haare waakzaame
„ deugd reden van agterdogt gegeven had, toen
„ was ik inderdaad genoodzaakt mij van Magt en
„ Konſtenaarijen te bedienen, om voor te koomen
„ dat zij mij ontvlugtede. Zij ſmeedde toen aan-
„ ſlagen om de mijne te verijdelen; maar alle de
„ *haare* waaren zodanig, dat zij naar ſtrikte waar-
„ heid en naauwgezette eerelijkheid moeſten ge-
„ billijkt worden. Zij kon zig niet verlaagen tot
„ bedrog en valsheid, zelf niet om zig zelve te be-
„ houden. Meer dan eens betuigde zij mij met
„ regt, blaakende van zelf bewuſte waardigheid,
„ dat haare Ziel boven mijne Ziel verheven was!
„ —— Vergeeft mij, Ladys, dat ik zegge, dat
„ ik, eer ik *haar* kende, twijffelde aan het beſtaen
„ van eene Ziel in eene Sexe, die alleen, zo als
„ ik genegen was te onderſtellen, geſchapen was
„ tot tijdlijke oogmerken. —— Men kan zig
„ niet verbeelden, tot welke ongerijmdheden man-
„ nen van ongebondene beginzelen uitſlaen, om
„ hunne ongebondene handelingen bij zigzelven
„ te regtvaardigen, en eenen Godsdienſt naar hun
„ eigen zin te vormen: En egter is mijne ſchuld,
„ in dit opzigt, zo groot niet geweeſt dan wel
„ van zommige andere.

„ Geen wonder, dat zulk een edel ſchepzel

„ als dit, alle Konſtenaarij met overleg gepleegd,
„ aanzag voor eene zoort van ſnoodheid die niet
„ te vergeeven is: Geen wonder, dat zij zo ligt
„ een afkeer kon krijgen van den man (ſchoon zij
„ hem voormaals met een oog niet geheel onver-
„ ſchillig beſchouwde) welken zij dagt bekwaam
„ te zijn tot eene voorbedagte ſchelmerij. ——
„ Nog is het, met uw verlof, dat ik het zegge,
„ van den anderen kant, te verwonderen, dat de
„ man, die het zo moeijelijk vond vergiffenis te
„ verkrijgen van *geringer* misdaaden, en die de
„ genade niet had van af te houden of berouw te
„ hebben (wanhoopig geworden zijnde) vervoerd
„ wierd tot het bedrijven van de *grootere*. „

„ Kortom, Ladys, met een woord, Milord,
„ Juffer Clariſſa Harlowe is eene Engel; indien
„ 'er ooit een was of zijn kon in de menſchlijke
„ natuure: En zij is, en was altoos zo rein als
„ een Engel in haaren wil: En dit regt moet ik
„ haar doen, ſchoon dan de vraag, zo als ik uit
„ ieders vogtige oogen merke, gereed ſtaet te
„ volgen, Wat zijt gij dan Lovelace? —— „

Lord M. Een duivel! —— Een verdoemde duivel! moet ik antwoorden. En Gods vloek agtervolge u in alles wat gij onderneemt, indien gij haar de beſte vergoedinge niet doet, welke het nu in uwe magt is om haar te doen.

Lovel. Van u, Milord, konde ik niets anders verwagten: Maar van de Ladys hoope ik minder heftigheid wegens de opregtheid mijner belijdeniſſe.

De Ladys, zo oude als jonge, hielden haare doeken aan de oogen, op het regtmaatig getuige-

nis,

nis, 't welk ik gaf aan de verdienſten van dit verheven ſchepzel; en hetwelk ik geen zwaarigheid zou maaken van te geeven voor de Baalie van een Geregts-hof, zo ik daarvoor gedaagd wierd.

Lady Eliſabet. Wel, Sir, dit is een edel character. Indien gij denkt zo als gij ſpreekt, kunt gij zekerlijk niet weigeren der Lady alle regt te doen, zo veel nu in uw vermogen is.

Zij ſpanden alle in deezen eiſch te zamen.

Ik bragt in, dat ik verzekerd was dat zij mij niet wilde hebben: Dat, wanneer zij een beſluit genomen had, zij daarvan niet was af te brengen: Onverzettelijkheid was het gebrek der Harlowes: Dat, en haar naam, betuigde ik hun, was alles wat zij van dezelve had.

Alle waaren zij van gevoelen, dat zij, in haare tegenwoordige verlegene omſtandigheden, mogelijk zou kunnen bewoogen worden om het mij te vergeeven. Lady Sara zeide, dat Lady Eliſabet en zij haar beſt zouden doen om de *Edele Lijderes*, zo als zij haar met regt noemden, te vinden; en haar in haare beſcherminge wilden neemen; en zig tot borgen ſtellen dat ik haar regt zou doen; zo wel na het trouwen, als te vooren.

Het was mij eenig pleizier, te bemerken hoe ligt deeze Ladys van mijne eigene familie te verzoenen zouden geweeſt zijn, hadden zij, de eene of andere van haar, eenen LOVELACE aangetroffen. Dog het zou ook hard zijn voor ons eerelijke knaapen, Jan, indien alle vrouwen CLARISSA's waaren.

Hier ben ik genoodzaakt af te breeken.

LVII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE. *Ten Vervolge.*

Het is veel beter, Jan, uwe' eigene Hiſtorie zelve te vertellen, als ze dog bekend *moet* worden, dan dat een partij van u dezelve voor u vertelle. Hiervan bewuſt, gaf ik hun een omſtandig berigt hoe ſterk ik bij haar had aangeſtaen, om den Donderdag, na dat ik van haar gegaen was (als zijnde den Verjaardag van haaren Oom Harlowe, en genoemd om haar dienſt te doen) te bepaalen tot het ſtil verrigten van de Plegtigheid; als hebbende ik mij eenige dagen te vooren metterdaad voorzien van eenen Verlof-Brief, welke nog onder haar beruſtende was.

Dat ik niet magtig zijnde om haar tot het belooven van iets te overreeden, terwijl zij onderſtelde onder dwang te ſtaen; aanbood om haar in volkoomene vrijheid te laaten, indien zij mij maar de minſte hoope op dien dag wilde geeven. Maar ook deeze aanbiedinge mogt mij niets baaten.

Dat deeze onbuigbaarheid mij wanhoopig maakende, ik beſloot mijne voorige ſchuld nog te vergrooten, door bevel te geeven, dat zij niet uitgaen, nog briefwiſſelinge buiten 's huis zou houden, tot dat ik van M. Burg zou te rug koomen; wel weetende, dat zo zij in volkoomene vrijheid waare, ik haar voor altoos moeſt verliezen.

Dat dit bedwang haar zo zeer ontſtoken had,

dat

dat ſchoon ik niet minder dan vier onderſcheidene Brieven ſchreef, ik geen een enkel woord ten antwoord kon bekoomen; ſchoon ik maar om vier woorden bij haar aanhield, om den Dag en de Kerk te kennen te geeven.

Ik beriep mij op mijne Nigten om voor mij te getuigen, welke ongemeene handelwijze ik gebruikte om booden naar ſtad te zenden, ſchoon zij de reden daarvan niet wiſten; Welke ik haar nu berigtede dat *deeze* was.

Ik gaf hun te kennen, dat ik zelf aan u geſchreeven had, Jan, en aan eenen anderen heer, van welken ik dagt dat zij een goed gevoelen had, om bij haar te gaen, en bij haar op haare bewilliginge aan te dringen; mijzelven den laatſten dag, te Salthill, in gereedheid houdende, om den boode te ontmoeten, dien zij zenden zouden, en naar London voort te reizen, indien zijne boodſchap gunſtig waare: Maar dat zij, voor dat dezelve haar konden ſpreeken, middel gevonden had om nog weder te ontvlugten: En nu, zeide ik, zit zij miſſchien op den een of anderen tak onder Lady Eliſabets venſter te Glenham-Burg; en kweelt daar, gelijk de zoete Philomela, met een doorn in haar borſt, haare naare klagten uit tegen haaren barbaarſchen Tereus.

Lady Eliſabet verklaarde, Dat zij niet bij *haar* was; en waar zij was, wiſt zij ook niet. Zij zou, voegde zij 'er bij, de welkoomſte gaſt voor haar zijn, welke zij ooit ontving.

Ik had waarlijk vermoeden, dat haar verblijf reeds bij dezelve bekend was, en dat zij haar in haare beſcherminge genomen had; want ik ver-

beeldde mij, dat Lady Sara niet bekwaam was om tot deezen ijver te worden opgewekt enkel door een Brief van Juffer Harlowe; als zijnde zij eene zeer traage en zwaarmoedige vrouw. Maar haare Zuſter, vinde ik, had haar daartoe opgezet: Want Lady Eliſabet is eene alzo bezige en bemoeijzugtige vrouw als Juffr. Howe; maar van eene veel edelmoediger en hupſcher geſteltenis —— Zij is *mijne Moeij*, Jan.

Ik onderſtelde, zeide ik, dat haare Ladyſchap wel in 't geheim mogt onderrigt zijn, waar ze een Brief aan haar kon zenden. Ik ſprak zo als ik wenſchte; Ik zou de geheele wereld wel willen gegeven hebben, zo ik had mogen hooren dat zij geneigd was om vriendſchap met eenige van mijne familie te onderhouden.

Lady Eliſabet antwoordde, dat zij daaromtrent geen onderrigtinge had, dan die in den Brief was; welke zij had uitgeſchrapt; en welke, waarſchijnelijk, ſlegts diende voor een korten tijd, om mij te mijden: Anders zou zij niet ligt beſteld hebben, dat 'er een Antwoord aan eene Herberg wierd afgegeven. En zij was van gevoelen, dat zig te vervoegen bij Juffer Howe, de eenige zekere weg was van te ſlaagen in eenig aanzoek om vergiffenis, indien ik die jonge Lady maar behoorelijk wilde in ſtaat ſtellen om ter verkrijginge van dezelve de hand te leenen.

Juffer Charlotte. Met uw verlof dat ik een voorſtel doe. —— Nademaal wij alle van een gevoelen zijn ten aanzien van het regt, 't welk aan Juffer Harlowe verſchuldigd is; indien de Hr. Lovelace zig verbinden wil om haar te trouwen,

wil

wil ik aan Juffer Howe een bezoek geeven, hoe weinig kennis ik aan haar ook hebbe; en mijn beſt doen om haar te beweegen, dat zij ter bevorderinge van de gewenſchte Verzoeninge de hand leene. Indien dit kan geſchieden, twijffele ik niet, of alles zal weder gelukkig in den haak gebragt worden; want iedereen is bewuſt hoe groote Liefde 'er is tuſſchen Juffer Harlowe en Juffer Howe.

Het HUWELIJK, *ziet gij, Jan, is bij deeze vrouwluij eene Verzoeninge voor alles wat wij aan haar doen kunnen. Eene regt Toneelſpel-agtige Vergoedinge!*

Deeze voorſlag wierd ten hoogſten goedgekeurd; en ik gaf mijn woord van eere, gelijk zij begeerden, op de volkoomenſte wijze die zij wenſchen konden.

Lady Sara. Wel dan, Nigt Charlotte, begin maar uwe Onderhandelinge met Juffer Howe van ſtonden aan.

Lady Eliſabet. Eijlieve doe dat. En laat aan Juffer Harlowe betuigd worden, dat ik gereed ben om haar als de welkoomſte gaſt te ontvangen: En ik zal haar niet uit mijn gezigt laaten gaen voor dat de knoop gelegd is.

Lady Sara. Betuig haar van mijnentwegen, Dat zij mijne Dogter zijn zal! ——— In plaatze van mijne arme Lysje! ——— En zij ſtorte de eene traan ter gedagtenis van haare verloorene Dogter.

Lord M. Wat zegt gij hierop, Sir!

Lovel. CONTENT, Milord, zegge ik met de taale van uw Huis.

Lord M. Gij moet ons hier den gek niet aanſteeken, Neef. Daar moeten geen malligheden onder loopen. Wij willen ons geen poets laaten ſpeelen.

Lovel. Dat zal u niet geſchieden. En egter had ik niet voorgenomen om te trouwen, indien zij den beſtemden Donderdag te buiten ging. Dog ik agte (volgens haare eigene denkbeelden) dat ik haar meer verongelijkt hebbe dan ik haar kan vergoeden, ſchoon ik mij als den beſten Egtgenoot jegens haar gedroeg; gelijk ik beſlooten hebbe te doen, indien zij zig wil *vernederen*, zo als ik het noemen zal, om mij te neemen. En dit zij, Nigt Charlotte, voor *mijn* part uw laſt om te zeggen.

Dit behaagde hun allen.

Lord M. Geef mij uwe hand, Bob! —— Nu praat gij als een man van eere nog eindelijk. Ik hoope, dat wij mogen ſtaat maaken op hetgeen gij zegt?

De Ladys deeden mij met haare oogen dezelve vraag.

Lovel. Gij moogt, Milord. Gij moogt wel, Ladys. Volſtrektlijk moogt gij 'er ſtaat op maaken.

Toen wierd over de perſoonlijke hoedanigheden van de Lady zo wel, als over haare ongemeener talenten en begaafdheden, weder uitgeweid: En Juffer Martje, die haar eens gezien had, ſprak nog wijdluftiger dan alle de overige tot haaren lof. Deeze wierden gevolgd van zulke Vraagen, welke men nooit vergeet te doen in Huwelijks-onderhandelingen, en welke gemeenlijk de *voornaam-*

ſte

ſte beweegredenen zijn bij de *Wijze hoofden* van eene familie, ſchoon daarvan *het minſt gewag* gemaakt worde bij de *Partijen* zelve, en egter zelf bij *hen*, miſſchien, wel het *eerſt* daarom gedagt: Dat is te zeggen, het onderzoek naar de middelen van de Lady; naar de bijzonderheden van des Grootvaders Capitaal; en wat haar Vader, en haare ongehuwde zielen van Oomen, waarſchijnelijk voor haar doen zullen, indien 'er eene Verzoeninge kan worden uitgewerkt; gelijk zij niet twijffelen of het zal wel door middel van hen geſchieden, tuſſchen beide Familien, indien het mijne ſchuld niet zij. De twee Eerwaardige [nu niet langer Oude Beſſen bij mij] maakten gewag van rijke geſchenken van haaren kant; en Milord verklaarde, dat hij zulke voorſtellen zou doen ten mijnen voordeele, welke mijn Huwelijk met Juffer Harlowe tot het beſte Dags-werk zouden maaken, dat ik ooit gedaen had; en welk hij niet twijffelde, of het zou al zo aangenaam zijn voor die familie, als voor mijzelven.

Dus hangt, tegenwoordig, het Huwelijkszwaard aan een enkel Hair, boven mijn hoofd. En dus eindigde mijne Regtspleeginge. En dus zijn wij alle vrienden; en Couſijn en Couſijn, en Neef en Neef koomt bij ieder woord.

Eindigde wel Blijſpel ooit gelukkiger, dan deeze lange Regtspleeginge?

LVIII.

LVIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Woensdag, den 12 *Julij.*

Dus, Jan, denken zij dat zij een magtig ſtuk gewonnen hebben. Dog, zo ik eens nog van voorneemen veranderde, zo ik eens berouw kreeg, verbeelde ik mij dat ik veilig ben. ——— En egter koomt mij op dit oogenblik in de herſens, dat het naauwlijks te betrouwen is; want daar moeten zekerlijk eenige ſpranken zijn daar zo onlangs nog vuur was, welke wel kunnen opgerekend worden om eene losjes daarop geſtrooide brandſtoffe in vlam te zetten. De Liefde (gelijk eenige van zelf voortloopende planten of wortels, die vaſt in de aarde zijn ingeworteld) als zij eens diep in het hart is doorgedrongen, wordt bezwaarelijk ooit weder *geheel en al* uitgeroeid, ten zij door het Huwelijk, 't welk het Graf der Liefde is, dewijl zij het Einde der Liefde vrijlijk toeſtaet. Daarbij deeze Ladys alle haare *eigene* zaak bepleitende *bij* haarzelve, met Juffer Howe aan haar hoofd, misſchien ——— Niet uit gunſt voor mij ——— Dat verwagte ik niet van Juffer Howe —— Maar misſchien uit inzigt van *haar eigen* voordeel: Want Juffer Howe heeft reden om voor mijne wraak te dug-

dugten, meene ik. Haar Hickman zal ook veilig zijn, gelijk zij denken mag, indien ik haar beminde vriendin trouwe: Want die knaap heeft zig ook al te veel met de zaak bemoeid, en ik hebbe al lang gewenſcht hem eens een oorvijg te geeven! ——— De zaak der Lady is ook wanhoopig bij haare vrienden; en zal waarſchijnelijk zo blijven, zo lang zij ongetrouwd is, en haar character aan kwaadſpreekendheid bloot geſteld.

Een Man is een keurlijke mantel, een vijgebladen ſchort, voor eene Vrouw: En dat eene Lady veilig zij in vrijheden, in vermaaken, naar welke haar hart haakt —— en dat alle haare fouten, zelf de zondigſte, zo zij al ontdekt worde, den Man worden aangewreeven, die daarover ook nog worde uitgelachen; een keurelijk voorregt waarlijk voor een Wijf!

Dog ik zal een trooſt hebben, zo ik trouwe, welke mij geen gering pleiſier geeft. Indien eens mans Vrouw eene waarde vriendin heeft onder haare Sexe, zo mogen 'er honderd vrijheden met die vriendin genomen worden, welke men *niet* konde neemen, indien de *ongetrouwde Lady* (weetende welk een regt tot vrijheden het Huwelijk hem bij haare vriendin gegeven heeft) niet minder omzigtig omtrent hem waare dan ze behoorde te zijn, ten aanzien van *haarzelve*. Daarbenevens zijn 'er *ruime* vrijheden (zal ik ze zo noemen?) die een Man omtrent zijne Vrouw mag neemen, en die mogelijk niet *geheel* aanſtootelijk zijn; welke indien de Vrouw *verdraagt in het bijzijn van haare vriendin*, tot eene les voor *die Vriendin* kunnen dienen; en indien die vriendin *kan veelen* om bij de-

zelve tegenwoordig te zijn, zonder aanſtoot of beſchaamdheid, zo zal ze eenen ſchranderen knaap toonen, dat zij zelve al zo veel verdraagen kan ter *regter tijd* en *plaatze*. *Kuisheid*, Jan, gelijk *Godvrugt*, is een eenpaarig ding. Indien een meisje met haar *gezigt*, of met haare *redenen*, den teugel viert aan onbetaamelijke wulpsheid, maak 'er vaſten ſtaat op, de duivel heeft dan reeds een van zijne boks-pooten in haar hart gekreegen ——— Dus, Hickman, pas wel op uzelven, het zij ik trouwe of niet.

Dus, Jan, hebbe ik eensklaps mijzelven verzoend met alle mijne nabeſtaenden —— En indien de Lady mij verwerpt, haar alle ſchuld op den hals geſchooven. Dit, wiſt ik, dat ik altijd wel in mijne magt zou hebben om te doen: En ik ſprak te ſtouter tegen hen, om de verdienſte van mijne bewilliginge daardoor te doen klimmen.

Dog evenwel, het zou zeer miſſelijk zijn, zou het niet, indien alle mijne liſten en vonden zouden uitloopen op trouwen? Welk eene ſtraffe zou dit blijken te zijn, die ik dus mijzelven zou aandoen, dat ik deezen geheelen tijd lang dus mijn eigen ſchat zou geplonderd hebben?

En wijders, kan 'er wel zo veel kwaad bedreeven zijn, indien hetzelve zo gemaklijk te herſtellen is met een weinig tover-woorden; als *Ik*, *Robert*, neeme u, Clariſſa; en ik, Clariſſa, neeme u, Robert, met de reſt van de Trouw-dobbelhocus-pocus, welke alle de verongelijkingen, de krijtende verongelijkingen, die ik Juffer Harlowe hebbe aangedaen, zal vergochelen in daaden van min-

minzaamheid en genegenheid jegens Mevr. Lovelace?

Dog, Jan, twee dingen moet ik van u vergen, indien het dus ſtaet uit te vallen —— Dewijl ik geheimen van zulk eene gewigtige natuure tuſſchen mij en mijne Bruid in uwe magt geſteld hebbe, zo moet ik, om de eere van mijzelve, en om de eere van mijne Vrouw en mijn doorlugtig Nageſlagt, u eerſt verpligten om de Brieven over te geeven, welke ik zo ruimſchoots aan u geſchreeven hebbe; en vervolgens omtrent u doen, zo als ik in Vrankrijk hebbe hooren mompelen, dat omtrent den *waaren* Vader van een zeker Monarch gedaen wierd, dat is te zeggen, u den hals breeken, om te beletten dat gij 'er van voort vertelt.

Ik hebbe middel gevonden om het gunſtig gevoelen te doen rijzen, hetwelk mijne vrienden hier begonnen hebben van mij te krijgen, door hun den inhoud mede te deelen van de vier laatſte Brieven, welke ik ſchreef om mijne Beminde Bruid te dringen tot het voltrekken van de Plegtigheid. Milord heeft eene van zijne ſpreekwijzen ten mijnen voordeele opgezegd, dat hij hoopt dat het waar zal bevonden worden, *Dat de duivel in allen deele zo zwart niet is, dan hij wordt afgeſchilderd.*

Nu dan bidde ik u, Jantje lief, nademaal 'er zo veel goede gevolgen uit dit ons Huwelijk ſtaen voort te vloeijen (een van welke *uzelven* betreft; nademaal hoe eer gij ſterft, hoe minder gij te verantwoorden hebt); en dat ik nu en dan haaſt beginne in het geloof te koomen, dat 'er mogelijk iets waars kan zijn aan het denkbeeld van den ouden kwant, die ons eens voorpraatede, dat hij die een

een menſch doodt, alle de zonden van dien menſch heeft te verantwoorden, zo wel als zijne eigene, dewijl hij hem den tijd niet gaf om zig te bekeeren, welken de Hemel bedoelde hem te gunnen [Eene ſchoone zaak voor u, indien gij toeſtemt om u den kop te laaten inſlaen; maar een vervloekt ding voor den doodſlager!]; en nademaal 'er wel reden moge zijn om te vreezen, dat Juffer Howe ons haare hulp niet verleenen wil; zo bidde ik u nu, doe dog uw beſt om mijne Clariſſa Harlowe te vinden, op dat ik eene LOVELACE van haar mag maaken. Stel alle de Stads-Klinkers, en de Omroepers op het Land, tien mijlen in het rond van de hoofdſtad, aan het werk, met hun „ Hoort Heeren, hoort! zo eenig man, of „ vrouw, of kind, berigt of tijdinge brengen „ kan „ —— Kondig haar aan in alle Nieuwspapieren; en laat haar weeten, „ Dat indien zij „ zig begeeven wil bij Lady Eliſabet Lawrance, „ of bij Juffer Charlotte Montague, haar iets zal „ te kennen gegeven worden 't welk grootlijks „ tot haar voordeel is. „

*** ***

Mijne twee Nigten Montague ſtaen metterdaad morgen de reize aan te neemen, naar Juffr. Howe's, om derzelver ſtoute Dogter te beweegen om haare voorſpraak bij haare vriendin te leenen. Zij zullen met alle ſtaatſie heen zwieren in eene karos met zes paarden, om de zaak te meer luiſter en gewigt bij te zetten.

Verbruide kwellinge, dat ik tot deeze laag-

heid

heid gebragt ben! ——— Mijn hoogmoed weet het naauwlijks te verkroppen.

Lord M. heeft de twee Eerwaardige Matroonen bewoogen om hier den uitſlag te blijven afwagten: En ik, tegenwoordig zeer hoog bij haar in de gunſt ſtaende, zal als haar oppaſſer een tourtje met haar doen naar Oxford, naar Blenheim, en verſcheidene andere plaatzen.

LIX. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Donderdag-Avond, den 13 van Julij.

Collins gaet morgen niet op reize. Eenige huislijke bezigheid verhindert hem. Rogers is maar pas van u weerom gekoomen, en men kan hem niet wel miſſen. De Hr. Hickman is uit op eene zaak van mijne Moeder, en heeft beide zijne knegten mede genomen, om het fatzoen van zijne zenderſe op te houden: Dus ben ik gedwongen om deezen te waagen met den Poſt, onder uwen aangenomen naam aan u gerigt.

Ik hebbe U te berigten, dat ik begunſtigd ben geweeſt met een bezoek van Juffer Montague en haare Zuſter, in Lord M.'s karos met zes paarden. Milords lijf-knegt kwam hier giſteren te paard, met een verzoek dat ik een bezoek ont-

vangen wilde van de twee jonge Ladys, *ter gelegenheid van eene zeer bijzondere zaak;* en dat het haar te grooter gunſt zou zijn, zo het des volgenden dags zijn mogt.

Alzo ik aan beide zo weinig perſoonlijke kennis had, twijffelde ik niet of het zou de belangen betreffen van mijne waarde vriendin; en dus met mijne Moeder geraadpleegd hebbende, liet ik haar noodigen om mij (van wegens den verren afſtand) op het middagmaal met haar gezelſchap te willen begunſtigen; het welk zij vriendlijk aannamen.

Ik hoope, mijne waarde, nademaal de zaaken zo *heel* erg geloopen zijn, dat haare boodſchap aan mij zo aangenaam voor u zal zijn, als 'er nu iets kan gebeuren. Zij kwamen in den naam van Lord M. en Lady Sara, en Lady Eliſabet, zijne twee Zuſters, mij verzoeken dat ik mijn beſt deed om u te beweegen, dat gij u onder de beſcherminge ſtelde van Lady Eliſabet; welke niet van u zal wijken voor dat zij ziet, dat u alle regt geſchied is dat nu geſchieden kan.

Lady Sara was in geen jaar te vooren buiten 's huis geweeſt; den gantſchen tijd niet zedert het verlies van haare bevallige Dogter, welke gij en ik eens ten huize van Juffr. Benſon gezien hebben; maar wierd door Lady Eliſabet bewoogen om deeze reize te onderneemen, enkel en alleen om u vergoedinge te bezorgen, indien het mogelijk waare. En haare zamengevoegde kragt, met die van Lord M. vereend, heeft zo veel vermogt, dat de deugniet zig op de plegtigſte wijze aan haar en aan deeze jonge Ladys verbonden heeft, om u in haare tegenwoordigheid te trouwen, indien

dien zij u overreeden kunnen om hem uwe hand te geeven.

Deezen trooſt moogt gij uzelve toeeigenen, dat deeze geheele aanzienlijke familie een *behoorelijk* (dat is het *hoogſt*) gevoelen hebben van uwe verdienſte, en zig grootlijks over u verwonderen. Het ijzelijk ſchepzel heeft zig zelven niet geſpaard met uwe deugd den verdienden lof te geeven; en de jonge Ladys gaven ons zulk een berigt van zijne bekenteniſſen en zelf-veroordeelinge, dat mijne Moeder geheel met u wierd ingenomen; en wij ſtorteden, alle vier, traanen van vreugde, dat 'er eene onder onze Sexe is [en Ik, dat die eene mijne waardſte vriendin is] die derzelve zo veel eere gedaen heeft, dat zij den hooggaenden lof verdiene, welk u van eenen zo laatdunkenden deugniet wordt gegeven; hoewel 'er deernis met het uitmuntend ſchepzel onder onze vreugde vermengd waare.

Hij belooft door haar, zig als den beſten Man te zullen gedraagen; en Milord, en Lady Sara, en Lady Eliſabet, zullen zig alle drie tot borgen ſtellen, dat hij zulks doen zal. Edele Huwelijksvoorwaarden, edele Geſchenken ſpraken zij van: Zij zeggen, dat toen zij Lord M. en zijne twee Zuſters verlieten, dezelve nergens van ſpraken, dan van die Geſchenken en Huwelijks-voorwaarden, hoe men u de meeſte eere zou doen, en wel te grooter naar maate van de onwaardigheden die gij geleeden hadt; en van de naamen te veranderen door eene Acte van het Parlement, ter voorbereidinge tot de pooginge, welke zij alle te zamen zullen aanwenden, om te bewerken dat de

Titels overerven daar de Hoofdſom van het Capitaal moet koomen, bij den dood van Milord, welken zij nader vreezen te zijn dan zij wenſchen. Nog twijffelen zij aan eene volkoomene Hervorminge van zijne zeden, uit uw voorbeeld en invloed op hem.

Ik hebbe eene groote menigte van tegenwerpingen van uwen kant gemaakt ——— Alle geloove ik, die gij zelve hadt kunnen maaken, waart gij tegenwoordig geweeſt. Dog ik twijffele geenzins u te raaden, mijne waarde (en zo doet ook mijne Moeder) om u van ſtonden aan te begeeven onder de beſcherminge van Lady Eliſabet, met een beſluit om den ſnoodaart tot uwen Man te neemen. Alle zijne toekoomende grootheid [Het ontbreekt hem niet aan grootsheid] hangt af van zijne opregtheid jegens u; en de jonge Ladys ſtaen in voor zijn diepgrondig leedweezen over de verongelijkingen, welke hij u heeft aangedaen.

Al zijn ſchroom is omtrent uwe gereedheid om aan iedereen, zo als hij vreeſt, de mishandelingen mede te deelen, welke gij geleeden hebt; waardoor hij denkt dat gij beide wordt ten toon geſteld. Dog hadt gij zulks niet geopenbaard aan Lady Eliſabet, zo zoudt gij zulk eene ijverige vriendin niet gehad hebben; nademaal men het aan twee Brieven dien gij aan haar ſchreeft te danken heeft, dat al dit goed, zo als ik hoope dat het zal bevonden worden, is te wege gebragt. Dog ik raade u om ſpaarzaamer te zijn met hetgeen gebeurd is aan den dag te brengen, het zij gij van gedagten zijt om hem te neemen of niet. Want wat kan dat nu baaten, mijne waarde, dan om aan ſnoode deugnie-

nieten gelegenheid te geeven van te zegepraalen over uwe vrienden; nademaal iedereen juist niet zal weeten, hoe zeer uw lijden zelf tot uwe eere geſtrekt heeft?

Uw zwaarmoedige Brief door Rogers mij gebragt (a), met zijn berigt van den flegten ſtaat uwer gezondheid, waarin hij beveſtigd wierd door de vrouw van den huize zo wel, als door uw voorkoomen, en door uwe flaauwte terwijl gij met hem ſprakt, zouden mij een onuitſpreekelijken druk gegeven hebben, waare ik niet opgebeurd door dit aangenaam bezoek van de jonge Ladys. Ik hoope dat het met u desgelijks zal zijn, nu ik u het onderwerp daarvan koome mededeelen.

Inderdaad, mijne waarde, gij moet 'er niet over twijffelen. Gij *moet* het haar inwilligen. De verbintenis is luiſterrijk en aanzienlijk. Zeer weinige zullen iets te weeten koomen van zijne onmenſchlijke ſnoodheid jegens u. Alles moet, binnen korten, op eene algemeene Verzoeninge uitloopen; en dan zult gij in ſtaat zijn om uwen gewoonen leevensloop te hervatten, om goed te doen aan elk voorwerp die het verdient, waardoor gij u zegeningen behaaldet overal waar gij uwe voeten zettedet.

Het is mij leed te vinden, dat uws Vaders onmenſchlijke vloek zo veel aandoeninge op u heeft als hij doet. Nogthans zijt gij een edel Schepzel met het zo te wenden, als gij het wendt ——— Ik hoope inderdaad dat gij meer bekommerd zijt om denzelven herroepen te krijgen om hunnent-

(a) Zie bl. 308, enz.

wille, dan om uzelve. Het paſt *hun* berouw te hebben, die u tot rampen jaagden, welke gij niet wel vermijden kondt. Gij zijt gereed om volgens den ongelukkigen uitſlag eer te oordeelen, dan zo als uw geval waarlijk verdient beoordeeld te worden. Op mijne eere, ik agte u onberispelijk in genoegzaam ieder ſtap, dien gij gedaen hebt. Wat heeft die zo ſnoodlijk baldaadige en trotſe, hoewel domme, Broeder van u niet al te verantwoorden? ——— En dat ſpijtig ding uwe Zuſter ook! ——

Maar koom, nademaal hetgeen voorbij is niet kan geholpen worden, zo laat ons vooruit zien. Gelukkige uitzigten doen zig voor u op: Eene familie, *alreeds edel*, bereid om u met opene armen, en verblijde harten te ontvangen en te omhelzen; en die door haare Liefde jegens u, eene andere familie (die niet weeten welk eene voortreffelijkheid zij hebben zamengezworen te vervolgen) leeren zal, hoe hoog ze u hebben te waardeeren. Uwe voorzigtigheid, uwe godsvrugt zal alles bekroonen. Gij zult een deugniet te regt brengen, welke men om den wil van wel honderd meer, dan om zijnentwille zelven, moge wenſchen dat te regt gebragt worde.

Gelijk een reiziger van zijnen weg wordt gedreeven door het overloopen van eenigen ſnellen ſtroom, zo is het regte en naaſte pad, waarop gij waart, alleen voor u overſtroomd. Een omweg van weinige mijlen, een dag of twee, om zo te ſpreeken, te zoek gebragt, en gij hebt goeden kans om daarop weder te koomen; en door uwen ſpoed te verhaaſten, zult gij den verlooren tijd

wel

wel uitwinnen. De ontſteltenis van uwen geeſt zal, onderwijlen, al het ongemak zijn dat gij hebt; want het was uwe ſchuld niet, dat gij in uwen voortgang geſtuijt wierdt.

Denk hier eens over, mijne waarde; en werk de zinſpeelinge verder uit, gelijk gij weet hoe het behoort. Indien gij zonder uwen voortgang te verhinderen, het middel zijn kunt om de overſtroominge te beteugelen, om het water binnen zijnen natuurelijken loop te bepaalen, en daar door het overſtroomde pad te herſtellen, ten dienſte van toekoomende reizigers, die denzelven weg bewandelen, welk eene verdienſte zal dit voor u zijn!

Ik zal met ongeduld uwen naaſtvolgenden Brief verwagten. De jonge Ladys ſtelden voor, dat zo gij in de ſtad, of nabij dezelve waart, gij in de Poſt-koets op Reading zoudt gaen zitten, welke ergens in de Fleet-ſtraat afrijdt: En indien gij kennis geeft van den dag, zult gij onderweg, en dat wel vrij vroeg op uwe reize, ontmoet worden van zommige van beide Sexen; onder welke 'er eene zal zijn die gij niet ongaarn zien zult.

De Hr. Hickman zal u te Slough opwagten; en Lady Eliſabet zelve, en eene van de Juffers Montague, zullen met behoorelijk Rijdtuig, te Reading zijn om u te ontvangen; en u regtſtreeks brengen naar het Huis van de eerſte: Want ik hebbe uitdrukkelijk bedongen, dat de ſnoodaart zelve niet in uwe tegenwoordigheid zal koomen, voor dat uw Trouw-verbond plegtiglijk ſtaet voltrokken te worden, ten zij gij 'er verlof toe geeft.

Adieu, mijne waardſte vriendin. Wees gelukkig: En honderden zullen dan gevolglijk gelukkig zijn. Onuitſpreekelijk gelukkig, ben ik verzekerd, zal dan zijn

Uwe alsoos-teder beminnende,

ANNA HOWE.

LX. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Zondag avond, den 16 Julij.

Mijne waardſte Vriendin,

Waarom wilt gij eene ziel zo zeer ten uwen dienſt overgegeven, laaten worſtelen met zulk een ongeduld, als waarmede gij wel weeten kunt dat dezelve worſtelen *moet*, bij gebrek van een Antwoord op eenen Brief van zo veel belang voor u, en daarom ook voor *mij*, als de mijne was van Donderdag-avond? ——— Rogers berigtede mij Donderdag, dat gij *zo* onpaſſelijk waart; uw Brief met hem gezonden was *zo* zwaarmoedig! ——— Nogthans moet gij inderdaad wel ziek zijn, indien gij niet iets kondt ſchrijven op zulk een Brief; al waare het maar een regel om te zeggen, dat gij ſchrijven zoudt zo dra gij kondt. Gij hebt dien im-

immers wel ontvangen. De meeſter van ons naaſte Poſt-kantoor wil 'er zijne agtinge onder verzetten dat dezelve veilig overkwam: Ik had hem denzelven bijzonderlijk aanbevolen.

God zende mij goed nieuws van uwe gezondheid, en dat gij wel in ſtaat zijt om te ſchrijven; en dan zal ik op u kijven —— dat zal ik inderdaad ——— zo als ik nog nooit op u gekeeven hebbe.

Ik onderſtelle dat uwe verſchooninge zal zijn, dat het onderwerp tijd van overweeginge vereiſchte ——— Heere! mijne waarde, dat mogt zo zijn: Dog gij hebt zulk een juiſt oordeel, en de zaak daar het hier op aan koomt, is zo klaar, dat gij geen half uur kondt behoeven om u te bepaalen —— Daarbij was ook, waarſchijnelijk, uw oogmerk om te wagten, tot dat Collins uwen Brief morgen kwam afhaalen! ——— Onderſtel eens — Juffer! —— (inderdaad ik ben boos op u! onderſtel) dat 'er iets voorviel, gelijk voorleeden Vrijdag, dat hij geen gelegenheid had om morgen naar ſtad te gaen? ——— Ik weete niet hoe ik mij zal onthouden van op u te ſchelden!

Waarde, eerzaame Collins, haaſt u dog: Hij zal: Hij zal. Hij gaet op weg, en zal den gantſchen nagt door reizen: Want ik hebbe hem te kennen gegeven, dat de waardſte vriendin, die ik ter wereld hebbe, het aan haare eigene keuze heeft om gelukkig te worden, en mij zodanig te maaken; en dat de Brief, welken hij van haar zal mede neemen, mij daaromtrent verzekeringe zal geeven.

Ik hebbe hem bevolen om terſtond (zonder

te toeven aan de Herberg het Saraceens-hoofd) bij u te gaen aan u logement. De zaaken ſtaen nu op zo goeden voet, dat hij dit veilig doen mag.

Uw verwagte Brief legt al in gereedheid geſchreeven, hoope ik: Zo niet, zal hij denzelven op den tijd door u geſteld afhaalen.

Gij kunt zo gelukkig niet worden dan gij verdient te zijn: Dog ik twijffele niet of gij wilt wel zo gelukkig worden als gij *kunt*; dat is, dat gij uzelve van ſtonden aan onder de beſcherminge wilt ſtellen van Lady Eliſabet. Zo gij den ſnoodaart al niet wildet neemen om *u zelver wille*; gij moet hem neemen, om *mijnentwille*, om den wil van *uwe familie*, om den wille van uwe *eere!* — Waarde, eerzaame Collins, haaſt u! haaſt u dog! en verligt het hart van mijner Beminde

Altoos getrouwe, altoos-genegene

ANNA HOWE.

LXI. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CHARLOTTE MONTAGUE.

Dingsdag-ogtend, den 18. *Julij.*

Madam,

Ik neeme de vrijheid van aan u te ſchrijven, door deezen bijzonderen boode. In de zinneloosheid mijner ziele ſchrijve ik aan u, om u, of iemand

mand van uwe familie, te vraagen naar tijdinge van mijne beminde vriendin; welke, ik vermoede, dat is weggevoerd door de ſnoode Konſtenaarijen van eenen der gruwelijkſte —— O help mij aan een naam die erg genoeg is om hem mede te benoemen! Haare godsvrugt kan haar wel beveiligen van iets tegen zigzelve te onderneemen. Hij, Hij moet het zijn, de eenige deugniet, die zulk eene Onnozelheid kon mishandelen; en nu —— wie weet, wat hij met haar gedaen heeft!

Indien ik geduld genoeg hebbe, zal ik u de reden van deeze uitzinnige heftigheid melden.

Ik ſchreef aan haar op het oogenblik, dat gij en uwe Zuſter van mij gingt. Dog niet in ſtaat zijnde om een bijzonderen boode te krijgen, zo als mijn oogmerk was, was ik genoodzaakt dien met den Poſt te zenden. Ik drong haar [Gij weet mijne beloſte dat ik zulks doen zoude: Ik drong haar] met crnſt, om de begeerten van uwe geheele familie in te willigen. Geen antwoord krijgende, ſchreef ik Zondag-avond weder; en zond dien door een bijzonderen man, die den geheelen nagt door reisde; haar daarin bekijvende, dat zij een hart zo ongeduldig als het mijne in eene zo wreede onzekerheid hield, over een ſtuk van zo veel belang voor haar; en daarom ook voor mij. En ik was zeer toornig op haar in mijnen geeſt.

Maar oordeel eens over mijne verbaasdheid, mijne uitzinnigheid, wanneer giſteren avond de boode, te poſt weerom koomende, mij beſcheid bragt, dat men zedert Vrijdag morgen niets van haar vernomen had! En dat 'er een Brief aan haar lo-

logement voor haar lag, welke met den Poſt gekoomen was; en de mijne moet zijn!

Zij ging dien morgen omtrent Zes uuren uit; met voorneemen alleen, zo zij gelooven, om te gaen naar de vroeg-gebeden in de Covent-gardens-Kerk, die digt bij haar logement is, zo als zij verſcheidene maalen voorheen gedaen had —— Ging te voet uit! —— Liet zeggen dat zij in een uur weerom zou zijn —— Zeer zober geſteld ten aanzien van haare gezondheid!

Heere, wees mij genadig! Wat zal ik doen! ——— Ik was den voorleeden nagt als een uitzinnig ſchepzel!

O Madam! Gij weet niet hoe ik haar beminne! ——— Mijne eigene Ziel is mij niet dierbaarder, dan mijne Clariſſa Harlowe! —— Ja, zij *is* mijne Ziel —— Want nu hebbe ik geen ——— Slegts eene elendige, evenwel ——— Want zij was de vreugde, de ſteun, de ſtut mijns leevens. Nooit beminde de eene vrouw de andere zo als wij malkanderen beminnen. Het is onmogelijk u de helft van haare voortreffelijkheden te melden. Het was mijne eere, en mijn roem, dat ik bekwaam was tot eene zo vuurige Liefde jegens zulk een rein en weergadeloos ſchepzel ——— Maar nu —— Wie weet, of de lieve mishandelde alle haare elenden, haare onverdiende elenden, niet met den dood voleindigd heeft; of dat ze bewaard wordt tot een nog erger noodlot! — Dit laate ik aan uw onderzoek over — Want uw —— [zal ik den karel dus noemen? —— uw] bloedverwant, verſtae ik, is nog bij ulieden.

Gij waart immers wel gelaſtigd, mijne goede La-

Ladys, tot de voorſtellen, welke gij gedaen hebt in tegenwoordigheid van mijne Moeder! Hij durft immers uw vertrouwen niet misbruiken, en het vertrouwen van uwe edele bloedvrienden. Ik brenge geen verontſchuldiginge in dat ik u dus ontruſte, nog dat ik verzoeke, dat gij door deezen boode met een regel wilt begunſtigen

Uwe bijkans zinnelooze

ANNA HOWE.

LXII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

M. Burg, Saterd. Avond, den 15 *Julij.*

Geheel bedorven, verlooren, bij Jupiter! — Seldrement, Jan, wat zal ik nu doen! Vervloekt moeten alle mijne liſten en bedriegerijen zijn! — Dog ik hebbe het weg — tot in mijn hart en ziel zelf, hebbe ik het weg!

Gij voorſpeldet mij, dat mijne ſtraffen ſlegts een begin namen — Kunt gij, O fatale prognoſtiſeerder! mij ook zeggen, waar zij zullen eindigen?

Ik vordere uwen bijſtand. Op het oogenblik dat gij deezen ontvangt, vordere ik uwen bijſtand.

Dee-

Deeze boode jaagt of 'er leeven en dood aan hing —— En ik hoope dat hij u aan uw logement in de ſtad zal vinden; zo hij u niet aantreffe te Edgware; daar hij, alzo het Zondag is, eerſt zal aanrijden.

Dit vervloekte, verdoemde vrouwmenſch vaardigde Vrijdag een karel te paard af met de blijde tijdinge (zo als zij dagt dat die voor mij zijn zoude) in een uitgelaaten Brief van Saartje Martin, dat zij mijne Engelin voorleeden Woensdag hadden opgeſpoord; en haar Vrijdag-morgen, na dat zij in de gebeden geweeſt was in de Coventgardens Kerk —— om mijne Hervorminge misſchien gebeden hebbende ——— in Arreſt kreegen door twee Schouten-dienaars, zo als zij naar haar logement wederkeerde, welke (Schurken!) haar in een draagſtoel zetteden, dien zij bij der hand hadden, en haar bragten naar het huis van een der vervloekte venten.

Zij heeft haar laaten vaſt zetten om eene voorgewende ſchuld van 150 *l.* wegens genooten Koſt en Huisveſtinge: Eene ſom (behalven de ſlordige ſnoodheid der handelinge) welke de lieve Ziel onmogelijk kan bijeen krijgen; daar alle haare kleederen en goederen, buiten hetgeen zij aan of bij zig had toen zij weg ging, zijn ten huize van de oude duivelin.

En hier, 't geen nog de zaak verzwaart, heeft het lief ſchepzel reeds twee dagen gezeten; want ik moeſt met mijne twee Moeijen, en mijne twee Nigten uit rijden gaen, en Lord M. eene verlugtiginge verleenen na dat hij zo lang te bed gelegen had ——— De pokken haale onze geheele familie!

lie! En ik kwam eerſt t' huis geen uur nog geleeden: En bij mijne t' huis koomſt was het nu om zinneloos te worden, toen ik de vervloekte Tijdinge, en den uitgelaaten Brief ontving.

Haaſt u, haaſt u, waarde Jantje; om de Liefde van God, haaſt u dog naar de mishandelde Bekoorſter! Mijn hart ſmelt van droefheid over haar ——— Zij verdiende Dit zeker niet! ——— Ik durve mij niet van hier begeeven. Men zal denken dat het door mijne beſtellinge geſchied is —— En indien ik van deeze plaatze afweezig ben, zal dat vermoeden daardoor beveſtigd worden.

De verdoemenis overvalle ſchielijk dit vervloekte vrouwmenſch! ——— Nogthans denkt zij geen kleine verdienſte bij mij te hebben ingelegd. Ongelukkige, driewerf ongelukkige omſtandigheid! ——— En dat ook nog op een tijd, dat 'er zig beter uitzigten opdeeden voor het lief Schepzel!

Haaſt u tot haar! ——— Zuiver mij van dit vervloekt ſchelmſtuk. Ten alleropregtſten zweere ik, bij al wat Heilig is, dat gij dit doen moogt! ——— Nogthans ben ik zulk een ſchelmſche verraader geweeſt, dat de bekoorelijke Lijderes het naauwlijks gelooven zal, alhoewel de handelinge zo vuidig laag zij.

Stel haar op vrije voeten, op het oogenblik dat gij haar te zien koomt: Zonder eenige voorwaarden, op vrije voeten! ——— Bid haar op uwe knieën, voor mij, om vergiffenis: En verzeker haar, dat, waar zij ook gaet, ik haar geen leed zal doen: Ja zelf niet eens tot haar naderen, zonder haar verlof: En ſta in geenerleije wijze toe,

dat

dat eenige van de verdoemde bende tot haar nadéren ——— Maak alleen maar, dat zij *u* toelaate haare bevelen van tijd tot tijd te ontvangen. Gij zijt altoos haar vriend en voorſpraak geweeſt. Wat zoude ik nu wel niet willen geeven, dat ik u had toegelaaten daarin wel te ſlaagen!

Laaten alle haare Kleederen en Goederen haar van ſtonden aan gezonden worden, tot een gering bewijs van mijne opregtheid. En dring het lief ſchepzel, die geldloos moet zijn, zo veel op als gij haar kunt doen neemen. Laat mij weeten hoe men haar behandeld heeft. Indien op eene ruwe wijze, wee dan der ſchuldigen!

Neem uw horologie in uwe hand, na dat gij haar in vrijheid hebt geſteld, en vervloek het geheel gebroedzel; de draak met alle de ſerpenten, bij het uur, tot dat gij moede zijt; en zeg haar, dat ik u gebooden hebbe zo te doen, voor haare verdoemde en voorbaarige gedienſtigheid.

Zij hadden niets anders te doen, toen zij haar gevonden hadden, dan mijne bevelen af te wagten hoe zij moeſten te werk gaen.

De opper-duivel vliege met haar allen weg, een voor een, door het dak van haar eigen vervloekt huis, en ſlae haar in flenters tegen de toppen der ſchoorſteenen onder het vliegen; en laaten de kleiner duivels de verſtrooide brokken opzamelen, en in zakken ſteeken, om ze in de plaatze voor haar geſchikt, in het element des vuurs, met Soudeerzel van geſmolten lood weder aan een te zetten!

Een regel! Een regel! Een konings kroon voor een regel! met draagelijke tijdinge, op het eerſt

eerſt oogenblik dat gij maar kunt ſchrijven! —— Deeze karel wagt 'er op om denzelven te brengen.

LXIII. BRIEF.

Juffer CHARLOTTE MONTAGUE, *aan Juffer* HOWE.

M. Burg, Dingsdag-namiddag.

Waarde Juffer HOWE,

Uw Brief heeft ons alle oneindige ontſtelenis aangejaagd.

Deeze ondeugende man is den gantſchen tijd zedert Saterdag-avond half zinneloos geweeſt.

Wij wiſten niet wat hem ſchortede, voor dat uw Brief gebragt wierd.

Al hoe ſnood een deugniet hij is, is hij evenwel onſchuldig aan dit nieuw wanbedrijf.

Inderdaad dat is hij, dat *moet* hij zijn; gelijk ik u breedvoeriger zal onderrigten.

Dog ik wil nu uwen boode niet ophouden.

Alleen zal ik u regtmaatig ongeduld voldoen, door u te berigten, dat de waarde jonge Lady behouden, en zo wij hoopen, wel is.

Eene ijzelijke misvattinge omtrent zijne algemeene bevelen heeft haar onderworpen aan den ſchrik en ſchande van een Arreſt.

Arme lieve Juffer Harlowe! —— Haar Lijden heeft haar bijkans zo waard bij ons gemaakt, als haare Voortreffelijkheden haar bij u gemaakt kunnen hebben.

Dog zij moet nu volkoomen in vrijheid zijn.

Hij is als een zinneloos menſch geweeſt, den geheelen tijd zedert dat hem het nieuws gebragt wierd; en wij wiſten niet wat hem ſchortede.

Dog dit hebbe ik al te vooren gezegd.

Milord M. Milady Sara Sadleir, en Milady Eliſabet Lawrance, zullen alle van deezen namiddag nog aan u ſchrijven.

En zo zal ook de ſnoodaart zelve.

En zij zullen het zenden met een van hunne eigene knegten, om den uwen niet op te houden.

Ik weete zelve niet wat ik ſchrijve.

Dog gij zult alle de bijzonderheden, net, en naar waarheid, en onbewimpeld, ontvangen van,

Waarde Madam,

Uwe getrouwſte en onderdaanigſte Dienaares,

CH. MONTAGUE.

LXIV.

LXIV. BRIEF.

Juffer MONTAGUE, *aan Juffer* HOWE.

M. Burg, den 18 van Julij.

Waarde Madam,

In gevolge van mijne belofte, zal ik u eene omſtandige onderrigtinge geeven van alles, wat wij weeten, betreffende dit verfoeijelijk bedrijf.

Wanneer wij Donderdag-avond van u te rug kwamen, en ons verſlag deeden van de vriendlijke ontmoetinge, welke beide wij, en onze boodſchap bij u ontvangen hadden, doordien gij zo goed geweeſt waart om te belooven, ons uwe voorſpraak bij uwe waarde vriendin te zullen leenen; zo bragt dit ons allen in een zo goeden luim jegens elkanderen, en jegens mijnen Neef Lovelace, dat wij beſlooten een klein tourtje te doen van twee dagen, des Vrijdags en Saterdags, met oogmerk om eene verlugtiginge te geeven aan Milord, en aan Lady Sara; welke beide langen tijd het huis gehouden hadden, de een wegens ziekte, de andere wegens droefgeeſtigheid. Milord, Lady Sara, en Lady Eliſabet, en ik zelve waaren in de koets; en al ons geſprek was over de waarde Juffer Harlowe, en over ons aanſtaende geluk met haar. De Hr. Lovelace en mijne Zuſter (van welke hij veel houdt, gelijk zij van hem) waaren op

zijne Phaëton: En zo dikwijls het gezelſchap geheel bij een kwam, was dat zelve nog al het onderwerp.

Wat hem aangaet, nooit prees eenig man eene vrouw, zo als hij haar prees: Nooit gaf eenig man meer hoope, nog maakte ooit beter voorneemens. Hij is niet een van die geenen, die zig door Belang regeeren laaten. Daar is hij te hoogmoedig toe. Dog het opregtſte vermaak betoonde hij te hebben in te ſpreeken van haar; en van zijne hoope op haare wederkeerende gunſt. Hij zeide, evenwel, meer dan eens, dat hij vreesde dat zij het hem niet vergeeven zoude; want als hij zijns harten grond zou ſpreeken, moeſt hij zeggen, dat hij haare vergiſſenis niet verdiende: En menig- en menigmaalen, dat 'er zulk eene vrouw niet meer in de wereld was.

Dit melde ik om u te toonen, Madam, dat hij op deezen tijd niet bewuſt kon zijn, nog eenig deel hebben aan zulk eene barbaarſche en ſchandelijke behandelinge van haar.

Wij kwamen niet weer t' huis voor Saterdag avond, alle in zulken goeden luim zijnde jegens elkanderen als toen wij uitgingen. Wij hadden nooit voorheen zo veel vermaak in zijn gezelſchap. Indien hij zig maar wel wilde aanſtellen, en zo als hij behoort, zoude geen menſch meer bemind worden van zijne bloedverwanten dan hij. Dog nooit zag men in eenig menſch grooter veranderinge, dan toen hij t'huis kwam, en een Brief ontving van eenen boode, die zig, zo het ſcheen, gevleid had met de hoope op eene belooninge, en van des avonds te vooren gewagt had op zijne t' huis-

t' huiskoomſt. In *zulk* eene woede! —— Den karel verging het maar heel ſlegt. Hij ſloot zigzelven van ſtonden aan op om te ſchrijven, en beval dat 'er een man te paard gereed moeſt zijn om des volgenden morgens voor dag af te rijden, en den Brief te brengen aan eenen vriend in London.

Hij wilde ons dien geheelen avond niet zien; nog des volgenden dags met ons ontbijten, nog het middagmaal houden. Hij behoorde, zeide hij, nooit meer het ligt te zien: en beval mijne Zuſter, welke hij eene *Schuldlooze* noemde (en die zeer begeerig was om de reden van dit alles te weeten) hem te ſchuwen; zeggende, Hij was rampzalig, en zo geworden door zijne eigene vonden, en derzelver gevolgen.

Niemand van ons kon uit hem krijgen, wat hem zo zeer ontruſtede. Wij zouden het maar al te ras hooren, zeide hij, ter geheele verſperringe van alle *zijne*, en van alle *onze* hoope.

Wij konden ligtlijk onderſtellen, dat 'er iets moeſt zijn dat niet wel was ten aanzien van de jonge Lady en hem.

Hij was elken dag uit; en zeide, dat hij wel gaarn zig zelven zou willen ontloopen.

Maandag-avond laat ontving hij een Brief van den Hr. Belford, zijnen meeſt begunſtigden vriend, door zijnen eigenen boode, die zo te rug kwam, dat man en paard beide in ſchuim ſtonden. Welk ook de inhoud daarvan waare, hij wierd daardoor niet geruſter, maar eer als een dolleman: Dog wilde ons nog al de reden niet te kennen geeven. Maar tegen mijne Zuſter, zeide hij, Niemand, mijne lieve Martje, die maar de helft bedenken

kan van de plaagen die eenen minneliſtigen geeſt vergezellen, zoude ooit het regte pad verlaaten.

Hij was uit, toen uw boode kwam: Maar kwam wel haaſt in; en wierd ſlegt genoeg van ons allen ontvangen. En hij zeide, dat zijne eigene pijnigingen grooter waaren dan de onze, dan die van Juffer Harlowe, of de uwe, Madam, alle te zamen genomen. Hij wilde uwen Brief zien. Hij weet altijd alles door te drijven: En zeide, toen hij dien gelezen had, dat hij God dankte, dat hij zulk een ſchurk nog niet was, dan voor welken gij, met maar al te grooten ſchijn van reden, hem hieldt.

Dus, bekende hij toen, dat het met de zaak gelegen was.

Hij had algemeene bevelen gelaaten aan het volk van het logement, waaruit de waarde Lady gegaen was, om op te ſpooren werwaards zij gegaen waare, zo het mogelijk was, op dat hij gelegenheid mogt hebben om haar met alle kragt aan te ſtaen om de zijne te worden, voor dat hunne oneenigheid openbaar wierd. Het ondeugend volk (*voorbaarig*, ten minſten, zo niet ondeugend) ontdekten Woensdag waar zij was; en uit vreeze, dat zij verhuizen zoude, voor dat zij zijne bevelen konden krijgen, ſtelden zij haar onder *een zagt bedwang*, zo als zij het noemen; en vaardigden een boode af om hem dat bekend te maaken; en om zijne bevelen te ontvangen.

Deeze boode kwam hier Vrijdag namiddag; en bleef 'er tot dat wij Saterdag avond t'huis kwamen: —— En wanneer hij den Brief, dien hij bragt, gelezen had ——— Ik hebbe u al gezegd, Madam, in welk eene woede hij toen was.

De

De Brief om welken te ſchrijven hij zig had opgeſlooten, en dien hij des Zondags morgens zo vroeg afvaardigde, was om zijnen Vriend den Hr. Belford te bezweeren, dat hij, op het ontvangen van denzelven, naar de Lady vloog, en haar in vrijheid ſtelde; en dat hij bevel gaf om haar al haar goed te zenden, en dat hij hem zuiverde van zo *ſnood* en zo *ſchelmſch* een ſtuk, zo als hij het te regte noemde.

En hij twijffelt niet of ter deezer tijd is alles gelukkiglijk voorbij; en de Beminde zijner Ziele (zo als hij haar noemt bij ieder woord) in een geruſter en gelukkiger toeſtand, dan waarin zij was voor dit ijzelijk feit. En nu bekent hij, dat de reden, waarom des Hren. Belfords Brief hem nog meer raazende maakte, was, om dat dezelve hem moedwillig (en met opzet om hem te pijnigen) in het onzekere liet; en hem zeer heftiglijk doorſtreek (want de Hr. Belford, zegt hij, was altoos een vriend en voorſpraak van de Lady); en alleenlijk meldde, dat hij bij haar geweeſt was; de verdere bijzonderheden verſchuivende tot zijnen volgenden Brief; welke de Hr. Belford hem wel tevens had kunnen te kennen geeven.

Hij verklaart, en wij kunnen diesaangaende wel voor hem getuigen, dat hij den geheelen tijd zedert voorleeden Saterdag-avond de elendigſte aller menſchen geweeſt is.

Hij wagtede zig van zelve naar ſtad te gaen, op dat men zig niet verbeelden mogt dat hij ſchuldig was aan eene zo ſnoode vond; en dat hij 'er naar toe ging, om in gevolge van dezelve eenige ondeugende oogmerken te volvoeren.

Geloof dog, waarde Juffer Howe, dat wij alle het diepſte leedweezen hebben over dit ongelukkig toeval; het welk wij vreezen, dat de bekoorelijke Lijderes te veel zal vergrammen, niet naar de reden daartoe gegeven, maar naar onze hoope gerekend.

O welke rampzalige deugnieten zijn deeze ongebondene mannen, die luſt hebben om ingewikkelde paden te betreeden; en wanneer zij eens aan 't doolen zijn, niet weeten hoe verre hun onbezuisde loop hen van den regten weg vervoeren zal!

Mijne Zuſter voegt haare dankbetuigingen bij de mijne aan uwe goede Moeder en U, voor de gunſtbewijzen met welke gij ons voorleeden Donderdag hebt opgehoopt. Wij ſmeeken u bij aanhoudinge voor ons te willen zijn ten aanzien van het onderwerp onzes bezoeks. Het zal alle onze bevlijtiginge zijn om de waarde Lady, tot het uiterſte van ons vermogen, genoegen en vergoedinge te geeven voor hetgeen zij van den ongelukkigen man geleeden heeft.

Wij zijn, Waarde Madam,

Uwe verpligte en opregte Dienaareſſen

CHARLOTTE }
MARTHA } MONTAGUE.

Waarde Juffer HOWE.

Wij vereenigen ons met Juffer Charlotte en Juffer Martha Montague in het boventaend verzoek om uwe gunſt en voorſpraak; overtuigd zijnde,

de, dat het toeval waarlijk een toeval was; en geen verraad of liſt van een ſnoodaart, die van dezelve maar al te vol is. Wij zijn Madam,

Uwe gehoorzaamſte en onderdaanigſte Dienaar en Dienaareſſen,

M.
SARA SADLEIR.
ELIS. LAWRANCE.

Waarde Juffer HOWE.

Na hetgeen hier boven geſchreeven; en getekend is met de naamen van luiden van zo onbetwiſtbaare eere, hadde men mij wel mogen verſchoonen van eenen naam te tekenen, welke bijkans zo haatelijk voor mijzelven is, als Ik WEETE dat die voor u is. Dog de *hierboven* ſtaende willen het zo hebben. Nademaal ik derhalven moet ſchrijven, zo zal het de waarheid zijn; welke is, Dat indien ik nog eens weder mag worden toegelaaten om mijn dienſt te bieden aan de meeſt verdienende en meeſt beleedigde van haare Sexe, ik te vreeden zal zijn om zulks te doen met een Strop om mijn hals, en vergezeld van een Paſtoor aan mijne regte, en van den beul aan mijne ſlinkerhand, om naar haaren wil of ter Kerke of aan de Galg verweezen te worden.

Uw onderdaanigſte Dienaar,

ROBERT LOVELACE.

Dingsdag, den 18. Julij.

LXV. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Zondag-Avond, den 16 van Julij.

Welk een vervloekt ſtuk werks hebt gij uitgerigt met de voortreffelijkſte aller vrouwen! Gij moogt ernſtig zijn, of gekſcheeren, zo gij wilt; dog de arme Lady zal niet lang uw ſpeeltuig zijn, nog het ſpeeltuig der fortuin!

Ik zal u een verſlag doen van een Toneel, hetwelk ſlegts haare zielroerende pen behoefde om het naar waardij af te maalen; en het zou al het zwart bloed uit uw vereelt hart uitperſen.

Gij alleen, die de oorzaak zijt van haare rampen, behoordet haar in haare gevangenis bezogt te hebben. Ik ben niet bekwaam tot zulk eene taak: Nog kenne ik eenig ander menſch die 'er bekwaam toe zijn zou.

Dit laatſt bedrijf, alhoewel buiten uw oogmerk geſchied, nogthans een gevolg van uwe algemeene bevelen, en hetgeen maar al te waarſchijnelijk geagt mogt worden u aangenaam te zijn van diegeenen, welke uwe andere ſchurkerijen omtrent haar weeten, heeft uw barbaarſch werk voltooijd. En ik raade u om overal uit te trompetten, hoe zeer

zeer het u ernſt zij om haar te trouwen, het zij zulks waarheid zij of niet.

Gij kunt dat nu veilig doen. Zij zal zo lang niet leeven om u tot de proef te brengen; en het zal uwe redenlooze behandelinge van haar een weinig verglimpen, en een middel zijn om de menſchen, die zoo veel van de zaak niet weeten dan ik 'er van weete, nog een weinig langer met u te doen verkeeren, en u niet uit de zamenleevinge weg te drijven naar uwe gelijkzoortige woeſtlingen in de Lybiſche wouden en wilderniſſen.

Uw boode vond mij te Edgware, daar ik verſcheidene vrienden bij mij ten middagmaale verwagtede, welke ik drie dagen te vooren genoodigd had. Ik zond aanſtonds aan dezelve om mij te verontſchuldigen, als in een geval daar leeven en dood aan hing; en ſpoedde mij Stedewaards naar het huis van het ondeugend vrouwmenſch: Want hoe wiſt ik of 'er geen gruwelijke onderneemingen op haar mogten gedaen zijn door de vervloekte deugnieten; miſſchien met uwe oogluikinge, om haar door verdriet tot uwen wil te krijgen?

Weinig weet het gemeen, welke ſchurkerijen 'er, in deeze afſchuwelijke huizen, gepleegd worden van ſnoode deugnieten op onnozele ſchepzels, welke zij in haare netten gevleept hebben.

De Lady daar niet vindende, ging ik ter poſt naar het huis van den Onderſchout, ſchoon Saartje mij berigtede, dat zij maar even daarvan daan gekoomen was, en dat zij haar, of iemand anders (zo als zij beneden had laaten zeggen) geweigerd had te zien; beſlooten hebbende het overige van dien Zondag voor zigzelve te houden, alzo die miſ-

ſchien

ſchien wel de laatſte mogt zijn, welken zij ooit zien zoude.

Hetzelve wierd mij te kennen gegeven, toen ik daar kwam.

Ik liet haar boven zeggen, dat ik gekoomen was met laſt om haar in vrijheid te ſtellen. Ik vreesde haar den naam te laaten melden van een man, welken zij wiſt uw vriend te zijn. Zij weigerde volſtrektlijk om *eenigen man* te zien, voor dien dag trouwens, of verder te antwoorden op iets hetgeen haar van mijnentwegen geboodſchapt wierd.

Weshalven mij hebbende laaten onderrigten van alles, wat de Onderſchout, en zijne vrouw, en dienſtmaagd, mij konden te weeten doen, zo wel ten aanzien van het ijzelijk Arreſt, als van haar gedrag, en van dat der vrouwluij jegens haar; en den ſlegten ſtaat van haare gezondheid; zoo ging ik te rug naar het huis van Sinclair, zo als ik haar nog zal noemen, en hoorde de vertellinge der drie vrouwluij; Uit welk alles ik in ſtaat ben om u de volgende affchuwelijke bijzonderheden te melden: Met welke gij u moet vergenoegen, tot dat ik de ongelukkige Lady zelve morgen kan te ſpreeken koomen, indien ik dan verwerve om tot haar te worden toegelaaten. Gij zult vinden, dat ik zeer naaukeurig en omſtandig alles hebbe nagevraagd.

Uw ſchelm was het die de arme Lady *verſpiedde*, en die de onbeſchaamdheid had van zig te vertoonen, en de Schouten-dienaars bij te ſtaan in het vervloekt bedrijf. Hij dagt ongetwijffeld, dat hij daarmede zijnen gezegenden meeſter den aangenaamſten dienſt deed. Zij hadden zig voorzien

zien van een draagſtoel; den kap in gereedheid hebbende opgeſlagen, zo dra de Godsdienſt over was. En zo als zij uit de Kerk kwam, bij de deur die op de Bedford-ſtraat uitziet, traden de Onderſchouten naar haartoe, haar in 't oor luiſterende, dat zij eene Actie tegen haar hadden.

Zij ſchrikte, beefde, en wierd bleek.

Actie! zeide zij. Wat is dat? —— Ik hebbe *geen kwaad ſtuk* bedreeven! —— Heere, zegen mij! Wat meent gij dog, mannen?

Dat gij onze gevangene zijt, Madam.

Gevangene, zegt gij! —— Wat —— Hoe —— Waarom —— Wat hebbe ik gedaen?

Gij moet met ons gaen. Gelief in deezen draagſtoel te treeden, Madam.

Met *u!* —— Met *manvolk!* Moet ik met *manvolk* gaen! Ik ben niet gewoon te gaen met *vreemd manvolk!* —— Inderdaad gij moet mij verſchoonen!

Wij kunnen u niet verſchoonen: Wij zijn Onderſchouten. Wij hebben eene Geregtlijke Ordre tegen u. Gij *moet* met ons gaen, en men zal u wel bekend maaken op wiens Requeſt het geſchiedt.

Requeſt! zeide de bekoorelijke onnozele; Ik weete niet wat gij meent. Ik bidde u, mannen, ſlaet geen handen aan mij. Ik ben niet gewend om dus behandeld te worden! —— Ik hebbe niets gedaen om zulks te verdienen.

Zij kreeg daarop uwen ſchelm in het oog —— O gij deugniet, zeide zij, waar is uw ſnoode meeſter? —— Zal ik weder *zijne gevangene* moeten zijn? Helpt, goede menſchen!

Daar

Daar begon voorheen al een troep volks te verzamelen.

Mijn meeſter is op het land, Madam, veel mijlen hiervan daan. Indien gij gelieft te gaen met deeze mannen, zij zullen u ordentlijk behandelen.

De meeſte menſchen waaren met medelijden getroffen. Een ſchoon jong menſch! —— Duizend jammer waarlijk! riepen zommige. Terwijl andere vuile en aanſtootelijke ſchimpredenen uitſloegen! Dog een fatzoenlijk heer kwam tuſſchen beide, en eiſchte den laſtbrief van de karels te zien.

Zij toonden dien. Is uw naam Clariſſa Harlowe, Madam? zeide hij.

Ja, ja dog, op het punt van te bezwijken, mijn naam *was* Clariſſa Harlowe: —— Maar nu is die *Rampzaligheid!* —— Heere wees mij genadig! Wat zal hierop nog volgen!

Gij *moet* met deeze mannen gaen, Madam, zeide de heer: Zij hebben geregtlijken laſt tot hetgeen zij doen.

Hij beklaagde haar, en ging heen.

Gij moet inderdaad, zeide de eene draagſtoelman.

Gij moet inderdaad, zeide de ander.

Kan 'er niemand, ſprak een ander heer tuſſchen beide, gevonden worden, die zorg wil draagen dat zulk een ſchoon menſch niet kwaalijk behandeld worde?

Uw ſchelm antwoordde, Daaromtrent waaren bijzonderlijk ordres gegeven. Zij had rijke bloedverwanten. Zij had maar te eiſchen, en zou het krijgen. Zij zou alleen naar des Onderſchouts

ſchouts huis gebragt worden, tot dat de zaak kon worden afgemaakt. De luiden, bij welke zij gelogeerd had, waaren haar genegen: Maar zij had ſtilletjes haar logement verlaaten.

O! had zij reeds al die kuuren? riep 'er een of twee.

Zij hoorde dit niet —— Maar zeide —— Wel, indien ik gaen moet, dan moet ik —— Ik kan geen weerſtand bieden! —— Dog wil niet naar het huis van dat Vrouwmenſch gevoerd worden! —— Ik wil eer ſterven aan uwe voeten, dan derwaards gevoerd te worden.

Gij zult daar niet gebragt worden, Madam, riep uw ſchelm.

Naar mijn huis ſlegts, Madam, zeide een van de Onderſchouten.

Waar is dat?

In High-Holborn, Madam.

Ik weete niet waar High-Holborn is: Dog het zij waar het zij, als het maar niet is naar dat Vrouwmenſch. —— Maar moet ik alleen met *Mannen* gaen?

Rondom haar kijkende, en ziende de drie wegen, te weeten, die naar de Henrietta-ſtraat, die naar de Konings-ſtraat, en die regtuit loopt naar de Bedford-ſtraat, met volk opgepropt, ontzettede zij —— Waarheen ook —— Waarheen ook, zeide zij, zo maar niet naar het huis van dat Vrouwmenſch! En in den draagſtoel treedende, viel zij op den zitbank neder, in de uiterſte verlegenheid en ontſteltenis —— Breng mij, breng mij buiten het gezigt —— Bedek mij —— Verberg

berg mij —— voor altoos —— waaren haare woorden.

Uw ſchelm trok de gordijnen toe: Zij had de magt niet: En door eene bijſtere menigte van volk gingen zij met haar heen.

Hier moet ik wat rüſten. Ik kan tegenwoordig niet meer ſchrijven. Gedenk ſlegts, Lovelace, *Dit alles geſchiedde aan eene Clariſſa!!!*

* * *

Zij viel in zwijm, toen zij uit den draagſtoel genomen wierd aan het huis van den Onderſchout.

Verſcheidene menſchen volgden den draagſtoel tot aan het huis, het welk in eene elendige Buurt ſtaat. Saartje was daar; en ſtelde zommige, die naar de zaak vraagden, te vreeden met te verzekeren, dat de jonge juffrouw uitneemend wel behandeld zoude worden; En dus verſtrooiden zij ras.

Dorcas was daar ook; dog kwam niet onder haar gezigt. Saartje bood haar, als eene gunſt, aan om haar naar haar voorig logement te brengen: Dog zij verklaarde, dat zij haar dood derwaards zouden brengen, zo zij dit deeden.

De vrouwluij ſpreeken van eene zeer zagte behandelinge; Zo zou ook een gier doen, zo hij ſpreeken konde, met de ingewanden van zijne prooij aan zijne roofgierige klaauwen. Hierover zult gij kunnen oordeelen uit hetgeen ik te verhaalen hebbe.

Zij vraagde, Wat men voorhad met haar dus te behandelen? De menſchen gaven mij te kennen,

hen, zeide zij, dat ik met de mannen gaen *moeſt*: —— Dat zij geregtlijken laſt hadden om mij te vatten: Dus onderwierp ik mij hieraan. Maar nu, wat zal het oogmerk zijn van deeze ſchandelijke geweldenaarij?

Het oogmerk, zeide de ſnoode Saartje Martin, is, op dat eerelijke luiden aan haar eigen mogen koomen.

Zegen mij! Hebbe ik iets weggenomen, hetwelk dengeenen toekoomt, die deeze magt over mij gekreegen hebben? Ik hebbe goederen van veel waardij agtergelaaten; dog hebbe niets medegenomen dat mijn eigen niet is.

En wie denkt gij, *Juffer Harlowe*; want ik verſtae, zeide het vervloekt ſchepzel, dat gij niet getrouwd zijt; wie denkt gij dat voor uw Koſt en Logement betaalen zal; zulk een fraaij logement! zo langen tijd als gij ten huize van Juffr. Sinclair geweeſt zijt?

Heere wees mij genadig! Juffer Martin (mij dunkt dat gij Juffer Martin zijt)! —— En is dit de reden waarom mij zulk een ſchandelijke hoon openbaar op ſtraat is aangedaen?

En wel redens genoeg, *Juffer Harlowe* (gretig om haare wraakgierige minnenijd te koelen, met haar *Juffer* te noemen) —— Honderd en vijftig guinies, of ponden, is geen geringe Som te verliezen —— En dat wel van een jong ſchepzel, die haar poort ſchuuren wilde.

Gij verbaaſt mij Juffer Martin! —— In welke taal ſpreekt gij dog? —— *Den poort ſchuuren!* —— Wat is dat?

Zij ſtond verzet, en verſtomd voor eenige oogenblikken.

Maar weder tot zigzelve koomende, en zig van haar afkeerende naar het venſter, wrongze in haare handen [De vervloekte Sara toonde mij hoe ze deed!]; en die om hoog heffende —— *Nu*, Lovelace! Nu denke ik inderdaad dat ik het u *behoore* te vergeeven! —— Maar wie zal vergiffenis verleenen aan Clariſſa Harlowe! —— O mijne Zuſter! —— O mijn Broeder! —— Tedere bermhartigheden waaren uwe wreedheden bij *deeze!*

Na eene tuſſchenpoos, met haaren neusdoek haare rollende traanen opdroogende, keerde zij zig tot Saartje: *Nu*, hebbe ik niets te doen dan ſtille te zijn —— Alleen moet ik zeggen, Dat indien die Moeij van u, Die Juffr. Sinclair, of Die Karel, die Hr. Lovelace, bij mij koomt; of indien ik naar het gruwelijk huis gebragt worde (want dat onderſtelle ik dat men met deeze nieuwe ſchennis bedoelt); God zij dan de arme Clariſſa Harlowe genadig! —— Wagt u dan voor de gevolgen! —— Wagt u dan, ik waarſchuwe u, voor de gevolgen!

De ſnoode prij gaf haar te kennen, Dat het oogmerk niet was om haar ergens heen te brengen tegen haaren wil. Dog, indien dit zo al waare, zij wel zorg zouden draagen om zig niet weder door een *pennemes* te laaten verſchrikken.

Zij ſloeg haare oogen op naar den Hemel, en zweeg ſtil —— En ging naar den verſten hoek van het vertrek, en nederzittende, wierp zij haar neusdoek over haar aangezigt.

Saar-

Saartje deed haar verſcheidene vraagen; doch geen antwoord krijgende, zeide zij haar, dat zij met korten weder bij haar zou koomen, als zij haar ſpraak had weergekreegen.

Zij gebood de luiden, dat zij haar moeſten dringen om te eeten en te drinken. Zij zal zekerlijk willen vaſten —— Niets dan haare gebeden en traanen willen gebruiken, arm ſchaap! waaren de woorden der onbermhartige duivelin, zo als zij aan mij bekende. —— Denkt gij dat ik niet op haar vloekte?

Zij ging heen; en kwam, na dat zij zelve gegeten had, te rug.

De ongelukkige Lady ſcheen, uit het berigt hetwelk deeze duivelin van haar geeft, toen of van verdriet gedwee geworden te zijn, of een beſluit genomen te hebben om zig door de tergingen van dit vervloekt ſchepzel niet te laaten beroeren.

Saartje vraagde, in haar bijzijn, of zij ook iets gegeten of gedronken had; en van de vrouw gehoord hebbende, dat zij haar niet had kunnen beweegen om een brokje te proeven, of een druppel te drinken, zeide zij, Dit is verkeerd, *Juffer Harlowe!* Zeer verkeerd! —— Uw Godsdienſt, dunkt mij, behoorde u geleerd te hebben, dat het Zelf-moord is uzelve te laaten uithongeren.

Zij antwoordde niet.

De deugniet bekende, dat zij beſlooten had haar te doen ſpreeken.

Zij vraagde, Of Mabell haar ook ten dienſt zou ſtaen, tot dat men zag wat haare vrienden voor haar doen wilden, tot afbetaalinge van de ſchuld? Mabell, zeide zij, heeft de kleederen *nog*

niet verdiend, welke gij zo goed geweeſt zijt om haar te geeven.

Ben ik geen antwoord waardig, *Juffer Harlowe?*

Ik zou u wel antwoorden (zeide de zagtzinnige Lijderes, zonder eenige ontroeringe) indien ik wiſt hoe.

Ik hebbe bevolen dat men pennen, inkt, en papier zou brengen, *Juffer Harlowe.* Daar zijn ze. Ik weete dat gij veel van ſchrijven houdt. Gij moogt ſchrijven aan wien het u gelieft. Uwe vriendin Juffer Howe zal wel verwagten eenig beſcheid van u te krijgen.

Ik hebbe geen vrienden, zeide zij. Ik verdiene geen te hebben.

Roeland, want dat is de naam van den Onderſchout, gaf haar ten antwoord, Zij had vrienden genoeg om de ſchuld te betaalen, indien zij maar ſchrijven wilde.

Zij wilde niemand laſtig vallen; zij had geen vrienden; was alles wat zij uit haar konden krijgen, terwijl Saartje 'er was: Dog egter ſprak zij dit met zulk eene gelatenheid van geeſt, als of haare rampen haar welgevielen.

Het onbeſcheiden ſchepzel ging heen, hun beveelende, dat de Lady het hoorde, om heel beleefd jegens haar te zijn, en haar geens dings te laaten gebrek hebben. Nu, bekende zij, zegepraalde haar hart over deeze trotſe Schoonheid, die haar alle zo zeer in ontzag gehouden had in haar eigen huis!

Wat dunkt u hiervan, Lovelace! ——— *Deeze prij zegepraalde over eene Clariſſa!*

Om-

Omtrent zes uuren 's avonds, hield Roelands vrouw ſterk bij haar aan om Thee te drinken. Zij zeide, Zij zou liever een glas water hebben; want haare tong kleefde bijna aan haar gehemelte.

De vrouw bragt haar een glas, en wat brood en boter. Zij tragtede iets van het laatſte te nuttigen; maar konde het niet door krijgen: Maar het water dronk zij gretig uit; haare oogen in dankbaarheid daarvoor opheffende!!!

De godlijke Clariſſa, Lovelace —— zo in 't laag gebragt, dat zij zig verblijde over een beker koud water! ——— Door wien *daartoe gebragt!*

Omtrent negen uuren vraagde zij, Of 'er ook iemand bij haar ſlaapen zoude?

Hunne dienſtmaagd, zo het haar geliefde; of dewijl zij zo zwak en ongeſteld was, zoude het meisje wel bij haar opzitten, indien zij zulks verkoos.

Haare verkiezinge was beide nagt en dag alleen te zijn, zeide zij. Dog wilde men haar de ſleutels niet betrouwen van het vertrek, waarin zij leggen zoude; want zij zou haare kleederen niet uittrekken!

Dat, betuigden zij haar, mogt niet weezen.

Daar had zij al vreeze voor, zeide zij. —— Dog zij zou inderdaad niet tragten weg te koomen, al konde zij.

Zij gaven mij te kennen, dat zij maar een bed hadden, buiten hetgeen waarop zij zelve ſlaapen ('t welk zij gaarn zouden gezien hebben dat zij genomen had) en buiten *dat* waarop hunne meid ſlaapt, op eene vliering, welke zij een gat van

eene vliering noemden: En dat *dat* één bed het bed der gevangenen was; waaromtrent zij veele verontſchuldigingen bij mij maakten. Ik onderſtelle dat het 'er akelig genoeg uitziet.

Dog de Lady wilde op hun bed niet leggen. Was zij niet eene gevangene, zeide zij? —— Zij moeſt ook in het vertrek der gevangenen zijn.

Nogthans bekenden zij dat ze ontzettede, toen zij haar daarin bragten. Dog zig herſtellende, Zeer wel, zeide zij —— Waarom zou niet het een zijn gelijk het ander? —— Waarom zou mijne elende niet volkoomen zijn?

Het behaagde haar niet, dat alle de ſluit-tuigen aan den buitenkant, en 'er geen van binnen waaren; en zeide, Zij kon zig niet betrouwen in een vertrek, daar anderen naar hun welgevallen konden inkoomen, en zij 'er niet uit koomen. Zij was daaraan *niet gewend!!!*

Lieve, waarde Ziel! —— *Mijne traanen vloeijen over terwijl ik ſchrijve.* —— *Inderdaad, Lovelace, zij was niet gewend aan zulk eene behandelinge!*

Zij verzekerden haar, dat het al zo zeer hun pligt was, om haar te beſchermen dat anderen haar geen leed deeden, als om te beletten dat zij zelve ontvlugtede.

Dan waaren zij luiden van meer eere, zeide zij, dan 'met welke zij zedert eenigen tijd had te doen gehad.

Zij vraagde, Of zij den Hr. Lovelace kenden?

Neen, was hun antwoord.

Hebt

Hebt gij ook iets van hem gehoord?

Neen.

Wel dan moogt gij goed ſlag van luiden zijn in uwe bedieninge.

Houd hier een oogenblik ſtil, Lovelace! —— en bedenk u eens ——— Ik moet het althans doen.

* * *

Zij vraagden haar nog eens, Of zij ook eenig beſcheid zouden zenden aan haar logement?

Dit is nu mijn logement; is het niet? ——— was al haar antwoord.

Zij zat den geheelen nagt door op een ſtoel, met den rug tegen de deur; een gebroken ſtuk van een vuurijzer, naar het ſchijnt, geduwd hebbende door de krammen, waarin een grendel van den binnenkant geweeſt was.

* * *

Den volgenden morgen gingen Saartje en Marijtje beide haar bezoeken.

Zij had aan Saartje 's dags te vooren verzogt, dat zij Juffr. Sinclair niet mogt te zien koomen, nog Dorcas, nog den knegt met zijn gebroken tanden, met naame Willem.

Marijtje hadde zig wel bij haar in gunſt willen brengen; en hield zig als of haar ongeluk haar zeer leed was. Dog zij ſloeg geen meer agt op haar dan op de andere.

Zij vraagden, Of zij ook iets te beveelen had? ——— Zo zij iets *hadde*, behoefde zij maar te melden wat het was, en zij zou gehoorzaamd worden.

In 't geheel niets, zeide zij.

Hoe ſtond haar het volk van den huize aan? Waaren zij wel beleefd jegens haar?

Vrij wel, aangemerkt zij geen geld had om aan hun te geeven.

Wilde zij eenig geld hebben? Zij konden het wel op haare rekeninge ſtellen.

Zij wilde geen ſchulden maaken.

Had zij wel eenig geld bij zig?

Zij ſtak haare hand bedaardlijk in haar zak, en haalde eene halve guinie uit, met een weinig zilvergeld. Ja, ik hebbe een weinigje. Dog hier moeten koſten betaald worden, geloove ik. Moeten 'er niet? Ik hebbe wel gehoord van ſluit-geld op de hand te geeven, om voor te koomen dat men niet worde uitgeſchud. Dog deeze luiden zijn zeer beleefd, verbeelde ik mij; want zij hebben niet ondernomen om mij mijne kleederen af te neemen.

Zij hebben *ordre* om beleefd jegens u te zijn.

Dat is zeer heuſch.

Dog wij twee willen borg voor u zijn, *Juffer*, zo gij met ons wilt te rug keeren naar het huis van Juffr. Sinclair.

Om de geheele wereld niet.

Haare vertrekken zijn zeer fraaij.

Zo veel te beter voor die geene die ze toekoomen.

Deeze zijn zeer bedroefd.

Dies

Dies te beter voor *mij* geſchikt!

Gij kunt nog wel zeer gelukkig worden, *Juffer*, zo gij maar wilt.

Ik hoope dat ik zo zal worden.

Indien gij weigert te eeten of te drinken, zullen wij borgtogt ſtellen, en u met ons medeneemen.

Dan zal ik *tragten* te eeten en te drinken. Ik wil eer alles doen dan met u te gaen.

Wilt gij niet iemand zenden aan uw nieuw logement? De luiden zullen vol ſchrik zijn.

Zo zullen zij zijn, als ik 'er zende. Zo zullen zij zijn, indien zij te weeten koomen waar ik ben.

Dog hebt gij daar geen goed, 't welk gij 'er van daan wilt laaten haalen?

Daar is pas genoeg ter betaalinge voor hunne huisveſtinge en moeite; Ik zal hunne veiligheid diesaangaende niet verminderen.

Maar miſſchien kunnen daar wel Brieven of Boodſchappen voor u gebragt zijn.

Ik hebbe zeer weinige vrienden; en diegeenen, welke ik *hebbe*, zal ik het verdriet beſpaaren van te weeten wat mij is overgekoomen.

Wij ſtaen verzet over uwe onverſchilligheid, *Juffer* Harlowe. Wilt gij niet ſchrijven aan eenige van uwe vrienden?

Neen.

Wel hoe, denkt gij dan altijd *hier* te blijven?

Ik zal niet altijd *leeven*.

Denkt gij dan, dat gij hier zo lang ſtaet te blijven als gij leeft?

Dat zal zijn naar dat het Gode belieft, en diegeenen welke mij hier gebragt hebben.

Zoudt gij geen zin hebben om weer in vrijheid te zijn?

Ik ben elendig! —— Wat is vrijheid voor den elendigen, dan nog *meer* elendig te zijn?

Hoe elendig, *Juffer?* ——— Gij kunt uzelve zo gelukkig maaken als het u belieft.

Ik hoope, dat *gij* beide gelukkig zijt.

Zo zijn wij.

Ik wenſche dat gij meer en meer gelukkig moogt worden!

Dog wij wenſchen dat *gij* ook zo wierdt.

Ik zal nooit van uw gevoelen worden, geloove ik, waarin het geluk beſtaet.

Wat meent gij dat ons gevoelen van geluk is?

Te woonen ten huize van Juffr. Sinclair.

Miſſchien, zeide Saartje, zijn wij voormaals alzo vies en naauwgezet geweeſt als gij.

Hoe kwam dat met u over te gaen?

Om dat wij zagen hoe belachelijk de Fijnheid is.

Zijt gij hier gekoomen om mij te overreeden dat ik de Fijnheid, zo als gij die noemt, even zeer haate als gij?

Wij zijn hier gekoomen om u onzen dienſt te bieden.

Het is in uwe magt niet mij dienſt te doen.

Miſſchien al.

Ik ben niet genegen u laſtig te vallen.

Mogelijk wordt u wel iets ergers bijgelegd.

Dat kan wel, miſſchien.

Gij zijt bijſter kort in u gezeggen, *Juffer.*

Zo wenſche ik dat gij in uw bezoek zijt, Ladys.

Zij

Zij bekenden mij, dat zij met haare waaijers klapten, en lachten.

Adieu, ſtijfhoofdige Schoonheid!

Uwe dienaares, Ladys.

Adieu, Trots-aart!

Gij ziet mij vernederd ———

Gelijk gij verdient, *Juffer* Harlowe. Hoogmoed koomt voor den val.

Beter te vallen, met hetgeen gij Hoogmoed noemt, dan met eene laage ziel ſtaende te blijven.

Wie heeft die!

Ik had voormaals *beter* gedagten van *u*, Juffer Horton! —— Gij behoordet voorwaar de elendige niet te hoonen.

En de *elendige*, zeide Saartje, behoorden ook de luiden niet te hoonen wegens haare beleefdheid.

Het zou mij leed zijn, zo ik dat deed.

Juffr. Sinclair zal zo aanſtonds bij u koomen, om te hooren of gij *haar* iets te beveelen hebt.

Ik wenſche niet om eenige vrijheid, dan dat ik mag weigeren haar te zien, en dan nog *een* ander perſoon.

Waartoe wij kwamen, was om te verneemen of gij ook eenigen voorſlag hadt te doen tot uwe loslaaringe?

Toen, ſchijnt het, ſprak de Onderſchout tusſchen beide. Gij hebt zeer goede vrienden, Madam, verſtae ik. Is het niet beter, dat gij de zaak afmaakt? De koſten zullen hoog loopen. Honderd en vijftig guinies zijn ligter te betaalen dan tweehonderd. Laaten deeze Ladys borg voor u worden,

en

en ga met haar heen; of ſchrijf aan uwe vrienden om het af te maaken.

Saartje zeide, Daar is een heer die u zag vatten, en die zo zeer met u bewoogen was, *Juffer Harlowe*, dat hij gaarn het geld voor u zou willen ſchieten, en het aan u laaten om, wanneer gij kunt, het te betaalen.

Zie eens, Lovelace, welke vervloekte duivelinnen deeze zijn! Dit, weeten wij, is de weg waardoor menig een onnozel hart gedreeven is om eerſt eene Gekamerde Matres, en naderhand eene Straathoer te worden. Dog dat deeze deugnieten dus te werk konden gaen met zulk eene Engelin als deeze! ——— Hoe blijde zoude de duivelſche Saartje geweeſt zijn, hadde zij maar de minſte aanleidinge kunnen krijgen om u te vertellen, dat naar deeze leuze eenigzins geluiſterd, of datze met geduld gehoord was!

Sir, zeide zij, met veel verontwaardiginge, tot den Onderſchout, zeidet gij giſteren avond niet, dat het alzo wel uw werk was mij te behoeden voor de beleedigingen van anderen, als te waaken tegen mijne ontvlugtinge? —— Mag het niet aan mij ſtaen, te zien wie het mij goeddunkt; en dengeenen toelaatinge te weigeren, die mij niet gevallen?

Uwe crediteurs, Madam, zullen verwagten u te zien.

Niet, indien ik verklaare niet met haar te willen handelen.

Dan, Madam, zult gij naar de gevangenis gezonden worden.

De

De gevangenis, vriend! ——— Wat naam geeft gij dan aan uw huis?

Het is geen gevangenis, Madam.

Waartoe dan deeze ijzeren roeden in de venſters? Waartoe deeze dubbele ſloten, en grendels alle van Buiten, geene aan den Binnen-kant?

En zij viel toen op haar ſtoel neder, zonder dat zij een woord meer uit haar konden krijgen. Zij wierp haaren neusdoek over haar aangezigt, gelijk eens te vooren, welke wel haaſt nat was van traanen; en jammerlijk, bekennen zij, datze ſnikte.

Eene zagte behandelinge, Lovelace! —— *Misſchien zult gij, zo wel als deeze deugnieten, van die gedagte zijn!*

Saartje beſtelde toen daar een middagmaal, en zeide, Dat zij metterhaaſt weerom zouden koomen, en zien dat zij at en dronk, *zo als een goed Chriſten behoorde*, zig ſchikkende naar den ſtaat waarin zij was, en het zo goed ſtellende als zij konde.

Wat heeft dit bekoorelijk Menſch al niet geleeden, wat heeft zij al niet doorgeſtaen, in deeze drie laatſte maanden, waarvan ik bewuſt ben! ——— Wie zou denken dat eene perſoon van zulk een teder geſtel datgeen had kunnen uitſtaen, 't welk zij uitgeſtaen heeft? ——— Wij praaten zomtijds van Bravoure, van Couragie, van Dapperheid! ——— Hier zijn dezelve in haare volmaaktheid! —— Zulke Braaven als Gij en Ik zouden nooit in ſtaat geweeſt zijn om ons ſtaende te houden onder de helft der vervolgingen, der mislukte verwagtingen, der ſmaadheden, welke *haar* bejegend zijn; maar zouden als Bloodaarts ter we-

wereld uitgesloopen zijn door deeze of geene agterdeur, dat is te zeggen, door een Degen, door een Pistool, door een Strop, of Mes! —— Dog hier ziet gij eene vrouw van fraaije beginzelen, die uit kragt van deeze edele bedenkinge, zo als ik mij verbeelde [Wat kan haar dog anders ondersteunen?] —— Dat zij *de onheilen niet* verdiend heeft, *waarmede zij heeft te worstelen*; en dat *deeze wereld slegts geschikt is tot eenen rasvoorbijgaenden Staat van Beproevinge*; en dat zij *reist naar eene andere en betere*; zig alle de ongemakken der *reize* getrooft; en van haaren cours niet wordt afgebragt door de aanvallen van *dieven* en *roovers*, nog door eenigen anderen schrik of moeijelijkheden; *verzekerd zijnde van eene rijke Belooninge aan het einde van dezelve!*

Indien u dunkt, dat deeze aanmerkinge niet overeenkoomt met het Character van een metgezel en vriend van u; verbeeldt gij u, dat ik geen voordeel trok uit de langduurige oppassinge van mijnen Oom op zijn dood-bed; en uit de godvrugtige aanmerkingen van den vroomen Kerkelijken, die van dag tot dag, op des armen mans eigen verzoek, hem bezogt, en bij hem bad? —— En konde ik wel een ander voorbeeld krijgen zo goed als *dit*, om alle deeze aanmerkingen weder bij mij t'huis te te brengen?

Daarbij, wie kan schrijven van braave menschen, en van braave onderwerpen, en bekwaam zijn tot *hoogagtinge voor dezelve*, en niet ernstig worden voor dien *tijd*? En hieruit kunnen wij opmaaken, van hoe veel nut het zijn moet voor der menschen zeden, dat men *goed* gezelschap houde; ter-

terwijl diegeenen, welke alleen met *ſlegt* gezelſchap omgaen, noodzaakelijk anderen meer en meer verharden; en zelve verhard moeten worden.

* * *

Het is twaalf uuren, Zondag-nagt —— Ik kan nergens anders om denken dan om dit uitmuntend ſchepzel? Met haare wederwaardigheden is mijn hoofd en hart vervuld. Ik was vaakerig voor een quartier uurs; dog die buij is overgegaen. En ik zal voortgaen met het naar onderwerp uit de berigten van deeze ſchepzels. Genoeg Stoffe, durve ik wel zeggen, zal ik krijgen in het bezoek 't welk ik haar geeven zal, zo ik morgen worde toegelaaten, om met uwen knegt te zenden, ten aanzien van den toeſtand waarin ik haar waarſchijnelijk zal vinden.

Na dat de vrouwluij haar verlaaten hadden, klaagde zij over haar hoofd en haar hart; en ſcheen vol ſchrik en angſt van nog eens weder naar het huis van Sinclair gebragt te zullen worden.

Wanneer zij weigerde iets te ontbijten, kwam Juffr. Roeland bij haar boven, en zeide haar (zo als deeze prijen bekenden darze haar bevolen hadden, uit vreeze dat zij zig zou laaten uithongeren.) Dat zij Thee *moeſt* en *zou* hebben en ook brood en boter: En dat, dewijl zij vrienden had die haar konden helpen, zo zij maar aan hun ſchreef, het eene ſlegte zaak was, voor haar en *hunlieden* beide, dat zij zig dus liet uithongeren.

Indien het *om uwentwille zelve* zij, zeide ze, dat is eene andere zaak: Laat 'er coffy, of thee, of

of chocolade, of wat gij wilt, gebragt worden: En zet alle dagen een kuiken op voor mijne rekeninge, zo het u gelieft, en eet het zelve op. Ik zal 'er iets van proeven, zo ik kan. Ik zou niet gaarn iets tot uw nadeel doen. Ik hebbe vrienden, die u rijklijk betaalen zullen, wanneer zij te weeten koomen dat ik weg ben.

Zij verwonderden zig, zeiden zij haar, over haare zeldzaame bedaardheid onder zulke wederwaardigheden.

Deeze waaren *niets*, zeide zij, *bij hetgeen zij reeds al geleeden had* van den ſnoodſten aller menſchen. De ſchande van haar op de ſtraat te vatten; daar zulk eene menigte van volk omtrent haar was; en haare ooren gewond wierden met verfoeijelijke betigtingen; dit was inderdaad zeer aandoenlijk voor haar geweeſt. Dog dat was voorbij. —— Alles zou wel haaſt voorbij zijn! —— En zij nog *meer* geruſt zijn, waare het niet dat zij ſchroomde voor het zien van eenen man, en een vrouwmenſch; en dat zij met liſt of geweld nog te rug gebragt zou worden naar het ſnoodſte huis ter wereld.

Waare het dan niet beter, de aanbiedinge der twee juffrouwen in te willigen om haar onder borgtogt te ontſlaen? —— Zij konden haar wel zeggen, dat het een zeer vriendlijk uitbod was; en hoedanig men alle dagen niet ontmoetede.

Dat geloofde zij wel.

De Ladys zouden mogelijk haar wel willen ontſlaen van met haar te rug te gaen naar het huis, waarvan zij zo veel afkeer had. Daarbij; de medogende heer, die genegen was om het met haa-

re

re crediteuren af te maaken op zulke voorwaarden als zij zelve goed vond ——— het was hun vreemd, dat zij naar zulk een edelmoedigen voorſlag niet luiſterde.

Hebben de twee Ladys u ook te kennen gegeven, wie die Heer was? ——— Of hebben zij ook iets meer over dat onderwerp gezegd?

Ja, dat hebben zij; en zij gaven mij te verſtaen, zeide de vrouw, dat gij niets anders te doen hadt, dan een bezoek van den heer te ontvangen, en het geld zou dan, geloofden zij, geteld worden op eene Obligatie of Briefje, zo als gij zelve die zoudt willen hebben.

Zij wierd ontzet.

Ik belaſte u, zeide zij, indien gij u ten eenigen dage bij mijne vrienden wilt kunnen verantwoorden, dat gij geen heer bij mij brengt. Dat belaſte ik u wel degelijk. Zo gij dat doet, weet gij niet wat het gevolg zou mogen zijn.

Zij vreesden voor geen kwaad gevolg, zeiden zij, als zij hun pligt deeden: En indien zij haar eigen beſt niet wiſt, zouden haare vrienden hen wel danken voor het doen van den een of anderen onſchuldigen ſtap ten haaren dienſte, ſchoon tegen haaren wil.

Drijf mij niet tot uiterſten, man! —— Maak mij niet wanhoopig, vrouw! ——— Het koſt mij geen geringe moeite, niettegenſtaende de ſchijnbaare bedaardheid, van welke gij zo even ſprakt, om de onheilen, die ik lijde, zo te draagen als ik behoore. Dog indien gij een man of mannen bij mij brengt, onder *welk* voorwendzel het ook zijn mag ———

Daar hield zij ſtil, en keek zo ernſtig, en zo wild, zeiden zij, dat zij niet wiſten of zij zigzelve wel niet eenig leed mogt doen, indien zij haar ongehoorzaam waaren; en dat zou een droevig ding zijn, zo het in *hun* huis gebeurde, en hun bederf wel kunnen zijn. Zij beloofden derhalven, dat geen man bij haar gebragt zou worden, dan met haare eigene toeſtemminge.

Juffr. Roeland overreedde haar om een kopje thee te drinken, en een weinig brood en boter te nuttigen, omtrent elf uuren des Saterdag-ogtends: Hetwelk zij waarſchijnelijk deed, om eene reden van verſchooninge te hebben om het middagmaal niet te neemen met de vrouwluij, wanneer die weerom kwamen.

Dog zij wilde haare *gevangen-kamer*, zo als zij die noemde, niet verlaaten om in hunne beneden-kamer te koomen.

„ Venſters zonder roeden, en een ligter ver-
„ trek, zeide zij, maakten nu eene al te vrolijke
„ vertooninge voor haaren geeſt. „

Eene regenbuij vallende, terwijl zij ſprak,
„ Wat, zeide zij, opziende, ſchreijen de Elemen-
„ ten over mij? „

Op een anderen tijd, „ Het ligt der Zonne
„ was laſtig voor haar. Het geleek als of de Zon
„ 'er in ſcheen om te ſpotten met haare elenden.

„ Mij dagt, voegde zij 'er bij, dat de Zon hier
„ haare ſtraalen in ſchietende, en deeze ijzeren roe-
„ den verguldende, met mij gekt, gelijk de twee
„ vrouwen, die mijn naar gezigt, met den naam
„ van *Schoonheid*, en mijn verſlagen hart, met den
„ naam van *Trotsaart* kwamen beſchimpen! „

Saartje

Saartje kwam tegen het middagmaal weerom, *om te zien of zij al at en dronk*, zo als zij haar zeide; en dat zij zig niet liet uithongeren: En dewijl zij wel iets met haar te praaten had, zo wilde zij, indien zij haar verlof gaf, het middagmaal met haar houden.

Ik kan niet eeten.

Gij moet het eens beproeven, *Juffer Harlowe*.

En het middagmaal toen juiſt gereed zijnde, bood zij haar haare hand, en verzogt haar om mede naar beneden te koomen.

Neen, zij wilde niet gaen buiten haare *gevangen-kamer*.

Deeze gemelijkheid zal u niet baaten, *Juffer Harlowe*: Inderdaad niet.

Zij zweeg ſtil.

Gij zult harder behandelinge krijgen, dan eenige die gij tot nog toe ondervonden hebt, kan ik u zeggen, indien gij niet eenigzins aan de hand koomt om de zaaken bij te leggen.

Zij zweeg nog al ſtil.

Koom, *Juffer*, ga naar beneden tot het middagmaal. Mag ik u bidden, doe het. Juffer Horton is beneden: Zij ſtond voormaals in uwe gunſt.

Zij wagtede op een antwoord: Maar ontving geen.

Wij kwamen om u eenige voorſlagen te doen, ten uwen beſte; ſchoon gij ons onlangs nog zo hoondet. En wij wilden Juffr. Sinclair zelve in perſoon niet laaten koomen, om dat wij dagten u hiermede te verpligten.

Dat is inderdaad verpligtende.

Koom, geef mij uwe hand, *Juffer Harlowe:* Gij *zijt* inderdaad aan mij verpligt, Dat kan ik u wel zeggen: En laat ons beneden gaen naar Juffer Horton.

Excuſeer mij: Ik zal niet uit dit vertrek gaen.

Zoudt gij willen hebben, dat ik en Juffer Horton aten in dit ſlordig vertrek daar uw bed is?

Mijn bed is in dit vertrek niet. Ik ben niet te bed geweeſt, nog zal te bed gaen, terwijl ik hier ben.

En gij zijt 'er egter niet op gezet, zo als ik zie, om dit huis te verlaaten. —— En gij wilt dan niet naar beneden gaen, *Juffer Harlowe?*

Neen dog, ten zij ik 'er met geweld toe gedwongen worde.

Wel, wel, laat het dan. Ik zal Juffer Horton niet vraagen, om in dit vertrek te eeten, verzekere ik u. Ik zal een bord met eeten boven zenden.

En weg ſnelde de kleine onbeſchofte karonje naar beneden.

Toen zij gegeten hadden, kwamen zij te zamen boven.

Wel, Juffer, gij hebt niets willen eeten, ſchijnt het? ——— Gij ſtelt u taamelijk knorrig aan! ——— Geen wonder, dat *de eerelijke heer zo veel met u te ſtellen had.*

Zij ſloeg alleen haare handen en oogen om hoog; terwijl de traanen langs haare wangen biggelden.

Onbeſcheiden duivelinnen! —— *Hoe veel wree-*

wreeder en baldaadiger zijn ondeugende vrouwluij, dan zelf ondeugende mannen!

Mij dunkt, *Juffer*, zeide Saartje, gij ziet 'er nu een weinigje *morſig* uit, bij hetgeen wij u gezien hebben. Jammer is het dat zulk eene zinlijke Lady geen verſchooninge van gewaad heeft! Waarom wilt gij niet zenden aan uw logement, om linnen ten minſten?

De Juffer ziet 'er wel en zuiver uit in alles, zeide Marijtje. Maar, waarde Madam, waarom wilt gij niet iemand zenden aan uw logement? Al waare het maar uit genegenheid voor de *luiden?* Zij moeten immers over u bekommerd zijn. En uwe Juffer Howe zal zig verwonderen, waar gij gebleeven zijt; want ongetwijffeld houdt gij briefwiſſelinge.

Zij keerde zig van haar af, en zeide, bij zigzelve, *Dit is al te veel! Al te veel!* ——— Zij gooide haaren neusdoek weg, al voorheen doornat van traanen, en hield haare voorſchoot aan haare oogen.

Schreij niet, Juffer! zeide de ſnoode, Marij.

Ja *al*, riep de nog ſnooder Saar, indien het tot verligtinge ſtrekt. Niets, zo als de Hr. Lovelace *mij* eens te kennen gaf, droogt raſſer op dan traanen. Want daar was ook een tijd dat ik bijſter ſchreide.

Ik konde het verhaal hiervan niet met geduld verdraagen. Nogthans vloekte ik niet zo veel op haar, dan ik wel gedaen zou hebben, waare ik niet gezind geweeſt om alle de bijzonderheden van haare *zagte* behandelinge uit haar te krijgen: En dit wel om twee redenen; de eene, op dat

ik u met het verhaal daarvan het hart doorſnijden mogt; en de andere, op dat ik mogt weeten, op welken voet ik waarſchijnelijk de ongelukkige Lady morgen ſtae te zien.

Wel, maar *Juffer Harlowe*, riep Saartje, denkt gij dat deeze *mismoedigheid* u fraaij ſtaet! Gij zijt een goed Chriſten, kind. Juffr. Roeland vertelt mij, dat zij u een Bibel bezorgd heeft —— O daar legt het boek! —— Ik twijffele niet, of gij hebt wel vouwen gelegd bij de *nuttige plaatzen*, gelijk Matth. Prior zegt.

Toen opſtaende, en dien krijgende ——— Ja dog, zo hebt gij ook ——— Het *Boek van Job!* Hier valt het van zelf open, zie ik ——— *Mijne* mama maakte mij fraaij bedreeven in den Bibel —— *Eccleſiaſticus* ook —— Dat is onder de Apocryphen, zo zij het noemen ——— Gij ziet, Juffer Horton, dat ik eenige kundigheid hebbe van het boek.

Zij ſtelden nogmaal voor, om haare borgen te zijn, en dat zij met haarluiden naar huis zou gaen. Een voorſlag, welken zij ontving met dezelve verontwaardiginge als voorheen.

Saartje gaf haar te kennen, Dat zij op eene zeer gunſtige wijze, ten haaren behoeve, aan u geſchreeven had; en dat zij van uur tot uur een antwoord verwagtede; en niet twijffelde, of gij zoudt met den boode opkoomen, en de geheele ſchuld edelmoediglijk betaalen, en haar om vergiffenis verzoeken wegens het verzuimen daarvan.

Dit ontſtelde haar zo zeer, dat zij vreesden dat ze in zwijm zou zijn gevallen. Zij konde uwen naam niet verdraagen, zeide zij. Zij hoopte,

te, dat ze u nooit meer zien zoude: En kwamt gij tegen haaren dank bij haar, daar zouden vreezelijke gevolgen van mogen koomen.

Zij zou zekerlijk, zeiden zij, gaarn ontſlagen willen zijn van haare gijzelinge.

Dat *zoude* zij inderdaad, nu zij haar hadden begonnen te ontruſten met den naam van *hem*, die de oorzaak was van alle haare rampen: En die ze nu duidelijk zag, dat in deeze nieuwe mishandelinge bewilligde, om haar tot zijn eigen eereloozen zin te krijgen.

Waarom wilde zij dan, vraagden ze, niet ſchrijven aan haare vrienden, om den eiſch van Juffr. Sinclair te betaalen?

Om dat zij hoopte, dat het niet lang zou duuren, dat zij iemand behoefde laſtig te vallen; en om dat zij wiſt, dat de betaalinge van het geld, indien zij in ſtaat waare om het te betaalen, niet was hetgeen men zogt.

Saartje bekende, aan haar gezegd te hebben, Dat zij, voorwaar, gedagt had van al zo goede afkoomſt, en al zo wel opgevoed geweeſt te zijn als *zijzelve*, ſchoon tot zulke aanzienlijke goederen niet geregtigd. En zij had de onbeſchaamdheid van bij mij te beweeren, dat dit de waarheid was.

Zij was onbeſchoft genoeg om 'er bij te voegen, bij de Lady, Dat zij al zo veel reden had als *zij*, om te verwagten dat de Hr. Lovelace haar trouwen zoude; hebbende hij zig daartoe verbonden *voor* dat hij Juffer Clariſſa Harlowe kende: En dat zij daarvan wel geſchrift had met zijne hand en zegel bekragtigd —— of anders zou hij nooit

zijn oogmerk bereikt hebben: Derhalven was het niet waarſchijnelijk, dat zij zig zo bevlijtigen zoude om voor hem te arbeiden tegen zigzelve, indien zij dagt dat de Hr. Lovelace zulke oogmerken met haar had, als zij *beſtond* te kennen te geeven: Dat, wat haar belangde, haar eenig oogmerk was, om vrijheid te bezorgen aan eene jonge juffrouw, welke die dingen heel zwaar zettede, over welke van niemand anders zo veel geweld zou gemaakt zijn —— en om aan haare vriendin Juffr. Sinclair de betaalinge te bezorgen van eene regtmaatige ſchuld.

Zij verzogt haarlieden om haar te verlaaten. Zij behoefde deeze ſtaaltjes niet, zeide zij, om haar te overtuigen in welk gezelſchap zij was: En zij betuigde haar, dat zij om van zulk bezoek bevrijd te worden, en van een nog erger waarvoor zij bedugt was, aan eene vriendin zou ſchrijven om het geld voor haar op te ſchieten; ſchoon dit te doen voor haar een doodlijk verdriet was; dewijl die vriendin dat niet buiten haare Moeder doen konde, in wier oog het een eigenbaatigen ſchijn zou geeven aan eene vriendſchap, die zuiver was van alle vuige inmengzels.

Zij raadden haar om van ſtonden aan te ſchrijven.

Maar om hoe veel moet ik ſchrijven? Wat is de ſom? Behoorde mij niet eene rekeninge geleverd te worden? God weet, dat ik uw logement niet gehuurd hebbe. Dog die mij zo behandeld heeft, als hij, kon dit ook wel doen!

Spreek niet ten nadeele van den Hr. Lovelace, *Juffer Harlowe.* Hij is een man, voor wien

ik

ik groote agtinge hebbe [Vervloekte karonje !]. En behalven dat hij zijn voordeel doet, daar hij kan, met *Ons* gekke ligtgeloovige vrouwen, is hij een man van eere.

Zij ſloeg haare handen en oogen om hoog, in plaatze van te ſpreeken; En dat mogt ze waarlijk wel! Want geen woorden, die ze had kunnen gebruiken, konden de ſmerte hebben uitgedrukt, welke zij gevoelen moeſt, van in dat ONS mede begreepen te zijn.

Zij moeſt ſchrijven om honderd en vijftig guinies, ten minſten: Om twee honderd, zo zij ſchaars bij geld was, mogt al zo lief geſchreeven worden.

Juffr. Sinclair, zeide zij, had alle haare kleederen. Die mogten verkogt, *eerelijk* verkogt worden, en het geld zo verre reiken als het kon. Zij had ook een weinig andere koſtelijkheden; maar geen geld (in 't geheel niet) buiten de zobere halve guinie, en het weinig zilver-geld, 't welk zij gezien hadden. Zij wilde eene Obligatie geeven om alles te betaalen, waartoe haar gewaad, en het ander goed dat zij had, te kort zou koomen. Zij had groote goederen, welke haar wettig toebehoorden. Haare Obligatie zou, en moeſt betaald worden, al waare hij van duizend ponden. Dog haare kleederen zoude zij nooit meer noodig hebben. Zij geloofde, zo zij niet veel te laag geſchat wierden, dat die, en haare weinige koſtelijkheden, alles wel zouden kunnen goed maaken. Zij wenſchte niet dat 'er iets mogt overſchieten, dan ter voldoeninge van de laatſte koſten; en hiertoe zoude men het even goed kunnen klaaren met

veertig ſchellingen, als met veertig ponden. „ Mijn bederf, zeide zij, haare oogen opheffende, ſpreide zig WIJD uit! Het zij VOLSLAGEN, *in dit leeven!* ——— Ter *afkooping* „ van het overige zij het VOLSLAGEN „ ——— En daar hield zij ſtil.

De deugnieten konden niet nalaaten van bij mij te wenſchen, dat zij gelegenheid mogten hebben om zulk een koop te doen voor haar eigen gebruik. Hoe vervloekte ik *haar!* en in mijn hart, ook *u!* ——— Dog maar al te waarſchijnelijk is het, dagt ik, dat deeze ſnoode Saartje Martin hoopen mag, [ſchoon gij daartoe niet bekwaam zijt] dat *haar* Lovelace, gelijk zij de onbeſchaamdheid heeft om u, agter uwen rug, te noemen, haar mogelijk met een gedeelte van den buit der arme Lady zal beſchenken!

Zou Juffr. Sinclair, vervolgde zij, niet denken, dat mijne kleederen een genoegzaam pand zijn, tot dat zij kunnen verkogt worden? Het zijn zeer goede kleederen. Een ſtel of twee, welke ik, om zo te zeggen, maar even aangehad hebbe; nooit gedragen. Zij koſten veel meer dan 'er van mij geeiſcht wordt. *Mijn Vader zag gaarn dat ik mooij gekleed was.* ——— Alles zal wel gaen. Dog laat mij de onderſcheidene rekeninge van haaren eiſch geworden. Ik onderſtelle, dat ik ook betaalen moet voor mijnen *verderver* [dat was haar welgepaſt woord!] en zijne knegten, zo wel als voor mijzelve. ——— Ik ben daarmede te vreeden ——— Inderdaad dat ben ik ——— Ik ben te hoogmoedig om te begeeren, dat iemand, die *dus* kon handelen, zelf eens zou worden aangeſproken over de

de regtmaatigheid en billijkheid van deeze betaalinge. Indien ik maar genoeg hebbe om den eisch te voldoen, zal ik wel te vreeden zijn; en zal de laagheid van zulk eene handelinge als deeze daar laaten, als eene verzwaaringe van eene schuld, welke ik dagt dat *niet* verzwaard konde worden.

Ik bekenne, Lovelace, ik melde deeze bijzonderheid met eenige kwaadaartigheid, om u tot in het hart te booren. En ik moet u vraagen, Wat denkt gij nu van uwe barbaarsheid, uwe nooit meer gehoorde barbaarsheid, dat gij eene persoon van haar en rang, goederen, talenten, en deugd, zo zeer in 't laag gebragt hebt?

De ondeugende vrouwluij, moet men bekennen, gaen maar te werk volgens haare kostwinninge; eene kostwinninge, tot welker oeffeninge gij het voornaamst middel geweest zijt om deeze twee te brengen. En zij weeten, welke uwe oogmerken geweest zijn, en hoe verre door u voortgezet. Het is, volgens haar gevoelen, haar *zagt* te behandelen, dat zij hebben nagelaaten het vrouwmensch bij haar te brengen, hetwelk met regt zo haatelijk voor haar is; en dat zij haar niet gedreigd hebben met vreemde mannen bij haar te doen koomen: Nog ook hebben doen te voorschijn koomen haare *Moed-breekers*, en *Verneder-Hommels* (knaapen die geen angels draagen) om op haar aan te vallen, en haar weder met geweld te sleepen naar haar vervloekt huis; en als zij daar was, geheel tot haarlieder wil te krijgen.

Voor dat ik kwam, dagten zij dat niets u zou mishaagen van hetgeen zij geleeden had, hetwelk kon helpen om haar tot eenen staat van schande en on-

oneere te vernederen; en haar te brengen tot het inwilligen van uwe oogmerken, wanneer gij koomen zoudt om haar te verloſſen van deeze deugnieten, als van een nog grooter kwaad dan in onegt met u te leeven.

Als gij deeze dingen in aanmerkinge neemt, zult gij geen zwaarigheid maaken van te gelooven, dat dit haar eigen verhaal van haar gedrag jegens deeze verwonderenswaardige vrouw, bij haare aangedaene ſmaadheden verre te kort koomt: En te minder nog, als ik u te kennen geeve, dat alles bij eenkoomende, haarlieder behandelinge zulk eene uitwerkinge op haar had, dat zij haar lieten onder geweldige opſtijgingen; bevel geevende dat een Apotheeker zou gehaald worden, zo dezelve aanhielden, en erger wierden, en inzonderheid (gelijk zij van den beginne af gedaen hadden) dat zij haar alle ſnijdend of ſteekend tuig onthouden moeſten; bijzonderlijk een pennemes, waarom zij mogelijk, zeiden zij, onder voorwendzel van eene pen te verſnijden, zou kunnen vraagen.

Saterdag 's nagts te twaalf uuren, zond Roeland haar iemand om te berigten, dat zij zo erg was, dat hij niet wiſt wat 'er van mogt worden; en wel wenſchte dat zij uit zijn huis waare.

En dit maakte, dat zij al zo hartlijk wenſchten beſcheid van u te krijgen. Want haar boode was, tot haare groote verwonderinge, toen nog van M. Burg niet te rug gekoomen. En zij waaren verzekerd, dat hij Vrijdag avond daar ter plaatze al moeſt aangekoomen zijn.

Zondag-ogtend vroeg gingen de beide duivelinnen heen, om te zien hoe zij voer. Zij kreegen zulk

zulk een berigt van haare zwakheid, flaauwgeeſtigheid, en benaaudheid, dat zij mijdden (uit medelijden, zeiden zij, alzo zij bevonden dat haarluij bezoek haar zo onaangenaam was) van bij haar te gaen. Dog haar ſchroom voor hetgeen de uitſlag zijn mogt, kwam, ongetwijffeld, voornaamlijk bij haar in aanmerkinge: Niets anders kon zulke keijſteenen boezems verzagt hebben.

Zij lieten den Apotheeker haalen, welken Roeland bij haar gehad had, en gaven hem, en Roeland, en zijn wijf, en meid, ſtrikte ordres, die zij menigmaalen herhaalden, om de uiterſte zorg voor haar te draagen! —— Buiten twijffel, uit voorzigtigheid of het eens in proces mogt koomen. En zij lieten haar boven aandienen, welke bevelen zij gegeven hadden: Dog dat zij, verſtaende dat zij iets had ingenomen om in ruſt te geraaken, haar niet wilden ſtooren.

Zij had zwaarigheid gemaakt, ſchijnt het, om den voorgaenden avond het bezoek van den Apotheeker toe te laaten, dewijl hij een MAN was. Nog kon men haar overreeden om hem te ſpreeken, voor dat men bij haar inbragt, dat het noodig was voor *hunne eigene beveiliginge.*

Zij kwamen weder, uit de Kerk [Heere, Bob, deeze ſchepzels gaen ook ter kerk!] Dog zij liet aan haarluij beneden zeggen, dat zij het overige van dien dag geheel voor zigzelve alleen moeſt hebben.

Wanneer ik eerſt kwam, en haar uwe vervloekingen te kennen gaf over hetgeen zij gedaen hadden, en mijne eigene bij dezelve voegde, ſtonden zij verbaasd. De Mama zeide, zij had gedagt dat-

datze den Hr. Lovelace beter gekend had, en verwagt dat zij bedankt, en niet gevloekt zou worden.

Terwijl ik bij haar was, kwam haar boode te rug; hompende en vloekende, op de ijzelijkſte wijze, van wegens de kwaade behandelinge, welke hij van u ontvangen had, in plaatze van de beloninge, welke men hem had wijs gemaakt dat hij verwagten mogt voor het gewaand goed nieuws, welk hij overbragt. —— Een aartige kwant, waarlijk! zijt gij niet? die andere menſchen mishandelt over de gevolgen van uwe eigene wanbedrijven.

Dorcas, van wier kennis deeze karel is, en die hem tot het doen van de reize had aangepreezen, had van hem een deel bedongen, ſchijnt het, in het verwagt geſchenk van u. Indien *haar* aandeel haar had kunnen betaald worden, wenſchte ik wel, dat gij hem alle zijne beenderen in zijn lijf aan ſtukken hadt geſlagen.

In welke nadeelige en aanſtootelijke omſtandigheden, en met dit bijvoegzel nog bij dezelve, dat ik uw Vriend en Gemeenzaame gezel ben, ſtae ik morgen-ogtend een bezoek te geeven aan deeze ongelukkige Lady! En dat nog wel in uwen *naam*! —— Daar het genoeg was om mij zulks te weigeren, dat ik ben van eene *Sexe*, van welke zij, om uwentwille, een zo billijken afkeer heeft: Nog, daar zij zulk een dwingeland van een Vader, en zulk een onverzoenbaaren Broeder heeft gehad, heeft zij reden om uit aanmerkinge van *dezelve* ten voordeele van *iemand* onder die Sexe eene uitzonderinge te maaken.

Het

Het is Drie uuren. Ik zal hier ſluiten, en een weinig ruſt neemen: Hetgeen ik geſchreeven hebbe zal eene gevoegelijke voorbereidinge zijn tot het geen zig terſtond zal voordoen.

Uw boode durſt niet zonder een Brief weerom keeren, vertelt hij mij; en dat gij hem in den ogtend te rug verwagt. Gij hebt karels genoeg, daar gij zijt, om u ten dienſt te ſtaen: Indien ik eenige zwaarigheid vinde om de Lady te zien, zal uw boode met deezen te poſt voortgaen. —— Hij mag zig wagten voor het breeken van zijn gebeente, en andere gevolgen, indien hetgeen hij brengt uwe verwagtinge niet beantwoordt. Dog, indien ik toegelaaten worde, zult gij *deezen* en den uitſlag van mijn gehoor bij haar beide te zamen krijgen. In het eerſte geval, moogt gij wel eenen anderen knegt zenden om te wagten op de naaſtvolgende berigten van

J. BELFORD.

LXVI. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Maandag, den 17 *van Julij.*

Omtrent zes uuren van deezen ogtend ging ik naar het huis van Roeland. Juffr. Sinclair zou mij vol-

volgen, om van haare actie af te ſtaen; dog niet onder haar gezigt te koomen.

Roeland gaf mij, op mijne vraag, berigt, dat de Lady ten uiterſten ſlegt geſteld was; en dat zij begeerd had, dat niemand dan zijne vrouw of meid bij haar zoude koomen.

Ik zeide, dat ik haar *moeſt* zien. Ik had hem giſteren avond mijne boodſchap te kennen gegeven; en ik *moeſt* haar zien.

Zijne vrouw ging naar boven: Maar kwam terſtond weerom, zeggende, Zij kon geen woorden uit haar krijgen; dat egter haare oogleden bewoogen; ſchoonze dezelve of niet wilde, of niet konde openen, om haar aan te zien.

Seldrement, vrouw, zeide ik, mogelijk is de Lady in eene Flaauwte: Mogelijk ſterft de Lady. —— Laate ik naar boven gaen. Wijs mij den weg.

Een akelig gat van een huis, in een Gang, welken zij een Plein noemen; de trappen elendig naauw, zelf naar de eerſte verdiepinge: En zij leidden mij in een kot, met uitgebrokkelde muuren, die behangen geweeſt waaren, zo als ik zag uit de menigte van Spijkers, en eenige geſcheurde lappen, welke aan de roeſtige koppen waaren hangen gebleeven.

De vloer trouwens was ſchoon, maar de zolder was berookt, met verſcheidenheid van figuuren, en voorletters van naamen, welke de naare bezigheid geweeſt was van ongelukkigen, die geen ander middel hadden om zig den tijd te korten.

Een bed in eenen hoek, met grove gordijnen, ten voeten einde aan de zolder vaſt geſpijkerd;

de-

dewijl de gordijn-ringen daar waaren afgebroken; dog eene bed-ſpreij daarover, welke 'er zuiver uitzag, ſchoon vergiftig in ſtukken, en de hoeken daarvan in kwaſten als opgebonden, op dat de ſcheuren niet verder zouden loopen.

De venſters donker en met dubbele roeden voorzien, en boven met planken toegeſpijkerd, om het herſtellen der glazen te beſpaaren; en alleen een klein glasraamtje van vier ruiten, als een kijkgat om lugt te ſcheppen; die, evenwel, meer inkwam door gebroken ruiten, dan daardoor koomen konde.

Vier oude ſpaanſche ſtoelen, welker zittingen geborſten waaren, en daar het volzel uitſtak.

Een oude waggelende vermolmde tafel, waaraan meer ſpijkers tot verhelpinge geſlagen waaren dat hij ſtaen konde, dan de geheele tafel voor vijftig jaaren, toen hij nieuw was, gekoſt had.

Op den ſchoorſteen-mantel ſtond een ijzeren opſchuif-kandelaar, met eene brandende kaars daarop, flik, flik, flikkerende, van vier om eene ſtuiver, onderſtelle ik.

Digt daarbij, op dezelve plank, was een oude ſpiegel, met eene breuk in het midden, die in wel duizend punten zamenliep; misſchien, in woede ſtukken geſlagen van eenig arm ſchepzel, welken hij zijns harten weedom in zijn gelaat vertoonde.

De ſchoorſteen had aan den eenen kant twee halve plateelen in zig, en een geheel aan den anderen; welke toonden, dat hij weleer beter in ſtaat geweeſt was; maar nu was de kalk zelf op alle andere plaatzen de overige plateelen gevolgd, en had de ſteenen bloot gelaaten.

Een oud half-getralijd vuurhaardtje ſtond in den ſchoorſteen; en daarin eene groote ſteene vlees zonder hals, vervuld met droevige Taxus, als een altijd groenen tak, verdord Averuit, dood Egelantier, en takjes van Wijnruit in bloem.

Om een einde te maaken van de ijzelijke beſchrijvinge, in een donkeren hoek ſtond een oude ruſtbank met een biezen-mat, die nog in ſtukken was, zonder matras, offpreij, aan den eenen hoek gezonken, en niet onderſchraagd bij gebrek van een van deszelfs vermolmde beenen, welk in twee brokken lag onder dit elendig ſtuk huisraads, welken het niet langer tot ſteun kon dienen.

En Dit, gij afſchuwelijke Lovelace, was de ſlaapkamer van de godlijke Clariſſa !!!

Ik had tijd om mijn oog over deeze dingen te laaten gaen: Want, dewijl wij zagtjes boven kwamen, zo draaide de arme Lady zig niet om wanneer wij binnen traden; nog bewoog zelf haar hoofd niet, voor dat ik ſprak.

Zij lag op haare knieën in een hoek van het vertrek, nabij het droevig venſter, tegen den tafel, op een oud hoofdkuſſen (zo als het ſcheen) van de biezen-ruſtbank, halfbedekt met haaren neusdoek; met haaren rug naar de deur, die alleen toegeſchooven was [Die vaſt te bewaaren was niet noodig!] met haare armen kruislings op den tafel, en haare voorſte vinger in haaren bibel. Zij had misſchien daarin gelezen, en kon nu niet langer leezen. Papier, pennen, en inkt, lagen bij haar boek, op den tafel. Haar gewaad was van wit damaſt, bij uitſtek zinlijk; dog haar rijglijf ſcheen niet toegereegen. Mij wierd naderhand berigt, dat men haare ve-

veters had ſtukken geſneeden, toen zij in zwijm viel, bij haare aankoomſt in deeze vervloekte plaatze, en zij had zig haarer kleedinge niet genoeg bekreund, om andere te laaten haalen. Haare muts was een weinig buiten orde; haar bekoorelijk hair, met natuurelijke krullen, zo als gij het voorheen eens hebt beſchreeven, dog een weinig verward, als in eenigen tijd niet gekemd zijnde, onregelmaatig den eenen kant beſchaduwende van den beminnelijkſten hals ter wereld; gelijk haar uit den plooij gebragte en gekreukte neusdoek den anderen kant. Haar gelaat [O hoe veel veranderd bij hetgeen ik het gezien had! Nogthans beminnelijk in weerwil van al haar druk en lijden!] was neergeboogen, toen wij binnen kwamen, op haar kruislings leggende armen; dog zo, dat niet meer dan eene zijde deszelfs onzigtbaar was.

Wanneer ik mijne oogen het vertrek in 't rond floeg, en op de knielende Lady, die daar lag zelf met majeſteit in haare witte loshangende kleedinge (want zij had geen hoep aan) welke de bruine, hoewel niet morſige vloer overſpreidde, en dien ijzelijken hoek in luiſter zettede; haar linnen boven verbeeldinge wit zijnde, aangezien zij, zo lang zij hier geweeſt was, niet uit haare kleederen was geweeſt; dagt ik, dat mijne deernis mij zou hebben doen ſtikken. Daar kwam iets op in mijne keel, ik weete niet wat, hetwelk mij voor een oogenblik naar de ſpraak deed klokken, als het waare: Welke eindelijk, met geweld doorbreekende, Wat — Wat — Wat hagel gaet u aan, zeide ik tegen den man en vrouw, is dit een vertrek voor zulk eene Lady? En konden de vervloekte duivels van

haare eigene Sexe, welke deeze lijdende Engel bezogten, haar zien, en hier laaten, in zo verdoemd een hol?

Mijn heer, wij zouden gaarn gezien hebben, dat de Lady onze eigene ſlaapkamer had genomen; maar dat weigerde zij. Wij zijn arme luiden —— En wij verwagten niet, dat iemand langer bij ons blijven zal, dan zij het kunnen redden.

Gij zijt een volk met voordagt uitgekoozen, twijffele ik niet, van het verdoemd vrouwmenſch, dat u gebruikt heeft: En indien uwe behandelinge van deeze Lady maar half zo ſlegt geweeſt is als uw huis, waare het beter voor u geweeſt dat gij nooit het ligt gezien hadt.

Toen hefte de bekoorelijke Lijderes haar beminnelijk aangezigt op; maar met zulk eenen blijkbaaren weedom daarover verſpreid, dat ik niet kon nalaaten, al hadde 'er mijne Ziel aangehangen, van zigtbaarlijk te zijn aangedaen.

Zij wees met haare hand twee of driemaalen naar de deur, als mij beveelende om weg te gaen; en misnoegd over mijn indringen; maar ſprak niet.

Verleen mij, Madam! —— Ik zal niet een ſtap nader koomen, zonder uw verlof —— Verleen mij, voor een oogenblik, de gunſt van mij te hooren!

Neen —— Neen —— Ga, ga heen; MAN, met nadruk —— En zij wilde meer gezegd hebben; maar als of zij vergeeffche pooginge deed om woorden te uiten, ſcheen zij het ſpreeken als hoopeloos op te geeven, en liet haar hoofd nogmaal nedervallen, met eene diepe zugt, op haar linker arm, haar regter, als of zij van denzelven (doof ge-

geworden, onderſtelle ik) geen gebruik had, van zelf bewoogen, aan haare zijde nedervallende.

O dat gij daar geweeſt waart! en in mijne plaatze! —— Dog uit hetgeen ik toen gevoelde in mijzelven, ben ik overtuigd, dat de bekwaamheid van bewoogen te kunnen worden door de rampen onzer medeſchepzelen, wel verre is van tot oneere te ſtrekken voor een manlijk hart. Met hoe veel vermaak konde ik, op dat oogenblik, mijn leeven hebben afgelegd, konde ik maar eerſt dit bekoorelijk ſchepzel gewroken hebben, en haaren *verderver*, zo als zij u nadruklijk noemt, den hals gebroken, ſchoon den vriend dien ik meeſt beminne! En egter volgden mijn hart en mijne oogen, ter zelver tijd, eene weekheid in, voor welke (ſchoon niet zulk een verhard deugniet dan gij) het nooit voorheen zo vatbaar was.

Ik durve u niet naderen, waardſte Lady, zonder uw verlof: Maar op mijne knieën ſmeeke ik u, dat gij mij toelaat u te ontſlaen uit dit verdoemd huis, en uit de magt van het vervloekt vrouwmenſch, welke oorzaak geweeſt is dat gij hier gekoomen zijt.

Zij hefte haar minzaam aangezigt weder op, en beſchouwde mij op mijn knieën. Nooit voorheen wiſt ik; wat het was zo van harten te bidden.

Zijt gij niet —— Zijt gij niet de Hr. Belford, mijn Heer? Mij dunkt uw naam is Belford.

Zo is die, Madam, en ik was altoos een aanbidder van uwe deugden, en een voorſpraak voor u; en ik koome om u te ontſlaen uit de handen waarin gij thans zijt.

En in welke zoudt gij mij dan ſtellen? —— O verlaat mij, verlaat mij! Laate ik nimmer opſtaen van deeze plaatze! Laate ik nimmer, nimmermeer een man gelooven!

Op dit oogenblik, waardſte Lady, op dit oogenblik zelf, zo het u belieft, moogt gij heengaen werwaards het u goeddunkt. Gij zijt volſtrektlijk vrij, en uwe eigene meeſteres.

Ik zou nu alzo gaarn hier ter plaatze willen ſterven, als elders. Ik wil geen verpligtinge hebben aan eenigen vriend van *hem*, in wiens gezelſchap gij mij gezien hebt. Dus, bidde ik, mijn Heer, ga heen.

Daarop zig keerende tot den Geregts-dienaar, Mr. Roeland, dunkt mij, is uw naam? Ik ben beter met uw huis vergenoegd, dan ik in den beginne was. Indien gij maar belooven kunt, dat niemand bij mij koomen zal dan uwe vrouw (Geen *Man!*) en geen van die twee vrouwluij, welke met mijne rampen geſchertſt hebben; Zo wil ik wel bij u ſterven, en in deezen zelven hoek. En gij zult wel voldaen worden voor de moeite, die gij van mij gehad hebt. —— Ik hebbe daartoe genoeg van waardije bij mij —— want, zie, ik hebbe een diamant-ring; dien uit haaren boezem krijgende; en ik hebbe vrienden, die denzelven tot een hoogen prijs wel zullen loſſen, als ik weg ben.

Dog wat *u* aangaet, mijn Heer, mij aanziende, ik verzoeke u dat gij weggaet. Zo gij het wel met mij meent, zal God, hoope ik, u beloonen voor uwe goede meeninge; maar aan den vriend van mijnen *verderver* wil ik geen verpligtinge hebben.

Gij

Gij zult geen verpligtinge hebben nog aan mij, nog aan eenig menſch. Gij zijt vaſtgehouden om eene ſchuld, die gij niet ſchuldig zijt. De Actie is opgezegd; en gij zult ſlegts zo goed gelieven te zijn om mij uwe hand te geeven tot in de koets, welke zo nabij dit huis ſtaet alsze koomen konde. En ik zal u of aan de deur van de koetze verlaaten, of u vergezellen werwaards het u gelieft, tot dat ik u veilig zie daar gij wenſchen moogt te weezen.

Wilt gij mij dan *dwingen*, mijn Heer, om verpligtinge aan u te hebben?

Gij zult mij onuitſpreekelijk verpligten, Madam, met mij te beveelen om u of dienſt of pleizier te doen.

Wel dan, mijn Heer [mij aanziende] —— Maar waarom beſpot gij mij in die nederige geſtalte! Sta op, mijn Heer! Ik kan anders tot u niet ſpreeken.

Ik ſtond op.

Neem alleen, mijn Heer, deezen ring. Ik hebbe eene Zuſter, welke dien gaarn zal willen hebben, op zulken prijs als hij zal gewaardeerd worden, om den wil van de *voorgaende* bezitter! —— Laat uit het geld, hetwelk zij daarvoor geeft, deeze man betaald worden; ordentlijk betaald worden: En ik hebbe nog eenige koſtelijkheden meer aan mijn logement (Dorcas, of de Knegt Willem, kan wel zeggen waar die zijn); laaten die, en mijne kleederen ten huize van het ondeugend vrouwmenſch, daar gij mij gezien hebt, verkogt worden ter betaalinge vooreerſt van mijne huisveſtinge, en vervolgens van de ſchulden uwes *vriends*, om welke ik ben vaſtgezet; zo verre als zij kunnen toe-

reiken, 'er alleen zo veel van afhoudende als genoeg is om mij ter aarde te beſtellen; waar, of op welke wijze kan niet ſcheelen. ——— Zeg aan uwen vriend, dat ik wenſche dat 'er genoeg mag zijn, om den geheelen eiſch te voldoen; dog zo het 'er niet zij, moet hij zelve het voort goed maaken; of indien hij goedvindt om ten dien einde een wiſſel te trekken op Juffer Howe, die zal hem wel weder betaalen, en wel, zo hij daarop ſtae, *met de renten.* ——— En indien gij dit belooft te volbrengen, mijn Heer, zult gij mij, zo als gij aanbiedt, pleizier en dienſt beide doen: En zeg dat gij het doen *zult*, en neem den ring aan, en ga van hier. Indien ik u iets meer te zeggen hebbe (gij ſchijnt een goedertieren man te zijn) zal ik het u laaten weeten ——— En verder, mijn Heer, God zegene u!

Ik naderde tot haar, en zou geſproken hebben ———

Spreek niet, mijn Heer: Daar is de ring.

Ik week te rug.

En wilt gij dien niet aanneemen? Wilt gij deezen laatſten dienſt niet voor mij verrigten? — Ik hebbe niemand anders, aan welken ik het vraagen kan; anders, geloof mij, zoude ik u daartoe niet verzoeken. Dog het zij gij dien neemt of niet, denzelven op den tafel leggende —— gij moet van hier gaen, mijn Heer: Ik ben zeer ongeſteld. Ik zou gaarn een weinig ruſt willen neemen, zo ik konde. Ik vinde dat het wederom erg met mij wordt.

En als zij poogde op te ſtaen, zeeg zij neder door

door overmaat van zwakheid en droevenis, in eene vlaag van bezwijminge.

Waarom waart gij zelve daar niet tegenwoordig, Lovelace? —— Waarom bedrijft gij zulke ſchelmſtukken, dat Gij zelf bevreesd zijt, daarin te voorſchijn te koomen; en zendt egter een weeker hart en hoofd daarop uit?

De meid toen juiſt binnen koomende, zo tilden de vrouw en zij haar op den ouden verſleeten ruſtbank; en ik ging heen met deezen Roeland; die ſchreide als een kind; en zeide, dat hij nooit van zijn leeven zo bewoogen was.

Nogthans zijt gij zo verhard een deugniet, dat ik twijffele of gij op mijn verhaal wel eene traan zult ſtorten.

Zij bragten haar door hartshoorn en water weder tot zigzelve. Ik ging onderuſſchen naar beneden; want het vervloekt vrouwmenſch was eenigen tijd al beneden geweeſt. O hoe vervloekte ik haar! Ik was nooit te vooren zo vloeibaar in het vloeken.

Zij tragtede mij honig om den mond te ſmeeren; maar ik gaf haar den ſchop; en na dat zij de Actie had opgezegd, zond ik haar krijtende weg, of voorgeevende te krijten, wegens mijn gedrag jegens haar.

Gij zult wel merken, dat ik geen een woord meldde aan de Lady omtrent *u*. Ik ſchroomde zulks te doen. Want het bleek duidelijk, dat zij uwen naam niet verdraagen konde: Uw *Vriend*, en het *Gezelſchap* waarin gij mij gezien hebt, waaren de woorden, welke zij, zonder u te noemen, alleen ſpreeken konde: En nogthans hadde

ik u gaarn willen zuiveren van het voorneemen deezer beeſtagtige, en afſchuwelijke wandaad.

Ik zond de vrouw van Roeland, wanneer ik hoorde dat de Lady weder tot zigzelve gekoomen was, weder naar boven, met verzoek dat zij die helſche plaatze dog verlaaten wilde; en de vrouw verzekerde haar, dat zij volkoomene Vrijheid had om zulks te doen, want dat de Actie was opgezegd.

Dog zij had geen luſt om haar te antwoorden: En was zo zwak en flaauw, dat zij al zo weinig magt genoegzaam, als genegenheid had, zo als de vrouw mij zeide, om te ſpreeken.

Ik zou mij wel geſpoed hebben om mijnen vriend den Doctor H. te haalen; maar het huis is zulk een hol, en het vertrek, waarin zij was, zulk een gat, dat ik mij ſchaamde daarin gezien te worden van een man van zijne agtinge, inzonderheid bij eene vrouw van zulk een voorkoomen, en in zo ongemeene bedroefdheid; en ik vond, dat zij niet te overreeden was om hetzelve te verlaaten voor der luiden ſlaapkamer, welke zinlijk en helder was.

De gijzel-kamer, waarin zij was, zeide het volkje mij, zou beter in orde geweeſt zijn, waare het niet dat op dienzelven morgen nog, toen zij daarin gebragt wierd, een ongelukkig man dezelve ontruimd had; voor eene min onaangenaame gevangenis, buiten twijffel; nademaal 'er bijkans geen erger zijn konde.

Wanneer mij berigt wierd, dat zij verzogt om niet geſtoord te worden, en genegen ſcheen om wat te ſluimeren, nam ik deeze gelegenheid waar om eens te gaen naar haar logement in Covent-

vent-garden; hetwelk Dorcas (die haar daar eerſt ontdekt had, gelijk Willem tot Kraaijer gediend had toen zij uit de kerk kwam) mij voorheen beduid had waar het was.

Des mans naam is Smith, een handelaar in handſchoenen, ſnuif, en zulke kleine koopmanſchap: Zijne Vrouw neemt den winkel waar: Hij zelve is de maaker van de handſchoenen, welke zij verkoopen. Eerelijke luiden, zo het ſchijnt.

Ik dagt de vrouw met mij medegebragt te hebben naar de Lady; dog zij was niet in.

Ik ſprak met den man, en vertelde hem wat der Lady was overgekoomen; hetwelk, zeide ik, te wijten was aan het kwaalijk opvatten van bevelen; en gaf haar den lof, welken zij verdiende; en verzogt hem om zijne vrouw, zo dra zij inkwam, te zenden naar de Lady; hem beduidende waar zij haar moeſt zoeken; alzo ik niet twijffelde, of haare koomſt en bezoek zou dezelve zeer welkoom zijn: Hetwelk hij beloofde.

Hij berigtte mij, dat daar Saterdag een Brief voor haar gebragt was; en omtrent een half uur voor dat ik kwam, nog een ander, waarvan het opſchrift van dezelve hand was; de eerſte, door den poſt; de tweede, door een man van 't land; die, onderrigt zijnde van haare afweezigheid, en van alle de omſtandigheden welke zij hem konden melden, zig had weggeſpoed, vol van bekommeringe, zeggende, dat de Lady, van welke hij gezonden was, het uiterſte hartzeer zou hebben van deeze tijdinge.

Ik dagt dat het goed zou zijn, die twee Brieven met mij te rug te neemen; en mijne koets weg-

wegzendende, nam ik een draagſtoel, als gevoegelijker ter overbrenginge van de Lady, indien ik (de vriend van haaren *verderver*) haar kon overreeden om het huis van Roeland te verlaaten.

En hier verpligt zijnde om eene onvermijdelijke bezigheid, welke mij hiervan aftrekt, in te volgen, zal ik u eens een weinig laaten proeven, op uwe beurt, welk eene plaag het zij in onzekerheid te ſteeken; en afbreeken, zonder u de minſte blijk te geeven van den uitſlag mijner verdere handelingen. Ik weete wel, dat diegeenen minſt verdraagen kunnen dat men hen te loor ſtelt, welke het meeſt vermaak hebben om dat te doen aan anderen. In twintig gevallen wel, hebt gij mij bewijs verſchaft van de waarheid deezer aanmerkinge. En ik ſtoore mij niet aan uw raazen en ſchelden.

Een ander Brief zal 'er evenwel gereed zijn, gij moogt daarom zo ſchielijk zenden als gij wilt. Dog al waare dit zo niet, hebbe ik niet genoeg geſchreeven om u te overtuigen, dat ik ben

Uw bereidwillige en dienſtvaardige Vriend,

J. BELFORD.

LXVII.

LXVII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Maandag, den 17. Julij; 's nagts Elf uuren

Vervloekt met uw onbermhartig hart, gij ondeugende ſchobbejak! Hoe hebt gij mij gepijnigd, met uwe voorbedagte *afbreekinge!* Het is onmogelijk, dat Juffer Harlowe ooit zo veel zou hebben geleeden, als gij mij hebt doen lijden, en als ik nu nog lijde.

Die Sexe is gemaakt om ſmerte te draagen. Het is een vloek, welken de eerſte derzelver op alle haare dogters heeft doen overerven, wen zij den vloek bragt over ons allen. En zij beminnen diegeenen meeſt, het zij man of kind, die haar de meeſte aanbrengen —— Maar zulk een geeſt als den mijnen te rekken op uwe verdoemde klaauwieren —— Geen pijnbank, geen paleij, kan mijne pijniginge evenaaren!

En moet ik nog wagten naar de te rugkoomſt van een anderen boode? Bruij aan de galg, gij kwaadaartige duivel! Ik wenſchte wel dat gij een poſt-paard waart, en ik op uw rug zat! Hoe zoude ik u met zweep en ſpooren teiſteren, en uwe vette zijden oprijten, tot dat ik u tot een reedsgaar, en reeds-gevild geregt maakt zou hebben

voor

voor een honden-maaltijd; terwijl alle de honden van het graafſchap u agter na huilden onder het voortjaagen, maar wagtende op mijn afſtijgen, om u dan van ſtuk tot beet op te vreeten; terwijl het leeven nog trille in elk gekaauwde mondvol.

Geef aan deezen karel het vervolg van uw pijnigend geſchrift.

Vaardig hem daarmede aanſtonds af. Gij hebt beloofd, dat het gereed zal zijn. Elk kuſſen, of ſtoel, waarop ik zal zitten, het bed waarop ik zal leggen (zo ik te bed gae) zal, tot dat hij weerom koomt, zijn opgepropt met overeinde ſtaende elſen, priemen, pluggen, en paknaalden: Reeds kan ik mij al verbeelden, dat om mijn lighaam te doorbooren gelijk mijne ziel, ik ſlegts behoeve gezet te worden in een oxhoofd, hetwelk vol beſlagen is met ſcherp gepunte pennen, en van een heuvel te worden afgerold driemaal zo hoog als het Gedenkteken *.

Dog dit is maar tijdverlies; nogthans weete ik niet hoe ik denzelven zal doorbrengen, tot dat de karel weerom koomt met het vervolg van uwe Ziel-verſcheurende berigten!

LXVIII.

* Te London opgeregt, ter gedagteniſſe van den Brand in den Jaare 1666. dus bij uitſtek genoemd.

LXVIII. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Maandag-nagt, den 17 van Julij.

Wanneer ik aan het huis van Roeland te rug kwam, vernam ik dat de Apotheeker even boven gegaen was. Dewijl Juffr. Roeland mede bij hem boven was, zo maakte ik te minder zwaarigheid om ook boven te gaen; alzo, waarſchijnelijk, om verlof te vraagen, zo veel zou geweeſt zijn als te verzoeken dat het geweigerd wierd; en ik hoopte ook, dat de Brieven die ik bij mij had, eene goede verſchooninge voor mij zouden maaken.

Zij zat op den kant van den gebroken ruſtbank, ten uiterſten zwak en flaauw; en, zo als ik merkte, had zij niet veel zin om met den man te ſpreeken: En geen wonder; want nimmer zag ik een afzienlijker vent, van eene taamelijk ordentlijke hanteeringe, nog hoorde ooit een onkundiger praaten —— den vaſten geneesheer aan dit huis, en andere diergelijke, onderſtelle ik! Hij bragt mij den Apotheeker in gedagten van Otway in zijnen Caius Marius; zo als hij dien ontleend heeft uit den onſterflijken Shakespeare.

Zijn aangezigt zag deerlijk bleek en mager:

De

De ſcherpe ſmert zat in't gebeent; een knaager
Van 's leevens ſlut, de honger op de koon:
Behoefte en leed ſtondt in 't gelaat ten toon:
De beedlaarij kwam op zijn rug zich zetten;
Hij vondt geen houl bij menſchèn noch bij Wetten.

Dewijl ik in 't zwart ben, zag hij mij, wanneer ik binnen kwam, aan, geloove ik, voor een doctor; en ſloop agter mij, met zijn hoed op zijn twee duimen, en keek als of hij verwagtede, dat het orakel den mond zou openen, en hem zijne ordres geeven.

De Lady zag misnoegd, zo wel op mij als op Roeland, die mij volgde, en op den Apotheeker. Het was het geringſte niet, zeide zij, van haare tegenwoordige ongelukken, dat zij niet kon gelaaten worden aan de bezorginge van haare eigene Sexe; en dat zij het niet aan haare keur had om diegeenen alleen te zien, welken het haar geliefde.

Ik verzogt haar om verſchooninge; en den Apotheeker toeknikkende dat hij zou weg gaen ['t welk hij deed] zeide ik haar, dat ik aan haar nieuw logement geweeſt was, om te beſtellen dat alles in gereedheid gebragt wierd om haar te ontvangen, vermoedende dat zij wel verkiezen zoude om derwaards te gaen: Dat ik een draagſtoel aan de deur had: Dat Mr. Smith en zijne vrouw [Ik noemde derzelver naamen, op dat zij niet de minſte reden mogt hebben om voor het huis van Sinclair te dugten] vol van bekommeringe geweeſt waa-

waaren over haar welzijn: Dat ik twee Brieven had medegenomen, welke daar voor haar gebragt waaren; de een met den poſt, de ander deezen zelven ogtend.

Dit trok haare aandagt. Zij hield haare bekoorelijke hand uit naar dezelve; nam ze aan, en die aan haare lippen drukkende ——— Van de eenige vriendin, die ik ter wereld hebbe! zeide zij, die weder kuſſende; en naar de zegels kijkende, als om te zien of die ook geopend waaren geweeſt. Ik kan dezelve niet leezen, zeide zij, mijne oogen zijn te miſtig; en ſtak ze in haaren boezem.

Ik verzogt haar te denken om dat elendig neſt te verlaaten.

Waarheen kon zij gaen, vraagde zij, om veilig en ongeſtoord te zijn geduurende het kort overſchot van haar leeven; en om te ontgaen van weder bezogt te worden van de ſchepzels, die haar voorheen beſprongen hadden?

Ik gaf haar de plegtigſte verzekeringen, dat zij van niemand zou overvallen worden in haar nieuw logement; en zeide, dat ik 'er bijzonderlijk mijne eere onder verbinden wilde, dat *de perſoon, die haar het meeſt beleedigd had, niet tot haar zou naderen, zonder haare eigene toeſtemminge.*

Uwe eere, mijn Heer! Zijt gij niet de vriend van dien man!

Ik ben geen vriend, Madam, van zijne ſnoode handelingen jegens de *voortreffelijkſte aller vrouwen.*

Vleit gij mij, mijn Heer? Dan zijt gi ook al

een MAN. ——— Maar Och, mijn Heer, uw vriend, haar gelaat met grooten ernſt vooruit ſteekende, uw *barbaarſche* vriend, wat heeft die niet al te verantwoorden!

Daar zweeg zij: Haar hart vol zijnde; en haare hand voor haare oogen en voorhoofd houdende, biggelden de traanen door haare vingers: Gevoelig over uwe barbaarsheid, zo het ſcheen; gelijk Cæſar was over den ſteek van zijnen begunſtigden Brutus!

Schoon zij zo zeer ontſteld was, dagt ik dat ik deeze gelegenheid niet moeſt verzuimen, om uwe onſchuld te beweeren ten aanzien van dit ſchelmſch Arreſt.

De ongelukkige man is niet te verdeedigen in eenige van zijne ſnoode handelingen omtrent u, Madam; maar, bij al wat Goed en Heilig is, van deeze laatſte Schenddaad is hij onſchuldig.

O rampzaligen! welk eene Sexe is de uwe! ——— Hebt gij alle eenerleije ſpraak! ——— *Goed en Heilig!* ——— Indien gij, mijn Heer, een eed, of een bindwoord, of bezweeringe kunt vinden, waarmede mijne ooren niet twintigmaalen op een dag gekwetſt zijn, zo ſpreek dezelve, en dan zal ik mogelijk nog weder een MAN gelooven.

Ik wierd ten uiterſten getroffen van deeze woorden, als bewuſt van uwe ſnoodheid, en de reden die zij voor dezelve had.

Maar zegt gij, mijn Heer; want ik zou niet gaarn hebben, dunkt mij, dat de deugniet bekwaam waare tot deeze vuige ſnoodheid! ——— Zegt gij, dat hij geen ſchuld heeft aan dit *laatſte* wan-

wanbedrijf? Kunt gij dit *met waarheid* zeggen?

Bij den grooten God des Hemels! ——

Neen, mijn Heer, zo gij zweert, moet ik u verdagt houden! —— Indien gij zelve denkt dat uw WOORD niet genoeg is, wat ſtaat kan ik dan maaken op uwen EED! —— O dat deeze mijne ervarenis mij niet zo dier waare te ſtaen gekoomen! Maar al zoude ik nog *duizend* jaaren leeven, ik zou altoos twijffelen aan de waarheid van eenen Zweerder. Verſchoon mij, mijn Heer; dog is het wel waarſchijnelijk, dat hij, die zo vrij omſpringt met zijnen GOD, ook zwaarigheid zal maaken van eenig ding, dat in zijnen kraam te pas koomt omtrent zijn *Medeſchepzel?*

Dit was eene zeer aandoenlijke beſtraffinge.

Madam, zeide ik, ik neeme mijn woord wel in agt, zodanig in agt als een edelman *behoort* te doen: En zo wanneer ik het aan u niet houde —

Neen, mijn Heer, word niet toornig op mij. Het is mij laſtig de waarheid van een edelman in twijffel te trekken. Dog uw vriend noemt zig ook een *edelman* —— Gij weet niet wat ik al geleeden hebbe van een *edelman!* —— En toen weende zij weder.

Ik zou u wel bewijs willen geeven, Madam, indien uwe droefheid en uwe zwakheid mij zulks toelieten, dat hij de hand niet gehad heeft in deeze barbaarſche ſnoodheid: En dat hij dezelve zo kwaalijk neemt als ze verdient genomen te worden.

Wel, wel, mijn Heer [ras ſpreekende] Hij zal zijne rekenſchap ergens anders hebben te doen; niet voor mij. Het zou mij niet onaangenaam zijn, zo hij in ſtaat waare om zijn oogmerk

vrij te pleiten bij deeze gelegenheid. Laat hem slegts een ding weeten, mijn Heer, dat, wanneer gij mij, in de bitterheid van mijnen geest, de heftigste klagten hoordet doen tegen de onverdiende behandelinge, welke ik van hem ontvangen hebbe, dat ik *toen* zelf, in *dat* hartstogtlijk oogenblik, in staat was om te zeggen [En nimmer zag ik zulk eene ernstige en aandoenlijke opheffinge van handen en oogen] „ Verleen hem, goede God! Be„ rouw en Verbeteringe; dat ik het laatst arm „ schepzel moge zijn, die door hem zal bedorven „ worden! —— En neem, ter tijd als het u„ we wijsheid goeddunkt, den rampzaligen aan „ in *uwe* genade, die voor mij *geen* genade o„ verhad! „

Bij mijne ziel, ik kon niet spreeken. —— Zij had haaren Bibel niet te vergeefs voor zig.

Ik was genoodzaakt mijn hoofd van haar af te wenden, en mijn neusdoek uit te haalen.

Welk eene Engel is deeze! —— Zelf de cipier, en zijne vrouw en meid, weenden ook.

Nog eens, ik wenschte wel dat gij daar geweest waart, op dat gij aan haare voeten mogt zijn ter neer gevallen, en op dat oogenblik begonnen de uitwerkinge te genieten van haare edelmoedige wenschen jegens u; al hoe weinig gij iets anders verdient dan het verderf!

Ik hield haar voor, dat zij, daar ze was, min bevrijd zou zijn van bezoeken, welke haar niet gevielen, dan in haar eigen logement. Ik zeide haar, dat het waarschijnelijk, in 't bijzonder, *een bezoekeï* zou tot haar brengen, welke ik anders wilde instaen [dog ik durfde niet weder zwee-

zweeren, na de geſtrenge beſtraffinge die ze mij zo even gegeven had] dat niet tot haar zoude naderen, zonder haare toeſtemminge. En ik gaf mijne verwonderinge te kennen, dat zij onwillig waare om zulk eene plaatze als deeze te verlaaten; daar het meer dan waarſchijnelijk was, dat eenige van haare vrienden, als het bekend wierd in hoe ſlegten ſtaat zij was, haar zouden koomen bezoeken.

Zij zeide, dat de plaatze, wanneer zij daar eerſt in gebragt wierd, inderdaad zeer affchuwelijk voor haar geweeſt was: Maar dat zij zig zo zwak en ongeſteld gevonden had, en zo diep in droefheid was gedompeld, dat zij niet verwagt had tot nu toe te zullen leeven: Dat derhalven alle plaatzen even eens voor haar geweeſt waaren; want te ſterven in eene gevangenis, *was* ſterven; en even goed als te ſterven in een paleis [Paleiſen, zeide zij, konden niets aantrekkelijks hebben voor een ſtervend menſch]: Maar, nademaal zij vreesde, dat zij niet zo ras zou ontbonden worden, dan zij gehoopt had; nademaal men haar *hier* zo weinig haare eigene meeſteres liet; en nademaal zij, door te verhuizen, beter gelegenheid mogt hebben om de Brieven van haare waarde vriendin te ontvangen; zo zou zij hoopen, dat zij zig mogt verlaaten op de verzekeringen, welke ik haar gaf, van in vrijheid te zijn om naar haar laatſt logement te rug te keeren (anders zou zij zig voorzien van een nieuw, hetwelk voor mij zo wel, als voor u onbekend waare); en dat ik te eerlijk een edelman was, dan dat ik de hand zou leenen om haar te rug te voeren naar het huis, waarvan zij met zo veel reden een afgrijzen

had; en waarin zij eens te vooren door het ſnoodſt bedrog geſleept was, tot haar uiterſt bederf.

Ik verzekerde haar, met de ſterkſte bewoordingen [*maar zwoer niet*] dat gij beſlooten hadt, haar geen overlaſt te doen: En ten bewijze van de opregtheid mijner betuigingen, verzogt ik haar dat zij mij laſt wilde geeven (in gevolge van mijns vriends uitdrukkelijke begeerte) om haar al haar gewaad, en alles wat haar toebehoorde, te zenden aan haar nieuw logement.

Dit ſcheen haar te behaagen; en zij gaf mij terſtond haare ſleutels uit haar zak; mij vraagende, of Juffr. Smith, welke ik genoemd had, mij niet mogt vergezellen, en zij zou *die* dan haare verdere bevelen geeven? Hetwelk ik gereedlijk toeſtond; en daarop gaf zij mij te kennen, dat zij zig wel bedienen wilde van den draagſtoel, dien ik haar had aangebooden.

Ik ging van haar af; en nam de gelegenheid waar om Roeland en zijne meid iets in de hand te ſteeken; want zij had op derzelver gedrag niets te zeggen, aangemerkt het beroep waarvan zij *waaren*; en de karel ſchijnt elendig arm te zijn. Ik ontbood ook den Apotheeker, die al zo arm is als de Geregtsdienaar (en nog armer, durve ik zeggen, ten aanzien van de kundigheid die in zijne zaaken vereiſcht wordt); en ſtelde hem te vreede boven zijne verwagtinge.

De Lady, na dat ik van haar gegaen was, poogde de Brieven te leezen, welke ik haar gebragt had. Maar zij kon ſlegts een klein ſtuk wegs heen koomen in een derzelver, en was daarvan grootlijks ontroerd.

Zij

Zij zeide aan de vrouw, dat zij ſpoedig gelegenheid zou vinden om haare beleefdheden en die van haaren man te erkennen, en den Apotheeker te voldoen; die haar zijne rekeninge aan haar logement mogt zenden.

Zij gaf de meid iets; waarſchijnelijk de eenige halve guinie die ze had: En daarop kwam zij met moeite, haare ledemaaten onder haar beevende, en onderſteund van Juffr. Roeland, den trap af.

Ik bood haar mijnen arm aan: Het behaagde haar daarop te leunen: Ik geloove, mijn Heer, zeide zij, onder het voortgaen, dat ik mij wat ruw tegen u gedragen hebbe: Dog indien gij alles wiſt, zoudt gij het mij wel vergeeven.

Ik weete genoeg, Madam, om mij te overtuigen, dat 'er zulk eene reinheid en eerbaarheid niet is in eenige vrouw op aarde; nog eenige, die zo barbaarſch is behandeld.

Zij keek mij zeer ernſtig aan. Wat zij dagt, kan ik niet zeggen; maar, in 't algemeen, zag ik nimmer zo veel Ziel in de oogen van eene vrouw, dan in de haare.

Ik gebood mijn knegt (wiens rouw-gewaad hem minder als zodanig kennelijk maakte, en die onder het oog der Lady niet geweeſt was) den draagſtoel in het gezigt te houden: en mij beſcheid te brengen, hoe zij voer, als zij 'er uit trad. De knaap kreeg de gedagte om in den winkel te gaen, even voor dat de draagſtoel aan de deur kwam, onder voorwendzel van wat ſnuif te koopen; en ſtelde zig dus in ſtaat om mij een berigt te geeven, dat zij met groote vreugde wierd ontvangen van de

goede vrouw des huizes; die haar zeide, dat zij maar even was t' huis gekoomen; en zig gereed maakte om bij haar te koomen in High-Holborn. —— O Juffr. Smith, zeide zij, zo draze haar zag, dagt gij niet dat ik weg geloopen was? —— Gij weet niet, wat ik al geleeden hebbe, zedert ik u laatst zag. Ik hebbe in de gevangenis gezeten! —— Gevat om schulden die mij niet aangaen! —— Dog ik danke God, ik ben nu weer hier! —— Wilt gij wel toestaen dat uwe dienstmaagd —— Ik hebbe reeds al haaren naam vergeten ——

Katrijn, Madam ——

Wilt gij Katrijn mij te bed laaten helpen? — Ik ben zedert Donderdag-nagt niet uit mijne kleederen geweest.

Wat zij verder zeide, hoorde de knegt niet, terwijl zij op de meid leunende den trap opging.

Dog merkt gij hier niet aan, welk eene wonderbaare, welk eene ongemeene openhartigheid heerscht in deeze Lady? *Zij had in de gevangenis gezeten*, zeide zij, in het bijweezen van een vreemdling in den winkel, en van de dienstmaagd: En dat zou zij waarschijnelijk gezegd hebben, al waaren 'er twintig menschen in den winkel geweest.

De schande, welke zij voor *haarzelve* niet verbergen kan, gelijk zij zegt in haaren Brief aan Lady Elisabet, bekommert zij zig ook niet om voor de *wereld* te bedekken!

Dog dit maakt het baarblijkelijk bij mij, dat zij beslooten heeft om volstrektlijk met u te breeken. En dan nog egter in staat te zijn om zulk een gebed voor u op te zenden, als zij deed in haa-

haare gevangenis [Ik zal dikwijls van de *gevangen-kamer* melden, om u te kwellen!]; Toont dit niet, dat Wraakzugt zeer weinig in haar gemoed vermag; ſchoon zij zo veel regtmaatige Gevoeligheid behouden kan?

En dit is nog eene bijzondere voortreffelijkheid in het character van deeze verwonderenswaardige vrouw: Want wie hebben wij, voor haar, ontmoet onder de geheele Sexe, of ook zelf onder de onze, die wiſt hoe men in de *betragtinge*, onderſcheid te maaken had tuſſchen WRAAKZUGT en GEVOELIGHEID, over eene ſnoode en ondankbaare behandelinge?

Het is een vervloekt ding, om kort te gaen, dat zulk eene vrouw als deeze zo behandeld wierd alsze is behandeld. Waart gij een Koning geweeſt, en hadt gij gedaen hetgeen gij gedaen hebt aan zulk eene verdienſtelijke onnozelheid, ik geloove in mijn hart, dat het den geheelen Volke ter Zonde zou zijn toegerekend, en dat door het zwaard, de peſt, of hongersnood daarvoor hadde moeten geboet worden! —— Dog daar gij een gemeen man zijt, zult gij zekerlijk uwe ſtraffe vinden (behalven hetgeen gij te wagten hebt van de Regtspleeginge van uw land, en van de wraak haarer vrienden) gelijk zij haare belooninge, HIERNAMAALS.

Het moet zo zijn, indien 'er weezenlijk zulk eene zaak zij als *toekoomende Vergeldinge*; en ik worde nu meer en meer overtuigd, dat die 'er moet zijn: —— Anders, hoe hard is haar lot, welker ſtraffe, naar allen ſchijn, haare ſchuld zo verre te bovengaet? En wat het uwe aangaet, hoe kunnen

tijdlijke vlammen, al kwamt gij door eenig toeval te verbranden in uw bed, genoegzaam boeten voor uwe afschuwelijke ondeugendheid jegens haar gepleegd, met verbreekinge van alle zedelijke en godlijke verpligtingen?

Ik nam een besluit om geen tijd te verzuimen met alles, wat der Lady toebehoorde ten huize van het vervloekt vrouwmensch, aan haar te laaten brengen. Derhalven nam ik eene koets ten huize van Smith, en bezorgde dat de Lady (welke ik mijne dienstbetuiginge boven zond, en vraagen liet hoe haare overbrenginge haar bekoomen was) al hoe onpasselijk zij mij beneden liet zeggen dat zij was, de vereischte bevelen gaf aan Juffr. Smith: Welke ik mede nam naar het huis van Sinclair; en die toezag dat alles wierd opgezogt, en in de koffers en doozen gelegd waarin het eerst gebragt was, en dus in twee koetzen daarvandaan gevoerd.

Waare ik daar niet bij geweest, Saartje en Marij zouden beide het een of ander voor zig genomen hebben van den buit der arme Lady. Dit verklaarden zij openlijk: En ik had nog al moeite, om Saartje eene fijne Muts van Brusselsche Kant uit de handen te krijgen, welke zij de vrijpostigheid had van te zeggen, dat zij zou draagen ter gedagtenis van *Juffer Harlowe*. En ook zou nog ik nog Juffr. Smith geweeten hebben, dat zij die gekreegen had, hadde zij niet gezogt naar de Lobben, welke daarbij behoorden!

Mijne gramschap bij deeze gelegenheid, en het gesprek 't welk Juffr. Smith en ik te zamen hadden (waarin ik niet alleen uitweidde over de verdiensten van de Lady, maar ook mijn leedweezen uit-

uitdrukte over haar lijden; ſchoon ik haar gelegenheid liet om te onderſtellen, dat zij getrouwd was, zonder dat egter te kennen te geeven) bragt mij in hooge agtinge bij de goede vrouw: Zo dat wij reeds volkoomen in goede kennis zijn: Door welk middel ik in ſtaat zal zijn, om u van tijd tot tijd berigt te geeven van alles wat 'er voorvalt; en hetwelk ik met alle vlijt zal waarneemen, mids dat ik vaſten ſtaat kan maaken op de beloften, welke ik, in uwen naam zo wel als in mijn eigen, aan de Lady gedaen hebbe, dat zij van allen perſoonlijken overlaſt van u bevrijd zal zijn. En dus zal ik het in mijn vermogen hebben, om uw gunſtig ſchrijven aan mij *met gelijke munt* te vergelden; en mijne bekwaamheid onderhouden van met characters te ſchrijven: Welke ik, voor dat deeze briefwiſſelinge begon, al vrij veel verwaarloosd had.

Ik gebood de ondeugende vrouwluij uwe rekeninge op te maaken. Zij antwoordden, *Dat* zouden zij wel *ter dege* doen. Inderdaad zij blaazen niets dan wraak. Want nu, zeggen zij, zult gij gewislijk trouwen; en uw voorbeeld zal van alle uwe vrienden en gezellen gevolgd worden —— Gelijk de oude zegt, tot het uiterſt bederf van haar arm huis.

. . . . . .

LXIX.

LXIX. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Dingsdag-Morg. (*den* 18 *Julij*) 6 *uuren.*

Na dat ik laat hebbe opgezeten om mijnen Brief tot het voorgaende beſtek te voltrekken, en in gereedheid te zegelen, worde ik geſtoord, voor dat ik wenſchte te zijn opgeſtaen, door de aankoomſt van uwen tweeden knegt, die man en paard beide in ſchuim ſtaen.

Terwijl hij wat pleiſtert, zal ik een weinig regelen ſchrijven, om u geluk te wenſchen over uwe *welverwagte* woede en ongeduld, en dat uwe *Ziel* weder gevoel gekreegen heeft.

Hoe zeer worde ik vermaakt met het denkbeeld, dat gij mij geeft, van uwe welverdiende pijnigingen, door de overeinde ſtaende elſen, priemen, pluggen, en paknaalden, door uw rollend oxhoofd met ijzeren pennen, en uwe daardoor opgereeten en raauwe zijden!

Ik zal, bij elke gelegenheid die zig voordoet, meer pennen in uw oxhoofd drijven, en u den berg op en neer-rollen, naar dat gij weder gevoel krijgt, of liever weer vervalt tot *gevoelloosheid.* Gij weet derhalven, opwelke voorwaarden gij mijne briefwiſſelinge moogt genieten. Hebbe ik, die den geheelen

len tijd door, en *in tijds*, kragtige betuigingen gedaen hebbe tegen uwe barbaarſche en ondankbaare trouwloosheid omtrent eene zo edele vrouw, geen regt om, zo het mogelijk zij, de prikkels van wroeginge in uw tot nog toe vereelt hart te drijven?

Alleen moet ik nog een ding herhaalen, op hetwelk ik miſſchien voorheen niet genoeg hebbe ſtil geſtaen, Dat de Lady vaſtlijk beſlooten had om naar een nieuw logement te verhuizen, daar nog gij nog ik haar zouden kunnen vinden, hadde ik haar niet plegtiglijk verzekerd, dat zij vaſten ſtaat kon maaken van bevrijd te zullen zijn van uwe bezoeken.

Deeze verzekeringen dagt ik haar te mogen geeven, niet alleen van wegens uwe belofte, maar ook om dat het voor u noodig is te weeten, waar zij is, om uw aanzoek bij haar te mogen doen door uwe vrienden.

Stel mij derhalven in ſtaat om deeze mijne plegtige verbintenis aan haar te kunnen goedmaaken; of vaarwel alle vriendſchap, ten minſten alle briefwiſſelinge, met u voor altoos.

J. BELFORT.

LXX.

LXX. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Dingsdag, den 18 van Julij, 's namiddags.

Ik liet deezen morgen op nieuw verneemen naar de geſteldheid van de Lady, door mijn knegt: En zo dra ik het middagmaal gedaen had, ging ik 'er zelve.

Ik kreeg daarvan maar een ſlegt berigt: Egter zond ik mijne pligtbetuigingen aan haar boven. Zij liet mij haare dankbetuiginge te rug brengen voor alle mijne goede dienſten; en verzoek van verſchooninge, dat zij mij in *perſoon* juiſt op dien tijd niet kon bedanken, alzo zij zeer flaauw en geeſtloos was: Dog indien ik mij de moeite wilde geeven van deezen avond om Zes uuren te koomen, dan zoude zij in ſtaat zijn, hoopte zij, om een kopje Thee met mij te drinken, en zou mij dan zelve dankzeggen.

Ik ben zeer grootſch op deeze vernederinge van haar; en ik denke, dat dit zig niet kwaalijk laat aanzien voor u, dewijl ik voor uwen vriend bij haar *bekend* ſtae. Mij dunkt, ik behoore alle vermoedens op u in deeze laatſte ſchelmſche handelinge uit haar gemoed volkoomen weg te ruimen: En wie weet dan, wat uwe edele bloedverwanten mo-

mogelijk in ſtaat zijn om voor u bij haar uit te werken, indien gij blijft bij uw voorneemen? Want uw knegt berigtede mij, dat dezelve reeds metterdaad Juffer Howe ter hunner en uwer begunſtiginge hadden overgehaald, voor dat dit vetvloekt ſtuk gebeurde. En ik verzoeke alle de bijzonderheden diesaangaende van uzelven te verſtaen, om te beter te mogen weeten, opwelke wijze ik u beſt dienſt kan doen.

Zij heeft twee fraaije vertrekken, eene ſlaapkamer en eetzaal, met een ligt cabinetje in ieder. Zij heeft reeds eene waakſter (alzo de luiden des huizes maar eene meid hebben); eene vrouw, welker zorgvuldigheid, vlijt, en eerelijkheid, van Juffr Smith grootlijks gepreezen wordt. Zij heeft insgelijks het voordeel van de vrijwillige oppaſſinge, en *Liefde*, zo het ſchijnt, van eene ſatzoenlijke weduw-vrouw, met naame Juffr. Lovick, welke boven haare kamer huisveſt, en met welke zij heel veel ſchijnt op te hebben, alzo zij denkt in haar iets gevonden te hebben, hetwelk zweemt naar de hoedanigheden van haare braave Juffr. Norton.

Omtrent zeven uuren heden ogtend, ſchijnt het, was de Lady zo onpaslijk, dat zij op hunne begeerte toeſtond dat men eenen Apotheeker zoude haalen! —— Niet dien vent, moogt gij wel gelooven, welken zij voorheen ten huize van Roeland had; maar eenen Mr. Goddard, een man van ervarenheid en agtinge; en ook van conſcientie; zo als blijkt niet alleen uit zijn algemeen character, maar ook uit hetgeen hij deeze Lady heeft voorgeſchreeven: Want, Verklaarende dat hij haar geval

voor

voor een uitwerkzel van zwaarmoedigheid hield, ordonneerde hij, voortegenwoordig, alleen eenige juleppen, die niet ſchaaden konden, tot hartſterkinge; en, zo dra haare maag in ſtaat zou zijn om het te verdraagen, ligt voedzel uit de Keuken; aan Juffr. Lovick betuigende, dat Dit, met eene friſſe Lugt, maatige Beweeginge, en vrolijk Gezelſchap, haar meer goed zou doen, dan alle de medicijnen die hij in zijn winkel had.

Dit heeft mij, en ook, zo het ſchijnt, der Lady (die daarbenevens zijn zedig gedrag, vaderlijk gezigt, en fatzoenlijk voorkoomen prijſt) een zeer goed denkbeeld van den man gegeven; en ik hebbe voor, om mij met hem bekend te maaken; en, zo hij raadt dat 'er een Doctor worde bij geroepen, te verzoeken dat hij, om den wil der ſchoone lijderes, meer dan van den genees-heer (diegeen praktijk gebrek heeft) mijnen waardigen vriend Dr. H. voorſlae —— wiens character onberispelijk is in allen deele, gelijk zijne vriendlijkheid, ben ik verzekerd, hem bij de Lady in agtinge zal brengen.

Juffr. Lovick begunſtigde mij met het berigt aangaende een Brief, welken zij uit den mond der Lady geſchreeven had aan Juffer Howe; dewijl zij zelve niet in ſtaat was, om behoorelijk te kunnen ſchrijven.

Dezelve liep hierop uit; ten antwoord, zo het ſchijnt, op haare twee Brieven, welke ook derzelver inhoud moge geweeſt zijn:

„ Dat zij in eene vreezelijke wederwaardig-
„ heid was ingewikkeld geweeſt, welke zij zig
„ verzekerde, dat, als zij dezelve te weeten kwam,

„ haa-

„ haar bevrijden zoude van de uitwerkzels van
„ haar vriendlijk misnoegen, wegens het niet ant-
„ woorden op haaren eerſten; alzo zij in Arreſt ge-
„ zet was! —— Zou zij dat wel hebben kunnen
„ gelooven? —— Dat zij des dags te vooren
„ maar ontſlagen was: En zij was nu zo zwak en
„ zo flaauw, dat zij genoodzaakt waare zig van ee-
„ ne fatzoenlijke weduw-vrouw in hetzelve huis te
„ bedienen, om dus reden te geeven van haar ſtil-
„ zwijgen op haare [Juffer Howe's] twee Brieven
„ van den 13den en 16den: Dat zij dezelve, zo
„ dra zij daartoe in ſtaat was, zoude beantwoorden
„ —— Ondertuſſchen haar ſmeekende, dat zij
„ over haar niet ongeruſt zou zijn; nademaal (be-
„ halven alleen dat deeze wederwaardigheid haar
„ was overgekoomen, terwijl zij gantſch niet wel
„ was; en dus als een pak gelegd wierd op de
„ ſchouders van een arm ſchepzel, welke voorheen
„ bijkans bezweek onder eenen al te zwaaren laſt)
„ *het niets was bij het onheil, dat zij voorheen*
„ *geleeden had:* En een geluk, was het waarſchij-
„ nelijk, dat daaruit zou voortkoomen; hetwelk
„ was, dat zij nu in ruſt zou zijn, in een eerelijk
„ huis, bij bedagtzaame en goedaartige luiden;
„ alzoo haar verzekeringe gegeven was, dat haar
„ geen overlaſt geſchieden zoude van den deug-
„ niet, welken te zien voor haar zou doodlijk
„ zijn: Zo dat zij [Juffer Howe] nu niet meer
„ haare Brieven op eene heimelijke en koſtbaare
„ wijze aan haar behoefde te laaten beſtellen: Nog
„ behoefde Collins nu meer voorzorg te gebruiken,
„ uit vreeze van nageſpoord te worden naar haar
„ logement; nog zij aan haar te ſchrijven onder

„ een verdigten naam, maar onder haar eigen. „

Gij ziet, dat ik op een goeden weg ben om u dienst te doen: Gij ziet hoe veel staat zij maakt op mijne belofte, dat gij u zult onthouden van u in haare tegenwoordigheid in te dringen: Laat dan uw vuurig ongeduld niet alles over hoop werpen; en mij als een schelm doen schijnen bij eene Lady, die reden heeft om *elk man, dien zij ziet*, als zodanig verdagt te houden. —— Op deeze voorwaarde moogt gij alle diensten verwagten; welke kunnen voortvloeijen uit waare vriendschap; en van

Uwen opregten Heil-wenscher,

J. BELFORD.

LXXI. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Dingsdag-avond den 18 *van Julij.*

Ik ben zo even van de Lady gekoomen. Ik wierd bij haar toegelaaten in de Eetzaal, daar zij zat op een leuning-stoel, in eene zeer zwakke en flaauwe gesteltenis. Zij deed eene pooginge om op te staen, toen ik binnen trad, maar was genoodzaakt om zitten te blijven. Gelief mij te verschoo-

ſchoonen, mijn Hr. Belford: Ik behoorde op te ſtaen om u te danken voor alle uwe goedheid jegens mij. Ik was te misprijzen, dat ik mij zo traag beweegen liet om die droevige plaatze te verlaaten; want hier ben ik in den Hemel bij hetgeen ik daar was: En ik ben ook onder braave luiden! —— Ik hebbe in langen, langen tijd voorheen onder geen braave luiden geweeſt; zo dat ik [met een halven glimlach] mij begon te verwonderen, waar zij dog alle gebleeven waaren.

Haare Waakſter en Juffr. Smith, welke bij haar waaren, namen gelegenheid van uit de kamer te gaen: En wanneer wij alleen waaren, Gij ſchijnt een perſoon van goedertieren aart te zijn, mijn Heer, zeide zij: Gij gaft te kennen, toen ik uit *mijne gevangenis* ging, dat gij niet geheel onkundig waart van mijne droevige Geſchiedenis. Indien gij daarvan *naar waarheid* bewuſt zijt, moet u bekend zijn, dat ik op de allerbarbaarſte wijze behandeld ben; en dat ik zulks niet verdiend hebbe van den man, die het mij heeft doen lijden.

Ik betuigde haar, dat ik genoeg wiſt om overtuigd te zijn, dat zij de verdienſte bezat van eene heilige, en de reinheid van eene engel: En zou voort geſproken hebben, wanneer zij zeide, Geen hoogvliegende complimenten! Geen onbehoorelijke toeëigeningen, mijn Heer!

Ik ondernam om mijne opregtheid te beweeren; en maakte gewag van *Beſchaafdheid*; met oogmerk om dezelve te onderſcheiden van Vleijerij. Niets kan beſchaafd zijn, zeide zij, hetwelk niet regtmaatig is: Wat ik ook *mag* gehad heb-

ben, *nu* hebbe ik geen grootsheid, die men behoeft te ſtreelen.

Ik betuigde geheel geen oogmerk te hebben om haar een compliment te maaken: Al wat ik gezegd *had*, en *zou* zeggen, was, en zou het uitwerkzel zijn van eene opregte eerbiedenis. De berigten van mijnen ongelukkigen vriend wegens haar, hadden haar Derzelver waardig gemaakt.

Ik meldde toen van uwe droefheid, uw berouw, uwe beſluiten om haar alle vergoedinge te doen, welke het nu mogelijk was dat haar gedaen kon worden: En, op de ernſtigſte wijze hield ik uwe onſchuld ſtaende, ten aanzien van de laatſte ſchelmſche mishandelinge.

Haar antwoord kwam hierop uit? —— Het is mij ſmertlijk aan hem te gedenken. De vergoedinge, waarvan gij ſpreekt, kan niet geſchieden. Deeze laatſte geweldenaarij, van welke gij meldt, is *niets bij hetgeen is vooraf gegaen*. Dat *kan niet* vergoed worden; nog met eenigen ſchijn verglimpt: Deeze *wel:* En het zal mij niet leed zijn, dat ik overtuigd worde, dat hij niet kan ſchuldig zijn aan een zo zeer laag wanbedrijf. — Nogthans, na zijne ſnoode nabootzingen van anderer handen —— na zijne ſchelmerij in de eerlooſte menſchen, als Ladys van eere uit zijne eigene familie, bij mij bedriegelijk te doen doorgaen —— welke zijn de ongeregtigheden, waartoe hij niet bekwaam is?

Ik wilde haar toen een verhaal gedaen hebben van de Regts pleeginge, welke gij bij uwe vrienden ondergaen hadt: Van uw eigen vooraf gegaen beſluit om te Trouwen, hadde zij u maar vereerd met

met de *vier* verzogte *woorden*: De ernſtige begeerte van uwe geheele familie tot de eere van haare verwantſchap: En het aanzoek van uwe twee Nigten bij Juffer Howe, met algemeene overeenſtemminge ondernomen, om de voorſpraak van die jonge Lady bij haar: Dog, deeze ſtukken maar even hebbende aangeroerd, ſneed zij mijne reden kort af, met te zeggen, Dat was eene zaak die voor een ander Regtbank hing: De brieven van Juffer Howe aan haar waaren over dat onderwerp; en aan *dezelve* zoude zij haare gedagten ſchrijven, zo dra zij daartoe in ſtaat was.

Toen ondernam ik omſtandiger u te zuiveren, van eenigzins de hand gehad te hebben in het voorbaarig Arreſt van de ſnoode Sinclair; een ſtuk, waarvan zij de edelmoedigheid had om te *wenſchen* dat gij gezuiverd wierdt: En als ik gewag gemaakt had van den verwoeden Brief, welken gij ter deezer gelegenheid aan mij hadt geſchreeven, vraagde zij, Of ik dien Brief ook bij mij had?

Ik bekende denzelven te hebben.

Zij wenſchte dien wel eens te zien.

Hiermede was ik ijzelijk bedremmeld: Want gij moet immers denken, dat de meeſte ongebondene dingen, welke onder ons Ligtmiſſen voor Geeſt en Aartigheid doorgaen, eene aanſtootelijke zotteklap moet zijn in de ooren en oogen van menſchen van kiesheid onder die Sexe: En daarbij, zulk een aart van Losheid loopt door uwe ernſtigſte Brieven; zulk eene valſche Onverſaagdheid, waardoor gij u al ſpottende tragt af te maaken van de onderwerpen die u meeſt aandoen; dat die Brieven gemeenlijk het minſt geſchikt zijn om

gezien te worden, welke uwe agtinge het meeſt moeſten ophouden.

Iets van deezen aart bragt ik bij haar in; en hadde mij gaarn willen verſchoonen van denzelven te vertoonen: Dog zij drong zo ernſtig aan, dat ik ondernam om eenige gedeelten van dien te leezen, met voorneemen om het berispelijkſte agter wege te laaten.

Ik weete wel dat gij dieswegens op mij zult vloeken; dog ik dagt dat het beter was haar genoegen te geeven, dan mijzelven verdagt te maaken; en dus het niet in mijn vermogen te hebben om u bij haar dienſt te doen, waartoe nu zo goed een gronſlag gelegd was; en daar zij zulke ſlegte ſtukjes van u weet, als ik haar kan melden.

Gij hebt den inhoud, onderſtelle ik, nog wel in geheugen, van uwen dollen Brief (a). Haare aanmerkingen over de verſcheidene deelen van denzelven, welke ik haar voorlas, kwamen op het volgende uit.

Op uwe twee eerſte regels. *Geheel bedorven, verlooren, bij Jupiter! Soldrement, Jan, wat zal ik nu doen! Vervloekt moeten alle mijne liſten en bedriegerijen zijn!* drukte zij zig uit in deezer voege:

„ O hoe los, hoe weinig aangedaen is het „ hart van de bezeffinge van zijne eigene misdaa„ den, hetwelk deeze ongebondene wartaal der „ penne kon ingeeven! „

De zinſneede, welke van het ſnood arreſt gewag maakt, gaf haar heel veel aandoeninge.

In

(a) Zie Br. LXII.

In het volgende, ſloeg ik uwe vervloekinge over van uwe nabeſtaenden, welke gij op de reize hadt opgepaſt: En las voort de zeven volgende zinſneeden uit, tot op uwe afſchuwelijke verwenſchinge, die te ijzelijk was om haar te worden voorgelezen. Hetgeen ik las, bragt deeze aanmerkingen van haar voort.

„ De liſten en bedriegerijen, welke hij ver-
„ vloekt, en de uitgelaatene blijdſchap der on-
„ deugende ſchepzelen, toen ze mij hadden op-
„ geſpoord, toont mij, dat zijn wanbedrijf geheel
„ en al met opzet gepleegd is: En ik twijffele
„ niet, of zijne vreezelijke meineedigheden, en
„ onmenſchlijke konſtenaarijen, zouden, terwijl
„ hij daarmede al voortvoer, doorgaen voor ſijne
„ krijgsliſten; voor aartige grappen; en ter betoo-
„ ninge van de verhevenheid zijner vindingrijke
„ talenten! —— O mijn wreede, wreede Broe-
„ der! hadt gij het niet gedaen, nooit waare ik
„ in de magt gekoomen van eenen zo heilloozen
„ en veragtelijken bedrieger! —— Dog ga
„ voort, mijn Heer; ik bidde u ga voort.

Op dat gedeelte, *Kunt gij, O fatale prognoſtiſeerder! mij ook zeggen waar mijne ſtraffen zullen eindigen?* —— zugtede zij: En wanneer ik kwam aan dit gezeg, *Om mijne Hervorminge miſſchien gebeden hebbende* —— Staet dat daar? zeide zij, weder zugtende. —— Rampzalig man! —— En zij ſtortede eene traan over u. —— Op mijne eere, Lovelace, ik geloove dat zij u niet haat! —— Zij heeft ten minſten bekommeringe, eene edelmoedige bekommeringe, over uwe toekoomende ge-

lukzaligheid! —— Welk een edel ſchepzel hebt gij verongelijkt!

Zij gaf mij een zeer geſtrengen ſtreek, op het leezen van deeze woorden —— *Bid haar, op uwe knieën, voor mij, om vergiffenis* ——

„ Gij hadt uwe leſſen volkoomen geleerd, mijn „ Heer, zeide zij, wanneer gij kwamt om mij te „ loſſen —— Gij waart onderdaanig genoeg „ om te knielen: Ik dagt dat het een uitwerkzel „ was van uwe eigene gulhartigheid, en goedaar- „ tigen ijver om mij dienſt te doen —— Ver- „ ſchoon mij, mijn Heer, ik wiſt niet, dat het „ geſchiedde volgens eene voorgeſchreevene les. „

Dit trok ik mij niet weinig aan: Ik kon niet verdraagen voor zulk een elendigen marionnet, zulk een Joſeph Leman, zulk een Tomlinſon gehouden te worden —— Ik poogde mij derhalven met eenigen ijver van deeze aanmerkinge te zuiveren; en zij vraagde mij weder om verſchooninge: „ Ik ſtond bekend, zeide zij, voor den vriend „ van een man, wiens vriendſchap, zij reden had „ om tot haar leedweezen te zeggen, niemand „ tot agtinge kon ſtrekken. „ —— En zij verzogt mij om voort te gaen.

Zo deed ik; maar voer daarna niet veel beter: Want,

Op die plaatze daar gij zegt, *Dat ik altoos haar vriend en voorſpraak was geweeſt*, was Deeze haare onbeantwoordelijke aanmerkinge, „ Ik merke, mijn Heer, uit deeze uitdrukkinge, „ dat hij altoos een kwaaden toeleg tegen mij ge- „ had heeft; en dat gij den geheelen tijd daarvan „ *kundig* geweeſt zijt: Hadde het den Hemel be-

„ haagd,

„ haagd, dat gij de goedheid gehad hadt, om ee-
„ nig middel uit te denken, waardoor uwe eige-
„ ne veiligheid niet in gevaar zou gebragt zijn,
„ om mij kennis te geeven van zijne ſnoodheid,
„ nademaal gij dezelve niet goedkeurdet! ——
„ Dog gij Heeren, onderſtelle ik, zoudt liever
„ een onnozel medemenſch bedorven zien, dan
„ bekwaam geagt worden tot eene daad, die, hoe
„ edelmoedig ook, waarſchijnelijk de banden ee-
„ ner ondeugende vriendſchap verbreeken zou-
„ de! „

Na deezen geſtrengen, dog billijken ſtreek, zoude ik mij gaarn onthouden hebben van het volgende te leezen, ſchoon ik onverhoeds begonnen was aan dat gezeg (dog zij hield mij daarbij vaſt): *Wat zoude ik nu wel niet willen geeven, dat ik u had toegelaaten daarin wel te ſlaagen:* En deeze was haare aanmerkinge daarover —— „ Dus
„ ziet gij, mijn Heer, indien gij het gelukkig mid-
„ del geweeſt waart om de onheilen voor te koo-
„ men, welke tegen mij geſmeed wierden, dat
„ gij dank daarvoor van uwen vriend ontvangen
„ zoudt hebben, wanneer hij zig bezadigd kwam
„ te bedenken. Dit genoegen houde ik mij ver-
„ zekerd, zal iedereen, met den tijd, genieten,
„ die deugd genoeg bezit om een ondeugend
„ voorneemen tegen te ſtaen, of te beletten. Ik
„ had verpligtinge, *zie ik*, aan uwe genegene
„ wenſchen ——— Dog het was een punt van
„ eere bij u, zijn geheim niet te ontdekken; te
„ te onſchenbaarder bij u geagt, miſſchien, hoe
„ ſnooder het geheim was. Gun mij nogthans
„ te mogen wenſchen, mijn Hr. Belford, dat gij

„ in ſtaat mogt zijn de geneugten te ſmaaken,
„ welke voor een liefhebbend gemoed gebooren
„ worden uit eene DEUGDZAAME Vriend-
„ ſchap! —— Geen andere is dien geheiligden
„ naam waardig. Gij ſchijnt een goedertieren
„ man: Ik hoope, om uwentwille, dat gij ten
„ eenigen dage het onderſcheid zult ondervinden:
„ En als dat gebeurt, denk dan aan Juffer Howe
„ en Clariſſa Harlowe (Ik merke dat gij veel weet
„ van mijne droevige Geſchiedenis) die de geluk-
„ kigſte ſchepzels op aarde waaren in elkanders
„ vriendſchap, tot dat deeze uw vriend „ ——
Daar hield zij ſtil, en keerde zig van mij af.

Daar gij uzelven *Een ſchelmſchen verraader* noemt; „ Zigzelven de Schuld toe te eigenen,
„ zeide zij, zonder zig te Schaamen, O welk een
„ verharde deugniet is deeze man! „

Op die plaatze, daar gij zegt, *Laat mij weeten, hoe men haar behandeld heeft: Indien op eene ruwe wijze, wee dan der ſchuldigen!* was dit haare aanmerkinge, met een weezen van verontwaardiginge: „ Welk een menſch is uw vriend,
„ mijn Heer! —— Paſt het zulk eenen als *hem*
„ zig aan te maatigen om de ſchuldigen te ſtraffen? —
„ Alle de *ruwe* behandelinge, welke ik van haar
„ kon ontvangen, was oneindig *minder*!„ — En daar ſtond zij een oogenblik of twee ſtil: Toen weder vervolgende! —— „ En wie zal *hem* dog
„ ſtraffen? Welk een vermetele deugniet! ——
„ Niemand dan *hij*, ſchijnt het, heeft regt om de
„ Onnozele te verongelijken! —— Het is zijn
„ poſt, giſſe ik, om op aarde de rol te ſpeelen,
„ welke het hooſd der booze Geeſten onderſteld

„ wordt

„ wordt beneden te ſpeelen ——— Straffen,
„ naar zijn welgevallen, uitdeelende over alle min-
„ dere werktuigen der boosheid!„

Wat hebbe ik gedaen, dagt ik! Ik zal deezen woeſten vent in de gedagten brengen, dat ik hem eenen verraaderlijken trek geſpeeld hebbe, met een gedeelte van zijnen Brief aan deeze ſchrandere Lady voor te leezen! ——— Nogthans, zo gij boos zijt, kan het alleen, met reden, zijn op uzelven; want wie zou denken, dat ik aan haar niet eenige van de minſt berispelijke gedeelten van eenen Brief mogt mededeelen (als een bewijs van uwe opregtheid in u te ontſchuldigen van eene misdadige betigtinge) welken gij ſchreeft aan uwen vriend, om *hem* van uwe onſchuld te overtuigen? Dog een kwaad hart, en eene kwaade zaak, zijn verbruide dingen: En laat het ons dus aan de regte oorzaak wijten.

Ik ſloeg uw bevel aan mij over, om haar bij het uur te vervloeken; en uwe benaamingen van *Draak* en *Serpenten*, ſchoon zo regt toepaſſelijk; nademaal, hadde ik die gelezen, men van u had moeten onderſtellen dat gij van het begin af wiſt, wat ſchepzels zij waaren; ondeugende vent die gij waart, met zulk eene zuivere reinheid onder dezelve te brengen! En ik beſloot met uw eigen ſlotzin, *Een regel! Een regel! Een konings kroon voor een regel!* enz. Haar evenwel te kennen geevende (nademaal zij zag, dat ik eenige gezeggen agter wege liet) dat daarin meer heftige uitdrukkingen waaren; dog dewijl dezelve beter geſchikt waaren om mij de opregtheid van den ſchrijver te toonen, dan om van zulk een kieſch oor als het haa-

haare gehoord te worden, verkoos ik dezelve over te ſlaen.

Gij hebt genoeg gelezen, zeide zij! —— Hij is een ondeugend, ondeugend menſch! —— Ik zie dat zijn oogmerk was mij tot zijnen wil te krijgen, het mogt koſten wat het wilde; en ik twijffele niet welke zijne voorneemens waaren, uit hetgeen zijne daaden geweeſt zijn. Gij kent wel zijnen ſnooden Tomlinſon, onderſtelle ik —— Gij weet — Dog wat kan praaten helpen? —— Nooit was 'er zulk een opzetlijk valſch hart bij eenig menſch [*Niets kan waaragtiger zijn, dagt ik!*] Wat heeft hij al niet al gezwooren! Wat heeft hij al niet verzonnen! En waartoe dog alles? —— Alleen om een arm jong menſch te bederven, welke hij behoorde beſchermd te hebben; en welke hij eerſt van alle andere beſcherminge beroofd had?

Zij ſtond op, en keerde zig van mij af, met haaren zakdoek aan haare oogen: En na eenige tuſſchenpoos kwam zij weder naar mij toe! ——„

„ Ik hoope, zeide zij, dat ik ſpreeke tegen een „ man, die een beter hart heeft: En ik danke u, „ mijn Heer, voor alle uwe genegene, ſchoon „ vrugtlooze, voorſpraak voormaals ten mijnen „ voordeele aangewend, het zij de beweegredenen „ daartoe voortkwamen uit medelijden, of uit een „ beginzel van eerelijkheid, of uit beide. Dat de„ zelve vrugtloos *geweeſt* is, kon zeer waarſchij„ nelijk wel te wijten zijn aan gebrek van ernſt en „ ijver in u; en *dat*, zo als *gij* wel mogt denken, „ aan gebrek van verdienſte in mij. Het kon wel „ zijn dat ik, in uwe oogen, niet *verdiende* behou„ den te worden! — Mogelijk kwam ik u voor als

„ een

„ een los ſchepzel, welke haare waare en natuu-
„ relijke vrienden ontloopen was; en die derhal-
„ ven zig de gevolgen behoorde te getrooſten van
„ het lot, dat zij getrokken had.

Ik ſchroomde, om uwentwille, haar te kennen te geeven, met hoe *veel* ernſt ik voor haar gepleit had: Dog verzekerde haar, dat ik haar ijverige vriend geweeſt was; en dat mijne beweegredenen gegrond waaren op eene verdienſte, welke ik geloofde dat nooit weergae had: Dat, hoe onverſchoonelijk de Hr. Lovelace ook waare, hij altoos haarer deugd had regt gedaen: Dat het uit eene volkoomene overtuiginge van haare onbeſmette eerbaarheid voortkwam, dat hij zo ernſtig begeerde om zulk een onwaardeerbaar juweel het zijne te noemen —— En zou mijne reden vervolgen, wanneer zij die weder kort afbrak ——

Genoeg, en al te veel, over dit onderwerp, mijn Heer! —— Indien hij mij nooit meer zijn aangezigt wil laaten beſchouwen, dat is alles wat ik nu van hem te verzoeken hebbe. —— Inderdaad, inderdaad, haare handen zamenvouwende, *Nooit zal ik het weer aanſchouwen*, indien ik het, door eenige middelen, die niet zondiglijk wanhoopig zijn, kan vermijden.

Wat konde ik dog voor u zeggen? —— Hoe het zij, het was, *op dien tijd*, niet oirbaar om dien ſnaar weder te roeren, uit vreeze van mijzelven een verbod op den hals te haalen, niet alleen om van dat onderwerp te ſpreeken, maar ook om ooit weder bij haar te koomen.

Ik gaf van verre eenige uitſlagen aangaende geldzaaken. Ik moeſt u gemeld hebben, dat toen

ik

ik haar die reden voorlas, daar gij mij beveelt haar zo veel op te dringen als ik haar kan doen neemen ——— zij, Neen, neen, neen, neen! verscheidenemaalen herhaalde met groote schielijkheid; en ik durfde het niet meer dan even weder aanroeren ——— en dat zo donkerlijk, dat het haar gelegenheid overliet om zig te houden als of zij mij niet verstond.

Ik kenne inderdaad geen mensch, man of vrouw, welken ik zo zeer zou vreezen misnoegen te geeven, of deszelfs berispinge te ondergaen, dan van haar. Zij heeft zo veel waare deftigheid in haare zeden, zonder trotsheid of laatdunkendheid (welke men in diegeenen, die dezelve bezitten, ligt geneigd is te kwellen) zulk een doordringend oog, hoewel zo lieflijk verzagt met de straalen van minzaamheid, dat zij allen eerbied van iemand tot zig trekt.

Mij dunkt, ik hebbe eene zoort van heilige Liefde voor deeze Engel van eene vrouw; en het is eene verwonderlijke zaak voor mij, dat gij een kwartier uurs met haar in zamenspraak kondt zijn, en bij uwe duivelsche voorneemens blijven.

Daar zij zo beschut was door godsvrugt, voorzigtigheid, deugd, deftigheid, door haare familie, goederen, en eene reinheid des harten, waarop nooit vrouw voor haar kon roemen, welk een weezenlijke duivel moet hij zijn (nogthans twijffele ik, of ik u niet hovaardig maaken zal!) die besluiten kon om door zo veel staketzels heen te breeken!

Wat mijzelven belangt, Ik bevroede meer en meer, dat ik mij niet behoorde vergenoegd te heb-

hebben met *vertoogen te doen tegen* uwe ſnoode oogmerken, en *daarover met u in redengeding te treeden:* En inderdaad, ik had meer dan eens in 't hoofd, dat ik iets voor haar zou tragten uit te voeren. Maar, ſnoodaart die ik was! Ik liet mij weerhouden door denkbeelden van valſche eere, gelijk zij mij met regt verweet, om dat gij zelve mij uwe voorneemens *vrijwilliglijk* hadt medegedeeld: En daarbij, dewijl zij in zulk een vervloekt huis gebragt was, en zo naauw wierd opgepaſt van uzelven zowel, als van uwe helſche werktuigen, dagt ik (weetende met wien ik te doen had!) dat ik ſlegts daardoor de voorgenomene ſchelmſtukken zou verhaaſten. —— Daarenboven, merkende dat gij door haare deugd zo zeer in ontzag gehouden wierdt, dat gij toen gij haar *eerſt* derwaards voerdet, het hart niet hadt om haar aan te vallen; en dat zij meer dan eens, zonder te weeten van uwe ſnoode oogmerken, u genoodzaakt had die te laaten vaaren, en te beſluiten om haar regt, en uzelven eere te doen; twijffelde ik naauwlijks, of haare verdienſte zou ten laatſten zegepraalen.

Mijn gevoelen is (indien gij vaſt blijft bij uw voorneemen om te trouwen) dat gij niet beter doen kunt, dan te bezorgen dat uwe *weezenlijke* Moeijen, en uwe *weezenlijke* Nigten, een bezoek bij haar koomen afleggen, en uwe voorſpraaken zijn: Dog, indien zij niet genegen zijn om haar in perſoon te bezoeken, zouden Brieven van dezelve, en van Milord M. door den invloed van Juffer Howe ondersteund, miſſchien, van uitwerkinge kunnen zijn ten uwen voordeele.

Dog

Dog dit is alleen mijne hoope, gegrond op hetgeen ik uwenthalven *wenſche*. De Lady, denke ik weezenlijk, zoude eer den dood kiezen dan u: En de twee vrouwen zijn van gevoelen, ſchoon zij niet half weeten wat zij geleeden heeft, dat zij inderdaad het voor haar hart heeft en niet lang zal leeven.

Wanneer ik mijn affcheid nam, bood ik haar allen dienſt aan die in mijn vermogen was, en ſmeekte haar mij toe te ſtaen, dat ik dikwijls kwam verneemen naar den ſtaat van haare gezondheid.

Zij gaf mij geen antwoord, dan met haar hoofd te buigen.

LXXII. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE *Schildkn.*

Woensdag, den 19 van Julij.

Heden morgen nam ik een draagſtoel naar het huis van Smith; en berigt gekreegen hebbende, dat de Lady een heel ſlegten nagt gehad had, dog op was, ontbood ik haaren braaven Apotheeker; die bij mij gekoomen zijnde, en mijn voorſlag goedkeurende om 'er den Dr. H. bij te roepen; zo beval ik de vrouwen haar kennis te geeven van de viſite die men voorhad.

Het

Het ſchijnt, dat zij in 't eerſt misnoegd wierd; hoewel zij te binnen hield hetgeen ze 'er tegen had: Maar, na eenige tuſſchenpoos, vraagde zij haar, Wat zij doen zou? Zij had goederen van waardij, welker zommige zij voorhad, zo dra zij *konde*, te gelde te maaken; dog voor dat dit geſchiedde, had zij niet eene enkele guinie om den Doctor voor viſite-geld te geeven.

Juffr. Lovick zeide, Zij had vijf guinies bij zig: Die waaren tot haaren dienſt.

Zij wilde wel drie van dezelve ontvangen, zeide zij, indien zij *dat* (een diamant-ring van haar vinger trekkende) wilde aanneemen, tot dat zij haar weer betaald had; dog onder geen andere voorwaarde.

Als haar gemeld wierd, Dat ik beneden was met Mr. Goddard, verzogt zij een woordje met mij te ſpreeken, voor dat de Doctor bij haar kwam.

Zij zat in een leuningſtoel, met haar hoofd tegen een kuſſen leggende; Juffr. Smith en de Weduw ieder aan eene zijde van haaren ſtoel; haare Waakſter, met een vlesje met hartshoorn, agter haar; zij zelve haare Salvolade in de hand hebbende.

Toen ik binnen kwam, haar hoofd opheffende, vraagde zij, Of de Doctor den Hr. Lovelace kende?

Ik zeide haar, Neen; en dat ik geloofde, dat gij hem nooit van uw leeven gezien hadt.

Was de Doctor mijn vriend?

Zo was hij; en een zeer braaf en ervaren man. Ik had hem genoemd wegens zijne uitſteekende bekwaamheid in zijn beroep: En de Hr. Goddard zeide, dat hij geen beter geneesheer kende.

Ik hebbe maar eene voorwaarde te maaken,

voor dat ik den heer zie; dat hij zijn Salaris niet weigere van mij te ontvangen. Ben ik arm, mijn Heer, ik ben hoogmoedig. Ik wil geen verpligtinge aan iemand hebben. Dat moogt gij wel *gelooven*, mijn Heer. Ik laate dit bezoek toe; om dat ik niet gaarn ondankbaar zou willen ſchijnen jegens de weinige vrienden, die mij zijn overgebleeven, nog hardnekkig bij zodanige van mijne nabeſtaenden, welke na verloop van tijd, om hunne bijzondere begeerte te voldoen, verneemen mogen naar mijn gedrag in mijne ziekte. Dus weet gij dan de voorwaarde, mijn Heer. En laat mij dog geen kwellinge worden aangedaen: Ik ben zeer onpaſſelijk; en kan de zaak niet betwiſten.

Ziende dat zij zo ſterk daarop ſtond, zeide ik haar, Indien het zo moeſt weezen, dan zou het geſchieden.

Dan mag de heer wel koomen, mijn Heer. Dog ik zal niet in ſtaat zijn om veel vraagen te beantwoorden. Waakſter, gij kunt hem, daar aan het venſter, wel vertellen, welken nagt ik gehad hebbe, en hoe ik de twee voorgaende dagen geweeſt ben. En de Hr. Goddard, zo hij hier is, kan hem te kennen geeven wat ik gebruikt hebbe. Ik bidde, laat mij zo weinig gevraagd worden als mogelijk is.

De Doctor leide zijn eerbewijs bij haar af, met die welleevendheid waardoor hij uitmunt: En zij ſloeg haare minzaame oogen op hem, met die vriendlijkheid, welke elken gunſtigen opſlag van haar gezigt vergezelt.

Ik wilde uit de kamer gaen; dog zij verbood het mij.

Hij

Hij nam haare hand, bij welke eene Lely zwigt in blanke ſchoonheid: Inderdaad, Madam, gij zijt zeer flaauw, zeide hij: Maar, gun mij verlof om te zeggen, Dat gij meer kunt doen voor u zelve, dan de geheele Faculteit voor u kan doen.

Daarop ging hij van haar naar het venſter. En na een kort geſprek met de vrouwen, keerde hij zig tot mij, en tot Mr. Goddard, bij het ander venſter: Wij kunnen hier niets doen, zagt ſpreekende, dan met hartſterkingen en bekwaam voedzel. Welke vrienden heeft de Lady? Zij ſchijnt eene perſoon van aanzien te zijn; en, al hoe ongeſteld zij is, eene zeer ſchoone vrouw. ——— Eene Ongehuwde Lady, onderſtelle ik?

Dat was zij, zeide ik hem luiſterende. Dat haar geval met ongemeene omſtandigheden vergezeld ging; van welke ik hem verwittigd zoude hebben, hadde ik hem giſteren ontmoet: Dat haare vrienden zeer wreed tegen haar waaren; dog dat ze dezelve niet kon hooren noemen, zonder zigzelve te beſchuldigen; ſchoon die veel meer te berispen waaren dan zij.

Ik wiſt wel dat ik het regt had, zeide de Doctor. Een liefdes-geval, mijn Hr. Goddard! Een Liefdes-geval, mijn Hr. Belford! Daar is een perſoon in de wereld die haar meer dienſt kan doen, dan onze geheele faculteit.

Mr. Goddard zeide, Hij was ook van begrip geweeſt, dat haare ongeſteldheid in haaren geeſt ſchuilde; en had haar diesvolgens behandeld: En daarop vertelde hij den Doctor wat hij gedaen had: Hetwelk van hem goedgekeurd zijnde, nam hij weder haare bekoorelijke hand, zeggende, Mijne

goede jonge Lady, gij zult zeer weinig bijſtand van ons behoeven. Gij moet, ten grooten deele, uwe eigene doctores zijn. Koom, *lieve* Madam [Vergeef mij deeze gemeenzaame tederheid; uw aanſchijn trekt zo wel Liefde, als Eerbied tot zig; en in een Vader van kinderen, van welke zommige ouder zijn dan gijzelve, mag zulk eene gemeenzaame aanſpraak wel verſchoond worden] helder uwen geeſt wat op, en wees vrolijk. Beſluit alles te doen tot uwe gezondheid, wat in u vermogen is; en gij zult wel haaſt beter worden.

Gij zijt zeer vriendlijk, mijn Heer, zeide zij. Ik zal alles inneemen, wat gij voorſchrijft. Mijn geeſt is in eene geweldige ontſteltenis geweeſt. Het zal beter met mij zijn, geloove ik, voor dat ik erger worde. De zorg van deeze mijne goede vriendinnen, de vrouwen aanziende, zal niet met ondankbaarheid beantwoord worden.

De Doctor ſchreef eene ordonnantie. Gaarn hadde hij zijn Salaris willen van de hand wijzen. Dewijl haare ziekte, zeide hij, eer geholpen moeſt worden door de aangenaame geſprekken van eenen vriend, dan door de voorſchriften van een arts', zoude hij het zig tot groote eere rekenen, zo het hem wierd toegelaaten, haar eer *raad* te *geeven* in de *eene* hoedanigheid, dan haar geneesmiddelen *voor* te *ſchrijven* in de *andere*.

Zij antwoordde, Dat het haar altoos aangenaam zou zijn, zulk een minzaam man te zien: Dat zijne bezoeken *haar voor afkeer tegen zijne Sexe behoeden* zouden: Maar dat zij, zo zij vergat dat hij haar *geneesheer* was, ligtlijk minder vertrouwen zou kunnen ſtellen in zijne bekwaamheid,

heid, hetwelk mogelijk noodig was om de beterſchap uit te werken, waartoe zijne bezoeken ſtrekten.

En wanneer hij haar nog verder drong, hetwelk hij deed op eene zeer heuſche wijze, en dewijl hij dog de deure twee of driemaalen op een dag voorbij moeſt, zeide zij, Zij zoude altoos vermaak ſcheppen met hem aan te merken in dat vriendlijk ligt, waarin hij *haar zig aanbood*: Dat de aanbiedinge van *datgeen* in den eenen perſoon wel zeer edelmoedig kon zijn, welks aanneeminge in de andere al zo onedelmoedig zijn zoude: Dat tegenwoordig haare omſtandigheden inderdaad niet ruim waaren; en hij zag wel uit het aangebodene (hetwelk hij moeſt aanneemen) dat zij meer in agt nam *wat voor haar zelve gevoegelijk* was, dan hetgeen overeenkwam met *zijne verdienſte*, of met het *vermaak* hetwelk zij in zijne bezoeken ſcheppen zoude.

Wij gingen alle te zamen van haar; en de Doctor en Mr. Goddard zeer nieuwsgierig zijnde om iets meer van haare Geſchiedenis te weeten, gingen wij op het voorſtel van den laatſten in een nabuurig Coffyhuis, en ik gaf hun, in vertrouwen, een kort verhaal daarvan; alles voor u zo ligt maakende als ik konde; en egter moet gij wel onderſtellen, dat, om het character der Lady maar gemeen regt te doen, dat ligt wel zwaar moeſt zijn.

Drie Uuren, 's Namidd-ags.

Ik ging zo even eens weder aan ten huize van Smith; en mij wordt berigt, dat zij eenigzins beter is; het welk zij toeſchreef aan de vriendlijke op-

beuringen van haaren Doctor. Zij gaf te kennen, dat zij over beide de heeren zeer wel voldaen was, en zeide, dat derzelver gedrag volkoomen *vaderlijk* was. ———

Vaderlijk, arme Lady! ——— Nooit, dan zedert korten tijd, onder de vleugelen van haare ouderen van daan geweeſt zijnde, is zij geziud iets *vaderlijks* en *moederlijks* op te zoeken in iedereen (de laatſtgemelde hoedanigheden in Juffr. Lovick en Juffr. Smith) om de plaatze van een Vader en Moeder bij zig te vervullen, naar welke haar pligtmaatig hart ſteeds reikhalſt.

Juffr. Smith vertelde mij, dat na dat wij waaren weggegaen, zij de ſleutels van haare koffers en laaden gaf aan haar en de weduw Lovick, en haar verzogt om een inventaris van dezelve te maaken; hetwelk zij deeden in haare tegenwoordigheid.

Zij maakten mij ook bekend, Dat zij haar verzogt had om een kooper voor haar te zoeken tot twee koſtelijke Stellen kleederen; waarvan het een nog nooit, het ander niet boven eens of tweemaal gedragen was.

Dit deed mij bijſter aan ——— *Miſſchien mag het u ook een weinigje treffen!!!* —— Haare reden, waarom zij dus deed, gaf zij haar te kennen, was, Dat zij zo lang niet zou leeven, datze dezelve behoefde te draagen: Dat het beneden het fatzoen van haare Zuſter, en andere nabeſtaenden was, dat zé van die zouden gedraagen worden: Dat haare Moeder niets onder haar gezigt zou kunnen verdraagen van hergeen het haare geweeſt was: Dat zij het geld van nooden had: Dat

zij

zij geen ſchuld bij iemand wilde maaken, daar zij goederen bij zig had, van welke zij geen gebruik kon maaken: En egter verwagte ik niet, zeide zij, dat zij een prijs zullen opbrengen, die met derzelver waardij overeenkoomt.

Het ging haar beiden zeer aan het hart, zo als zij bekenden; en zij vraagden mijnen raad daaromtrent. En dewijl de koſtelijkheid van haar gewaad haarluij nog al hooger denkbeeld van haaren rang gegeven had, dan zij te vooren hadden, onderſtelden zij dat zij eene perſoon van aanzien zijn moeſt; en zouden weder wel gaarn haare Geſchiedenis geweeten hebben.

Ik zeide haar, Dat zij inderdaad eene vrouw van familie en middelen was: Ik gaf haar nog gelegenheid om te onderſtellen, dat zij getrouwd was; Dog liet het aan haarzelve over om haarlieden alles te vertellen, wanneer en zo als het haar zou goeddunken: Al wat ik zeggen zou, was, Dat zij zeer ſnoodlijk behandeld was; dat zij het niet verdiend had; en volkoomen onnozel en eerbaar was.

Gij moogt wel denken, dat zij beide haare verbaasdheid uitdrukten, dat 'er een man ter wereld zijn konde, welke zulk een ſchoon menſch kwaalijk kon behandelen.

Wat aangaet het verkoopen van de twee Stellen kleederen, zeide ik aan Juffr. Smith, Dat zij zou voorgeeven, dat ze, 'er naar vernomen hebbende, eene vriendin gevonden had, die het koſtelijkſte derzelver wel koopen wilde; maar (*op dat zij geen argwaan mogt krijgen*) 'er op geſteld was, om daaraan een koopje te hebben. En twintig

guinies bij mij hebbende, liet ik die aan haar, als een gedeelte der betaalinge; en gebood haar zig *zo te houden*; als of zij het zelve voor zo weinig meer van haar tragtede te krijgen, als zij haar beweegen kon om 'er voor te neemen.

Ik ſtae op mijn vertrek naar Edgware met den armen Belton —— Van welken breeder in mijnen volgenden. Ik zal morgen weerom koomen; en deezen in gereedheid laaten leggen voor uwen boode, zo hij in mijn afweezen hier aankoomt.

Vaarwel.

LXXIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

[*Ten Antwoord op Brief* LXXI.]

M. Burg, Woensd. Avond, den 19 *Julij.*

Gij mogt wel te regt bedugt zijn, dat ik zou denken, dat gij mij eenen verraaderlijken trek ſpeeldet met mijnen Brief aan de Lady mede te deelen.

Gij vraagt, Wie denken zou, dat gij haar de minſt berispelijke deelen niet mogt voorleezen van eenen Brief tot mijne eigene verdedigínge geſchree-

ſchreeven? ——— *Ik zal u zeggen wie* ——— De man, die in denzelven Brief, waarin hij deeze vraag doet, aan den vriend, welken hij aan haare gramſchap blootſtelt, betuigt, „ Dat 'er zulk een „ aart van Losheid loopt door zijne ernſtigſte Brie„ ven, dat die geene *minſt geſchikt zijn om ge„ zien te worden*, welke *zijne agtinge het meeſt* „ moeſten *ophouden*: „ En wat dunkt u nu van uwe door zigzelve veroordeelde dwaasheid? Hoe het zij, wees omzigtiger, belaſte ik u, in toekoomende, op dat dus deeze lompe miſſlag opzigzelven alleen mag ſtaen.

„ Het is haar ſmertelijk aan mij te geden„ ken! „ „ Ongebondene wartaal! „ „ Een „ zo heillooze en veragtelijke bedrieger! „ „ Een „ man wiens vriendſchap niemand tot agtinge kon „ ſtrekken! „ „ Een verharde deugniet! „ „ Des Duivels weergae! „ „ Een ondeugend, on„ deugend menſch! „ ——— Dog *zeide* zij, *konde* zij, *durfde* zij, dit alles zeggen, of *ſlegts te kennen geeven*? ——— En dat zeggen tegen een man, welken zij prijſt over zijne goedertierenheid, en wegens die deugd boven mij ſtelt; daar alle de goedertierenheid, welke *hij* betoont, en dat *weet zij ook nog*, op *mijn* bevel geſchiedt ——— En dus mij den lof ontſteelt van mijne eigene daaden? Wonderlijk wel geregtigd, toont dit alles, dat zij is, tot uwe fijne onderſcheidinge tuſſchen de woorden van *Gevoeligheid* en *Wraakzugt*. Dog altoos wildet gij u bemoeijen en hoetelen omtrent iets, daar gij niet regt uit kondt koomen.

De lof, dien gij geeft aan haare *opregtheid*, is ook eene van uwe bijzonderheden. Ik denke

niet zo als *gij*, over haare vertelzieke optellingen en uitroepingen: —— Van wat nut kunnen dezelve zijn? ——— Waare het niet dat gij eene *heilige* Liefde voor haar hadt [De Duivel haale u met uwe miſſelijke fratſen!] anders zou het ten uiterſten tergende zijn te onderſtellen, dat men zulk een bekoorelijk ſchepzel regtop zag ſtaen voor eenen Ligtmis, en praaten van de zonde tegen haar begaen, die niet kan vergeven worden! ——— Ik wenſchte wel van harten, dat deeze kuiſche Ladys een weinig zedigheid bezaten in haare gramſchap! ——— Het zou immers zeer vreemd luiden, dat ik Robert Lovelace meer waare kiesheid beweerde te hebben, in een ſtuk waarin dezelve ten uiterſten vereiſcht wordt, dan Juffer Clariſſa Harlowe.

Ik denke dat ik haare Minne Norton, of haare Juffer Howe, zal in het oor blaazen, door den eenen of anderen van mijne zendelingen, om de lieve nieuwling te bekijven over haare uitroepingen.

Dog om ernſtig te zijn: Ik moet u zeggen, dat al hoe geſtreng en vinnig zij is, met zo veragtelijk te vraagen, „ Welk een menſch is uw „ vriend, mijn Heer, dat hij zig aanmaatige om „ ſchuldige lieden te ſtraffen!„ dat ik het nooit vergeeven zal aan het vervloekt vrouwmenſch, welke de laatſte gruwelijke geweldenaarij bedrijven kon tegen zulk een voortreffelijk ſchepzel.

De barbaarſche ſmaadheden der Nymphen, in derzelver bezoeken bij haar; de verkiezinge van het afſchuwelijkſte hol, dat men vinden konde, met oogmerk, ongetwijffeld, om haar te beweegen dat zij

zij naar het haare te rug keerde; en het nog afſchuwelijker beſtaen, om haar een voorſlag te doen van iemand, die de ſchuld betaalen wilde; een ſtrik, dit trekke ik geenzins in twijffel, voor haar mismoedig en vergramd hart geſpannen van die duivelſche Saartje (denkende, gewislijk, dat zij ook eene *vrouw* was) met oogmerk om haar alle agtinge bij mij te doen verliezen; en mij aan te hitzen om, in eene woedende drift, haar over te leveren aan haare gevoellooze wreedheid; dit zijn mishandelingen, welke ik om mij in haaren ſtijl uit te drukken, nimmer *kan*, nimmer *zal* vergeeven.

Dog wat aangaet uw gevoelen, en dat der vrouwen ten huize van Smith, dat zij het voor haar hart heeft; dat is de regte wijven-taal: Ik verwondere mij hoe *gij* daarin gevallen zijt: Gij die van zo veele *vrouwlijke dooden*, en *herleevingen* de voorbeelden gezien en gehoord hebt.

Ik zal u eens zeggen wat *tegen* dit haar denkbeeld aanloopt.

Haar tijd des leevens, en bekoorelijk geſtel: Dat zij altoos vermaak ſchepte in goed te doen, en waartoe zij zig verbeeldde gebooren te zijn; en hetwelk zij nog bij aanhoudinge zal kunnen doen, in zo groote maate als ooit; ja grooter, nademaal ik geen karige vent ben, gelijk gij weet: Haare godsdienſtige geſteldheid; eene geſteldheid, die haar altoos leeren zal om *onvermijdelijke* onheilen met geduld te draagen: De overweeginge van haare laatſte edele zegepraal over mij, en over de geheele bende; en van haare welgelukte ontkoominge van ons allen: Dat haar wil ongeſchonden is: En de in-

wen-

wendige hoogmoed van de behandelinge *niet verdiend* te hebben, die haar bejegend is.

Hoe is het mogelijk zig te verbeelden, dat eene vrouw, welke alle deeze *Trooſtredenen* in bedenkinge kan neemen, van hartzeer ſterven zal?

Integendeel twijffele ik geenzins, of, als zij zig weder herſtelt uit de neerſlagtigheid, waarin deeze laatſte ſchelmſche wandaad (waaraan geene dan deugnieten van haare eigene Sexe zig hadden *kunnen* ſchuldig maaken) haar geſtort heeft, dan zal de wederkeerende Liefde haaren *door den tijd bevreedigden* geeſt op nieuw inneemen: Haare gedagten zullen dan weder draaijen op de *Huwelijks-ſpil:* Het zal natuurelijk volgen, dat zij dan leevendiger denkbeelden in haar hoofd krijge; en deeze zullen haar alle haare omloopen met genoegen en vermaak doen verrigten; ſchoon niet met eene zo groote maate van beide, dan of het lief ſchelmtje, in haare omdraaijingen, zig boven de reſt van haare Sexe had kunnen verheffen.

Gij vraagt, wanneer gij de bittere ſmaadredenen verhaalt, welke de Lady tegen uwen armen vriend uitſloeg (terwijl gij, onderſtelle ik, voor haar ſtondt met uwe vingers in uwen mond) *Wat gij dog* VOOR *mij kondt zeggen?*

Hebbe ik u, in mijne voorgaende Brieven, wel geen honderd dingen aan de hand gegeven, welke een vriend, *dien het ernſt was* zijnen vriend te verdeedigen of te verſchoonen, bij zulk eene gelegenheid zou kunnen zeggen?

Dog nu tot het thans onder handen zijnde onderwerp, en den tegenwoordigen ſtaat waarin de zaaken hier nu zijn. —— Het is waar, hetgeen

geên mijn knegt u verteld heeft, dat Juffer Howe, voor den voorbaarigen dienſt van het vervloekt vrouwmenſch, heeft aangenomen, haare voorſpraak bij haare vriendin ten mijnen behoeve aan te wenden: En egter gaf zij aan mijne Nigten, in derzelver bezoek bij haar, te kennen, dat zij van gevoelen was, dat dezelve het mij nooit vergeeven zoude. Ik zende u Afſchriften van alles hier ingeſlooten, wat 'er ter deezer gelegenheid gewiſſeld is tuſſchen mijne Nigten Montague, Juffer Howe, mijzelven, Lady Eliſabet, Lady Sara, en Lord M.

Ik verlange om te weeten, wat Juffer Howe aan haare vriendin geſchreeven heeft, om haar te beweegen tot het trouwen met den *veragtelijken bedrieger*; den *man wiens vriendſchap niemand tot agtinge ſtrekt*; den *ondeugenden, ondeugenden menſch*. Gij hebt de twee Brieven in handen gehad. Waaren zij in de mijne geweeſt, het Zegel zou los gegaen zijn op het aanraaken van mijn heeten vinger [Miſſchien zonder behulp van een Poſt-kantoors Kogel]; en de vouwen, *gelijk andere plooizels wel gedaen hebben*, van zelve zijn opengegaen, ter voldoeninge van mijne nieuwsgierigheid. Een boos verzuim, Jan, dat gij niet bezindet, om die met een karel te paard aan mij af te zenden! Men had haar kunnen wijs maaken, dat de boode, welke den tweeden Brief bragt, die beide mede te rug genomen had. Ik kon dezelve, als ik ze had afgeſchreeven, door een ander hebben weerom gezonden, als of ze van Juffer Howe kwamen, zonder dat iemand buiten mij en u daarvan iets wiſt.

Dat is dog eene charmante meid! Haar moe-

dige geeſt, haar vermaakelijke geeſt! —— Zonder aan haar getrouwd te zijn ——— Hoe wenſche ik die leevendige Vogel eens in mijne kooij te krijgen! Hoe zoude ik haar daarin doen rond vliegen en met de wieken ſlaen! ——— Tot dat zij aan ieder tralij een veer gelaaten had!

Waare ik daaraan begonnen, ik ſtelle vaſt, gelijk ik voorheen (a) al eens gezegd hebbe, dat ik niet de helft van de moeite met haar gehad zoude hebben, die ik gehad hebbe met haare bekoorelijke vriendin. Want deeze driftige kleuters hebben een ſterken pols-ſlag, en een gaauwe knaap kan zo als het hem luſt ſpeelen met haare *ongeſtadigheden* ——— Nu te hoog, dan te laag, behoeft gij haar ſlegts beurtlings te tergen en te vreede te ſtellen; haar geduldig te verdraagen, en haar te mijden; te plaagen, en om vergiffenis te verzoeken; en zomtijds te maaken, dat gij de verdienſte krijgt van door haar verongelijkt te worden; dan haar vattende in het oogenblik van haare toegeevendheid, terwijl zij bewuſt zijn u kwaalijk behandeld te hebben, zijn ze geheelenal in uwe magt.

Maar deeze bezadigde, peinsagtige meisjes, die nooit kwaad worden dan met reden, zullen, als haar daartoe reden gegeven wordt, bijkans nooit vergeeven, of u eene tweede gelegenheid gunnen om haar misnoegen te geeven.

Het was ten deele de ſchroom, dat dit zo met mijne lieve Juffer Harlowe zijn zoude, die mij haar deed voeren naar eene plaatze, daar ik geloofde dat zij niet in ſtaat zou zijn om mij te ontvlugten, ſchoon het mij met mijnen eerſten aanval *niet* geluk-

(a) Zie D. V. bl. 399.

lukte. Anders zou het ten huize van de weduw Sorlings al zo goed voor mij geweeſt zijn, als van de weduw Sinclair. Want ik zag al vroeg, dat 'er in haar geen ligtgeloovigheid was om op te bouwen: Nog door een gemaakt geklag en gekerm haar vertrouwen te winnen. Zij was wel beſtand tegen de minzieke overreedingen. Zij gebruikte de *reden* in haare verliefdheid. Haar doorzigt en gezond verſtand deeden haar alle complimenten haaten, welke met waarheid en natuure niet overeenkwamen. Wat konde ik dan dog met haar hebben uitgevoerd op eenige andere plaatze? En egter, hoe lang wierd ik zelf *daar* in ontzag gehouden, in weerwil van *natuurelijke drift*, en *onnatuurelijke aanbitſingen* (voor hoedanige ik dezelve nu agte) enkel door de kragt van die aangeboorene deftigheid, en openbaare reinheid van ziel en zeden, welke iedereen met eerbied, zo niet met eene *heilige Liefde*, gelijk gij het noemt (a), vervullen op het oogenblik dat hij haar aanſchouwt! —— Zoudt gij anders niet denken, dat het gemaklijk voor mij geweeſt waare, een *welleevend heer*, en een *eerbaar Minnaar* te zijn, of ten minſten, zo te *ſchijnen* en *wel voor te doen*?

Lady Sara en Lady Eliſabet, merkende dat de onderhandelinge, op welker gelukkigen uitſlag zij haare graage harten geſteld hebben, waarſchijnelijk lang zal aanhouden, zijn gezind om naar haare eigene huizen te vertrekken; na dat zij van mij de grootſte verzekeringe ontvangen hebben, welke de natuure van de zaak toelaat, dat is te zeggen,

(a) Zie bl. 478.

gen, *mijn woord*, om de Lady te trouwen, zo ze mij wil hebben.

En evenwel (dunkt mij dat gij vraagt) Blijft gij nog bij het beſluit om vergoedinge te doen, indien u de magt daartoe verleend wordt?

Wel, Jan, ik moet bekennen, dat mijn hart nu en dan wel eenige aarzelende beweegingen heeft, wanneer ik ernſtig denke om de onherroepelijke plegtigheid. Wij ſtappen niet ligtlijk af van de begeerte onzes harten, en van hetgeen wij ons verbeelden weezenlijk tot ons geluk te behooren, al is de verwagtinge of hoope, om hetzelve magtig te worden, nog zo onredelijk of ongerijmd naar het gevoelen van anderen. Daar zullen *Weeromkoomingen* plaatze hebben; die bij ieder maar van verre iets beloovend toeval (hoe zeer men ook voorheen door kwaaden uitſlag den moed verlooren heeft en te rug gezet is) telkens zullen opwellen, en het genoegen verminderen, hetwelk men anders zou vinden in *tegenſtrijdige* uitzigten.

Het is onfatzoenlijk, Jan, *man* tegen *man*, te liegen. ——— Maar het Huwelijk hebbe ik dog *in mijn hart* niet veel mêe op —— ſchoon met eene CLARISSA ——— Nogthans is het mij ernſt om haar te trouwen.

Dog dikwijls denke ik, dat indien dit lief ſchepzel, toelaatende dat de tijd, en mijne boetvaardigheid, de gebeden mijner nabeſtaenden, en Juffer Howe's bemiddelinge, haare *gevoeligheden* [Haare *Wraakzugt* hebt gij door uwe fraaije onderſcheidinge (a) aartig te zoek gebragt,] vet-

zag-

(a) Zie bl. 457.

zagten, en de verjaagde neiginge te rug brengen, nu haare toeſtemminge geeve om mij te ontmoeten voor het altaar —— Hoe ijdel zal zij dan alle uwe welſpreekende vervloek-redenen maaken! —— Hoe veel bekoorelijke uitroepingen van zigzelve haare kragt beneemen! En welk een oud Patriarchaal paar zullen wij dan worden, het oude molen-pad in 't rond loopende; zoonen en dogters teelende; dezelve eerſt van minnemoers, daarna van Gouverneurs en Gouvernantes verzorgende; hun leſſen leerende, welke hun Vader nooit betragtede, en van welke hunne Moeder, zo als haare Ouders zullen zeggen, niet veel voordeel gehad heeft! En eindelijk miſſchien, wanneer het leeven zig zal wenden naar de doffe en maatige ſtilte, en ik nu zal begeerig worden om alle mijne Guite-ſtukken te vergeeten; welke trooſtelijke bedenkingen zal het mij dan verſchaffen, dat ik die alle weder verleevendigd vinde, met *gelijke*, of waarſchijnelijk *grooter* moeite en koſten, in de perſoonen en zeden van zo veel nieuwe Lovelaces van Jongens; en de Meisjes zie voortgaen met knaapen, miſſchien niet half zo verſtandig dan ik zelve; lompe vlegels, zo als het wel kan gebeuren, die de flooren geen andere verſchooninge kunnen verſchaffen voor haare zwakheid, behalven die ſchandelijke van de *Sexe* en *Natuure!* —— O Belford, wie kan verdragen aan deeze dingen te denken! —— Wie inzonderheid, in mijnen tijd van leeven, en met zulk eene neiginge tot fielterij!

Hiervan ben ik volſtrektlijk overtuigd, dat indien iemand ooit voorheeft om te trouwen, en zig

in vreede te verluſtigen met zijne eigene bedenkingen; en niet bevreesd te zijn voor vergeldinge, of voor de gevolgen van zijn eigen voorbeeld; hij nooit een Ligtmis behoort te zijn.

Dit gelijkt wel wat naar Conſcientie; doet het niet, Belford?

Dog, dewijl het mij nog ernſt is, gelijk ik gezegd hebbe, zo is Alles, wat ik in mijne tegenwoordige onzekerheid te doen hebbe, dat ik de vermogens van mijnen geeſt opheldere, en de roeſt 'er afvijle, welke daaraan gegroeid is uit den rook der ſtad, uit eene lange gevangenis in het naauw bewaaken van mijne ſtijfzinnige Schoonheid, hetwelk mij zo weinig dog gebaat heeft; en dat ik, zo ik kan, de verſlapte vezels van mijne ziel inſpanne, die door de beroertens welke zij in dezelve verwekt heeft, even als de Zenuwen van eenen waggelenden Beroerden, uit haare plooij getrokken en verdraaid zijn; op dat ik dus in ſtaat mag zijn om haar een Egtgenoot aan te bieden, haarer aanneeminge zo waardig als ik worden kan; of zo zij mij verwerpe, de bekwaamheid hebben van mijne gewoone vrolijkheid van hart weder aan te neemen, en aan andere van de verleidelijke Sexe te toonen, dat ik door de zwaarigheden, welke mij omtrent dit lief lid van haar bejegend zijn, den moed niet hebbe opgegeven, om zo wel als voorheen te tragten mijzelven aangenaam bij haar te maaken.

In dit laatſte geval, durve ik zeggen, zal een Reisje naar Vrankrijk en Italie het wel klaaren. Juffer Harlowe zal tegen dien tijd alles vergeten hebben, wat zij geleeden heeft van haaren ondankbaa-

baaren Lovelace: Schoon het onmogelijk zal zijn, dat haar Lovelace ooit eene vrouw vergeete, welker weergae hij wanhoopt immer te ontmoeten, al ging hij reizen van het een einde der wereld tot het ander.

Indien gij voortgaet met de ſchulden af te betaalen, onder welke mijne lange Brieven, zo veele weeken aan een, u hebben doen zugten, zal ik mijzelven poogen te beteugelen in de begeerten die ik hebbe (al hoe ſterk ik van dezelve ook worde aangepord) om naar ſtad te gaen, en mijzelve te werpen aan de voeten van de Beminde mijner Ziele. *Staatkunde* en *eerelijkheid* ſpannen beide te zamen om der beteugelinge kragt bij te zetten, waartoe mijne *eigene belofte* en uw *gegeven woord* mij ten deezen aanzien verpligt hebben. Ik zou haar niet gaarn op nieuw willen tergen: Integendeel, wil ik haare gevoeligheid liefſt tijd geeven van bedaaren, op dat dus alles wat 'er volgt het werk en bedrijf van haarzelve zijn moge.

*** ***

HICKMAN [Ik hebbe een doodlijken afkeer van dien vent!] heeft door een regel, welken ik nu zo even ontvangen hebbe, een mondgeſprek met mij verzogt op Vrijdag ten huize van den Hr. Dormer, als van een *gemeen vriend*. Vereiſcht de zaak, waarover hij mij te ſpreeken heeft, dat het juiſt ten huize van een *gemeen vriend moet* zijn? ——— Daar legt als eene uitdaaginge in opgeſlooten: Doet 'er niet, Belford? ——— Ik zal niet heel beleefd tegen hem zijn, geloove

ik. Hij heeft zig met de zaak te veel bemoeid! — Daarbij benijde ik hem van wegen Juffer Howe: Want zo ik een regt denkbeeld van deezen Hickman hebbe, is het onmogelijk dat die heldin hem ooit beminnen kan.

Iedereen weet, dat de Moeder hem (al hoe ſtout de Dogter zomtijds is) haar ten halze inpropt. Haare Moeder is eene van de heftigſte geeſten onder de vrouwen in geheel *Engeland*. Haar overleeden man kon de huwelijks-ſtrijd *Wie het weeten zoude?* niet tegen haar uithouden; maar wipte daarin van de prik, niet weetende hoe hij moeſt toegeeven, nog hoe hij moeſt winnen.

Eene bekoorelijke aanmoediginge voor een man van minnehandel, daar hij reden heeft om te gelooven, dat de vrouw, op welke hij het gemunt heeft, geen Liefde heeft voor haaren Man! Welke goede Beginzels moet die Vrouw wel hebben, die tegen de verzoekinge beveiligd wordt door eene bezeſſinge van haaren pligt, en gezwoorene trouwe, zonder dat genegenheid eenige vat op haar heeft!

Ik bidde u laat ons eens, heel omſtandig, weeten hoe het al gaet met den armen Belton. ——— Het is een hupſche vent. ——— Daar ſchijnt hem dog iets meer dan zijne Thomaſine in den krop te ſteeken.

Gij hebt hem niet van Conſcientie en Hervorminge voorgepreekt; hebt gij wel? —— Zulk zoort van vrijheden behoordet gij niet omtrent hem te neemen, dan wanneer gij hem volſtrektlijk onherſtelbaar agt. Een man die in een ſlegten ſtaat van gezondheid is, en de pip heeft, kan met dee-

ze

ze ernſtige dingen zo niet ſpeelen, als gij kunt doen, zonder daar beter of erger door te worden. ——— Bekeeringe, Jan, ben ik van denkbeeld, dat behoort ondernomen te worden, terwijl iemand gezond en fris is. Waartoe is dog een menſch bekwaam [Tot het beginnen van een ongewoon werk zekerlijk niet!] wanneer hij zigzelve niet is, nog meeſter van zijne vermogens? ——— Hierom is het, naar mijn begrip, dat eene doodbeds-bekeeringe voor eene zo onwiſſe en vrugtlooze zaak gerekend wordt.

Wat mijzelven aangaet, ik hoope nog een geruimen tijd voor de ſcheenen te hebben; nademaal ik ook voorneemens ben om ten *eenigen dage* een Hervormd man te worden. Ik hebbe nu en dan wel zeer ernſtige bedenkingen. Nogthans vreeze ik half voor de waarheid van hetgeen mijne Bekoorſter mij eens te kennen gaf, dat *een menſch zig niet altijd kan bekeeren als hij wil.* ——— Daar vaſt bij blijven, onderſtelle ik dat zij meende! Bij buijen en vlaagen hebbe ik mij wel duizendmaal bekeerd.

Mijn oog ſlaende op de twee voorgaende zinſneeden, verbeelde ik mij dat 'er iets in is, dat naar tegenſtrijdigheid gelijkt. Dog ik wil dezelve niet weder in overweeginge neemen. Het onderwerp is zeer ernſtig. Ik verſtae het tegenwoordig niet volkoomen. Dog nu tot een van lugtiger trant.

Tourville, Mowbray, en ik, brengen onzen tijd zo vermaakelijk door, als het mogelijk is dat wij zonder u kunnen doen. Ik wenſche maar, dat

wij Lord M 's podagreuſe dagen niet verlengen, door de geneugte die wij hem aandoen.

Dit is een voordeel, zo als ik geloove al elders eens te hebben aangemerkt, hetwelk Mannen, die zig in minneluſten te buiten gaen, hebben boven de andere Sexe: ——— Want terwijl deeze, arme flooven! zitten te zugten in holen en hoeken, of naar wouden en boſſchen loopen om haare klagten uit te ſtorten over haare miſlukte hoope, kunnen wij raazen en tieren, jaagen en vliegen; en door Nieuwe Minnaarijen, alle geheugenis der Oude uit onze harten verbannen.

Al hoe vrolijk wij, evenwel, onzen tijd doorbrengen, mijne herdenkingen over de ongelijken dit edel ſchepzel aangedaen, brengen zeer dikwijls een Somberen nevel over mijn hart. Dog ik weete dat ze mij zal toelaaten haar vergoedinge te doen, na dat ze mij ter deege geplaagd heeft; en daar trooſte ik mij mede.

Een eerelijke vent nog al! —— Klap met uwe wieken, en kraaij, Jan!

LXXIV. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Donderdag-Ogtend, den 20 van Julij.

Wat hebt gij, mijn allerliefſt ſchepzel, niet al geleeden. ——— Welke moet uwe benaaudheid ge-

geweeſt zijn bij eene zo ſchandelijke aanrandinge openlijk op ſtraat, en midden op den dag gepleegd!

Daar koomt geen einde, dunkt mij, aan de onverdiende rampen van eene lieve Ziel, die zo ongelukkiglijk gejaagd, en door bedrog gefleept is in de handen van eenen ſnooden Ligtmis! —— Hoe vreezelijk was ik aangedaen op het ontvangen van uwen Brief, door eene andere hand geſchreeven, en alleen van u voorgeſpeld! —— Gij moet zeer ongeſteld zijn. En dat is geheel niet te verwonderen. Dog ik hoope dat het meer van ontſteltenis, en verbaasdheid, en neerſlagtigheid is, welke weer *kan* worden te boven gekoomen, dan van de involginge van een hartzeer, hetwelk van uitwerkzels zou kunnen gevolgd worden, waaraan ik niet verdraagen kan te denken.

Maar wat gij ook doet, mijn lief, gij moet niet mismoedig zijn. Inderdaad gij moet niet mismoedig zijn! Tot nog toe zijt gij geheel buiten ſchuld geweeſt: Dog wanhoope zou geheel aan u zelve te wijten zijn; en de eerſte fout, waaraan gij u kunt ſchuldig maaken.

Ik kan het niet verdraagen, dat ik eene andere hand moet beſchouwen in plaatze van de uwe. Mijn lief ſchepzel, zend mij een weinig regels, ſchoon *nog zo weinig*, van uwe eigene hand, zo het mogelijk is. —— Want die zullen mijn hart verkwikken; inzonderheid, zo ze mij kunnen berigt geeven van de verbeteringe uwer gezondheid.

Ik verwagte uw Antwoord op mijnen Brief

van den 13den. Wij alle verwagten het met ongeduld.

Zijne nabeſtaenden zijn perſoonen van *zo veel* eere ——— Zij begeeren zo *heel* ernſtig om u onder haar getal te mogen rekenen ——— De deugniet heeft zo *veel* berouw: *Iedereen* van *zijne* familie getuigt dit —— *Uwe eigene* zijn zo onverzoenbaar —— Uwe laatſte wederwaardigheid, ſchoon een gevolg van zijne voorgaende ſchurkerij, is nog op zijn bevel, nog met zijne kennis in het werk geſteld; en hij is daar zo zeer vergramd over —— Dat mijne Moeder volſtrektlijk van gevoelen is, dat *gij de zijne behoort te worden* — Inzonderheid, indien gij, mijne wenſchen, zo als ik die in mijnen Brief hebbe uitgedrukt, en die van alle zijne vrienden involgende, 'er toe bewilligd *zoudt* hebben, waare dit gruwelijk Arreſt niet tuſſchen beide gekoomen.

Ik zal hier de copij inſluiten van den Brief, dien ik voorleeden Dingsdag zond aan Juffer Montague, toen ik hoorde dat niemand wiſt waar gij gebleeven waart; en het antwoord daarop met hand en zegel ondertekend van Lord M. Lady Sara Sadleir, en Lady Eliſabet Lawrance zo wel, als van de jonge Ladys; en ook van den deugniet zelven.

Ik bekenne, dat mij de trant niet aanſtaet van hetgeen hij aan mij geſchreeven heeft; en voor dat ik mij verder wil bemoeijen om ten zijnen voordeele te werken, hebbe ik beſlooten mijzelve te verzekeren, *door eenen vriend*, uit zijn eigen mond, van zijne opregtheid, en of zijn verzoek aan mij uit zijne eigene *volkoomene neiginge* voortkoomt

koomt, buiten de *wenſchen van zijne nabeſtaenden*. Nogthans ſtuift mijn hart tegen hem op, als ik onderſtelle dat 'er maar eene ſchaduw van reden is voor zulk eene vraag, daar de vrouw is Juffer Clariſſa Harlowe. —— Dog ik ben, met mijne Moeder, van gedagten, dat het Huwelijk het eenig middel is, hetwelk 'er nu is overgebleeven, om u in het toekoomende van uw leeven een tamelijk genoegen —— *geluk* te verleenen, kan men niet zeggen. ——— Zijne oneere zal, in *zulken* geval, in het oog der wereld zelf, grooter zijn dan de uwe: En bij diegeenen, welke u kennen, zal uwe zegepraal luiſterrijk zijn.

Ik ben gedrongen mijne Moeder binnen korten te vergezellen naar het Eiland Wight. Mijne Moeij Harman wordt hoe langer hoe zwakker, en is 'er op geſteld om ons beide te zien ——— en den Hr. Hickman ook, denke ik.

Zijne Zuſter, van welke wij zo veel gehoord hadden, met haaren Lord, wierden giſteren bij ons ten bezoek gebragt. Zij heeft wonderlijk veel behaagen in mij, of zo zegt zij althans.

Ik moet zeggen, dat ik agte dat zij wel beantwoordt aan het uitmuntend character, dat wij van haar gehoord hebben.

Ik zou moeten ſterven, zo ik naar het eilandje vertrok, zonder u alvoorens te zien. En nogthans is mijne Moeder (die gaarn een gezag oeffent, hetwelk zij zelve, door die oeffeninge, haar dikwijls doet betwiſten) 'er op geſteld, dat mijn volgend bezoek bij u *moet* zijn om u geluk te wenſchen, als Mevr. Lovelace.

Wanneer ik weete, welke de uitſlag zal zijn

van de vraagen, welke uit mijn naam aan dien deugniet zullen gedaen worden, en welke uwe gedagten zijn op mijnen Brief van den 13den, dan zal ik u meer berigten van de mijne.

De brenger van deezen belooft zo veel ſpoed te maaken, dat hij deezen namiddag nog bij u koomt. O mogt hij met goede tijdinge weerom koomen tot

Uwe altoos-toegenegene.

ANNA HOWE.

LXXV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Donderdag-namiddag.

Gij doet mij ſmerte aan, mijne allerlieffte Juffer Howe, door het vuur van uwe edele Vriendſchap. Ik zal zeer kort zijn, dewijl ik niet wel ben; vrij veel beter egter dan ik geweeſt ben; en dewijl ik een Antwoord gereed maake op uwen van den 13den. Dog vooraf moet ik u zeggen, mijne waarde, Dat ik dien karel *niet* wil hebben —— Word niet toornig op mij. —— Dog dat wil ik zeker niet. Dus laat hem geen vraagen omtrent mij gedaen worden, bidde ik u.

Ik ben *niet* mismoedig, mijn lief. Ik hoope te

te mogen zeggen, dat ik *niet* mismoedig *zal worden.* Is mijn toeſtand niet grootlijks verbeterd? Ik danke den Hemel daarvoor!

Ik worde nu niet gevangen gehouden in een ondeugend huis. Ik ben nu niet in de magt van de liſten deezes mans. Ik ben nu niet genoodzaakt mij in ſchuilhoeken uit vreeze voor hem te verbergen. Een van zijne gemeenzaamſte gezellen is een ijverig vriend van mij geworden, en neemt aan om hem van mij af te houden, en dat wel met zijne eigene toeſtemminge. Ik ben bij eerelijke luiden. Alle mijne kleederen en goederen zijn mij weder ter hand geſteld. De deugniet zelve geeft getuigenis aan mijne eere.

Ik ben inderdaad zeer zwak en ongeſteld: Dog ik hebbe een uitmuntend Genees-heer, Dr. H. en al zo braaf een Apotheker, Mr. Goddard. —— Hunne behandelinge omtrent mij, mijne waarde, is volmaakt *vaderlijk*! —— Mijn geeſt ook, kan ik merken, begint weder kragt te krijgen: En zomtijds, dunkt mij, vinde ik mij verheven boven mijne rampen.

Ik zal zomtijds wel eens weder Bezwijken. Dat moet ik wel verwagten. En mijns Vaders vloek ——— Dog gij zult mij bekijven dat ik denzelven voor den dag brenge, nu ik bezig ben met mijne vertrooſtingen op te tellen.

Dog ik belaſte u, mijne waarde, dat gij door mijne rampen uw eigen gemoed niet te zwaar laat drukken. Zo gij dit doet, dan zult gij daardoor zommige van die pijlen op nieuw ſlijpen, die verſtompt zijn, en haare ſcherpte verlooren hebben.

Zo gij *mijn* geluk wilt vermeerderen, zo

geef

geef plaatze, mijn lief, aan *uw eigen*; en aan de blijde uitzigten, die zig voor u opdoen!

Gij zult zeer geringe gedagten hebben van uwe Clariſſa, indien gij niet gelooft, dat het grootſte vermaak, hetwelk zij in dit leeven kan ontvangen, beſtaet in uw voorſpoed en welvaaren. Denk niet om mij, mijne eenige vriendin, dan zo als wij het in de voorgaende tijden gehad hebben: En onderſtel dat ik een groot, groot einde wegs van u afgegaen ben! —— Op eene lange reize. —— Hoe dikwijls worden de waardſte vrienden, om de belangen van hun Vaderland te bezorgen, dus van een geſcheiden ——— voor veele jaaren *zekerlijk* —— *waarſchijnelijk* voor altoos.

Heb mij, evenwel, nog lief. Dog laat zulks zijn met eene zig ſpeenende Liefde. Ik ben niet die ik was, toen wij *onaffcheidelijke* Minnaareſſen waaren, gelijk ik zeggen mag. —— Onze *oogmerken* moeten nu verſchillende zijn. ——— Beſluit dog, mijne waarde, om een braaf man gelukkig te maaken, nademaal een braaf man *u* zo maaken moet. ——— En dus, mijne waardſte Liefde, adieu voor ditmaal! ——— Adieu, mijne waardſte Liefde! ——— Dog ik zal wel haaſt weder ſchrijven, hoope ik!

LXXVI.

LXXVI. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE *Schildkn.*

[*Ten Antwoord op Brief* LXXIII.]

Donderdag, den 20 van Julij.

Ik las dat gedeelte van het ſlot van uwen Brief den armen Belton voor, waarin gij naar hem vraagt, en meldt hoe luſtig gij, en de andere, uwen tijd op M. Burg doorbrengen. Hij haalde eene diepe zugt: *Gij zijt alle zeer gelukkig!* waaren zijne woorden. —— Het ſmert mij, dat het zijne woorden *waaren;* want, arme man, hij neemt zeer ſterk af. Veranderinge van lugt, hoopt *hij*, zal hem goed doen, gepaard met het vrolijk Gezelſchap, waarin ik hem gelaaten hebbe. Dog niets, durve ik zeggen, zal hem baaten.

Eene uitteerende Ziekte, en eene verteerende Matres, zijn voor een toegeevenden Onderhouder, vreezelijke dingen om met beide te gelijk te worſtelen: Daar moet geweld gebruikt worden om zig te ontſlaen van de laatſte; en nogthans is hem geen moeds genoeg overgebleeven, om zig te doen gelden. Zijn huis is het huis van Thomaſine,

ſine; niet het zijne. Hij is in geen veertien dagen voorleeden binnen zijne eigene deur geweeſt. *Als een vagabond omzwervende* van de eene Herberg in de andere; in elk derzelver ſlegts gaende om iets te gebruiken en wat te ruſten; en 'er twee of drie dagen blijvende, zonder de magt te hebben om 'er van daan te koomen; en naauwlijks weetende naar welke hij vervolgens gaen zal. Zijne ziekte huisveſt *binnen hem*; en hij kan dezelve niet ontloopen.

Haare Jongens (voormaals dagt hij, dat ze de zijne waaren) zijn onbeſchoft genoeg om hem in zijn eigen huis, als zij hem voorbij gaen, op het lijf te loopen. Op den kant der Moeder zijnde, drijven zij hem eenigermaate ten huize uit; en in zijn afweezen, ſpeelen zij mooij weer van het overſchot zijner vervallene goederen. Wat hunne Moeder aangaet (die voormaals zo teder, zo onderwerpelijk, zo vlijtiglijk gedienſtig was, dat wij alle hem gelukkig noemden, en zijne wijze van leeven verkiezens waardig) die is nu zo vinnig, zo baldaadig, dat hij met haar niet in geſchil kan treeden, zonder oneindig nadeel toe te brengen aan zijne gezondheid. Tot eene moedlooze Verdeediginge, *naauwlijks eene verdeediginge*, is het derhalven met hem verloopen: En dit voor een hart, hetwelk zo veele jaaren een *aanvallenden* oorlog gevoerd heeft (zig niet bekreunende wien hij tot partij had) welk een verloop! —— Zig nu vergelijkende met den overouden Leeuw in de fabel, die van de ſmaadelijke hiel eens onedelen Ezels voor den bek geſchopt wierd, en lag te ſpinvoeten.

Ik

Ik hebbe zijne zaak op mij genomen. Hij heeft mij verlof gegeven, hoewel niet zonder moeijelijkheid, om hem in het bezit te ſtellen van zijn eigen huis; en om zijne ongelukkige Zuſter van zijnentwegen daarin te plaatzen, van welke hij tot hieraantoe geen werk gemaakt heeft, *om dat* zij ongelukkig was. Het is hard, zeide hij tot mij (hij weende, arme man, toen hij dit ſprak) dat hem niet kan vrijſtaen geruſtlijk in zijn eigen huis te ſterven! —— Dat zijn de vrugten, van het gezegend Matres-houden! ———

Schoon hij maar onlangs kennis heeft gekreegen van haare ontrouw, koomt het nu aan den dag dat dezelve al zo lang geduurd heeft, dat hij geen reden hebbe om te gelooven dat de Jongens van hem zijn: Nogthans hoe mal plegt hij te zijn met dezelve!

Waaraan, Lovelace, zullen wij de tederheid toeſchrijven, welke een *gewaande* Vader menigmaal toont aan de kinderen van een ander man? —— Wat is dat dog, bidde ik u, hetwelk wij *Natuure*, en *Natuurelijke Genegenheid* noemen? En wat heeft de menſch zig te beroemen op zijne ſchranderheid en doorzigt, daar hij zig al zo ligt laat brengen tot het broeden en opbrengen, en zelf beminnen, en dikwijls meer troetelen, van de vrugt van eens anders misdrijf met zijne Vrouw of Matres, als eene hen of gans de eyeren, en zelf de *jongen*, van eene andere uit haar geſlagt?

Ja, ik mag wel vraagen, Of het *Inſtinct*, zo als het genoemd wordt, in de dieren, dezelve niet in ſtaat ſtelt om hunne eigene veel ligter te

onderſcheiden, dan wij met alle onze *reden* en ſchranderheid, waarop wij zo ſtoffen, in dit teder ſtuk kunnen doen.

Indien zommige, welke vrouwen hebben van twijffelagtige eerbaarheid, deeze zaak behoorelijk overdagten, Ik geloove dat hunne ongeregelde drift naar winſt al heel veel verkoelen zoude, wanneer zij niet zeker konden gaen (ſchoon haare *Gaaitjes* wel) voor wiens kinderen zij geſtadig in de weer waaren, woelden, ſchraapten, en misſchien diegeenen bedroogen, met welke zij te doen hebben, het zij vrienden, buuren, of *zekerder* naaſt-beſtaenden, van Moeders zijde alleen trouwens.

Dog ik wil dit denkbeeld zo verre niet uitſtrekken, dan het wel zoude kunnen gedreeven worden; om dat, zo het wierd voortgeplant, het *voor de maatſchappij* van *nadeelige* of *onnatuurelijke* gevolgen zou kunnen zijn; nademaal vrouwen van deugd misſchien meer onderhevig zouden zijn, om daar nadeel bij te lijden, door het wantrouwen en de grillige driften van mannen van *ondeugende harten* en *zotte herſenen*, dan diegeene welke zig voor ontdekkinge verſchuilen kunnen door liſten en geveinsdheid, tot hoedanige eene vrouw van deugd haare toevlugt niet kan neemen. En nogthans, wierd dit denkbeeld behoorelijk en algemeen bedagt, zo zoude het mogelijk van geen kwaade uitwerkzels gevolgd worden; voor zo verre goede opvoedinge, goede neigingen, en eene beveſtigde deugd, dan de hoedanigheden zijn zouden die voornaamlijk gezogt wierden, en niet het geld, wanneer een man (niet verſlingerd op enkel lig-

lighaamlijke aanlokzels) omzag naar eene deelgenoot van zijnen ſtaat, en naar eene Moeder van zijne toekoomende kinderen, welke erfgenaamen ſtaen te worden van zijne bezittingen, en de vrugten te genieten van zijne nijverheid.

Maar om tot den armen Belton weder te keeren.

Indien ik uwen bijſtand, en dien van onze kameraads van nooden hebbe, om den armen knaap in zijn bezit te herſtellen, zal ik u kennis geeven. Ondertuſſchen is mij zo even verteld, dat Thomaſine verklaart, dat zij niet wil opſtaen: Want zij heeft vermoeden, ſchijnt het, dat men op maatregels zal vallen om haar te doen verkaſſen. Zij is Mevr. Belton, zegt zij, en zal haar Huwelijk bewijzen.

Indien zij zig dus aanſtelt bij zijn leeven, wat zou zij zig wel niet aanmaatigen na zijnen dood?

Haare Jongens dreigen iedereen, die hunne *Moeder* beſtaen zullen te beſpringen. Van hun *Vader* (zo als zij den armen Belton *noemen*) ſpreeken zij als van eenen onnatuurelijken. En die waarſchijnelijk hun *regte Vader* is, is daar altoos, met een *vijandig* oogmerk, voor haaren Neef gaende, zo als gewoonlijk: Nu, haar *Neef die haar beſchermt*.

Naauwlijks was 'er, durve ik zeggen, een Onderhouder van eene Matres, die deeze niet tot eene Onderhoudſter maakte van een Galant; en haar alles deed verkwiſten aan den vent dien zij onderhield, wat zij afpolde van de buitenſpoorige zotheid van hem, door welken zij onderhouden wierd.

Ik zal het buiten u klaaren, zo ik kan. Het zal hier slegts gaen, naar dat ik het begrijpe, zo als in het geval van de oude Sarmaten, die na veel jaaren afweezig geweest te zijn, weder t' huis gekoomen, hunne Wijven toen in het bezit vonden van hunne Slaaven: Zo dat zij niet alleen te strijden hadden met die *Wijven*, die haarer ontrouwe bewust waaren, en met hunne *Slaaven*, maar ook met de *Kinderen* van die Slaaven, welke reeds volwassen, hunne Moeders en hunne al lang vrijgelaatene Vaders beslooten te verdeedigen. Dog de edele Sarmaten, het zig tot schande rekenende hunne Slaaven met gelijke wapenen te bevegten, voorzagen zig alleen van dezelve zoort van zweepen, met welke zij hen voorheen gewoon waaren te kastijden. En als zij met dezelve op hen aanvielen, ging het jan hagel aanstonds voor hen op de vlugt. ——— Ter gedagtenis van welk geval, tot op deezen huidigen dag nog, de Munt van Novogrod in Rusland, eene stad van het oude Sarmatie, bestempeld is met een man te paard, die eene zweep in de hand heeft.

De arme knaap neemt het kwaalijk, dat gij hem niet sterker aanstondt, dan gij deedt, om van uwe partij te zijn op M. Burg. Het is Mowbray te wijten, houdt hij zig verzekerd, dat hij eene zo heel koele noodiginge kreeg van eenen, wiens noodigingen zo vuurig plegten te zijn.

Mowbray's aanspraak tot hem, zegt hij, zal hij hem nooit vergeeven: „ Hoe nu, Tom, „ zeide de brutale vent, met een vloek 'er bij, „ gij „ kwijnt als een hoen dat de pip heeft. Gij moet

„ lug-

„ lugtiger worden, of u tot eene eenzaame quarantaine ſchikken, zo gij de geheele toom niet „ beſmetten wilt. „

Wat mij aangaet, waare deeze arme man niet in verlegenheid, zo ten aanzien van zijne huislijke zaaken, als van zijnen geeſt, ik zoude uwer allen moede zijn. Zodanig is de ſmaak, dien ik hebbe in de verkeeringe, en zodanig mijne verwonderinge over het gedrag en de denkbeelden van deeze godlijke Lady, dat ik wel eene maand, zelf van uw gezelſchap, zou willen miſſen, om in het haare maar voor een uur te worden toegelaaten: En ik ben grootlijks over mijzelven vergenoegd, dat, daar ik het *uwe* zo hoog plegt te waardeeren, ik bekwaam ben, als uit mijzelven om zo te ſpreeken, om dit daarboven te verkiezen.

Het is, als men het wel inziet, een duivelſch leeven dat wij geleid hebben. En als men bedenkt, hoe het alles in zeer weinige jaaren een einde neemt —— Daar men ziet, tot welk een ſlegten ſtaat van gezondheid deeze arme knaap zo ras vervallen is ——— En daarbij aanmerkt, hoe elk uwer van het ongelukkig ſchepzel wegloopt, als de rotten uit een huis dat inſtort, is dit geen ſchoone trooſt, of liever hulpmiddel om te rug te zien op ſlegt-verkooren gezelſchap, en een kwaalijk doorgebragt leeven?

Het zal uwe beurt mede wel haaſt worden, voor ieder van ulieden, indien het Geregt van uw land 'er niet eer tuſſchen beiden koome.

Gij zijt de eenige Ligtmis, met welken wij

geſchoold hebben, zo gij mijzelven niet wilt uitzonderen, welke uwe gezondheid en uwe goederen ongeſchonden bewaard hebt.

Mowbray heeft het voorwaar een ſterk geſtel te danken, dat hij in zijne gezondheid nog geen nadeel heeft geleeden; dog zijn Capitaal verzwindt van jaar tot jaar.

Drie vierde van Tourvilles zeer aanzienlijke middelen zijn reeds verſpild; en het overige vierde deel zal waarſchijnelijk de andere drie wel haaſt agter na gaen.

Arme Belton! wij zien hoe het met hem ſtaet! ——— Zijn eenigſt geluk is, dat hij naauwlijks lang genoeg zal *leeven* om gebrek te krijgen.

Gij zijt te hoogmoedig, en te voorzigtig, om ooit nooddruftig te worden; en om u den verdienden lof te geeven, bezit een geeſt om zodanige van uwe vrienden bij te ſtaen, die in verval geraaken mogen; en *zult* het zekerlijk doen, indien gij dan in leeven zijt. Dog ik agte, dat gij veel raſſer, dan gij u verbeeldt, ter uwer rekenſchap moet gedagvaard worden —— den hals gebroken miſſchien van de vrienden dergeenen, die gij hebt verongelijkt; want zo gij dit lot al ontvliedt van de familie der Harlowes, zult gij al voortgaen met het gevaar en de wraak te tergen, tot dat de wraak u overvalt; en dit, het zij gij trouwt, of niet: Want het gehuwde leeven, geloove ik, zal u, voor dat de ouderdom daarbij koome, niet geneezen van die luſt tot minneranken, welke u geduuriglijk vervoert, in ſpijt van uw beter weeten, en ras verdwijnende voorneemens.

Wel nu dan, ik zal onderſtellen dat gij in ruſt ter

ter neder legt onder uwe deugdzaamer voorouders.

En laate ik nu eens vooruit zien op het einde van Tourville en Mowbray [Belton zal misschien al voor u tot stof vergruisd zijn] ondersteld zijnde dat uw vroegtijdige uitgang u van de hulp der galge bevrijd heeft.

Beschouw hen dan, waarschijnelijk, door overdaadige verkwistinge, bij eigenaartigen gevolge, tot gebrek vervallen, in eenig vuil kot of op eene onreine vliering verschoolen; moetende afhangen van de zorglooze zorg van het een of ander morsig oud wijf, welke niets dan haare armoede beweegt om hen op te passen, en de laatste diensten te bewijzen aan mannen, welke zulk eene ijzelijke verwoestinge onder de jonge hebben aangerigt.

Hoe elendiglijk zullen zij dan krijten door gillende lugtpijpen! Hunne sterke stemmen dan veranderd zijnde in piepende en om deernis biddende klaagtoonen! Hunne nu gewelddaadige klaauwen, hoe magtloos dan geworden! ——— Hunne nu opgesteken halzen dan onvermogende om hunne pijnelijke hoofden te tillen; terwijl die bollen van baldaadigheid neerhangen op hunne beevende schouders! Welke afschuwelijke tronijen zullen zij dan zetten! terwijl hunne harten, en hoofden, elkanderen hunne boosheid verwijten! —— Hunne verschrokte monden opgesperd! —— Hunne ontspierde wangen ingevallen! ——— Hunne benedenste kaaken neerhangende! —— Elk knorrende als een zwijn, naar welk hij in zijn leeven had geleeken! Och! wat een snoode deugniet ben ik geweest! ——— Och! dat ik mijn leeven van

nieuws aan beginnen mogt! —— Hunne belijdenis doende voor het arm oud wijf, die hen niet beſchutten kan! Terwijl zij zig verbeelden, dat de geeſten van geſchondene Maagden, en bezoedelde vrouwen, voor hunne glazige oogen zweeven! En de oude Satan, in hunne angſtige begrippen, van agter een ſpiegel hun toegrijnſt, welken hij hun voor het gezigt houdt, om hen te vervaaren met den ſchrik, die zig zigtbaarlijk vertoont in hunne eigene weezens!

Wat mij belangt, indien ik de eene of andere goede familie 'er toe kan brengen, om mij met eene Zuſter of eene Dogter te begunſtigen, alzo ik nu eene vermeerderinge van goederen gekreegen hebbe, die mij zal in ſtaat ſtellen om ſchoone Huwelijks-voorwaarden voor te ſlaen, dan gae ik u alle verlaaten; trouwen, en een Redelijk liever, dan het leeven van een Beeſt, leiden in toekoomende.

LXXVII. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Donderdag avond.

Ik ben genoodzaakt geweeſt om mijne twintig guinies te rug te neemen. Hoe de vrouwen het werk behandeld hebben, kan ik niet zeggen (ik onderſtelle, dat zij al te gereed geweeſt zijn, met

met een kooper tot het koſtelijk gewaad te vinden); dog zij kreeg agterdogt, dat ik het geld verſchooten had; en wilde dus de kleederen niet uit haare handen geeven. Dog Juffr. Lovick heeft metterdaad eenige koſtelijke Kanten verkogt, voor vijfrien guinies, welke driemaal zo veel waardig waaren: Waaruit zij aan dezelve het geld weder betaalde, hetwelk ze geleend had tot viſitegeld voor den Doctor, in eene ziekte veroorzaakt door de barbaarsheid van den allergrootſten wreedaart. *Gij kent zijn naam wel!*

De Doctor kwam in den ogtend, ſchijnt het, eens bij haar aan, en had een korten redenſtrijd met haar over het viſite geld. Zij ſtond 'er op, dat hij het elke reize als hij kwam ontvangen zoude, het zij hij ſchreef of niet ſchreef; hem verdenkende, dat hij ſlegts mondling zijnen raad gaf aan Juffr. Lovick, of de Waakſter, om het ontvangen daarvan te vermijden.

Hij zeide, Dat hij onmogelijk zou hebben kunnen nalaaten, al waare hij *geen* Arts geweeſt, van te verneemen naar de gezondheid en het welzijn van eene zo voortreffelijke perſoon. Hij had geen gedagten om haar een compliment te maaken, met het aangebooden geld van de hand te wijzen: Dog hij wiſt dat haar toeſtand niet zo ſchielijk zou veranderen, dat dezelve zijne bezoeken dagelijks vereiſchte. Zij moeſt hem derhalven toeſtaen, dat hij bij de vrouwen beneden vernam naar haare gezondheid; en hij moeſt niet denken om boven te koomen, indien hij *met geld* beloond moeſt worden voor het genoegen, hetwelk hij zo begeerig was zigzelven te verleenen.

Eindelijk kwam men tot een verdrag, dat hij om de andere reize geld zoude hebben: Waaraan zij zig tegen haar dank onderwierp; hem te kennen geevende, dat ſchoon zij tegenwoordig verlaaten en in ongunſt was, dat egter haare omſtandigheden regtswegen, ruim en aanzienlijk waaren; en geen koſten konden zo hoog loopen, dat men daaromtrent zwaarigheid behoefde te hebben, het zij bij leeven of bij ſterven. Dog zij onderwierp zig, voegde zij 'er bij, aan het verdrag, in hoope van hem zo dikwijls te zullen zien als hij gelegenheid had; Want zij zag hem en Mr. Goddard, van wegens hunne vriendlijke en tedere behandelinge jegens haar, weezenlijk aan met eene bijna dogterlijke agtinge.

Ik hoope, dat gij kennis zult tragten te maaken met deezen braaven Doctor, wanneer gij in de ſtad koomt; en hem bedanken, dat hij haar weder wel te vreede geſteld heeft op eene Sexe, van welke gij haar zo veel reden gegeven hebt om een afgrijzen te hebben.

Vaarwel.

LXXVIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

M. Burg, Vrijdag, den 21 van Julij.

Zo even weeromgekoomen van een mondgeſprek met deezen Hickman: Een regte gek van een vent, al zo ſtijf als zijne Lobben.

Gij weet, dat ik niet veel van hem houde, Jan; en diegeenen, van welken wij niet veel houden, kunnen wij geen lof gunnen, *miſſchien zelf niet den lof, welke hun behoorde toegeſtaen te worden.* Hoe het zij, het is mij ernſt, als ik zegge, dat hij mij zo gezet, zo ſtijf, zo gemaakt, zo net en effen gaende, en egter zo onbehouwen van perſoon, voorkoomt, dat ik mij durve verzekeren van uw gevoelen, indien gij hem, en uzelven regt doet, dat gij nooit een diergelijken meer gezien hebt, behalven in een ſpiegel.

Ik zal u vertellen hoe ik met hem omſprong.

Hij kwam in zijne eigene karos ten huize van Dormer; en wij gingen, op zijn verzoek, eene wandelinge doen in den tuin. Hij was duivelſch vol van ceremonien, en bragt een zak vol verontſchuldigingen bij voor de vrijheid, die hij ſtond te neemen; en na een half honderd hemmen en bremmen, vertelde hij mij, dat hij kwam, —— dat

hij kwam —— zijne opwagtinge bij mij maaken —— op verzoek van de *waarde Juffer Howe*, betreffende de zaak —— betreffende de zaak —— van Juffer Harlowe.

Wel, mijn Heer, ſpreek op, zeide ik. Dog gun mij verlof om te zeggen, dat indien uw boek zo lang zij als uwe voorreden, men eene week werk zal hebben om het te leezen.

Dit was al taamelijk ruw, zult gij zeggen: Dog daar is niet beter op, dan zulke ſtijve kwanten in den beginne dwers voor den boeg te koomen. Wanneer zij eens van het ſtuk geraakt zijn, worden ze vervuld met wantrouwen op zigzelven, en kunnen 'er nooit weder regt op koomen: Zo dat een hupſche vent, onbeſcheiden aangevallen wordende, gelijk ik wierd, het ſpel geheelenal meeſter blijft de gantſche onderhandelinge door.

Hij wreef zijne kin, en wiſt naauwlijks wat hij zeggen zoude. Eindelijk, na de eene tuſſchenreden in de andere gevoegd te hebben, zig verontſchuldigende over verontſchuldigingen, in navolginge, onderſtelle ik, van Swift's Uitweidingen tot lof van de Uitweidingen ——— Ik vermoede, ik vermoede, mijn Heer, dat gij kennis hadt van het bezoek aan Juffer Howe gegeven van de jonge Ladys uwe Nigren, in den naam van Lord M. en Lady Sara Sadleir, en Lady Eliſabet Lawrance?

Zo *had* ik, mijn Heer: En Juffer Howe heeft naderhand een Brief gehad, ondertekend van zijne Lordſchap en van die Ladys, en waaronder ik zelve ook mijn naam geſchreeven hebbe: Hebt gij dien gezien, mijn Heer.

Ik

Ik moet bekennen dien gezien te hebben. Dezelve is de voornaame oorzaak van dit Bezoek: Want Juffer Howe is van gedagten, dat uw gedeelte in denzelven geſchreeven is op zulken losſen trant —— Vergeef mij, mijn Heer ——— dat zij niet weete of het u ernſt is, of niet, met uw aanzoek bij haar om haare voorſpraak bij haare *vriendin* (a).

Wil Juffer Howe toeſtaen, dat ik mijzelve in perſoon aan haar daaromtrent verklaare, mijn Hr. Hickman?

O in geenen deele, mijn Heer. Juffer Howe, ben ik verzekerd, zou u die moeite niet willen vergen.

Ik zou dat voor geen moeite agten. Ik zal zeer bereidwillig met u gaen, mijn Heer, naar Juffer Howe, en haar voldoen op alle haare zwaarigheden. Koom, mijn Heer, ik wil u nu maar aanſtonds vergezellen. Gij hebt eene karos. Gij zijt alleen. Onder het rijden kunnen wij wel praaten.

Hij ſchoorvoetede, draaide zig heen en weer, trappelde, ſtrook zijne lobben, verzettede zijn peruik, en trok aan zijne das, die lang genoeg was om hem voor ſlab te verſtrekken ——— Ik gae niet teſtond te rug naar Juffer Howe, mijn Heer. Het zal al zo wel zijn, indien gij zo goed wilt weezen, om Juffer Howe door mij daarop te voldoen.

Wat is het, waaromtrent zij zwaarigheid heeft, mijn Hr. Hickman?

Wel,

(a) Zie het Briefje van den Hr. Lovelace aan Juffer Howe, bl. 393. van dit Deel.

Wel, mijn Heer, Juffer Howe merkt aan, dat gij in uw gedeelte van den Brief zegt ——— Dog laat ik het gaen zien, mijn Heer —— Ik hebbe eene copij van hetgeen gij ſchreeft [Dezelve voor den dag haalende] Is het met uw verlof, mijn Heer? —— Dus begint gij —— *Waarde Juffer Howe.*

Ik hoope niet, dat gij dat kwaalijk neemt, mijn Hr. Hickman?

In het allerminſt niet, mijn Heer! —— In het allerminſt niet, mijn Heer! —— Naauw mikkende, als het waare, om te leezen.

Gebruikt gij ook een bril, mijn Hr. Hickman?

Een *Bril*, mijn Heer! Met zijne geheele breede tronij naar mij opziende: Een Bril! —— Wat is de reden, dat gij mij zulk eene vraag doet? Zulk een jong man als ik een bril gebruiken, mijn Heer! ———

In Spanje doen ze het, mijn Hr. Hickman; zo wel jonge als oude, ter bewaaringe van hunne oogen. ——— Hebt gij Prior's *Alma* wel ooit gelezen, mijn Hr. Hickman.

Ja, mijn Heer ——— De gewoonte doet alles af onder de volkeren zo wel, als bij bijzondere perſoonen: Ik begrijpe de meeninge van uwe vraag ——— Dog het is geen *Engelſche* gewoonte. ———

Zijt gij ooit in Spanje geweeſt, mijn Hr. Hickman?

Neen, mijn Heer: Ik ben in Holland geweeſt.

In Holland, mijn Heer! —— Nooit in Vrankrijk

lijk of Italie? —— Ik was van voorneemen om met hem naar het land van *Beteuterdheid* te reizen.

Neen, mijn Heer, ik kan niet zeggen daar nog geweest te zijn.

Dat is dog te verwonderen, mijn Heer, toen gij aan de vaste kust waart!

Ik ging daar heen om eene bijzondere affaire: Ik was verpligt om schielijk weerom te koomen.

Wel, mijn Heer; gij waart begonnen te leezen —— Gelief zo goed te zijn om voort te gaen.

Hij mikte weder met zijn gezigt, als of zijne oogen ouder waaren, dan de rest van zijne ledemaaten; en las. *Na hetgeen hierboven geschreeven, en getekend is met de naamen van luiden van zo onbetwistbaare eere* —— Voorwaar, zijne oogen 'er van afwendende, niemand trekt de eere van Lord M. nog die van de waardige Ladys in twijffel, welke den Brief ondertekend hebben.

Ik hoope, mijn Hr. Hickman, dat ook niemand de mijne in twijffel trekt?

Zo het u belieft, mijn Heer, zal ik voort leezen. —— *Hadde men mij wel mogen verschoonen van eenen naam te tekenen, welke bijkans zo haatelijk voor mijzelven is* [Gelieft gij te zeggen] —— *als ik* WEETE *dat die voor U is* ——

Wel, mijn Hr. Hickman, hier ter plaatze moet ik u eens in de reden vallen. In hetgeen ik aan Juffer Howe geschreeven hebbe, onderscheidde ik het woord WEETE. Daartoe had ik reden. Juffer Howe heeft zeer vrij met mijn character omgesprongen. Ik hebbe haar nooit eenig leed gedaen. Ik neeme hetzelve haar zeer kwaalijk. En ik hoope, mijn Heer, dat gij gekoomen zijt van haa-

haarentwegen om haare verſchooninge te maaken diesaangaende.

Juffer Howe, mijn Heer, is eene zeer beſcheidene jonge Lady. Zij is niet gewoon iemands character onbetaamelijk te behandelen.

Dan hebbe ik dies te meer reden om het kwaalijk te neemen, mijn Hr. Hickman.

Wel, mijn Heer, gij kent de vriendſchap —

Geen vriendſchap behoorde regt te geeven tot zulke vrijheden, als Juffer Howe omtrent mijn character genomen heeft.

Ik geloove, dat hij al begon te wenſchen, dat hij niet bij mij gekoomen waare. Hij ſcheen ten eenenmaale bedremmeld.

Hebt gij wel niet gehoord, dat Juffer Howe mijn naam behandelde, met groote ———

Mijn Heer, ik ben hier niet gekoomen om u ergernis te geeven, of affront aan te doen: Dog gij weet welk eene Liefde 'er is tuſſchen Juffer Howe en Juffer Harlowe. ——— Ik vermoede, mijn Heer, dat gij Juffer Harlowe niet zodanig behandeld hebt, als zulk eene fraaije Lady verdiende behandeld te worden: En indien Liefde voor haare vriendin Juffer Howe eenige vrijheden heeft doen neemen, zo als gij die noemt, zo zal het eenen niet onedelmoedigen geeſt, bij zulk eene gelegenheid, eer leed zijn dat hij daartoe *oorzaak* gegeven heeft, dan ——

Ik begrijpe uw gevolg wel, mijn Heer! —— Dog ik zou deeze beſtraffinge liever ontvangen van eene Lady, dan van een Heer. Ik hebbe groote begeerte om mijne opwagtinge te maaken bij Juffer Howe. Ik ben overtuigd, dat wij wel haaſt te

za-

zamen in een goed verſtand zouden koomen. Edelmoedige geeſten zijn altoos van denzelven aart. Ik weete wel, dat wij in alles zouden overeenkoomen. Eijlieve, mijn Hr. Hickman, wees zo goed om mij bij Juffer Howe in te leiden.

Mijn Heer —— Ik kan uwe begeerte, zo het u belieft, wel aan Juffer Howe te kennen geeven.

Doe dat dog. Gelief voort te leezen, mijn Hr. Hickman.

Hij deed het zeer naaukeurig, als of mij niet in geheugen lag wat ik zelve geſchreeven had; en als hij kwam tot het gezeg omtrent den Strop, den Paſtoor, en den Beul, het gelezen hebbende, Wel, mijn Heer, zegt hij, gelijkt dit niet wel naar jokkernij? —— Juffer Howe denkt 'er dat althans van. Het is niet in de *magt* der Lady, weet gij, mijn Heer, om u tot de Galg te verwijzen.

Dan denkt gij, mijn Hr. Hickman, dat zo zij de magt had, zij het doen zoude?

Gij zegt hier aan Juffer Howe, vervolgde hij, dat Juffer Harlowe *de meeſt beleedigde van haare Sexe* is. Ik weete, uit Juffer Howe, dat zij ten hoogſten gevoelig is over de beleedigingen, welke gij bekent: Zo zeer, dat Juffer Howe van vermoeden is, dat zij haar nooit zal overreeden om dezelve over het hoofd te zien: En dewijl uwe geheele familie begeerig is, dat gij de verongelijkingen haar aangedaen vergoeden moogt, en insgelijks de tuſſchenſpraak begeert van Juffer Howe bij haare vriendin; zo vreeſt Juffer Howe, wegens dit gedeelte van uwen Brief, dat het u geen ernſt genoeg is; en dat uwe aanbiedinge om haar regt te doen, eer geſchiedt om uwe vrienden te believen

die

die daarop dringen, dan dat het voortkoomt uit uwe eigene genegenheid: En zij verlangt uwe waare gevoelens diesaangaende te weeten, voor dat zij 'er zig mede bemoeit.

Denkt gij, mijn Hr. Hickman, dat indien ik bekwaam ben om mijne eigene nabeſtaenden te bedriegen, ik zo veel verpligtinge hebbe aan Juffer Howe, die mij altoos met groote vrijheid behandeld heeft, om aan *haar* te bekennen, hetwelk ik voor *die* niet bekend hebbe?

Mijn Heer, ik verzoeke vergiffenis: Maar Juffer Howe denkt, dat voor zo verre gij aan haar geſchreeven hebt, zij u, door mij, mag vraagen om eene nadere verklaaringe van hetgeen gij hebt geſchreeven.

Gij ziet mij eenigermaate, mijn Hr. Hickman. — Wat dunkt *u*, is het mij ernſt, of gekſcheeren?

Ik zie, mijn Heer, dat gij een lugtige heer zijt; van eenen fijnen geeſt, en wat dies meer is ——— Alles wat ik uit naam van Juffer Howe verzoeke, is, te mogen weeten, of gij weezenlijk, en *bona fide* met uwe vrienden zamenſtemt in de begeerte, dat zij haare voorſpraak moge aanwenden, om u met Juffer Harlowe te verzoenen?

Het zou mij ten uiterſten lief zijn met Juffer Harlowe verzoend te worden; en ik zou groote verpligtinge hebben aan Juffer Howe, indien zij eene zo gelukkige gebeurtenis kon te wege brengen?

Wel, mijn Heer, gij hebt 'er dan niet tegen om te Trouwen, onderſtelle ik, als eene voorwaarde van die verzoeninge?

Ik hebbe nooit van mijn leeven zin gehad in Trou-

Trouwen. Ik moet voor de vuiſt met u handelen, mijn Hr. Hickman.

Dat is mij leed: Ik agte het een zeer gelukkigen Staat.

Ik hoope, dat gij het zo zult vinden, mijn Hr. Hickman.

Daar twijffele ik niet aan, mijn Heer. En ik durve zeggen, dat gij het ook zo vinden zoudt, indien gij Juffer Harlowe tot uwe vrouw kreegt.

Indien ik daarin gelukkig met eenig menſch kon worden, zou het zijn met Juffer Harlowe.

Ik ſtae verzet, mijn Heer ——— Gij denkt dan, om kort te gaen, Juffer Harlowe niet te trouwen? ——— Na de harde behandelinge ——

Wat harde behandelinge, mijn Hr. Hickman? Ik twijffele 'er niet aan, of eene Lady van haare kiesheid heeft hetgeen andere ſlegts beuzelingen zouden toeſchijnen, in het ſterkſte ligt voorgeſteld.

Indien hetgeen mij te kennen gegeven is, mijn Heer —— Excuſeer mij ——— der Lady is aangedaen, heeft zij meer dan over beuzelingen te klaagen.

Vertel mij dog eens wat gij gehoord hebt, mijn Hr. Hickman? Ik zal geheel naar waarheid antwoorden op de beſchuldigingen.

Mijn Heer, gij weet beſt wat gij gedaen hebt: Gij bekent zelve, dat de Lady *de meeſt beleedigde zo wel, als de meeſt verdienende van haare Sexe* is.

Zo doe ik, mijn Heer; en egter zoude ik gaarn willen weeten, wat gij *gehoord* hebt; want daarvan hangt, miſſchien, mijn antwoord af op

de vraagen, welke Juffer Howe door u aan mij doen laat.

Wel dan, mijn Heer, nademaal gij het vraagt, zo kunt gij niet kwaalijk neemen dat ik u antwoorde: —— In de eerſte plaatze, mijn Heer, zult gij wel bekennen, onderſtelle ik, dat gij Juffer Harlowe belooft hebt te Trouwen, en Wat dies meer is.

Wel, mijn Heer, en ik onderſtelle dat hetgeen gij mij wilt te laſt leggen, is, Dat ik *Wat dies meer is* begeerde te hebben, zonder haar te Trouwen.

Is het mogelijk, mijn Heer, ik weete dat gij voor een man van geeſt gehouden wordt: Maar mag ik niet wel vraagen, of gij niet te ligt tilt over deeze zaaken?

Wanneer eene zaak geſchied is, en ze niet veranderd kan worden, dan is het beſt, dezelve zo goed te ſtellen als men kan. Ik wenſchte wel, dat de Lady ook zo dagt.

Ik ben van gedagte, mijn Heer, dat men de Ladys niet behooort te bedriegen. Ik denke dat eene belofte aan eene Lady al zo verbindende behoort te zijn, als aan eenig ander menſch, ten minſten.

Ik *geloove* wel, dat gij zo denkt, mijn Hr. Hickman: En ik geloove, dat gij een zeer eerelijk goed ſlag van een man zijt.

Ik zou altoos mijn woord houden, mijn Heer, het zij aan man of vrouw.

Gij ſpreekt wel. En het zij verre van mij, dat ik u overreeden zoude om anders te doen. Maar wat hebt gij verder gehoord?

Gij kunt wel denken, Jan, dat ik zeer begeerig moeſt zijn om te weeten, in welken ligt mijne uit-

uitverkooren' Bruid de zaaken aan Juffer Howe had voorgeſteld; en hoe verre Juffer Howe dezelve aan den Hr. Hickman had medegedeeld.

Mijn Heer, dit behoort niet tot mijne tegenwoordige boodſchap.

Maar, mijn Hr. Hickman, het behoort al tot de mijne. Ik hoope, dat gij niet verwagten zult, dat ik *uwe* vraagen zou beantwoorden, ter zelver tijd dat gij weigert te antwoorden op de *mijne*. Wat, vraagde ik u, hebt gij verder gehoord?

Wel dan, mijn Heer, indien ik het moet zeggen, mij is berigt, dat Juffer Harlowe naar een heel ſlegt huis gevoerd is.

Wel, inderdaad, het volk is gebleeken niet zo goed te zijn als ze behoorden te zijn. ——— Wat hebt gij meer gehoord?

Ik hebbe gehoord, mijn Heer, dat de Lady op eene zeldzaame wijze verraſt is, op eene zeer *onbetaamelijke*; dog op welke kan ik niet zeggen.

En *kunt* gij dat *niet* zeggen? Kunt gij het niet *giſſen*? ——— Dan zal ik het u vertellen, mijn Heer. Miſſchien wierd 'er eenige vrijheid omtrent haar gebruikt, terwijl zij ſliep. Denkt gij dat men nooit op die wijze eene Lady verraſte? —— Gij weet, mijn Hr. Hickman, dat de Ladys zeer ſchuw zijn om zig, zelf bij de de zedigſte van onze Sexe, te betrouwen, wanneer zij gezind zijn om te ſlaapen; en waarom dat, indien zij niet *verwagteden*, dat men haar op zodanige tijden zou mogen verraſſen?

Maar, mijn Heer, wierd de Lady niet iets ingegeven om haar te doen ſlaapen?

Eij, mijn Hr. Hickman, dat is hier de vraag?

Ik wilde wel gaarn weeten, of de Lady zegt, dat zulks geſchied is?

Ik hebbe alles niet gezien, wat zij geſchreeven heeft; dog uit hetgeen ik gehoord hebbe, is het een zeer lelijk ſtuk werks ——— Excuſeer mij, mijn Heer.

Ik excuſeer u wel, mijn Hr. Hickman: Dog, onderſteld zijnde, het waare zo, denkt gij dat eene Lady nooit bedot wierd met Wijn, of zo? —— Denkt gij, dat de alleromzigtigſte vrouw ter wereld niet zou kunnen betrokken worden met een ſterker drank voor een ligter, wanneer zij dorſtig waare, na eene vermoeijinge in dit heet warm weder? En denkt gij, indien zij dus al eens in eenen diepen ſlaap gedompeld wierd, dat zij de eenige Lady is, die men ooit op zodanige wijze verraſte?

Zelf zo als gij het voordraagt, mijn Hr. Lovelace, is het geen ligte zaak. Dog ik vréeze, dat ze heel veel zwaarder is, dan gij ze ſtelt.

Wat redenen hebt gij om dit te vreezen, mijn Heer? Wat heeft de Lady dan gezegd? Ik bidde, geef het mij te kennen. Ik hebbe *reden* om daar zo ernſtig op te dringen.

Wel, mijn Heer, Juffer Howe weet hetzelve niet geheel en al. De Lady belooft haar alle de bijzonderheden ter zijner tijd te melden, indien zij zo lang leeft; dog heeft genoeg gezegd, om 'er uit te beſluiten dat het een heel ſlegt ſtuk werks is.

Ik ben blijde, dat Juffer Harlowe alle de bijzonderheden nog niet gemeld heeft. En, nademaal zij dat niet gedaen heeft, moogt gij aan Juffer Howe van mijnentwegen berigten, Dat nog zij,

nog

nog eenige vrouw ter wereld eerbaarder zijn kan, dan Juffer Harlowe ter deezer uure nog is, wat haar eigen gemoed aanbelangt. Zeg haar, dat ik hoope, dat zij nooit de bijzonderheden zal te weeten koomen; dog dat zij onwaardiglijk behandeld is: Zeg haar, dat ſchoon ik niet weete wat zij gezegd heeft, ik nogthans zulk een gevoelen hebbe van haare opregtheid, dat ik blindling de waarheid van ieder tuttel in hetzelve zou willen ondertekenen, ſchoon het mij nog zo zwart maake. Berigt haar, dat ik maar drie dingen in haar te misprijzen hebbe; Voor *Eerſt*, Dat ze mij geen gelegenheid wil geeven om de verongelijkingen te vergoeden, die ik haar hebbe aangedaen: Ten *Tweeden*, Dat zij zo gereed is met iedereen bekend te maaken, wat zij geleeden heeft, dat zij het daardoor buiten mijne magt zal brengen om die verongelijkingen, met eenige taamelijke agtinge voor ons beiden, weder te regt te brengen. Kan dit, mijn Hr. Hickman, het oogmerk van deeze bijeenkoomſt eenigermaate beantwoorden?

Wel, mijn Heer, dit, bekenne ik, is te ſpreeken gelijk een man van eere. Dog gij zegt, dat 'er eene *Derde* zaak nog is, die gij in de Lady misprijſt: Mag ik vraagen, welke die zij?

Ik weete niet, mijn Heer, of ik u zulks behoore te melden of niet. Miſſchien zoudt gij het niet gelooven, zo ik het al deed. Dog ſchoon de Lady de *waarheid* mag verhaalen, en niets anders *dan* de waarheid; nogthans zal zij miſſchien de waarheid in haar *geheel* niet melden.

Eij lieve, mijn Heer —— Maar mogelijk paſt

het niet: —— Nogthans verwekt gij mij tot groote nieuwsgierigheid. —— Zekerlijk heeft de Lady zig niet te buiten gegaen. Dat hoope ik immers niet. Ik ben verzekerd, dat zo Juffer Howe niet geloofde, dat zij in allen deele ſchuldloos was, zij zig zo veel niet zou bemoeijen ten haaren voordeele dan zij doet, al hoe dier zij haar ook bemint.

Ik hebbe te veel liefde voor Juffer Harlowe, mijn Hr. Hickman, dan dat ik zou wenſchen haar in het gevoelen van Juffer Howe te verkleinen; inzonderheid daar zij verlaaten is van alle andere vrienden. Maar, miſſchien zou het naauwlijks geloof vinden, zo ik het u ging melden.

Het zou mij zeer leed zijn, mijn Heer, en Juffer Howe ook, zo het gedrag van deeze arme Lady maakte, dat zij eenige verpligtinge aan u had wegens deeze agterhoudinge. —— Uw voorkoomen zweemt zo zeer naar een braaf edelman niet alleen, maar gij zijt ook zo aanzienlijk van familie en middelen, dat ik hoope dat gij niet bekwaam zijt om zulk eene jonge Lady als deeze te bezwaaren, met oogmerk om uzelven te verligten. —— Excuſeer mij, mijn Heer.

Zo doe ik, zo doe ik, mijn Hr. Hickman. Gij zegt, dat gij niet kwamt met oogmerk om mij affront te doen. Ik neeme vrijheid, en ik geeve ze. Zeer ongaarn, zegge ik nogmaal, zoude ik iets melden, hetwelk Juffer Harlowe zou benadeelen in het goed gevoelen van de eenige vriendin, welke zij denkt dat haar is overgebleeven.

Het paſt mij mogelijk niet, zeide hij, het *derde* ſtuk te weeten, hetwelk gij hebt tegen deeze

ze ongelukkige Lady: Dog ik hoorde nooit eenig menſch, buiten haare eigene onverzoenbaare familie, die den minſten twijffel had omtrent haare eere. *Juffr.* Howe, het is waar, zeide eens, na een geſprek met een van haare Oomen, dat zij vreesde, dat alles van haaren kant niet was zo als het behoorde. ——— Maar anders hoorde ik nooit ———

Seldrement, mijn Heer, met een fellen toon, en eene barſe houdinge, hem digt op het lijf koomende, hetwelk hem deed te rug ſpringen ——— Het is ten naaſten bij godslaſteringe de eere deezer Lady in twijffel te trekken. Zij is reiner dan eene Veſtaalſche maagd; want de Veſtaalen, zijn dikwijls wel verhit door haar eigen vuur. Geen eeuw, van de eerſte tot de tegenwoordige, bragt ooit voort, nog zullen de toekoomende, tot het einde der wereld, durve ik ſtaende houden, ooit eene jonge Lady voortbrengen, die in haare bloeijende jeugd, beproefd zijnde zo als zij beproefd geweeſt is, alle de beproevingen heeft doorgeſtaen, gelijk zij gedaen heeft. ——— Ik moet u zeggen, mijn Heer, dat gij zulk eene vrouw als Juffer Harlowe nooit meer gezien, nooit gekend, nooit van eenige zodanige gehoord hebt.

Mijn Heer, mijn Heer, ik verzoeke u om vergiffenis. Verre zij het van mij eenig kwaad vermoeden te hebben op de Lady. Gij hebt mij niet een woord hooren zeggen, dat zo getrokken kon worden. Ik hebbe den uiterſten eerbied voor haar. Juffer Howe bemint haar zo zeer, als ze haare eigene ziel bemint; en dat zou zij niet

doen, waare zij niet verzekerd dat ze zo deugdzaam is als zij zelve.

Als zij zelve, mijn Heer! —— Ik hebbe een hoog gevoelen van Juffer Howe, mijn Heer —— Dog, ik durve zeggen ——

Wat durft gij zeggen, mijn Heer, van Juffer Howe? —— Ik hoope, mijn Heer, dat gij u niet vermeeten zult iets ten nadeele van Juffer Howe te zeggen!

Vermeeten, mijn Hr. Hickman! —— Dat is *vermetele* taal, moet ik u zeggen, mijn Hr. Hickman!

De *reden* daartoe, mijn Hr. Lovelace, zo die met voordagt gegeven is, is *vermetel*, zo het u belieft —— Ik ben een man niet heel gereed met misnoegen op te vatten, mijn Heer —— Inzonderheid daar ik als middelaar gebruikt worde. Dog geen leevend menſch zal nadeelige dingen zeggen van Juffer Howe, dat ik het hoore, zonder dat ik het in aanmerkinge neeme.

Wel geſproken, mijn Hr. Hickman. Uw moed mishaagt mij niet, bij zulk eene *onderſtelde* gelegenheid. Dog hetgeen ik zeggen wilde, was dit, Dat 'er naar mijn gevoelen geen vrouw ter wereld is, die zig met Juffer Clariſſa Harlowe behoort te vergelijken, voor dat zij *haare* beproevingen heeft uitgeſtaen, en zig *onder* dezelve, en *na* dezelve zo gedragen, als zij gedaen heeft. Gij ziet, mijn Heer, dat ik ten nadeele ſpreeke van mijzelven. Dat ziet gij, dat ik doe. Want voor hoe groot een Vrijgeeſt ik ook geagt worde, nooit zal ik egter tragten de regels van goed en kwaad

te

te buigen naar den draad van mijne eigene handelingen.

Wel, mijn Heer, dit is zeer goed. Het is zeer *edel*, wil ik zeggen. Dog het is jammer — —— Excuſeer mij, mijn Heer —— het is jammer waarlijk, dat de man die een zo fraaij gezeg kan voortbrengen, zijne handelingen daarnaar niet wil ſchikken.

Dat is eene andere zaak, mijn Hr. Hickman. Wij hebben alle onze miſſlagen in het een of ander. Ik wenſche niet dat Juffer Howe de beproevingen van Juffer Harlowe moge krijgen: En ik verheuge mij, dat zij daaromtrent geen gevaar loopt van eenen zo vroomen heer.

Arme Hickman! —— Hij keek als of hij niet wiſt, of ik dat meende als eene lof- of als eene ſchimpreden!

Maar, vervolgde ik, nademaal ik vinde dat ik uwe nieuwsgierigheid hebbe gaende gemaakt, op dat gij niet moogt heen gaen met eene twijffelinge, die nadeelig zou kunnen zijn voor de verwonderenswaardigſte aller vrouwen, zo ben ik wel genegen om u te kennen te geeven, wat ik in de *derde* plaatze in haar te misprijzen hebbe.

Mijn Heer, zo het u belieft ——— Mogelijk is het niet gevoegelijk ———

Het kan niet heel *ongevoegelijk* zijn, mijn Hr. Hickman ——— Dus mag ik u vraagen, Wat zou Juffer Howe denken, zo haare vriendin te *onverzettelijker* tegen mij gekant is, om dat zij (uit wraakzugt tegen mij, dat geloove ik waarlijk!) eenen anderen Minnaar denkt te begunſtigen?

Hoe, mijn Heer! —— Dus kan het immers

niet met de zaak gelegen zijn! —— Ik kan u betuigen, mijn Heer, indien Juffer Howe dit dagt, dat zij het in 't geheel niet zoude goed keuren: Want, al hoe weinig gij denkt dat Juffer Howe met u opheeft, mijn Heer, en al hoe weinig zij uwe handelingen omtrent haare vriendin goed keurt, ik weete dat zij van gevoelen is, dat zij niemand die 'er leeft behoort te hebben, buiten u: En al haar leeven ongehuwd behoort te blijven, zo zij de uwe niet worde.

Wraakzugt en Hardnekkigheid, mijn Hr. Hickman, zullen de vrouwen, de beſte zelf van haar, heel onbegrijpelijke dingen doen uitvoeren. Liever dan beide oogen niet uit te ſteeken van den man, op welken zij verſtoord zijn, zullen zij 'er een van haare eigene aan opofferen.

Ik weete niet, wat ik hiervan zeggen moet, mijn Heer: Maar, zekerlijk, kan zij het aanzoek van eenigen anderen perſoon niet begunſtigen! — En dat nog ook zo ſchielijk —— Wat, mijn Heer, zij is, zo men ons berigt, zo ongeſteld, en zo *zwak* ——

Niet zwak in gevoeligheid, verzekere ik u. Ik ben wel onderrigt van alle haare beweegingen —— En ik betuige u, gij moogt het gelooven of niet, dat zij *mij* afflaet met oogmerk op eenen *anderen* Minnaar.

Kan het dog weezen?

Het is waaragtig, bij mijne Ziel! —— Heeft zij Hiervan niets uitgelaaten aan Juffer Howe, denkt gij?

Neen zeker, mijn Heer. Zo dat zo waare, zou-

zoude ik u op deezen tijd geen moeite gevergd hebben van wegen Juffer Howe.

Wel dan, mijn Heer, gij ziet dat ik gelijk hebbe: Dat ſchoon zij zig niet aan valsheid kan ſchuldig maaken, zij egter de waarheid in haar geheel niet aan haare vriendin heeft te kennen gegeven.

Wat zal men dog van deeze dingen zeggen! ——— zeer beteuterd bij de neus neer kijkende.

Zeggen! zeggen! mijn Hr. Hickman! Wie kan dog reden geeven van de werkingen en handelwijzen van eene driftige en verſtoorde vrouw? Eindeloos zouden de hiſtorien zijn, die ik zelve gezien hebbe, en u zou kunnen vertellen, van de vreezelijke uitwerkzelen van der vrouwen driftige verbolgenheden, en wat de Sexe wel niet doen zal, als zij haar zin niet krijgen.

Daar was Juffer DORRINGTON [Miſſchien kent gij haar niet] die met haars Vaders ſtalknegt wegliep, om dat hij haar niet wilde toeſtaen een officier te neemen, die op halve ſoldij ſtond, op welken zij verliefd wierd [alle haare driften in volle kragt zijnde] op het eerſt gezigt, wanneer hij toevallig onder haar venſter voorbijging.

Daar was Juffer SAVAGE; die trouwde haars Moeders koetſier, om dat haare Moeder haar een reisje weigerde te laaten doen naar Wales, uit ſchroom, dat de Juffer voorhad zig te verhangen aan een verre Neef van veel minder middelen, op welken zij niet weinig verſlingerd was, wanneer hij als gaſt eene week lang bij haar t' huis lag.

Daar was de jonge weduw SANDERSON; die geloovende dat zij voor de gek gehouden wierd door een jonger Broeder van eene edele familie (op

ge-

gelijke wijze als Sara Stout) het in haar kruin kreeg om zigzelve te verzuipen.

Juffer SAARTJE ANDERSON [Gij hebt ongetwijffeld wel van haar gehoord] van haaren Oom gedwersboomd zijnde wegens het begunſtigen van een aanzoek beneden haaren ſtaat, wierp zig, uit ſpijt, in de armen van een lelijken hond, een Schoenmaakers knegt, met hem wegloopende op een paar ſchoenen, die hij zo aanſtonds aan haare voeten gepaſt had, ſchoon zij den vent te vooren nooit gezien had, en hem naderhand altoos haatede: En eindelijk, nam zij Laudanum om haar haare eigene dwaasheid voor altoos te doen vergeeten.

Dog kan 'er wel een ſterker voorbeeld ten deezen aanzien zijn, dan hetgeen de onbegrijpelijke verſtoordheid van *zulk* eene Lady als Juffer Clariſſa Harlowe ons verſchaft? Welke ter deezer ſtonde zelf, al hoe ziek zij is, niet alleen gunſt bewijſt, maar zelf eenigermaate haar hof maakt, aan eenen der haatelijkſte honden die men ooit gezien heeft? Ik denke dat men dit aan Juffer Howe niet behoort te vertellen —— En egter behoort men ook al, op dat die haar afraade van eene zo averegtſe roekeloosheid.

Wel foeij! Wel wonderlijk! Juffer Howe weet hier niets van! Voorzeker zou zij zig niet met haar bemoeijen, zo dit waar zij!

Het is waar, wel waar, mijn Hr. Hickman! Zo waar als ik het u hier ſtae te vertellen! —— En hij is een lelijke vent ook; lelijker dan ik van aanzien.

Dan *gij*, mijn Heer! Wel, voorwaar, gij zijt een van de mooijſte mannen in Engeland.

Wel,

Wel, maar de vent, die zij zo ſpijtig boven mij verkieſt, is een wanſchapen, magere vlegel; meer gelijkende naar een geraamt, dan naar een menſch! Daarbij is hij gekleed —— nooit zagt gij zulk een berooijden duivel! Naauwlijks een rok aan zijn huid, nog ſchoen aan zijn voet: Een kaalkop van een fielt, en egter mag het 'er niet af eene peruik te koopen om zijn kaalen kop te bedekken: Want hij is zo gierig, als de hel, nooit vergenoegd, hoewel hij vergiffig rijk is.

Wel, mijn Heer, hier legt eenige jokkernij onder, zekerlijk. Een man van gemeen verſtand weet niet, hoe hij zulke heeren, als u, moet vatten. Maar, mijn Heer, zo 'er eenige waarheid aan de Vertellinge is, wat is hij dan? De een of andere Jood, of Vrek uit de ſtad, onderſtelle ik, die zig hiertoe verſtout mag hebben op de kommerlijke omſtandigheden van de Lady; en uw leevendig vernuft ſcherſt hem af zo het u belieft.

Wat! de ſchobbejak heeft goederen in elk graafſchap *van* Engeland, en *buiten* Engeland ook.

De een of andere Gouverneur uit Ooſt-Indie, onderſtelle ik, zo 'er iets aan zij. De Lady was eens van gedagten om buiten 's lands te gaen. Maar ik verbeelde mij, dat gij den geheelen tijd gekſcheert, mijn Heer. Zo niet, dan moeſten wij zekerlijk wel van hem gehoord hebben ——

Van hem gehoord! Ja dog, mijn Heer, wij hebben alle wel van hem gehoord —— Maar niemand van ons heeft zin om heel gemeenzaam met hem te zijn —— behalven deeze Lady —— en dat, gelijk ik u gezegd hebbe, uit ſpijt tegen

mij

mij —— Zijn naam, om kort te gaen, is DOOD! —— DOOD! mijn Heer, ſtampende, en luid ſchreeuwende, met den mond voor zijn oor; hetwelk hem wel eene halve elle hoog deed opſpringen.

Nooit beſchouwdet gij een man zo verbijſterd. Hij keek, als of het vervaarelijk geraamt voor hem ſtond, en dat hij zijne rekeninge nog niet gereed had. Wanneer hij een weinig tot zigzelven kwam, plukte hij aan de knoopen van zijn kamiſool, als of hij bezig was met zijn paternoſter te leezen.

Deeze, vervolgde ik, is haar vrijer, mijn Heer! ——— Ja, zij is zulk eene graage meid, dat zij *hem vrijt*: Dog ik hoope, dat het nooit een paar zal worden.

Hij had zig te vooren moediger gedragen, en zag nu moediger, dan ik van hem verwagt had.

Ik ben hier gekoomen, mijn Heer, zeide hij, als een middelaar van geſchillen. Het betaamt mij, dat ik mij bezadigd houde. Maar, mijn Heer, en hij kwam digt naar mij toe, al hoe groot een liefhebber ik ben van den vreede, en van denzelven te bevorderen, ik wil mij niet kwaalijk laaten behandelen.

Daar ik zo klugtig met hem omgeſprongen had, zoude het onbillijk geweeſt zijn hem te vatten op zijne *meer* dan halve bedreiginge: Nogthans, dunkt mij, heeft hij nog wat van mij te goede, wegens zijne ſtoute onderneeminge van om Juffer Howe te vrijen.

Gij meent dit niet als eene uitdaaginge, vermoede ik, mijn Hr. Hickman, al zo weinig als ik u meende te beleedigen. Op die onderſtellinge vraa-

vraage ik u om verſchooninge. Dog Dit is mijne wijze van doen. Ik meene het juiſt zo kwaad niet. Zwaarmoedigheid kan mij aan 't hart niet raaken. Ik kan geen zes minuuten aan een ernſtig zijn, al zat ik op den hals gevangen. Ik ben een nakoomeling van den ouden Kanſelier Morus, geloove ik; en zou niet nalaaten van te gekſcheeren, al waare ik op het ſchavot. Dog uit hetgeen ik *gezegd* hebbe, kunt gij opmaaken, dat ik Juffer Harlowe hoogagte, en dat op de regtmaatigſte gronden, boven alle de vrouwen ter wereld: En ik verwondere mij, dat 'er eenige zwaarigheid zij om te gelooven, van wegens hetgeen ik getekend hebbe, en hetgeen ik beloofd hebbe aan mijne nabeſtaenden, en haar gemagtigd om voor mij te belooven, dat ik zeer gaarn dat voortreffelijk ſchepzel zou willen trouwen, op zulke voorwaarden als zij zelve goedvindt. Ik bekenne aan u, mijn Hr. Hickman, dat ik haar ſnoodlijk hebbe verongelijkt. Indien zij mij met haare hand vereeren wil, verklaare ik, dat mijn voorneemen is, mij als den besten egtgenoot jegens haar te gedraagen. Dog niettemin moet ik zeggen, dat indien zij voortgaet, met klagtig te vallen over het gebeurde, en ons beide ten toon te ſtellen, gelijk zij doet, het onmogelijk is om te denken dat de knoop gelegd kan worden, behoudens onzer beider agtinge. En ſchoon ik, mijn Hr. Hickman, mijn ſchroom op zulk eene ſpotagtige wijze hebbe voorgedragen, ik vreeze waarlijk, dat zij haar geſtel zal ſloopen; en, door den dood te zoeken, wanneer zij dien ſchuwen kan, niet in ſtaat zal zijn om denzelven te ontgaen, wanneer zij het gaarn zou willen doen.

Dee-

Deeze bedaarde en hupſche reden ontbond zijne ſtijfgeſpannen ſpieren tot vriendlijkheid. Hij was mijn zeer gehoorzaame, onderdaanige, bereidwillige dienaar verſcheidenemaalen agtereen; terwijl ik hem aan zijne karos geleidde: En ik was bijkans al zo veel de zijne.

En dus gaet Hickman *Binnen*.

LXXIX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

[*Ten Antwoord op de Brieven* LXXII. LXXVI. LXXVII.

Vrijdag-Avond, den 21 *van Julij.*

Ik zal een weinig volzinnen verſpillen over den inhoud van uwe laatſte ijzelijke Brieven, die mij zo even gebragt zijn; en hetgeen ik ſchrijven zal, zenden met den karel, die u den mijnen brengt over het mondgeſprek met Hickman.

De Hervorminge, zie ik, nadert u met ſterke ſchreeden. De langzaame dood van uwen Oom, en uwe oppaſſinge van hem, geduurende zijne geheele reize tot denzelven, heeft u daartoe voorbereid. Dog ga gij voort op uwen weg, gelijk ik zal doen op den mijnen. Het geluk beſtaet

ſtaet dog daarin, dat men vermaak heeft in hetgeen men doet: En zo gij geneugte kunt vinden in *droevig* te zijn, zal dat voor u al zo goed zijn, dan of gij *vrolijk* waart, ſchoon geen ander menſch u ter uwer ondersteuninge daarin wil gezelſchap houden.

Ik ben, niettemin, bij uitſtek ontruſt geworden wegens de ongeſteldheid der Lady. Dezelve is geheelenal te wijten aan dat vervloekt Arreſt. *Voorheen* had zij volſtrektlijk de zege behaald over mij, en over de geheele bende. Gij gelooft wel, dat ik Daaraan geen ſchuld hebbe: Dat gelooft zij ook hoope ik. ——— Voor het overige, gelijk ik dikwijls gezegd hebbe, is het een gemeen geval; alleen een weinigje gepaard met ongemeene omſtandigheden; dat is het al. Waarom, dan, alle deeze geſtrengheden van haar, en van u?

Wat aangaet het verkoopen van haare kleederen, en haare kanten, en zo voort, dat, bekenne ik, luidt ijzelijk. Welk een onverzoenbaare zo wel als onregtvaardige hoop deugnieten zijn diegeenen van haare onnatuurelijke maagſchap, die niet alleen geld van haar, maar ook de ruimte van agterſtalligen van haar eigen Capitaal in handen hebben; en egter beide haar onthouden, *met opzet* om haar in verlegenheid te brengen. Maar kan zij geen geld krijgen van die trotſe en ſtoute vriendin van haar, Juffer Howe, meer dan zij noodig heeft? ——— En zou ik niet zeer blijde zijn, denkt gij, zo ik haar daarmede dienen mogt? —— Wat ſteekt 'er dan anders in zig dus te ontdoen van haar gewaad, dan vrouwlijke eigenzinnigheid? ——— En ik weete niet zeker, of ik

niet blijde behoore te zijn, zo zij dat doet uit *ſpijt tegen mij*. —— Zommige bedroogene Schoonheden zouden zig wel verhangen, andere zig verzoopen hebben. Mijne Beminde wreekt zig alleen op haare kleederen. Verſchillende manieren van werkinge heeft de drift in verſchillende boezems, naar dat de aart van geeſt of het geſtel des lighaams medebrengt. —— Daarenboven, denkt gij dat ik te kaarig zal zijn, om haar driemaal de waardij van hetgeen zij verkoopt, daarvoor in de plaatze te geeven? Dus, Jan, ſteekt hier zo heel veel niet in.

Gij ziet hoe gevoelig zij is van de minzaame behandelinge van den welleevenden Doctor: Daaruit zijt gij in ſtaat om te kunnen oordeelen, hoe verſchrikkelijk veel nadeel het ijzelijk Arreſt, en haars norſen Vaders Vloek, haar gedaen moet hebben. Ik hebbe groote hoope, indien zij mij maar zien wil, dat mijn gedrag, mijn berouw, mijne minzaame behandelinge, eenige gelukkige uitwerkzels op haar zal kunnen te wege brengen.

Dog gij zijt te gereed met mijne zaak op te geeven. Ik moet u ernſtig zeggen, dat, al hoe geheel voortreffelijk zij is, ik denke, dat de ernſtige voorbede van mijne nabeſtaenden; de afgeſmeekte bemiddelinge van die kleine furie, Juffer Howe; en de laſt uit welken gij van mijnentwege te werk gaet; zulke blijken zijn van vernederinge en hoogagtinge in *dezelve*, en van zo veel berouw in *mij*, dat 'er niets verder gedaen kan worden. —— Dus laat de zaak voor tegenwoordig hierbij beruſten, tot dat zij zig beter over dezelve bedenkt.

Dog

Dog nu een weinig woorden over den toeſtand van den armen Belton. Ik bekenne, dat ik in het eerſt een weinig verzet ſtond van de ongetrouwheid van zijne Thomaſine: Dat haare geveinsdheid in zo veel jaaren niet ontdekt is! —— Heel kort geleeden wierd mij iets te kennen gegeven van haare ondeugendheid; en ik had voorgenomen om 'er u over te ſpreeken, als ik u te zien kwam. Om de waarheid te zeggen, ik had altoos kwaad vermoeden op haar *Oog*: Het *Oog*, weet gij, is het *Venſter*, waar door het *Hart* gemeenlijk uitkijkt. Menige vrouw, die zig niet aan de *Deur* vertoonen zal, heeft de looze, de verſtaenbaare *lonk* ten *Venſter* uitgeſchooten.

Dog Tom had geheel geen orde op zijn dingen. Een zeer zorgelooze kwant. Hij zou nooit zijne eigene zaaken doorzien. Het Capitaal, hetwelk zijn Oom hem naliet, was zijn bederf: Vrouw, of Matres, wie zij was, kon naar welgevallen met zijn goed omſpringen.

Ik hebbe hem dikwijls van ter zijde deeze zijne zoort van zwakheden aangeweezen; en het gevaar, hetwelk hij liep van liſtig volk ten buit te vallen. Dog hij haatede alle moeite. Hij zou altoos wegloopen van zijne boeken en rekeningen, gelijk hij nu, arme ziel! gaarn zou doen van zigzelven: Hadde hij geen *vrouwmenſch* gehad om hem te ſtroopen, zijn *koetſier*, of *lijfknegt*, zou dan zijn *eerſte miniſter* geweeſt zijn, en het even goed geklaard hebben.

Dog egter dagt ik, veele jaaren lang, dat zij zijn bed getrouw was. Ten minſten, dagt ik, dat de Jongens zijne eigene waaren. Want ſchoon

zij dik-geſpierd, en grof gebeend zijn, onderſtelde ik egter, dat de gezonde Moeder hun beenen en ſchouders had kunnen bijzetten: Want zij is van geen teder geſtel; en daarbij zag Tom, voor eenige jaaren, 'er ook veel friſſer uit, en ſprak meer als een man, dan hij nu in eenigen tijd gedaen heeft, arme kwant! door vernaauwde gorgel pijpen, uit zijne half weggeſpogen longen, een binnenwaards heeſch en ſchor geluid voortbrengende.

Hij klaagt, zegt gij, dat wij alle van hem afloopen. Wel, om de waarheid te zeggen, Belford, het is geen pleizierige zaak een arm man, van wien men veel houdt, van duim tot duim te zien ſterven, zonder egter in ſtaat te zijn om hem eenig goed te doen. Daar is vriendſchap, welke ſlegts *vles-diep* is: Ik zou niet gaarn hebben, dat men dagt, dat de mijne jegens eenige van mijne onderhoorigen van die zoort zij. Nogthans zal, onder vrolijke harten, die *in gemeenzaame kennis geraakten om dat zij vrolijk waaren*, wanneer de reden van hunne eerſte kennismaakinge ophoudt, de vriendſchap ook verſlenſen: Dog mag deeze zoort van vriendſchap niet eigenlijker onderſcheiden worden door het woord *Gezelſchap?*

Dog de mijne, gelijk ik zeide, gaet dieper dan deeze: Ik zou nu zo bereidwillig zijn als ooit van mijn leeven, om tot het uiterſt van mijn vermogen toe, hem dienſt te doen.

Ten blijke van deeze mijne bereidwilligheid, om hem te redden uit alle zijne zwaarigheden ten aanzien van zijne Thomaſine, luſt het u om hem een middel voor te ſlaen, hetwelk mij zo even in mijn hoofd gekoomen is?

Het

Het is dit: Ik wouw Thomaſine en haare Jongen (indien Belton overtuigd is, dat geen van die beiden de zijne is) verzoeken tot een pleizier-partijtje. Zij was altoos vriendlijk tegen mij. Het zou zijn om in eene boot, ten dien einde gehuurd, te zeilen naar Tilbury, naar het eiland Shepey, of voor vermaak den Medway eens op te vaaren; en men heeft het dan maar zo te beleggen dat de boot het onderſt boven ſlaet. Ik kan zwemmen als eene viſch. Eene andere boot mag men bij der hand houden om diegeenen, welke ik zal gebieden, uit het water te helpen, uit vreeze voor het ergſt: En dan, zo Tom gezind is om het fatzoenlijk te maaken, kan hij het met een rouw-pak klaaren, voor alle drie: Ja dog, neef ſtalknegt mag van de plegt gedompeld worden: En wie weet of zij beide mogelijk niet, Thomaſine en hij, hand aan hand, aan ſtrand worden opgeworpen?

Dit zult gij immers zeggen, is geen gemeene blijk van vriendſchap.

Ondertuſſchen, overreed gij hem om bij ons buiten te koomen: Hij was nooit van zijn leeven meer welkoom, dan hij nu zijn zal: Zo hij niet wil, zo laat hem voor mij eenigen anderen dienſt uitdenken; en ik zal een paar vleugels aan mijne ſchouderen plakken, en hij zal mij op zijn woord van bevel zien ten zijnen venſter koomen invliegen.

Mowbray en Tourville zijn beide voorneemens om u een Brief te zenden; en ik laate het aan die ruwe knevels over om u te behandelen, zo als gij verdient, wegens de ijzelijke afbeeldinge, welke gij van hun uiteinde gemaald hebt. Uwe

eigene bedreevene ſchuld moet u regt in het aangezigt geſtaard hebben, kan men daaraan zien; en u, in de bewuſtheid van uwe wanverdienſten, deeze vervloekte buitenſtreepen hebben doen ſchetſen. Ik ben blijde, dat gij den ouden droes met den ſpiegel (a) zo vroeg voor uwe eigene tronij gekreegen hebt. Het moeſt u zekerlijk ernſt zijn, toen gij dat ſchreeft, en gij moet ſcherpe overtuigingen bij uzelven gehad hebben: Want welk een verharde ſchelm moeſt hij zijn, die ſchertzende, zulk eene ſchilderij als deeze maalen konde?

Wat uw beſluit aangaet om u te bekeeren en te trouwen, Ik wilde wel, dat gij eens overdagt waarmede gij eerſt zult aanvangen! Zo gij mijnen raad wilt volgen, zult gij het kort afdoen: Laat het Huwelijk den voorrang voor het ander neemen; want dan is het zeer wel mogelijk, dat Berouw u ſchielijk koome overvallen, als een gevolg daarvan, en dus zult gij het dan beide te gelijk hebben.

LXXX. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Vrijdag-middag, den 21 *van Julij.*

Deezen ogtend wierd ik, zo dra ik mij boven liet aandienen, toegelaaten tot de tegenwoordigheid

(a) Zie bl. 518.

heid van de godlijke Lady. Zo mag ik haar wel noemen; gelijk hetgeen ik te verhaalen hebbe, ten vollen zal bewijzen.

Zij had een taamelijken nagt gehad, en was veel friſſer van geeſt; ſchoon zwak van lighaam; en oogenſchijnelijk afneemende in haar weezen.

Juffr. Lovick, en Juffr. Smith waaren bij haar; en beſchuldigden haar, op eene zagte wijze, dat zij naar haare kragten zig al te ijverig met haare pen had bezig gehouden, als zijnde al zedert Vijf uuren op geweeſt. Zij zeide, Zij had beter geruſt dan ze in veele nagten gedaen had: Zij had haaren geeſt helder, en haar gemoed redelijk geruſt gevonden: En dewijl zij maar een korten tijd, zo als zij reden had om te denken, voor handen had, en daarin veel te verrigten, zo moeſt zij zuinig oppaſſen in het gebruiken van haare uuren.

Zij was bezig geweeſt, zeide zij, met een Brief te ſchrijven aan haare Zuſter: Dog zij had zigzelve daarin niet voldaen; ſchoon zij twee of driewerf het op nieuws beproefd had: Dog het laatſt moeſt nu zo goed zijn.

Uit gezeggen mij van tijd tot tijd ontvallen, had zij reden om te denken, zeide zij, dat ik alles wiſt wat haar en haare familie betrof; en dat zo zijnde, moeſt ik kundig zijn van den zwaaren Vloek, welken haar Vader haar had opgelegd; die in een gedeelte reeds vreezelijk vervuld was, ten opzigt van haare uitzigten in dit leeven, en dat wel binnen een zeer korten tijd; hetwelk haar grootlijks bedugt maakte omtrent het ander gedeelte. Zij had zig vervoegd tot haare Zuſter, om eene herroepinge van denzelven te verwerven. Ik hoope

dat mijn Vader dien herroepen zal, zeide zij, of ik zal zeer elendig zijn. ——— Nogthans [en zij hijgde, terwijl zij ſprak, van angſt] —— Ik beeve bijkans als ik 'er om denke wat het Antwoord moge zijn; want mijne Zuſter is onbermhartig.

Ik zeide iets ten nadeele van haare vrienden; ten aanzien van hetgeen zij verdienen zouden dat men van hen dagt, indien de onverdiende verwenſchinge niet wierd ingetrokken ——— Waarover zij mij beſtrafte, en op zulk eene eerbiedige wijze ſprak van haare ouderen, dat het hen dubbel veroordeelen moet (zo zij onverzoenbaar blijven) wegens hunne onmenſchlijke behandelinge van zulk eene Dogter.

Zij zeide, Ik moeſt haare ouders niet beſchuldigen: Dat was ook de fout van haare waarde Juffer Howe. Dog hoe verre moeſt haare misdaad buiten het ſpoor loopen, daar dezelve de beſte ouders (zo als zij jegens haar geweeſt waaren, voor dat zij hun misnoegen gaf) in een ongunſtig ligt kon ſtellen, wegens het kwaalijk neemen van de roekeloosheid eens kinds, van welks opvoedinge zij reden hadden om beter vrugten te verwagten! Daar waaren eenige harde omſtandigheden in haar geval, dat was waar: Maar mijn *vriend* kon mij berigten, dat geen *een* menſch, in de geheele rampſpoedige gebeurtenis, iets bedreeven had dat buiten zijn character was, behalven *zijzelve*. Zij onderwierp zig derhalven aan de ſtraffe, die zij zig op den hals gehaald had. Zo haare vrienden eenige ſchuld hadden, was het alleen, dat zij niet wilden onderzoek doen naar eenige omſtandigheden, welke haare misdaad een weinig kon-

konden verligten; en dat zij, haar voor een zondiger ſchepzel houdende dan zij was, haar ſtraften zonder haar te hooren.

Heere! —— *Ik zou u vervloekt hebben, Lovelace! Hoe moet elke blijk van voortreffelijkheid, in dit allervoortreffelijkſt ſchepzel, u verdoemen!* —— *Gij zult reden hebben om uzelven voor den vervloektſten aller menſchen te agten, zo zij koome te ſterven!*

Ik ſmeekte haar toen, dewijl zij bekwaam was tot zulke heerlijke proeven van edelmoedigheid en vergiffenis, om haare goedheid uit te breiden tot een man, wiens geheel hart van hartzeer en droefheid doortrokken was over de verongelijkingen, welke hij haar had aangedaen; en die zijn geheele leeven lang zig bevlijtigen wilde om dezelve te vergoeden.

De vrouwen wilden weggaen, wanneer het onderwerp van ons geſprek zo bijzonder wierd. Dog zij wilde niet toelaaten dat zij gingen. Zij betuigde mij, dat zo ik na deezen gezind was met zo veel ernſt een onderwerp aan te vangen, hetwelk *haar* zo zeer onaangenaam was, ik mijne bezoeken dan niet moeſt herhaalen. Ook was 'er geen reden, zeide zij, dat ik mijn vriendlijken dienſt voor u behoefde aan te wenden, nademaal zij alles wat zij over dat onderwerp dagt, begonnen had te ſchrijven aan Juffer Howe, ten antwoord op haare Brieven, waarin Juffer Howe dezelve dringredenen gebruikte, om te voldoen aan den wenſch van uwe edele en waardige bloedverwanten.

Ondertuſſchen, moogt gij hem laaten weeten,

zeide zij, Dat ik hem verwerpe met geheel mijn hart; ——— Nogthans, ſchoon ik dit zegge met zulk een vaſt beſluit, dat 'er niet de minſte plaatze van twijffel overblijft, dat ik het evenwel niet zegge met drift. Berigt hem integendeel, dat ik mijn gemoed in zulk eene geſteldheid pooge te brengen, dat ik bekwaam mag zijn om *deernis* met hem te hebben [Elendig meineedig ſchepzel! wat heeft hij niet al te verantwoorden!]; en dat ik mijzelve niet bevoegd zal agten tot den Staat, naar welken ik tragte, indien ik, na een weinig ſtrijds meer, het hem ook niet kan *vergeeven:* En ik hoope, haare handen zamenvouwende, terwijl haare oogen opgeheven waaren, dat mijn lieve *aardſche* Vader mij een voorbeeld geeven zal, hetwelk mijn *Hemelſche* ons allen reeds gegeven heeft; en door vergiffenis te ſchenken aan zijne gevallene Dogter, haar leeren vergiffenis verleenen aan den man, die dan, hoope ik, haare uitzigten op een eeuwig heil niet zal vernield hebben, gelijk hij mijne tijdlijke gedaen heeft!

Houd hier eens op, gij deugniet! —— *Dog ik behoeve het u niet te beveelen!* ——— *Want ik kan niet voortgaen!*

LXXXI. BRIEF.

De Hr. BELFORD. *Ten Vervolge.*

Gij zult u wel verbeelden kunnen, hoe aandoenlijk haare edele reden en gedrag, op dien tijd, voor

voor mij waaren, daar het bloot herdenken en in geſchrift brengen van dezelve mij verpligtede mijne pen ter neer te leggen. De vrouwen ſtonden de traanen in de oogen. Ik zweeg eenige oogenblikken. ——— Eindelijk, Weergadelooze voortreffelijkheid! Onnavolgelijke goedheid! noemde ik haar, met zulk een toon van ſtem, dat ik mij, alzo de vrouwen 'er bij waaren, daarover half ſchaamde —— Maar wie kon dog zulk eene verhevene edelmoedigheid van ziel wederſtaen, in zo jong een menſch, daar haare beminnelijke gedaante en geſtalte alles wat zij zeide bevalligheid bijzettede? ——— Mij dunkt, zeide ik [en weezenlijk boog ik, eenigermaate buiten mijn wil, mijne knie] ik zie inderdaad eene engel voor mij ſtaen. Ik kan mij naauwlijks onthouden van u te voet te vallen, en uwen invloed af te ſmeeken om mij u agterna te trekken naar de wereld, naar welke gij reikhalſt! ——— Nogthans —— Maar wat zal ik zeggen ——— Alleen, waardſt, voortreffelijkſt ſchepzel, geef mij gelegenheid om u, in eenige geringe ſtukken, van dienſt te kunnen zijn, op dat ik (zo ik u overleeve) de glorij mag hebben van te denken, dat ik in ſtaat geweeſt ben van, terwijl gij nog onder ons verkeert, iets tot uw genoegen toe te brengen.

Hier hield ik op. Zij zweeg ſtil. Ik vervolgde toen ——— Hebt gij niet iets te verrigten, waartoe gij mij gebruiken kunt; daar gij zo verlaaten zijt van alle uwe vrienden; onder vreemden, hoewel, gelijk ik geenzins twijffele, braave lieden? Kan ik u niet van eenigen dienſt zijn, door eene boodſchap waar te neemen, door een brief

te

te ſchrijven, door zelve in perſoon te gaen, het zij met een boodſchap of Brief, bij uwen Vader, uwe Oomen, uwen Broeder, uwe Zuſter, Juffer Howe, Lord M. of de Ladys zijne Zuſters? ——— Allen poſt, waarin ik tot uwen dienſt maar kan gebruikt worden, *zonder* in 't allerminſte *af te hangen* van mijns *vriends* wenſch, of van mijn eigen wenſch om hem dienſt te doen? Bedenk u eens, Madam, of ik het niet zijn kan?

Ik danke u, mijn Heer: Van harten zeer bedanke ik u: Dog in geen zaak, welke ik tegenwoordig kan bedenken, of waartoe ik ten minſten kan beſluiten, kunt gij mij van dienſt zijn. Ik zal eens zien, welk Antwoord de Brief, dien ik geſchreeven hebbe, mij brengen zal. Tot zo lang ———

Mijn Leeven en mijne Goederen, dus viel ik 'er tuſſchen in, zijn ten uwen dienſt toegewijd. Met uw verlof dat ik aanmerke, dat gij hier zijt, zonder eenen natuurelijken vriend bij u te hebben; en (zo veel mij van uw ongelukkig geval bekend is) eenigermaate verſtoken van de middelen om vrienden te *maaken* ———

Zij zou mij in de reden gevallen hebben, met eene zoort van verbiedenden ernſt in haar weezen.

Ik verzoeke verlof om voort te gaen, Madam: Ik hebbe twintig wegen voorheen overlegd om hiervan gewag te maaken, dog hebbe het niet durven doen voor nu. Laat mij toe, nu dat ik het ijs gebroken hebbe, dat ik mij aanbiede ——— tot uw *Bankier* alleen. ——— Ik weete dat gij geen verpligtinge wilt hebben: Dat *behoeft* ook niet:

niet: Gij hebt eigen goed genoeg, indien het in uwe handen waare; en *daaruit*, het zij gij leeft of sterft, zal ik toestemmen dat het verschootene mij weer voldaen worde. Ik verzekere u, dat de ongelukkige man nooit iets zal te weeten koomen, nog van *mijne* aanbiedinge, nog van *uwe* aanneeminge —— Laat mij slegts toe dit gering ——

En ik liet agter haar stoel een Bank-briefje vallen van 100 *l.* hetwelk ik mede gebragt had, met voorneemen om het op de eene of andere wijze daar te laaten blijven: Nog zoudt gij daar ooit iets van geweeten hebben, had zij mij met het aanneemen daarvan begunstigd; gelijk ik aan haar betuigde.

Gij doet mij groote ongeneugte aan, mijn Hr. Belford, zeide zij, met deeze blijken van uwe goedertierenheid. En egter, aangemerkt het gezelschap waarin ik u gezien hebbe, is het mij niet onaangenaam, dat ik u tot zodanige bekwaam vinde. Mij dunkt ik moet blijde zijn, om den wil der menschlijke natuure, dat 'er maar *een* zodanige man in de wereld zijn kon, als die welken gij en ik wel kennen. Dog wat uwe genegene aanbiedinge betreft, wat het ook weezen mag, indien gij het niet opkrijgt, zult gij mij grootlijks ontrusten. Ik hebbe uwe goedheid niet noodig. Ik hebbe goederen genoeg, welke ik nooit zal behoeven te gebruiken, om al wat ik tegenwoordig van doen hebbe te vervullen: En indien het al noodig zij, kan ik mijne toevlugt neemen tot Juffer Howe. Dat hebbe ik beloofd te zullen doen —— Dus, bidde ik u, mijn Heer, dring mij met deeze gunst niet verder ——— Neem het zelve weder

op

op. —— Zo gij mijn vreede en de ruſt van mijn gemoed bedoelt, dring mij niet met deeze gunſt. —— En zij ſprak met ongeduld.

Ik ſmeeke, Madam, maar een woord ——

Niet een meer, mijn Heer, voor dat gij weder tot u genomen hebt, hetgeen gij hebt laaten vallen. Ik twijffele geenzins nog aan de *eerelijkheid*, nog aan de *genegenheid*, van uwe aanbiedinge; dog gij moet geen een woord meer ſpreeken over dit onderwerp. Ik kan het niet verdraagen.

Zij ging zig buigen, dog met moeite. Weshalven ik haar voorkwam; en verzogt haar om vergiffenis van eene aanbiedinge, welke ik zag dat haar meer ontſteld had, dan ik (van wegens de Zuiverheid van mijn oogmerk) had gehoopt dat ze doen zoude. Dog ik kon de gedagte niet verdraagen, dat zulk een geeſt als de haare in verlegenheid zijn zoude: Nademaal het gebrek van gerijflijkheden, van welke zij gewend was overvloed te hebben, haar zou kunnen aandoen en ontruſten in den godlijken loop, welken zij had ingeſlagen.

Gij zijt zeer goedertieren jegens mij, mijn Heer, zeide zij, en zeer gunſtig in uw gevoelen van mij. Dog ik hoope, dat ik nu niet ligt van mijnen tegenwoordigen loop kan worden afgebragt. Mijn afneemende ſtaat van gezondheid zal mij daarin meer en meer beveſtigen. Die welke mij in arreſt en gijzelinge zetteden, dagten ongetwijffeld, dat zij het gereedſte middel bij der hand genomen hadden om mij zo verlegen te maaken, dat zij mij tot alle haare maatregels overhaalden. Dog ik vermeete mij te hoopen, dat ik een gemoed bezitte, het-

hetwelk in *weezenlijke ſtukken*, niet tot laagheid gebragt kan worden door *tijdlijke rampen:* Weinig kennis hebben die arme deugnieten van de kragt der ingeboorene beginzelen (vergeef mij mijne grootsheid hierin *opgeſlooten*, was haar woord) die zig verbeelden dat eene gevangenis, of behoeftigheid, een welgeſteld gemoed beweegen kunnen om zig ſchuldig te maaken aan moedwillige ſnoodheid, ter vermijdinge van zulke *rasvoorbijgaende onheilen.*

Zij keerde zig daarop van mij af naar het venſter, met eene deftigheid welke bij haare woorden paſte; en zodanig, dat ze toonde, ter dier ſtonde, meer ziel dan lighaam aan zig te hebben.

Welk eene grootmoedigheid! ——— Geen wonder dat eene zo welgeveſtigde deugd alle uwe konſtenaarijen konde in den wind ſlaen: —— En dat zij u drong (wildet gij uw vervloekt oogmerk doordrijven) om uwe toevlugt tot die onnatuurelijke te neemen, welke haar van haare bekoorelijke zinnen beroofden.

De vrouwen waaren ten uiterſten aangedaen, Juffr. Lovick inzonderheid; die luiſterende tegen Juffr. Smith zeide, Wij hebben eene engel, niet eene vrouw, bij ons in huis, Juffr. Smith.

Ik herhaalde mijne aanbiedinge om aan iemand van haare vrienden te ſchrijven; en gaf haar te kennen, dat ik de vrijheid genomen hebbende, van Dr. H. te onderrigten van de wreede verſtoordheid haarer nabeſtaenden, als welke ik vermoedde dat haar naaſt aan het hart lag, hij voorgeſlagen had om zelve te ſchrijven, en haare vrienden kennis te gee-

geeven hoe ongeſteld zij was, indien zij het niet kwaalijk neemen wilde.

Het was vriendlijk van den *Doctor*, zeide zij: Maar verzogt, dat 'er geen ſtap van dien aart mogt gedaen worden, buiten haare kennis en toeſtemminge. Zij zou wagten om te zien, welke uitwerkinge haar Brief aan haare Zuſter hebben zoude. Alles, waarop zij te hoopen had, was, dat haar Vader zijne Vervloekinge herroepen wilde, ter voorbereidinge van den laatſten Zegen, welken zij dan van hem zou afſmeeken: Voor het overige, zouden haare vrienden denken, dat zij niet te veel kon lijden; en zij was 'er mede te vreeden om te lijden: Want daar kon nu niets gebeuren, hetwelk haar kon doen wenſchen om langer leeven.

Juffr. Smith ging naar beneden; en ras weder koomende, vraagde zij, Of de Lady en ik dien middag met haar geliefden te eeten? Want het was haar Trouw-dag. Zij had Juffr. Lovick verzogt, zeide zij; en zou niemand anders hebben, indien wij haar die gunſt bewijzen wilden.

Het bekoorelijk ſchepzel zugtede, en ſchudde haar hoofd. —— *Trouwdag*, herhaalde zij! —— Ik wenſche u, Juffr. Smith, veele gelukkige Trouwdagen! —— Dog gij zult *mij* gelieven te verſchoonen.

Mr. Smith kwam met hetzelve verzoek boven. Zij wendden zig beide tot mij.

Onder voorwaarde dat de *Lady* het geliefde te doen, zoude ik de minſte haperinge niet maaken; en eene andere afſpraak uitſtellen: Welke ik reeds metterdaad gemaakt had.

Zij verzogt toen, dat wij alle zouden gaen zit-

zitten. Gij hebt verſcheidene maalen, Juffr. Lovick en Juffr. Smith, van ter zijde uwen wenſch te kennen gegeven, dat ik u eenige geringe openinge van mijne eigene gebeurtenis geeven wilde: Nu, indien gij het aan tijd hebt, terwijl deeze heer, die alles weet, zo als ik reden hebbe om te gelooven, 'er bij tegenwoordig is, en u berigten kan of ik het behoorelijk opgeeve, of niet, wil ik uwe nieuwsgierigheid wel eens voldoen.

Zij gingen alle, de man Smith ook, gretiglijk zitten; en zij begon een verhaal van zigzelve te geeven, hetwelk ik zo nabij met haare eigene woorden zal tragten na te ſchrijven, als mij mogelijk is: Want ik weete, dat gij het van aanbelang zult rekenen, dat gij onderrigt wordt zo wel van de wijze, waarop zij uwe barbaarsheid jegens haar verhaalt, als welke haare gedagten over dezelve zijn; en welke plaatze 'er zij voor de hoope, die uwe vrienden op haar hebben, ten uwen voordeele.

„ In het eerſt toen ik dit logement betrok, „ zeide zij, dagt ik maar een korten tijd hier mijn „ verblijf te houden; en zo gaf ik u ook te ken„ nen, Juffr. Smith: Ik vermijdde derhalven van „ eenig nader berigt aangaende mijzelve te gee„ ven, dan dat ik een zeer ongelukkig jong ſchep„ zel was, die van zeer goede vrienden afgetroond, „ en de handen van zeer ſnoode deugnieten ont„ koomen was.

„ Dit berigt agtede ik mij gehouden om te „ geeven, op dat het u te minder wonder mogt „ doen, dat gij een jong ſchepzel door uwen „ winkel zagt heen ſnellen, naar uwe agterka-

„ mer, gantſch beevende, en buiten adem; een
„ ſlegt kleed over mijn eigen hebbende aangetrok-
„ ken; huisveſtinge en beſcherminge begeerende;
„ u ſlegts mijn enkel woord geevende, dat gij ee-
„ relijk betaald zoudt worden: Terwijl alle mijne
„ goederen in een zak-doek vervat waaren.

„ Mijn ſchielijk wegblijven, geduurende drie
„ dagen en nagten aan een, wanneer ik in arreſt
„ zat, moeſt u nog meer verzet doen ſtaen: En
„ ſchoon deeze heer, die miſſchien meer weet
„ van het akelige gedeelte mijner Geſchiedenis
„ dan ik zelve, u onderrigt heeft (zo als gij, Juffr.
„ Lovick, mij vertelt) dat ik alleen een *onge-*
„ *lukkig* ſchepzel ben, en niet aan *wangedrag*
„ ſchuldig; egter denke ik verpligt te zijn, om
„ eerelijke harten niet in twijffel te laaten omtrent
„ mijn character. „

„ Gij moet dan weeten, dat ik in een geval
„ (ik zou bijkans gezegd hebben, in *maar* een
„ geval; dog dat was van veel aangelegenheid)
„ mij als een ongehoorzaam kind gedragen hebbe
„ jegens de allertoegeevendſte ouders: Want het-
„ geen zommige wreedheid in hen noemen, is
„ maar te wijten aan hunne overmaatige Liefde,
„ en aan het mislukken van hunne veel betere ver-
„ wagtinge, welke zij met reden van mij gehad
„ hadden.

„ Ik wierd bezogt (in het eerſt, met oogluі-
„ kinge van mijne vrienden) van een man van ge-
„ boorte en middelen, dog van erger beginzelen,
„ zo als gebleeken is, dan ik geloofde dat eenig
„ menſch kon hebben. Mijn Broeder, een zeer
„ hoofdig jongman, was op dien tijd niet t' huis;

„ en

„ en wanneer hij t' huis kwam, keurde hij (we-
„ gens een ouden wrok, en om dat hij den edel-
„ man, zo als blijkt, beter kende dan ik) zijne
„ bezoeken ten eenenmaal af: En zeer veel te zeg-
„ gen hebbende in onze familie, bragt hij ande-
„ re heeren in het ſpel die hun aanzoek om mij
„ deeden; En eindelijk (verſcheidene reeds afge-
„ ſlagen zijnde) kwam hij met een op, die ten ui-
„ terſten mishaagelijk was: In de oogen van elk
„ *onpartijdig* menſch mishaagelijk. Ik konde
„ geen liefde voor denzelven hebben. Zij ſpan-
„ den alle te zamen om mij te dwingen, dat ik
„ hem nam; een gevegt tuſſchen den edelman, te-
„ gen welken mijne vrienden waaren ingenomen,
„ en mijn Broeder, hen allen in hunne vijandſchap
„ tegen hem beveſtigd hebbende.

„ Om kort te gaen; ik wierd opgeſlooten,
„ en zo overhard behandeld, dat ik in eene on-
„ bezonnen'drift, beſtemde om voort te gaen met
„ den man, welken zij haateden. Een ondeugend
„ opzet, zult gij zeggen! Dog ik wierd grootlijks
„ getergd: Niettemin, ik kreeg berouw, en be-
„ ſloot om niet met hem voort te gaen: Nogthans
„ had ik ook geen wantrouwen, nog op zijne
„ eerelijke oogmerken jegens mij; nog op zijne
„ Liefde; dewijl niemand mij der laatſte onwaar-
„ dig agtede, en mijne goederen niet te veragten
„ waaren. Maar dwaaslijk (ondeugend en voor-
„ bedagtlijk, zo als mijne vrienden nog meenen,
„ met oogmerk, gelijk zij zig verbeelden, om
„ hen te verlaaten) hem eene heimelijke bijeen-
„ koomſt verleenende, wierd ik met bedrog weg-
„ gevoerd; Met bedrog, onnozel genoeg, moet

„ ik zeggen; ſchoon andere, die zig eerſt ſchul-
„ dig gemaakt hadden aan een zo onbezonnen
„ ſtap om zig bij hem te vervoegen, mogelijk al
„ zo wel als ik dus bedrogen en verraſt zouden
„ zijn geworden.

„ Na dat wij eenigen tijd op het land in een
„ boeren-huis ons verblijf gehad hadden, en hij
„ zig dien geheelen tijd door met eere jegens mij
„ gedragen had, bragt hij mij in een fraaij loge-
„ ment in de ſtad, tot dat ik nog beter van een
„ eigen huis kon voorzien worden. Dog het
„ bleek naderhand (zo als hij trouwens wel wiſt en
„ bedoelde) dat het in het huis was van een ondeu-
„ gend, zeer ondeugend ſchepzel; ſchoon het
„ lang duurde, eer ik bevond dat zij zodanig was;
„ want ik wiſt niets van de ſtad, en de leevens-
„ wijze die daarin gehouden wordt.

„ Hetgeen vervolgens gebeurde, is niet te
„ verhaalen: Zulke onvoorbeeldlijke ſnoode Kon-
„ ſtenaarijen! ——— Want ik gaf hem geen ge-
„ legenheid van eenig voor mij oneerelijk voor-
„ deel op mij te behaalen. ——— „

En hier (haar minnelijk aangezigt half bedek-kende, met haaren neusdoek te houden aan haare oogen, die vol traanen waaren) hield zij ſtil.

Schielijk, als of zij de haatelijke herdenkinge ontvlieden wilde, hervattede zij haare reden: ——
„ Ik ontvlugtede naderhand in zijn afweezen uit
„ het affchuwelijk huis, en kwam hier in het uwe:
„ En deeze heer heeft mij genoegzaam overreed
„ om te denken, dat de ondankbaare man zijne
„ oogluikinge niet verleend heeft tot het ſnood
„ Arreſt: Hetwelk buiten twijffel in het werk ge-
„ ſteld

„ ſteld wierd, met oogmerk om mij nog eens we-
„ der in dat ondeugend logement te krijgen: Want
„ ik ben haar niets ſchuldig, ten zij ik haar moeſt
„ betaalen —— [Zij zugtede, en droogde haare
„ bekoorelijke oogen weder af —— 'er met eene
„ zagter, en flaauwer ſtem bijvoegende] ——
„ *voor dat ik daar ten bederf gebragt ben.* „

Inderdaad, Madam, zeide ik, al hoe ſchuldig, hoe gruwelijk ſchuldig hij ook is in al het overige, hij heeft geen ſchuld aan deeze laatſte mishandelinge.

„ Wel, ik wenſche ook dat het zo zijn mo-
„ ge. Dat onheil, al hoe zwaar het waare, is
„ een van de geringſte onheilen, die ik geleeden
„ hebbe. Dog hieruit kunt gij bemerken, Juffr.
„ Lovick (want gij ſcheent heden ogtend nieuws-
„ gierig te zijn om te weeten of ik niet eene ge-
„ trouwde vrouw was) dat ik *nooit in den Egt-*
„ *verbonden geweeſt ben.* —— Gij, mijn Hr.
„ Belford, wilt ongetwijffeld voorheen wel, dat ik
„ geen getrouwde vrouw ben: En nu zal ik het
„ ook nooit worden. Nogthans, ik danke God,
„ dat ik geen oneerelijk ſchepzel ben!

„ Wat mijne maagſchap aangaet, ik ben van
„ geen geringe familie: Ik hebbe zelve van regts-
„ wegen, door de begunſtiginge van mijnen
„ Grootvader zo als hij het bedoelde, een capitaal
„ in eigendom dat niet veragtelijk is: Onafhange-
„ lijk van mijnen *Vader*, indien het mij zo be-
„ haagd had; dog dit zal mij nooit behaagen.

„ Mijn Vader is zeer rijk. Ik ging onder
„ een ander naam, toen ik eerſt bij u kwam; dog
„ dat geſchiedde om te vermijden, dat ik van den

„ trouwloozen man ontdekt wierd: Die nu, door
„ deezen Heer, belooft, dat hij mij geen moeije-
„ lijkheid zal aandoen.

„ Mijn weezenlijke naam weet gij nu dat
„ Harlowe is: *Clariſſa* Harlowe. Ik ben nog
„ geen twintig jaaren oud.

„ Ik hebbe eene voortreffelijke Moeder, zo
„ wel als Vader; eene vrouw van familie, en van
„ een ſchoon verſtand —— Eens beteren kinds
„ waardig! ——— Beide hadden zij veel met
„ mij op.

„ Ik hebbe twee braave Oomen: Luiden van
„ groot capitaal; jaloers op de eere van hunne fa-
„ milie, welke ik gekwetſt hebbe.

„ Ik was de vreugde hunner harten; en aan de
„ hunne met dat van mijn Vader, had ik drie hui-
„ zen, welke ik mijn eigen noemen mogt; want
„ zij plegten mij bij beurten bij zig te hebben, en
„ genoegzaam vriendlijk te twiſten om mij: Zo dat
„ ik twee maanden in het jaar bij den eenen was;
„ twee maanden bij den anderen; zes maanden
„ aan mijns Vaders huis; en twee maanden ten
„ huize van andere mijner waarde vrienden, welke
„ zig met mij gelukkig agteden; En wanneer ik
„ bij een derzelver was, wierd ik overſtroomd met
„ Brieven van alle de overige, die verlangden dat
„ ik weder bij hen mogt koomen.

„ Kortom, ik wierd van iedereen bemind.
„ De Armen —— Ik plegt *derzelver* harten te
„ verblijden: Nooit floot ik mijne hand toe voor
„ eenigen nood, waar ik ook was —— Maar,
„ nu ben ik zelve arm!

„ Dus Juffr. Smith, dus, Juffr. Lovick,

„ hoort

„ hoort gij, dat ik *niet* getrouwd ben. Het is
„ niet meer dan redelijk, dat ik u zulks te kennen
„ geeve. Ik ben nu, gelijk ik behoore te zijn, in
„ eenen ſtaat van vernederinge en boetvaardigheid
„ wegens den roekeloozen ſtap, die van zo veel
„ onheils gevolgd is. God, hoope ik, zal het
„ mij vergeeven, gelijk ik mijn gemoed tragte te
„ brengen ter vergiffenis aan alle de wereld, zelf
„ aan den man, die ondankbaarlijk, en door vreeze-
„ lijke meineedigheden [Rampzalig ſchepzel! hij
„ dagt dat alle zijne boosheid *vernuft* was!] een
„ jong menſch tot deezen ſtaat gebragt heeft, die
„ *zijn* geluk op het *oog* had, en daarom *wenſch-*
„ *te*, zelf na dit leeven; en die geagt wierd van
„ genoeg aanzienlijken rang, middelen en verwag-
„ tingen te zijn, dat elk edelman in Engeland het
„ zijn *belang* mogt rekenen, om zijner geloften
„ aan haar gedaen getrouw te zijn. Dog ik kan
„ niet verwagten, dat mijne Ouders het mij ver-
„ geeven zullen: De dood moet mijne ſchuil-
„ plaatze zijn; en ik zou liever den ſmertelijkſten
„ dood willen ondergaen, dan de vrouw van ie-
„ mand worden, die zo omtrent mij kon hande-
„ len, als die man gehandeld heeft, op wiens ge-
„ boorte, opvoedinge, en eere, ik zo veel reden
„ had om beter verwagtingen te bouwen.

„ Ik zie, vervolgde zij, dat ik, die voormaals
„ elks geneugte was, nu eene oorzaak ben van
„ droefheid voor iedereen —— Gijlieden, die
„ mij vreemd zijt, zijt met mij bewoogen! Het is
„ vriendlijk! —— Dog het is tijd om uit te ſchei-
„ den. Uwe mêdogende harten, Juffr. Smith, en
„ Juffr. Lovick, zijn te veel geraakt „ [Want de

vrouwen ſnikten, en de man was ook aangedaen.] „ Het is wreed in mij, met mijne ſmerten „ dus uwen Trouwdag te bedroeven. „ Daarop zig wendende tot Mr. en Juffr. Smith —— „ Ik „ wenſche, dat gij nog veele gelukkige beſchou„ wen moogt, eerelijk, braaf paar! —— Hoe „ aangenaam is het te zien, dat gij beide zo vriend„ lijk zamenſtemt om dien te vieren, na dat gij „ veele jaaren met elkanderen hebt overgebragt! „ —— Ik had voormaals —— Dog niet meer! „ —— Alle mijne uitzigten van geluk, ten aan„ zien van dit leeven, hebben een einde. Mijne „ hoope is, gelijk de opengaende knoppen of „ bloeijzels in een al te vroegtijdig voorjaar, door „ eene geſtrenge vorſt verzengd! —— Door „ een ooſten wind verſchrokt! —— Dog ik kan „ maar *eenmaal ſterven*; en indien mijn leeven „ mij maar zo lang geſpaard worde, dat ik ont„ laaden worde van eene zwaare Vervloekinge, „ welke mijn Vader in zijnen toorn mij heeft op„ gelegd, en die naar de letter vervuld is, in al„ len deele, wat deeze wereld betreft; dat, en „ een laatſte Zegen, is al wat ik te wenſchen „ hebbe; en de Dood zal mij weer welkoom zijn „ dan de Ruſt voor den afgematſten reiziger, die „ 'er ooit het einde van zijnen weg bereikte.

En daarop zeeg zij met haar hoofd neder tegen de rug-leuning van haaren ſtoel, en haar aangezigt met haaren neusdoek bedekkende, tragtede zij haare traanen voor ons te verbergen.

Geen leevende ziel onder ons, die een woord kon ſpreeken. Uwe tegenwoordigheid, miſſchien, gij verharde deugniet, zou ons mogelijk hebben beſchaamd

ſchaamd kunnen maaken over eene zwakheid, over welke gij *mij* in 't bijzonder miſſchien zult uitlachen, als gij dit leeſt! ———

Zij week ras daarna naar haare kamer, en was genoodzaakt, ſchijnt het, om wat te gaen leggen. Wij gingen alle te zamen naar beneden; en hielden ons, anderhalf uur lang, bezig met haar te prijzen; Juffr. Smith en Juffr. Lovick meermaalen haare uiterſte verwonderinge betuigende, dat 'er een man ter wereld zijn kon, die bekwaam waare zulk eene Lady eenig misnoegen te geeven, en veel meer nog haar moedwillig te verongelijken; en zij herhaalden, dat zij eene Engel bij zig in huis hadden. ——— Ik was ook van die gedagte; en dat wel zo vaſt en zeker, als 'er een duivel is onder het dak van den goeden Lord M.

Ik haate u van harten! ——— Dat doe ik, op mijne eere! ——— Elk uur haate ik u meer dan het voorige! ———

J. BELFORD.

LXXXII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Saterd. 22. *Julij.*

Waar haat gij mij om, Belford? ——— En waarom meer en meer? —— Hebbe ik mij ſchul-

dig gemaakt aan eenige misdaad, welke gij van te vooren niet wiſt? ——— Zo al het *pathos* * zulk een hart als het uwe beweegen kan, kan het ook gebeurde zaaken veranderen? ——— Hebbe ik niet altoos dit onvergelijkelijk ſchepzel al zo wel haaren verdienden lof gegeven als gij kunt doen, al hing 'er uw hals aan, of als zij zelve zig kan geeven? ——— Wat wildzang is dan uwe haat, uwe *toeneemende* haat, daar ik 'er nog bij blijve om haar te willen trouwen, ingevolge van mijn woord aan u gegeven, en op mijne trouw en eere geſtaafd aan alle mijne nabeſtaenden? Dog haat mij, zo gij wilt, zo gij maar ſchrijft. Gij kunt mij zo veel niet haaten, dan ik mijzelven haate: En egter weete ik wel, dat indien gij mij weezenlijk haatedet, gij het niet waagen zoudt om mij zulks te zeggen.

Wel maar, dit daar gelaaten, wat behoefde zij haare hiſtorie te vertellen aan deeze vrouwluij? Het zal haar, zekerlijk, eenigen tijd hierna berouwen, dat zij dus noodloos ons beiden heeft ten toon geſteld.

Ziekte doet allen luſt vervliegen, en ons haaten hetgeen wij plegten te beminnen: Dog de herſtellinge van gezondheid verandert het tooneel; maakt ons bekwaam om bij onszelven vergenoegd te zijn; en dan zijn wij op het ſpoor om wel vergenoegd te zijn over iedereen. Alle hoope koomt dan in ons oprijzen: Elk uur vertegenwoordigt zig aan ons als met danſende ſchreeden: En hetgeen de Hr. Addiſon van de Vrijheid zegt, kan nog met meer

* Het aandoenlijke en beroerelijke in eene Redenvoering.

meer gepaſtheid, van de *Gezondheid* gezegd worden [*Want wat is Vrijheid zelve zonder Gezondheid?*]

Zij ſchept op 't droef gelaat van vrouw natuur een lagch;
Geeft ſchoonheid aan de zon, geneugten aan den dag.

En ik verblijde mij, dat zij reeds zo veel beter is, dat zij bij vreemde menſchen, zulk een lang geſprek over zaaken van zo veel belang kan houden.

Vreemd, verbruid vreemd, en alzo ſtijfhoofdig [dat is te zeggen, al zo *vrouwelijk*] als vreemd is het, dat zij weigere, en eer verkiezen zou te ſterven [O dat lelijk woord! en nogthans hoe vrij brengt uwe pen mij hetzelve onder de oogen!] dan de mijne te worden, die haar beleedigd hebbe met te handelen *volgens* mijn character, terwijl haare ouders *het hunne* ſchandelijk zijn te *buiten* gegaen, en daar ik nu bereidwillig ben om ten haaren gevalle *buiten mijn character* te gaen: Nogthans het *mij* niet te vergeeven! *Die* bij haar buiten beſchuldiginge te zijn! —— En daar het Huwelijk het eenigſt middel is om alle breuken te heelen, en haare eigene eere te behouden! —— Zekerlijk moet gij de onbeſtaenbaarheid zien van haare *vergeevelijke* onvergeevelijkheid, zo als ik het noemen mag! ——— Nogthans, dikzak die gij zijt, zoudt gij wel gaarn haar agterna willen opgetrokken worden! En welk eene vertooninge maakt gij met uwe aanſpraaken, zo ſtijf als Hickman's lob-

ben,

ben, met uwe reikhalzingen en voetvallen! —— Uw krank hoofd niet gewend zijnde om de verhevene redenen te verdraagen, welke, zelf in een gemeen geſprek, druipen van de lippen van dit altoos bekoorelijk ſchepzel!

Dog de aartigſte grap van allen was, het Bankbriefje agter haar ſtoel te laaten vallen, in plaatze van het op uwe knieën haare hand aan te bieden! ——— Te maaken dat zulk eene vrouw als deeze zig *dubbel* buigen moeſt —— Als zij het aannam, en als zij het van den grond opkreeg! —— Welk een onbevallige *Weldaad-bewijzer* zijt gij! Hoe kreegt gij het dog zo mal in uw kruin, dat de beſte weg om een geſchenk te doen aan eene Lady, was, het geſchenk agter haar ſtoel te gooijen!

Ik ben zeer begeerig om te zien, wat zij aan haare Zuſter geſchreeven heeft; wat zij bezig is met te ſchrijven aan Juffer Howe; en wat antwoord zij zal krijgen van de Harlowe-Arabella. Kunt gij niet eenig ontwerp verzinnen om aan de copijen te koomen van deeze Brieven, of aan den zaakelijken inhoud van dezelve ten minſten, en dien van andere welke zij wiſſelt? Juffr. Lovick, zo als gij ſchijnt te zeggen, is eene godvrugtige vrouw. De Lady, nu zij zulk eene omſtandige vertellinge van zigzelve gedaen heeft, zal haar van alles kennis geeven. En zijt gij niet bezig met u te hervormen? —— Zou deeze overeenſtemminge van geeſten ruſſchen u en het weeuwtje [Van wat jaaren is ze, Jan? Nooit troefte de duivel eene vriendſchap op tuſſchen een man en eene vrouw, als zij in jaaren niet al te veel verſchillen, welke niet eindelijk uitkwam op Trouwen, of op het bederf van hun-

hunne zeden! Zou dit] niet eene naauwe gemeenzaamheid tuſſchen u kunnen verwekken, waardoor gij in ſtaat moogt geraaken om mij in dit bijzonder ſtuk pleizier te doen? Een nieuwbekeerde, kan ik u wel zeggen, heeft grooten invloed op jeluij vroome luiden: Zulk een is een Heilig van hun eigen maakzel; en zij zullen hem beſproeijen, en aankweeken, en koeſteren, als een plant door henzelven voortgebragt; en dit uit eenen regt geeſtlijken hoogmoed!

Eene van mijne Gelieven in Parijs was een Devoot Zusje. Zij gaf zig veel moeite om mij te bekeeren. Ik volgde haare genegene poogingen in, ten beſte van mijne Ziel. Zij dagt al veel gewonnen te hebben met te maaken, dat ik belijdenis deed van *eenigen* Godsdienſt. De Catholijke heeft zijne gerijflijkheden. Ik ſtond haar toe, dat zij een *Pater* bij mij bragt. Mijne Hervorminge ging pleizierig voort. De *Pater* had wel hoope op mij: Hij prees haaren ijver zeer: Zo deed ik ook. En hoe denkt gij dat het eindelijk afliep? ——— Geen meisje in Engeland, als zij het dus verre gelezen had, of zij zou het wel kunnen giſſen! —— Met een woord, zeer gelukkig! Want zij *bragt* niet alleen een *Pater* bij mij, maar zij *maakte* ook een van mij: En toen, welvergenoegd over elkanders bekeeringe, ſloegen wij verſchillende wegen in: Zij naar Navarre; ik naar Italie: Beide wel gezind om de goede leſſen voort te planten, in welke wij elkanderen zo wel onderweezen hadden.

Dog om weer ter zaake te koomen. Een troost wordt voor mij gebooren uit het lief leed-

wee-

weezen, hetwelk dit verwonderenswaardig ſchepzel ſchijnt te hebben, in haare gedagten te laaten uitweiden over der luiden Trouwdag. —— *Ik had* VOORMAALS! —— dus doet gij haar haar gezeg afbreeken.

Zij had voormaals! Wat? ——— O Belford! waarom drongt gij haar niet om te verklaaren, wat zij *voormaals* gehoopt had?

Het welk eene vrouw *eens* hoopt, in Liefdeszaaken, dat hoopt zij *altijd*, zo lang 'er gelegenheid is om te hoopen: En zijn wij beide niet ongetrouwd? Kan zij wel eenigen mans worden behalven de mijne? Wil ik wel eenige vrouw hebben behalven haar?

Nooit wil ik! Nooit kan ik! ——— En ik betuige u, dat ik ieder dag, ieder uur, meer en meer op haar verlieve: En op dit oogenblik hebbe ik eene geweldiger hartstogt voor haar, dan ik nog ooit van mijn leeven gehad hebbe! ——— En dat met volſtrekt eerelijke oogmerken, volgens *haaren eigenen zin* van het woord: Nog hebbe ik, zelf niet in mijnen *wenſch*, eens geweifeld deeze geheele voorleedene week; al hoe vaſt genageld, en in mijne natuure zelf als ingekneed, het *Leeven van Honneur*, of van edelmoedig vertrouwen op mij, ook waare, boven het leeven van *twijffelinge* en *wantrouwen*. Dat moet immers een *leeven van twijffelinge en wantrouwen* zijn, daar de vrouw niemendal vertrouwt, maar de man aan een band legt van zig zijn gantſche leeven wel te zullen gedraagen, alle Kerkelijke en Burgerlijke Wetten te hulp neemende om de verbintenis te ſtaaven, welke zij hem oplegt.

Ik

Ik zal Maandag morgen op eene zoort van een Bal gaen, waarop de Colonel Ambroſe mij genoodigd heeft. Het wordt gegeven uit hoofde van een voorval in de familie. Het kan niet ſcheelen, waarom: Want alles wat mij in de zaak wel behaagt, is, dat Juffr. en Juffer Howe 'er zijn zullen; —— Hickman gevolglijk ook; want de oude Lady wil zonder hem niet uitgaen. De Colonel hoopt, dat Juffer Arabella Harlowe 'er insgelijks zijn zal; want alle mannen en vrouwen van fatzoen in het rond zijn genoodigd.

Ik ontmoetede den Colonel bij toeval, die, geloove ik, naauwlijks dagt, dat ik de noodiginge zou aanneemen. Dog hij kent mij niet, zo hij meent dat ik mij ſchaame op eenige plaatze te verſchijnen, daar vrouwen haare aangezigten vertoonen durven. Nogthans gaf hij mij te kennen, dat mijn naam *Wakker* op alle mans tongen is van wegens Juffer Harlowe. Dog, om met eene van Lord M. 's ſpreekwijzen te zinſpeelen, indien dat zo zij, wil ik niet *leggen ſlaapen*, als 'er iets vermaakelijks in til is.

Alzo ik 'er met Milords karos naar toe zal gaen, zou ik gaarn gezien hebben, dat eene van mijne Nigten Montague met mij ging: Dog zij weigerden het beide: En ik hebbe geen zin om eenen van uwe twee gebroederen mede te neemen. Het zou den ſchijn hebben, als of ik dagt dat ik een lijfwagt noodig had: Daarbij, is de een van hen te ruw, de ander te zoet, en te groot een ſul voor eenige van het bedaard gezelſchap welke daar zijn zullen; en voor *mij* in het bijzonder. De menſchen kent men aan hunne gezellen; en een

Geks-

Gekskap [als Tourville, bij voorbeeld] neemt veel moeite om in een Uithangbord door zijn gewaad te vertoonen wat hij in zijn Winkel te koop heeft. Gij, trouwens, zijt eene uitzonderinge op den regel; gij kleedt u als een *Petit maitre*, en zijt egter een gaauwe vent. Niettemin een zo lompe Salet-jonker, dat gij mij toeſchijnt uzelven dubbel nadeel te willen toebrengen, als die ook uwe onbevalligheid te *onbevalliger* doet blijken, door uwe uitſteekende weidsheid, als gij niet in den rouw zijt.

Mij heugt, dat, toen ik u eerſt zag, mijn geeſt met eene kragtige twijffelinge bezet was, of ik u te boek moeſt ſtellen voor een grooten gek, of voor een die met geweld voor drollig wilde gaen. Dat het niet alles was bij u zo het behoorde, zag ik uit uw *gewaad*. Indien deeze vent, dagt ik, zo veel pleizier niet heeft in *ſpotternij*, dat hij *zigzelven* niet wil ſpaaren, moet hij vergiftig zot zijn, dat hij zo veel moeite neemt om zijne lelijkheid meer in het oog te doen loopen, dan zij anders doen zoude.

Eenvoudige kleedinge, voor een gemeen man of vrouw, geeft ten minſten *zedigheid* te kennen, en maakt altoos dat zij van de bedilzugt worden over het hoofd gezien. Wie zal ſpotten met een lighaamlijk gebrek in iemand, die bewuſt ſchijnt, dat het een gebrek *is? Wie zeide ooit, dat een kluizenaar arm was?* Maar wie zou zulk een zeer mallen quibus ſpaaren, die zig zwierig oppronkt om zijne lelijke gedaante te zigtbaarder te maaken?

Dog ſchoon ik mij dus lugtig en leevendig aan-

aanſtelle, ik kwijne in mijne Ziel! ——— Mijn hart is geheel en al bij mijne Bekoorſter! Met welk eene onverſchilligheid zal ik de geheele Aſſemblée ten huize van den Colonel beſchouwen, terwijl mijne Beminde geſtadig voor de oogen van mijn geeſt is, en mijn hart geheellijk inneemt!

LXXXIII. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* ARABELLA HARLOWE.

Donderdag, den 20 van Julij.

Juffer HARLOWE,

Ik kan niet nalaaten u bekend te maaken (hoe het ook, als van *mij* koomende, mag worden opgenomen) dat uwe arme Zuſter gevaarlijk ziek is, ten huize van eenen Smith, die een winkel van handſchoenen en parfuim houdt, in de Koningsſtraat, onder Covent-Garden. Zij weet niet dat ik dit ſchrijve. Eenige heftige woorden, in de natuure van eene verwenſchinge, van haaren Vader voortgebragt, drukken haar grootlijks in haaren zwakken ſtaat. Ik vermeete mij niet u voor te ſchrijven, wat u in dit geval te doen ſtaet. Gij zijt haare Zuſter. Ik kon derhalven niet nalaaten aan u te ſchrijven, niet alleen om haarentwille, maar ook om uwentwille. Ik ben, Madam,

Uwe ootmoedige Dienaares,

ANNA HOWE.

LXXXIV. BRIEF.

Juffer ARABELLA HARLOWE. *Ten Antwoord.*

Donderdag, den 20 Julij.

Juffer HOWE,

Ik hebbe uwen van huiden-ogtend ontvangen. Alles wat het ongelukkig menſch, waarvan gij meldt, is overgekoomen, is hetgeen wij al voorſpeld en verwagt hebben. Laat *hij*, om wiens wille zij ons verlaaten heeft, haar trooſt zijn. Men vertelt ons, dat hij 'er wroeginge van heeft, en haar zou willen trouwen. Wij gelooven het trouwens niet. Het *kan* wel zijn dat zij heel ziek is. Dat zij in haare verwachting bedrogen is kan wel, of behoorde dat wel te veroorzaaken. Nogthans is zij de eenige die ik weete, welke in haare verwachting bedrogen is.

Ik kan niet zeggen, Juffer, dat de bekendmaaking van u te *meer* welkoom is, wegens de vrijheden, die het u behaagt heeft te neemen omtrent ons geheele familie, over het kwaalijk neemen van een gedrag, hetwelk ſchande is, dat van eenige jonge Lady verdeedigd worde. Excuſeer deeze vrijheid, waartoe grooter vrijheid geleegentheid gegeven heeft. Ik ben, Juffer,

Uwe ootmoedige Dienaares

ARABELLA HARLOWE.

LXXXV.

LXXXV. BRIEF.

Juffer HOWE. *Ten Weder-antwoord.*

Vrijdag, den 21 van Julij.

Juffer ARABELLA HARLOWE,

Indien gij half zo veel verſtand hadt als gij kwaadaartigheid bezit, zoudt gij (niettegenſtaende den overvloed der laatſte) in ſtaat geweeſt zijn om te onderſcheiden tuſſchen een genegen oogmerk jegens u allen (op dat gij lieden uzelve te minder mogt hebben te beſchuldigen, indien 'er een beklaagelijk geval gebeurde) en eene voorbaarige gedienſtigheid, welke ik u niet ſchuldig ben, uit hoofde van de vrijheden waarin wij van weerkanten ten minſten gelijk ſtaen. Ik zal, om den wille van het *ongelukkig menſch*, zo als gij eene Zuſter noemt, die gij in dien ſtaat mede hebt helpen brengen, niet alles zeggen, wat ik wel zeggen *konde*. Indien gebeurt hetgeen ik vreeze, zult gij (het zij gij het begeert of niet) alle de gedagten daarover te weeten koomen van

ANNA HOWE.

LXXXVI. BRIEF.

Juffer ARABELLA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Vrijdag, den 21 *Julij.*

Juffer ANNA HOWE,

Uw bitze Brief hebbe ik wel ontvangen. Gij, die niemand ſpaart, kan ik niet verwachten dat mij zou ſpaaren. Gij zijt gelukkig, dat gij zulk een voorzichtige en waakzaame Moeder hebt —— Maar anders —— De mijne kan niet overtroffen worden in voorzichtigheid: Maar Wij hadden alle een al te goed gevoelen van eene Zekere, om te denken dat 'er waakzaamheid noodig was. Daar kan mogelijk eenige reden zijn, waarom *gij* aan haar zo zeer gehegt zijt, in eene fout van dusdaanigen onverſchoonelijken aart.

Ik een Zuſter helpen ongelukkig maaken! — Het is vals, Juffer: —— Het is alles haar eigen werk! —— Uitgezondert, trouwens, wat zij mag te danken hebben aan de raad van een Zekere —— Gij weet wel wie diesaangaende beſt kan antwoorden.

Laat ons *uwe gedagten weeten* zo dra het u belieft: Voor zo verre wij weeten zullen, dat het *uwe* gedachten zijn, zullen wij oordeelen wat agt wij 'er op te geeven hebben. Dat is het al, van, &c.

AR. H.

LXXXVII.

LXXXVII. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* ARABELLA HARLOWE.

Saterd. den 22. Julij.

Het is mogelijk het *ongeluk* van zommige luiden, dat zij *ieders* aandagt tot zig trekken: Andere zijn mogelijk te *gelukkiger*, ſchoon zij daarom te *nijdiger* mogen zijn, dat niemand haar eenige aanmerkinge waardig rekent. Dog men zou wel mogen wenſchen, dat de luiden verſtands genoeg hadden om dankbaar te zijn voor dat zij zo weinig gerekend worden, als waardoor zij niet onderworpen zijn aan gevaaren, onder welke zij bezwaarelijk in ſtaat zouden geweeſt zijn om zig wel te beſtieren.

Ik bekenne u, dat hadde ik den voorzigtigen raad niet gehad van die verwonderenswaardige Zekere (welker voornaame fout is de verhevenheid van haare talenten, en welker ongeluk dat ze een paar ſchepzels tot broeder en zuſter heeft, die niet bekwaam zijn om haare voortreffelijkheden te bevatten) ik op een zekeren tijd mogelijk in zwaarigheden zou geſtort zijn. Maar, al hoe bits de overbitze mij mag houden, ik agtede mijzelve niet *wijzer*, om dat ik *ouder* was; nog om die *armhartige* reden bevoegd om de wet te ſtellen aan een zo veel verhevener geeſt, veel min haar kwaalijk te behandelen.

Ik herhaale het met dankbaarheid, dat de raad van het waard ſchepzel van zeer grooten dienſt voor mij was ——— En dat voor dat de *waakzaamheid* van mijne Moeder noodzaakelijk wierd. Dog hoe het met mij zou zijn afgeloopen, kan ik niet zeggen, hadde ik een Broeder of Zuſter gehad, die het van hun *belang* rekenden zo wel, als dat zij hunne *vuile nijd* involgden, met mij valſchlijk te laſteren.

Uwe verwonderenswaardige Zuſter behield, inderdaad, ook *u*, Juffer, zo wel als *mij* ——— Met dit onderſcheid ——— U, *tegen* uwen wil ——— Mij, *met* den mijnen: ——— En waare het niet toegekoomen door *uwen* eigenen Broeder, en *zijne* eigene Zuſter, nooit zou zij zelve verlooren zijn gegaen.

Hadde het den Hemel dog behaagd, dat beide Zuſters haar eigen wil en zin hadden mogen krijgen! —— De verwonderenswaardigſte van haare Sexe zou dan nooit uit haars Vaders huis geraakt zijn! ——— *Gij*, Juffer —— Ik weete niet wat van *u* zou zijn geworden. ——— Dog, daar mogt ook gebeurd hebben wat 'er wilde, gij zoudt bejegend zijn met eene goedertierenheid, die gij niet getoond hebt, het zij gij die verdiend hadt of niet: ——— Nog, op zijn ergſt, of eene genegene Zuſter, of eene medelijdende Vriendin verlooren hebben, aan de voortreffelijkſte aller Zusters.

Maar waarom houde ik mij zo lang op met zulk een armhartig ding? ——— Waarom verzette ik mij tegen zo zwak eene tegenpartij; welker eerſte Brief geheel en al vuige kwaadaartigheid

is,

is, en welker volgende is zamengeſteld uit valsheid en onbeſtaenbaarheid zo wel, als ſpijt en onbeſcheidenheid? Nogthans was ik gezind u mijne gedagten ten *deele* te doen weeten. Zo gij 'er meer van begeert, het zal ten uwen dienſt zijn: Van eene, die ſchoon zij God dankt dat zij uwe *Zuſter* niet is, geen *Vijandin* van u is: Dog dat ze dit laatſte *niet* is, daarin wordt zij alleen weerhouden door twee bedenkingen; de eene, dat gij, ſchoon onwaardiglijk, zo na beſtaet aan eene zo voortreffelijke Zuſter; de andere, dat gij van geen belang genoeg zijt om iets te verwekken dan ontferminge en veragtinge in

A. H.

LXXXVIII. BRIEF.

Juffr. HARLOWE, *aan Juffr.* HOWE.

Saterd. den 22 Julij.

Waarde Madam,

Ik zende u, hier ingeſlooten, de copijen van vijf Brieven, die gewiſſeld zijn tuſſchen Juffer Howe en mijne Arabella. Gij zijt eene perſoon van zo veel voorzigtigheid en goed verſtand, en (daar gij zelve Moeder zijt) kunt gij u zo wel verbeelden het verdriet van onze geheele familie, over de roekeloosheid en ondankbaarheid van een kind, hetwelk wij voormaals zo zeer beminden; dat gij,

durve ik zeggen, de zeldzaame vrijheden niet zult toeſtemmen, welke uwe Dogter omtrent ons alle gebruikt heeft. Deeze zijn de eenige niet, over welke wij te klaagen hebben; maar wij hebben van de andere ſtil gezweegen, alzo die zig niet in geſchrift, gelijk deeze, aan ons hebben doen blijken. Wij verzoeken alleen, dat wij geen ſmaadredenen mogen ontvangen van eene jonge Lady, die niet weet wat wij geleeden hebben, en nog lijden, door de roekeloosheid van een ongehoorzaam ſchepzel, die zigzelve ten verderve, en ſchande gebragt heeft over eene familie, welke door haar van allen trooſt beroofd is. Ik onderneeme niet om uwe bekende wijsheid voor te ſchrijven wat u te doen ſtaet; maar laate het aan u over, zo te handelen als u gevoegelijkſt dunkt. Ik ben, Madam,

Uwe ootmoedigſte Dienaares,

CHARL. HARLOWE.

LXXXIX. BRIEF.

Juffr. HOWE. *Ten Antwoord.*

Saterd. den 22 Julij.

Waarde Madam,

Ik ben ten hoogſten verſtoord over mijne Dogters Brieven aan Juffer Harlowe. Ik wiſt 'er niemendal van, dat zij zulk eene vrijheid genomen had;

had. Deeze jonge ſchepzels hebben zulke romaneske denkbeelden, deeze van *Liefde*, geene van *Vriendſchap*, dat men haar bijkans niet regeeren kan in een van beide. Niets dan de tijd en diere ondervindinge, kan haar overtuigen van haare buitenſpoorigheden in beide. Ik hebbe Juffer Howe zeer geſtrenglijk bekeeven. Ik had voorheen al zulk een regtmaatig denkbeeld, hoedanig het verdriet van uwe geheele familie moeſt zijn, dat ik, gelijk ik vertelde aan uwen Broeder, den Hr. Antonij Harlowe, haar dikwijls verbooden had om briefwiſſelinge te houden met de arme gevallen Engel ——— Want zekerlijk nooit geleek eene jonge Lady meer naar hetgeen wij ons verbeelden van de Engelen, in perſoon en geeſt beide. Dog haare ſtijfhoofdigheid eindelijk moede geworden [Het is mij leed, dat ik dit zeggen moet van mijn eigen kind] ben ik genoodzaakt geworden om het weder in te willigen. En zij was, inderdaad, zo weerbarſtig in haar wil, dat ik bevreesd was, dat het eindelijk op eene Vlaag van ziekte zou uitloopen, gelijk het maar al te dikwijls deed op Vlaagen van ſtuursheid.

Geene dan ouders weeten, wat onruſt dat kinders verſchaffen: Zij zijn 'er gelukkigſt aan, hebbe ik dikwijls gedagt, die 'er geen hebben. En deeze volwaſſene kleuters, lieven Heer! hoe onhandelbaar zijn die!

Ik geloove evenwel, dat gij zulke Brieven niet meer zult krijgen van mijne Naatje. Ik ben genoodzaakt geweeſt om dwang omtrent haar te gebruiken ter gelegenheid van Juffer Klaartjes ziekte, [en het ſchijnt dat zij heel ſlegt in ſtaat is] anders

ders zou zij al voortgegaen zijn naar London, om haar gezelſchap te houden en op te paſſen: En dit noemt zij den pligt van eene Vriendin te betragten, vergeetende dat zij aan haare romaneske vriendſchap haaren pligt opoffert jegens haare liefhebbende en toegeevende Moeder.

Daar zijn duizend voortreffelijkheden in de arme Lijderes, niettegenſtaende haare begaene fout: En indien hetgeen zij aan mijne Dogter heeft uitgelaaten, waar zij; is zij op de elendigſte wijze mishandeld. Dog ik denke, dat uwe vergiffenis en haars Vaders vergiffenis jegens haar geheel aan uwe eigene verkiezinge behoort te ſtaen; en niemand zig daarmede moeſt bemoeijen, van wegens het behoorelijk gezag in ouderen: En daarenboven, gelijk Juffer Harlowe ſchrijft, was het iets dat iedereen verwagte, ſchoon Juffer Klaartje het niet gelooven wilde, voor dat zij de naſmerten gevoelde van haare ligtgeloovigheid. En om deeze redenen onderneeme ik niet, om iets in te brengen ter verligtinge van haare ſchuld, welke verzwaard wordt door haar verwonderenswaardig verſtand, en een oordeel boven haare jaaren.

Ik ben, Madam, na mijnen eerbiedigen dienſt aan den goeden Hr. Harlowe, en uwe geheele bedrukte familie,

Uwe ootmoedige Dienaares,

ANNABELLA HOWE.

Ik zal binnen eenige weinige dagen op reis gaen naar het Eiland Wight, met mijne Dog-

Dogter. Ik zal mij haaſten om van huis te koomen, op dat ik haare gedagten mag aftrekken van de wederwaardigheden van haare vriendin; welke ons, bijkans, zo veel druk aanbrengen, als Juffer Klaartje's roekeloosheid u gedaen heeft.

XC. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Saterd. den 22 van Julij.

Mijne waardſte Vriendin,

Wij zijn drok bezig met ons gereed te maaken tot onze kleine reize en overtogt. Dog ik zal ziek, zeer ziek zijn, indien ik niet verneemen kan, dat gij beter zijt, voor dat ik heen gae.

Rogers bragt mij grooten druk aan, met zijn berigt van den ſlegten ſtaat, waarin gij zijt. Dog nu gij in ſtaat geweeſt zijt om eene pen te voeren, en uw verſtand in kragt en helder is, hoope ik dat de tijdkortinge, welke gij uit het ſchrijven trekken zult, u zal doen beteren.

Ik zende deezen op eene ongewoone wijze af, op dat hij nog tijdig genoeg tot u mag koomen, om u te beweegen dat gij *u wel bedenkt*, voor dat gij eene volſtrekte beſliſſinge geeft over den inhoud van mijnen van den 13^den^, raakende

het

het onderwerp van het bezoek der twee Jufferen Montague bij mij; nademaal ik, volgens hetgeen gij ſchrijft, haar moet antwoorden.

In uwen laatſten, befluit gij zeer vaſtlijk, dat gij nooit de zijne wilt worden. Voorzeker, hij verdient eer een ſchandelijken dood, dan zulk eene vrouw. Dog, dewijl ik weezenlijk geloove, dat hij geen ſchuld heeft aan het Arreſt, en dewijl zijne geheele familie zo ernſtig voor hem pleiten, en als borgen willen inſtaen, denke ik, dat de inwilliginge van *hunne* verzoeken, en *zijne eigene*, nu de beſte ſtap zal zijn, dien gij doen kunt; terwijl uwe eigene familie onverzoenelijk blijft, gelijk ik *u verzekeren kan dat ze doet.* Hij is een man van verſtand; en het is niet onmogelijk of hij kan nog wel een goed Man voor u, en met den tijd geen kwaad menſch worden.

Mijne Moeder is volkoomelijk van mijn gevoelen: En voorleeden Vrijdag, volgens hetgeen ik u in mijnen laatſten ter loops te kennen gaf, heeft de Hr. Hickman een mondgeſprek gehad met den wonderlijken deugniet: En ſchoon deszelfs gedrag jegens hemzelven hem in geenen deele behaagde; gelijk hij inderdaad daartoe wel reden had; is hij egter van gevoelen, dat hij opregtlijk van voorneemen is om u te trouwen, indien gij u wilt vernederen om hem te neemen.

Miſſchien zal de Hr. Hickman u in ſtilheid een bezoek geeven, voor dat wij op reize gaen. Indien ik zelve niet mag bij u koomen, zal ik niet wel te vreede zijn, zo hij dat niet doe. En hij zal u dan verſlag doen van het uitmuntend character, het-

hetwelk deeze wonderbaare deugniet van u gaf, en hoe zeer hij uwer deugd regt doet.

Hij erkende ook dezelve even zeer bij zijne nabeſtaenden, ſchoon tot zijne eigene veroordeelinge, zo als zijne twee Nigren mij vertelden. Alles waarvoor hij ſchroomt, gelijk hij aan den Hr. Hickman zeide, is, dat zo gij voortgaet met hem ten toon te ſtellen, het Huwelijk zelf de oneere van beide niet zal kunnen afwiſſchen: En daarbenevens, „ dat gij uw eigen geſtel zoudt bederven „ door uwe onmaatige droefheid; en door den „ dood te zoeken terwijl gij dien kunt ſchuwen, „ niet in ſtaat zoudt zijn om denzelven te ontvlie„ den, als gij het wel zoudt wenſchen. „

Dus, mijne waardſte vriendin, beveele ik u, om, zo *gij kunt*, uwen afkeer tegen deezen ſnooden karel te boven te koomen. Gij kunt nog wel leeven om veele gelukkige dagen te beſchouwen, en nog eens weer de vreugde worden van alle uwe vrienden, gebuuren, en kenniſſen, zo wel als een ſteun, een trooſt, en een zegen voor uwe Anna Howe.

Ik verlange naar het ontvangen van uw antwoord op mijnen van den 13den. Eijlieve houd den boode op, tot dat hetzelve gereed is. Indien hij Maandag avond te rug keert, zal het tijds genoeg zijn voor zijne boodſchap, en om mij te rug gekoomen te vinden van het huis van Colonel Ambroſe; die een bal geeft op den verjaardag van Mevr. Ambroſe's geboorte en huwelijk, beide te zamen. Alle de aanzienlijke lieden in de buurſchap rondom zijn deeze reize genoodigd, ter gelegenheid van eenig goed nieuws, hetwelk zij van Me-

vr.

vr. Ambroſe's Broeder den Gouverneur ontvangen hebben.

Mijne Moeder gaf den Colonel haar woord voor mij en voor zigzelve, in mijn afweezen. Ik had mij gaarn bij haar willen verſchoonen; en wel te meer, om dat ik uit hoofde van den dag (a) reden had om 'er tegen te zijn: Dog zij is bijkans zo jong als haare Dogter; en denkende dat zij 'er niet zo wel kon gaen zonder mij, zeide ze mij, Dat zij *niets* kon voorſtellen, hetwelk mij aangenaam was. En alzo wij zeer kort geleeden eenige *ſpoor-ſlagen* met elkanderen gewiſſeld hebben, denke ik dat ik haar moet te wille zijn. Want ik houde niet van hakketakken als ik het kan voorkoomen; ſchoon ik mij zelden bevlijtige om de gelegenheid te ontwijken, als die mij van zelve voor den boeg koomt. Ik weete niet, indien wij elkanderen niet een weinigje vreesden, of het wel mogelijk zou zijn, dat wij te zamen woonden: — Daar ik, *in allen deele mijn Vader!* —— Mijne Mama —— Wat? —— *In allen deele mijne Moeder* is! —— Hoe zoude ik het anders zeggen?

O mijne waarde, hoe veele dingen vallen in dit leeven voor, die ons ongeneugte aanbrengen! Hoe weinige die ons vreugde verſchaffen! —— Ik ben verzekerd, dat ik bij deeze gelegenheid geen hebben zal, daar de voornaame helft van de *eene* Ziel, die, gelijk men plegt te zeggen, *Het paar vriendinnen* bezielde, zo als wij genoemd wierden, Gij, mijne waarde [die elken Cirkel, waarin gij

(a) Den 24 van Julij, zijnde de Geboorte-dag van Juffr Clariſſa Harlowe.

gij uw voet zettedet, plegt met uwen luister te beſtraalen, en mij eene *weezenlijke* waardij bij te zetten, in eene *tweede* plaatze naaſt u zelve] daar niet zijn kunt! ——— Een uur van uw gezelſchap, mijne altoos-leerzaame vriendin, [Ik dorſte daar naar!] hoe oneindig meer zou dat bij mij te waardeeren zijn, boven alle de vermaaken en tijdverdrijven, waarin onze Sexe gemeenlijk het meeſt pleizier ſchept —— Adieu, mijn lief! ——

A. HOWE.

XCI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Zondag, den 23 van Julij.

Welk eene ſmerte, mijne waardſte vriendin, doet uwe genegene bekommeringe mij aan voor mijn welvaaren! Hoe veel naauwer binden, en hoe veel tederder zijn de Banden van zuivere Vriendſchap, en de Vereeniginge van Gelijke gemoederen, dan de Banden der Natuure! Te regt mogt de Lieflijke Zangmeeſter van Iſrael, wanneer hij den lof der vriendſchap tuſſchen hem en zijnen beminden vriend ten uiterſten top verheſte, zeggen, dat de Liefde van Jonathan voor hem wonderlijk was; dat zij de *Liefde der vrouwen* te boven ging! Welk een verheven denkbeeld geeft het van de

Ziel

Ziel van Jonathan, regt lieflijk geſchikt tot den geheiligden band, indien wij onderſtellen mogen dat dezelve maar gelijk ſtond met die van mijne Anna Howe jegens haare gevallene Clariſſa! —— Dog, ſchoon ik mijnen roem kan ſtellen in uwe genegene Liefde te mijwaards, denk eens, mijne waarde, welk eene moeijelijkheid eenen, niet onedelmoedigen, geeſt vervullen moet, daar de verpligtinge geheel *aan eenen kant* legt: En, daar ter zelver tijd, dat uw ligt te helderder ſchijnt wegens mijne Donkerheid, ik ſmerte moet aanbrengen aan eene waarde vriendin, in welke pleizier te verleenen ik weleer vermaak nam; en niet alleen ſmerte, maar ook wanagtinge, wegens het verdeedigen van mijnen geſchonden naam tegen de bemoeijzugtige tongen van liefdelooze bedillers!

Dit is het, hetwelk mij dikwijls, met de woorden van mijnen hooggeagten Klaager, een weinigje veranderd, doet herhaalen: „ Och of ik „ waare gelijk in de voorige maanden! gelijk in „ de dagen, toen God mij bewaarde! toen hij zij„ ne lamp deed ſchijnen over mijn hoofd; en ik „ bij zijn ligt de duiſternis doorwandelde! Gelijk „ ik was in de dagen mijner *kindsheid* ——— „ toen de Almagtige nog met mij was; en *ik* „ *nog was in mijns Vaders huis:* Toen ik mijne „ gangen wieſch in boter, en de rotze olij-bee„ ken bij mij uitgoot! „

Gij ſtelt mij uwe redenen voor, bekragtigd met het gevoelen van uwe geëerde Moeder, waarom ik behoore te denken om den Hr. Lovelace tot mijn Man te neemen. (a)

En

(a) Zie den voorgaenden Brief.

En ik hebbe hier voor mij uwen Brief van den 13den (a), behelzende een berigt van het bezoek en de voorſlagen, en de minzaame tuſſchenſpraak van de twee Juffers Montague, in den naam van de braave Ladys Sara Sadleir en Eliſabet Lawrance, en in dien van Lord M.

Als mede Uwen van den 18den (b), mij *opeiſchende*, gelijk ik zeggen mag, van die Ladys, en van die familie, wanneer ik zo ſchandelijk en wreedlijk in arreſt was gezet, en gij niet wiſt, waar ik gebleeven was.

Het Antwoord (c) insgelijks van die Ladys, op eene zo volledige en zo edelmoedige wijze getekend van haarzelve, en van dien Edelman, en die twee eerwaardige Ladys; en ook, op zijnen loſſen trant, van den deugniet zelven.

Deeze, mijne waardſte Juffer Howe; en uwen Brief van den 16den (d), welke hier kwam terwijl ik in Arreſt zat, en welken ik niet ontving dan eenige dagen daarna;

Hebbe ik nu alle voor mij.

En ik hebbe het geheel ſtuk, en uwe dringredenen ter ondersteuninge van uwen raad, zo wel overwoogen, als tegenwoordig mijn hoofd en mijn hart mij willen toelaaten dezelve te overweegen.

Ik ben, daarenboven, bereid om te gelooven, niet alleen van wegens uw eigen gevoelen, maar ook van wegens de verzekeringen van eenen

(a) Zie Br. LIX.
(b) Zie Br. LXI.
(c) Zie Br. LXIV.
(d) Zie Br. LX.

van des Hren. Lovelaces vrienden, den Hr. Belford, een goedaartig en medelijdend man, die niet nalaat den werkbaas mijner rampen te beſchuldigen (zo *ik denke*, met eene ongeveinsde en niets ergs bedoelende opregtheid) dat die man onſchuldig is van het ſchandelijk Arreſt:

En zelf, indien het u belieft, uit zuivere hoogagtinge voor u v gevoelen, en voor dat van den Hr. Hickman, dat hij (overgehaald door zijne vrienden, en zig zijner onverdiende ſnoodheid jegens mij ſchaamende) in ernſt genegen zij om *mij* te trouwen, indien ik *hem* hebben wilde.

" (a) Wel nu dan, wat is het beſluit van al-
" les? ——— Het is dit ——— Dat ik moet
" blijven bij hetgeen ik reeds verklaard hebbe ——
" En dat is [Word niet toornig op mij, mijne beſ-
" te vriendin] Dat ik veel meer vermaak hebbe in
" te denken om den dood, dan om zulk een Man.
" Kortom, dat ik, gelijk ik in mijnen laatſten ver-
" klaarde, Nooit kan [Vergeef het mij, zo ik zeg-
" ge, nooit *wil*] de zijne worden.

" Dog gij zult redenen van mij verwagten:
" Dat weete ik dat gij zult: En indien ik u die
" niet geeve, zult gij beſluiten, dat ik of hard-
" nekkig, of onverzoenbaar, of beide ben: En
" deeze zouden lelijke betigtingen zijn, zo ze
" regtmaatig waaren, om te laſt gelegd te worden
" aan

(a) Die gedeelten van deezen Brief, welke met omgekeerde comma's getekend zijn [dus "] zijn naderhand door Juffer Howe overgeſchreeven in den IV Brief van het VII Deel, gerigt aan de Ladys van des Hren Lovelace's familie, en worden dus onderſcheiden om de noodzaakelijkheid te vermijden van dezelve in dien Brief te herhaalen.

" aan eene perſoon die denkt en ſpreekt van *ſter-*
" *ven*. En nogthans, te zeggen, dat gevoelig-
" heid en misnoegen geen deel aan mijn beſluit
" hebben, zou zijn iets te zeggen hetwelk naauw-
" lijks geloof zou vinden. Want ik bekenne dat
" ik gevoelig *ben*, en wel ſterk gevoelig, dog
" niet buiten reden, gelijk gij overtuigd zult wor-
" den, zo gij het niet reeds zijt, wanneer gij mij-
" ne geheele Geſchiedenis te weeten koomt ——
" Indien gij die ooit koomt te weeten ——
" Want ik beginne te vreezen (zo veele dingen,
" die meer noodig zijn dat ik daaraan denke, dan
" of deeze man, of mijne eigene verdeedigingе,
" hebbe ik te verrigten) dat ik geen tijd zal heb-
" ben om alles af te doen, wat ik voorgenomen,
" en eenigermate aan u beloofd hebbe (a). "

" Ik hebbe eene reden te geeven ter ſtaavin-
" ge van mijn beſluit, welke ik geloove, dat gij
" zelve wel zult toeſtemmen: Dog bekend heb-
" bende, dat ik gevoelig ben, zal ik met die be-
" denkingen beginnen, waarin toorn en misnoe-
" gen maar al te veel deel hebben; in hoope dat
" ik mijn gemoed eens, op papier, en aan mijne
" Anna Howe, ontlaſt hebbende van die knaa-
" gende ongemaklijke hartstogten, ik voor altoos
" beletten zal dat zij in mijn hart wederkoomen,
" en haare plaatze met beter, milder, en aange-
" naamer vervuld krijgen. "

" Mijn Hoogmoed, dan, mijne waardſte vrien-
" din, ſchoon ten grooten deele vernederd, is nog
" niet *genoeg* vernederd, indien het noodig voor
" mij is mij zo verre te vernederen, dat ik dien

(a) Zie bl. 299.

" man mijne verkiezinge maake, wiens daaden
" mijn afgrijzen zijn, en behooren te zijn! ——
" Wat! —— Zal ik, die met zulk eene op-
" zetlijke en trouwlooze barbaarsheid behandeld
" ben, dat het ſmertelijk is daaraan te denken, en
" ze niet met zedigheid kan beſchreeven worden,
" denken om den ſchender in mijnen boezem te
" neemen? Kan ik trouw en onderdaanigheid be-
" looven aan zulk een ondeugend karel, en mijne
" eigene zaligheid in gevaar brengen door mij te
" paaren met een zo grooten booswigt, nu ik *wee-*
" *te* dat hij zodanig een is? Agt gij uwe Clariſſa
" Harlowe zo gantſch verlooren, of *gezonken* ten
" minſten, dat zij, om in het oog der wereld eene
" geſchondene agtinge op te flikken, laag genoeg
" zou kunnen zijn om verpligtinge te hebben aan
" de edelmoedigheid, of miſſchien *ontferminge*,
" van een man, die haar, door zulke onmenſch-
" lijke middelen, daarvan beroofd heeft? Inderdaad,
" mijne waarde, ik zou mijne boetvaardigheid o-
" ver den roekeloozen ſtap dien ik gedaen hebbe,
" niet beter dan voor een ſchoonſchijnend bedrog
" agten, indien ik niet den minſten wenſch zelf
" waare te boven gekoomen om den Hr. Lovelace
" tot mijnen Man te krijgen.

" Ja dog, verzekere ik u, ik moeſt den ſchen-
" der voor de voeten *kruipen*, en hem danken
" voor dat hij mij zober regt deed!

" Ziet gij mij niet reeds (den raad opvolgen-
" de door u gegeven) met een neergeſlagen oog,
" verſchijnen voor *zijne* vrienden, en voor *mijne*
" *eigene* (onderſteld zijnde dat de laatſte eindelijk
" zo goed zouden zijn om mij aan te neemen) ver-
" ſte-

" ſteken van die *edele vrijmoedigheid*, welke voort-
" koomt uit een gemoed, hetwelk zig niet bewuſt
" is van verwijt verdiend te hebben?

" Ziet gij mij niet te ſchuil kruipen in mijn
" eigen huis, alle mijne eerelijke dienſtmaagden
" boven mijzelve ſtellende ——— als bevreesd
" zijnde, ook, om mijne lippen te openen, of
" ter beſtraffinge of ter vermaaninge, op dat haa-
" re ſtouter oogen mij niet gebieden zouden op
" mijzelve te zien, en geen volmaaktheid van *haar*
" te verwagten?

" En zal ik den deugniet regt geeven, om mij
" zijne edelmoedigheid, en zijne ontferminge te
" verwijten; en miſſchien op mij te ſmaalen, dat
" ik *bekwaam* geweeſt ben om misdaaden van
" *zulk* eene natuure te vergeeven?

" Ik hoopte voormaals wel, weinig denken-
" de dat hij zulk een *opzetlijk* ondeugend menſch
" was, dat ik het geluk mogt hebben van hem te
" regt te brengen: Ik geloofde grootslijk, dat hij
" mij degelijk genoeg beminde om mij toe te laa-
" ten dat ik hem ten beſten raadde, en dat het
" voorbeeld, hetwelk ik mij nederig verbeeldde
" in ſtaat te zullen zijn van hem te geeven, van
" invloed op hem waare; en dat wel te meer, om
" dat hij geen gering gevoelen had van mijn ver-
" ſtand en zeden: Maar nu, wat hoope is 'er o-
" vergebleeven voor deeze mijne *eerſtbloeijende*
" hoope? —— Zo ik hem *ging* trouwen, welk
" eene vertooninge zou ik dog maaken, met deugd
" en goede zeden voor te preeken aan een man,
" welken ik gelegenheid had verleend om mij te
" verleiden van alle mijne eigene pligten? ——

" En daarbij, onderſteld zijnde dat ik Kinders ſtond
" te krijgen bij zulken Man, moeſt het, dunkt u,
" een bedagtzaam menſch niet door het hart ſnij-
" den, als zij op haare kleine familie in het rond
" zag, en dagt dat zij aan dezelve een Vader ge-
" geven had, die, buiten een wonderwerk, ten
" verderve geſchikt zij; en wiens zedelooze onge-
" regeldheden, door zijn ſnood voorbeeld onder
" dezelve voortgeplant, maar al te waarſchij-
" nelijk, een vloek op dezelve zouden mogen
" doen nederdaalen? En boven dit alles nog, wie
" weet of mijne eigene zondige involgingen van
" eenen man, die zig tot mijne gehoorzaamheid
" zou geregtigd agten, mijne eigene zeden niet
" mogt bezoedelen, en mij in plaatze van hem te
" hervormen, hem doen navolgen? —— Want
" wie *kan met pek omgaen, zonder daardoor be-*
" *ſmet te worden?*

" Laat mij dan nogmaal betuigen, dat ik waar-
" lijk deezen man veragte! Zo ik mijn eigen hart
" wel kenne, doe ik dat zeker! ——— Ik heb-
" be deernis met hem! ——— Al hoe veel te
" *laag* hij is voor mijne deernis, ik hebbe niette-
" min deernis met hem! ——— Dog dit konde
" ik niet hebben, indien ik hem nog beminde:
" Want immers, mijne waarde, moet iemand
" grootlijks zijn aangedaen van de ſnoodheid en
" ondankbaarheid dergeenen, welke wij beminnen.
" Ik beminne hem niet, derhalven! Mijne ziel
" verſmaadt alle gemeenſchap met hem.

" Dog ſchoon ik dus veel aan gevoeligheid
" verſchuldigd ben, hebbe ik mij egter door der-
" zelver gramme uitwerkzels niet zo verre laaten

" ver-

" vervoeren, dat ik buiten ſtaat gebragt ben om te
" overleggen wat ik *behoore* te doen, of wat *ge-*
" *daen zou kunnen worden*, indien het den Al-
" magtigen, om den tijd mijner boetvaardigheid te
" verlengen, behaage dat ik in leeven blijve.

" Het Ongehuwd leeven is mij, op zulke tij-
" den, voorgekoomen als het leeven, het *eenige*
" leeven, dat mij te verkiezen ſtond. Maar moet
" ik in *hetzelve* ook *nu* niet zitten te peinzen over
" mijne voorleedene verdrukkingen, en mijne fou-
" ten betreuren tot aan den tijd mijner ontbindin-
" ge? En zou iedereen niet in ſtaat zijn om de re-
" den aan te wijzen, waarom Clariſſa Harlowe de
" eenzaamheid verkoos, en zig afſcheidde van de
" wereld? Zou niet het gezigt van elk menſch, die
" mij aankeek, mij een verwijt toeſchijnen? En
" zou mijn zelfbewuſt oog mijne ſchuld niet beken-
" nen, het zij de oogen van anderen mij beſchuldig-
" den of niet? Eene van mijne geneugten was, in de
" hutten mijner arme gebuuren binnen te treeden,
" om daar leſſen te laaten voor de jongens, en
" waarſchuwingen voor de oudere meisjes: En
" hoe zoude ik dog in ſtaat zijn, om zonder zelf-
" verwijt, en zonder ſmerte, te zeggen aan de
" laatſte, Vliedt de bedriegerijen der mannen; wel-
" ke men onderſteld had dat zelve met eenen was
" weggeloopen?

" Waarom kan ik dan wenſchen, mijne waar-
" de en eenige vriendin, dan om den dood? ——
" En wat is, alles wel ingezien, dog de Dood?
" Het is maar eene ophoudinge van het ſterflijk lee-
" ven: Het is maar het eindigen van een toege-
" legden loop: De ververſchende Herberg na ee-

" ne afmattende reize: Het einde van een leeven
" vol van zorgen en moeiten; en zo het gelukkig
" is, het begin eens leevens van onfterflijke geluk-
" zaligheid.

" Indien ik nu niet fterve, zou het mogelijk
" gebeuren kunnen, dat ik weggenomen wierd
" wanneer ik minder bereid waare. Waare ik
" de onheilen ontvlooden, onder welke ik nu
" zugte, hadde het mogelijk kunnen zijn in het
" midden van eenige vrolijke en veel beloovende
" hoope, wanneer mijn hart fterk klopte van de
" begeerte des leevens; en wanneer de ijdelheid
" deezer aarde mij had ingenomen.

" Dog nu, mijne waarde, moet ik tot *uwe*
" geruftftellinge ook zeggen, dat fchoon ik niet
" wenfche om te leeven, ik niet, als eene onno-
" zele bloodaart, mijn poft zou willen verlaaten,
" zo lang ik dien bewaaren kan, en het mijn *plig*
" is denzelven te bewaaren.

" Meer dan eens, inderdaad, wierd ik ge-
" pord van zo zondige gedagten: Dog dat was
" dan in het hoogfte van mijne benaaudheid; En
" eens, bijzonderlijk, hebbe ik reden om te ge-
" looven, dat ik mijzelve door mijne *wanhoope*
" bewaarde voor de affchuwelijkfte perfoonlijke
" mishandelingen; van eene herhaalinge, zo veel
" ik kan denken, van zijne ondeugendheid; de
" vrouwluij (met zo veel reden van mij gevreesd)
" 'er bij zijnde, om *mij* fchrik aan te jaagen, zo niet
" om *hem* bij te ftaen! —— O mijne waarde, gij
" weet niet wat ik geleeden hebbe ter dier gele-
" genheid! ——— Nog ik wat ik *ontkoomen* ben

" op

" op dien tijd, indien de booswigt mij genaderd
" waare om de gruwelijke voorneemens van zijn
" ſnood hart uit te voeren!

Gelijk ik van gevoelen ben, dat het meer eene blijk van Wraakzugt en Wanhoope zoude geweeſt zijn dan van Deugdzaame Beginzelen, indien ik de geweldige handen aan mijzelve geſlagen had, wanneer de ſchenddaad *gepleegd* was; zo zoude ik het even zondig agten, indien ik mijzelve nu *moedwilliglijk* verwaarloosde; indien ik opzetlijk den dood in de armen liep, (*gelijk die karel onderſtelt dat ik doen zal*) wanneer ik dien zou mogen mijden.

Nog moet gij, mijne waarde, welke ook de onderſtellingen mogen zijn van een man van zulk een bekrompen uitzigt, en eene zo laage ziel, aan gemelijkheid en naargeeſtigheid, aan mismoedigheid, nog ook aan eenen geeſt van zondige trotsheid, of nog *meer* zondige wraakzugt, het beſluit wijten, hetwelk ik genomen hebbe om nooit *deezen*, en zo *deezen* niet, *geenen* man ooit te trouwen. Wel verre van deeze betigtinge te verdienen, verzekere ik u (mijne waarde en *eenige* Liefde) dat ik alles doen wil wat ik kan, om mijn leeven te verlengen, tot dat het Gode, uit bermhartigheid jegens mij, behaagen zal hetzelve op te eiſchen. Ik hebbe reden om te denken, dat mijne ſtraffe maar het regtmaatig gevolg van mijne fout is, en ik zal dezelve niet ontloopen; maar ſmeeke den Hemel, dat hij dezelve voor mij heilige. Als de trek mij bijſtaet, zal ik eeten en drinken hetgeen genoeg is om de natuure te onderſteunen. Dat, weet gij, kan met zeer weinig geſchieden. En al

wat mijne geneesheeren zullen goed vinden mij voor te ſchrijven, zal ik inneemen, ſchoon het nog zo onaangenaam zij. Kortom, ik zal alles doen wat ik kan doen, om alle mijne vrienden te overtuigen, die het zig hierna der moeite waardig mogen rekenen, om naar mijn laatſte gedrag te verneemen, dat ik mijne ziel bezat in redelijke lijdzaamheid; en mijn beſt deed om een lot te draagen, hetwelk ik zelve getrokken had: Want dus zegge ik dikwijls, in nederige navolginge van het verhevenſt Voorbeeld: —— Heere, het is uw wil; en het zal de mijne zijn. Gij zijt regtvaardig in alle uwe handelingen met de kinderen der menſchen; en ik weete dat gij mij niet verdrukken zult, boven hetgeen ik draagen kan; En indien ik het *kan* draagen, *behoore* ik het te draagen; en (met den bijſtand uwer genade) *zal* ik het draagen.

" Dog hier is nog, mijne waarde, eene an-
" dere reden; eene reden die u zelve zal kunnen
" overtuigen, dat ik niet behoore te denken om
" Trouwen; maar om eene voorbereidinge tot ee-
" ne geheel verſchillende gebeurtenis. Ik ben o-
" vertuigd, al zo zeer als dat ik nu in leeven ben,
" dat ik niet lang zal leeven. Het diep gevoel,
" hetwelk ik geſtadig van mijne ſchuld gehad heb-
" be, het verlies van mijne agtinge, het ver-
" ijdelen van mijne hoope, de onverzettelijke ver-
" ſtoordheid van mijne vrienden, *te hulp koomen-*
" *de bij* de barbaarſche behandelinge, welke mij
" is aangedaen van dien kant daar ik ze het minſt
" verdiend had, hebben mijn hart overweldigd:
" Hetzelve overweldigd, voor dat het zo wel ver-
" ſterkt

" ſterkt was door *godsdienſtige bedenkingen*, als ik " hoope dat het nu is. Neem het u niet te zeer " ter harten, mijn lief ——— Dog ik ben ver- " zekerd, indien ik het met zo weinig laatdun- " kendheid zeggen mag, als droefheid, Dat God " wel haaſt *mij het weezen* zal *verſmelten*; en *mij* " *brengen tot den dood, en tot het huis der za-* " *menkoomſte aller leevendigen.* "

En nu, mijne waardſte vriendin, weet gij mijn gevoelen geheel en al. En gij zult aan de Ladys van des Hren. Lovelaces familie gelieven te ſchrijven, Dat ik mijzelve aan haar oneindiglijk verpligt agte, voor haar goed gevoelen van mij; en dat het mij grooter vermaak heeft aangebragt, dan ik dagt dat mij in dit leeven te wagten ſtond, dat ik op de geringe en die nog geen perſoonlijke kennis, welke zij aan mij hebben, eener verwantſchap waardig geagt ben (na de kwaade behandelinge, welke ik ontvangen hebbe) met haare hooggeëerde familie: Dog dat ik in geenen deele denken kan om haaren Bloedverwant tot mijnen Man te neemen: En maak gij, mijne waarde, van het voorſchreevene een uittrekzel van zulke redenen, als gij denkt dat eenig gewigt in zig hebben.

Ik zou zelve wel ſchrijven om haare gunſt te erkennen, hadde ik niet meer bezigheid voor mijn hooſd, mijn hart, en mijne vingers, dan ik twijffele of dezelve wel in ſtaat zullen zijn om af te doen.

Ik zou gaarn willen weeten, wanneer gij van huis gaet op uwe reize; als mede uwe kleine dagreizen; en den tijd van uw verblijf ten huize van uwe Moeij Harman; op dat mijne gebeden u, wer-

waards

waards gij gaet, en waar gij ook zijt, *van plaatze tot plaatze* vergezellen mogen.

CLARISSA HARLOWE.

XCII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Zondag, den 13 van Julij.

Dewijl de nevensgaende Brief over een zeer bijzonder onderwerp is, wilde ik denzelven niet belemmeren, gelijk ik zeggen mag, met eenig ander. En dewijl mij egter nog eenige zaaken op het hart leggen, welke uwe verſchooninge zullen behoeven dat ik ze aan u ſtiere, hoope ik dat de volgende regels die verſchooninge *genieten* zullen.

Mijne goede Juffr. Norton heeft, reeds zo lang geleeden als in een Brief gedagtekend den 3den van deeze maand (a), aan mij te kennen gegeven, dat mijne nabeſtaenden eenige geſtrenge dingen euvel opnamen, welke het u behaagd had, uit lieſde jegens mij, van hen te zeggen. Juffr. Norton maakte daarvan meldinge met die eerbiedige liefde, welke zij mijne waardſte vriendin toedraagt: Maar wenſchte, om *mijnent*wille, dat gij eene leevendigheid wildet intoomen, welke bij de meeſte andere gelegenheden u zo bekoorelijk fraaij ſtaet.

(a) Zie bl. 216, 217.

ſtaet. Deeze waaren haare gedagten. Gij weet dat ik geregtigd ben om vrijer te ſpreeken en te ſchrijven aan mijne Anna Howe, dan Juffr. Norton doen zoude.

Ik durfde het op dien tijd aan u niet melden, om dat de verſchijnzels toen *zo* ſterk tegen mij waaren, wanneer de Hr. Lovelace mij weder in zijne magt gekreegen had (na dat ik naar Hamſtead ontvlugt was) dat het u zeer vergramd op mij maakte, wanneer gij den mijnen bij mijne tweede ontvlugtinge beantwoordder. En ras daarna wierd ik in dat barbaarſch Arreſt gezet; dus konde ik dat onderwerp niet wel aanroeren voor nu.

Nu derhalven, mijne waardſte Juffer Howe, moet ik mijn ernſtig verzoek *herhaalen* (want deeze is op verſcheidene na de eerſte reize niet, dat ik verpligt geweeſt ben om u uit deezen hoofde te bekijven) Dat gij mijne ouders, en andere nabeſtaenden, dog wilt ſpaaren in alle uwe geſprekken omtrent mij. ——— Ik wenſchte wel inderdáad, dat het hun had goedgedagt andere maatregels met mij te neemen: Dog wie zal voor hen oordeelen? ——— De uitkoomſt heeft hen geregtvaardigd, en mij veroordeeld. —— Zij verwagteden niets goeds van deezen ſnooden karel; *hij* heeft derhalven *hen* niet bedroogen: Maar zij verwagteden andere dingen van *mij*; en dus *Ik* al. En zij hebben te meer reden om tegen mij gekant te zijn, indien zij (gelijk mijne Moeij Hervey voormaals ſchreef (a) niet van zin waaren om mijne neigingen te dwingen, ter begunſtiginge van den Hr. Solmes; en indien zij gelooven, dat mijn voortgaen

(a) Zie D. III. bl. 394.

gaen een werk was van verkiezinge en voorbedagten toeleg.

Ik hebbe geen begeerte om van hen weder in gunſt te worden aangenomen; want waarom zou ik zitten wenſchen naar iets, hetwelk ik geen reden hebbe om te verwagten? ——— Daarbij, zoude ik hen niet onder de oogen kunnen zien, zo zij mij al *wilden* aanneemen. Dat zoude ik inderdaad niet. Alles waarop ik te hoopen hebbe, is, vooreerſt, dat mijn Vader mij ontſlaen wil van zijne hevige vervloekinge: En vervolgens, op eenen Laatſten Zegen. De verwervinge van deeze gunſten is noodig tot den vreede mijns gemoeds.

Ik hebbe aan mijne Zuſter geſchreeven; dog hebbe alleen gemeld van het ontſlag.

Ik vreeze dat ik een zeer wrevelig Antwoord van haar zal krijgen: Mijne misdaad is, in de oogen van mijne familie, van eene zo gruwelijke natuure, dat mijn *eerſt* aanzoek bezwaarelijk eenige verhooringe zal ontvangen. Daarbij weeten zij niet (nog willen het miſſchien gelooven) dat ik zo heel ongeſteld ben als ik ben. Zo dat, indien ik metterdaad te ſterven kwam, voor dat zij tijd konden hebben om de noodige berigten in te neemen, gij hen niet te geſtrenglijk moet beſchuldigen. Gij moet het eene Noodlottigheid noemen. Ik weete niet hoe gij het noemen moet: Want, helaas! ik hebbe hen al zo elendig gemaakt als ik zelve ben. En egter denke ik zomtijds, dat zo zij bereidwillig vergiffenis over mij uitſpraken, ik niet weete of mijn leedweezen over het misnoegen, dat ik hun gegeven hebbe, niet zou vermeerderd worden: Nademaal ik mij verbeelde, dat niets eenen

niet

niet onedelmoedigen geeſt meer kan wonden, dan eene *edelmoedige vergiffenis.*

Ik hoope dat uwe Moeder nog *eene* maand langer onze briefwiſſelinge zal willen toeſtaen; ſchoon ik haaren raad niet volge om deezen man te neemen. Slegts voor *eene* maand. Langer zal ik het niet begeeren. Wanneer de Tooneelen in het laatſte Bedrijf loopen, welke veranderingen (veranderingen, welker bedenkinge iemands hart doet ſidderen) kan *eene* korte maand dan niet te wege brengen! ——— Dog zo het haar niet gelieſt —— wel dan, mijne waarde, paſt het ons daarin te beruſten.

Gij kunt niet bedenken, welke mijne angſten zouden geweeſt zijn, hadde ik geweeten, dat de Hr. Hickman eene bijeenkoomſt ſtond te hebben (ter gelegenheid van zulk eene afvraaginge, als zijne boodſchap van u moet geweeſt zijn) met dien trotſen en onhandelbaaren karel.

Gij geeft mij hoope op een bezoek van den Hr. Hickman: Hij mag wel *verwagten*, dat hij groote veranderinge aan mij zal zien. Ik weete dat hij mij bemint: Want hij bemint iedereen die gij bemint. Eene ſmertelijke zamenkoomſt zal het zijn, vermoede ik! Dog ik zal blijde zijn een man te zien, welken *gij* ten eenigen tijde, en dat wel *ſpoedig*, hoope ik, zult gelukkig maaken; en wiens zagtaartige Zeden, en onbepaalde Liefde te uwaards, *u* zodanig maaken zullen, indien gij uzelve niet in den weg ſtaet.

Ik blijve, mijne waardſte, genegenſte Vriendin, de lieve Gezellin van mijne gelukkige uuren,

de

de Vriendin altoos dierbaarſt en naauwſt verknogt aan mijn liefhebbend hart,

Uwe even zeer verpligte en getrouwe

CLARISSA HARLOWE.

XCIII. BRIEF.

Juffr. NORTON, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Maandag, den 24 van Julij.

Verſchoon, mijne lieffte jonge Lady, mijn lang ſtilzwijgen. Ik ben ten uiterſten krank geweeſt. Mijn arme jonge is ook op den oever des doods geweeſt; en als ik hoopte dat hij beter was, is hij weder ingeſtort. Helaas! mijne waarde, hij is zeer gevaarlijk krank. Gun ons beide uwe gebeden!

Zeer bitze Brieven zijn 'er gewiſſeld tuſſchen uwe Zuſter en Juffer Howe. Iedereen van uwe familie is ontſtoken tegen die jonge Lady. Ik wenſchte wel, dat gij haar wildet afmaanen van haare vuurigheid; nademaal het geen goed kan doen; want zij willen niet gelooven, of het is met uwe bewilliginge dat zij zig in de zaak geſtoken heeft; nog ook dat gij zo ongeſteld zijt, als Juffer Howe hen verzekert dat gij zijt.

Voor dat zij ſchreef, waaren zij voorneemens om

om den jongen Hr. Brand den Proponent naar ſtad te zenden, op dat hij ſtilletjes verneemen zoude naar uwe gezondheid, en leevenswijze. — Maar nu zijn zij zo verbitterd, dat zij hun voorneemen hebben aan een kant geſteld.

Wij hebben hier, en op Harlowe-Plaatze, een loopend gerugt gekreegen van eenige nieuwe baldaadigheden, die gij hebt uitgeſtaen; en dat gij van zins zijt om u onder de beſcherminge te begeeven van Lady Eliſabet Lawrance. Ik geloove dat zij nu gaarn zien zouden (gelijk ik ook) dat gij dat wildet doen; en dit zal hen, miſſchien, tegenwoordig te rug houden van eenig beſluit ten uwen voordeele te neemen.

Hoe ongelukkig ben ik, dat de gevaarlijke ſtaat, waarin mijn Zoon is, mij belet om bij u te koomen! Mag ik u bidden, ſchrijf mij eens beſcheid hoe gij u bevindt, ten aanzien van lighaam en geeſt beide. Een knegt van den Heer Robert Beachcroft, die te poſt om eene boodſchap van zijnen heer naar ſtad rijdt, zal u deezen ter hand ſtellen; en miſſchien, mij de gunſt van een weinig regels weerom brengen. Hij zal genoodzaakt zijn verſcheidene uuren in de ſtad te blijven, om een antwoord op hetgeen waarmede hij is afgevaardigd.

Deeze is de verjaardag, welke vreugde plegt te verſchaffen aan zo veelen, als het vermaak en de eere hadden van u te kennen. De Almagtige zegene u, en geeve, dat het de eenigſte ongelukkige zijn moge, die ooit beleefd worde van u, mijne waardſte jonge Lady; en van

Uwe altoos toegenegene

JUDITH NORTON.

XCIV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffr.* NORTON.

Maandag-Avond, den 24 van Julij.

Mijne waarde Juffr. NORTON,

Waare ik niet vervallen in nieuwe moeijelijkheden, welke mij verſcheidene dagen buiten ſtaat ſtelden om eene pen te houden, ik zou niet nagelaaten hebben naar uwe gezondheid en die van uwen Zoon te verneemen; want ik zou maar al te gereed geweeſt zijn om uw ſtilzwijgen te wijten aan die oorzaak, waaraan ik, tot mijn zeer groot leedweezen, vinde dat hetzelve verſchuldigd is. Ik bidde den Hemel, mijne lieve goede vriendin, dat hij u trooſt verleene op zodanige wijze als wenſchelijkſt is voor uzelve.

Het is mij bij uitſtek leed, dat Juffer Howe over mij geſchreeven heeft aan mijne vrienden. Ik verzekere u, dat ik al zo onkundig was van haar voorneemen om dat te doen, als van den inhoud haars Briefs. Nog heeft zij mij tot nog toe laaten weeten (afgeſchrikt, onderſtelle ik, door den kwaaden uitſlag van haare onderneeminge) dat zij geſchreeven *heeft*. Het is onmogelijk te deelen in de geneugte, welke zulke bekoorelijke geeſten verleenen, zonder het ongemak hetwelk derzelver

ver ſchielijke vlugheid altoos vergezelt. ——— Zo vermengd van zuur en zoet zijn onze beſte genietingen!

Het was giſteren eerſt, dat ik ſchreef om het lief ſchepzel te berispen over vrijheden van dien aart, welke haare ontijdiglijk betoonde Liefde voor mij haar had doen neemen, zo als gij mij weeten liet in uwen voorigen Brief. Ik vreesde al, dat alle zodanige vrijheden *mij* zouden geweeten worden. En ik ben verzekerd, dat niets dan mijn eigen aanzoek bij mijne vrienden, en eene volkoomene overtuiginge van mijn berouw en droefheid, mij eenige gunſt verwerven zal. Minſt van allen kan ik verwagten, dat of uwe bemiddelinge of de haare (wier beider blaakende en eenzijdige liefde tot mij zo wel bekend is) mij iets zal baaten.

Zij geeft daarop een kort berigt van het Arreſt: Van haare neerſlagtigheid onder hetzelve: Van haare beangſtheid van wedêr naar haar voorig logement gevoerd te zullen worden: Van des Hren. Lovelaces betuigde onſchuld, ten aanzien van die mishandelinge: Van haar ontſlag door den Hr. Belford: Van des Hren. Lovelaces belofte van haar geen overlaſt te doen: Van het zenden van haare kleederen aan haar; Van de ernſtige begeerte van alle zijne vrienden, en van hemzelven, om haar te trouwen: Van Juffer Howe's raad om derzelver verzoek in te willigen: En van de verklaaringe van haar beſluit om liever te ſterven, dan de zijne te worden, des

voorgaenden dags eerſt aan Juffer Howe gezonden, om aan zijne nabeſtaenden gegeven te worden. Waarna zij dus vervolgt:

Nu, mijne waarde Juffr. Norton, zult gij miſſchien verzet ſtaen, dat ik zulk een antwoord te rug zond. Dog als gij alles voor u hebt, zult gij, die mij zo wel kent, niet denken dat ik ongelijk hebbe. En daarenboven werke ik aan eene *beter voorbereidinge*, dan voor eenen aardſchen Bruidegom.

En men verbeelde zig ook niet, mijne lieve en altoos eerwaardige vriendin, dat mijne tegenwoordige gemoedsgeſteltenis voortkoomt uit gemelijkheid of droefgeeſtigheid: Want ſchoon ik daarin *gebragt* ben door het mislukken mijner verwagtinge (alzo de wereld mij al vroeg, zelf bij mijnen eerſten *inloop* in dezelve, haar egt en lelijk gelaat vertoond heeft); hoope ik egter, dat dezelve een beter wortel heeft gekreegen, en dit dagelijks meer en meer, door haare vrugten, zal doen blijken aan mij, en aan alle mijne vrienden.

Ik hebbe aan mijne Zuſter geſchreeven. Voorleeden Vrijdag ſchreef ik. Dus is de gooij gedaen. Ik hoope op een zagt Antwoord. Dog miſſchien zullen zij mij niet met *eenig* antwoord verwaardigen. Het is mijn *eerſt* aanzoek dat ik regtſtreeks doe, weet gij. Ik wenſchte wel, dat Juffer Howe mij met dit teder ſtuk zelve geheel alleen had laaten begaen.

Het zal een groot genoegen voor mij zijn, zo ik uwe volkoomene herſtellinge mag gewaar worden;

den; en dat mijn zoog-broeder buiten gevaar is. Maar hoe kan ik zeggen *buiten gevaar?* ——— Wanneer kan dit met regt gezegd worden van ſchepzelen, die op zo onwiſſen voet ſtaen? Dit is eene van die gemeene manieren van ſpreeken, welke de *broosheid* en de *verwaandheid* der arme ſtervelingen tevens blijken doen.

Het ontruſte u niet, dat gij uwen wenſch niet kunt voldoen om bij mij te zijn. Ik ben gelukkiger, dan ik onder volkoomen vreemden kon verwagt hebben. Het was mij in het eerſt ſmertelijk; maar de gewoonte maakt ons alles draagelijk. De luiden des huizes, daar ik ben, zijn beleefd en eerelijk. Daar huisveſt hier ook eene weduw [Hebbe ik dat al voorheen niet gezegd?] eene braave vrouw; welke dies te beter is, om dat zij in de Schoole der Verdrukkinge is onderweezen.

Eene uitneemende School! mijne waarde Juffr. Norton, in welke wij geleerd worden onszelven te kennen, op dat wij in ſtaat mogen zijn om ons over elkanderen te ontfermen, en elkanderen te draagen, en om ons gezigt te veſtigen op eene betere hoope.

Ik hebbe zulk een minzaamen Geneesheer (bij welken zijn viſite-geld minſt in aanmerkinge koomt) en zulk een braaven Apotheeker, als ooit eenig Lijder bezogt hebben. Mijne Waakſter is oppaſſende, vriendlijk, ſtil en maatig. Dus ben ik niet ongelukkig voor het *uitwendige*: En *inwendig* —— Ik hoope, mijne waarde Juffr. Norton, dat ik naar het *inwendige* van dag tot dag gelukkiger zal worden.

Ongetwijffeld zoude het een van de groot-

ſte vertrooſtingen zijn, welke ik genieten konde, dat ik u bij mij had: U, die mij dier bemint: Die de waakzaame bezorgſter geweeſt zijt van mijne magtlooze kindsheid: U, uit wier leſſen ik zo veel voordeel getrokken hebbe! ——— In uwen lieven boezem konde ik alle mijne ſmerten uitſtorten: En door uwe godsvrugt, en ervarenheid in de wegen des Hemels, zoude ik bekragtigd worden in hetgeen ik nog verder hebbe door te worſtelen.

Dog, dewijl dit niet weezen kan, zal ik mij geruſt ſtellen; en zo hoope ik, zult gij ook doen: Want gij ziet, in welke opzigten ik niet ongelukkig ben; en in welke ik het *ben*, die hebt gij niet in uwe magt om te verhelpen.

Daarenboven, gelijk ik u berigt hebbe, hebbe ik alle mijne kleederen in mijne eigene handen. Dus ben ik rijk genoeg, ten aanzien van deeze wereld, en omtrent gemeene noodwendigheden.

Dus ziet gij, mijne eerwaardige en dierbaare vriendin, dat ik niet altijd den naarſten kant van mijne uitzigten voorwende, met oogmerk om medelijden te verwekken; eene liſt, mij maar al te dikwijls te laſt gelegd van mijne onbermhartige Zuſter; daar, zo ik mijn eigen hart wel kenne, het tot geen liſt of konſtenaarij bekwaam is. Nogthans hoope ik, dat ik eindelijk eens zo gelukkig zal zijn, dat ik eer *voordeel* dan *verwijt* ontvange wegens dit talent, zo het mijn talent *zij*. *Eindelijk eens*, zegge ik; want wiens hart hebbe ik *tot nog toe* bewoogen? ——— Geen een, ben ik verzekerd, hetwelk niet *alvoorens geneigd* was ter mijner gunſte.

Wat

Wat den Dag aangaet —— Ik hebbe dien doorgebragt, zo als ik denzelven behoorde door te brengen —— Het is een zeer zwaare dag voor mij geweeſt! —— Meer om mijner vrienden wille, nog ook, dan om mijn eigen! —— Hoe plegten *zij* dien door te brengen! —— Welk eene Feeſthoudinge! —— Hoe hebben zij dien nu doorgebragt? —— Hoe ſmertelijk is het, zig dit te *verbeelden!* —— Zeg niet, dat diegeenen wreed zijn, die van mijne fout zo veel nadeel lijden; en die, Agttien jaaren lang, zig verblijdden in mij, en mij verblijdden door hunne toegeevende goedheid! —— Dog ik zal het overige in mijnen geeſt 'er bij denken! Adieu, mijne waardſte Juffr. Norton! ——

Adieu!

XCV. BRIEF.

Juffer CLAR. HARLOWE, *aan Juffer* ARAB. HARLOWE.

Vrijdag, den 21 *van Julij.*

Indien ik, mijne waardſte Zuſter, niet dagt dat de ſtaat van mijne gezondheid zeer zwak en onwis was, en dat het mijn pligt was deezen ſtap te doen, zou ik naauwlijks tot u hebben durven naderen, ſchoon ſlegts met mijne pen, na dat ik uwe beſtraffingen zo vreezelijk gebillijkt gevonden hebbe, als ze zijn.

Ik hebbe geen moeds genoeg om aan mijnen Vader zelven te ſchrijven; nog ook aan mijne Moeder. En het is al beevende, dat ik mij tot u vervoege, om u te ſmeeken dat gij mijne voorſpraak zijt bij mijnen Vader, dat dezelve dog de goedheid gelieve te hebben van dat zwaarſt gedeelte van zijnen zeer zwaaren Vloek over mij uitgeſproken te herroepen, hetwelk betrekkelijk is tot HIERNAMAALS: Want, HIER, *hebbe ik* inderdaad *mijne ſtraffe al gekreegen van dien deugniet zelf, in welken ik geagt wierd mijn vertrouwen geſteld te hebben.*

Alzo ik geen hoope hebbe van in de gunſt herſteld te worden, mogt het mij wel vrijſtaen zeer ernſtig op dit ſtuk aan te houden. Nogthans zal ik geene drangredenen gebruiken ter ondersteuninge van mijn verzoek, dewijl ik verzekerd ben dat mijn Vader, zo het in zijne magt waare, niet gaarn zijn arm kind voor eeuwig elendig zien zoude.

Ik ben met de gevoeligſte dankbaarheid aangedaen over de goedheid van mijne Moeder in het toezenden van mijne kleederen. Ik zou die gunſt erkend hebben, zo dra ik ze ontvangen had, met de onderdaanigſte dankbetuiginge, hadde ik niet gevreesd, dat elk regel van mij onaangenaam zou geweeſt zijn.

Ik zou niet gaarn op nieuw willen ongenoegen geeven: Dus zal ik alle andere aanprijzingen van Eerbied en Liefde daar laaten; mij wegens beide beroepende op mijn hart, daar ze *beide* branden met eene vlam, welke niets dan de dood

kan

kan uitblusschen: Derhalven ondertekene ik mij alleen, zonder een naam 'er zelf bij te zetten,

Mijne waarde en gelukkige Zuster,

Uwe bedrukte Dienaares.

Een Brief aan mij gerigt ten huize van Mr. Smith, handschoen-maker, in de Konings-straat, onder Covent-Garden, zal mij wel ter handen koomen.

XCVI. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

[*Ten Antwoord op zijne Brieven* LXXIX. LXXXII.]

Edgware, Maandag, den 24 van Julij.

Welke moeiten neemt gij niet al om uzelven diets te maaken, dat de slegte gesteldheid van de Lady te wijten is aan het snood Arrest, en aan de Onverzoenbaarheid van haare Vrienden! Die beide [zo dit al zo waare] voornaamlijk op uwe rekeninge gesteld moeten worden. Welke armhartige verschooningen maaken goede hersens voor de wanbedrijven, waartoe zij door kwaade harten worden

aangezet! ——— Dog het is geen wonder dat hij, die 'er zig voorbedagtlijk toe zetten kan om eene ſlegte daad te pleegen, zig ook zal te vreede ſtellen met eene ſlegte verſchooninge: En egter, uit welke gekken moet hij meenen dat de reſt der wereld beſtaet, indien hij zig verbeelde dat dezelve zo gemaklijk te begochelen zijn, als hij zigzelven kan begochelen?

Te vergeefs ſchrijft gij aan trotsheid of eigenzinnigheid de noodzaakelijkheid toe, waarin gij deeze Lady gebragt hebt, om zig te ontdoen van haare kleederen: Want kan zij wel anders doen, behoudens die edelheid van geeſt welke zij bezit?

Haare onverzoenbaare vrienden hebben haar het gereed geld geweigerd, hetwelk zij agter gelaaten heeft; en gewenſcht, gelijk haare Zuſter aan haar ſchreef, dat zij haar tot gebrek vervallen mogten zien: Zij zullen derhalven waarſchijnelijk niet droevig zijn, dat zij in zulke engtens gebragt is; en zullen het opneemen voor eene blijk, dat de Hemel hunne booze onbermhartigheid billijkt. Het kan u niet in gedagten koomen, dat zij onderſtand van u zou willen neemen: Denzelven van mij te neemen zou, naar haar gevoelen, hetzelve zijn, als dien van u te neemen. Juffer Howe's Moeder is eene gierige vrouw; en miſſchien kan de Dogter niets van dien aart doen, zonder dat zij het weete; en zo zij al *konde*, zij is een al te edel meisje om het te ontkennen, zo zij daarmede betigt wierd. En daarbij is Juffer Harlowe vaſtlijk van gevoelen, dat zij de dingen, welke zij verkoopt, nooit zal behoeven nog draagen.

Alzo ik geen tijdinge uit ſtad gekreegen hebbe,

be, die mij verpligt om derwaards te gaen, zal ik den armen Belton het pleizier geeven van mijn gezelſchap tot morgen, of miſſchien wel tot Woensdag: Want de ongelukkige man ſchroomt meer en meer om van mij te ſcheiden. Ik zal wel haaſt naar Epſom vertrekken, op dat ik hem daar pooge dienſt te doen, en hem in het bezit van zijn eigen huis te herſtellen. Arm gezel! hij is ijzelijk naar en wanluſtig; loopt om te ſuffen, en niets kan hem vervrolijken. Ik hebbe in mijn hart deernis met hem; maar kan hem geen goed doen —— Welken troost kan ik hem dog geeven, of uit zijn voorgaende leeven, of uit zijne toekoomende uitzigten?

Onze zoort van vriendſchap en gemeenzaamheid, Lovelace, is alleen geſchikt voor friſſe leevenskragt en gezondheid. Als 'er ziekte koomt, zien wij in het rond, en op elkanderen, als vervaarde vogels, op het gezigt van een Kuikendief, die gereed is om hen te overvallen. Welke elendige bloeden zijn wij dan, met alle onze onverſaagdheid!

Gij zegt mij, dat gij ziet dat de Hervorminge ſpoedig bij mij aanwint. Ik hoope dat het zo is. Ik zie zo veel verſchil in het gedrag van deeze verwonderenswaardige vrouw in *haare* ongeſteldheid, en dat van den armen Belton in de *zijne*, dat het duidelijk voor mij blijkt, dat de Zondaar de weezenlijke Bloodaart, de Heilige de waare Held is; en vroeger of laater zullen wij het alle zo bevinden te zijn, zo wij niet ſchielijk worden weggerukt.

De Lady ſloot zigzelve giſteren namiddag te Zes uuren op; en is van voorneemen om geen gezel-

zelſchap te zien voor heden Zeven of Agt uuren; zelf niet haare Waakſter —— Zigzelve een geſtreng Vaſten hebbende opgelegd. En waarom? *Het is haar* GEBOORTE-DAG! —— Bloeijende ——— nogthans kwijnende in haaren bloeij zelf! ——— Op elken Geboorte-dag voor deezen, buiten twijffel gelukkig! —— Welke moeten haare bedenkingen zijn! ——— Welke behoorden de uwe te zijn!

Welke jokkernij regt gij aan met mijne reikhalzingen, en mijne voetvallen, zo als gij die noemt; en dat ik het Bank-briefje agter haaren ſtoel liet neder vallen! Ik had op dien tijd te veel ontzag voor haar, en ſchroomde te veel voor haar misnoegen over de aanbiedinge, dan dat ik dezelve doen kon met die bevalligheid, welke bij mijn oogmerk beter gepaſt zoude hebben. Dog de daad, zo al lomp, was zedig. Te geſchikter voorwerp, trouwens, van beſpottinge bij u, die de ſchoonheid en kiesheid van zedige Dienſtwilligheid niet meer kunt ſmaaken, dan van zedige Liefde. Want hetzelve mag van eene onſchenbaare Eerbiedigheid gezegd worden, hetwelk de digter zegt van ongeveinsde Genegenheid.

——— *Ik* ſpreek, *en weet niet wat!*
Spreek altijd zo; Ik toon de ſterkſte min,
Wanneer mijn antwoord *ook geen orde*
heeft noch zin.
De Liefde is als een kind, dat met gebro-
ken ſpraak
De oprechtſte meening uit. ——

Iets

Iets diergelijks mag worden ingebragt ten voordeele van die zedige Eerbiedigheid, welke den nederigen aanbieder bevreesd maakte om het ontzaglijk oog, en de geëerde hand te ſtooren; maar op eene ongemanierde wijze zijn Wierook ter zijde van het Altaar vallen liet, hetwelk hij daarop gelegd moeſt hebben. Maar hoe zou die Ziel, die de kiesheid zelve op eene beeſtagtige wijze behandelen konde, hiervan eenige kennis hebben!

Dog ik ſtae nog meer verbaasd over uwe onbedeeftheid, dat gij denkt uzelven te dringen in het bijweezen van Juffer Howe, en Juffer Arabella Harlowe! —— Gij zult, immers, deeze gedagte niet durven ter uitvoer brengen!

Wat *mijne* kleedinge, en uwe kleedinge aangaet, hebbe ik alleen dit te zeggen, Dat de hoofdſom van uwe aanmerkinge hierop uitkoomt; Dat *mijn* uitwendige het *ergſte* is van mij; en het *uwe* het *beſte* van u: En wat wint gij dan bij de vergelijkinge? Hervorm gij het eene, en ik zal het ander poogen te verbeteren. Ik tarte u om eerſt te beginnen.

Juffr. Lovick heeft mij, op mijn verzoek, de copij gegeven van eene Ziele-zugt, welke zij mij toonde, welke van de Lady getrokken was uit de H. Schriftuure, terwijl zij ten huize van Roeland in Arreſt zat, zo als blijkt uit de dagtekeninge. De Lady zal niet weeten dat ik 'er eene Copij van hebbe.

Gij en ik hebben ons altoos verwonderd over de edele eenvoudigheid, en de natuurelijke Gepaſtheid en Deftigheid van Stijl, welke de onderſcheidende kenmerken zijn van deeze boeken, zo dik-

dikwijls eenige plaatzen van dezelve, bij manier van aanhaalinge in de werken van andere ſchrijvers, ons voor oogen kwamen. En eens heugt mij dat gij, zelf *gij*, aanmerktet, dat die plaatzen u altijd toeſcheenen als een rijke ader van goud erts, die door ſlegter metaalen heen loopt; het werk verfraaijende, waarin ze tot ſtaavinge wierden bijgebragt.

Beproef eens, Lovelace, of gij ſmaak kunt vinden in eene Godlijke Schoonheid. Ik ben van gedagten, dat het uw hart moet treffen met eene kortſtondige (zo niet geduurzaame) wroeginge. Gij pocht op uwe opregtheid: Laat deeze 'er de proef van zijn; en of gij ernſtig kunt weezen bij een zo zwaarmoedig onderwerp, welks oorzaak van uzelven herkoomſtig is.

ZIELE-ZUGT.

Saterdag, den 15 van Julij.

Och of mijn verdriet regt gewoogen wierde; en men mijne elende te zamen in eene weegſchaale ophieve!

Want het nu zwaarder zoude zijn dan het zand der zeeën: Daarom worden mijne woorden opgezwolgen.

Want de pijlen des Almagtigen zijn in mij; welker vuurig venijn mijnen geeſt uitdrinkt. De verſchrikkingen van God ruſten zig tegen mij.

Als ik te ſlaapen legge, dan zegge ik, Wanneer zal ik opſtaen? Wanneer zal de nagt zijn af-

afgemeeten? En ik worde zad van woelingen, tot aan den ſchemertijd.

Mijne dagen zijn ligter geweeſt dan eene weevers ſpoel, en zijn vergaen zonder verwagtinge ——— *mijn oog zal niet wederkoomen het goede te zien.*

Waarom wordt der elendige het ligt gegeven; en het leeven der bitterlijk bedroefde van gemoed?

Die verlangt naar den dood; maar hij koomt niet; en graaft naar denzelven meer, dan naar verborgene ſchatten?

Aan haar, *welker weg verborgen is, en die God overdekt heeft?*

Want ik vreesde eene vreeze, en zij is mij aangekoomen! En dat ik ſchroomde, is mij overgekoomen!

Ik was niet geruſt; en ik was niet ſtil; nog ruſtede ik: Egter is de beroeringe gekoomen.

Dog ziet, God is geweldig, nogthans verſmaadt hij niet.

Hij beſchikt het Regt der elendigen ——— *En zo zij gebonden zijn in boeijen, en vaſtgehouden worden met banden der elende, dan geeft hij hun hun werk te kennen en hunne overtreedingen* ———

Ik hebbe een weinig leedigen tijd, en ben in een ſchrijvens gezinden luim: Gun mij, Lovelace, dat ik een weinig aanmerkingen maake over deeze Heilige Schriften.

Men leert ons den Bibel te leezen, als wij kinders zijn, en als een eerſt Beginzel ſlegts van onze kun-

kundigheden; en zo mij toeſchijnt, zou dit wel de reden kunnen zijn, waarom wij denzelven te gering voor ons agten, als wij tot rijper jaaren zijn gekoomen. Want gij weet, dat onze ouders, zo wel als wij, onze vorderinge *wijslijk* afmeeten naar de boeken waarin wij worden voortgezet, en niet naarmaate wij die geene verſtaen, welke wij doorgekoomen zijn. Dog in de ziekte van mijnen Oom, had ik, in eenige van mijne doffe uuren, de nieuwsgierigheid om (terwijl ik een aantrof in zijn kabinetje) daarin eens mijn oog te ſlaen: En toen vond ik, alwaar ik denzelven opſloeg, dat'er *verwonderenswaardige zaaken in denzelven* waaren. Ik hebbe een geleend, toen ik de bovenſtaende Ziele-zugt van Juffr. Lovick ontving; want ik was van zins, om de gezeggen daarin begreepen met het boek te vergelijken, naauwlijks geloovende dat dezelve zo bij uitſtek welgepaſt konden zijn als ik ze bevinde. En den eenen of anderen tijd, is het zeer waarſchijnelijk, dat ik zal beſluiten om den geheelen Bibel door te leezen, *aan een* van vooren tot agteren, om zo te ſpreeken.

Dit, ondertuſſchen, durve ik nogmaals zeggen, is zeker, dat ze in dien regt gepaſten, eenvoudigen, en natuurelijken ſtijl geſchreeven zijn, welken wij in andere ſchrijvers bij uitſtek zouden hoogagten. Daarbij ſtemt ook de geheele wereld overeen in het gevoelen aangaende de oudheid, en de egtheid ook, van het Boek; en de geleerden maaken veel werk van hunne verſcheidene bewijsredenen met deszelfs gezag te bekragtigen. Inderdaad, Ik vond daar zo veel ſmaak in ten huize van mijnen Oom, dat ik mij half ſchaamde dat

ik

ik daarin zo *onbedreeven* was. En nogthans moet ik zeggen, dat ik al iets van de hiſtorie des Ouden Teſtaments, zo als men het noemt, in mijn hoofd hebbe: Maar miſſchien ben ik diesaangaende meer verſchuldigd aan Joſephus, dan aan den Bibel zelven.

Het is dog mal genoeg, dat wij met allen onzen roem op geleerdheid, het weinige dat wij weeten verkiezen te haalen uit afwateringen, en die miſſchien nog wel troebel, daar de zuivere, de klaardoorſchijnende ſpring-bron veel nader bij de hand, en gemaklijker te bekoomen is ——— Om die reden zelf, mogelijk, te meer verwaarloosd!

Dog de menſch is een onbezuisd dwaas ſchepzel; en hoe meer wij hem van nabij beſchouwen, hoe meer wij hem veragten moeten. —— Heeren over alle Schepzelen! ——— Men kan zig niet onthouden van ſmaadelijk lachen! Daar wij niet een eenig van alle die ſchepzelen zien (hemzelven alleen uitgezonderd, die geſtadig van de ſpil loopt) of zij werken op zulk eene wijze, als hun natuurelijk eigen en oorſpronglijk voor hen geſchikt is: En den geheelen tijd, al hoe trots en hoogmoedig de waanwijze worm is op ingebeelde en onafhangelijke voortreffelijkheid, is hij niet alleen de vercierzels, maar ook de noodwendigheden des leevens (dat is te zeggen, zijn voedzel zo wel als kleedinge) verſchuldigd aan alle de andere ſchepzelen; praalende met derzelver bloed en zappen in zijne aderen, en met derzelver vagt op zijnen rug: Want wat heeft hij dog van zigzelven, dan eene zeer baldaadige, aapagtige, booze natuu-

re? Nogthans meent hij dat het hem vrijſtaet elk waardiger ſchepzel te ſchoppen, te ſlaen, en uit den weg te ſtooten: En als hij geen van de dierlijke ſchepzelen heeft om te vervolgen en te mishandelen, zal hij zijne magt, zijne ſterkte, of zijn rijkdom gebruiken, om de min vermogende en zwakker van zijne eigene zoort te onderdrukken!

De volgende reize dat gij en ik bij malkanderen koomen, moeten wij dit onderwerp eens breeder in overweeginge neemen: En ik durve zeggen, dat wij beurtlings, in navolginge van de twee Wijzen der Oudheid, aan het lachen en weenen zullen vallen, als wij regt bedenken, welke elendige en egter laatdunkende weezens de Menſchen in het algemeen, dog inzonderheid wij Ligtmiſſen, zijn.

Ik kreeg deezen avond nog bij Dorrel een ſtuk in handen, onder den titel, *De Heilige Puikſchrijvers*, geſchreeven van eenen Blackwall.

Ik nam het mede naar huis; en had geen douzijn bladzijden daarin gelezen, wanneer ik overtuigd wierd, dat ik mijzelven behoore te ſchaamen als ik bedenke, hoe grootlijks ik mij wel verwonderd hebbe over min edele en min natuurelijke ſchoonheden in Heidenſche ſchrijvers; terwijl ik niets geweeten hebbe van deeze alles-overtreffende verzamelinge van ſchoonheden, den Bibel! Op mijne eere, Lovelace, ik zal in toekoomende beter gevoelen hebben van het goed verſtand en den ſmaak van een half ſnees Paſtooren, welken ik in mijnen tijd ontmoet hebbe, en veragt wegens hun *breed opgeeven*, zo als ik dagt dat zij deeden, van de taal en de gedagten die daarin te vinden zijn,

die

die den voorrang geevende boven alle de oude digters en wijsgeeren. En dit is een overtuigend bewijs bij mij, en dient al zo veel ter beſchaaminge van eens Ongeloovigen verwaandheid als van zijne onkunde, dat diegeenen, welke het minſt weeten, de grootſte ſpotters zijn. Een fraaije troep waangaauwaarts zijn wij dog, die zonder kennis bedillen, zonder reden belachen, en het meeſt gedruiſch en geraas maaken tegen zaaken daar wij het minſt van weeten!

XCVII. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Woensdag, den 26 van Julij.

Ik kwam niet in de ſtad voor deezen ogtend vroeg; alzo de arme Belton aan mij vaſt hing, als een man die van allen anderen ſteun berooſd is.

Ik ſpoedde *mij* naar het huis van Smith; en kreeg maar een zeer ſlegt berigt van de geſteldheid der Lady. Ik liet haar boven mijne pligt-betuiginge maaken; en zij verzogt mij te zien in den namiddag.

Juffr. Lovick vertelde mij, dat zij, na dat ik Saterdag was weggegaen, zig metterdaad ontdaen had van een van haare beſte ſtellen kleederen, aan eene aanzienlijke vrouw, welke haare [Juffr. Lovick's]

weldoenſter is, en die hetzelve kogt voor eene Nigt, welke heel ras ſtaet te trouwen, en welke zij uitruſt en met huwelijks-goed voorziet als haare verwagtelijke erfgenaam. De Lady was zo vol agterdogt dat het geld van u of mij mogt koomen, dat zij de koopſter zelve wilde zien: Die aan Juffr. Lovick bekende, dat zij dezelve voor de halve waardij kogt: Dog egter, ſchoon haare conſcientie haar toeliet om dezelve op zo laagen prijs te neemen, zegt de weduw, dat haare vriendin met verwonderinge over de Lady was aangedaen, als eene van de beminnelijkſte haarer Sexe: En als haar een weinig kennis gegeven was van derzelver geſchiedenis, zig niet van traanen kon onthouden, wanneer zij haaren koop medenam.

Het kan zijn, dat zij een goed ſlag van eene vrouw is: Juffr. Lovick zegt dat zij zo *is:* Maar EIGENBAAT is een haatelijke duivel, waardoor bij zommige luiden de wreedſte en oneerelijkſte bedrijven door den beugel kunnen. Dog niettemin ben ik van gevoelen, dat diegeenen welke van zig verkrijgen kunnen om hun voordeel te doen met de nooddruftigheden hunner medeſchepzelen door iets voor een laager prijs te koopen, dan de wettige rente van hun koopgeld hun toelaat (onderſteld zijnde dat zij het koopen *voor dat zij het van nooden hebben*) naar gelang niet beter zijn dan roovers. ——— Een Schip op ſtrand te plonderen, en te ſteelen als 'er Brand is, zijn wel hooger trappen van boosheid: Maar moet men niet erkennen, dat die zo wel als deeze de ongelukken der ongelukkigen verzwaaren, elende hoopen op den elendigen

gen, welken het de pligt van iedereen is te helpen?

Omtrent drie uuren ging ik weder naar het huis van Smith. De Lady was aan ſchrijven bezig, toen ik mij boven liet aandienen; dog liet mij egter bij zig koomen. Ik beſchouwde eene zigtbaare veranderinge in haar gelaat ten kwaade; en als Juffr. Lovick haar eerbiediglijk beſchuldigde over haare al te groote benaarſtiginge in het ſchrijven, vroeg en laat, en over haare onthoudinge van 's dags te vooren, zo maakte ik gewag van de veranderinge; en zeide haar, dat haar geneesheer meer hoope had van haar, dan zij van zigzelve had; en ik moeſt de vrijheid neemen van te zeggen, dat aan herſtellinge te wanhoopen geen plaatze voor geneezinge overliet.

Zij zeide, Zij had nog wanhoope nog hoope. Daarop naar den ſpiegel treedende, met groote bedaardheid, Mijn gelaat, zeide zij, is inderdaad eene opregte uitbeeldinge van mijn hart. Dog de geeſt loopt altijd met het lighaam heen.

Schrijven, vervolgde zij, is alle tijdkortinge die ik hebbe; en ik hebbe onderwerpen, van welke ik mij niet kan ontſlaen. Wat mijn vroeg opſtaen betreft, dat is altoos mijne gewoonte geweeſt: Dog de Ruſt is nu minder in mijne magt dan ooit: De Slaap heeft reeds langen tijd met mij over hoop gelegd, en hij wil mijn vriend niet weder worden, ſchoon ik hem eerſt daartoe hebbe aangezogt. Hetgeen *niet anders kan*, dat *moet*.

Zij trad daarop naar haar kabinetje, en bragt mij een pakje verzegeld met drie zegels: Wees zo goed, zeide zij, en geef Dit aan uwen vriend.

Een zeer aangenaam geſchenk behoort het voor hem te zijn: Want, mijn Heer, dit pakje behelſt zodanige Brieven van hem aan mij, welke, vergeleeken met zijne bedrijven, tot eene ſchandvlek zouden ſtrekken van zijne geheele Sexe, zo zij in andere handen kwamen te vallen.

Wat mijne Brieven aan hem belangt, die zijn niet veele in getal. Hij kan dezelve of bewaaren, of uit den weg brengen, zo als het hem belieft.

Ik dagt, Lovelace, dat ik deeze gelegenheid niet moeſt verzuimen om voor u te pleiten. Ik drong derhalven, met het pakje in mijne hand, alle de redenen aan, welke ik kon bedenken ten uwen voordeele.

Zij hoorde mij uit met meer aandagt, dan ik mijzelven kon beloofd hebben, aangezien haar vaſt genomen beſluit.

Ik wilde u niet in de reden vallen, mijn Hr. Belford, zeide zij, ſchoon het verre af zij dat ik behaagen zou ſcheppen in het onderwerp van uw geſprek. De redenen, die u beweegen om ten zijnen voordeele te ſpreeken, zijn edelmoedig. Zeer gaarn zie ik blijken van edelmoedige vriendſchap, in welke Sexe het ook zij. Dog ik hebbe mijne gedagten over dit onderwerp ten vollen geſchreeven aan Juffer Howe, die dezelve aan de Ladys van zijne familie zal mededeelen. Niet meer derhalven, bidde ik u, over een ſtuk, hetwelk ons tot ongeneuglijke beſchuldigingen van weerkanten zou kunnen brengen.

Haar Apotheeker kwam toen binnen. Hij raadde haar aan de lugt, en misprees haar dat zij zig zo ſterk bezig hield, als men hem berigt had, aan

aan haare pen; en hij meldde het als het gevoelen van den Doctor zo wel als zijn eigen, dat zij wel ter herſtellinge zou koomen, indien zijzelve haare herſtellinge begeerde, en de middelen daartoe gebruiken wilde.

Het kan mogelijk wel weezen, dat zij te veel ſchrijft voor haare gezondheid: Dog ik hebbe bij verſcheidene gelegenheden aangemerkt, dat als de doctorale luiden verlegen zijn wat zij zullen voorſchrijven, zij 'er naar verneemen waar hunne patienten meeſt van houden, of zig het meeſt mede kunnen vermaaken, en hun dat dan verbieden.

Dog, al hoe edel van geeſt zij zien dat deeze Lady is, zij kennen niet half de edelheid van haaren geeſt, nog hoe diep dezelve gewond is; en verlaaten zig te veel op haare *Jeugd*, welke ik vermoede dat in dit geval het niet zal klaaren; en op den *Tijd*, welke de ſmerten van zulk een geeſt niet zal verzagten: Want, daar zij geneigd geweeſt is om goed te doen, en om een Ligtmis dien zij beminde te regt te brengen, vindt zij zig te loor geſteld in alle haare geliefde oogmerken, en zal nooit bekwaam zijn, vreeze ik, om haar gezigt op te ſlaen met zo veel genoegen in zig zelve, als genoeg is om dit leeven wenſchelijk voor haar te maaken. Want deeze Lady had *andere* oogmerken in het leeven, dan de gemeene van eeten, ſlaapen, kleeden, bezoeken, en die andere tijdverdrijven naar de mode, welke den geheelen tijd van de meeſte haarer Sexe wegneemen, inzonderheid van diegeene uit dezelve, die zig bekwaam agten om uit te blinken in de beſchaafde gezelſchappen en dezelve te vercieren. Haare

droefheid, in 't kort gezegd, ſchijnt mij toe van zulk eene natuure te zijn, dat de *Tijd*, welke anderen lieden druk verligt, zo als de digter zegt, *den haaren zal doen wasſen.*

Gij, Lovelace, hadt alle deeze verhevene voortreffelijkheid wel kunnen zien, terwijl gij in uw toeleg voortgingt. In elk woord, in elke gedagte, in elke daad, is dezelve zigtbaar. —— Maar uwe vervloekte vindingen en minneliſtige geeſt vervoerden u. Het is billijk, dat het onderwerp van uwen ondeugenden roem, en uwe bedenkingen over talenten zo bij uitſtek ongelukkig aan u te koſt gelegd, *uwe* ſtraffe en uw vloek zij.

Mr. Goddard nam zijn afſcheid; en ik ſtond ook zo te doen, wanneer de meid boven kwam, en haar zeide, dat 'er een heer beneden was, die zeer ernſtig vraagde naar den ſtaat van haare gezondheid, en haar verzogt te zien: Zijn naam was Hickman.

Zij wierd bij uitſtek blijde; en gebood de meid te verzoeken dat de Heer boven kwam.

Ik wilde weggegaen zijn; dog zij dagt, onderſtelle ik, dat ik hem waarſchijnelijk op den trap zou zijn tegengekoomen; en dus wilde zij het niet hebben.

Zij ſchoot naar den trap om hem te ontvangen, en hem bij de hand neemende, deed zij een halfdouzijn vraagen (zonder naar eenig antwoord te wagten) ten aanzien van Juffer Howe's gezondheid; met de ſterkſte bewoordingen haare goedheid erkennende, dat zij hem zond om haar te zien, voor dat zij van huis ging op haare kleine reize.

Hij gaf haar een Brief van die jonge Lady; wel-

welken zij in haaren boezem ſtak, zeggende, Dat zij dien ſtraks leezen zoude.

Hij was oogenſchijnelijk getroffen van te zien hoe kwaalijk zij 'er uitzag.

Gij ziet mij met medelijden aan, mijn Hr. Hickman, zeide zij. O mijn Heer! de tijden zijn wonderlijk met mij veranderd, zedert ik u laatſt zag ten huize van mijne waarde Juffer Howe! —— Welk een blijmoedig menſch was ik toen! —— Mijn hart geruſt! ——— Mijne uitzigten bekoorelijk! En bemind bij iedereen! ——— Dog ik wil u geen ſmert aandoen!

Inderdaad, Madam, zeide hij, Ik ben tot in mijne ziel over u bedroefd.

Hij wendde zijn aangezigt om, met eene zigtbaare droefheid in hetzelve.

Haare eigene oogen waterden ook: Dog zij keerde zig tot elk van ons, den een den anderen aanbiedende —— Hem aan mij, als een edelman die *waarlijk* verdiende *zo genoemd* te worden —— Mij, aan hem, als *uwen* vriend, wel [Hoe was ik, op dat oogenblik, beſchaamd over mijzelven!]; dog niettemin als een man van goedertierenheid; die mijns vriends ſnoodheid verfoeide; en genegen was om haar allerleije zoort van goeden dienſt te doen.

De Hr. Hickman ontving mijne beleefdheden met eene koelheid, die, evenwel, eer te verwagten was om uwentwille, dan dat ik om mijnentwille daar iets met regt kon tegen hebben. En de Lady noodigde ons beiden om morgen-ogtend met haar te ontbijten; als zijnde hij genoodzaakt om den volgenden dag te rug te keeren.

Ik liet hen te zamen, en ging aan bij den Hr. Dorrell, mijnen Procureur, om hem te raadpleegen over de zaaken van den armen Belton; van waar ik naar huis ging, en dus verre ſchreef, ter voorbereidinge van hetgeen morgen-ogtend op mijn ontbijtens-bezoek mag voorvallen.

XCVIII. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Donderdag, den 27 van Julij.

Ik ging deezen ogtend, volgens de noodiginge der Lady, ten ontbijten, en vond den Hr. Hickman bij haar.

Heel veel zwaarmoedigheid en bekommeringe overſpreidde zijn weezen; dog hij ontving mij met meer eerbewijs dan hij giſteren deed; hetwelk ik vermoede voortgekoomen te zijn uit het gunſtig getuigenis der Lady van mij.

Hij ſprak zeer weinig; want ik onderſtelle dat zij alle hunne praat giſteren, en heden-ogtend voor dat ik kwam, hadden uitgepraat.

Uit hetgeen hun nu en dan ontviel, konde ik merken, dat Juffer Howe's Brief haar een berigt gaf van uw mondgeſprek met haar ten huize van Colonel Ambroſe ——— van uwe betuigingen aan Juffer Howe; en Juffer Howe's gevoelen, dat

u te trouwen de eenige weg was, die haar nu was overgebleeven om haare verongelijkingen te vergoeden.

De Hr. Hickman, zo als ik ook kon opmaaken, had in den naam van Juffer Howe, haar aangeſtaen, dat zij zig van haar, bij haare te rugkoomſt van het Eiland Wight, zou laaten vinden op eene nabuurige landhoeve, daar men zinlijke vertrekken zou gereed maaken om haar te ontvangen. Zij vraagde, Hoe lang het zou aanhouden voor dat zij weerom kwamen? En hij gaf haar te kennen, Dat het voorneemen was om het niet langer te maaken dan een veertien-dagen uit en t'huis. Waarop zij zeide, Dat zij dan miſſchien wel tijd zou hebben, om dien vriendlijken voorſlag nader in overweeginge te neemen.

Hij bood haar geld aan van wegen Juffer Howe; dog kon haar niet beweegen om iets te neemen. Geen wonder dat het *mij* geweigerd wierd! Zij zeide alleen, Dat, zo zij iets van nooden had, zij aan niemand verpligtinge daaromtrent zou willen hebben dan aan Juffer Howe.

Mr. Goddard haar Apotheeker kwam voor dat het ontbijt gedaen was. Op haare begeerte ging hij bij ons zitten. De Hr. Hickman vraagde hem, Of hij hem eenigen trooſt kon geeven ten aanzien van de herſtellinge van Juffer Harlowe, om over te brengen aan eene vriendin, die haar zo zeer beminde als haar eigen leeven?

Het zal met de Lady zeer wel gaen, zeide hij, indien zij zelve daartoe maar beſluiten kan. Dat *zal* het inderdaad, Madam. De Doctor is volkoomelijk van dit gevoelen, en heeft niets voor u ge-

geordonneerd, dan zagte jelleijen, en onſchaadelijke hartſterkingen, op dat gij u zelve niet zoudt dood vaſten. En gun mij de vrijheid van te zeggen, Madam, dat zo veel waaken, zo weinig voedzel, en zo groote droefheid, als waaraan gij u ſchijnt over te geeven, wel in ſtaat zijn om de friſſte gezondheid te benadeelen, en het ſterkſte geſtel te verſlijten.

Wat kan ik dog meer doen, mijn Heer, zeide zij? Ik hebbe geen trek tot eeten. Niets van 't geen gij voedzel noemt, wil in mijne maag blijven. Ik doe al wat ik kan: En hebbe zulke genegene geneesmeeſters aan den Dr. H. en u, dat ik onverſchoonelijk zijn zoude, indien ik dat niet deed.

Ik zal u eens eene Leevenswijze voorſchrijven, Madam, antwoordde hij, welke ik verzekerd ben dat de Doctor zal goed keuren, en die alle medicijnen in dit geval onnoodig zal maaken. En die beſtaet hierin, „ Ga 's avonds te Tien uuren „ ter ruſt. Sta 's ogtends niet op voor Zeven. „ Laat uw ontbijt zijn nugteren haver-gort, of „ garſtenbrij met zoete melk gekookt, of dun „ vleeſchnat: Uw middagmaal al wat u luſt, als „ gij *maar* wilt eeten: Een kopje thee met melk „ 's namiddags; en Sagoe * voor uw avondmaal: „ En ik verzette 'er mijn leeven onder, dat deeze „ dieet, en de friſſe land-lugt voor eene maand, „ u weer zal in ſtaat brengen.

Wij

* Eene zoort van brood of koek, welke uit Ooſtindie gebragt, en daar gemaakt wordt van het hart eens booms, die groeit in de Molukkiſche eilanden, en welke van eene uitneemend voedende en verſterkende kragt gehouden wordt.

Wij namen veel behaagen in het belangloos Voorſchrift van den braaven heer: En zij zeide, zig beroepende op haare Waakſter (die voor haar getuigde) Eijlieve, mijn Hr. Hickman, geef Juffer Howe te verſtaen in welke goede handen ik thans ben: En wat aanbelangt den vriendlijken raad van deezen heer, verzeker haar, dat alles wat ik haar beloofd hebbe, in den langſten van mijne twee laatſte Brieven, betreffende mijne gezondheid, ik dat naar mijn uiterſt vermogen in agt neeme, en zal in agt neemen. Ik hebbe mijn woord gegeven, mijn Heer [tegen Mr. Goddard] Ik hebbe mijn woord gegeven, mijn Heer [tegen mij] aan Juffer Howe, om alle moedwillige verwaarloozinge te vermijden. Het zoude eene onvergeevelijke fout zijn, en zeer kwaalijk paſſen bij het character, welk ik gaarn zou verdienen, of bij de gemoedsgeſteldheid, welke ik wenſche dat mijne vrienden hierna mogen denken dat ik bezeten hebbe, indien ik zulks niet deed.

De Hr. Hickman, en ik, gingen naderhand naar een nabij gelegen Coffij-huis; en hij gaf mij eenig berigt van uw gedrag op het Bal van Maandag-avond, en van uwe behandelinge omtrent hem in de zamenſpraak, te vooren met u gehouden, welke hij in een gunſtiger ligt vertoonde, dan gijzelve gedaen hadt: En egter gaf hij zijn gevoelen over u met veel vrijmoedigheid, dog met de beſcheidenheid van een fatzoenlijk heer.

Hij vertelde mij, hoe vaſt de Lady beſlooten had om u niet te trouwen; dat zij heden-ogtend vroeg, zig aan het ſchrijven begeven had van eenen Brief aan Juffer Howe, ten antwoord op eenen

dien

dien hij haar gebragt had, welken hij te twaalf uuren ſtond af te haalen, zijnde dezelve bijna afgedaen toen hij bij haar kwam om te ontbijten; en dat zijn voorneemen was om te drie uuren zijne te rug reize aan te neemen.

Hij gaf mij te kennen, dat Juffer Howe en haare Moeder, en hijzelve, hun reisje naar het Eiland Wight op aanſtaenden Maandag ſtonden aan te vangen: Dog dat hij de gunſtigſte berigten zou moeten geeven van Juffer Harlowe's ſlegten toeſtand, of dat zij anders zeer ongeruſt van huis zouden zijn. Hij drukte zijn genoegen uit, dat hij de Lady in zulke goede handen had gevonden. Hij deed een voorſtel om bij den Dr. H. aan te gaen, en zijn gevoelen in te neemen, of het waarſchijnelijk waare dat zij herſteld zou worden; en hoopte dat hij hetzelve gunſtig vinden zoude.

Dewijl hij beſlooten had de zaak over den beſten boeg te wenden, en de Lady geweigerd had het geld aan te neemen, hetwelk de Hr. Hickman had aangebooden, zeide ik hem niets van het verkoopen van haare kleederen. Mij dagt, dat het melden daarvan nergens anders toe kon dienen, dan om Juffer Howe eene ontſteltenis aan te jaagen: Want het luidt zo ijzelijk, dat eene vrouw van haaren rang en middelen zo zeer in 't laag gebragt zij, dat ik zelve daaraan niet met geduld kan denken; en buiten eenen, weete ik geen menſch die het doen kan.

Deeze heer is een weinig ſtijf en gemaakt. Zedige of zigzelven miſtrouwende menſchen raaken die kleine Gezetheden niet ras kwijt, welke de ſtoutmoedige, zo ze die ooit bezaten, aanſtonds

te

te boven koomen. En waarom? Om dat zij zigzelven te veel betrouwen om ergens over in twijffel te ſtaen. Dog ik agte, dat de Hr. Hickman een aangenaam en verſtandig man is, en in 't geheel die behandelinge niet verdient, of de beſchrijvinge die gij van hem geeft.

Dog gij zijt weezenlijk een wonderbaar ſchepzel: Om dat gij in uwe geſtalte, in uwe houdinge, in uw vernuft, voordeelen bezit boven alle mannen die ik kenne, en een gelaat hetwelk den duivel zou bedriegen, kunt gij niemand anders draagelijk agten.

Uit dit zedig beginzel is het, dat gij zommige van ons uitlacht, welke uwe ſtoutmoedigheid dervende in hunne uitwendige vertooninge, hunne gebreken zoeken te verheelen met behulp van den Snider en Peruikmaaker [Verkeerdlijk genoeg, indien het weezenlijk zo mal geſchiede, dat het dezelve meer ten toon ſtelt]; en zegt, Dat wij ſlegts een Uithangbord uitſteeken, in onze kleedinge, van hetgeen wij in den Winkel hebben van onze Zielen. Dit denkt gij ongetwijffeld, dat eene ſneedige aanmerkinge is: Dog ik bidde u, Lovelace, zeg mij eens zo gij kunt, Welk zoort van een Uithangbord gij moeſt uitſteeken, indien gij gehouden waart ons daardoor een klaar denkbeeld te geeven van de waaren, waarmede *uwe* ziel geſtoffeerd is?

De Hr. Hickman vertelt mij, Dat zijn geluk met Juffer Howe al voor eenige weeken zou voltooid zijn (want alle de Huwelijks-voorwaarden zijn reeds eenigen tijd geleeden in het net gebragt); maar

maar dat zij verklaart niet te willen trouwen, zo lang haare vriendin zo ongelukkig is.

Dit is waarlijk eene bekoorelijke proef van de kragt der *vrouwlijke vriendſchap*; met welke gij en ik, en onze broeders Ligtmiſſen, geduuriglijk geſpot hebben als eene herſenſchim in vrouwen van gelijken ouderdom, rang, en volmaaktheden.

Dog ik zie weezenlijk meer en meer, Lovelace, dat 'er, niettegenſtaende alle onze waanwijze laatdunkendheid, ter wereld geen bekrompener zielen en bloedbeulingen zijn dan wij Guiten en Ligtmiſſen. En ik zal u zeggen waar dit van daan koomt.

Onze vroegtijdige Luſt aan Schelmerij doet ons gemeenlijk het onderwijs ontloopen; en dus worden wij enkel Breeke-beenen in de Weetenſchappen die men ons te leeren geeft; en om dat wij niet meer *willen* weeten, denken wij dat 'er niet meer te weeten *is*.

Met oneindig veel ijdelheid en grootsheid, met onbeteugelde verbeeldingen, en geen oordeel in 't geheel, beginnen wij vervolgens voor *halfgeeſtigen* te ſpeelen, en dan denken wij het geheel veld der weetenſchap in eigendom te bezitten, en veragten iedereen, die meer moeite neemt, en ernſtiger is, dan wij zelve, als loome en doffe botmuilen, die geen ſmaak hebben in de kittelendſte welluſten des leevens.

Dit maakt ons onverdraagelijk bij menſchen van zedigheid en verdienſte, en noodzaakt ons te ſchoolen bij diegeenen, welke van ons eigen ſtempel zijn; en dus koomt het, dat wij geen *gelegenheid* hebben om te ſpreeken of te verkeeren met ie-

iemand, die ons zou kunnen of willen toonen wat wij zijn; en dan beſluiten wij, dat wij de gaauwſte knaapen ter wereld zijn, en de eenige mannen van geeſt in dezelve; en met trotſe winkbraauwen nederziende op allen, die zigzelven die vrijheden niet gunnen, welke wij neemen, waanen wij dat de wereld voor ons, en voor ons alleen, gemaakt is.

Dus, wat aangaet nutte weetenſchap, terwijl andere tot den grond indringen, ſchuimen wij alleen de oppervlakte; worden veragt bij luiden van bondig verſtand, van waare eere, en verhevener talenten; en onze oogen toefluitende, loopen wij al in het rond en weer in het rond (als zo veele geblinde molen-paarden) in eenen naauwen kring, terwijl wij ons inbeelden dat wij de geheele wereld kunnen doorſtreeven.

* * *

Ik maakte den Hr. Hickman te ontmoeten, toen ik van de Lady weder te rug kwam.

Hij was boven maate bewoogen over het afſcheid dat hij van haar genomen had; vreezende, zo als hij aan mij zeide (ſchoon hij haar zulks niet wilde te kennen geeven) dat hij haar nooit weder zien zoude. Zij belaſtede hem, om aan Juffer Howe alles in het gunſtigſt ligt voor te draagen, hetwelk de waarheid lijden konde.

Hij meldde mij eene tedere omſtandigheid bij het ſcheiden; welke hierin beſtond, dat hij haar gekuſt hebbende aan de deur van haar kabinetje, zig niet onthouden kon van nog eens dezelve vrij-

heid te neemen, op eene vuuriger wijze, aan het boven einde van den trap, werwaards zij hem vergezelde; en dat wel in de gedagte, dat dit de laatſte maal was dat hij ooit die eere genieten zoude; en als hij zig begon te verontſchuldigen wegens zijne vrijmoedigheid, (want hij had haar aan zijn hart gedrukt met eene heftigheid, waarvan hij geen reden geeven kon, nog zig weerhouden) ——— „ U excuſeeren, mijn Hr. Hick„ man! dat wil ik gaarn: Gij zijt mijn Broeder en „ mijn Vriend: En om u te toonen, dat de braave „ man, die gelukkig ſtaet te worden met mijne „ beminde Juffer Howe, mij zeer waard is, zult „ gij dit teken van mijne Liefde aan haar over„ brengen „ ——— [hem haar minnelijk gelaat aanbiedende om te kuſſen, en zijne hand tuſſchen de haare drukkende]: „ En miſſchien zal haare „ Liefde jegens *mij* het voor haar aangenaamer maa„ ken, dan haare kiesheid anders zou toelaaten „ dat het waare: En vertel haar, zeide zij, op ee„ ne knie nedervallende, met zamengevouwen „ handen en opgeheven oogen, dat gij mij in deeze „ geſtalte, op het laatſte oogenblik van ons ſchei„ den, een zegen ziet aſſmeeken over u beide, en „ dat gij de vreugde en vertrooſtinge van elkande„ ren zijn moogt, geduurende veele, zeer veele „ gelukkige jaaren! „

De traanen, zeide hij, rolden uit mijne oogen: Ik ſnikte zelf van vreugde en droefheid ondereen gemengd; en zij te rug treedende, zo dra ik haar had opgeheven, ging ik den trap af, in mijzelven ten hoogſten te onvreeden dat ik gaen moeſt;

moeſt; en egter buiten ſtaat om te blijven; met mijne oogen een regt ſtrijdigen weg geveſtigd, dan dien mijne voeten gingen, zo lang ik den zoom van haare kleedinge kon beſchouwen.

Ik ging in het winkel-kantoortje, vervolgde de hupſche man, en beval de engelagtige Lady ten uiterſten aan in de zorge van Juffr. Smith; en toen ik op ſtraat kwam, ſloeg ik mijn oog op naar haar venſter: Daar zag ik haar, zeide hij, voor de laatſte reize, vermoede ik, dat ik haar ooit beſchouwen zal; en zij wenkte mij toe met haare bekoorelijke hand, en met zulk een gezigt van glimmende goedheid, vermengd met droevenis, dat ik het niet kan beſchrijven.

Ik bidde u, zeg mij eens, gij ſnoode Lovelace, of gij zelf uit deeze mijne kragtlooze beſchrijvingen geen denkbeeld hebt, dat 'er een verhevener vermaak moet ſteeken in verſtandlijke vriendſchap, dan gij ooit kondt ſmaaken in de grove dampen der dierlijke welluſt? En of het niet mogelijk voor u zou kunnen zijn, om met den tijd die voorkeuze te geeven aan hetgeen *oneindig* meer te waardeeren is, welke ik hoope, dat ik nu daaraan altoos zal geeven?

Ik zal aan u overlaaten om uw voordeel te doen met deeze bedenkinge, van

Uwen opregten Vriend

J. BELFORD.

XCIX. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Dingsdag, den 25 van Julij.

Uwe twee zielroerende Brieven wierden mij gebragt (zo als ik gebooden had dat geſchieden zoude, zo 'er een Brief van u kwam) ten huize van den Colonel, omtrent een uur voor dat wij opbraken. Ik kon niet nalaaten van daar eens even in dezelve te zien; en meer traanen over dezelve te ſtorten, dan ik u zal melden; ſchoon ik mijne oogen zo veel droogde als ik konde, op dat het gezelſchap, waarin ik verpligt was te rug te keeren, en mijne Moeder, zo weinig van mijne bedroefdheid zien mogten als mogelijk waare.

Ik ben nog (en toen was ik het nog meer) boven maate ontſteld. De reden daarvan zal ik u zo aanſtonds mededeelen: Want niets, dan de ontſteltenis door den ſlag des doods veroorzaakt, zoude mijne eerſte aandagt kunnen aftrekken van den naaren en droevigen inhoud van uwen laatſten geëerden. Met deezen moet ik derhalven beginnen.

Hoe kan ik de gedagten verdraagen van eene zo dierbaare vriendin te moeten verliezen! Ik wil zulk eene onderſtellinge zelf niet eens maaken. In-

Inderdaad dat *kan* ik niet! Zulk een geeſt als de uwe wierd niet met een menſchlijk lighaam bekleed, om ons zo ſchielijk ontrukt te worden. Daar moet zekerlijk nog heel veel voor u te doen zijn ten nutte van allen, die het geluk hebben van u te kennen.

Gij maakt in uwen Brief van voorleeden Donderdag eene optellinge (a) van de bijzonderheden, waarin uw toeſtand reeds verbeterd is: Laat mij door de uitwerkzelen zien, dat het u ernſt is met die optellinge; en dat gij weezenlijk kloekmoedig genoeg zijt, om een beſluit te neemen van het gevoel der verongelijkingen te overwinnen, welke gij niet ontgaen kondt; en dan zal ik mijn betrouwen ſtellen op de Voorzienigheid en mijne ootmoedige gebeden om uwe volkoomene herſtellinge: En in mijn hart zal ik blijde zijn, als ik, bij mijne te rugkoomſt van het klein Eiland, u wel in ſtaat genoeg mag vinden om nabij ons te weezen, volgens den voorſlag, dien de Hr. Hickman u te doen heeft.

Gij bekijft mij in den uwen van Zondag over de vrijheid, welke ik gebruike omtrent uwe vrienden (b).

Het *kan* zijn, dat ik vuurig ben. Ik weete wel, dat ik het *ben*. —— Al te vuurig. Nogthans kan vuurigheid in de vriendſchap, zekerlijk, geen ondeugd zijn; inzonderheid als onze vriendin van groote verdienſte is, onder verdrukkinge zugt, en worſtelt met onverdiende rampen.

Ik hebbe geen denkbeeld van koelheid in

(a) Zie bl. 507.
(b) Zie bl. 604. 605.

vriendſchap, men mag het vereeren of onderſcheiden met den naam van Voorzigtigheid, of waarmede men wil.

Gij moogt uwe nabeſtaenden verſchoonen. Dat was altijd uwe wijze van doen. Maar, mijne waarde, andere luiden moet het vrijſtaen zo te oordeelen, als het hun belieft. Ik ben *hunne* Dogter niet, nog de Zuſter van uwen Broeder en Zuſter ——— De Hemel zij gedankt, dat ben ik niet!

Dog indien gij op mij onvergenoegd zijt over de vrijheden, welke ik al zo lang geleeden genomen hebbe, als gij meldt; vreeze ik, dat zo gij wiſt wat voorviel bij een aanzoek, hetwelk ik heel kortlings deed bij uwe Zuſter (in hoope van u de vrijſpreekinge te bezorgen, waarop uw hart zo zeer geſteld is) gij nog *meer* zoudt moeijelijk zijn. Dog zij hebben tegen mij gelijk op geſpeeld ——— Maar ik moet u alles niet vertellen. Hoe het zij, ik hoope, dat deeze *Onvergeevelijke* [mijne Moeder is 'er mede onder] altijd goede, gehoorzaame, en onderwerpelijke kinders jegens *hunne* Ouders geweeſt zijn.

Nog eens, vergeef het mij. Ik bekenne, dat ik al te vuurig was. Dog ik hebbe geen voorbeeld tot het tegendeel dan van U: En de behandelinge, die u bejegent, geeft mij zeer weinig aanmoediginge, dat ik u zou tragten na te volgen in uwe onderdaanige zagtmoedigheid.

Gij ſtelt het in mijne magt, om een weigerend antwoord te geeven op de hoope der edele familie, welker eenige vlek het is, dat een zo zeer ondeugend karel zo na aan haar is vermaagſchapt. Maar egter ——— Helaas! mijne waarde, ik ben

zo

zo bevreesd voor de gevolgen, om *mijnentwille zelve* bevreesd, indien dit weigerend antwoord moet gegeven worden ——— Ik weete niet, wat ik 'er van zeggen zoude ——— Dog, hoe het zij, geef mij verlof om deeze weigeringe op te houden, tot dat ik weder beſcheid van u krijge.

Deeze ernſtige aanzoekinge aan u om in eene zo luiſterrijke familie over te gaen, ſtrekt u zo *zeer* tot eere ——— Zij hebben *zulk eene regtmaatige* hoogagtinge voor u ——— Gij moet zulk eene *edele zegepraal* over den ſnooden karel gehad hebben —— Het is hem zo *zeer* ernſt —— De wereld weet zo *veel* van het ongelukkig voorval ——— Gij kunt *nog* zo *veel* goed doen —— Uw wil is *zo* ongeſchonden ——— Uwe nabeſtaenden zijn *zo* onverzoenbaar ——— Denk, en *her*-denk 'er om, mijne waarde.

En laate ik u gelegenheid geeven om zo te doen, terwijl ik u de reden mededeele van de ontſteltenis, van welke ik in den beginne van deezen Brief gemeld hebbe; in het ſlot van welken gij de verpligtinge zult vinden, waaronder ik mij met mijne bewilliginge geſteld hebbe, om dit gewigtig ſtuk nog eens ter uwer beoordeelinge te ſtellen, voor dat ik in uwen naam het weigerend antwoord geeve, hetwelk eens gegeven zijnde, met eere voor uzelve, niet veranderd of weder ingetrokken kan worden.

* *

Weet dan, mijne waarde, dat ik mijne Moeder vergezelde naar het huis van den Colonel Am-

broſe, ter dier gelegenheid, van welke ik in mijnen voorigen aan u gemeld hebbe. Veel Ladys en Heeren waaren daar, die gij kent; bijzonderlijk Juffer Krisje D'Oily, Juffer Lloyd, Juffer Bregje D'Ollyffe, Juffer Biddulph, en de galants van elk derzelve, met de twee Nigten van den Colonel, beide ſchoone vrouwen; behalven veele, welke gij niet kent; want zij waaren onbekend voor mij, dan bij naam. Een aanzienlijk gezelſchap, en alle wel met elkanderen vergenoegd, tot dat de Colonel Ambroſe eenen inleidde, die op het oogenblik, dat hij in de groote zaal gebragt wierd, de geheele Aſſemblée in eene zoort van beroeringe zettede.

Het was uw ſchurk.

Ik dagt, ik zou door den grond gezonken zijn, zo dra ik mijne oogen op hem ſloeg. Mijne Moeder was ook aangedaen; en bij mij koomende, luiſterde zij mij, Naatje, kunt gij het gezigt van dien deugniet wel verdraagen zonder te veel ontroeringe? ——— Zo niet, wijk dan in het naaſte vertrek.

Ik konde niet weg koomen. Elks oogen gingen geſtadig van hem op mij. Ik ging zitten, en bewaaide mijzelve, en was genoodzaakt een glas water te eiſchen. O dat ik het oog had, 't welk men verhaalt dat de Baſilisk heeft, dagt ik, en dat zijn leeven binnen deszelfs bereik waare! ——— Van ſtonden aan zou ik hem doen ſterven.

Hij kwam binnen treeden met een weezen voor mij zo haatelijk, dog zo behaagelijk in elk ander oog, dat ik hem daarom ook wel had kunnen dood zien.

Na de algemeene begroetingen, kipte hij den Hr.

Hr. Hickman uit, en zeide hem, Dat hij zig eenige deelen van zijn eigen gedrag jegens hem, toen hij hem laatſt zag, had te binnen gebragt, welke hem hadden doen denken, dat hij onder verpligtinge lag aan zijn geduld en heusheid.

En zo lag hij ook inderdaad.

Juffer D' Oily, als hij haar een compliment maakte, in een drom van Ladys, vraagde hem, dat zij net hoorden, Hoe Juffer Clariſſa Harlowe voer?

Hij hoorde, zeide hij, dat gij zo wel niet waart, dan hij wel wenſchte, en dan gij verdiendet te zijn.

O mijn Hr. Lovelace, zeide zij, wat hebt gij al te verantwoorden, ten aanzien van die jonge Lady, indien alles waar zij hetgeen ik gehoord hebbe!

Ik hebbe heel veel te verantwoorden, zeide de ſchelm, die van geen bloozen wiſt: Dog die waarde Lady heeft zo veel voortreffelijkheden, en zo groote kiesheid, dat kleine zonden groote zijn in haare oogen.

Kleine Zonden! hervattede Juffer D' Oily: Het character van den Hr. Lovelace is zo wel bekend, dat niemand gelooft dat hij *kleine* Zonden kan bedrijven.

Gij zijt zeer goed jegens mij, Juffer D' Oily.

Dat ben ik waarlijk niet.

Dan ben ik de eenige perſoon, jegens welken gij *niet* zeer goed zijt: En dus hebbe ik dan te minder verpligtinge aan u.

Hij keerde zig, met een weezen als of het hem niet aanging, naar Juffer Playford, en maakte haar eenige fraaije complimenten. Ik geloove dat

gij haar niet kent. Zij bezoekt zijne Nigten Montague wel eens. Inderdaad, hij had aan ieder iets te zeggen op zijne ſchoonſchijnende manier: En dit ſtilde maar al te ras den tegenzin, welke ieder perſoon bij zijne inkoomſt had.

Ik bleef nog op mijne plaatze zitten, en hij zag mij of niet, of wilde mij niet zien; en zig vervoegende tot mijne Moeder, welke hij tegen dank bij de hand kreeg, met een uitſteekend vrijpoſtig weezen, Ik ben verheugd dat ik u hier zie, Madam. Ik hoope dat Juffer Howe wel is. Ik hebbe reden om grootlijks over haar te klaagen: Dog hoope, dat ik aan haar de grootſte verpligtinge zal verſchuldigd zijn, die eenig man kan worden opgelegd.

Mijne Dogter, mijn Heer, is gewend om al te vuurig en al te ijverig te zijn in haare vriendſchap, voor mijne geruſtheid zo wel, als voor haare eigene.

Daar was wel inderdaad onlangs eenige gelegenheid voorgekoomen van wederzijds misnoegen tuſſchen mijne Moeder en mij: Maar ik denke, dat zij dit bij *hem* wel geſpaard mogt hebben; ſchoon niemand het hoorde, geloove ik, buiten den perſoon tegen wien het geſproken wierd, en de Lady die het mij vertelde; want mijne Moeder ſprak het zagtjes.

Wij behooren niet geheel alleen, Madam, voor ons zelven te leeven, zeide de ſnoode veinsaart. Iedereen heeft niet eene Ziel, die regt bekwaam is tot vriendſchap: En welk een hart moet het zijn, hetwelk ongevoelig kan blijven omtrent de belangen van eene lijdende vriendin?

Dee-

Deeze aanmerkinge uit den mond van den Hr. Lovelace! zeide mijne Moeder ——— Vergeef mij, mijn Heer; dog gij kunt zekerlijk geen bedoelinge hebben, met te tragten om *mij* zulke goede gedagten van u te doen hebben, als eenige onnozele ſchepzels, tot haare ſchaade, van u gehad hebben.

Zij wilde van hem zijn weggeſneld. Maar, haare hand vaſthoudende —— Minder geſtreng, waarde Madam, zeide hij, wees dog minder geſtreng, ter *deezer* plaatze, verzoeke ik u. Gij zult wel toeſtaen, dat een zeer zondig perſoon zijne misſlagen kan te zien koomen; en als hij die ziet, en dezelve bekent, en daarvan berouw heeft, behoort hij dan niet genadiglijk behandeld te worden?

Uw voorkoomen, mijn Heer, gelijkt niet naar dat van een boetvaardigen. Dog de plaatze mag ons al zo gevoegelijk ontſlaen van dit onderwerp, als u van mijne geſtrengheid, zo gij het noemt.

Maar, waardſte Madam, gun mij te zeggen, dat ik hoope op uwe voorſpraak bij uwe *bekoorelijke* Dogter (was zijn vleijend woord) op dat ik het in mijne magt moge krijgen om de geheele wereld te overtuigen, dat 'er nooit een opregter boetvaardige was. En waarom, waarom dus vergramd, waarde Madam? (want zij worſtelde om haare hand, uit de zijne te krijgen) dus heftiglijk u aangeſteld ——— dus *maagdlijk?* [Onbeſchaamde vent!] —— Mag ik niet vraagen, of Juffer Howe hier ook is?

Zij zou hier niet geweeſt zijn, antwoordde mijne

ne Moeder, hadde zij geweeten wien zij 'er te zien ſtond.

En is ze hier dan? ——— Dank hebbe de Hemel! ——— Hij liet haare hand los, en ſtapte verder in het gezelſchap op.

Waarde Juffer Lloyd, zeide hij, op eene onbedeeſte wijze (haar bij de hand neemende, zo als hij die van mijne Moeder los liet) zeg mij, zeg mij dog eens, is Juffer Arabella Harlowe ook hier? Of zal ze hier ook koomen? Ik was zo onderrigt ——— En dit, en de gelegenheid die ik mogt hebben om aan uwe vriendin, Juffer Howe, mijn compliment te maaken, waaren mijne voornaame beweegredenen om bij den Colonel te koomen.

Al-overtreffende vrijpoſtigheid! Was het niet, mijne waarde?

Juffer Arabella Harlowe, excuſeer mij, mijn Heer, zeide Juffer Lloyd, zoude zeer weinig genegenheid hebben om u hier, of ergens anders te ontmoeten.

Dat kan miſſchien zo weezen, mijne waarde Juffer Lloyd: Maar miſſchien ben ik, om die reden zelfs, begeeriger om *haar* te zien.

Juffer Harlowe, mijn Heer, zeide Juffer Biddulph, met een dreigend weezen, zal hier niet ligt koomen zonder haaren *Broeder*. Ik verbeelde mij, zo de eene koomt, dat zij beide zullen koomen.

De Hemel geeve dat zij beide koomen mogen! zeide de deugniet. Niets zal van mijnen kant begonnen worden, Juffer Biddulph, om deeze Aſſemblée te ſtooren, dat verzekere ik u, zo zij koomen. Een bezadigd geſprek van een halfuurtje met dien Broeder en Zuſter, zou de gelukkig-

kigſte gelegenheid voor mij zijn, in het bijzijn van den Colonel en zijne Lady, of wie zij anders ook verkiezen mogten.

Daarop zig in 't rond keerende, als of hij begeerig was om de eene of de andere, of beide op te ſpooren, kreeg hij mij in 't oog, en naderde mij, met eene zeer laage buiginge.

Ik was geheel en al ontroerd, gelijk gij wel denken kunt. Hij wilde mij bij de hand genomen hebben. Ik weigerde hem die, geheel gloeijende van verontwaardiginge: Terwijl aller oogen op ons waaren.

Ik liep van hem af naar het ander einde van het vertrek, en ging zitten, zo ik dagt, buiten zijn gehaat gezigt: Maar terſtond hoorde ik zijne haatelijke ſtem, luiſterende, agter mijn ſtoel (terwijl hij op den rug daarvan leunde, met eene onbeſchaamde onverſchilligheid) *Charmante Juffer Howe*, mij over de ſchouder kijkende. *Een verzoek* ——— Ik ſprong op van mijne plaatze; maar konde ook naauwlijks ſtaen, van enkele gramſchap ——— O deeze zoete, dog wel betaamende verontwaardiginge! luiſterde al verder het onverdraagelijk ſchepzel —— Het is mij leed, dat ik u alle deze ontroeringe aandoe: Dog of hier, of in uw eigen huis, mag ik u bidden, om een quartier-uurs gehoor? ——— Ik ſmeeke u, Madam, maar een quartier-uurs, in een van de naaſte vertrekken.

Om *geen werelds-goed*, mijn waaijer op en toe ſlaende ——— Ik wiſt niet wat ik deed. —— Dog ik konde hem wel om hals gebragt hebben.

Wij

Wij worden hier zo bekeeken —— Anders zoude ik op mijne knieën, mijne waarde Juffer Howe, ſmeeken om uwe voorſpraak bij uwe bekoorelijke vriendin.

Zij zal niets met u willen te doen hebben.

Ik had toen uwe Brieven nog niet, mijne waarde.

Doodelijke woorden! —— Dog ik hebbe dezelve inderdaad verdiend, en daarenboven een pook door mijn hart. Ik ben mijzelven mijner wanverdienſten zo bewuſt, dat ik geen hoope hebbe, dan op *uwe* tuſſchenſpraak —— Konde ik die gunſt te danken hebben aan Juffer Howe's bemiddelinge, op welke ik niet kan hoopen op eenigen anderen grond ——

Mijne bemiddelinge, ſnoodſt Karel! —— *Mijne* bemiddelinge! —— Ik hebbe een afgrijzen van u! —— In mijne *ziel* hebbe ik een afgrijzen van u, ſnoodſt Karel! —— Drie of viermaalen wel herhaalde ik deeze woorden, en dat nog ſtamerende. —— Ik was boven maate onthutſt.

Gij kunt mij geen naamen geeven, Madam, zo erg als ik mijzelven geeven wil. Ik ben inderdaad de ſnoodſte Karel geweeſt: Dog ik ben het nu niet meer. Gun mij —— Aller oogen zijn op ons! —— Maar een oogenblik gehoor —— Om maar tien woorden met u te wiſſelen, waardſte Juffer Howe —— In welker tegenwoordigheid het u gelieft —— om den wil van uwe waarde vriendin —— maar tien woorden met u in het naaſte vertrek.

Gij hoont mij, met te onderſtellen, dat ik

een

een met u zou willen wiſſelen, indien ik het helpen konde! —— Ga mij uit den weg! —— Uit mijn gezigt —— vent!

En ik wilde hebben weggeloopen: Maar hij vattede mijne hand. Ik was overmaatig ontſteld. —— Aller oogen nog al meer en meer op ons geveſtigd zijnde.

De Hr. Hickman, welke mijne Moeder ter zijden afgetrokken had, om hem eene lijdzaamheid aan te beveelen, welke hem niet miſſchien zo ſterk behoefde te zijn ingeprent, kwam toen juiſt naar ons toe, met mijne Moeder, die hem bij zijn leidband hield —— Bij zijne mouw, wilde ik zeggen.

Mijn Hr, Hickman, zeide de ſtoutmoedige deugniet, leen mij uwe voorſpraak om maar tien woorden in het naaſt vertrek met Juffer Howe, in uwe tegenwoordigheid, en die van u, Madam, tot mijne Moeder.

Hoor eens, Naatje, wat hij u te zeggen heeft. Om van hem ontſlagen te worden, hoor zijne *tien woorden*.

Excuſeer mij, Madam! Zijn adem zelf —— Laat mijne hand los, Sir.

Hij zugtede en keek —— O hoe keek en zugtede de afgeregte Schelm! Hij liet toen mijne hand los, met zo veel eerbiedigheid in zijn weezen en houdinge, dat ik bij zommige onder beſchuldiginge viel, dat ik hem niet wilde hooren. —— En dit ontſtak mij dies te meer. O mijne waarde, deeze Karel is een duivel! Deeze Karel is *inderdaad* een duivel! —— Zoo veel geduld, als het hem belieft! Zo veel beſcheidenheid!

——

——— Nogthans zo drieſt, zo aanhoudende, zo onverſaagd!

Ik ſtond grootlijks ontroerd buiten de Aſſemblée te gaen. Hij was aan de deur zo ras als ik.

Hoe gunſtig is dit! zeide de deugniet; en gereed om mij te volgen, opende hij voor mij de deur.

Ik keerde hierop mij te rug; en niet weetende wat ik deed, ſloeg ik met mijne waaijer, zo als hij zig digt naar mij omkeerde, hem juiſt in de tronij; en de poeder ſtoof uit zijne peruik.

Iedereen ſcheen zo zeer in zijn ſchik, als ik gemelijk was.

Hij wendde zig tot den Hr. Hickman, geraakt zijnde over het ſtuiven van de poeder, en het gelach van het gezelſchap over hem; Mijn Hr. Hickman, gij zult een van de gelukkigſte mannen ter wereld worden, dewijl gij een goed man zijt, en niets doen zult om deeze driftige Lady boos te maaken; en dewijl zij te veel verſtand heeft om boos te worden zonder reden: Maar anders, mogt onze lieve Heer u wel genadig zijn!

Deeze man, deeze Hr. Hickman, mijne waarde, is al te zagtzinnig voor een man. Dat is hij inderdaad. ——— Maar mijne lijdzaame Moeder duwt mij toe, dat haare Dogter daarom dies *te meer* behaagen in hem behoort te hebben. Dog zagtzinnige mannen buiten's huis, zijn niet altijd zagtzinnige mannen binnen 's huis. Ik hebbe dat wel bemerkt in meer dan een geval: En zo zij het al *waaren*, zoude ik dieswegens, denke ik waarlijk, geen meer behagen in hen hebben.

Hij keerde zig daarop naar mijne Moeder, be-

beſlooten hebbende om *haar* ook niet ſchuldig te blijven; Waar of dog, goede Madam, de Juffer alle deeze heftigheid van daan kon krijgen?

Het gezelſchap rondom hem lachte; want ik behoeve u niet te zeggen, dat de heftige drift van mijne Moeder taamelijk wel bekend is; en zij, daarover droevig gebelgd, zeide, Mijn Heer, gij behandelt mij, gelijk gij de overige wereld doet —— Maar ——

Ik verzoeke vergiffenis, Madam, viel hij 'er tuſſchen in: Ik had mijne vraag wel mogen ſpaaren —— En op ſtaenden voet (terwijl ik weêr naar het ander einde van de zaal) keerde hij zig naar Juffer Playford: Wat zoude ik wel willen geeven, Juffer, om u eens dien zang te hooren zingen, waarmede gij ons vereerdet ten huize van Lord M.?

Hij viel toen, als of 'er niets gebeurd waare, in een geſprek met haar, en Juffer D' Ollyffe, over de muſijk; en zong binnen 's monds voor Juffer Playford, haar bij beide handen houdende, met zulk een weezen en houdinge van welleevende onagtzaamheid, dat het mij niet weinig verdriet gaf, dat ik in het rond kijkende, zien moeſt hoe veel behaagen de helft der onbedagte zottinnen van onze Sexe in hem hadden, niettegenſtaende zijn ondeugend character bij iedereen bekend is. Hieraan is het, dat zulke ſnoode karels zo veel van hunne ſnoodheid verſchuldigd zijn; daar, zo zij vonden dat ze geſchuwd, en veragt, en als roofdieren behandeld wierden, gelijk ze zijn, zij in hunne holen zouden loopen; daar huilen in eenzaamheid; en geene dan de zodanige, welke of

eenig droevig toeval, of eene geen deernis verdienende vermetelheid, hun in de klaauwen wierp, van hen eenig nadeel lijden.

Hij praatte naderhand zeer ernſtig, nu en dan, tegen den Hr. Hickman: *Nu en dan*, zegge ik, want het was met zulke uitvallen en ſprongen van wulpsheid, zig nu keerende tot deeze Lady, dan tot geene, en dan weder tot den Hr. Hickman, een ernſtigen of lugtigen luim aanneemende naar welgevallen, dat hij aller oogen tot zig trok, die der vrouwen inzonderheid; welke vol waaren van haare luiſterende verwonderingen over hem, bewimpeld met *Indien's*, en *Maar's*, en *Wat jammer's*, en zulk zoort van tuig, hetwelk in haar laaken maar al te veel welgevallen blijken deed.

Wel mag onze Sexe het ſpeeltuig en de ſpot zijn van dusdanige Ligtmiſſen! Onbedagtzaame ſchepzels, die zig enkel door haar oog regeeren laaten! —— Zou niet een weinig overdenkinge ons leeren, dat een man van verdienſte een zedig man moet zijn, dewijl hij zigzelven zal mistrouwen? En dat zulk een deugniet als deeze volleerd geweeſt moet zijn in ondeugendheid, en alle ſchoolen der ſchelmerije hebben doorgeloopen, voor dat hij kon koomen tot deeze dikhuidige onbeſchaamdheid? Eene onbeſchaamdheid, die alleen kan voortkoomen uit het gering gevoelen dat hij van ons, en het hoog gevoelen dat hij van zigzelven heeft.

Dog onze Sexe zijn in 't algemeen zelve zedig en ſchaamagtig, en hellen al te ligt over om dat geen, hetwelk over het geheel haare voornaame bevalligheid is, als een gebrek aan te merken: En zij oordeelen waarlijk al *fijn*, als zij dat gebrek

brek denken te vervullen, door een man te verkiezen, op welken geen ſchaamte hegten kan.

Zijn geſprek tegen den Hr. Hickman liep over u, en zijne erkende verongelijkingen van u; ſchoon hij van dat onderwerp zo los kon affpringen, en daartoe wederkeeren.

Ik hebbe geen langmoedigheid omtrent zulk een duivel ——— *Menſch* kan hij niet genoemd worden. Voorzeker zou hij zig op dezelve wijze overal gedraagen, en in welker tegenwoordigheid ook, zelf voor het Altaar, indien eene vrouw daar met hem verſcheen.

Het zal altoos een regel bij mij zijn, dat hij, die eene vrouw niet eenige maate van agtinge en eerbied bewijſt, haar met veragtinge zal beſchouwen, en als de gelegenheid het zo medebrengt, ook behandelen.

Hij had de ſtoutmoedigheid om mij zijne hand ten dans te bieden; maar ik ſloeg het hem volſtrektlijk af, en ſchuwde hem zo veel ik konde, het ſmaadelijkſte weezen aanneemende: Dog niets kon hem verbluffen.

Ik wenſchte wel twintig maalen, dat ik daar niet gekoomen waare.

De Heeren zouden al zo gereed geweeſt zijn om te wenſchen dat hij liever den hals gebroken had, dan dat hij hier tegenwoordig waare, als ik, geloove ik: Want op niemand wierd eenige agt gegeven dan op hem. Zo weinig van den Saletjonker; nogthans zo fraaij en koſtelijk in zijne kleedinge. Zijn perſoon zo welgemaakt: Zijn weezen zo onbedeeft: Zo veel doordringende beduidenis in zijn gelaat: Zo veel vrolijkheid, en egter

zo weinig aape-fratſen: Schoon een bereisd heer, nogthans geen gemaaktheid; geen enkel toupetman; maar alles manlijk; en zijn moed en vernuft, het een zo bekend, de ander zo gevreesd zijnde, kunt gij ligt denken, dat de *petits-maitres* (van welke 'er vier of vijf tegenwoordig waaren) jammerlijk van hun dreef waaren in zijn gezelſchap: En een ernſtig heer (welken het behaagde, dat hij mij hem zo zag ſchuwen) maakte deeze aanmerkinge bij mij, dat des digters gedagte maar al te waar was, Dat de Ladys in 't algemeen *Guiten in haare harten* waaren; anders konden zij zo veel niet zijn ingenomen met een man, die van zulk een berugt character was.

Ik zeide hem, Dat de aanmerkinge van den digter en den toepaſſer beide veel te algemeen was, en met meer kwaadaartigheid dan welgemanierdheid gemaakt wierd.

Als de deugniet zag hoe zorgvuldiglijk ik hem mijdde (van het een gedeelte der zaale naar het ander wijkende) trad hij op het laatſt ſtoutlijk naar mij toe, terwijl mijne Moeder en de Hr. Hickman met mij praateden; en kwam mij dus in hun bijzijn aan boord:

Ik bidde u om vergiffenis, Madam; dog, met verlof van uwe Moeder, moet ik eenige oogenblikken met u in geſprek koomen, het zij hier, of aan uw eigen huis; en ik bidde u, dat gij mij hiertoe gelegenheid wilt geeven.

Naatje, zeide mijne Moeder, hoor wat hij aan u te zeggen heeft. In mijne tegenwoordigheid moogt gij het veilig doen: En beter in het naaſt-

naaſtgelegen vertrek, indien het weezen moet, dan dat hij bij u koome aan ons eigen huis.

Ik week naar eenen hoek der zaale, daar mijne Moeder mij volgde, en hij, den Hr. Hickman onder den arm neemende, volgde haar ——— Wel, mijn Heer, zeide ik, wat hebt gij te zeggen! ——— Geef het mij *hier* te kennen.

Ik hebbe aan den Hr. Hickman betuigd, zeide hij, hoe veel leedweezen ik hebbe over de verongelijkingen, welke ik de uitmuntendſte vrouw ter wereld hebbe aangedaen: En nogthans, dat zij zulk eene glorij rijke zegepraal over mij behaald heeft, de laatſte maal dat ik de eere had van haar te zien, dat dezelve, gevoegd bij mijne boetvaardigheid, haare voorgaende gramſchap behoorde verzagt te hebben: Dog dat ik, met alle mijne Ziel, in welke maatregels ook wil treeden, om haare vergiffenis jegens mij te verwerven. Mijne Nigten Montague hebben u dit te kennen gegeven. Lady Eliſabet, Lady Sara, en Milord M. hebben ingeſtaen voor mijne eere. Ik kenne u vermogen bij het lief ſchepzel. Mijne Nigten berigteden mij, dat gij haar hoope gaft van hetzelve ten mijnen voordeele te zullen gebruiken. Milord M. en zijne twee Zuſters verwagten met ongeduld de vrugten daarvan. Gij moet voor deezen tijd al beſcheid van haar gekreegen hebben. Ik hoope dat gij dat hebt. En wilt gij wel zo goed zijn, om mij te kennen te geeven, of ik eenige hoope hebben mag?

Indien ik over dit onderwerp moet ſpreeken, Moet ik u zeggen, dat gij haar op het hart getrapt hebt. Gij kent de waardigheid niet van de Lady,

die gij hebt verongelijkt. Gij verdient haar niet. En zij veragt u, zo als zij behoort.

Waarde Juffer Howe, meng dog geen drift onder zulke geſtrenge aankondigingen. Ik moet mijn noodlot weeten. Ik zal nogmaal buiten 's lands gaen, indien ik haar volſtrektlijk onverzoenbaar vinde. Dog ik hoope dat zij mij verlof zal geeven, om mij bij haar te vervoegen, en mijn vonnis uit haar eigen mond te hooren.

Onmiddelijk zou zij den dood ſterven, zo zij u zag. En welk een moet *Gij* zijn, die in ſtaat zoudt zijn om haar onder de oogen te zien?

Ik verweet hem toen (met genoeg heftigheid, moogt gij wel gelooven) zijne ſnoodheid, en de onheilen die hij u had doen lijden: De verlegenheid, waarin hij u gebragt had: Alle uwe vrienden u tot vijanden gemaakt hebbende: Het ondeugend huis, waarin hij u gevoerd had: Roerde zijne ſchelmſche treken even aan; het vreezelijk Arreſt: En gaf hem berigt van uwe tegenwoordige beklaagelijke ongeſteldheid, en beſluit om eer te ſterven, dan hem te neemen.

Hij ontſchuldigde zig niet in eenig deel van zijn gedrag, dan dat van het Arreſt; en deed zulke plegtige betuigingen van zijn berouw over zijne behandelinge jegens u, zigzelven beſchuldigende op de vrijſte wijze, en met *welverdiende* benaamingen, dat ik beloofde dit gedeelte van ons geſprek u onder het oog te brengen. En nu hebt gij het.

Mijne Moeder, zo wel als de Hr. Hickman, gelooft, uit hetgeen ter deezer gelegenheid is voorgevallen, dat hij in zijne conſcientie getroffen is wegens de ongelijken die hij u heeft aangedaen:

Dog

Dog uit zijn geheel gedrag, moet ik bekennen, ſchijnt het mij toe, dat niets hem een half uur aan een kan treffen. Nogthans hebbe ik geen twijffel, dat hij u wel gaarn zou willen trouwen; en zijn hoogmoed is geraakt, konde ik zien, dat hij zou worden afgeſlagen: Gelijk de mijne, dat zulk een deugniet had durven denken, dat het in zijne magt waare om zulk eene vrouw te krijgen wanneer het hem maar beliefde; en dat het voor eene inſchikkelijkheid, en ſtuk van verpligtinge moeſt gerekend worden (bij alle zijne eigene familie ten minſten) dat hij zig wilde verwaardigen om aan Trouwen te denken.

Nu, mijne waarde, legt de reden voor u bloot, waarom ik het beſliſſend antwoord van Weigeringe aan de Ladys zijner familie ophoude: Mijne Moeder, Juffer Lloyd, en Juffer Biddulph, die naar het onderwerp vraagden van ons afgeſcheiden geſprek, en welker nieuwsgierigheid, ik dagt dat het billijk was, eenigermaate te voldoen (inzonderheid alzo die Ladys van onze uitgelezene kennis zijn) zijn alle van gevoelen, dat gij de zijne behoort te worden.

Gij zult den Hr. Hickman uwe gedagten volkoomelijk gelieven te doen weeten; en als hij mij die bekend maakt, zal ik u mijne eigene volkoomelijk te kennen geeven.

Ondertuſſchen, dat het nieuws, dat hij mij brengen zal van den ſtaat uwer gezondheid, gunſtig moge zijn! bidt, met de uiterſte vuurigheid,

Uwe altoos-getrouwe en toegenegene

ANNA HOWE.

C. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Donderdag, den 27 van Julij.

Mijne waardſte Juffer HOWE,

Na dat ik met dankbaarheid uwe gunſt erkend hebbe, in den Hr. Hickman te zenden om mij te bezoeken, voor dat gij van huis gaet op uwe voorgenomene reize, moet ik u bekijven (in de opregtheid van die getrouwe Liefde, welke de Liefde niet zijn kon die ze is, indien ze die *zamenbegtende* vrijheid niet veelen wilde) wegens het ophouden van mijn befliſſend Antwoord van Weigeringe, welk ik na zulk een volkoomen overleg, u verzogt had te geeven aan de nabeſtaenden van den Hr. Lovelace.

Het is mij leed, dat ik verpligt ben aan u te *herhaalen*, mijne waarde, die mij zo wel kent, dat al waare ik verzekerd, dat ik nog *veele jaaren* leeven zoude, ik den Hr. Lovelace niet zou willen hebben: Veel minder kan ik om hem denken, daar het waarſchijnelijk is, dat ik geen *een* zal leeven.

Wat de *wereld* en derzelver *berispingen* belangt, gij weet, mijne waarde, dat al hoe begeerig

rig ik altoos waare naar eenen goeden naam, ik het egter nooit billijk agtede om meer dan eene *tweede plaatze* te gunnen aan het gevoelen der wereld. De verwijtingen aan den Hr. Lovelace gedaen door Juffer D' Oily, in openbaar gezelſchap, zijn een verſch bewijs, dat ik mijne Agtinge verlooren hebbe: En wat voordeel zou het voor mij zijn, zo die al te herſtellen waare, en ik nog lang te leeven had, indien ik mij bij *mijzelve* niet kon vrijſpreeken?

Daar ik in mijnen voorigen zo veel gezegd hebbe over de vrijheden, welke gij omtrent mijne vrienden gebruikt hebt, zal ik 'er nu te minder van zeggen: Dog het geen gij *ter loops te kennen geeft*, dat 'er kortlings nog iets anders zij voorgevallen tuſſchen eenige van hen en u, verwekt mij groote moeijelijkheid, en dat zo wel om *mijnentwille zelve*, als om *hunnentwille*; nademaal het hen noodzaakelijk tegen mij ontſteeken moet. Ik wenſchte wel, mijne waarde, dat men mijzelve alleen had laaten begaen omtrent een ſtuk, dat voor mijzelve van zo *veel* belang is. Dog nademaal het geen geſchied is niet kan verholpen worden, moet ik de gevolgen afwagten: Nogthans vreeze ik, *meer dan voorheen*, welk het Antwoord van mijne Zuſter zijn mag, indien zij mij al eens met een Antwoord in 't geheel verwaardigen.

Wilt gij mij wel verlof geeven, mijne waarde, om dit onderwerp met eene aanmerkinge te beſluiten? —— Het is deeze: Dat mijne beminde vriendin, in ſtukken waarin haar eigen loflijke *ijver* mede gemengd is, altoos gereeder geſcheenen heeft om de *beſtraffinge*, dan om de *fout* te

ontloopen. Indien gij deeze vrijheid wilt verſchoonen, wil ik wel zo veel erkennen ter begunſtiginge van uwe wijze van denken, ten aanzien van het gedrag van zommige ouderen in deeze neteligе gevallen, Dat *onbeſcheiden* Tegenſtand menigmaal al zo veel kwaad doet als *ligtvaardige* Liefde.

Wat aangaet uwe noodiginge, welke gij mij zo vriendlijk doet, om in uwe nabuurſchap ſtilletjes mijn verblijf te koomen neemen, Ik hebbe aan den Hr. Hickman gezegd, dat ik daarover mijne gedagten zal laaten gaen: Dog ik geloove, indien gij zo goed wilt zijn om mij daarvan te verſchoonen, dat ik dezelve niet zal aanneemen, al waare ik zelf *in ſtaat* om te kunnen verhuizen. Ik zal u mijne redenen melden waarom ik dit van de hand wijze; en zo behoore ik, daar mijne liefde, en mijne Dankbaarheid beide, een bezoek nu en dan van mijne waarde Juffer Howe, de vertroоſtelijkſte zaak ter wereld voor mij maaken zouden.

Gij moet dan weeten, dat het deeze groote ſtad, al hoe boos dezelve is, niet ontbreekt aan gelegenheden om beter te worden; alzo 'er dagelijks gebeden worden gehouden in verſcheidene Kerken van dezelve; en ik ben begeerig, zo veel mijne kragt het zal toelaaten, om die gelegenheden te omhelzen. De Handelwijze, die ik mijzelve had voorgeſteld (en reeds begon te oeffenen, wanneer dat wreed Arreſt van vrijheid en kragten beide mij beroofde) is deeze: Wanneer ik gezind was tot eene maatige beweeginge, nam ik een draagſtoel naar de Kerk van St. Dunſtan, in de Fleet-ſtraat,

daar

daar te Zeven uuren 's morgens bede-ſtonden zijn: Ik nam voor, *indien het weer gunſtig was*, te wandelen (zo niet, een draagſtoel te neemen) naar de Kapel van Lincoln's-Inn; daar te Elf uuren 's ogtends, en te Vyf uuren 's namiddags, dezelve wenſchelijke gelegenheid is; en op andere tijden niet verder te gaen dan de Kerk in Covent-garden, daar insgelijks vroege ogtend-gebeden gehouden worden.

Deeze handelwijze, van mij agtervolgd, twijffele ik niet, zal mij grootlijks helpen, gelijkze reeds gedaen heeft, om mijne beroerde gedagten te bedaaren, en mij te brengen tot die volkoomene gelaatenheid, naar welke ik haake: Want ik moet bekennen, mijne waarde, dat zomtijds nog mijne droefheid en mijne herdenkingen te zwaar voor mij zijn; en alle de hulpe, die ik uit *Godsdienſtige pligten* trekken kan, is naauwlijks genoegzaam om mijne waggelende reden ſtaende te houden. Ik ben een zeer jong ſchepzel, weet gij, mijne waarde, om aan mijne eigene beſtieringe in zulke omſtandigheden, als waarin ik ben, te worden overgelaaten.

Eene andere reden, waarom ik niet verkieze om in uwe nabuurſchap op het land te koomen, is, Het ongenoegen hetwelk mijnentwege zou kunnen ontſtaen tuſſchen uwe Moeder en u.

Inderdaad, indien gij daadlijk getrouwd waart, en de braave man (die dan regt zou hebben dat zijn welbehaagen alleen van u wierd in agt genomen) ernſtig begeerde dat ik digt bij in uwe nabuurſchap kwam, weete ik niet, wat ik zou mogen doen: Want ſchoon ik miſſchien niet mogt voor-

heb-

hebben, om mijne andere gewigtige redenen te laaten vaaren op *dien tijd*, dat ik u een bezoek van gelukwenſchinge ſtond te geeven, zoude ik egter mogelijk niet weeten, hoe ik mijzelve dan het vermaak zou weigeren van nabij u te blijven, als ik 'er waare.

Ik zende u de copij van mijnen Brief aan mijne Zuſter hier ingeſlooten. Ik hoope dat men denken zal, dat dezelve met een regt boetvaardigen geeſt geſchreeven is; want dat is hij inderdaad. Ik verzoeke dat gij niet wilt denken, dat ik mij daarin te laag vernedere; nademaal 'er zodanig iets als dat niet zijn kan in een kind jegens ouders, welke zij ongelukkiglijk vertoornd heeft.

Dog indien zij nog (miſſchien meer misnoegd dan voorheen wegens uwe vrijheid omtrent haar) het met een ſmaadelijk ſtilzwijgen laaten voorbijgaen (want ik ben nog niet met een Antwoord begunſtigd) moet ik leeren denken, dat het in hen billijk is zo te handelen, inzonderheid daar het mijn eerſte aanzoek is dat ik regtſtreeks doe: Want ik hebbe dikwijls de ſtoutheid van die geenen berispt, die om eene gunſt verzoekende, welke het aan de keuze van iemand ſtaet om te verleenen, of te weigeren, de vrijheid neemen van geſtoord te zijn, als die hun niet worde ingewilligd; als of de *verzogte* niet zo veel regt had om te weigeren, als de *verzoeker* om te vraagen.

Dog indien mijn Brief beantwoord moge worden, en dat wel op zodanige wijze, dat ik niet gaarn den inhoud daarvan aan eene zo vuurige vriendin zou willen mededeelen —— zo moet gij u niet aanmaatigen, mijne waarde, om mijne nabeſtaen-

ſtaenden te berispen; maar hun iets toegeeven, als die niet weeten wat ik geleeden hebbe; als die vervuld zijn met *regtmaatige* verſtoordheid tegen mij (*regtmaatig* voor hen, indien zij die regtmaatig *agten*); en als die niet in ſtaat zijn om te oordeelen, of mijne boetvaardigheid weezenlijk opegt zij.

En alles wel ingezien, wat kunnen zij dog voor mij doen? —— Zij kunnen zig alleen over mij ontfermen: En wat zal dat te wege brengen, dan hunne eigene *droefheid* te vermeerderen; aan welke tegenwoordig hunne *verſtoordheid* tot eene verligtinge ſtrekt? Want kunnen zij door hunne ontferminge mij in mijne verloorene agtinge herſtellen? Kunnen zij daarmede zig voorzien van eene ſpongie, die de voorleedene vijf noodlottige maanden (a) mijns leevens uit het jaar zoude uitwiſſchen?

Uw verhaal van het wulpſch en onbedeeft gedrag van den Hr. Lovelace, ten huize van den Colonel, verwondert mij in 't geheel niet, na dat mij berigt is, dat hij de onverſaagdheid had van derwaards te gaen, weetende wie 'er *genoodigd* waaren, en *verwagt* wierden. —— Hierover alleen, mijne waarde, verwondere ik mij weezenlijk, hoe Juffer Howe zig verbeelden konde, dat ik in gedagten kon neemen om zulk een karel tot mijn Man te hebben.

Rampzalig ſchepzel! Ik hebbe deernis met hem, als ik hem dus in 't rond zie woelen, terwijl hij misbruik maakt van talenten, die hem tot uit-

(a) Zij begrijpt daarmede in den tijd, dat zij beſtemde om bij den Hr. Lovelace in den tuin te koomen.

uitmuntende einden gegeven wierden; onbedagtzaamheid voor kloekmoedigheid aanziende; en danzende, zonder vreeze voor gevaar, op den kant van eene ſteilte!

Dog inderdaad zijne bedreiginge om mij te willen zien, treft en ontſtelt mij ten alle gevoeligſten. Ik kan niet anders dan hoopen, dat ik hem nimmer, nimmermeer, zal zien in deeze wereld.

Nademaal gij zo traag te beweegen zijt, mijne waarde, om het verzogt Antwoord van weigeringe te zenden aan de Ladys van zijne familie, zal ik u alleen de moeite vergen om den Brief over te ſtieren, welken ik ten dien einde hierin zal ſluiten; die wel aan u gerigt is, om dat het bij u was dat die Ladys zig ter deezer gelegenheid vervoegden; maar zodanig, dat die door u kan gezonden worden aan de eene of andere van de Ladys, naar uwe eigene verkiezinge.

Ik beveele mijzelve, mijne waardſte Juffer Howe, aan uwe gebeden; en ſluite met herhaalde dankbetuiginge voor het zenden van den Hr. Hickman aan mij; en met wenſchen om uwe gezondheid en geluk, en om de ſpoedige voltrekkinge van uw Trouw-verbond;

Uwe altoos-toegenegene en verpligte

CLARISSA HARLOWE.

CI.

CI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

[*In den voorgaenden ingeſlooten.*]

Donderdag, den 27 van Julij.

Mijne waardſte Juffer HOWE.

Nademaal gij ongaarn ſchijnt te beruſten in mijn vaſtbepaald beſluit, hetwelk ik u zo ras te kennen gaf, als ik in ſtaat was om eene pen te houden, zo ſmeeke ik u om de gunſt, dat gij door deezen, of door eenigen anderen weg dien gij gevoegelijkſt agt, de waardige Ladys, welke zig tot u vervoegd hebben ten voordeele van hunnen Bloedverwant, wilt te weeten doen, dat, ſchoon ik oneindig verpligt ben aan haar edelmoedig gevoelen van mij, ik egter niet kan toeſtemmen om des Hren. Lovelaces herhaalde ſchendingen van alle zedelijke wetten, gelijk ik zeggen mag, te *wettigen*, en mijn *toekoomend* geluk in gevaar te brengen door de vereeniginge met een man, door wiens voorbedagte mishandelingen, in eene lange reeks van de ſnoodſte bedriegerijen, ik alle mijne hoope op het *tijdlijke* verbeurd hebbe.

Hij

Hij zelve, als hij zijne eigene daaden overdenkt, moet zekerlijk getuigenis geeven van de regtvaardigheid zo wel als van de betaamelijkheid van mijn besluit. Dat zouden ook de Ladys, durve ik zeggen, zo zij mijne ongelukkige Gebeurtenis geheel te weeten kwamen.

Gelief haar te kennen te geeven, dat ik mijzelve bedriege, zo mijn besluit ten deezen aanzien (al hoe ondankbaar, en zelf onmenschlijk, hij mij ook behandeld heeft) niet meer voortkoome uit een *Redelijk beginzel*, dan uit *Drift*. Nog kan ik een sterker bewijs geeven van de waarheid deezer verzekeringe, dan door te verklaaren, dat ik het hem *kan* en *wil* vergeeven, op deeze eene gemaklijke voorwaarde, *Dat hij mij nooit meer zal lastig vallen.*

Op hoedanige wijze gij ook verkiezen moogt om deeze verklaaringe te doen, gelief mijne eerbiedigste pligtbetuigingen aan de Ladys der edele familie, en aan Milord M. daarmede te laaten vergezeld gaen. En geloof gij, mijne waarde, dat ik tot het laatste oogenblik mijns leevens zal blijven

Uwe altoos-verpligte en toegenegene

CLARISSA HARLOWE.

IN-

INHOUD

VAN HET

ZESDE DEEL.

Brief.

I. II. *LOVELACE, aan Belford.* De Lady geeft eene belofte in geſchrift aan Dorcas, om haar te beweegen, dat zij haare ontkoominge bevordere. —— Dit is nu rein ſpel, zegt hij, en elk zijn beſt —— Eene zamenſpraak tuſſchen de ſnoode Dorcas, en haare Lady: Waarin zij het medelijden van haare Lady tot zig trekt. De banden der boosheid ſterker dan de koorden der deugd. Aanmerkingen over dat onderwerp.

III. IV. V. *Van denzelven.* Eene nieuwe vond om met de voorgenomene vlugt van de Lady zijn voordeel te doen. —— Een Brief van Tomlinſon. Oogmerk daarvan. —— Hij gaet uit, om gelegenheid te geeven aan de Lady, dat zij pooge te ontvlugten. Zijn oogmerk verijdeld.

VI. *Van denzelven.* Eene merkwaardige zamenſpraak tuſſchen hem en de Lady. Geen gunſt aan hem ingewilligd. *Bij zijne Ziel*, zweert hij, *deeze lieve meid ſlaet alle hun Guiten-zetregels den bodem in.* Hij heeft de geheele Sexe aan zig verpligt. En waarom.

VII. *Van denzelven.* Lord M. ten uiterſten gevaarlijk. De familie verlangt naar zijne tegenwoordigheid. Hij onderſchept een bitzen Brief van Juffer Howe aan haare vriendin. Afſchrift daarvan.

VIII. *Van denzelven.* De Lady, Dorcas verdenkende, tragt *hem* over te haalen, dat hij haar in vrijheid ſtelle. Zij verklaart zig tegen wraak, en geeft hem op eene beweegelijke wijze alle haare toekoomende uitzigten te kennen. Afgeſlagen zijnde, onderneemt zij het nog eens om te ontvlugten. Daarin belet; en verſchrikt door ſchroom voor onmiddelijke onteeringe, is zij genoodzaakt iets in te willigen.

IX. *Van denzelven.* Beſchuldigt haar, dat zij haare inwilliginge zo uitlegge, dat zij niets te beduiden heeft. Verwoed geworden, zoekt hij naar gelegenheid om met haar

te krakeelen. Zij betoont een moed, die hem ontzag aanjaagt. Eiſcht van Belford, dat hij een *vrolijk hart*, bij den verwagten dood van Lord M. een weinig van zijn *treurig* bijzette.

X. *Lovelace aan Belford.* Eene andere boodſchap van M. Burg, om hem te beweegen den volgenden morgen derwaards te koomen. Nog niets van de Lady ingewilligd.

XI. XII. *Van denzelven.* Aanſtookingen van de vrouwluij. Zijne verdere ontwerpen tegen de Lady. *Welk*, vraagt hij, *is dog dat ongelijk, welk eene Kerkplegtigheid ten allen tijde kan herſtellen?*

XIII. *Van denzelven.* Hijzelve, de Mama, haare Nymphen, alle bijeen vergaderd met oogmerk om zijne verfoeijelijke voorneemens uit te voeren. Haar heerlijk gedrag bij die gelegenheid. Hij vervloekt, verfoeit, veragt zigzelven; en is meer dan ooit over haar met verwonderinge aangedaen. Genoodzaakt zijnde om zig dien morgen vroeg naar M. Burg te begeeven, wil hij haar door brieven aanſtaen, dat zij met hem den volgenden Donderdag, haars Ooms Geboortedag, voor het altaar verſchijne.

XIV. XV. XVI. *Lovelace aan Clariſſa. Van M. Burg.* Dringende diesvolgens daartoe bij haar aan (terwijl zij de Verlofbrief in haare handen had) door de beweegelijkſte redenen en voorſtellen.

XVII. *Lovelace aan Belford.* Bidt hem, dat hij de Lady wil gaen bezoeken, en haar overreeden, dat zij maar vier woorden aan hem ſchrijve; om hem van de Kerk en den dag te verwittigen. Hij heeft nu vaſt beſlooten in den Egt te gaen. Vervloekt alle zijne laagen en liſtige aanſlagen; welke alle uitloopen, zegt hij, op eene groote bedriegerij tegen zigzelven.

XVIII. *Belford, ten Antwoord.* Weigert dit voor hem op zig te neemen, ten zij hij van zijne eerelijkheid kan verzekerd zijn. Waarom hij daaraan twijffelt.

XIX. *Lovelace, ten Wederantwoord.* Vloekt op hem over zijne angſtvalligheid. Is in ernſt voorneemens om te trouwen. Indien zij, na nog een Brief van ſmeekinge aan haar, een ſtuurſch ſtilzwijgen houde, moet zij wagten wat 'er van koome.

XX. *Lovelace, aan Clariſſa.* Smeekt haar nogmaal ernſtig, om met hem voor het Altaar te verſchijnen. Zo zij hem niet

niet *verbiedt* te koomen, zal hij dat als een *verlof* om te koomen, opneemen.

XXI. *Lovelace, aan Patrick M' Donald.* Hem beveelende de Lady te gaen zien, en hem onderrigtende, wat hij te zeggen, en hoe hij zig jegens haar te gedraagen hebbe.

XXII. *Aan denzelven, als Capitein Tomlinſon.* Geſchikt om aan de Lady, als in vertrouwen, vertoond te worden.

XXIII. *M' Donald, aan Lovelace.* Gaet volgens zijnen laſt om de Lady te bezoeken. Vindt het huis in oproer; en de Lady ontvlugt.

XXIV. *Mowbray, aan Lovelace.* Met hetzelve nieuws.

XXV. *Belford, aan Lovelace.* Breedvoerige bijzonderheden van het ontkoomen der Lady. Maakt ernſtige bedenkingen over de verlegenheid, waarin zij zijn moet; en over zijn (Lovelace's) ondankbaare behandelinge van haar. Wat hij agt de Hoofdſom te zijn van den Godsdienſt.

XXVI. *Lovelace, aan Belford.* Slaet uit in eene gemaakte ligthartigheid en ſpotternij. Bekent egter eindelijk dat zijne vrolijkheid maar geveinsd is. Heeft berouw van zijn ſlordig gedrag jegens de Lady. Vaart tegen de vrouwluij uit wegens haare aanſtookingen. Wil haar nog trouwen, indien zij opgeſpoord kan worden. Een ongeluk koomt zelden alleen; Lord M. is aan 't beteren. Hij had de rouw al over hem beſproken.

XXVII. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Schrijft verward, om naar haaren welſtand te verneemen. Laat haar weeten, hoe zij brieven aan haar moet zenden. Maar vergeet, in haare verſtrooijinge, haar heimelijk adres. Waardoor haar brief in handen valt van Juffer Howe's Moeder.

XXVIII. *Juffrouw Howe, aan Clariſſa.* Verwijt haar, dat zij alle haare vrienden ongelukkig maakt. Verbiedt haar om ooit meer aan haare Dogter te ſchrijven.

XXIX. *Clariſſa's zagtmoedig Antwoord.*

XXX. *Clariſſa, aan Hanna Burton.*

XXXI. *Hanna Burton. Ten antwoord.*

XXXII. *Clariſſa, aan Juffrouw Norton.* Verontſchuldigt haar lang ſtilzwijgen. Doet haar eene vraag, met oogmerk om Lovelace te ontdekken. Geeft zijne ondankbaare ſnoodheid donkerlijk te kennen. Zelf-beſchuldigingen.

XXXIII. *Juffr. Norton, aan Clariſſa.* Antwoordt op haare vraag. Gaet op Lovelace los. Hoopt dat zij zonder verlies van eere ontkoomen is. Vertrooſt haar door een kort

verhaal van haar eigen toeſtand, en uit regt godvrugtige beweegredenen.

XXXIV. *Clariſſa, aan Lady Eliſabet Lawrance.* Verzoekt antwoord op drie vraagen, met oogmerk om Lovelace verder te ontdekken.

XXXV. *Lady Eliſabet, aan Clariſſa.* Antwoordt op haare vraagen. Biedt haare bemiddelinge tuſſchen haaren Neef en haar op de vriendlijkſte wijze aan.

XXXVI. XXXVII. *Clariſſa, aan Juffr. Hodges*, haars Ooms huishoudſter; met oogmerk om Lovelace nog verder te ontdekken. —— Juffr. Hodges antwoord.

XXXVIII. *Clariſſa, aan Lady Eliſabet Lawrance.* Onderrigt haar van haars Neefs eerloosheid. Wenſcht liefderijk om zijne hervorminge; maar verwerpt hem ten uiterſten, en uit een redelijk beginzel.

XXXIX. *Clariſſa, aan Juffr. Norton.* Is vertrooſt door haare minzaame en ſtreelende redenen. Wenſcht dat zij haar eigen kind waare geweeſt. Wil niet toeſtaen, dat zij tot haar koome. Waarom. Eenig berigt van de luiden, bij welke zij is; en van eene braave vrouw, Juffr. Lovick, die in het huis logeert. Geeft haar kortlijk eenige openinge van de ſnoode mishandelinge, welke zij van Lovelace ontvangen heeft.

XL. *Juffr. Norton, aan Clariſſa.* Vaart uit tegen Lovelace. Wenſcht dat Juffer Howe mogt bewoogen worden om zig te beteugelen in het neemen van vrijheden, die kwetzen, en geen goed kunnen doen. Geeft haar verder eene godvrugtige vertrooſtinge.

XLI. *Clariſſa, aan Juffr. Norton.* Eene nieuwe moeijelijkheid. Een gramſtoorige Brief van Juffer Howe. Bij welke gelegenheid. Zij heeft het voor haar hart. Zal niet geruſt zijn, zo lang zij haars Vaders vloek niet kan herroepen krijgen. Overlegt, tot wien zij ten dien einde zig beſt kan wenden. Beſluit eindelijk aan haare Zuſter te ſchrijven, en om haare bemiddelinge te ſmeeken.

XLII. *Juffer Howe, aan Clariſſa.* Haar bovengemelde Brief vol van gramſchap en verwijtingen; eiſcht van haar dat zij haar gedrag zuivere.

XLIII. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Gaet haare geſtrengheid zagtlijk te keer. Weet tot deezer uure toe niet alle de middelen, die men gebruikt heeft om haar te bedriegen en te bederven. Dog wil kortlijk, hoewel omſtandig, het afſchuwelijkſt gedeelte van haare droevige hiſtorie bij

der

der hand neemen, ſchoon haar hart bezwijke onder de gedagten van eene zo ſmertelijke herdenkinge.

XLIV. XLV. XLVI. XLVII. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Zij brengt de beloofde bijzonderheden haarer gebeurteniſſe te berde. Verzoekt dat de ijzelijkſte ſtukken daarvan mogen geheim worden gehouden. En waarom. Begeert dat eene vriendlijke traan, en niet meer, uit haar minzaam oog mag vallen op den dag, die alle haare droeveniſſen zal beſluiten.

XLVIII. XLIX *Juffer Howe, aan Clariſſa.* Vervloekt den overgegeven booswigt. *Zij moet*, betuigt zij haar, *haare belooninge verwagten in eene wereld na deeze.* Ontwindt eenige van Lovelaces liſtige treken; en ontdekt zijne bedriegerijen. *Is voor haare eigene* zo wel, als voor Clariſſa's *veiligheid bedugt.* Raadt haar om zig door eene vervolginge in regten van hem te wreeken. Loflijke gewoonte op het eiland Man. Biedt aan, om haar in perſoon voor den Regtbank te vergezellen.

L. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Kan niet goedvinden hem in regten te vervolgen. Ontdekt wie het was, welke haare perſoon te Hamſtead verbeeldde. Zij is des leevens gantſchlijk moede, en eener aarde, waarop onnozele en liefderijke zielen zekerlijk als vreemdlingen zijn te agten.

LI. *Juffer Howe, aan Clariſſa.* Bidt haar om getroost te zijn, en niet te wanhoopen. *Is vreezelijk bedugt over haare eigene veiligheid voor Lovelace.* Eene les voor Moeders.

LII. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Hoe afkeerig zij ook weezen mag, om voor eenen Regtbank tegen Lovelace te verſchijnen, wil zij egter liever toeſtaen om hem dus in regten te vervolgen, dan dat Juffer Howe in vreeze leeven zoude. Hoopt dat zij niet zal wanhoopig worden; dog twijffelt niet, *van wegens zo veele zamenloopende omſtandigheden*, of de ſlag is geveld

LIII. LIV. *Lovelace, aan Belford.* Heeft geen onderwerp waardig om over te ſchrijven, nu hij zijne Clariſſa verlooren heeft. Half in jok, half in ernſt (*gelijk hij gewoon was, als hem iets kwelde of mislukte*) beklaagt hij haar verlies. —— Koddig verhaal aangaende Lord M. hemzelven, en zijne twee Nigten Montague. Zijne Clariſſa heeft hem van oogen en zinnen beroofd omtrent alle andere ſchoonheden.

LV. LVI. LVII. LVIII. *Van denzelven.* Aankoomſt van La-

dy Sara Sadleir en Lady Eliſabet Lawrance, welke Lord M. en zijne twee Nigten Montague met zig verbinden tegen hem, uit hoofde van zijne behandelinge omtrent de Lady. Zijne te Regtſtellinge, zo hij het noemt. ——— Na veel gekijfs, verwerven zij zijne toeſtemminge, dat zijne twee Nigten Juffer Howe zouden tragten te beweegen, dat zij Clariſſa overreede om hem, op zijne ongeveinsde boetvaardigheid, aan te neemen. Het geeft hem eenig pleizier, deeze ſchelmagtige aanmerkinge maakt hij evenwel, te beſchouwen, *hoe ligt de Ladys zijner familie zouden zijn te verzoenen geweeſt, zo zij met eenen Lovelace hadden te doen gehad.* ——— *Het* HUWELIJK, zegt hij, *is bij deeze vrouwluij eene Verzoeninge van het ergſt dat wij haar doen kunnen: Eene regt Toneelſpelagtige vergoedinge.* Hij maakt verſcheidene andere klugtige, dog in zijn character vallende aanmerkingen, welker zommige tot behoedzels en waarſchuwingen voor de Sexe dienen kunnen.

LIX. *Juffer Howe, aan Clariſſa.* Heeft een bezoek gehad van de twee Juffers Montague. Haare boodſchap. Raadt haar om Lovelace te trouwen. Redenen voor haaren raad.

LX. *Van dezelve.* Bekijft haar met vriendlijk ongeduld over het niet beantwoorden van haaren Brief. Dringt 'er weder op, dat zij Lovelace trouwe, en zig van ſtonden aan onder de beſcherminge van Lady Eliſabet geeve.

LXI. *Juffer Howe, aan Juffer Montague.* In de uitzinnigheid van haaren geeſt, ſchrijft zij aan haar om naar eenige tijdinge te verneemen van haare beminde vriendin, weggevoerd, gelijk zij vreeſt, door de eerlooze konſtenaarijen van den gruwzaamſten karel.

LXII. *Lovelace, aan Belford.* De onnozele Lijderes gegreepen en vaſtgezet, door het vervloekt vrouwmenſch, wegens verdigte ſchuld. Hij vervloekt zigzelven, met alle zijne laagen en vonden. Bezweert hem om naar haar te vliegen, en hem te zuiveren van deeze laage, deeze ſlordige boosaartigheid; haar zonder eenige voorwaarde op vrije voeten te ſtellen; en haar te verzekeren, dat hij haar nooit meer zal ontruſten. Slaet ijzelijke vloeken uit tegen de duivelſche vrouwluij, die door deezen afſchuwelijken hoon haar hof bij hem dagten te maaken.

LXIII. LXIV. *Juffer Montague, aan Juffer Howe.* Met de bijzonderheden van alles, 't welk de Lady is overgekoomen. ——— De Hr. Lovelace de elendigſte der menſchen.

ſchen. Aanmerkinge tegen de Ligtmiſſen. Zij, haare Zuſter, Lady Eliſabet, Lady Sara, Lord M. en Lovelace zelve, alle te zamen tekenen den Brief aan Juffer Howe, ter betuiginge van zijne onſchuld in deezen gruwelijken hoon haar aangedaen, en ſmeekende om haare aanhoudende voorſpraak bij Clariſſa ter *zijner* en ter *hunner* begunſtiginge.

LXV. *Belford, aan Lovelace.* Bijzonderheden van het ſnood arreſt. Schampere bezoeken van de ondeugende vrouwluij bij haar. Haare weergadelooze zagtmoedigheid en lijdzaamheid. Haare kloekmoedigheid. Hij verwondert zig over dezelve, en ſtelt ze boven de valſche dapperheid der mannen van hunne zoort.

LXVI. *Van denzelven.* Gaet naar het huis van den Onderſchout. Eene beſchrijvinge van de ijzelijke gevangen-kamer, en van de verdrukte Lady in een hoek derzelver op haare knieën leggende. Haar groots en beweegelijk gedrag. Breekt af, en zendt zijn brief weg, met oogmerk om hem met de onzekerheid der uitkoomſt gevoelig te plaagen.

LXVII. *Lovelace, aan Belford.* Vloekt op hem over zijn pijnigend afbreeken. Clariſſa leed nooit de helft van 't geen hij lijdt. Die Sexe gemaakt om ſmerte te draagen. Bezweert hem om het overige van zijne ziel-teiſterende kundſchap ten ſpoedigſten aan hem af te vaardigen.

LXVIII. *Belford, aan Lovelace.* Zijne verdere verrigtingen. De Lady keert weder naar haar logement ten huize van Smith te rug. Onderſcheidinge tuſſchen Wraakzugt en Gevoeligheid in haar character. Zendt haar al haar gewaad uit het huis der ſnoode vrouwluij, gelijk Lovelace begeerd had.

LXIX. *Van denzelven.* Verblijd met te bevinden, dat hij kan *voelen.* Zal zijn beſt doen om van tijd tot tijd zijne wroeginge te vermeerderen. Dringt op het houden zijner belofte van de Lady niet te ontruſten.

LXX. *Van denzelven.* Beſchrijft haar logement, en geeft het character op van de luiden, en van de goede Weduw Lovick. Zij is zo onpaſſelijk dat zij haar van eene eerelijke waakſter voorzien, en om Mr. Goddard, een braaf Apotheker, zenden. Het zaakelijke van een Brief aan Juffer Howe, door de Lady voorgeſpeld.

LXXI. *Van denzelven.* Wordt toegelaaten in de tegenwoordigheid der Lady. Wat 'er bij die gelegenheid voorviel.

Ge-

Gelooft weezenlijk, dat zij nog hem bemint. Heeft eerbied, en zelf eene heilige liefde voor haar. Staet verbaasd, dat Lovelace zijne voorneemens tegen zulk een engel van eene vrouw kon ſtaende houden. Doemt zigzelven, dat hij zig niet in tijds in de weer geſteld heeft om haar te behouden.

LXXII. *Belford, aan Lovelace.* Dr H. 'er bij geroepen. Zelve geen enkele guinie hebbende om hem te geeven; neemt zij drie op van Juffr. Lovick op eenen diamantring. Haare pligtmaatige redenen om des Doctors bezoek toe te laaten. Zijn inneemend en hupſch gedrag. Zij beſluit om zig van eenige haarer koſtelijkſte kleederen te ontdoen. Haare redenen.

LXXIII. *Lovelace, aan Belford.* Is dol op hem. Waarom. Spot met hem in zijne gewoone lugtigheid over verſcheidene paſſagies in zijne brieven. Redenen waarom Clariſſa het niet voor haar hart kan hebben, wegens 't geen zij geleeden heeft. Driftige meisjes ligt te onder te brengen. Bezadigde vergeeven naauwlijks ooit. Hij heeft eenige aarzelende beweegingen: Nogthans is het hem ernſt om Clariſſa te trouwen. Beſluit ſtemmiglijk, dat *iemand die voorheeft te trouwen, nooit een Ligtmis behoort te zijn.* Zijne lugtige voorneemens. Vernieuwt nogthans zijne beloften om haar niet laſtig te vallen. Eene bekoorelijke aanmoediginge voor een man van *intrigue*, als *het bekend is, dat eene vrouw haaren Egtgenoot niet bemint.* Voordeel dat de mannen boven de vrouwen hebben, wanneer ze in haare minnaarijen niet ſlaagen. Hij weet, dat zij hem zal toeſtaen vergoedinge aan haar te doen, na dat zij hem ter deege geplaagd heeft.

LXXIV. *Juffer Howe, aan Clariſſa.* Is bijſter aangedaen op het ontvangen van een Brief van haar, door eene andere hand geſchreeven. Vertrooſt haar tederlijk, en vaart uit tegen Lovelace. Dringt haar evenwel weder om hem te trouwen. Haare Moeder volſtrekt in haar gevoelen. Prijſt des Hren. Hickman's Zuſter, die met haaren Lord een bezoek bij haar had afgelegd.

LXXV. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Haar toeſtand grootlijks verbeterd. In welke bijzonderheden. Haar geeſt begint kragtiger te worden; en zij vindt zigzelve, zomtijds, boven haare rampen verheven. In welk ligt zij wenſcht, dat zij om haar denke. Begeert dat zij haar

nog

nog wel lief hebbe, maar met eene zig ſpeenende Liefde. Zij is nu niet, die ze was, wanneer zij *onafſcheidelijke* Minnaareſſen waaren. Haare oogmerken moeten nu verſchillende zijn.

LXXVI. *Belford, aan Lovelace.* Eene uitteerende ziekte, en eene verteerende matres, gelijk in Belton's geval, vreezelijke dingen om mede te worſtelen. *Verdere aanmerkingen tegen het houden van eene Matres.* De arme man beſchroomd om in zijn eigen huis te koomen. Belford neemt zijne zaak op zig. Het *Inſtinct* in de dieren gelijk met de *natuurelijke genegenheid* in de menſchen. Vertelzel van de oude Sarmaten en hunne Slaaven. Maakt aanmerkingen op het leeven van Ligtmiſſen en Vrijleevers; en hoe gereed zij zijn om in ziekte van elkanderen weg te loopen. Afbeeldinge van een Ligtmis op zijn ziekbed. Wil trouwen, en hen alle verlaaten.

LXXVII. *Van denzelven.* De Lady ontdoet zig van eenige haarer Kanten. Blijken van eerelijkheid in Dr. H. en Mr. Goddard. Hij geeft Lovelace vinnige ſtreeken.

LXXVIII. *Lovelace, aan Belford.* Heeft eene bijeenkoomſt met den Hr. Hickman. Bij welke gelegenheid. Hij tragt hem, door drieſte ſtoutheid en ſpotternij te verbluffen; maar vindt dat hij zig moedig houdt.

LXXIX. *Van denzelven.* Spot met hem over zijne voorgenomene Bekeeringe. Schrijft de kwaade geſteldheid der Lady geheelenal toe aan het Arreſt (waarin, zegt hij, hij de hand niet had) en aan de wreedheid haarer Nabeſtaenden. Stelt het ligt, dat zij haare kleederen en kanten verkoopt. Roert Belton's geval aan. Onderſcheidt tuſſchen *gezelſchap* en *vriendſchap*. Hoe hij voorſtaet Belton van zijne Thomaſine en haare jongen te verloſſen.

LXXX. *Belford, aan Lovelace.* De Lady heeft een Brief aan haare Zuſter geſchreeven, om eene herroepinge van haars Vaders Vervloekinge te verwerven. *Verdeedigt haare Ouders.* Met den uiterſten ernſt pleit hij voor zijnen vriend bij haar. Haar edel antwoord, en grootmoedig gedrag.

LXXXI. *Van denzelven.* Kan zig naauwlijks weerhouden van haar te voet te vallen. Biedt zig aan tot haar Bankier. Woordenwiſſelinge over dit onderwerp. Verwondert zig over haare grootmoedigheid. *Geen wonder, dat eene Deugd zo vaſt gegrond alle zijne konſtenaarijen kort te loor ſtellen.* Andere blijken van de grootheid van haaren geeſt. Mr.

Smith en zijne Vrouw noodigen hem, en ſmeeken haar om het middagmaal met hen te houden, als zijnde het hun trouwdag. Haar aandoenlijk gedrag bij die gelegenheid. Zij verhaalt hun kortlijk, en met haare gewoone en edele eenvoudigheid, de bijzonderheden van haar leeven en ongevallen.

LXXXII. *Lovelace, aan Belford.* Beſpot hem over zijn aanzoek bij de Lady om haar Bankier te zijn, en over zijne reikhalzingen en te voetvallingen. Zou gaarn Brieven in handen hebben, die ze geſchreeven heeft. Zet hem aan, dat hij juffr. Lovick beweege om dit te wege te brengen. Vermogen dat nieuwbekeerden hebben bij de vroome luiden, die hen bekeerd hebben. Redenen daarvoor. Hij heeft nog hoope op de gunſt der Lady En waarom. Is nooit zo groot een aanbidder van haar geweeſt, dan nu. Staet op een Bal te gaen ten huize van Colonel Ambroſe. Wie daar zijn zullen. Berispt de gemaaktheid en pronkerij in de kleedinge der mannen; en bijzonderlijk met oogmerk om zigzelven te verbeffen, beſpot hij Belford over dit ſtuk.

LXXXIII. LXXXIV. LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. Vijnige brieven, die tuſſchen Juffer Howe en Arabella Harlowe gewiſſeld worden.

LXXXVIII. *Juffr. Harlowe, aan Juffr. Howe,* met copijen van de vijf voorgaende brieven.

LXXXIX. *Juffr. Howe, aan Juffr. Harlowe. Ten Antwoord.*

XC. *Juffer Howe, aan Clariſſa.* Verzoekt een Antwoord op haare voorige brieven, 't welk zij Juffer Montague moge mededeelen. Staaft verder haar eigen en haars Moeders gevoelen, dat zij Lovelace behoort te trouwen. Wordt door haare Moeder verpligt om op een Bal te gaen bij Colonel Ambroſe. Vuurige betuigingen van haare vriendlijke Liefde.

XCI. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Haare edele redenen om Lovelace af te ſlaen. Verzoekt haar, om uittrekzels van deezen Brief aan de Ladys zijner familie mede te deelen.

XCII. *Van dezelve.* Bidt om haarentwalven, dat zij wil nalaaten van haare Nabeſtaenden zo vrij en ſcherp te behandelen. Tragt, volgens haaren gewoonen ſchuldpligtigen trant, derzelver gedrag jegens haar te verdeedigen. Dringt haar, dat zij den Hr Hickman gelukkig maake.

XCIII. *Juffr. Norton, aan Clariſſa.* Verontſchuldigt haar lang ſtilzwijgen. Haare familie, welke voorhad haar

gunſt

gunſt te bewijzen, tegen haar ontſtoken door middel van Juffer Howe's driftige Brieven aan haare Zuſter.

XCIV. *Clariſſa, aan Juffr. Norton.* Het is haar leed, dat Juffer Howe aangaende haar ſchrijft aan haare Vrienden. Geeft haar een verhaal van alles, wat haar zedert haaren laatſten is overgekoomen. Haare regt Chriſtelijke gemoeds-geſteldheid. Maakt bedenkingen haarer waardig, over haaren tegenwoordigen toeſtand, en over haare hoope, met opzigt op eene toekoomende Gelukzaligheid.

XCV. Afſchrift van *Clariſſa's* ootmoedigen Brief aan haare Zuſter, ſmeekende om de herroepinge van haars Vaders hevige vervloekinge.

XCVI. *Belford, aan Lovelace.* Ontſchuldigt de Lady van eigenzinnigheid, welke hij (Lovelace) haar optijgde in het verkoopen van eenige haarer vercierzelen. Elendige ſtaat van den armen Belton ten opzigt van lighaam en ziel. Aanmerkingen over de vriendſchap van Ligtmiſſen. *Is verwonderd over de edele eenvoudigheid, de natuurelijke fraaijheid en deftigheid van den Stijl der heilige Boeken.* Weidt uit over de zo woelzugtige dwaasheid des menſchen. Die het minſt weeten, zijn de grootſte ſpotters.

XCVII. *Van denzelven.* De Lady ondoet zig van een beſt ſtel van haare kleederen. *Aanmerkingen tegen zodanige Koopers, die hun voordeel doen met de nooddruftigheden hunner medemenſchen.* Eigenbaat een haatelijke duivel. Eene zigtbaare veranderinge in de Lady ten kwaade. Zij geeft hem alle de brieven van den Hr. Lovelace. Hij (Belford) neemt deeze gelegenheid waar om voor hem te ſpreeken. De Hr. Hickman koomt haar bezoeken.

XCVIII. *Van denzelven.* Ontbijt den volgenden morgen met de Lady en den Hr. Hickman. Zijne voordeelige gedagten over dien Heer. Hekelt den waanwijzen hoogmoed en bekrompen geeſt der Guiten en Ligtmiſſen. Teder en zielroerend afſcheid tuſſchen den Hr. Hickman en de Lady. Aanmerkingen ten lof van *verſtandlijke vriendſchap.*

XCIX. *Juffer Howe, aan Clariſſa.* Heeft geen denkbeeld van koelheid in vriendſchap. Zij is niet eene Dogter van hen, die zij zo vrij behandelt. Stelt uit, de verzogte weigeringe op het ernſtig aanzoek der Lady's van Lovelace's familie te kennen te geeven. En waarom. Heeft eene groote ontſteltenis gekreegen door het verſchijnen van Lovelace op het Bal door Colonel Ambroſe gegeven. Wat

bij die gelegenheid voorviel. Haare Moeder, en alle de Ladys van haare uitgelezene kennis, van gevoelen dat zij hem behoort te neemen.

C. *Clariſſa. Ten Antwoord.* Bekijft haar over het ophouden van de vaſtbeſlootene Weigeringe. *Al waare zij verzekerd, dat zij nog veele jaaren zoude leeven, zij zou den Hr. Lovelace niet willen hebben.* Berispingen der wereld behooren *bij iedereen* maar in de *tweede* plaatze in *aanmerkinge* te koomen. Welke wijze van godsdienſt-oeffeninge en beweeginge zij hield, wanneer zij zo wreedlijk wierd vaſtgezet.

CI. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Geſchikt om aan de Nabeſtaenden van den Hr. Lovelace te worden medegedeeld.

EINDE.